FEHMİ BAYRAKTAROĞLU

YOSOF

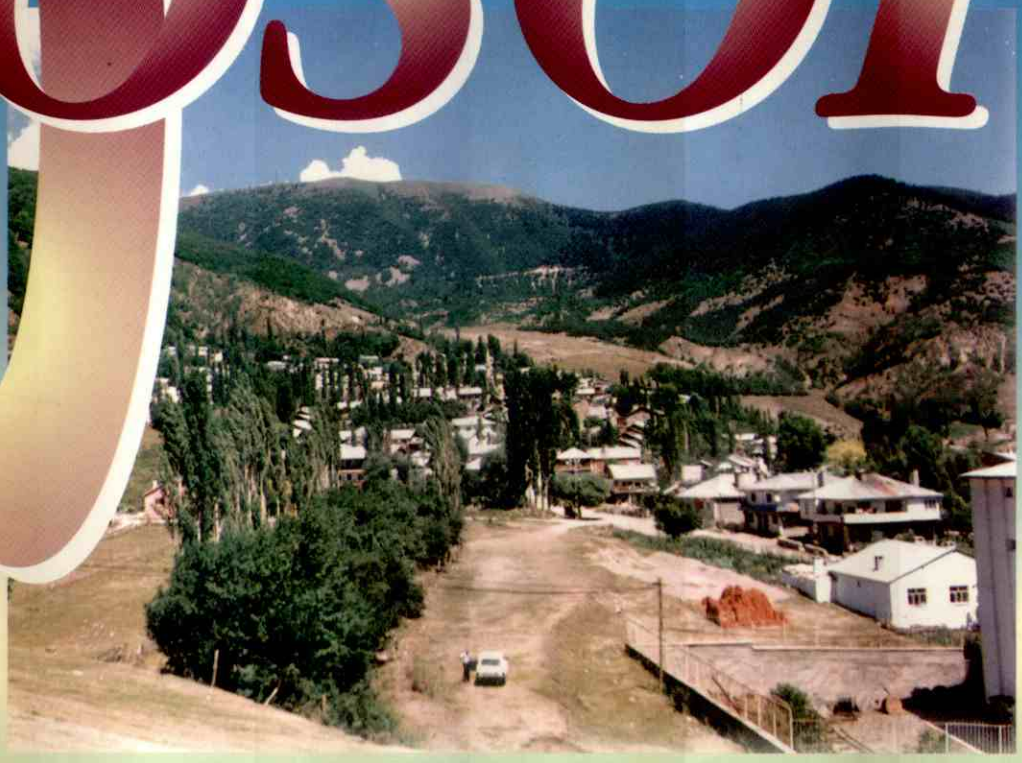

HER YÖNÜYLE

FEHMİ BAYRAKTAROĞLU

POSOF

" Her Yönüyle "

1998

Dizgi : YANKI REKLAM Cumhuriyet Bul. No : 24/206 Konak - İZMİR
Tel : 0(232) 425 12 91

Baskı : Hürriyet Matbası 1. San. Sit. 2826 Sokak No: 52 İZMİR
Tel : 0(232) 459 96 00

Fehmi BAYRAKTAROĞLU : 235 Sokak No: 21 Kemalpaşa - İZMİR
TEL : 0(232) 878 55 75

İÇİNDEKİLER

Sıra No.	KONULAR	Sahife
1	BAŞLARKEN	A / 1
	BÖLÜM I	
2	İLÇENİN TARİHİ YAPISI (Bölüm Önsözü)	A / 2
3	Posof Adının Kökeni ve Anlamı	1
4	Posof Tarihi	3
	I- M.Ö. 4000 Yıllarından, M.Ö. 680 Yılına Kadar	3
	II- M.Ö. 680 Yılından, M.S. 646 Yılına Kadar	4
	III- M.S. 646 Yılından, M.S. 1080 Yılına Kadar	7
	IV- M.S. 1080 Yılından, M.S. 1578 Yılına Kadar	9
	1595 Yazımındaki Posof'un Köy Adları	14
	V- M.S. 1578 Yılından, M.S. 1828 Yılına Kadar	16
	Sınır Kesimi ve Ahıska Ağıtları	17
	VI- M.S. 1828 Yılından, M.S. 1878 Yılına Kadar	17
	Kaldı ve Ağlarım Destanları	19
	Kalmaz Destanı ve İntibahname	20
	VII- M.S. 1878 Yılından, M.S. 1918 Yılına Kadar	21
	VIII- M.S. 1918 Yılından, M.S. 1921 Yılına Kadar	21
	Kurban Şiiri ve Cumhuriyet Beyiti	25
5	Unutulmayanlar	27
6	Şehitliklerimiz	28
7	Bazı Deyimler ve Tarihi Olaylar	31
	IX- M.S. 1921 (2 Mart) tarihinden, Günümüze Kadar	32
	Sürgün Destanı, Ahıska Halkının Sürgün Destanı	34
	İsterdik Şiiri	35
8	Tarih Boyunca Posof'taki İdare Merkezleri	36
9	Tarihi Kalıntılardan Bazıları	37
10	Bilinen Göç ve Sürgünler	38
11	Arkeolojik - Etnoğrafik ve Etimolojik Yapısı	39
12	Posof Halkının Menşei	40
13	Bölüm Kaynakçası	41
14	Bölüm I ile ilgili notlarınızı buraya yazınız	42
15	Fotoğraf (Hangel, Mere Ginya, Kol Kaleleri Kalıntıları)	R. 1
16	Fotoğraf (Kemerli Mağara ve Hangel'deki İşlemeli Taşlar)	R. 2
17	Fotoğraf (Cak ve Cancak Kaleleri, Süngülü ve Suskap Mağaraları)	R. 3
18	Fotoğraf (Hunemis Kale, Kilise ve Manastır Kalıntıları)	R. 4
	BÖLÜM II	
1	KÖY İNCELEMELERİ (Bölüm Önsözü)	A / 3
2	POSOF (Duğur)	43
3	AKBALLI (Obol)	64
4	AL	69
5	ALABALIK (Sayho)	78
6	ARILI (Zedezümde)	82
7	MARSOLAT	86
8	ARMUTVEREN (Papola)	89
9	Fotoğraf (İlçe Merkezi, Akballı, Al ve Alabalık Köyleri)	R. 5
10	Fotoğraf (Arılı, Armutveren, Asmakonak Köyleri ve Marsolat Mah.)	R. 6
11	ASMAKONAK (Sanhuliye)	95

Sıra No.	KONULAR	Sahife
12	AŞIKÜZEYİR (Boşdere - Hevat)	100
13	AŞIKZÜLALİ (Suskap)	105
14	BALGÖZE (Çıldıret)	121
15	BAYKENT (Vahla)	124
16	BİNBAŞIEMİNBEY (Cilvana)	132
17	ÇAKIRKOÇ (Mere)	144
18	ÇAMBELİ (Sagre)	147
19	Fotoğraf (Aşıküzeyir, Aşıkzülali, Balgöze, Baykent Köyleri)	R. 7
20	Fotoğraf (Binbaşıeminbey, Çakırkoç, Çambeli, Çamyazı Köyleri)	R. 8
21	ÇAMYAZI (Ohtel)	153
22	ÇAYIRÇİMEN (Lamiyan)	158
23	DEMİRDÖVEN (Varzna)	162
24	DERİNDERE	169
25	DOĞRULAR (Aşağı Cacun)	172
26	ERİM	176
27	GÖNÜLAÇAN (Şuvarskal)	181
28	GÜMÜŞKAVAK (Zender)	190
29	GÜNBATAN (Banarhev)	195
30	Fotoğraf (Çayırçimen, Demirdöven, Derindere, Doğrular Köyleri)	R. 9
31	Fotoğraf (Erim, Gönülaçan, Gümüşkavak, Günbatan Köyleri)	R. 10
32	GÜNLÜCE (Caborya)	199
33	GÜRARMUT (Koliskal)	206
34	KAPAN	210
35	İNCEDERE (Cuvantel)	212
36	KALEÖNÜ (Agara)	220
37	KALKANKAYA (Petoban)	227
38	KAYINLI (Şulgavur)	235
39	KIR-DAMALA	239
40	Fotoğraf (Günlüce, Gürarmut, İncedere Köyleri ve Kapan Mah.)	R. 11
41	Fotoğraf (Kaleönü, Kalkankaya, Kayınlı Köyü ve Kır Mah.)	R. 12
42	KOL	243
43	KOPUZLU (Çorçuvan)	251
44	KUMLUKOZ (Güme)	254
45	KURŞUNÇAVUŞ (Sece)	261
46	ÖZBAŞI (Gınya)	264
47	SARIÇİÇEK (Hertüs)	269
48	Fotoğraf (Kol, Kopuzlu, Kumlukoz Köyleri ve Damala Mah.)	R. 13
49	Fotoğraf (Kurşunçavuş, Özbaşı, Sarıçiçek, Sarıdarı Köyleri)	R. 14
50	SARIDARI (Tepezümde)	273
51	SAVAŞIR (Cancak)	278
52	SÖĞÜTLÜKAYA (Hunemis)	283
53	SÜNGÜLÜ (Arile)	287
54	SÜTOLUK (Satkabel)	297
55	TAŞKIRAN (Gergisuban)	300
56	TÜRKGÖZÜ (Badele)	307
57	PALA	314
58	Fotoğraf (Savaşır, Söğütlükaya, Süngülü, Sütoluk Köyleri)	R. 15
59	Fotoğraf (Taşkıran, Türkgözü, Uğurca Köyleri ve Pala Mah.)	R. 16
60	UĞURCA (Cacun - Üliye)	317
61	ULUÇAM (Varhana)	322
62	YAYLAALTI (Satlel)	326
63	YENİKÖY	335
64	YOLAĞZI (Sinsetip)	343
65	YURTBAŞI (Sakabol)	347
66	YURTBEKLER (Caksu)	350

Sıra No.	KONULAR	Sahife
67	Fotoğraf (Uluçam, Yaylaaltı, Yeniköy, Yolağzı Köyleri)	R. 17
68	Fotoğraf (Yurtbaşı, Yurtbekler Köyleri, Puma ve Y. Demirdöven Mah.)	R. 18
69	Şehitler - Gaziler - Pehlivanlar - Şairler Dökümanı	353
70	Sosyal Hizmetlerin Geliş Tarihleri Çizelgesi	354
71	Soy - Soyadı ve Yetişmiş İnsanlar Çizelgesi	355
72	Köylerin İlçeye Uzaklığı, Hane Sayısı ve 6 Dönem Nüfus Sayımı Sonuçları	356
	BÖLÜM III	
1	KAMU KURULUŞLARI ve PERSONELİ (Bölüm Önsözü)	A / 4
2	KAMU KURULUŞLARI - Kaymakamlık-	357
3	Belediye Başkanlığı	358
4	Adliye	360
5	Sağlık Kuruluşları	362
6	İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü	366
7	Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü	367
8	Ortaöğretim	367
9	Müftülük	370
10	Malmüdürlüğü	372
11	İlçe Tarım Müdürlüğü	373
12	Nüfus İşleri Müdürlüğü	374
13	Tapu Sicil Müdürlüğü	374
14	PTT Müdürlüğü	375
15	Orman İşletme Şefliği	376
16	Özel İdare Müdürlüğü (Hususi Muhasebe)	378
17	Emniyet Amirliği	378
18	İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı	379
19	Askerlik Şube Başkanlığı	379
20	Halk Kütüphanesi	380
21	Meteoroloji Memurluğu	380
22	Tekel Pazarlama ve Dağıtım Memurluğu	381
23	Türkiye Zirai Donatım Kurumu	381
24	Türkiye Elektrik Kurumu Dağıtım Şefliği	382
25	Gümrük Teşkilatı	382
26	T.C. Ziraat Bankası	383
27	Sümerbank Satış Memurluğu	384
28	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı	384
29	Bölüm Kaynakçası	384
30	Fotoğraf (Hükümet, Belediye, Lise ve Kütüphane Binaları)	R. 19
31	Fotoğraf (Müftülük, Kuran Kursu, Askerlik Şubesi, Hastane Ek Binası)	R. 20
	BÖLÜM IV	
1	KÜLTÜREL YAPI (Bölüm Önsözü)	A / 5
2	Adet ve An'anelerimiz - Evlenme -	385
	a) Saraflama (Taraflarca)	385
	b) Saraflama (Evlenecek Gençlerce)	385
	c) Elçilik	386
	d) Söz Yüzüğü	387
	e) Nişan	387
	f) Kına Gecesi	387
	g) Düğün	388
	ğ) Sabahlık Götürme	391

Sıra No.	KONULAR	Sahife
	h) Ayak Dönümü	391
	ı) Çocuk Görme	391
	Düğünde Söylenen Bazı Maniler	391
3	Sünnet	392
4	Seyran	393
5	Yılbaşı	393
6	Elfene	394
7	İmece	394
8	Cenaze	395
9	Oyunlar	396
10	Çalgı Türleri	396
11	Kepçe Hatun	397
12	Çift Çıkarma	397
13	Koç Katımı	397
14	Ujmur Gezmek	397
15	Dalak Kesme	398
16	Ziyaretler	398
17	Yağmur Duası	399
18	Tabak Satma	399
19	Edebiyat	399
	a) Manilerden Örnekler	400
	b) Fıkralar	403
	c) Edebiyatımızda Adı Geçenler	404
	d) Posoflu Şairler Listesi	405
	e) Posof'ta Kullanılan Dil	406
	f) Deyimler ve Anlamları	410
	g) Atasözleri	411
	ğ) Posof'ta Kullanılan Takvimler ve Takvimlere Göre Ay Adları	413
20	Sporlar	414
	I) Güreş	414
	II) Cirit	415
	III) Koşu	415
	IV) Futbol	415
	V) Voleybol	415
	Posof Spor Kulübü	416
	VI) Bazı Önemli Yarışmalar	417
21	Halk Oyunları	418
	a) Barlar	418
	b) Tek Oyunlar	418
	c) Orta Oyunlar	419
	d) Nezih Oyunlar ve Çocuk Oyunları	420
22	Kutlanan Dini Günler	420
	a) Bayramlar	420
	b) Günler	421
	c) Kandiller	421
23	Yatırlar	422
24	İnançlar	423
25	Posof'ta Yiyecek ve İçecekler	424
	I- Hamurdan Yapılan Yiyecekler	424
	II- Etten Yapılan Yemekler	426
	III- Sebze Yemekleri	426
	IV- Sütten Yapılan Yemekler	427
	V- Yumurtadan Yapılan Yiyecekler	427
	VI- Mantardan Yapılan Yiyecekler	428
	VII- Diğer Bazı Yiyecekler	428
	VIII- Meyvelerden Yapılan Yiyecekler	428
	IX- İçecekler	428

Sıra No.	KONULAR	Sahife
26	Yemeklerin Maksatlara Göre Ayrılışı	428
27	Posof'ta Giyim Kuşam	429
	a) Erkek Giyimleri	429
	b) Kadın Giysileri	429
	c) Gelinler İçin giysiler	429
28	El İşleri	429
	a) Kadın El İşleri	429
	b) Kadın El İşleri	430
29	Posof'ta Hısım - Akrabalık Adları	430
30	Hayvan Barınakları	431
31	İnsan Barınakları	431
32	Hayvan ve İnsan Barınaklarına Ait Müştemilat ve Malzeme Adları	432
33	Ağaç Eşyalar (Yapı ve Kullanımlarına Göre Adları)	433
34	Hayvan Adlandırılmaları	434
35	Çift İle İlgili Adlar ve Deyimler	434
36	Bilmece ve Bulmacalar	435
37	Bazı Dua ve Beddualar	436
38	Posof'ta Milli Günler	437
39	Unutulmayan Kişiler ve Özellikleri	438
	a) Nüktedan ve Hazırcevaplar	438
	b) Misafirperverler	439
40	Bölüm Kaynakçası	440
41	Fotoğraf (Orta Oyunu, Koyun Sağımı, Kağnı Arabası, İmece)	R. 21
42	Fotoğraf (Folklor Ekibi, Halk Oyunları Yarışması, Seyran Eğlenceleri, Sınır Kapısı Açılışı)	R. 22
43	Fotoğraf (El İşleri Örnekleri)	R. 23
44	Fotoğraf (Futbol Takımı, Bayram Kutlamaları ve Güreşler)	R. 24
45	Fotoğraf (Posof'tan Görüntüler)	R. 25
46	Fotoğraf (Konur Taş evleri, Kilisesi, Erim ve Altun Kale Kalıntıları)	R. 26
	BÖLÜM V	
1	COĞRAFİ YAPI (Bölüm Önsözü)	A / 6
2	Coğrafyası (Dünyadaki ve Türkiye'deki Yeri)	441
3	İklimi	441
	a) Sıcaklık Tablosu	441
	b) İklim Diyagramı	443
	c) Öneri	444
4	İklim Şartlarına Bağlı Bazı Tabiat Olayları	445
5	Akarsular ve Göller	445
6	Sulama Kanalları	447
7	İçme Suları	447
8	Bitki Örtüsü	447
	a) Orman Vejetasyonu (Ağaç Türleri)	447
	b) Posof Otsu Bitki Türleri	449
	Çiçekdağı ve Çevresi Florası Üzerine Bir Araştırma	450
	TÜBİTAK Araştırma Projesi Geliştirme Raporu	451
	Bir Başka Kaynaktan Posof Otsu Bitkileri	456
	c) Tarım Alanları ve Tarım Bitkileri	458
	Tahıllar	458
	Sebzeler	458
	Kök Bitkiler	459
	Sanayi Bitkileri	459
	Otsu Tarım Bitkileri	459
	Sanayi Bitkileri	460
	Otsu Tarım Bitkileri	460

Sıra No.	KONULAR	Sahife
9	Eski ve Yeni Ormanlık Sahalar	461
10	Fidanlama Çizelgesi	461
11	Posof Ormanları Hakkında Bazı Bilgiler	462
12	Posof Serisi Saha Döküm Tablosu İcmali	463
13	Yabani (Tabii) Sebzeler	464
14	Meyve Bahçeleri ve Yabani Meyveler	465
15	Madenler	466
	a) Posof İlçesinin Jeolojisi	466
	b) Posof Linyitleri Hakkında Rapor	466
	Raporlara ait Bibliyografya	467
	c) Çevrede Bilinen Diğer Madenler	467
16	Mer'a ve Otlaklar	468
17	Hayvan Türleri	468
	1. Av Hayvanları	468
	2. Evcil Hayvanlar	471
18	Jeolojik Yapısı	471
	a) TÜBİTAK Araştırma Projesi Geliştirme Raporu	471
	b) M.T.A Raporu	472
19	Sismoğrafik Durum	473
	a) Türkiye ve Çevresinin Tarihsel Deprem Kataloğu	473
	b) Kuzey Anadolu Deprem planı	474
20	Jeolojik ve Sümolojik Durumu	474
21	Meteorolojik Bilgiler (Halk Meteorolojisi)	474
	a) Tecrübeler	474
	b) Belli Gün ve Haftalar	475
22	Rüzgârlar	476
23	Bazı Dağ, Tepe ve Sırtlar	477
24	Bölüm Kaynakçası	A78
	Ardahan İl Haritası	R. 27
	Posof İlçesinin Jeolojik Haritası	R. 28
	Posof Yerleşim Haritası	R. 29
	BAZI SOSYAL HİZMETLER	
1	Yollar	479
2	Elektriklendirme Çalışmaları	480
3	Televizyon Yansıtıcısı	480
4	Karayolları Bakım Evi	481
5	Posof Halkının Vefa Örnekleri	481
6	Halkın Geçimi	482
7	Posof Neler Bekliyor ve Önermeler	484
8	Kimler Ne Demiş?	489
9	POSAF' a Destan	490
10	Bitirirken	R. 30
	Reklamlar	R. 31
	Reklamlar	R. 32

BAŞLARKEN

İnsanlar, hayatlarının muhtelif dönemlerinde, yine muhtelif yaşam biçimlerine yönelirler. Bu yönelimler; Tesadüfen, lüzumuna inanılarak, yaşam içinde oluşan ilgi odaklarıyla veya birbirlerinin teşviki, hatta zorlamalarıyla olabilir.

Ben de, 1970 yılında Halk eğitimi Merkezi Müdürlüğü görevine atanınca; Çevreyi iyi tanıyabilmek için, Posof içerisinde ve muhtelif konularda, incelemeler, araştırmalar yapmayı, görevimin bir gereksinimi olarak gördüm.

Emekli olunca; Çevremden de uzak kaldığım için olacak ki, diğer ilgi alanlarım yaşamımdan birer birer uzaklaştı. İşte o zaman; Daha önceleri hazırladığım çevre inceleme ve araştırma dökûmanlarımı sınıflandırarak dosyaladım. Gördüm ki; Her Posoflu'nun bilmeyi arzuladığı birçok bilgiler birikmiş.

İlk olarak **"POSOFLU ŞAİR ve OZANLAR"** *adlı kitabımı takdim ettim Posoflu hemşehrilerime. Diğer araştırma ve incelemelerimi de* **"POSOF (Her Yönüyle)"** *adlı bu kitabımda takdim etmeye çalışıyorum. Bu takdimin; Halktan aldığını, bilimsel verilerle şekillendirerek, yine halka vermek ilkesinin en iyi örneği olduğuna inanıyorum. Zira: Bu kitapta bulunan bilgilerin ekserisini, Posoflu hemşehrilerimden aldım.*

Tarihi akışı içinde, değişen hükümranlıklar, oluşturulan kültür, yaşamış; Kavimler, milletler, devletler ve bunlardan günümüze kadar kalma şansına sahip Tarihi Kalıntılar ile bir **TÜRK TARİHİ** *okunan Posof'u, tarihi yönüyle, tanıdığım kadarıyla tanıtma gereğine inandım.*

Şimdiki Posof Halkını oluşturan ailelerin nereden ve ne zaman geldikleri ile bu ailelerden töreyen çekirdek aileler, bu ailelerden yetişmiş olan; Türlü meslek sahipleri, ün yapmış kişileri, şehitleri, gazileri tanıtabilmek için **"erkeklere mahsus"** *aile secerelerini yapmayı bir zaruret olarak gördüm. Ayrıca, Posof Halkı'na hizmet etmiş olan görevlileri de bir kadirbilirlik nişanı olarak ismen tanıtmaya çalıştım.*

Posof Halkı'nın, asrın harika toplumu olarak tanımlanmasına en etken olan, **"Kültürel Yapısı"***nı büyük bir zevkle işlemeye çalıştım. Her örfünde büyük insanlık örnekleri bulunan, Posof Kültürü'nü tam anlatma işinin boyumu aştığını kabullendim. Gücümün yettiği kadar da olsa, Posof Kültürü'nü, gelecek nesillere ulaştırmaya çalışmanın rahatlığını yaşamayı istedim.*

Üç tarafı 3000 m. rakımdan daha yüksek dağlarla çevrili, bir tarafı Ahıska Vadisi'ne açık, beş büyük çay ve bunları besleyen; Kaynaklar, dereler, göller ile dağ ve tepe yamaçlarını kaplayan ormanlar, fundalıklar ve de bunları desteklercesine oluşturulmuş Meyve Bahçeleri Posof'a büyük bir park görünümü kazandırmaktadır. Buna inandığım için Posof Coğrafyası'na yeteri kadar yer verdiğimi sanıyorum. Zira: Posof'un, herşeyin ötesinde, harika bir tabiat sergilediğine inanıyorum. İlgili bölüm incelendiğinde, bunu kabullenmemenin mümkün olmadığına inanılacağını sanıyorum.

Bu muhteşem beldede kurulmuş olan köyleri; Kuruluş rivayetleri ve şimdiki varlıklarıyla tanıtmanın lüzumunu hissettim. Ayrıca bunların ihtiyaçlarına biraz da olsa değinmeye çalıştım. Duyulan ihtiyaçlar için de bazı önermelerde bulunmayı ihmal etmedim. Bütün bunlara ilave olarak da; Muhtelif kimselerin, Posof'u öven sözlerini, büyük bir iftiharla yazmayı unutmadım.

Bütün bunlar, elbetteki birer haz kaynağımdır. Asıl sevincimin; Eserim değerlendirilirken, tenkitlerde biraz samimi ve insaflı davranılmasını görmemin olacağının bilinmesidir.

Posof, O'nu tanıyan ve sevenler için sıcak bir yuvadır. Bu müşvik yuvamızı iyi koruyalım.

Tüm okurlarıma saygılarımla...

Fehmi BAYRAKTAROĞLU

BÖLÜM I
İLÇENİN TARİHİ YAPISI

BÖLÜM ÖNSÖZÜ

"Geçmişini bilmeyenin, geleceğine ümitle bakılmaz" sözüne paralel olarak diyorum ki; Tarihi gelişiminden bihaber olanlar, zaman içinde, her yöne itilip çekilmeye mahkum olduklarından, belli bir zaman çizgisi üzerinde, olumlu ve istikrarlı adım atamazlar. Bu ise; Toplumların, milletlerin felaketini hazırlar.

Bu anlayışlardır ki; Kitabımın ilk bölümüne, ***Posof*** *adının kökeni ve anlamıyla başlayan* ***"Posof"*** *tarihini aldım.*

Bu konuda bana ışık tutan; Kaynak eser sahiplerine, Tarihi yaşamış kaynak kişilere, Tarihi kalıntılara ulaşmama yardımlarını esirgemeyen hemşerilerime en derin saygılarımı sunuyorum.

İncelendiğinde görüleceği gibi; Çok eskiye dayanan Posof Tarihini; Bir Tarih kitabı olarak değil, ilçenin genel incelemesi içinde kısaca tarih bilgileri olarak aldığım için, bazı ızahların yetersiz olabileceğine inanıyor ve bundan dolayı da, tarih meraklılarından özür diliyorum. Bu arada, Posof Tarihi hakkında geniş bilgi almak isteyenlerin,kaynakça bölümünde gösterilen eserlerden yararlanılabileceğini hatırlatmak istiyorum.

Posof'tan yetişmesini arzuladığım; Genç Tarihçi, Arkeolog ve Filologlar birgün yetişirse, onlardan ricam: Bu konularda el değmemiş "Bakir" olan Posof'u lütfen ihmal etmesinler.

Ne mutlu insanlardır; Posof Tarihini bütün incelikleriyle ortaya çıkarabilenler, onları şimdiden kutluyorum.

Fehmi BAYRAKTAROĞLU

İLÇENİN TARİHİ YAPISI

I- POSOF ADININ KÖKENİ ve ANLAMI

Bilindiği gibi diller; Zamanın, göçlerin, edebi etkileşimlerin, sanatsal iletişimlerin, sportif karşılaşmaların, bilimsel gelişmelerin ve benzeri sosyal sentez ve ayrışımların etkisiyle (ağız, lehçe, şive olarak) değişikliklere uğramaktan kurtarılamaz. Bu kural; Zaman ve mekan ayırmaz. Bu dil değişiklikleri; Dün, bugün, yarın için geçerli olduğu kadar, her yer için de geçerliliğini gösterir. Bunun dünya dillerinde binlerce örneği vardır.

POSOF adı da böyle bir değişimden şekillenmiş olan bir yöre ismidir.

Şöyle ki;

Evliya Çelebi'nin, Seyahatname adlı kitabının 325. sayfasinda **"Posthor"** dediği yer, Posof olmalıdır. Orda der ki; *"Posthor Kal'ası, Ahıska eyaletinde, Sancak Beyi tahtıdır. 1578 tarihinde Lâla Mustafa Paşa'nın fethidir. Yüzelli akçelik kazadır. Alaybeği'si ve Çeribaşı'sı vardır. Eskiden Şavşadistan'da iki tuğlu mirmirân olmuştur. Çıldır'a yedi saat karıbdir."*

Prof. Dr. Fahrettin KIRZIOĞLU, Mart 1978 tarihli, Posof'un Sesi Gazetesi'nin 2. sayfasında " (Posuk-Khev) adını veren Hun Boyu" adlı açıklamasında diyor ki: *"Dede-Korkut Kitabında çifte-başkentleri (Ağcakala 'k', Sürmelü) diye anılan, Oğuz/Türkmen kolundan Küçük-Arşaklılar çağında, Dağistan'dan gelen akınca Kıpçak ve Hun orduları, sık sık Kür ve Aras ile Çoruh boylarına yayılarak, yağmalar yapar ve mukabele görünce, geri dönerlerdi. İşte böyle bir KUZEYLİ/Kıpçak-Hun akını, Küçük-Arşaklılar'ın, Ateşe tapan Susanlı-İran devleti tarafından yıkılışının 23. yılında olmuştu. 441-480 yılları vak'alarını yazan Ermeni Rahibi ELİSE VRDABET (4. Bab.) diyor ki: 451 yılında ateşe tapan İranlılar'ı ülkeden uzaklaştırmak için yardıma gelen HUNLAR ile, onların komşu ve tabileri: LEPİNLER-ÇILPLAR-KHERSANLAR-POSKHLAR-TAVASBARANLAR "dağistan'da, Tabasaran'da adları yaşayan Türk Kolu"" gibi boylar, "Çor Kapısı'nı", "Dağistan'ın güneyindeki Demirkapı-Derbend"i" aşarak ülkemize geldiler ve elbirliği ile İranlılar'ı yendiler."*

İşte bu Hun boylarından, Poskh/Posukh "Doğrusu: Oğuzname'nin Uygurca'sında anılan "Pozuk/Bozuk": "Boz-Ok" uruğu, Ahıska ile Cin Dağı arasında çatal dereye yerleşerek, buraya "Poskh-Khev" Poskh-Deresi adını vermiş bulunuyor. Bu tarih haberinden, 451 yılında Hunlar'ın bir boyu olarak gelenlerin adının 1535 yılından beri, Poskhov/Posof'ta yaşayageldiğini görüyoruz. Bu da, Kars ilçelerinden en eski Türk Boyu adının **POSOF**'ta yaşadığını gösterir.

Yine KIRZIOĞLU, Ardahan'ı Tanıtma ve Güzelleştirme Derneği yayını **(ARDAHAN ARMAĞANI)**, Sayı:1, Sayfa:6-7 de der ki; *"72-73 yıllarında, Kafkaslar kuzeyindeki Kıpçaklar Ülkesi'nden, büyük akıncı kolları, Kür ve Aras boylarına inerek, yağma ve savaşlar sonundaki barış üzerine, onlardan birkaç boy ve kabile, buralarda yerleşip kaldı. Bu arada: "Şıraklar"dan bir topluluk, Çıldır'ın Güneydoğusunda, Arpaçayı boylarına yerleşip, buraya "Şırak" ve Türkçe'de "Şüreg-El" denilmesine yol açtı. "Poskh/Posukh (Uygurca "Oğuz-Kağan" Destanı'ndaki "Pozuk", yani "BOZOK") la ilgili olabilen boyu da, Ardahan'ın batısındaki Ulgar Dağı'nın çatallaştırdığı dereler boyuna yerleşerek, 1928 Yazı Değişimi'mize kadar "Poskhov", ondan sonra da kısaltılarak "POSOF" dediğimiz, güzel ve ormanlık bölgeye yerleşip, adlarını verdiler." (Bu adın aslı: Posukh-Khev, yani: Posukh Deresi'dir.)"* Biraz daha açarsak; "Bozoklar Deresi'"dir denebilir.

Yine KIRZIOĞLU; "Osmanlılar'ın Kafkas Ellerini Fethi" adlı eserinde, bu kelimenin, Ortaçağ başlarında Dağistan'dan gelen Kıpçak Oymağı Posukhlar'dan geldiğini belirtmektedir.

Kars Turizm ve Tanıtma Derneği Yayınları, Sayı:5, Sayfa:32 de, Kars Turizm ve Tanıtma Derneği Araştırma Kolu şöyle demektedir: *"1578 Osmanlı fethinde ve 1646 Evliya Çelebi gördüğünde, imlası "Puset-Khev/Post-Khov ve halk ağzında, Poskov/Poskhov" olarak geçer. "Puset/Buşet", Bişe/Meşe-lik ve "Khev/khov" eki de, Dere anlamına eski Oğuzca'dır. Yani; Bu ad, "Meşelik/Ormanlık Dere" anlamına gelir."*

Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü'nün yayınladığı, TÜRK KÜLTÜRÜ 126. Sayısının 332/12. sayfasında; Prof Dr. İsmail KAYABALI ve Cemender ARSLANOĞLU imzasıyla, şöyle denmektedir: *"1928 deki Harf Devrimi'nden sonra. resmen "POSOF" denilen ve halkın "Poskov/Poskhov" dediği yer, Ulgar Dağı ile çatallaşan ormanlık dereler bölgesidir. Evliya Çelebi'deki imlasıyla burasının adı (Büşet/Khev/Poset/Khev)dur. Nitekim, çevrede Khev/Khov lu birçok yer ve semt isimleri mevcuttur."*

Kaynakları değerlendirmeye aldığımız zaman, şöyle bir ikilemin ortaya çıktığını görüyoruz:

1. Prof. Dr. Fahrettin KIRZIOĞLU'nun açıklamalarına göre; Posof adının kökeninde; Kuzeyli KIPÇAK,Hunlar'ın bir kolu olan POSKHLAR ki, Oğuzname'ye göre, Boz-Oklar'a izafen buraya "Poskh-

Khev/Poskh Deresi" denmiş. Daha sonra ağız değişikliklerine uğraya uğraya Poskhov ve daha sonra da, Harf Devrimi'yle de, POSOF olarak adlandırılmış.

2. Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesindeki deyimleri esas alanlar; POSOF isminin, kökeni Oğuzcaya dayanan "Puset-Khev" olup zamanla ağız değişikliklerine uğrayarak, Osmanlı kayıtlarında "Post-Khov" ve halk dilinde "Poskhov" olarak kullanıldığı ve Harf Devrimiyle de resmi kayıtlara, Posof olarak geçtiğini açıklamaya çalışmışlardır.

Bir sentezleme ile; İlk KIPÇAK Türkleri'nin POSKHLAR kabilesiyle "Poskh Deresi" adını alan bu yöre, Tabiat yapısına göre de "Puset-Khev" "Meşelik dere" adını almıştır. Birincisi; Eli, yurdu, mekanı anlamında, diğeri ise yöresel Tabiat ismi olarak kullanılmıştır. Her iki adlandırmanın izahı bize şu gerçeği kanıtlamaktadır; POSOF isminin kökeni, Öz Türkçedir. İzahlardan da anlaşılacağı gibi anlamı; Meşelik/Ormanlık Dere'dir. Gerçekten de Posof'a baktığımız zaman, 2000 m. rakımın altındaki yerlerden orman sahası olmayan yer çok azdır. Az olan bu yerler; göl, dere veya sulak yerlerdir.

Dostlarıma önerebileceğim
üç değerli iş var..

Okumak,
Okumak,
Okumak...

POSOF TARİHİ

GİRİŞ: Posof Tarihini incelerken, okuyucuların bazı şeyleri önceden bilmelerinin yararlı olacağı kanaatindeyim. Şöyle ki; Posof, bugün olduğu gibi tarih boyunca da, körfez bir bölge olarak kalmış. Bundan dolayıdırki; Yakın Tarihe kadarki tarih olayları; Yukarı Kür boyu, Ahıska ve Ardahan adının kapsamında izah edilmiş. Ancak, bazı müstesna durumlarda (Posof'a özel olaylarda) Posof adı kullanılmıştır. Bunun sebebi ise; Posof'un, Ahıska vadisi hariç, üç tarafı Şabanıbel - Ulgar - Cindağı - Arsiyan - Khıkhat - Büyükdağ - Prasnavul - Gırma ve Beşüm tepesi (Gürcistan hududunda) gibi geçit vermez yükseltilerle cevrili, ormanlık ve beş çay ile bunları besleyen derelerin oluşturduğu kırık araziye sahip oluşudur sanırım.

Ayrıca şunu bilmek gerekir; Tarihi süreç içinde adı geçen kavim, millet veya devletlerin hepsi sıra ile, halkı ile birlikte, burada yaşamamışlar belki, buradaki halkı mahiyetlerinde yaşatmışlardır. Ancak, 6000 yıllık zaman içinde, gerek halkın menşei ve gerekse kullanılan dil'in, belki defalarca, asimile olduğunu kabullenmemek mümkün değil. Bazı yer adlarının bugün bize acaip gelmelerinin sebebi de bu olsa gerek.

Halkın menşei hususunu, Kür, Aras ve Çoruh boyları halkının içinde düşünmek gerekir. Çünkü: ilk gelen kavimler buralardaki sulak yerlere yerleşerek, türk uygarlıklarını kurmuşlar. Zaman içindeki ileri geri hareketleri de aşağı yukarı aynı yöreler arasında olmuş. Nitekim, bugünkü Posof halkını oluşturan, 700 kurucu ailenin %100'üne yakınının, bu bölgelerden gelerek, son 300 yıla yakın zamanda buraya yerleşmiş oldukları, Posof'un tümünü kapsayan, aile incelemelerinden anlaşılmıştır.

POSOF TARİHİ

Posof Tarihini incelerken; Bazı tarihi aşamaları esas alarak hareket etmek, Onun anlaşılırlığını sağlamaya yardımcı olacağına inanıyorum. Bunun için de Posof Tarihi'ni, -9- aşamada açıklamaya çalışacağım.

I-	**M.Ö. 4000**	**yıllarından,**	**M.Ö. 680**	**yılına kadar,**
II-	**M.Ö. 680**	**yılından,**	**M.S. 646**	**yılına kadar,**
III-	**M.S. 646**	**yılından,**	**M.S. 1080**	**yılına kadar,**
IV-	**M.S. 1080**	**yılından,**	**M.S. 1578**	**yılına kadar,**
V-	**M.S. 1578**	**yılından,**	**M.S. 1828**	**yılına kadar,**
VI-	**M.S. 1828**	**yılından,**	**M.S. 1878**	**yılına kadar,**
VII-	**M.S. 1878**	**yılından,**	**M.S. 1918**	**yılına kadar,**
VIII-	**M.S. 1918**	**yılından,**	**2.3.1921**	**tarihine kadar,**
IX-	**2 Mart 1921 tarihinden, günümüze kadar.**			

I- M.Ö. 4000 yıllarından, M.Ö. 680 yılına kadar

Yukarı Kür boylarının (Dolayısıyla Posof'un), Yazılı belgelerle tarihe geçmesi; İlk türklerden varsayımlı SÜMERLER'le soydaş sayılan HURRİLER ile başlar. M.Ö. 4000 yılları sanat kalıntısı sayılan ve 1936 yılında "MERE" kalesinin, Posof Çayı eteğinde bulunan "Bakır Balta" Posof Tarihini; 6000 yıl öncelerine götüren kanıtlardan birisidir. (Bkz. Kars Tarihi- F. Kırzıoğlu)

Gümüşkavak (Zendar) köyünün doğusundaki sırtta bulunan, bakır ve bakır alışımlı Balta, kazma vb. minyatürleri ile Gönülaçan köyünün Kuzeyinde, Korderenin başı denen sırtta bulunan, aynı efsaftaki eşyalar da, Posof Tarihinin eskiliğini belgeleyen unsurlardır.

Ayrıca; Gönülaçan köyü hudutlarında, Kuvanur "Konur" mevkiindeki, çekiç değmeden kullanılmış kaya taşlarla yapılmış evler ve benzeri evlerden oluşan; Sarıçiçek köyünün batısındaki "Khertus" köy harebeleri ile Yüksek kayalara oyulmuş "Arile, Ballıkaya vb." magaralar da, Posof Tarihini çok eskilere götürür zannındayım. Bütün bunlar gösteriyorki; Posof, 6000 yıllık medeniyet izlerini sinesinde saklayan, el değmemiş bir beldedir.

Tarihi kayıtlara bakıldığında da, Asyenik (Ortaasya) Kökenli, Yuvarlak başlı, (Brakisefal), bitişken dilli, HURRİLER'in torunlarından Van Gölü çevresinde güçlü bir devlet kuran ve sonradan (M.Ö.

1280 yıllarından beri) komşuları Asurluların "Yukarı-El/Ülke" anlamında "UR-ARTU"dedikleri, "TUŞPA" Eski Van'ı başşehir yapan Urartulardan Kral II. Sardur (M.Ö. 753-735) Çıldır Gölü Güneybatısındaki, Taşköprü köyü kayalığına kazdırdığı Fetih yazıtında; Çıldır, Ardahan ve Çevresini "Ukhiemani" beğliğinden aldığını, Başka bir yazıtında da, Çoruh Irmağı boyunda (Bayburt'tan, Batuma kadar) "Kulki" adlı güçlü bir kavmi yendiğinden bahseder. Her iki kavimde Urartularla soydaştırlar(.)

Bu demektirki; O tarihe kadar Posofta, Hurriler soyundan kavimler yaşamıştır.

(M.Ö. 735-713) II. Sardurun oğlu Kral I. Rusa/Ursa zamanında, M.Ö. 2000 yıllarından beri Karadeniz'in Kuzeyinde ve Kafkaslarda yaşamakta olan ve sonraki KHAZAR ve BULGAR Türklerinin mensup olduğu "KIPÇAKLAR" (Kumanların ataları olan Kimmerler) in ülkesi; Soydaşları olan SAKALAr'ın akımına uğradı. At eti yiyen, Kısrak sütü içen, büyük ölülerini silahlarıyla, eşyalarıyla gömen, gömdükleri kabirlerin üzerlerini toprak tümsekle (kurgan) biçiminde kapatan, yaman okçu Saka (İSKİT) Türkleri, M.Ö. 720 yılında; Kimmerlerin kendilerine itaat etmeyen Doğu Kolunu, Kafkas Dağlarının Güneyine sürdüler. Sarı saçlı, Gökgözlü, Kumral benzli (Kuman/Kıpçak) tipinde olan Kimmerlerin, Kür Çoruh, Aras ve Yukarı Fırat ırmakları boyuna yayılarak yerleşmesiyle, buralarda türklük hayatı yayılmaya başlamış oldu.

Vaktiyle Yunanca yazılıp, M.S.Vci Yüzyılda, Gürcice diline çevrilen "Kartlis-Çkhovrebe" adlı tarihin başlarında; Bu yüzden Kimmerlerin gelip Kafkaslar güneyine hakim oluşları, onların torunların torunlarının adıyla "Khazarların Seferi" başlığı altında tanıtılıyor. Ayrıca bu kaynakta; Onların Kür ve Çoruh boyundaki torunları da, Mekadonyalı İskender'in ordusuna karşı koyan, Yaman savaşçılar diye, "Kıpçaklar" adıyla anılıyor. (M.Ö. 331)Kimmer dili özelliklerinden olan; "R" harfini, kelimelerdeki yerinden bir ön heceye alma kuralının örnekleri: (İleri/İreli, toprak/torpak, köprü/körpü, Kars'ın doğusunda Gümrü/Gümürü, Ardahan'ın Güneyinde Kamera Dağı, Trabzon'un Güneyinde kemer, Sivas'ta Gemerek adları, onların günümüze kadar yaşıyan hatıraları olarak yaşamaktadır.

M.Ö. 713'te Kafkaslardan Güney'e doğru akınlar düzenleyen Kimmerlere yenilen, Urartu Kralı I.Rusa kendi hançeriyle intihar etmişti. Kimmerlerin Kafkasların üzerinde ve Kuzeyindeki kalıntıları; Milad yıllarında "Kamak" ve "Kumanya" diye anılmaya başlandı. Tiflis Güneybatısında "Tıryekes"teki kazılarda, Kimmer Kurganlarında, çok değerli altun ve Gümüş eşya ile at takımı süsleri bulundu.

II- M.Ö. 680 yılından, M.S. 646 yılına kadar:

M.Ö. 680 ylında, SAKALAR Hükümdarları "Bartatua" (HERODOT'TA,"Protothys") öncülüğünde çok kalabalık göçler halinde, Kafkas geçitlerini aşarak, Kimmerler'i Kızılırmak boylarına kaçırttılar. Onlarda 675 te, Sakarya boylarındaki Firigya Devletini yıkarak, ülkesine yerleştiler. Çadırlı arabalarıyla ailelerini de getiren SAKALAR, 680 yılında Urumiye Gölü Güneyine kadar Azarbeycan'a yayıldılar. Sınırdışı haline gelen ASUR Kralı, Asarhaddon kendi kızı ile SAKA'lı Bartatua'yı evlendirip, dostluk kurarak, ülkesini yıkımdan korumuş oldu.

Baratua, Aran/Karabağ'ın merkezi "Partav" (Barda)yı kışlak Başkent yaptı. Bunun için, Karabağ'daki Hükümdar'ın mensup bulunduğu SAKALAR koluna "Bard'os" deniliyor. M.S. 944 te Norman'ların yıkımına kadar böyle devam etti. (HERODOT'ta, XV. Satraplıktaki "Sakaeler") ve Sakalar'ın, bütün Kür, Aras ve Çoruh boylarına hakim oluşu da, Türklerin hakimiyeti diye gösterilir. Ayrıca; onların, Yukarı Kür Boyları'na hakim olan koluna, Bun Türkler (Otokton/Yerli Türkler deniyor. Bunun sebebi; Kür ve Çoruh boylarını, Mekedonyalı İskender'e karşı koruyan KIPÇAKLAR'a, yardım eden yerleşik Saka Türklerinin oluşudur. Bu da bize, Ardahan ve Çevresinin, Sakaların hangi kolu tarafından idare edildiğinin belgesidir.

Bartatuanın oğlu veya torunu Madova, (HERODOT'taki "Madyas"), İlk Türk Cihangiri Alp-Er Tonga ve Afrasyab ünvanlı zat olup, (654-626 M.Ö.) arasında 28 yıl Batıda Karpat Dağlarından, Doğuda Çin'e kadar Doğu Avrupa ile Asya'ya hakim olmuştu. Medova'nın , Urumiye Gölü kıyısında verilen bir ziyafette tuzağa düşürülerek ölümünden sonra, Önasyadaki Saka boyları toplanarak, eski Urartulu ülkesini yurt tuttular.

Asur ve Babil çivi yazılı kaynaklarının AŞKUZAY, Tevrat'ın ASKENAZ, Karadeniz Kuzey Kıyılarındaki Yunan kolonilerinin Skyth, Okul kitaplarımızda İSKİT, Çinlilerin SU, Hintlilerin SAKYA, Prenslerin Sİ-SAKAN, HERODOT'taki "Basilik" SAKALAR , Ermeni ve Süryancede Sİ-UNİK denilen SAKA TÜRKLERİ'nin, Ardahan Sancağı kesimi ve komşuluklarına yerleşen urguları şunlardır:

I- Borçalı Çayı boylarından, Çoruh Ağzına kadar Karadenize, Kuzeyde Azgur'dan, Güneyde Allahuekber Dağları'na kadar (Gogaren/Gugarlar).

II- Bayburt dahil, Yukarı Çoruh boyunda, (Sasper/Siperler). (İspir adı bunlardan kalmadır.)

III- Yukarı Aras boylarında (Arpaçayı kavşağına kadar), "Phasianlar". (Pasen/Pasin'ler adı bunlardan kalmadır.)

IV- Gogarlar Doğusunda, Gökçegöl'den Kür-Aras kavşağına kadar Aran/ Karabağ'da "SAKA" (STRABON'da "Sakasen") Eyaleti. Bunlardan; İlki (STRABON'da "Gogaren" denilen) GOGARLAR'ın Eyaleti, M.Ö. 120-77 ve 54-33 arasındaki ilk Arşaklılar ve M.S. 51-428 deki Küçük Arşalılar çağında, "Kuzey Bideaşklığı (Üçbeğliği sayılarak, şu dokuz sancağı içine alıyordu:

1- Elbeyliği merkezi "Şor Deresi" olan; Türkistan "Çenasdan" dan gelen Pirensin "ÜÇ-OK" anlamındaki boyuna göre, Gürcüce Sami Şolde/Şamşulde ve "Orb" (Kartal) kalesinde yerleştiğinden, Orbelyan ve Orbel denilen, Önasya Sakaları ve Partları'ın Tarih Destanı olan; DEDE-KORKUT Kitabında, "Gogalet-Kocaoğlu Şor-Şamsoldin" diye Üç-Oklar/İç- Oğuzlar kolundan gösterilen Elbeğliği.

2- Elbeğliği Merkezi "Çop-Deresi" Borçalı Çayı başındaki Pendek Bölgesi olan: M.Ö. 591 de İran Başkumandanı olan, Horasan'lı Behram Çopin ile boydaş olan Altı-Çöp ve Kara Çöpler.

3- Elbeğliği merkezi Kolp Deresindeki Kulp Kalesi olan; Kolblar.

4- Elbeğliği merkezi Lori/Loru Kalesi olan: Borçalı kesimi, "Taşir."

5- Boydaşlarını KSENOPHON'un M.Ö. 400 de Giresun'un doğusunda gördüğü "Pont"un en yaman savaşçıları "Direl" (Dede-Korkut kitabındaki" Direg-Takavur"un ülkesi yerlisi) ve "T(i) rel'k"/Tirel'ler de denen "Tıryalet"te adları yaşayan "T(i)rel".

6- Kars-Arpaçayı başları, Akbaba ve "Kaygulu-Baba" çevresini içine alan, Kıpçak ve Peçenek topluluklarında da adaşları bulunan, "Kankar'lar", sonraki "Kengerlüler".

7- Bir güçlü oymaktan adını aldığı anlaşılan; "Osmanlı resmi belgelerinde de adları geçen "Küçük Ardahan/Göle, Büyük veya Kara Ardahan/Ardahan ve Meşe Ardahan/Hanak" kesiminde yaşayan "Artahan'lar".

8- Çıldır Gölü, Ahılkelek ve Ahıska kesimini içine alan ve "Çav'lar" anlamına gelen, eski Türkçe bir ad ile anılan Saka Oymağı "Çavak" (Kâtib Çelebi'nin "Cihannüma"sında geçen ve halkımızca da, bugün "Çin Çavat" denilen Çin/Türkistan'dan gelme Çavlar).

9- Şavşat, Ardanuç, Artvin ve Borçka ile Batum kesimini içine alan "Kalarçlar" (PTOLEMEUS'ta "Kalerzen" denen) bu büyük sancaktan, ilk ve sonbaharda kuzeye esen sert kuru rüzgarın bugünkü adı, Kalaç-Yeli'nde hatırası yaşamaktadır. Gürcü kaynakları; buraya, "K(a)larç'et" (Kalarç Yurdu) diyor. Kaşgarlı Mahmud'da, Oğuzlar'dan ikiz boylu (Karkın ve Kızık) diye anılan Kalaçlar'dır. Ardahanlar'ın bulunduğu Gogaren Eyalet'inde; Ahıskanın Kuzeyinde Azgur, Rizenin Doğusunda Askur'os, Hopanın Batısında Apsar'os Çayı"Yazgur/Yazır" ve "Afşar" adlı Türkmen/Oğuz boylarının Coğrafya hatıraları mevcuttur. Bunlar gösteriyorki; Buralarda,M.Ö. 680 yılından itibaren SAKALAR ile gelip hakim olan; Askur, Apşar/Afşar, Karkın ve Kızık ile Tukarlar denen(ki, Kartlisçkhovreba'da; Mekodanyalı iskender ordusunun alamadığı denilen)Sarp kalede adı yaşayan(Kaşgarlı Mahmud'da "Töker" denilen) Döğer ile 24 Oğuzdan beşinin Buralarda yerleşrtiği belirtilmiş oluyor.

M.Ö. 120 tarihinde, SAKALAR'ın Horasankolundan, Daha'ların Part boyundan çıkarak, MAKEDONYALI'ları; Horasan, İran ve Irak'tan kovan, Arşaklı/Partlılar'ın IX. ARSAK lakaplı Padişahı II.Mitridat (M.Ö. 123-88), Persli soyundan "Armenya"(Yukarı Eller) Ülkesindeki Artaksiyaslıları yenerek; Çoruh-Kür boylarıyla Azarbeycan'a hakim oldu. Bu sırada, onun kardeşi Val-Arşak, yeni fethedilen ülkelere düzen verirken, "Gugarlar"beği'ne, Kafkas Dağları Cephesini korumak üzere, Kuzey Valiliğini verdi. (KHORENLİ,II.8) M.S.317-385 yıllarında Kücük Arşaklı vakalarını yazan, Bizanslı; (FAUSTUS. III.7) kedi zamanındaki "Gugarlar'ın, Pteaşkh unvanlı Beğleri"nin (Orbeliler'in), "Kuzey Ordusu Başbuğu" olduğunu belirtir.

Dede-Korkut kitabında, (rur/Şeril, çor/çol, Taras/Talas, güreş/güleş gibi) GOGALET denilen Eyalet Beğleri kütüğü, destanlık biçiminde şöyle anılmaktadır: Destursuzca, Bayındır Han'ın(Büyük Arşaklıların) yağısını basan(Düşmanını yenen), Altmışbin kafire kan kusturan, Ağ-Boz atının üstünde kaz duran, Gogalet(Gogaret'e) adını veren, Koca oğlu Şor(boyundan), Şamşoldın(Üç-Oklu) Beğ.

M.Ö. 93 yılından beri Türkmen I. Arşaklı sülalesi (Tiflis Vilayeti(iber/Kartel Kırallığını kurmuştu. M.Ö. 66 yılı sonlarında, Pompeus kumandasındaki Romalı Ordusu, Arşaklıların izniyle, kışı geçirmek üzere Tiflis'in Güneydoğusunda, Kür Irmağı'nın solunda kışlağa geçmişti. Bu sırada ilk İber Kıralı (Arşak'ın yerine geçen "Artok'es" (Artuk) (M.Ö. 81-66) 20.000 atlı, 60.000 yaya) askere sahipti. Gogaret te bu Arşaklı koluna bağlı idi. (Arşak" İnce söylenişi ile Ersek eski Türçede): Pars ile Ayı karışımı güçlü bir yırtıcı anlamına geldiği için, Partlılar: 36 hükümdarına da hep ARŞAK ünvanını vermişler, sülaleri hep böyle anılmıştır.

M.S. 51 yılında 22.Arşak sayılan Balaş çağında; 90.000 çeri (Asker) ile Horasan'dan gelen Arşaklılar(Türkmenler/Oğuzlar), Romalıların kışlaklarını kaldırarak, Iğdır Ovası(Aras Nehri boyundaki) ARTAŞAT'ı kışlak merkezi yaptılar. M.S. 428 yılına kadar sürecek olan"Küçük Arşaklılar"' sülalesini

kurarak, Yukarı Eller'e hakim oldular.Onların zamanında yazılan KRONİKLER'de bu ülkeye:Torkom/ Torkomyan (Türkmen) ülkesi ve hakimlerine de; Torkom veya Sakalar'ın "Tevratt'taki adıyla, "Aşkenaz"deniyor.Dede-Korkut Kitabında da Ahaliye; Oğuz ve Türkmen, Ülkeye de, Oğuz Elleri denmektedir. İki kayıtta da, Armen veya Ermeni deyimi geçmemektedir. Bu çağda gogarlar da bütünüyle bu Oğuz/türkmen Arşaklıların hükmü altında idi. Onlar da, Merkezi HAMADAN olan Büyük Arşaklılara bağlı kaldı. Bunun için para bastırmamışlardır.

M.S. 72-73 yıllarında, kafkaslar kuzeyindeki, KIPÇAKLAR ülkesinden büyük akıncı kolları Kür ve Aras boylarına inerek, Arşaklılarla yaptıkları savaşlar sonunda sağlanan barışla, Bu Kıpçaklardan birkaç boy ve kabile buralara yerleşip kaldılar. İşte bunlardan; ŞIRAKLAR adındaki bir topluluk, Çıldır'ın Güneydoğusunda, Arpaçayı boylarına yerlaşip, buraya; "Şırak" Türkçede "Şüreg-El" denilmesine yolaçtı. **"POSK/POSUKH"** boyunda, Ardahan'ın Kuzeyindeki Ulgar Dağı'nın çatallaştırdığı dereler boyuna yerleşerek POSUKH-KHEV yani Posok Deresi'ne adlarını vermişler. Uygurca "Oğuz Kağan" Destanı'ndaki **"POZUK"** yani **"BOZOK"** adıyla da, bu yer anlatılmak istenmiş olabilir.

M.S. 197-216 yıllarında, Kafkaslar'ın Kuzeyinden gelen Kıpçak/Khazar'ın Kazak ve Borçalı boyları, gelerek Yukarı KÜR çevrelerine yerleşti. Kazak'lar; Kür ırmağı'nın sağında, Gence Şehrinin batısında "Kazak Çayı" çevresinde yerleştiler. 685 İslam kaynağında da, Önce, kasak, Sonra da (Kazak) olarak geçmektedir. Borçalı Boyları: çıldır ve Doğusundaki Borçalı Çayı çevresinde yerleşmişlerdir. 646 İslam kayıtlarında "Bursaliyye" denen yer burasıdır. Kazak/kıpçak türkçesi ile vergi defterlerine Türkmenler diye yazıldığından, Arapçada bunun karşılığı "Terekkime" olarak yazılmış. Daha sonra bir yakıştırma olarak "Terekeme" şeklinde söylenmeye başlamış. Bunların Dağıstandaki koluna; Karabörlük, Aral Gölü çevresindeki koluna ise; Karakalpak denildiği bilinmektedir.

301 de, Küçük Arşaklı Hanı III. Tiridat (M.S. 286-330), Arşaklıların tahta geçmeyen "Suran-Pahlav" kolundan Anak Beğ oğlu Aziz GRİGOR'un eliyle vaftiz edilip Hz. İSA dinine girmiş ve Puta tapıcılığı yasaklamıştır. O çağda bizim "Amentü"müze görede hak din sayılan Hıristiyanlık; Bu işe tanık olan, Kronikçi AGATHANGELOS (CXX. Bab.) tarafından belirtildiği gibi, kısa zamanda, (Gogarların en batı ucundan) Kararaç'tan, (Kafkaslar Kuzeyindeki) Masaget/Hunlar ülkesi ve Amid (Diyarbakır,Nuseybin)'e varıncaya tüm Torkom (Türkmen/OğuzElleri) ülkesine yayılmaya başlamıştı. Partlı Aziz-Grigor devletin en büyük din adamı sayılan "KATOLİKOS" olunca (M.S. 301-325), eski Oğuz/Türkmen geleneğinin devamına izin verdi ve: a-Kabirtaşlarının at ve koyun heykelleri biçimde yapılması, b- Adak Kurbanı kesilmesi, c- Rahiplerin evlenmesi, d- Arşak'lı Bayrağındaki (Attilla resimlerindede görülen) Kartal'ın Kilise timsali olması, e- Vaftiz Babası ailesinden kız alınıp verilmesi yasağı, f- Manastır ve Kiliselerin, Sivri Türk Çadırı biçiminde "Künbetli" yapılması, g- Yabancı Erkekler karşısında, kadınların yaşmaklanması, h- Domuz besleme ve yemenin haram sayılması gibi esaslar koydu.

M.S. 387 yılındaki Romalı-İranlı Anlaşması ile Küçük Arşaklılar Ülkesi ve Hanedanı bölüşüldü. Merkezi Erzincan (Eriza) olan batısı Romanya (İstanbul), Doğusu; Merkezi Revan'ın 27 Km. Güneydoğusundaki, Dövin olan büyük kısım, Ateşperest (Ateşetapan) Sasanilere tabi oldu. Ardahan ve çevresi de bu sonunkine bağlanmış oldu.

M.S. 428 de Sasanılılar, Küçük Arşaklı Hükümetini kaldırıp, ülkeyi Mazban'larla idareye başladıklarından, Ardahan da, DÖWİN Marzban'ına bağlandı.

Sasanılı Şahı II. Yezdgerd (M.S. 438-475) tarihinde Hıristiyanlığı kaldırıp yerine Ateşetapıcılığı/Zerdüşt Dinini benimsetmek isteyince, kendisine karşı koyan, Arşuş Beğ'i esir almış. 455 te tutsaklıktan kurtularak ülkesine dönen bu zata, Oğlu Varsken/Vazgen halef olmuştur.

476 da İran'a tabi Kartli (Tiflis Vilayeti) Kralı I. Vaktang Gurk-Aslan (450-503) Kafkaslar Kuzeyindeki Hunlardan yardım görerek güçlenmiş. Tiflisteki bir saltanat kavgasına katılan (Yukarıda adı geçen) Varsken'i öldürünce, onun ülkesi de İber Krallığına bağlanmış oldu.

482 de, Mihran Başbuğluğundan gelen, Ateşetapan İRAN Ordusuna karşı Hıristiyan I. Vaktang; Dindaşı ve Komşusu. Torkomyan/Türkmenler'in MilliKahramanı Mamıkonlu VAHAN'dan yardım dilemişti. Vahan, Türkmen beğleri çerisiyle yardıma gelince, "Ageska" Ahıska şehri yanında, yapılan savaş sırasında, müttefik Hıristiyan orduları bozuldu. I. Vaktang "Eğer" Ecere/Acara bölgesindeki ormanlara çekilip gitti.

505 tarihinde, Hazar Türklerinin bir kolu olan SEBERLER, Kafkasların güneyine geçtiler. 508 de Azerbaycan'da İran Şah'ını yenerek, Bütün kür ve Aras boylarına yayıldılar. (Böylece Ardahan ve Posof'ta tekrar ateşetapanlardan kurtulmuş oldu.) Hükümdarları Çiğil-Biy(Zigibi) idaresinde, Kızılırmak boyları ve Konya'ya kadar yayılıp, Bizansı sıkıştırdılar. 527 de geri çekilip Şirvan ve Karabağ'a yerleştiler. Bunların "Kalıs" adlı boyunun yerleştiği yerlere "Kalıs-van" (Kağızman) denildi. Bitlis ve Hınıs

çevresindeki "Kazaklı ve Partarlı" adlı iki oymak ile" Kralisi" adlıı 12 oymak ta bunların torunlarıdır.

591-604 tarihleri arasında, Bizanslılar; Tahtı ele geçiren SAKA'lı Başkumandan Behrem-Çopın'ı yenerek, Sasanlı II. Hosrev Perviz'e (Yaptığı askeri yardım karşılığında), Gökçegöl ve Ağrı Dağı'nın Doğusuna kadarki yerleri verince Yukarı Kür (Ardahan-Posof) da onların oldu. 604'te İranlılar barışı bozarak, 15 yıl içinde Anadolu'nun çok yerlerini, Suriye ve Mısırı bile işgal edip, Bizans'ı yıkacak duruma geldiler.

III. M.S. 646 yılından, 1080 yılına kadar:

626 tarihinde Göktürk'ler, kitap ehli olan Bizans'a yardım ederek, Ateşetapan İran'ın yenilmesini sağladılar. Hazar'lı Çabu-Hakan, Dağistandaki "Çol/Çor (Derbend kapısından), Ordusuyla gelerek, Tiflis önünde Kayser Herakliyus ile buluştu. Çabu-Hakan'ın verdiği yardımcı 40 bin Türk atlısının desteğiyle, Kayseri, Musul yakınlarında İran orduları yenerek, ülkesini geri aldı. Böylece; Kurtarılan KÜR-ARAS boylarıyla, Kızılırmağa kadar ki yerler HAZAR'ların eline geçti.

645 tarihinde, İslam ordusu Erzurum (Kalıkala) Şehrini kuşatırken, buraya Hazarlar'ın "Çamandar" boyu ile "Apkazlar" yardıma geldi. 646 yılında Habib bin (İbni) Mesleme idaresinde gelen İslam Ordusu: Şüregel, Arpaçayı, Çıldır Gölü Çevresini, Üç Ardahan, Şavşat, Azgur Boğazı, Tiryalet gibi hepsi de; Eski GUGAR Eyaletinde olan yerleri, barışla fethetti. Yıllık Harac Vergisine bağladı. (BELÂZURÎ).

685 te Kafkasları aşarak gelen güçlü Hazar ordusu, Müslüman Araplara bırakmış oldukları; Kür ve Aras boylarındaki yerleri onlardan geri alarak, yurtlarına yerleştiler. Alp Tarkhan'ın bu başarısından yararlanan Bizans'ta Erzurum şehrini aldı. 22 yıl sonra (707) de gelen İslam Ordusu, Hazar'ları yenerek Kafkasların Kuzeyine sürdüler.

717 de Arap orduları İstanbul'u kuşatınca, Bizans müttefiği Hazarlar, Kafkasların güneyine inerek; Kür ve Aras bölgelerini hakim oldular. Fakat, Arap Ordu ertesi yıl kuşatmayı bırakarak geri dönünce, Hazarlar da çekildiler.

764 te, Astarkan Şehrinin kurucusu, Kharezm'li Ast Tarkhan, Başbuğluğunda, 100 bin kişilik Hazar Ordusu Kür boylarına inerek, Müslüman'ları ağır bozguna uğrattı. Tiflisle birlikte bütün Kür ve Aras boylarını işgal ettiler. Buralar da, yeniden Hırıstiyan Dini (Ortodoks Mezhebi) hakim duruma geçti. Bu akını gören Râhip GEVOND'un yazdığına göre; Raj - Tarkhan'ın ordusunun bu sırada aldığı yerler arasında: Çıldır, "Çavakhet" Ahıska ve Ahılkelek, "Velis-Çikhe" (Ahızka ile Posof arasındaki) Vale Kalesi vardı. Türkmenler/Oğuzların başında Beğlerbeyi sıfatıyla, TORKOMYAN öncülük ediyordu.

786 Abbasi Halifesi Harun Reşid'in ilk yıllarından itibaren:Gugaret Eyaleti Tiflis Emirliğine, Yukarı Aras boyları Düwin Emirliğine, Yukarı Çoruh, Fırat (Karasu) başları da Erzurum Emirliğine bağlı olarak idare ediliyordu.

799 yılında, Bulçan adlı Başbuğları idaresindeki Hazar Türkleri akını, Ortodoks'luğu Bizanstan aldı. Böylece; Çoruh ile Yukarı Kür ve bu arada Ardahan ve çevresi için yeni bir Milli Sülale idaresi başlamış oldu. Hazarlar, Tiflisi aldıktan sonra İranlı/Fars soyundan, Hosrov'lu sülalesinin kökünü kestiler. Ancak Tiflis Müslüman Emirliği elinde kaldı. Bu 1068'e kadar devam etti.

809 da, Tiflis İslam Emiri, İsmail, Yeni Halife Emin'e karşı ayaklanınca, Bağdatlı Aşut Beğ, Ardanuç'tan kendi askerleriyle gelerek, Halife'den yana olanlarla birleşmiş ve Asi Emir İsmail'in yenilmesine yardımcı olmuştu. Bunun için Yeni Halife, Aşut Beğ'i; Gürcüler Beğ'i yaptı. Böylece Aşut Beğ, 809-833 yıllarında İbir / Kartli Kralı sayıldı. (Bunun nesli 1801 Rusların Tiflisi işgaline kadar yaşadı.) Bizans Kayser'i V. Leon'dan "Küropalat" ünvanını alınca (813-820) "İberler" (Kartli) hakimi tanındıysa da, yine topladığı Cizyeleri, Tiflis İslam Emirli'gine vermeye devam etmiştir.

829'da, Tiflis Emir'i Hattab, Kakhat beği ile Çanar (Laz) kabilesini de yardımcı alarak, Abbaslı Halifesine isyan etmişti. Onu uzaklaştırmaya giden Düwin Emiri Halid'in ordusuna, kendi askerleriyle yardımcı olan, Bagratlı Küropalat AŞUT, bu işte gösterdiği yararlılığından dolayı; Acara, Batum, Oltu, Şavşat, Göle, Ardahan gibi eski ülkesine; Çıldır, Ahıska, Ahılkelek'ide kattı. Aşut ölünce yerine genç yaştaki oğlu I. Bagrat geçti (833-876). Bunun torunu II. Adarnase (881-923) Gürcü Kralı unvanını almış olup, Ardanuç'ta oturarak, Halifeye bağlılıktan ayrılan, Tiflis'teki Arap Caferoğulları Emirliği'ne resmen haraç veriyordu. (912-1068) II. Andarnase'nin Torunu oğlu Gurgen (994-1008) yardımıyla 800 de "Kral" ünvanını alan "Anç-Aba-Oğulları" Apkazlar Kralı II. Giorgi'nin (921-955) kızı ile evlenmiştir.

974 yılında, Son Apkaz'lar kralı II. Teodos varis bırakmadan ölünce, Eniştesi olan Bargatlı Gurgen oğlu III. Bagrat (974-1014), Kutayıs'ta tahta geçerek Kral oldu. Bizans'tan Küropalat

ünvanında alan, III. Bagrat, Babası ölünce; Gugarlar ve (Tav Eli) Oltu, Tortum, Yusufeli'nide ülkesine kattı. (1008-1014) Apkazlar ve Gürcistan Kralı olarak Kütayis'te oturmaya devam etti.

1021 de, Bagratlı I. Giorgi'yi, Bizansa tabi kılmak için gelen Kayser II. Basil (976-1025), Pasin, Oltu, Göle üzerinden gelerek çıldır Gölü Kuzeyinde, Arat Beğ Kumandasındaki Ordusuyla I. Giorgi ile karşılaştı. I. Giorgi yenilince Kür boyundaki derelere savuşup gitti. Cavaket'ten geri dönen KAYSER Ardahan'a girince, karşı koyan halkını tutsak alıp, sürgüne gönderdi. Kışlamak üzere kendisi de, Trabzona çekildi. (Ardahan - Posof yöresinin kayıtlı ilk sürgün olayı bu olsa gerek.)

1018 yılında Müslüman Oğuz / Türkmen yığınlarının başına geçen Selçuklu Çağrı Beğ, Yurt edinme amacıyla Van dolaylarına akınlar düzenledi. Aynı amaçla, 1021 de Aras Nehrini geçerek Anı ve Arpaçayı boyu Grigoryan Bagratlı'ları ülkesinden; Gökçegöl Batısındaki "Peç(e)ni Kalesi ve Elegezdağı (4095 m) eteklerine varmış ve burada ANI ordusunu yenmişler. Bu Müslüman Oğuz / Türkmen akınlarınakarşı, Ortodoks Bizans İmparatorluğu bazı tedbirler almak zorunda kaldı. 1045 te Anı Grigoryan Bagratlı Krallığı'nı ortadan kaldırıp, Ülkesini; "ANI THEMASI" adıyla, Bizans Askeri Vilayeti yapan, Kayser IX. Konstantin Monomak (1042-1054) Ağrı Dağı Çevresine ve Arapçayı boylarına askerlerini yerleştirip, kaleler tahkim ettirdi.

Kutayıs'ta oturan, Apkaz - İber Kralı IV. BAGRAT; Libarit ile Beşken Beğ'den yardım görmeden giriştiği işlerde başarılı olamadı. LİBARİT: Tıryalet Şamşulda'da malikanesi bulunan, Türkistandan gelme Orbelyan hanedanından "Beğlerbeği" rütbeli zattır. BEŞKEN BEĞ : Posof'takİ (caksu) Cak Kalesinde oturan, Ahıska çevresinin güçlü Ocaklı-Beği'dir.

1309 da, IV. Bağrat bu defa Arap Caferoğluları Emirliği merkezi olan Tiflisi kuşattı. İki yıl süren bu kuşatmada,açlıktan; at eşek ve ölmüş hayvan eti bile yiyen, Tiflis Gazileri teslim olmadılar.Bu arada(1040), Çıldır Ağca-Kalası yerindeki; Kıyı ve ada'da bulunan"Akal-Kalak"ın (Bugün "Senger" denen", Yüklü araba geçecek genişlik ve evsata, Taş/Kaya yolla kıyıya bağlı Ada'yı tahkim edip., Selçuklular öncülüğünde gelecek Müslüman Oğuz Türklerine karış tedbirler alıyordu.

1038 de Gaznelileri yenerek, Müstakil olan Selçuklular, 23 Mayıs 1040 ta Dandanakan Zaferiyle, İran'ı da fethederek İmparatorluk kurdular. Sıra; yüzbinlerce Türk Obalarını, Anadoluya yerleştirebilmek için, Orasını; Hırıstiyan Rum/Bizans-Kayserlerinin elinden almaya gelmişti. Çünkü:Sonradan Türklerin İkinci Anayurdu adını alan, Anadolu(Diğer bir deyimle Küçük Asya), Yaylakçı, Kışlakçı yaşamaya çok elverişliydi.

18 Eylül 1049 da, İlk Selçuklu Sultanı Toğrul Bek'in(1038-1063) gönderdiği amucası oğlu, İbrahim Yınal Başbuğluğundaki, 100 binlik, Türk/Müslüman, oğuz askeri, Şimdiki Hasan Kalesi yerindeki; "Kaput-Ru(d), Farsça "Göksu" adlı kale önünde, 150 binlik kişilik Bizans ve müttefikleri ordusunu yendi. Müttefik ordularına kumanda eden,. Bağratlı Kırallığı Başkumandanı, Orbelyan hanedanından, Libarit Beğ, atının bacakları kesilerek yere düşürülmek suretiyle esir alınınca, Ordusu bozguna uğradı. Bizansa karşı bu ilk Selcuklu Savaşımız, Zafer ile sonuçlanınca; 100 bin esir ve 10 bin araba dolusu ganimet alınıp, Başkent REY Şehrine dönüldü.

6 Ocak 1054 te, Toğrul Bek'in rakibi olan, Amucası oğlu Kutalmış , Kendi askerleri ile Bizanslıların elindeki KARS'a baskın yaparak, şehri alıp yağmalattı. Buradaki Grigoryan Bagıratlı Beğ'i Gagık-Abbas; ile ileri gelenler, İçkaleye çekilerek, canlarını kurtardılar. (1029-1064) Buradan, Şeddadlı Emirliği ikinci Merkezi Düwin şehrine giderek kışladı.

1054 yazında, Sultan Togrul Bek ile gelen Selçuklu ordusu: Pasınlar, Erzincan, Erzurum, Bayburt ve Çoruh solundaki Balkar Dağlarına kadar akınlar düzenleyip, yağma ve tutsaklar alırken, Bizans ve Müttefiği Apkaz-Kartel koruyucuları, karşılarına çıkmayı göze alamadılar.

1064 yılında, Selçukluların 2. Sultanı Alparslan (1063-1072) Batıya doğru ilk Anadolu Seferine başladı. Oğlu Melikşah ile Başveziri'ne verdiği bir ordu kolu, Bizanslıların elindeki; Aralık, Iğdır ve Tuzlucayı alırken, Kendisi de; Bızans'ın müttefiği olan Apkaz-Kartli Kralı Bagratlı IV. BAGRAT'ın ülkesine yürüdü. Önce (Arpaçay başlarındaki) "Kankarlar", sonra "Tıryalet" bölgesini aldı. Alparslan'ın Ordusu üç günlük savaştan sonra, Çıldır-Akça kalesinden İbaret Çifte Kaleli (Kıyı ve Adada) "Akalkalak'ı" alınca, IV. Bagrat "Cizye" vermeyi benimsedi. IV. Bagrat, Selçuklulara tabi olunca, barış yapıldı. Akalkalak; Şimdiki Ahılkelek Kalesidir. Kuşatma sırasında yakılan kale; Halk tarafından yeniden inşa edildi.

Çıldır Gölü çevresi fethinden dönen Sultan Alparslan, Loru Kalesi üzerine yürüdü. "Taşır Kralı" sayılan, buranın Beğ'i II. Gurgen (1018-1089) hemen itaat etti. "Şemşulde Beği" olan kardeşi, Sempad'ın IV. Bagrat'ın Kızkardeşinden olan, güzel kız yeğenini Sultan Alparslan'a verdi. Bundan sevinen, Türkçeyi iyi korumuş, yaylakçı ve kışlakçı halk, Sultanın huzuruna gelerek, gusul ve abdest alarak temizlendikten sonra, Müslüman oldular. Kiliseleri yıkıp, Camiler yapmaya başladılar. Evlenme işinden sonra, Karapaklar'ın Borçalı kolunun gönülden Müslüman olduklarını görünce, ordusuyla LO-

RU'dan ayrılarak, çok müstahkem ANI Şehri üzerine varan Sultan, 25 günlük muhasaradan sonra 16 Ağustos 1064 te, Buradaki Bizans Ordusunu yenerek, şehri zaptetti.Düwin Şeddadlılar'ından Ebu Şüca Manuçahr'a, Anı ile Kars'ı birlikte verdi. Muhafızlar da koyarak acele, Başkent REY şehrine döndü. Çünkü; kardeşi Kara Arslan buradaki tahtı ele geçirmeğe uğraştığı haberini almıştı.

1068'in Sonbaharında, İç karışıklıkları yatıştırınca, Sultan Alparlan, II. Batı Seferine çıktı. Önce, Barış bozarak, akınlara başlayan, Apkaz-Kartlı Kralı IV. Bagrat'ın ülkesine yöneldi. Tiflis'i Caferoğullarından alıp, orada kışladıktan sonra, (1069 da) "Karlar erirken" Ordusuyla KARS'a geldi. Buradan kuzeyde, "Şertulni" (Şartul'lar Meşe Ardahan/Vardosan: Yamaçyolu çevresi) bölgesine gelince (Bügün halkın "Camuş kıran" fırtınası dediği, "Abrilin beşi" / 18 Nisan günü)" "Kar fırtınasından çok zorluk çekildi. "Selçuklu kaynağı bu bölgeyi şöyle tanıtıyor: "Kenan oğlu Nemrud'un sakin olduğu ve oradan (Kule yaparak) göklere çıkmak istediği memleket. (Yani, Oğuz'un Mağlısası ve çayırlığı bulunan Hanak kesimi) alınarak, harap edildi. Onun Doğu yanındaki memleketi (Büyük Ardahan) da alarak, burada bir Mescit yaptırtan Sultan, 1069 Mayıs ayı ortasında IV. Bagrat'ın barış dilediğini kabul edip, onu yine haraca bağladıktan sonra, Gence üzerinden İran'a döndü.

Sultan Alparslan, III. Batı seferinde, 26 Ağustos 1071 de Malazgirt Savaşında, Çoğu paralı yabancı asker olan Bizans Ordusunu yenerek, Romen Diyojen'i "Kayser'i" tutsak almıştı. Alparslan'ın 25.11.1072 de ölümü üzerine, Oğlu Melikşah Sultan oldu. Malazgirt Savaşından sonra korkaklaşan Bizans batıya doğru kaçtıkça; Kalabalık Türk obaları; Yanlarındaki yılkı, deve, koyun sürüleriyle boş kalan yerlere yerleşerek yurt edindiller. Marmara ve Halep'e kadar yayıldı Türk Obaları.

1075 yılında Kutalmış oğlu Süleymanşah(1075-1086), Bizans merkezi İstanbulu yanındaki İznik Şehrini alarak Başkent yapıp, Türkiye-Selçuklularını kurdu. Az sonra ihtilallerle bunalan Bizans'ın içişilerine karışacak ve haraç alacak güce erişti. Aynı yıl, Melikşah'ın Aran Karabağ Valisi tayın ettiği, Sav-Tekin de, Şirvan ve Derbend'e hakim olunca., Aras ve Kür boyları da Yeni Türk göçleriyle doluyordu. Babası gibi Bizans'tan Küropalat unvanını almış bulunan, Apkaz ve Kartli Kıralı II. Giorgi ve ona bağlılı beğler, Kars ile Şamşulde'yi almışlardı. 1080 yılı İlkbaharında, Sultan Melikşah, Danışmend'li Emir Ahmed Başbuğluğunda güçlü bir ordu gönderdi. Önce; Bir yıldır işgal edilmiş bulunan Kars'ı, Bizans'ın eski Doğu Kumandanı Orbelyanlar'ın "Bakuryan" kolundan (Griğordan) geri aldı. Sonra buradan ilerliyerek, Kuzeyde, II.Giorgi'nin ordusunu yakalamayı gözetti.

24 Haziran 1080 Çarşamba günü,Yukarı Poskhov(Posof) da ve Arsiyan Dağı Doğu eteklerindeki Kuel/Kol Kalesi önüne, Şavşat yoluyla gelen kalabalık Apkaz-Kartli Ordusunun Halen Meydanlar denilen düzlükte baskınla ağır bozguna uğrattı Bütün Çadır Hazine, Yiyecek ve tüm ağırlıklarını bırakıp, "Eğer" (Acara) ormanlarına kaçan II. Giorgi ve Devletinin beli kırıldı. Bu yüzden, 24 Haziran 1080 kol Zaferimiz için, Kartel dilinde, "Didi Türk-Oba" (Büyük Türk Bayramı) denilmektedir. Emir Ahmed'in Ordusu: Buradan sonra, Şavşat, Acara, kesimini fethetti. Arkasından; Erzurum, Bayburt, Gümüşhane ve Trabzon ile Rize bölgesi de fethedilip, merkezi Erzurum olan SALTUKLU Emirliğine bağlandı (1080-1202). II. Giorgi, Başkentini de kaptırınca, büyük hediyelerle, İsfahan'a, Sultan Melikşah'a giderek, kendisine tabi olduğunu bildirdi. Bunun üzerine Sultan, kendisine; Kutayıs ile Apkaz bölgelerinin krallığını verdi ve Haraca bağladı.

"Kartlis-Çkhovrea"da; Kol Zaferini müteakip, fethedilenyerlere Türk göçlerinin gelip yerleşmelerini şöyle anlatmaktadır: Bu sırada, Anadoluya kalabalık "Turki-Koçevniki" Sürüleriyle yerleşmeye giden göcebeler" Yasi (Ayas) ve Bujgob adlı iki Büyük Emir" yollarını değiştirerek, Çekirge gibi ülkemize yayılıp, işgal ettiler. Karnı Dereleri (Oltu-Tortum) Kalarçet (Ardanuç, Artvin, Borçka, Gönye), Karadeniz kıyılarına kadar, Şavşat, Acara, Samçikhe (Ardahan, Posof, Ahıska, Azgur, Ahılkelek, Çıldır çevresi), Kartli (Gori, Tiflis bölgesi), Çkondid (Megrel bölgesi), hep Türklerle doldu." Dağ, mağara ve Ormanlara kaçan Hırıstiyan halk Tutsak ve yağmalamalarda kırılarak azaldı. Kilise ve Manastırlar, ıssız ve bakımsız kaldı. (M. BROSSET tercümesi: I.346-347.S.)

IV. M.S. 1080 Yılından, 1578 Yılına kadar.

Amuderya'dan, Akdeniz'e kadar hakim olan Sultan Melikşah, ağulanarak 20.11.1992 de ölünce, kardeşleri ve oğulları arasında taht kavgaları ve ülkede büyük kargaşalar başladı.

1096 da, Katolik Avrupa Haçlı Seferi ile Türkiye Selçuklu'ları birbiriyle uğraşıyorlardı. Bu durum, Kutayıs ve Apkaz'da krallık eden ve İsfahan'a haraç veren "Hırıstiyan Bagratlı", IV. Davıd'in işine yaradı. (1089-1125). IV. David, kafkaslar Kuzeyindeki Kuman/Kıpçaklardan, Veliaht ATRAK'ın kızıyla 1098 de evlenmiş. Haçlılar yardımıyla güçlenip, Trabzon ve Çevre kıyılarını Türklerden geri alan, Bizanslıların ve Kıpçıkların verdiği güvenle, Kür ve Çoruh boyundaki atalarının yurdunu almaya fırsat kolluyordu.

1118 Nisan ayında, Selçuklu Sultanı Tabar ölünce, yerine 13 yaşındaki oğlu Sultan Mahmud geçti. (1118-1131); Kendisini tanımıyan amcası Sultan Sancar (1118-1157), Kardeşleri (İki Kardeşi) ve Halife ile savaşmak zorunda kaldı. Bunu fırsat bilen, IV.David; Kaynatası Artak Han dan aldığı destekle Deryal Geçidini geçerek 5000 Hassa, 40.000 Kıpçak askeri ile, Önce yerli Hırıstiyan Geodellerini ezdi. Arkasından da, Kür ve Çoruh boylarındaki Müslüman Kıpçak türklerinin üzerineyürüdü. Buraları alarak, yeniden Hırıstıyanlaştırılmasına yol açmış oldu.

"Kartlis-Çkhovreba"da deniyorki; Gelen Kıpçaklar, aileleriyle, beğendikleri yerlere iskan edildiler. Bunlar 40.000 savaşçı ve 5000 köle asker olarak gelmişlerdi. Yerli Kıpçaklar da yavaş yavaş Hırıstiyan (Ortodoks) oluyorlardı. Yine bu kaynakta; Kıpçakların, Savaşta yenilmez birliklerine Türkçe" Çalka (Çarkacı) ve Çançak" denildiği biliniyor. posof'un Cancak, Kars'ın Çalkavur köy adları bunlardan kalmadır.

1124 yılında; Kıpçaklar, Ağustos ayında, 60 bin atlı askerlerle, Erzurum'daki Saltuklu Emirliğinden; Ardahan, Artvin, İspire kadar yerleri aldı ve buralara yerleştiler.

1117 yılında; 110 yılından beri Apkaz-İber Bagratlı'ları Başkumandanlığını elinde tutan, İVANE, Ordunun başına geçerek, Bagratlı Kral; III. Giorgi'ye (1156-1184) karşı ayaklanıp, Onu Tiflise kaçırmıştı. Bu sırada, Kıpçak'lar Asker Başbuğu "Kubasar" Türkçe: (Ordu Bozar) Bek, İvane'yi Loru Kalasında kuşatıp, teslim aldı. Öldürülen İvane'nin yerine Kumbasar, Başkumandan tayin edildi.

1184 Nisanında ölen III. Giorgi'nin tek varisi Kraliçe TAMAR (1184-1212),Başkumandan Kubasar ile, Zırhlı Kıpçak Birlikleri Kumandanı da olan, Maliye Bakanı Kutluk Arslan gibi iki Kıpçak büyüğünün desteği ile TİFLİS tahtına güven içinde geçebildi. Kraliçe Tamara'nın babası ve onun selefi gibi Tifliste Arapça yazılı paralar kestirdiği, Ortodoks Kıpçaklar ile aynı dili konuşan, Müslüman ahaliye ve camilere saygılı olduğu biliniyor.

(Posof'lular arasındaki muhtelif rivayetlere göre; Birçok kale ve kiliselerin yapımında rolü olan "TAMAR DODOPAL" Türkçesi: Güzel Tamara, Merkezi Tifliste olan; Bagratalı Kraliçesidir.)

1195 yılında Kafkasların Kuzeyinden, çok kalabalık Kuman/Kıpçak göçleri geldi. Derbend'den geçenler: Şirvan Karabağ ve Azerbaycan'a yerleşerek Müslüman oldular. Daryal'dan aşanlar: Tamarın akrabalarından oluştuğu için Arpaçay ve Gence çevresine yerleştiler. Kolayca Ortodosk oldular. Eski Kıpçaklar ve 1195 ten sonra gelen Yeni Kıpçaklardan olmak üzere 17 kavimden oluşan güçlü bir ordusu vardı. Tamar'ın. Bu çağda Ardahan-Ahıska Kıpçakları Beği; "Beka"(Türkçe, Büke"/ Ejder), Caksu da oturuyordu.

1221 yılında orta Kür boylarında gözüken Cengizli Ordusuyla karşılaşan Bagratlı Ordusununbaşında; Caksu/cak Kalesi Beği Kıpçaklı dedesinin adını taşıyan Beka Beğ bulunuyordu. Erce vuruşurken öldü. Bu ailenin kışlak olarak oturdukları yer; Kıpçak Türkçesiyle Çatak/Su kavşağı, kalesinden ötürü de "Çak'lı", Gürcü dili ile de, "Çak" eli denilen , bugünkü, Caksu/Yurtbekler'dir.

1225 te, Harizmşah Celaleddin Mengüberti(1220-1231) Müslüman ülkelere akınlar yaparak, çok zarar veren Apkaz/Gürcistan Ordularını, Revan Güneyinde yenmiş ve Anı ile Kars bölgelerini almıştı.

1225 Aralık ayında, Harizmşah, Başkent Tiflis üzerine gelince; Kraliçe Rusudan(122-1245), Erzurum Melik'inin oğlu olan Kocası Davud ile Kutayıs'a çekilerek, Tiflisin korunmasını; Ahıska Kıpçaklarından Başkumandan Çaklı Beka'nın torunu,BOÇO Bek ile onun oğullarına birkatı . Bunlar; Tiflisi ancak üç ay kadar koruyabildiler. 10 Mart 1226 da Tiflisi alan Harizmşah bütün Kür boylarını, Şavşat ve Oltu-Tortum bögesini işgal edip, altı yıl buralara hakim oldu.

1239 da Putatapan Cengizliler'in; İran umumi Valisi Bayçu - Noyan, bütün Aras ve Kür boylarını, Apkaz Krallığını da Cengizler'e tabi kılarak, Müslümanları ezip, Hırıstiyanları koruyarak, Beğlerine kumandalıklar verdiği gibi, Onlara askeri birlikler de kurup, ordusuna aldı. Bu yüzden, Türkiye - Selçuklularının yenildiği 1243 Kösedağ Savaşında yararlığı görülen "Çaklı Korkore'nin küçük oğlu, Baba / Papa lakaplı Yiğit Sergis, Bayçu'nun taktirini kazanarak, çok itibar gördü. Onun babası Korkore, 1245 te, Poskhov, Azgur, Ahıska ve Ardahan hakimi olarak, Kıpçaklı 10 bin atlı askere sahipti.

1267 te, İlhanlı, Abaka Han, kardeşi Tagurdar'la yaptığı savaşta kendisine yardım ettiği için Caklı (Caksu) Baba Sergis'e, atalarının mülkünü "Iktâ" Bağış ederek, Ocaklık biçiminde, Ahıska Vali'liğine tayin etti. O zaman bu Kıpçaklı Sergis ile oğlu Beka'nın Atabeklik yurdu olarak şuralar belirtildi: Azgur Boğazından Erzurum'a, Cavaket, Ahıska, Ardahanlar, Göle, Şavsat, Ardunç, Artvin, Borçka, Hopa, Oltu, Tortum, Yusufeli olmak üzere 12 Manastır bölgelerini (Merkez, Ahıska). Katolikosluk Merkezi; Azgur'daki, Meryemana Kilisesinde bulunduğundan, bu eski Gogaret ve yeni ATABEK'lik ülkesinde: Yazı dili, Kartvelce, Konuşma / Anadili Türkçe olarak devam etti. (Bugün, Ahıska - posof - Şavşat ağzı dediğimiz): Ban / ben, San / sen, Badur / Bahadır, Babay / Baba, Anay / Ana, Dedey / Dede Abay / Aba, Abla, Dada, Guda, Oragay / Temmuz, Bogrumay / Eylül, Bogurdi / Böğürdü, Sıga /

Sınga (Kızak) gibi, yüzlerce Kıpçak ağzı sözleri, öteden beri buralarda kullanılmakta ve başka dil bilinmemektedir.)

1285 te, I. Sergis'in oğlu, I. Beka başa geçince, (1285-1312) İlhanlı Gazan Han Ordusu hizmetinde bulundu. 1297 de, Trabzon'da tahta geçişine yardımcı olduğu için, Komninoslu II. Aleksis'ten, Rize'nin Doğusundaki, Lazluk bölgesini alıp ülkesine kattı.

1334 te, I. Beka'nın torunu, I. Korkore / Kvarkvare (1334-1361), ATABEK ünvanını alarak; İlhanlılar ve Calayırlı'lardan sonra, Karakoyunlu'lara tabi olmuştu.

1386 da, Temür Bek, Karsı Karakoyunlu'lardan alarak yıktırdı. (1370-1405) Ordusuyla Tiflise giderken, Kıpçaklı Atabekler de ona tabi oldular. Bu sırada (Çıldır Gölü Çevresi) Cavaket'te, Atabek II. Bekanın torunu (1361-1391) AKBUĞRA idareciydi ("Temürname"). Bunun gibi, Çıldır Gölü Doğusundaki güzel yaylaklara "Ming-Köl" (Bugün "Bingöl") denmesi, o zamanki Atabek'likte, Cografya adlarında da Kıpçak Ağzı'nın varlığını gösterir. 1405 te Temür'ün ölümünden sonra Atabekler ülkesi, yine Karakoyunlu'lara tabi oldu.

1463 te Atabekler, Kartli - Apkaz Kralı Bagratlı VIII. Giorgi'ye karşı savaştıklarından, Akkoyunlu Padişahı Uzun Hasan'dan yardım istemişti. Bu dilek üzerine, Temür ve Gilek Devriş idaresinde gelen Türkmen Ordusunun Yardımıyla, Bagratlı Kralı yenildi ve Atabekler, Akkoyunlu'lara tabi oldu.

1472 de, Akkoyunlu itaatinden çıkan Atabek Bahadur (1466-1475)ile Kartli Kralı ülkesine sefer eden Uzun Hasan, Ahıska, sonra da Tiflis'i alıp, iki ülkeyi de; Tiflise tayin ettiği kendi Vali'sine bağladı, haraç kesti. İşte bu sırada; Halen Oğuz Töre ve Geleneklerini yaşatan; Damal Türkmen'leri Uzun Hasan tarafından , Maraş dolaylarından getirerek, "hudut korucusu" olarak buraya yerleştirildiler. Uzun Hasan 1477 deki son seferinde: Çaklı / Ahıska Atabekler hükümetini 16 bin duka altın haraca bağladı. Bu haraç, Tebriz'e ödeniyordu. Akkoyunlu, Uzun Hasan'ın bu son seferinden sonra, Kıpcaklı Atabekler ülkesi, Çaklı'lar sülalesi elinde beş beğliğe bölündü:

1- Merkezi Ahıska olan: Azgur Altunkala - Edigön - Kobliyan - Poskhov - üç Ardahan'ı içine alan ana kol (SAMÇİKHE)

2- Merkezi Çıldır Akçalası olan: Ahılkelek - Tümük ve Hırtıs'ı içine alan (CAVAKET),

3- Merkezi Satlel veya İmerhev olan: Yukarı Acara ve Şavşat (MAÇAKHALET)

4- Merkezi Ardanuç'ta olan: Artvin, Borçka ve Gönye'yi içine alan (KALARÇET / KALAÇYURDU),

5- Mekezi Oltu, sonradan Tortum Akçakalası olan: Olur - Şenkaya - Bardız - Narman - tortum ve Tortum (TAO / TAV-ELİ).

1479 da, bu beş Beğlikten, Maçkhalet, Fatih Sultan Mehmed'in gönderdiği bir asker koluna itaat ederek, Osmanlı ülkesine istekleriyle katıldılar. Osmanlılarca, "Madzahalet" veya İmirkhev Atabek kolu denmektedir. Beklik, Trabzon'a bağlandı. Beğleri, Ocaklık, olarak yerlerinde kaldı. Halkı da yavaş yavaş Müslüman olmaya başladı.

1485 te, Akkoyunlu Sultan'ı Ya'kup (1478 - 1490) Şüregel üzerinden gelerek, Merkezi Ahıska olan, Kıpçaklı Atabekler'in, Samçikhe kolunu, 16 Eylülde aldı. Azgur - Hatun Kalasındaki keşişlerin aman dilemesiyle, 2 gün sonrada barışla orası alındı. Atabek Akbuğra oğlu III. Kokore, 500 Tümen haraç ödemek şartıyla istediği barış kabul edildi. Ya'kup, Tumanis üzerinden Kartli'ye gitti.

1508 yazında 13. Atabek Mirza Çabuk (1502-1516), Şahzade Yavuz Selim'in Ordusuna, kılavuz ve yardımcı olarak "kuteyis Seferine" katılarak çok yararlılık göstermişti. Yavuz da, bu dostu Ortodoks Kıpçaklı Beği'nin güçlenerek, öteki kollarına hakim olmasını sağladı. Böylece, Şah İsmail tarafına dönmesine engel olmuştu.

Çıldır'dan İspir'e kadar olan yerlere hükmeden, Atabek Mirza - Çabuk 1514 Yavuz Selim'in Çaldıran savaşına gidişinde, Başkatibi elçi Nizam Bey ile gönderdiği, 2 bin koyun ile tulumlar dolusu yağ ve ve bal'ı 9 Eylül günü Osmanlı Ordusuna Pasın'da hediye etti. Ordu seferden dönerken de, 12 Ekim günü, Çobanköprüsü önünde 8 bin koyun armağan edildi.

1536 yazında, Osmanlı'ların ilk Beğlerbeyisi, Dulkadırlı Mehmet Han, Kanuni Sultan Süleyman'ın emriyle; Daha önce Şah Tahmasb'a tabi olan, Atabek Mirza Çabuk'un kardeşi IV. Korkore (1516-1535)ni ülkesine savaş açarak, Tortum, Narman, Oltu, Penek, Bardız ve Barakan ile Yusufeli, Artvin bölgelerini alarak Erzurum'a bağladı.

1551 de Erzurum Beğlerbeği, Sarı İskender Paşa, Askerleri ile Şah Tahmasb'a tabi Atabek II. Kayhosrov'un (1545-1573) ülkesine yürüyerek, onun yazlık kalesi olan Ardanuç Kalesini, 13 Mayıs 1551 de fethetti. Diğer taraftan ilerleyerek; Göle, Hanak, Ardahan, Hoçovan kesimlerini aldı. Böylece, Osmanlı hududunu; Çıldırdaki; Kısır'ın Dağı, Poskhov'un Güneyindeki; Ulgar Dağına dayadı.

Bu sırada Şah Tahmasb, kendisine tabi Atabek II. Khosrov'un yardımına, Şirvan'daki or-

dusuyla, acele yetişti. İskender Paşa bunun için hareketini durdurdu. Şah, Çavaket'in iki mütegallibe Beğ'ini; Osmanlı Ordusuna karşı çıkamadıkları için idam ettirdi. Onların mülkünü tümü ile Ahılkelek'li Atabek'e verdi. Ancak, Toplarının varlığını ve askerlerinin erliğini görünce İskender Paşa'nın üzerine gelemedi. Atabek'ler Hükümet'inin son yurdu, III. Sultan Murad zamanında, İran'a karşı açılan, "Şark Seferleri"nin ilk yılında fethedilerek, "ATABEK'lik kaldırılarak, "Ocaklı Paşalık" haline getirildi. 29 Mayıs 1551 Amasya Barışı ile buralar, Osmanlı Mülkü olunca: Huduttaki GÖLE ve HOÇUVAN'a, Diyarbakır Eyaletinden gönüllü olarak ve ağaları ile birlikte getirilen güvenilir Sünni Kürt Aşiretleri, vergiden de muaf tutularak, yerleştirilmeye başlandı. (Bunların ulu ataları, M.Ö. VII. Yüzyılda, Fatih Sakalarla birlikte gelip, Van Gölü Güneyinde, Doğu Dicle / Botan ve Zap suları vadilerine yerleşmişlerdi. "Dede-Korkut Oğuznameleri" ve "Şerefname" de bunların kökünün İç Oğuzlar kolundan" Boğduz" (Bokhti) ve "Peçen(ek)" Boylarından gösterilmesi, tarih bilgilerine uygundur.)

8 Ağustos 1578 de Ardahan'dan 100 bin kişilik Ordu ile çıkan, Serdar Lala Mustafa Paşa, İran'ın Çıldır hududundaki, Begrehatun düzünde konakladı. Bu sırada Altun Kala Hakimesi olarak Edigön de bulunan, Atabek II. Khosrovdan dul kalan "Dedis-İmed Hatun"un, elçi ile "İtaatname" göndermesi üzerine; Serdar, Ardahan Sancak Beği Abdurrahman'ı, sancağına bağlı askerleriyle Poskhov'a gönderdi. O da, Merkez MERE ile AHISKA ve bunların arısındaki VALE Kalesini savaşsız işgal etti.

9 Ağustos 1578 sabahı Şeytan Kale'sini topa tutarak teslim alan Osmanlı Ordusu ilerlerken, Pusuya yatmış olan İran Ordusuyla, Çıldır Gölü Kuzeyindeki düzlükte kanlı bir savaş oldu. Savaşı kazanan Osmanlı Ordusunun, Çaldıran Savaşından sonra İranlılara karşı kazanılmış, ikinci zaferi oldu. Aynı gün; Abdurrahman Beğ'in Ardahan askeri,: Ahıska, Tümük, Hırtıs, ve Ahılkelek Kalelerini işgal etti. Çıldır Akçakalası da alındı. Lala Mustafa Paşa, kendisine itaat ederek Müslüman olan, İmed Hatun'un oğluna, kendisine hatırlasın diye "Mustafa Paşa" adını verdi. Fethedilen yerlere; zafer kazanılan yere izafeten "Çıldır Vilayeti" adını tescil ettirdi. Merkezini, Ahıska yaptı. Yeni alınanlar ile; Oltu'dan Ahılkelek'e kadarki III. Korkore'yide, "Yusuf Paşa" adını vererek: Oltu Sancak Beği tayin etti. Anadilleri Türkçe olan, Atabekler ülkesinin Kıpçaklı halkından isteyenler, gönüllü Müslüman oldular. Bundan sonra kurulup, gelişen Ahıska Medreselerinden, birçok şair, Bilgin, Paşa yetişti. Çıldır Eyaleti; 1647 de Evliya Çelebi'nin tanık olarak belirttiği gibi, Anadolu'nun İran Hududunda Erler Yatağı olarak, Serhadlik etti. Bu durum, 1828 deki, Rus istilasına kadar sürdü.

Burada şunu belirtmenin yararlı olacağına inanıyorum: Avrupa Haçlılarının Anadolu'dan geçme teşebbüsleri (Tarihimizde Haçlı Seferleri dediğimiz, dinsel konulu savaşları) sırasında, Gürcistan Halkı da Hıristiyan Dinine inanmış olmalarına rağmen, Haçlı Ordularını; Bizanslıların da teşviklerine rağmen, hiçbir zaman desteklememişlerdir. Oysaki, o dönemlerde (Kurucu II. Davud" 1098-1125", I. Dimitri "1125-1156", George "1156-1184", ve Kraliçe Tamara "1184-1212", zamanlarında "1114 yıl" Hıristiyan Gürcistan'ın en güçlü olduğu, Milli Ordularının bulunduğu zamanlara rastlar.

II. Davud'un Dinine ne kadar saygılı olduğunu; Paraların üzerine bastırdığı "Abdul Mesiya" ve "İsa'nın Kılıcı" ibaralarından anlamak mümkündür. II. Davud, yalnız Hıristiyan Dinine bağlılığı ile değil, İslam Dini hamiliği ile de Tarihçilerin dikkatni çekmektedir.

II. Davud İslam kültür ve İlmini yüksek tutuyor ve Hazreti Muhammed'in Dinine hürmet ediyordu. Elde bunu teyit edecek birçok deliller vardır. Mesela: II. Davud, Çokça Müslümanların yaşadığı Tiflis'te; Onlara muhtelif imtiyazlar veriyor, Hıristiyanlara da; Müslümanların Dini hissiyetini rencide edecek veya ibadetlerine mani olacak her şeyi yasak ediyordu.

Mehmed'ül Hameki'ye göre; II. Davud, İslam ilmini, hakkıyla biliyor ve Kur'anın muhtelif bahisleri hakkında, Gence Kadısı ile İlmi münakaşalara giriyordu. El-Ayni'in anlattıklarına göre; Kral, veliahtla birlikte Camiye giderek, Kur'anın okunmasını ve vaizleri dinler ve din adamlarına ihsanlarda bulunurdu. İbni-el-Cauzi diyorki; Gürcü Hıristiyan Kralı'nın Müslümanlara gösterdiği, ihtimamı ve hürmeti, İslam Hükümdarları kendi dindaşlarına göstermiyordu. Kral Davud; İslam kültürü ile o kadar alakadar oluyorduki, bilginlere ve müslüman şairlere yurt inşa ediyor, onları maddeten destekliyor ve onlara bayram meclisleri tertip ediyordu. Kral II. Davud'un halefleri "Oğlu I. Dimitri, Torunu III. George ve torununun kızı Tamara" onun iç ve dış politikasına devam ettiler.

Z. Avalişvili şöyle diyor; Gürcistan, Haçlılardan Kurtuluş ve yardım beklemiyordu. O devirde, zaten onlar yardıma muhtaç değillerdi. Keza, onlarla ittifak etmeyi düşünmüyordu. Gürcistan siyasetinin hedef ve hudutları tamamiyle başka idi. Gürcistan, harp gücü ve guruplaşmalar yoluyla İslâm hakimiyetinin nüfuz bölgesinde kendi ehemmiyetini takviye etmeye gayret ediyordu. Yine diyorki; Tam Haçlı Seferleri devrinde; Bir nevi Kafkasya Milletleri Birliği tezahür etmektedir.

Gürcistan'ın, Müslüman halklarla yapmak mecburiyetinde kaldığı bir çok savaşlara rağmen,

Müslümanlar, Gürcülere karşı husumet beslemiyor ve yukarıda işaret edilmeye çalışılan sebeplerden dolayı olacakki, onlara hürmet ve çok sempati gösteriyorlardı.

Müslümanların, Gürcülere karşı bu dostane davranışlarının bir sebebi olarakta, şununla izah edebilirki; yukarıda da işaret edildiği gibi, Dini sebeplerle yapılan "Haçlı Savaşları"na, O dönemde Hırıstiyan olmalarına rağmen, iştirak etmemişlerdir.

Tarihçi IV. Cavahişvili'nın Kat'i iddiasına göre; İslam Dini'ne karşı mücadeleye girmek, Gürcüler'in aklından bile geçmemiştir. Gürcüler'in, Müslüman'larla yaptıkları savaşlar; Hiç bir zaman Dini karakter taşımamıştır.

Dini Müsamaha bütün Kafkasyalıların mümeyyiz vasfı olup, onların arasında hiçbir zaman aşılmaz bir mani teşkil etmemiştir. Kafkasyalılar arasında sırf din yüzünden meydana gelen büyük ihtilaflar bizce mechuldür. Kafkasya'da muhtelif dinlerin sulh içinde yaşamaları eski bir olaydır. Bu durum Yukarıda gösterilmeye çalışılan bazı tarihi vakalarla anlaşılmaktadır.

Kafkasya milletleri arasındaki karşılıklı itimat, aşağıdaki misalle daha iyi anlaşılmaktadır.

I. Cavahişvili "Gürcü Milletinin Tarihi" Kısım: 2.sayfa: 654-655 te derki: IV. George Laşa'nın zamanında (12112-1223) Ermeni Manastırları arasında, kıymetli bir Haç yüzünden ihtilaf başgösterdi. Joanni Mhargrdzeli'nin emri üzerine, Dovin Şehrinde bu işin halli için fevkalede bir mahkeme kuruldu. Bu mahkemeye; Gürcü Hanedani mümessili olarak, Mtsignobart-Uhutses (Başbakan) Çkondildeli, Gürcü ve Ermeni yüksek ruhani idaresi Mümessilleri, Tbilisi, Ani ve Dovin Kadıları ile meşhur Surman Şeyh'i iştirak ediyorlardı. Mahkeme, mevzu bahis ihtilafta, umumi mutabakat esasi dahilinde, nihai kararını vermişti

Bu Dini müsamaha misalinin en şayani dikkat tarafı şudur ki; Ermeni, Hırıstiyan kilisesini alakadar eden bir meselede,: Ortodoks Gürcü Ruhani'lerinin fikir ve mütaalalarından başka, aynı zamanda, dört İslam Kadısı'nın da fikri alınmıştır. Ve bu hadise, o devrin bütün medeni ihtirasların tahriki ile, Haçlı Seferleri'nin en kızgın bir zamanında, Dini Sancaklar altında seller gibi kan akıttıkları bir zamanda vukubulmuştur.

NOT: Hırıstiyan Gürcüler ile Müslümanlar arasındaki ilgi ve münasebetlere değinilen bölümdeki bilgiler: GÜRCİSTAN TARİHİ, Ahmet Özkan "Yüksek Mimar Mühendis" sayfa: 75, 80, 81, 82, 83, 93, 94, 95, 96, 97, 98, den alıntıdır.

Bazı tereddütlere açıklık getirmesi ve Posof Tarihi için öneme haiz olması nedeniyle; 1080-1578 tarihleri arasındaki, tarihi gelişmeleri bir başka kaynaktan (POSOF'un SESİ Gazetesi, 1 Aralık 1987 tarih ve 1. sayısı, 2. sayfasından "Cemender ARSLANOĞLU" aynen aktarılmasının yararına inanıyorum.

Arsaklılar'ın Başvezirleri soyundan. Ortodosks Bağratlılarile onları koruyan Bizanslılar elinden, Sultan Alparslan, 1068 güzünde Ardahan ve çevresini fethederek, Selçuklu ülkesine kattı. Haziran 1080 yılında Selçuklu Başbuğu Danişmendlü Emir Ahmed, Son Bagratlı, Bizans müttefikleri ordusunu, POSOF'un Kol Kalesi meydan savaşında yenince, Çoruh boyları da, Müslüman/Türklerin yerleşme yeri oldu. Fakat, Kafkaslar Kuzeyinden gelen Ortodoks Kıpçak / Türklerin yerleşme yerleri mezhebdaşları Bagratlıları canlandırarak, 40 bin atlı ve ondan daha çok yaya askerler ile 1123 te Tiflis'te ve 1124 te Ardahan ile Çoruh bölgesini Selçuklulara bağlı, İslam Türk Beyliklerinden aldılar ve bu uç bölgelerine ailelerini de getirip, koruyucu Savaşçılar" olarak yerleştiler. Bu yüzden, bugüne değin; Ahılkelek, Ahıska, Ardahan, Posof, Ardanuç, Oltu, Tortum, Şavşat, Artvin yerli halkımızınkonuştuğu Türkçe, Kıpçak /kuman ağzına dönmüş bulunuyor. Sarı saçlı, gökgözlü, uzun boylu ve insan güzeli olan Kıpçaklar, bugünde buralar halkının Kumral tipinde yaşamaktadırlar.

İşte bu Ortodoks-Kıpçak Türklerinden POSOF'ta Çatal Derenin birleştiği yerde Cak-Su üzerinde bulunan eski merkez, Cak Kalesinde oturan İlbeğleri İlhanlılar çağında "ATABEK" ünvanını alarak, Çoruh boyu ile Yukarı Kür bölgelerinin yarı müstakil hakimi oldular. 1267-1578 tarihleri arasında 311 yıl Ortodoks mezhebinde yaşayıp, Anadolu'nun en uzun Türk Beğliğini kurdular.1578 de de, Resmen Son Atabekler kolu Müslüman olarak, "Çıldır Atabek'leri" adı ile Ahıska, Şavşat, Oltu, Peterek, / Yusufeli kollarına ayrılmış olarak, Ahıska da, 1750-1751 de Şahaser Türk yapısı Ahmediye Camii ve Medresesi ile Doğubeyazıt'ta, 1780-1786 tarihlerinde, İshak paşa Sarayı ve Külliyesini bıraktılar.

Gürcülere düşman olan, Kıpçaklı Atabeklerden, II. Baka (1364-1391) ile oğlu, Akboğa (1391-1451) Beğler, Temür'e tabi olarak yaşadılar. Ahıska'yı başkent edinen bu sonucunun "Akboğa Yasası" adıyla kurduğu kanun, tam bir Türk yasa ve tüzüğü geleneğindedir. Çıldır daki, "Sa-Badur" (Badur:Yurdu) köyünde adı yaşayan Atabek Badur (Bahadır) (1466-1475), Akkoyunlu Uzun Hasan'a bağlı olarak, Tiflis, ile Kütayis Gürcüleri üzerine akın etmiştir. Ardanuç'ta oturan Atabek Mirza Çabuk (1502-1516), Trabzon Sancak Beği, Şahzade Sultan Selim'e bağlı olup, Ona öncülük ederek, Osmanlı

akıncılığını (1509 da) Acara Gürel yolundan açık baş (İmeret) merkezi Kütayis üzerine götürmüş ve oranın osmanlılara bağlanmasına hizmet etmiş; 1514 Çaldıran Seferine gidiş ve dönüşünde, Osmanlı Ordusuna, sürülerle etlik koyun, yüzlerce yük yağ, bal ve un vererek azık yetiştirmiştir.

Fakat, Çıldır - Ahılkelek - Ahıska - Ardahan - Ardanuç - Livana (Artvin, Yusufeli) tortum - Oltu kesimlerini içine alan Atabek Yurdu'nun hakimi, Mirza Çabuk'un ölümü üzerine, yerine geçen kardeşi, IV. Gıorgora (1516-1545 "Kırzıoğlu: 1535"). Sultan Selim'in Mısır Seferi sırasında, Şah İsmail'in baskısıyla Safili İranlılara tabi olmuş, Osmanlılar aleyhine, İspir ve Bayburt bölgeleri akın etmişti. Bu yüzden Kanuni Sultan Süleyman, 1536-1537 de, Onun elinden; Narman, Oltu ve Livana bölgesini aldırtmış ve oğlu II. Kekhusrev'i (1545-1573)te, Şah Tahmasb'a hizmet ettiği için cezalandırılıp, 1548 de ve 1549 da Tortum, Şenkaya, bölgelerini de fethettirip Erzurum'a bağlamıştır. Sonunda Erzurum Beğlerbeğisi İskender Paşa, Kanuni'nin buyruğu ile Top ve Yeniçeride götürerek 1551 Mayıs ayında, Ardanuç Kalesini güçlükle ve göle ile Ardahan'ı kolaylıkla fethetti. Bu fetihte, Osmanlı Sınırı, Savşatı da içine almış, Arsiyan ve Ulgar Dağı ile Kısır Dağına dayanmış; Başkent'ini, Kobliyan merkezi Altun Kaleye taşıyan, Atabek II. Kheyhusrev, Merkezi MERE Kalesi olan POSOF'a bile zor sahip olmuş. Doğuda kalan; Ahıska - Azgur - Ahılkelek ve Çıldır Gölü çevresine atalarının eski Başbuğları soyundan ve Şah Tahmasb'a çok yarayan, Şalıka oğlu Varaza'ya ve bunun, Şii'liği benimseyen oğlu Mahmut Han'a kaptırmıştır.

Osmanlılar ile İran'lılar arasında ilk defa 29 Mayıs 1555 (Kırzıoğlu 1551) de imzalanan Amasya Barışında, Atabekler'in Çoruh boyundaki bütün ve Kür başlarındaki Göle-Küçük Ardahan - Meşe Ardahan(Hanak) kesimlerindeki eski yurtlarını Osmanlılarda ve buranın Kuzeydoğusundaki, Varaza oğluna kalan, andığımız yerlerinde, Safililere bağlı kalması uygun görülmüştü. Bu yüzden küçük Ardahan, Göle ile Büyük Ardahan (Ardahan ve Hanak) adıyla Kür boyunda iki sancak kurduran Kanuni, Yençeri ve top yerleştirdiği, Ardahan Kalesinin yeniden ve sağlamca yapılmasını buyurmuş. 1555 yazında başlayan yapma işi, 1556 Ağustos'unda bitirilen Kür solundaki, "Ardahan Kalesi'nin" biricik büyük kapısı"Doğu da, Oğrun Kapı ve Güneyde Su Kapısı adlı iki küçük kapı daha vardır.) Kemeri üzerinde üç satırlık kabartma nesihle Arapça (65x71 cm. boyunda Kızıl Taşta) bir yazıt konularak: Arap ve Acem Meliklerinin iyesi, Deniz ile Karanın sahibi Tanrı ülkesini mengü kılsın - En Ulu Sultan Selim Han Oğlu, Sultan Süleyman'ın buyruğuyla "963 yılı Şevval'inde" yapıldığı belirtilmiştir. (Verilen yıl Hicri olması gerekir.)

Kanuni Çağında, 1551 yılında, İskender Paşa Fethinde Kür Irmağı başlarında nerelerin alındığını ve Küçük Ardahan (Göle ile Ardahan) ve Hanak ilçelerini içine alır Sancaklarının sınırları içinde hangi köylerin girdiğini, İstanbul Başbakanlık Arşiv Topu 525 sayıdaki H. 981 (1595 yılında) tutulan Tahrir Defterlnden öğrenebiliyoruz. Bizi şimdilik, Göle, Hoçuvan ilgilendirmediğinden, bu Defterdeki, Büyük Ardahan Sancağının Nahiye ve köylerinden sadece Posof köylerini buraya aktarıyoruz.

POSTKHOV SANCAĞI'nın GÜNEY POSTKHOV NAHİYESİNDEKİ KÖYLER:

1. Pume
2. Varkhana
3. Sireketuban
4. Çilvana
5. Dazlıkhe
6. Aşağı Dığver (İlçe Merkezi-Rabat)
7. Yukarı Pala
8. Aşağı Cacun
9. Yukarı Dığver Şimdiki ilçe Merkezi (Duğur)
10. Küvindar
11. Varzna
12. Görgisuban
13. Yukarı Beduban
14. Şuvazgel
15. Zinuban
16. Mukhrel
17. Kol-Manastır
18. Yukarı Cacun
19. Mere-Kalası Ribatı
20. Yukarı Vakhla
21. Aşağı Vakhla
22. Gınıya
23. Papala
24. Guma
25. Çuvantel
26. Mustatuban
27. Aşağı Caburya
28. Yukarı Caburya
29. Kol
30. Sakile
31. Agara
32. Secav
33. Yukarı Sayukha
34. İstepanziminde (Tepezümde)
35. Zindar
36. Aşağı Pela
37. Zinilsatip
38. Çocuvan
39. Çatal
40. Aşağı Beduban
41. Zedvanziminde (Zedezümde)
42. Damala
43. Malaşet
44. Aşağı Sayukha
45. Seca
46. Orta Beduban

KUZEY POSTKHOV NAHİYESİNDEKİ KÖYLER:

1. Çağısman
2. Ziyade-Cağ(Cak)
3. Döne(?)
4. Cumadul(Cumatel)
5. Okhtul(Oktel)
6. Samkhula
7. Al
8. Khunamis
9. Ribatı-i Cağ (Çak Kalesi)
10. Sekire(Sagre)
11. Arğıskhı
12. Khosman
13. Aşağı ve Yukarı Kodura
14. Yukarı Çaral
15. Rimati-i Çaral
16. Zuzgab(Suskap)
17. Aşağı ve Yukarı Arele
18. Kheva
19. Koracor
20. Sahenki(?)
21. Keleten
22. Kuman (Kıpçak dilinde Sarışın demektir)
23. Zığaltibile
24. Ribat Oburya
25. Çuvanet
26. Aşağı Odurya
27. Oske
28. Jogula
29. Zenuban
30. Kongal

Bu bilgilerin 1595 tarihli Osmanlılar tarafından yapılmış olan "Ahıska Tahrir Defterinden" de aynı olduğu; Ankara Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü "Kuyud-i Kadime Arşivi"nde 130 sayıda bulunan "Defter-i Mufassal-i Ahıska", H.1003 (1595) tarihli kayıtlardan anlaşılmaktadır. Bu kaydın bir sureti de 1828 de Ahıska'nın ruslar eline geçişiyle "Tiflis Müzesi Kütüphanesi"nde 478 sayı ile saklıdır.

Gerek bu gibi köy adları ve gerekse, Vergi defterlerinde adları geçen Gerek Ortodok ve Gerek Müslüman Kıpçak Türk'leri Erkek ve kadın adları; Şimdiye kadarki tarihi kayıtlardan da kesinlikle anlaşıldığı gibi, Posof; Haricinde herhangi bir milletin yurdu olmamış ve Türk dili haricinde herhangi bir dil kullanmamıştır. Gerek kendini bilmezlerin, bilinçsizce. Gürcüden dönme lafları ve gerekse kasıtlı olarak buraları gürcü yurdu göstermeye çalışan; Ruslar'ın, Gürcü Profösörleri ağzıyla, dünyayı yanıltmak için yaptıkları yaygaraları, tarihi gerçekleri etkilemeye yetmemektedir.

Hatta, S. Serger CIKIYA/CIKIYA adlı Akedemisyen,,, bir Gürcü Türkoloğ'u sahtekarlık yaparak, Tiflisteki, 1595 tarihli Tahrir defterindeki. Ahıska ismini çıkararak, yerine Gürcistan ismini koyması bile gerçekleri örtememiş. Bilakis, Defterdeki vergi mükellefi Ortodoks Türk İsimlerini aynen yazmakla kendi iddialarını kendileri cürütmüş olmakla, lehimize sonuçlar oluşturmuştur.Bu erkek Türk isimleriden bir listeyi buraya almanın; Yörenin Türklüğü hakkındaki menfi iddiaların en kadar gülünç olduğunu göstermeye yeter zannederim.

Mezkür Tahrir Defterinde adı geçen Erkek adlarının ilk 11 tanesi Dede-Korkut Oğfuzname'lerinde geçen adlardır:

1. Bayındır
2. Kozan
3. Sal(ur) Kazan
4. Korkut
5. Bayrek/Beyrek
6. Kanduralı
7. Mamuk
8. Amıran
9. Boğaç
10. Arız
11. Becan
12. Ağacan
13. Ağ-Boğa
14. Anuk
15. Arslan
16. Aybek
17. Baba
18. Badur/Bahadır
19. Balaban
20. Baram/Bayram
21. Barınbek
22. Bayam
23. Berke
24. Budak
25. Bulgadur
26. Çlabı/Çelebi
27. Cırasun/Cılasun
28. Çolka/Çokha
29. Çabuk/Dokuz aydan erken doğmuş.
30. Delican
31. Demür
32. Devlet-Khatunoğlu
33. Demürçi
34. Duru
35. Doğtamış
36. Dölek/Dülek
37. Edüge
38. EL/Ala
39. El-Aldı
40. El-Almaz
41. Gerdek
42. Gözel
43. Güyen/Güven
44. Gündüz
45. Güvendik
46. Khocacan
47. Iğdır
48. Kaga
49. Kalaycı
50. Kara
51. Karagöz
52. Karaoğlan
53. Karayiğit
54. Kayıtmaz
55. Kiki
56. Korcu
57. Köle
58. Köngül-Göngül
59. Kulucan

60. Kuman
61. laçın
62. Manguberdi/ Mengü-Berd:Verdi
63. Sarman
64. Saru
65. saruhan
66. Surhan
67. Torunta
68. Torun
69. Turalı
70. Uğurlu
71. Umut
72. Ulkmez/Ürkmez
73. Yalğuz
74. Yaman
75. Yaralı
76. Yaraşıl/Yaraşır
77. Yasa
78. Adal
79. Albavud
80. Aldı
81. Apa/Aba
82. Arslanbek
83. Aşut/Aşit
84. Atabek
85. Ayvaz
86. Balaca
87. Balkır
88. Baykara
89. Baydu
90. Bayrı
91. Berdi/Verdi
92. Carcı
93. Dolancı
94. Eslemez
95. Garduga/Kerdike
96. Goç/Erkek çocuk/Koç
97. Gökçe
98. Güldede
99. Khalaç/Kalaç
100. Khoca/Hoca
101. Khoca-Arız
102. Khoşgeldi
103. İmirkan
104. Kandur
105. Karaca
106. Kelkek
107. Kızıl
108. Korkmaz
109. Lala
110. Mamısa
111. Saban
112. Sarıbek
113. Silik
114. Şadgeldi
115. Ordubek
116. Ozan
117. Temür
118. Turar/Durur
119. Umurşad
120. Urmaz
121. Yaramış
122. Yungul/Yüngül

Bu listedeki; Ortodoks Kıpçak Türk Erkek isimlerinin 77. sıraya kadar olanları, Sovyet Türkoloğ'u, Leningrat Üniversitesi Türkoloji Kürsüsü Profösörü, ve Sovyet Bilimleri Akademesi Üyesi, Andrey N.KONONOV'un, S.S. Cikıya'nın bastırdığı1595 yılı Ahıska Vilayeti Tahrir Defterindeki kayıtlı isim listesinden alınmış olup, 8 Mayıs 1965 te Ankara'da, Türkçe bir konferansında, kağıt üzerinden okuduğu listede kayıtlıdır. 77. Sıradan sonraki adlar ise; Ahıska, Çıldır ve Posof sancakları köylerinde vergi ödeyen, Ortodoks Kıpçak Türk adları olarak tespit edilmiştir.

Şunu hemen eklemek gerekir ki; Yüzlerce hatta, binlerce bu tür erkek, kadın, yer, kap-kacak, Araç-Gereç adları halen bu bölgelerde günlük hayatta kullanılmaktadır. Kanunlarla yok edilmeye çalışılmış olan; Köy adları bile halen halk arasında kullanılmaktadır. Türkiye'nin her tarafına hatta; Dünya'nın dörtbir köşesine dağılmış olan Posoflular ve çevre halkı; Dedelerinden kalma dillerini, bütün etkenlere rağmen, kullanmaktan vazgeçmemektedir. Posof, halen bir Kıpçak Elidir demek mümkündür.

V. 1578 Yılından, 1828 yılına kadar:

1578 Çıldır Zaferinden sonra, yukarıda adı geçen yerler; 1828 Rus istilasına kadar, Osmanlı Devletine bağlı Beylerbeğliği, Atabek'likler, Ocak ve Sancak Bek'likleri adıyla yaşamışlar.1592 de, İrevanı zapteden Serdar Ferhat Paşa, 1593 te, MERE Kalesinin şenlendirilmesini emretti. Poskov'un Merkezini bu Kaleye taşıyarak, kaleye hisar askerleri koydu. Mere Kalesinin Poskov'a Merkezliği 1829 yılına kadar "237" yıl devam etmiştir.

1578 tarihinden sonra, Doğuda Rus ve İranlılarla birçok ileri geri hareketler (Savaş ve anlaşmalar) yapıldıysa da, Posof'u kapsayan önemli bir tarihi olay olmamıştır.

Çarlık Rusyası bir bahane ile Karadeniz Sahillerine saldırınca, General Taşyarüc kuman-

dasındaki Rus kuvvetleri, 27 Haziran 1828 de Gümrü civarından Arpacay'ını geçti. 2 Temmuz 1828 de, Azat bölgesindeki kuvvetlerimizi dağıtarak Kars önüne geldiler. 5 Temmuz da, bir taraftan Kars Kalesine, diğer taraftan Şehire saldıran Ruslar, takviye yardım gelmeyince, Kale Kumandanı Emin Paşa'yı yenerek; 7 Temmuz 1828 de Kars'ı ve Kaleyi teslim aldı. Doğu Sareskeri Galip Paşa her ne kadar teslim olmak istememişlerse de, Beldenin ileri gelenlerinin telkiniyle direnmekten vazgeçmişler. Ele geçirilen asker ve mühimmat, Tiflis'e gönderilmiş. 20 gün sonra, Ahıskayı, Ardahan'ı ve Beyazıt'ı alan Ruslar, hududu Erzuruma dayattılar.

12 Ekim 1829 da yapılan Edirne Andlaşmasına göre, Karadeniz sahil Bölgesini ve Ahıskayı Ruslara bırakıyorduk. Bu suretle; İşgal edilmiş olan Kars ve bağlı yerler, Osmanlılara kalıyordu. Böylece de, Arpaçay, Ardahan, Çıldır ve Posof hudutları çizilerek Ahıska'dan ayrı mütelaa edilmeye başlandı. Yine bu tarihte; Posof Merkezi, MERE Kalesinden, Şimdiki İlçe Merkezi (DUĞUR'a) taşındı.

"Her ne kadar, Edirne Andlaşmasıyla, Osmanlılara kaldıysa da, yapılan Rus istilasından rahatsız olan birçok Müslüman Posoflular, Barıştan önce, Osmanlı hudutlarındaki muhtelif yerlere göç etmişler. Posof'tan göç başlamış. Bilahare, dönen aileler olmuş. Fakat, birkısım aileler de, gittikleri yerlerde yerleşip kalmışlar."

Ahıska'nın Rus elinde kalması olayının, Posof'lular'a ne kadar zor geldiğinin bir ifadesi olan ve o zaman'ın öz türkçesi ile yazılmış olan "Posof'un Khevat, Şimdiki" Aşıküzeyir" köyünden, Üzeyir (Fakiri) bakınız duygularını nasıl dile getiriyor:

1830 SİNSOR KESİMİ AĞITI

Hey kardaşlar, yanakh yanakh ağlayak,
Ülkemiz sultanı elden gidiyor
Al yeşil döküp, kara bağlayak,
Al-Osman'ın şanı elden gidiyor.

Akhıskaydı burda ellerin khası,
Yakıldı ataşa, şenliği nası,
Kurtuluncayadek çekecek yası
Esir olmuş canı elden gidiyor.

Kafir Moskof'a baş ölke verilir
Kesilir sinorlar, korgan dikilir,
Yedi yerden FAKİR beli kırılır,
İslâm'ın vatanı elden gidiyor.

1830 AHISKA AĞITI

İndim ovasına bir göz gezdirdim,
Gördüm El'in bahça barı bozulmuş.
Yüreğim tutmadı, bir daha bakam,
Taş toprağı ağlar, bendi çözülmüş.

Meğer tezmiş, bağda bülbüller ötmez
Hanunmanlar sönmüş, bir ocak tütmez,
Hicret eder, yada ayağı gitmez,
Turna gibi katar, göçü düzülmüş.

Meral'ı bend etmiş, ifrit tuzağı,
Artık yavru tezmiş, yoktur durağı,
Ala gözler şimdi, bir kan çanağı,
Bigafil yarından, eli üzülmüş .

Bu FAKİR ah eder, kanlı yaş döker,
Esirdir Ahıska, boynunu büker,
Tezden çare kıla, bir Şah-İ Hünkâr ,
Nice diyem bahtın, kara yazılmış.

Vİ. 1828 yılından, 1878 yılına kadar:

12 Mart 1829 Edirne Andlaşması ile de, sahip olamadığı Kars ve bağlı yörelerini ele geçirebilmek için; 1853 te Kafkaslarda, Osmanlılara sağladıkları üstünlüklerden sonra, 1855 te bir taraftan Bayazıt'a saldırarak orasını işgal edip, Erzurum'a doğru ilerlerken bir taraftan da, Kars'ı İşgal'i düşünüyorlardı. O zamanlarda; Anadolu Ordusu Başkomutanı, Abdi Paşa, yanında Kurmay Başkanı Ferit Ahmet Paşa ile Muhtemel Çarlık Rusya saldırısını karşılamak üzere, Gümrü Kalesini muhasara etti. Öte yandan: Ali Rıza Paşa da Ardahan bölgesinden Ahıska'ya doğru ilerliyordu. Arpaçayı

bölgesindeki Ordunun yönetimini, Ahmet Paşa bizzat eline almış ise de, başarı gösteremedi ve Ruslar; 1855 yılı 29 Eylül günü şafakla beraber, Kars'a Şorah mevkiinden saldırdılar. Türk kuvvetleri durumu bildikleri ve hazırlıklı oldukları için, düşmana karşı yiğitçe ve başarılı bir savunma yaparak düşmanı geri çekilmeye mecbur ettiler. Burada ihtiyar Kerim Paşa'nın birlikleri başında yaptığı savunma çok başarılı olmuştur. 29 Eylül akşamı Rus Genarali, Muravyef'in elinde yalınız 13 tabur kalmış ve Türk, rus kuvvetleri eşit olmuştu. Bununla beraber Ruslar muhusaraya devam ettiler. Kasım ayında İngiliz Subaylarının delaletiyle, teslim şartları görüşülmeye başlandı. Açlık, Kolera Hastalığı ve yeterli bir desteğin gelmemeyişi, İçimizdeki Ermeni asıllı ahalinin, durumumuzu düşmanlara anlatmaları gibi sebeplerden dolayı, Kars, 4000 hasta ve yaralıysa teslim olmak zorunda kaldı. Esir sayısı: 24 bin idi.

Bu suretle 29 Kasım 1855 te KARS Ruslara teslim ediliyordu. Fakat teslim edilen bir şey daha vardı; Rus Generali MURAVYEF, General WİLLİAMS'ın yaverine, Teslimkârane duygularla "... Bu kadar yiğit ve mert asker göremedim, açlık ve soğuk içinde bile çarpışıyor..." dedirte bilen büyük kahramanlıklar sergilemiştir, Kars savunması.

Mart 1856 da yapılan PARİS anlaşması ile KARS tekrar Türkiye(Osmanlılara) bırakılmıştır. Sultan Abdulmecit, bu savaşta yararlık gösterenlere, Madalya verilmesi için ferman çıkartmıştır. Ahali Askerlik ve vergiden muaf edildiği.

1855-1856 Seferinden önemli bir kazanç sağlayamayan Rusya, Yeni istila planlarını uygulayabilmek için, Önce Balkanlardaki azınlıkları harekete geçirdi. 24 Nisan 1877 tarihinde, Rus birlikleri Türk sınırını geçtiler. Rus birlikleri 28 Nisan günü Kuruderi'ye ulaştılar. Ahmet Muhtar Paşa,21 Tabur askeri, Kars Kalesinin müdefasına bıraktı. 9 Piyade taburu, 2 süvari alayı ve bir topçu batarya ile 30 Nisan gecesi Soğanlı dağında mevzilendi. Bu sırada, Ardahan müstahkem mevkiinde Hasan Sabri Paşa kumandasında; 90 top, 2 nizam, 9 redif taburu, bir süvari tugayı, 3 sahra bataryası ve 1500 milis (Halkatan gönüllü asker) vardı. General Devel, 12 Tabur askeriyle, Posof üzerinden 16 Mayıs 1877 sabahı şafakla beraber "Ruslar" Ardahan'a saldırdılar. Emiroğlu Tabyası ele geçirildi. Rus saldırısı ertesi gün de devam etti. 16-17 Mayıs gecesi, 2 nizam taburu, Süvari Tugayı ve Sahra Topları Batum yolundan çekildi. Bu haberi Ermeni asıllı kişiler, Ruslara ulaştırınca, Rus saldırısı daha da artırıldı. Böylece 17 Mayıs'ta Ardahan ve Tabyaları düştü. Bu savaşta: Türkler 2000, Ruslar; 500 kişi kaybetmiş. Toplar ve 1000 Türk askeri esir edilmiştir (W.E.D.Allen ve P.Muratoff)

15 Ekim 1877 Yahni ve Alaca Dağ. 18 Kasım 1877 Kars, Ağustos-Eylülü 1877 Kızıl Tepe Savaşlarından sonra. Kendisini toparlıyan Ruslar: Ekim 1878 desaldırıya geçerek Kars'ı aldılar. Böylelikle Ruslar, ideallerine ulaşmış ve kendilerine Anadolu Kapılarını açmış sayarak tatmin oldular. Nihayet: Önce, 3 Mart 1878 ,Ayastefanos, arkasından da, 13 Haziran/13 Temmuz 1878Berlin anlaşmaları yapıldıysada; Ardahan, Kars Batum ile Soğanlı dereye kadar olan yerler:: Aslı, 1.410.000. ruble olan Tazminatın, 1.100.000. Rublesi karşılığında Rus'yaya verilmiştir. Bu yerlerin ahalisi, bu kaba kuvvet galebesini, içi kanağlıyarak kabul edip, Çar'a boyun eğdiler. Bir miliyona yakın nüfusun, Üçte ikiden çoğu Müslüman olan bu yerlerin para karşılığı ilhak edilmesi: Rusya için tarihler boyunca kara leke olarak kalacaktır.

Askeri yenilgiyi kabullenmiş fakat; Kültürel yenilginin sözünü dahi ettirmeyen yöre halkı, tüm törelerini aynen yaşatmıştır.

Nice kanlı ve kahramanca savaşlara sahne olan ve yukarıda sözü edilen anlaşmalarla. Ruslara uyduruk bir harp tazminatı olarak verilen: Kars, Ardahan, Batum(Posof'ta dahil) gibi Türk-İslam yerleşimlerinde, Üç yıl içinde 82.000 Türk insanı, Rusların bütün tutma çabalarına rağmen, canları pahasına da olsa, Osmanlı topraklarına göçmüşlerdir.

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşlarındaki üstün başarılarından dolayı kendisine GAZİ'lik Nişan/Ünvan'ı verilen Gazi Ahmet Muhtar Paşa, Kars'ın düşüşünü Erzurumda öğrenmişti.

Esaret bölgesinde kalan halkın çoğu öldürülmüş. Sadece Ardahan'da Halktan 800 kişi şehit edilmiştir. (İngiliz Temsilcilerinden Lord Derby, bir raporunda Rusların Ardahan kırgını için şunları yazıyor:" Ardahan'ın zaptından sonra, bu şehir halkından Ruslar aleyhine ayaklandıkları ve bunlardan 800 kişinin Rus hizmetinde bulunan kazak askeri ile milis birlikleri tarafından kırdıkları, doğru olarak haber alınmıştır.") Gerek kırgınlardan ve gerek göçlerden boşalan yerlere; Bilinçli olarak, Khakhol, Dukhobor, Malakan gibi Rus kolonileri ve Rum, Ermeni, Yezidi, Asuri gibi Türk Düşmanı gayrı müslimleri yerleştirdiler. Ardahan da; Konk ve Kotiskharo köylerine: Ukraynalı "Khekhol" Sarzep'e: Malakan, Gölebert, iki Toraskhev, Bağdat, Fakhrel, Aşağı Khanak, Sindizkom ve Hasköy'e: Rumlar, Begrehatun'a: 1905 ten sora, Asori denilen, Van'dan gelme Nesturiler, Ur köyüne de: Türklerin yanına Ermeniler komşu edildi.

Yalınız, Posof ve Çıldır köylerine hiçbir yabancı yerleştirilmemiştir.

1855 tarihli '"GAZONNİ" denen Rus arazi tüzüğünü uygulayarak, Türkler'in toprak mülkiyeti de kaldırıldı. Türk İslam varlığı olan eserler, çeşitli sebeplerle yok edilmeye çalışıldı. Esaret altındaki yöreleri, ORBLAST adıyla KARS ve BATUM Askeri Vilayetleri yönetiminde topladı. 1897 de yapılan Nüfus sayımında, Türk Müslüman Nüfusunun, çeşitli yollarla, % 49'unun ortadan kaldırılmış olduğu anlaşılmıştır.

İşte bu sebeplerledirki, yöreler halkı her zaman Ruslara, Özellikle, Kominizme karşı intikam duygularıyla doludur.

Posof Tarihinde "Kara Günler" olarak adlandırılan, 40 yıllık esaretin başlangıcı olan 1878 den sonrda, Gerçekten Posof halkının üzerine sanki kara bir bulut çökmüştü. Esareti bir türlü hazmedemeyen, Haksızlıklara tahammül yetiremeyen, İnancına saygılı Posof halkının içine bir başka yabancı millet ve inançtan kimse karıştırılmamasına rağmen, bir türlü rahat edemiyor, yeni idareye uyum sağlıyamıyordu. Bu yüzden, diğer esir belde halkı gibi, fırsat buldukça Osmanlı topraklarına göç ediyorlardı. Bu gün Türkiye'nin muhtelif yerlerinde, O tarihin göç edenlerinden binlerce Posof'lu aile vardır. Benim Dedemin bir kardeşi (Osman Dede) nin töremesi halen Malatya-Doğanşehri'ndedir. Posofluya vatan terk etmek, canını vermekle eş değerde sayılmasına rağmen, Rus esaretinden kurtulmak için, onu bile göze alarak göç yıllarca devam etmiştir.

Burada Şair Güftari'nin (Günlüce köyünden) Malatya'ya göçerken 1880 de Ulgar Dağında, kendisini uğurlayanlara söylediği iki ağıtını yazmadan geçemiyeceğim.

KALDI

Zapteyledi beni Afser cihanı,
Şimdihal meydan, küffara kaldı.
Beyan etti türlü türlü alamet,
İslam olan gama, efkara kaldı.

Kuramadım düşman ile savaşı,
Akıttı gözlerim, kan ile yaşı,
Daim içerimde, sönmez ataşı,
Sevdiğim vatanım, ağyara kaldı.

Vade yetti, ağah olabilmedim,
Hayıf mertlik ile ölebilmedim,
Düşmandan intikam alabilmedim,
İşte yüreğimde, bu yara kaldı.

Der GÜFTARİ haktan imiş bu yazı,
Dilerim duadan, unutmanbizi,
Hüdaya emanet eyledim sizi,
Bir dahi görüşmek, mahşere kaldı.

AĞLARIM

Saz sohbet eylerim, dinlengûş ilen,
Doldu didelerim, kanlı yaş ilen
Elveda eyledik, eş yoldaş ilen,
Gurbet ele düştü işim, ağlarım.

Kâfir galip geldi, yerimiz aldi,
Selatin Camiler, hep esir kaldi,
Vade tekmil oldu, tarihler doldi,
Ahır şerre kaldı, başım ağlarım.

Posoftan da gitti, hayır bereket,
Görünmez Albayrak, kalındı hasret,
Düzdük katar göçü, eder hareket,
Zehir oldi, ekmek aşım ağlarım.

GÜFTARİ söylerim, bu doğru rahım,
Arşa direk oldu, dayandı ahım,
Senden ayrılmışım, gül yüzlü Şahım,
Yoktur senden ayrı, eşim ağlarım.

Her Posof'tan göçenin içini, dile getiremediği, bundan daha acıklı ve anlamlı ağıtlar yakıyordu sanırım..

Posof'ta kalanlarda, birbirlerine gayret vererek, ümit vererek, gelecek aydınlık günlari bekliyorlardı. Yusuf Zülâli Efendi'ler, Molla Emrullah'lar, Molla İskender'ler, Şair Dursun'lar, Halka ümit ve gayret verenlerden birkaçıdır. Bu konu ile ilgili çok sayıda destanlar "Posof'lu Şair ve Ozanlar" adlı kitaptadır.

Bakınız: Kopuzlu Köyünden Dursun(Sonradan soyadı; Şanlı), Mahlası FARKÎ olan şairimiz, o günlerde halka nasıl sesleniyor:

KALMAZ

Ağlamayın dostlar, yanman bacılar,
İrem bağlarımız, devler'e kalmaz.
Dövmeyin sineniz, çekmen acılar,
Gülşan bağlarımız, toylara kalmaz.

Kimin sakin olup, kimin göçecek,
Hakkın zağ kılıcı, zulmü biçecek,
Samyel rüzgârları elbet geçecek,
Hub yuvamız yaban soylara kalmaz.

Bırakın endişey, çekmeyin gami,
Ayıracak zaman, has ile hami,
Okunacak ezan, dolacak Cami,
İslâm yurdu, dinsiz boylara kalmaz.

FARKÎ fark edip, görür önünü,
Unutmayın sakın, dünkü gününü,
Kimse kirletemez, Türk'ün ününü,
Yurt suratı bozuk, horlara kalmaz.

Bütün Bu destanların yanında, Rusların halkı kendilerine ısındırabilmek, bir taraftan da bazı menfi alışkanlıklar kazandırabilmek için verdikleri uğraşıların, halkı sakinleştirmeye gücü yetmemiş. Halk zaman zaman türlü vesilelerle Ruslar aleyhine tezahuratlarda bulunmuştur. Rusların ısındırma davranışlarını şöyle sıralarken, yorumunu, okurlarıma bırakıyorum.

Kırım'dan un getirerek halka hibe olarak dağıtmışlar. Kelle Şeker dedikleri şekerden getirip dağıtmışlar. Toplamak veya dilenmek için şehire gidenlere bol bol vermeleri için esnaf ve zenginlere talimatlar çıkarılmış. Halktan vergi almamış, Asker almamış, Okulları teşvik etmemiş. Halk üzerinde herhangi bir baskı yapmamaya çalışmış. Halkı kendi başına bırakmış. Hatta Müslüman halka hoş görünmek için; Cuma günleri köylere devriye çıkararak, o gün Cuma namazına gidememiş olanları toplatıp,halkın önünde rencide ettirmiş. Fakat bunların hiçbirisi, halka, içindeki Türk Yurdu'na, Bayrağı'na bağlılığını unutturamamış. Yine özlemler, yine gayret verici destanlar sürüp gitmiş Posof halkında..

Buna güzel bir örnek teşkil edeceğine inandığm, 1909 da, Batum üzerinden memleketine gelen Zülâli Efendi'nin "İNTİBAHNAME" adlı Şiir'ini buraya kaydetmeden geçmek mümkün değildir.

İNTİBAHNAME
(Esir Türk Ellerine Umut)

Biz bu zulmetler içinden, çıkarız birgün olur.
Şarka, garba yıldırımlar çakarız, birgün olur.
Kara bulutlar içinden parlayıp, şimşek atar.
Gök gürülder, dolu yağar bakarız, birgün olur.
Kars, Batum, Kafkas El'inden çevrilen hisarları,
Vuruban Milli Küllünk'le yıkarız, birgün olur.
Türkiye'nin güneşinden bir kıvılcım alırız,
Bir cehim olur, cihan'ı yakarız, birgün olur.
Anadolu'dan Hind'ü Çin'e geçeriz, Temür gibi,
Himalaya Dağlarını çalkarız, birgün olur.
Dağistan, Kırım, Kazan, İran'ü, Turan, Kaşgar'ı,
İttihat'ın zinciriyle sıkarız, birgün olur.
Türk doğarız, Türk yaşarız, Türk gezeriz her zaman,
Devrilen Moskof elinden çıkarız, birgün olur.
Der ZÜLÂLİ, Dicle, Fırat, Ceyhun, Aras'lar gibi,
Cuş eder Deryalara hep akarız, birgün olur.

Ayrıca, 1885 li yıllırda açıldığı tahmin edilen "Posof medresesi"nde okuyan öğrenciler, köyleri gezerek, halka ümit ve gayret verici vaazlar verip, konuşmalar yapıyorlardı. Bu medreseden İCAZAT'ını, sekiz yıllık tahsil'inden sonra ve 18 yaşında alan Altun Hoca (Kalkankaya Köylü), Memet Hoca (Aşıkzülali Köylü), İskender ve SarıHoca (Marsolat'tan) ve bunların emsalleri bu tür çalışmalarından yılmak yorulmak bilmediler. Sarıdarı Köyü'nden olup 1918 yılında öldüğü yakınlarınca söylenen Emrullah Hocanın da bu konuda çok çalışmaları olduğu bilinmektedir.

VII. 1878 Yılından, 1918 Yılına kadar: "3 mart 1918 Brest-Litowsk Muahedesi"ne kadar.

Yukarıda işaret etmeye çalıştığımız tür bekleyişlerle günlerini geçiren halk, mutlaka kurtulacaklarının inancındaydılar. Zülâli Efendi'nin İNTİBAHNAMESİ tüm Kars Ellerinde dua gibi okunmakta, benzeri umut destanları çoğalmaktaydı. Ayrıca, Batumdaki İslâmi harekatları, Kars'a ulaştırma, Buralardaki sosyal ve siyasal faaliyetleri istihbarat eden Rus'lar; Osmanlıların I. Cihan Harbine girmesiyle 1 Kasım 1914 tarihinden itibaren Sarıkamış ve öteki Anadolu hudutlarına doğru ilerlemeye başladı. Bu günlerde Harbiye Nazırı Enver Paşa Erzurum'a gelerek, 3. Kolordumuzun idaresini ele aldı. 22 Aralık 1914 te başlayıp, 19 Ocak 1915 te felaketle sonuclanan Sarıkamış Harekatında, Yıllardır halkın hasretini çektiği Albayrağına ve Türk Askerine gösterdiği görülmemiş saygıya hiddetlenen Ruslar, 4 Ocak 1915 te, Ardahan'ı aldı. Türk Askerine gösterdikleri yakınlıkları bahane ederek, enaz 40 bin Türk'ü yok ettiler. Bir kısım ileri gelenleri de sürdüler. Ancak, mevsimin kış oluşu nedeniyle Posof'a inemedikleri için, bu kırgından Posof zarar görmemiştir.

Çar'dan alınan izin üzerine Kars'ta "Islâm Cemiyet-i Hayriyesi" adıyla bir yardım şubesi kuruldu. Bu sayede yoksul halkın imdadına yetişildi.

1917 de Rus ihtilali olup Çarlık yıkılınca, Kars'lı ve Üç Vilayetteki sürgünler evlerine döndü. Resmen "Kars İslâm Cemiyeti" kuruldu.

Ayastefanos (Yeşilköy) Muahadesiyle Kars'a yerleşmiş olan, Çarlık Rusyası, Bolşevik Rusyası ile imzalanan 3 Mart 1918 tarihli Brest Litowsk Muahadesiyle terk etmiş oldu. Böylece 40 yıllık kara günler geride kalmıştı.

O gün, Posof Medresesi'nde, 40 Şükran Hatm'i ve Mevlitler okunmuştu. Takiben de, Üçgün Davul-Zurna çalıp oyunlar oynayıp, şenlikler yapılmıştı.

VIII. 1918 yılından, 1921 yılına kadar: (2 Mart 1921)

3 Mart 1918 Muahadesini tanımak istemeyen, Tiflis'teki "Seyim Hükümetine bağlı Taşnak Ermeniler, Mart ayının ilk haftası 1918 de başlıyarak 55 günde; Sarıkamış, Kağızman, Kars, Şuregel, Zarşat kesimlerinde 20.000 den fazla Türk'ü tüyler ürpertici iskencelerle ödürdüler. 34 Kırgını diye anlıan bu vahşetin ardından, KÂZİM KARABEKİR PAŞA, 12 Mart 1918 de Erzurum'u, 3 Nisanda Ardahan'ı, 5 Nisanda Sarıkamış'ı, 25 Nisanda da Kars'ı alarak, Ermenieri Arpaçayı'nın doğusuna sürdü. Fakat 30 Ekim 1918 de imzalanan Mondros Mütarekesi ile Osmanlı İmparatorluğu sona erince, bu üç Sancağ da bırakmak zorunda kalındı. 25 Nisan 1918 akşamı, 40 yıllık Albayrak özlemine son vermiş olan Kars, bu tarihten sonra tekrar kargaşa ve endişeli günler içine gömüldü.

12 Haziran 1918 de "ELVİYE-İ SELESE" Üç Sancak denilen (Kars, Ardahan, Batum) sancaklarında yapılan Plebisit sonunda hazırlanan"Anavatan Türkiye'ye katılma Mazbatalırını" Ardahan'lı Hamşioğlu Rasim(ACAR) Bey başkanlığında giden 20 den çok temsilciden oluşan heyet , Sultan Vahdettin'e 5 Ağustos'ta Dolmabahçe Sarayında sunmuştu. (Bu mazbata; Kurtuluş için, Halk Örgütlenmesinin ilk örneklerinden birisidir diyebiliriz.) Ne yazık ki Mondros Müterekesi bu teşebbüsün tahakkukuna ve de teşkilatın geliştirilmesine büyük bir engel teşkil etti.

Mondors Mütarekesi ile eski sınırlara çekilinilince, Üç Sancak, bağlı beldeleriyle birlikte, Ermeni ve Gürçülerin istilasına karşı, kendi başına terk edilmiş oldu.

Ingilizler Batum'a çıkınca; Ahalisinin %85'i Türk-İslam olmasına rağmen, Ermeni ve Gürcü'lere yem olması mukadderdi. Buna tedbir olarak, şu üç yönden çare arandı:

1. Yerli halkın silahlanıp, teşkilatlanarak çoluk çocuğunun namusunu, yuvasının selametini koruyup kurtarması uğruna gerillaya başlaması,
2. Çekilme emrini alan Ordumuzun; Ahıska ve Üç Sancak bölgelerinde, yerli Türk'lere silah, malzeme ve talim görmüş gönüllü erler ile çok fedakar ve ülküçü Subaylarımıza, koruyucu ve öğretici olarak bırakması,
3. Ülkücü, İttihatçı başlarının, son gizli toplantılarda verdikleri yaman ve geniş, Milli Kurtuluş Kararları ile yeniden teşkilatlanma; İçeriden ve dışarıdan Anavatan'ı kurtarma yolunda

çalışılması gerekiyordu.

Bu üç duygu ve düşünce; Yöredeki Halk Şairleri, Dini hocalar vb. Vatanperverlerin de gayretleriyle, kısa sürede halk tarafından benimsenmiş. Halkın, Ermeni ve Gürcü istilalarına karşı teşkilatlanmasına yardımcı olmuştu.

Böylece, Bu bölgedeki Türkler "Müdafa-i Hukuk-i Milliye" teşkilatını, Kasım 1918 de kurmaya başladılar. Vilson prensipleri'ne dayanarak; 2 Kasım 1918 de "Ahıska Milli Şûra'sı" kurularak, Kars'ta kurulmuş olan"Kars İslâm Şûrası'na " temsilci gönderdi. Kars İslâm Şûrası; 9 Kasım 1918 de, Oltu, Ardahan, Kağızman ve buralara bağlı kazalardan gelen temsilcilerle yapıldı.

14 Kasım 1918 de yapılan, Birinci Kars Kongresi'nde, Piroğlu Fahrettin Bey'in Reis olduğu 8 kişilik, Muvakkat Heyet ile Kepenekçi Emin Ağa'nın Başkanlığında" Milli İslâm Şurası Merkezi Umumisi" adlı yerli bir hükümet kuruldu. Bir taraftan bu Şûra'nın, Ahıska, Ardahan, Batum ve bağlı kazalarında Şubelerinin açılmasına, bir yandan da, çekilmekte olan askerlerimizin bıraktığı yerlere sahip çıkmaya çalışıyorlardı. Posof'taki bu çalışmaların başında; Altun Hoca ve arkadaşları bulunuyordu.

30 Kasım 1918 de başlayıp, 3 gün süren, Büyük Kogreye, Kars ve 3 sancağa bağlı yörelerden 70 kişi ile devam edildi. Bu Kongre Milli Mücadelenin ilk büyük belirtisi sayılır. 11 Kasım 1918 de Kars'a gelen İngiliz Askeri Heyeti, Ordumuzdan Müstahkem mevkileri teslim almaya başladı. 26 Kasım 1918 de Kars İç Kalesini "Milli İslam Şurasına " teslimetti. Artık Milli Ordumuz, 12 Ocak 1919 da çekilmiş bulundu.

Ahıska Bölgesinden çekilen 3. Tümenimizin komutanı; Eyup'lu DELİ HALIT Bey'in Başkanlığında, Şûra şunları kararlaştırmıştır:

1. Devletimize, İngilizler'in dikte ettirdiği; Mondros Mütarekesi'nin, türlü engellerle, uygulanmasını önlemek.
2. Eldeki Silahları teslim etmemek, düşmanla çarpışmak için yeniden silah sağlamak için gerekli herçareye başvurmak,
3. Yeni kurulmuş olan, Ahıska ve 3 sancağı kapsıyan topraklarımızla birlikte Boğazları, Limanları ve önemli Demiryolu, İstasyonları işgal edilen Anavatanı kurtarmak için geniş ölçüde örgütlenmek, zafere ulaşıncaya kadar yılmadan savaşmak,
4. Milli İslâm Şûrası bölgeleri temsilcileriyle, Ardahan'da yeni bir Kongre toplamak. Bu son maddeler, Milli Kurtuluş isteminin ilk izlerindendir.

Bu karar üzerine; 7-9 OCAK 1919 günlerinde yapılan İkinci ARDAHAN Kongresine, Birinci Kongreye katılan 8 kişiden başka 12. de Halk Temsilcisi katılmıştı. (Bkz. T.K. 126 Sayı, Sayfa: 452/132)

İkinci Ardahan Kongeresi'ne uyularak yapılan; 131 kişilik büyük Kars Kongresinde, 17-18 Ocak 1919 gecesi bütün kaza Milli Şûra'ları birleştirilerek Kars'ta; "CENUBU GARBİ KAFKAS HÜKÜMETİ MUVAKKAT-İ MİLLİYESİ" kuruldu.

Hükümetin Reisliğine Cihangiroğlu İbrahim (Aydın) Bey seçildi. Hükümet, 18 Maddelik ANAYASA'sını hazırladı. (Bkz.T.K.126 Sayı, Sayfa:455/135)

Mezkür Hükümet; Kuzeyde Gürcistan Cumhuriyeti Ordusuyla Azgur Boğazında çarpışan kuvvetlerin başında, Ahıskalı eski Kıpçak Atabekleri soyundan, Mühendis Server (ATABEK) bulunuyordu. Bu cephede büyük kahramanlıklar gösterilmişti. Nahcivan ve Kamerli ile Arapçayı boyundaki, Ermenilerle vuruşan, Milli Şûra kuvvetlerimizin, cephelerini dolaşan, gerekli talimatlar veren ve bizzat mücadeleye katılan Reis Cihangiroğlu İbrahim (AYDIN) Bey, 1 Mart 1919 da Büyük Taaruz'a geçerek Azgur'u Ertesi gün Ahıska'yı işgal eden düzenli Gürcistan Ordusuna karşı, Kuzey Cephesinde de, Server Bey'le birlikte Gürcü'leri, Posof ve Ardahan sınırı boyunda, durdurmayı başarmıştır.

13 Nisan 1919 da İngilizler hile ile Kars'taki, yerli Hükümetin Parlemantosnu basıp, üyelerinden 13 tanesini Malta Adasına, bir takımını da Batum'a sürdü ve tutukladılar. Bunun yerine Türk - Ermeni - Rum - Malakan temsilcilerinden karma bir koalisyon Hükümeti kurdurulduysa da, Meşhedi Semed adlı tahsil görmemiş bir Türk'ün başkan olduğu bu kukla hükümetten, Türkler çekilince, 30 Nisan 1919 da Ermeniler resmen Kars'a dolarak idareyi ellerine aldılar. Fakat, Kağızman, Tuzluca, Oltu, Allahuekber Dağı, Çıldır ve Akbaba'daki Milli Şubelerini yaşatan yiğit öncüler ve gerillalarımız, Ermenilere, Kars'ın Kurtuluşuna kadar göz açtırmamışlardır.

İngilizlerin bu kalleçce hareketlerinden sonra, Taşnak - Ermenileri, buralara yerleştirme çabalarını gören; Eski Yerli Kars Hükümeti Parlemanto başkanı, Çıldırlı Dr. Esat OKTAY'ın teşebbüsü ile, Ermenilerle boğuşacak ve çevre halkına az şerri dokunacağına inanılan, Gürcistan Askeri Birliklerinin, Ahıska'dan Posof - Ardahan ve Çıldır'a hareketle, Ermenilerden önce buraları işgal etmeleri istendi. Bunun üzerine General KVİNİTADZE Başbuğluğundaki 28 bin kişilik Gürcü Ordusu, Kür Irmağı boylarında ilerleyerek, 20 Nisan 1919 da Ardahan'ın işgalini tamamladı. Kür başlarındaki Türk

Milli Mücadelesinin başçısı ve ruhu sayılan, Ahıskalı Yüksek Maden Mühendisi, Hukukçu ve Ziratçi (Üç Üniversite Diplomalı) Osman Server ATABEK, işi azıtan Gürcülerle, yeniden mücadeleye girişmiş. Batum'da Renkli ve 1/560000 vers ölçekli etnoğrafya haritası ile birlikte, Ekim 1919 sonunda "Güneybatı - Kafkas Hükümeti" adıyla belge ve istatistiklere dayanan, 20 sahifelik, Fransızca bir bröşürü "Merkez komitesi" adına bastırıp, Kızılay'ımızın aracılığıyla, İstanbuldaki; Amerikan, İngiltere, Fransa ve İtalyan mümessillerine verdirip, yabancı basına da dağıttırmıştır. İstanbulda; "Anadolu ve Rumeli Müdafa-i Hukuk-i Milliye Cemiyeti"mizle işbirliği ederek çalışan ve takma "G.K." imzasıyla yayınlanmıştır. Aşağıdaki yazı oradan alınmıştır (Tamamı için Bkz.T.K.126 Sayı, Sayfa:469/149-Kayabalı).

Ve en nihayet, senei hâzıra (1919) Mart'ının 16. günü, Ahıska - Ardahan yolu üzerinde kaim, Posof Nahiyesinde (Caksu ile Sagre köylerinde) müdahhar zehairin (ve silah ve cephane'nin) ahzu zaptına vesile ihsarı maksadiyle, Gürcü hudut askerlerinin o civarda Müslüman ahaliyi soymasından bi hakkın münfeil olan o civar halkının (Posof'luların), Gürcü askerini yakalıyarak, emvali mesrukayı istirdat eylemelerini harbe sebep addeden Gürcü Hükümeti, mezkür hududa taaruza kıyam (Badele'den sınırı geçme) ve Ahıska'dan, sunuf'i muhtelifeden mürekkep (Topçu, Makineli ve tüfekli, atlı, yaya) bir müfreze'yi sevk ile meseleye ciddi bir renk vermesi üzerine, (Kars'tan yardım gelmesini bekliyemeden) Posof ahalisini (Petoban köyünden "ATAMAN" soyadların atası Molla Altun/Hoca, Vakhla'dan Şahi oğlu Ahmed (Kurt Ahmet), Suskap'tan Yeğenoğullarından Mehmet Efendi (Molla Mehmet), Arele'den Haci İdris Oğullarından Şakir oğlu Taştan (Asi'nın/Esi'nin taştanı), Papola'dan Nuri Beğ, Sagre'den Ziya Beğ, Duğur'dan Terzi Kadir oğlu Hakkı Efendi, Cilvana'dan Duruoğullarından Şakir ağa ve Sefer oğlu Molla Mukaddim, Bedele'den Halit Ağa, ve Servet Beğ, Sankhuliya'dan Molla Refet, Varzna'dan molla Ali, Gergisuban'dan Haşim Usta, Kol'dan Sanioğullarından Mehmet Efendi (Molla Memmet-Şair) çete/Milis başı oldukları halde, tüfekli, tüfeği olmayan da, düşmandan tüfek almak üzere, dirgenli katılarak, Ude-Aral köyleri arasında Gürcü'leri yakalayıp vuruşarak) mukabeleye mecbur eylemiş ve vukubulan muharebede Gürcüler mağluben (Kobliyan'ı boşaltıp, Ahıska'ya doğru) ric'at eylemişlerdir.

5 Nisan 1919 tarihinde vürut eden İngiliz Mümessili (Forestier Woelcker) Ahıska'lı Atabek Osman Server Beğ'in delaletiyle, Posof'lular ile Gürcüler'i anlaştırmış ise de, bu defa Gürcü'ler, bütün kuvvetlerini Ahıska'lılara tevcihle taarruz eylemişler. (Kars'tan da 1000 kişilik Milli Şura Kuvveti, Posoflular ile Ahıska'nın yardımına gelerek: Ardahan Jandarma Teğmeni Niyazi, Ahıska'da sakhanlı Salih Hoca, Ahıskalı Şarapzade Ziya Beğ, Ahıskalı Numan Ağa, Kobliyanlı Bahri Beğ (ERDEM), Azgurlu Efrayim ve Fezayir/Fezail Efendiler, Jandarma Binbaşısı Fahri Beğ, Ahılkelekli Sağır Yasin Beğ, Behçet Toker Beğ, Eski Ahıska Kaymakamı İnguşlu Gudaoğlu Mehmet Beğ ve Hemşerisi Efzal Beğ ile Altun Hoca idaresindeki Posoflular da katılarak 3000 kişiden çok yerli Türk Kuvvetleri ve 3. Tümenimizden alınma toplarımızla, Atabekli Mühendis Osman Server Beğ, Ahıska yanındaki, Navanep kesiminde siper ve süngü savaşlarıyla on gün devam eden muharebatı müteakip Gürcüler; Birkaç batarya top, birçok makineli tüfek, ve esir asker bırakarak, mağluben Ahıska ve Ahılkelek Sancaklarını kamilen tahliyye eylemeğe ve (Azgur Boğazı ötesine çekilmeğe) mecbur olmuşlardır.

13 Nisan 1919 da İngilizler hile ile Kars'ta Cenubigarbi Kafkas Hükümeti Parlamentosunu basıp, üyelerini dağıtarak sürgün etmeleri üzerine, seferberlik ilân etti. Ayrıca, Azgur, Ahıska ve Duğur'da bir takım eşrafi para ve rütbe ile satın alıp, 28 000 kişilik muazzam bir ordu ile taaruza geçen Gürcüler, Ahıska ve Ahılkelek'i tekrar zapt ve her yeri soymak, kadınları, çocukları ve ihtiyarları katl (Bu suretle katledilenler sayısı 6000'e baliğ olmaktadır), kadınların ırzlarına tecavüz, birçok köyleri ihrak, birçok taraftan verilen zaiyet listesine göre, Gürcüler'in; 55 355 000 ru[illegible]rar verdikleri tezahür etmektedir. Bundan mada, harp esnasında Gürcü Askerlerinin memlekete sirayet ettirdikleri Tifo Hastalığı, ahalinin üçte birinin vefatına sebebiyet vermişti.

Gürcüler; Ahıska'nın zaptından sonra, Posof ve Ardahan'a da taarruz eylediler. Posof'un işgalini müteakip, bir taraftan Gürcü Kumandanı (Bvinitatze) Posof ahalisini tazminat olarak: Ekmeklik, ot, saman, öküz ve koyun vermeğe mecbur kıldı. Diğer taraftan, İşgal olunan (Asker edilmiş olan) Kurâ, derhal soyuldu ve ihrak olundu. (Aşağı Posof'ta; Badele - Gume - Papola - Tepezimde - Cilvana'nın bütünü - Gergisuban - Cuvantel köylerinin yarısını yaktılar. Duğur'dan aşağı, zegan denilen Arile - Cancak deresindeki 5 köyün, (Tüm Posof'ta 25 Köy) kendisine varıncaya kadar, zahire ve eşyasını, halı - kilimini yağmaladılar. Posof Kaymakamlığına; Caksu'da, Acaralı Khamşıoğlu Topal İsrafil, Hanak Nahiye Müdürlüğüne, Maçvetli Ferhat oğlu İsmail tayin edildi. Duğur'da bin, Arilede bin, Yeniköy'de beşyüz, Sagre'de üçyüz, Şuvarskal'da beşyüz kadar Gürcü askeri konaklatıldı. Arsiyan/Şavşat ve Suskap yolunda Gürcü askeri bulundurulmadı. Bu taarruz nihayet, İngiliz Kumandanlığının müdahalesiyle terkedilerek, Gürcüler yine Posof hududuna çekildiler. Milli Cemaatin İngiliz ve Ame-

rikan Mümessillerine takdim eylediği, (Posof'taki) zarar ve ziyan yekünü, 26 000 000 rubleye baliğ olmakta idi. (22 Şubat 1921 de Hariciye Vekilimizin Ankara da "Gürcüstan Elçiliği'ne" verdiği Notadaki 5 maddelik delil Türk hakları arasında Gürcüler'in buralardaki vahşet ve zulümleri de son maddede şöyle anılıyordu: "Hamisen; Yeni tebaasının kendi hakimiyetin altında yaşamaktan mütevellid nefret ve istikrahını bilen Gürcü hükümeti, bunlara karşı son derece şiddetle hareket etmek mecburiyeti daimesi altında bulunuyordu. İcabi halinde, mürüzzikr manatık Ahalisi'nin Anavatan'a karşı mevcut temâyülâti zecriyye listesini kendine tevdi edebiliriz.)

Şu muharebat esnasında Gürcüler: Ahıska'da 11 köy ihrak ve 7 Cami tahrip, Posof'ta 9 köy ihrak ve 4 Cami tahrip, Ardahan'da 1 köy ihrak eylemişlerdir.

Yerli Milli Şüra Çetelerimiz (Milis Askerlerimiz), Gürcü kuvvetleri ile çarpışmaya devam ettiler. Buralarda tek bir Gürcü köyü ve ailesinin bile olmaması, yerli Türk halkının mücadelesini kolaylaştırdı.

İlk delege ile, Erzurum kongresine katılan Üç-Sancak Türkleri'ni kurtarılma dilekleri, 7 Ağustos 1919 Erzurum ve 11 Eylül 1919 tarihli Sivas Kongre'leri beyannamelerinde yer aldı. Son Osmanlı meclisi'nde de 28 Ocak 1920 de imzalanan Milli - Misak'ın 2. maddesinde Üç sancak bölgesinin halk oyu ile kurtarılması belirtildi. 18 Temmuz 1920 de Ankara'da ATATÜRK ile birlikte Büyük Millet Meclisi Üyeleri de, Milli Misak üzerine andettiler. İngilizler'in Batum'dan çekilirken, burayı ve Artvin Sancağımızı, Gürcistan'ın işgaline bırakmasını, 25 Temmuz 1920 de Yeni Türkiye Hükümeti adına, ATATÜRK resmen protesto etti. KAZIMKARABEKİR PAŞA kumandasında ki, XV. kolordumuz, azıtan Ermenileri tepeliyerek, Yeni Türkiyemizin "İlk Askeri Zaferi ile 30 Ekim 1920 de KARS'ı kurtardı. Sıra Gürcü Kuvvetleri işgalindeki yerlerimize gelmişti. Bunu da, Diplomasi yolu ile çözdük. Ardahan ile Artvin'i işgal hazırlığımız ile tarihi ve etnik haklarımızı belirtilen bir ültümatomu 22 Şubat 1921 de Gürcistan Cumhuriyet'ine veren Hükümetimiz, 18 saat içinde müsbet cevap aldı. 23 Şubat 1921 sabahı, saat:6.30 da Harbiye Nazırı (Vekili) Fevzi Çakmak Paşa'nın Kars'ta Şark Ordusu Kumandanı Kâzımkarabekir Paşa'ya verdiği telgraf emrinde şöyle diyordu: "Ankara Gürcü Seferi, Şimdi, 23 Şubat (1337) 19921, saat 4.45 te Ardahan ve Artvin Sancakları'nın bize terk edildiğini hariciyemize resmen bildirmiştir." Daha önceki emre göre: 22 Şubat akşamına kadar Çıldır - Ardahan - Ardanuç - Borçka'ya yanaşan müfrezelerimiz 23 Şubat 1921 de buraları kurtardı. (8 İlçemizin Gürcülerden kansız kurtuluşunun yıldönümleri milletimize kutlu olsun. Bu mutluluk ilelebet sürsün...)

23 Şubat 1921 günü saat: 14 (Öğleden sonra 2)de, İç Kale'den 21 pare top atılarak, Kurtuluş Şadlığı yapıldı Ardahan'da...

23 Şubat 1921 günü resmen Milli Sınırlarımız içinde mütalâa edildi ise de, Artvin'de olduğu gibi, Askerlerimiz mevsim şartlarından dolayı, Posof'a geçikmeli olarak gelmişlerdir. GÖLE ve ARDAHAN'dan gelen bir Süvarı Bölüğü ve bunu takip eden kafkas Fırkamızın 8. Alay'na bağlı; Mehmet Bey idaresindeki, Birinci ve Hüseyin Bey idaresindeki, ikinci Tabur Piyade askerlerimiz; Hanak'ta ve Nunus köyünde konakladıktan sonra, 1 Mart günü Dağ"ı aşarak Arile (Süngülü) köyüne gelmişler. Orada bir Gürcü teğmeni, Suvari Yüzbaşı'mıza, (buralar bizimdir. Siz Ulgar Dağ'ından bu tarafa aşmıyacaktınız.) demesi üzerine, Yüzbaşı: -Biz Caksu'ya indikten sonra konuşuruz, demiş ve bir daha söz söylemesine fırsat vermemiş.

Ancak 2 Mart 1921 günü Posof İlçe Merkezine çıkabilen birliklerimiz, Hükümet binasına Türk Bayrağını asmışlar. Böylece resmen 23 Şubatta kurtulmuş olan Posof, 2 Mart günü hükmende kurtulmuş oldu. Esasen 23 Şubat günü Gürcü'ler çekilmişlerdi. Arile ve Caksu da kalan askerlerimiz ve arkadan gelen 8. Alay'ın tamamı gelerek Sülis'e (Şimdi Gürcistan sınırlarında bulunan Ahıska yakınlarındaki köye) yerleşti. 3. Tabur Komutanı olan Binbaşı Emin Bey'de yine Ahıska'nın Pamaç köyüne yerleşti. Süvari Bölüğümüz ise, Ahıska'da konakladılar.

13 Mart 1921 de yapılan Moskova Anlaşması gereğince, Birliklerimiz, Ahıska'yı (Gürcülerden kalan eşyaları, Ruslarla paylaştıktan sonra) Ruslara bırakarak bugünkü sınırlarımıza çekildi. Daha sonra 13 Ekim1921 de yapılan KARS Antlaşması ile bugünkü sınırımız kesin olarak çizilmiş oldu.

Binbaşı Emin Bey Ahıska'dan dönerken konakladığı, Cilvana köyüne; Halkın ona olan sevgisinden dolayı, "Binbaşı Emin Bey" adını verdirmişlerdir.

Kurtuluştan hatıra kalan yalınız BİNBAŞI EMİN BEY köy ismi değildir elbette. O günleri gören Posof'lu şairlerden her birinin o günlere ait hatıra değeri olan birkaç destanı, halen Posof halkının dilinde, gelecek nesillere intikal ettirilmek üzere söylene gelmektedir. Bu destanları "POSOFLU ŞAİR VE OZANLAR" adlı kitaptan okumak mümkündür. Kısa fakat, özlü bir destanı buraya almadan geçmek mümkün değil.

KURBAN

Çekildi zabiti, eratı iti
Kurtuldu Gürcü'den, Vatan'a kurban.
Şerefli Türk Ordu Askeri yetti,
Bu vatan'da Şehit yatana kurban.

Güldü yüzlerimiz, açıldı beniz,
Kırk yıl esaretten, kurtulan biziz,
Sarıldı yaralar, kalmadı bir iz,
Dertlere devakâr, Sultan'a kurban.

FARKÎ eyler daim candan minneti,
Yetirdi millete ol Hürriyeti,
Kurdu ülkemizde Cumhuriyeti,
Bize onur veren, ATAM'a KURBAN.

Kopuzlu köyünden Dursun ŞANLI Efendinin, bu Destanını, Cumhuriyetin kuruluşu yıllarında yazdığı sanılmaktadır.

Merkez Cami'nin önündeki eski şadırvan çeşmesinin tepesindeki taşa işlenmiş olup, Aşağıya çıkardığım, 2 mısralık bir beyit (Sahibinin Posof'lu olduğu ve bu taş yapılırken ustalara söyleyerek yazdırdığı bilinen, Ancak; O kimsenin kim olduğu kesin bilinmeyen) Yöre insanının Cumhuriyet'e ne kadar önem verdiğinin en güzel kanıtıdır. (Arap harfleriyle yazılı olan taş, halen Merkez Camiinde saklanmaktadır.) Cumhuriyet'in ilk Edebi hatıralarından biri olarak ebediyen yaşayacaktır.

Beyitte şöyle deniyor:

Cumhuriyet güneşi, her ufukta parlamaz,
O güneşin doğduğu iller (eller) Şaddır ağlamaz.

Hiçbir tarihi kayıtta rastlayamadığım bir tarihi gerçeği buraya almak istiyorum. Moskova Anlaşmasına uyarak, birliklerimizin çekilmesi istendiğinde Halit Paşa, Ahıska'nın Misakî Millî Sınırlarımız içinde olduğunu,1878 den önce de durumun böyle olduğunu direterek; Misakî Millî'nin 1. ve 2. maddelerine göre Halk Oylaması önerisinde bulunmuş. Karşı taraf bu haklı teklife evet demek zorunda kalmıştır. Oylamanın Badele (Türkgözü) köyünde yapılmasını bizim için daha uygun bularak, oylama Burada yapılmıştı. Bu oylamaya Ahıska'yı temsil edenlerle, Posof halkını temsil edenler (Petoban'dan Altın Hoca, Suskap'tan Mehmet Hoca, Varzna'dan Kahraman Usta, Ali Hoca, Arileden , Taştan Ağa, Sayho'dan Muharrem Ağa, Badeleden Servet Beğ, Papola'dan Nuri Bey, Duğur'dan Vehbi Ağa) ve birçok Posof halkı ileri gelenleri katılmıştı.

Bizim oylamaya katılanların başında O zaman Teğmen olduğu tahmin edilen Fahri Belen (Sonradan Paşa olmuştur) bulunuyor. Oylama da önce Ahıska temsilcilerine soruluyor. Onlar; zenginliğinden bahisle Rusya'yı istediklerini söylüyorlar. Bizim temsilcilerimize sorulacağı zaman, Altun Hoca (söylenenlere göre) bir sepetin üzerine çıkarak "Biz Türk'üz, Müslamanız. Biz Posof'lu olarak Türk'ü istiyoruz." diye bağırarak beyanda bulunuyor. Bunun üzerine, Halit Paşa'nın Ahıska'yı hudutlarımıza dahil etme arzusu bitmiş oluyor. Böylece de bugünkü hudutlarımız, halk oylamasıyla da, belirlenmiş oluyor.

Her olay; Tatlı ve acı bir takım anılar bırakarak gider. Olaylar gider, hatıralar kalır. Kurtuluş Savaşımız, bilhassa Posof'ta "GÜRCÜ HARBİ" olarak dimağlara oturmuş olan 22 aylık mücadelemiz bir sürü anılar bırakmıştır.

Bunların en tatlısı ve hürmete layık olanı; Halit Paşa gibi yiğit, imanlı ve Vatanperver bir paşanın, Posof'lunun haklı mücadelesine elindeki askerleriyle ve bizzat arka çıkmasıdır. Halit Paşa'nın Askeri Şahsiyetini, Tarihler saygıyla belirlemiştir. Ben bunlardan değil, Yanında çalışmış Posof'lu milis askerlerinden birkaçının hatırarından bahsetmeye çalışacağım.

Posof'un Varzna (Aşağı Demirdöven) köyünden, Palabıyık sülalesinden, Dursun oğlu Ömer Şanlı (1316 doğumlu), Gürcü Harbi hatıralarında derki; Ben birinci Milis teşkilinde, Server Beğ'in tayin ettiği beş, on sivil subay, çavuş (bunların hepisi tanıdığımız, bildiğimiz Posof'un köylerinden kimseler) ların emrinde toplanarak, kimimiz tüfekli, kimimiz kamalı, kimimiz dirgenli olarak Gürcülerin üzerine yürüdük. Onları Vale'de bozguna uğrattıktan sonra ben, Şabanibel Dağından aşarak Azgur üzerine giden Milis kuvvetlerle birlikte gittim. Azgur yakınlarındaki çatışmamızda, Bir Subay'ın, sırtında Yapınca'sı ile ateş hattında ayak üstünde gezdiğini gördüm. Çatışma bittikten sonra askerlere

sordum bu kimdir diye? Onlar da, - Bu Halit Paşa'dır. O her zaman böyledir. Ona kurşun işlemez dediler. Askeri ve Milis Askerleri (bizleri) toplayıp nasihat etti. Bilhassa; Talan'a, kadına el sürmememizi sıkı sıkı tembih etti. Hatta toplanmış ganimetleri toplattırarak yaktırdı. Server Bey aracılığı ile yapılan anlaşmadan sonra dönüp geldik. Ben Asker oldum. Erzurum'da eğitimimizi tamamladıktan sonra, Batı Cephesine gittik.

Posof'un Satlel (Yaylaaltı) köyünden Hasret oğlu, 1305 doğumlu Müştak Avcı Efendi derdi ki; İlk Milis teşkilinde, Altun Hoca'nın bölüğünde, Av tüfeği ile harbe gittim. Ertesi gün köye geldim ki, birisi bir tüfek getirmiş satıyor. İneği verdim, tüfeği aldım. O gece kendimi tüfeğe alıştırdım. Aslında kendim çok iyi atıcıyım. İkinci günde aynı kıtaatta çarpıştık. Vale de Gürcüleri dağıttıktan sonra, barışa kadar cepheye gidip, eve geldik. Gürcüler barışı bozup, tekrar saldırınca, bizde cephe tuttuk. Artık yalınız Server beğ'in asker ve milisleri değildik. Halit Paşa'nın 7. Kafkas Alayından 1. Tabur da bizimle idi. Atıcılıkta gösterdiğim başarıdan dolayı beni önce Onbaşı yaptılar. Sonra da etrafı iyi tanıdığımı görünce Halit Paşa'nın yanına, seyis ve yol gösterici olarak aldılar. Kobliyan, Ahıska, Uravel ve Azgur cephelerinde Halit Paşa'nın yanında bulundum. O Cepheden döndüğünde, Yapınca'sını çıkarıp sallayınca avuç avuç mermi çekirdeği dökülürdü. Bu gözümle hergün gördüğüm olaydır.

Bir gün Düşman Mühimmatı BORCUM Köprüsünü geçmek üzereydi. Topçulara köprüyü tahrip emri verdi. Köprü bir türlü yıkılmıyordu. Dedim ki, Paşam müsade et ben köprüyü tıkayayım. Bana ne yaparsan yap, serbestsin dedi ve bizzat kendisi top'un olduğu tepeye doğru koştu. Ben de yanaştım ve her attığım mermi ile ya bir at, ya da bir sürücü vurmak suretiyle köprüde tıkanmayı ve mühimmatın köprüden geçmesini önlemeyi sağladım. Onlar o telaşada iken, Halit Paşa bizzat attığı iki top mermisi ile köprüyü tahrip etti. Akşam dönüşünde bana bir adet üçlü Fransız tüfeği, beratı ile birlikte, hediye etti. Ertesi günkü dönüşümüzde, üzerimizde bir kartal uçmaya başladı. Ben tüfeğe mermileri koydum. - Ne yapıyorsun Müştak diye bağırdı. Binbaşı Hakkı Beğ, Binbaşı Baki Beğ, Binbaşı Emin Beğ ve bir Teğmen, bir de Veteriner Teğmen hep birden geri dönüp bana baktılar. - Paşam şu kartal'ı vurmak istedim, dedim. Eliyle olmaz işareti verdi. Biraz sonra ben tüfeği kaldırmaya yeltendim. Yine bağırdı. Üçüncü kez yine hazırlandım. Yine bağırdı ve yanına çağırdı. - Müştak, ne yapmak istiyorsun. deyince, ben de Paşam hem tüfeğimi deniyeceğim, hemde avcılık merakımı gidereceğim deyince: - Müştak, bir mermi, dün gördüğün gibi, bir cephedir. Bir cephe, bir savaştır, bir savaş bir memlekettir. Bir merak için, bunlar feda edilir mi? deyince kızardım kaldım. Durumumu görünce beni teselli için, bir mermide vurabileceksen at iznini verdi. Bir mermi attım. Kartal, süzülerek yükseklere çıkmaya başlayınca, yanındakiler benimle alay etmeye başladı. O arada kartal yere doğru taklalanarak geldi. O zaman Halit Paşa'nın manalı bakışları karşısında, herkes suspus oldular. Sivil askerlerle, Resmi askerler çok iyi anlaşıyorduk.

Birçok ileri geri durumlar olduysa da, biz enson tüm Ahıska (Posof, Edigön, Kobliyan, Uravel, Azgur) yı aldık. Barıştan sonra, istemiye istemiye bugünkü sınırlara çekildik. Badele de yapılmasını istediğimiz, Halk oylamasında, Posof haricinde diğer yerlerin temsilcileri, Rusları isteyince, onlar o tarafta, bizde bu tarafta kaldık. Diyerim ki, Halit Paşa bir o gün ağlamıştır. O adamın ahıdır ki, 1944 tarihinde yurtlarından, yuvalarından oldular.

Posof'un Özbaşı köyünden, Ömer oğlu, 1319 doğumlu Rasim Erdem Efendi, Gürcü Harbi hatıralarını anlatırken; Halkın Gürcüler ile savaşmak için, yediden yetmişe, seferber olduğunu, hatta 15-16 yaşlarındakilerin bile görünmeden cepheye koştuklarını, fakat subayların bunları yakalıyarak geri gönderdiklerini, onların da, ekmek getirdiklerini bahane ederek, her fırsatta tekrar düşmana saldırdıklarını heyacanla anlatırken,arada bir Deli Halit Paşa'nın adını anmaktan kendini alamıyor, büyük bir hayranlıkla, Onun cephede, en önde ayakta savaştığını anlatıyor. Ona kurşun işlemezdi, O cepheden gelince, yapınca'sını silkeler, üzerine takılan mermi çekirdeklerini dökerdi. Paşa'nın en titiz olduğu iş; Hırsızlık ve kadınlara, ihtiyarlara, çocuklara hakaretti. Bunları yapanları affetmez vururdu. Aslında çok dindar ve merhametli bir adamdı derdi.

Bu hatıralar gösteriyor ki; Halit Paşa, Posof halkı gözünde, Evliyalaşmış. O nun adının anıldığı yerde herkeste bir saygı duygusu kabarır.

UNUTULMAYANLAR

Gürcü Harbi sırasında, Posof'ta en çok adı söylenen Büyüklerimizi sayarken: En başta Şark Cephesi Komutanı Kâzım Karabekir Paşa, Arkasından 3. Kafkas Fırka Komutanı Halit Bey, 7. Alay'ın, 1. Tabur Komutanı olup, Arile'ye gelen Binbaşı Halim Bey, 3. Tabur Komutanı olup, Urevel'e yerleşen Hurşut Bey 2. Alay'dan birer taburun Komutanı olup, Ahıska'yı Gürcülerden teslim alan Binbaşı Hakkı Bey ve Binbaşı Baki Bey, Milis Kuvvetlerinin teşkilini ve idaresini devamlı olarak üzerinde tutan Server Atabek, Milis Kuvvetlerine Yüzbaşı olarak görev verilen; Badele'den Servet Beğ,Suskap'tan Mehmet Efendi, Papola (Armutveren) den Nuri Beğ ile bunların yardımcılıklarına verilen Sankhulya (Asmakonak) tan Molla Refet, Varzna (Demirdöven) den Molla Ali, Server Beğ'in sağ kolu, Halit Paşa'nın en çok güvendiği Altun Hoca ve Suskap (Aşıkzülâli) Köyünden, Mehmet Efendi (Molla Mehmet), Cephedeki büyük yararlılıkları ile tanınan Vakhla (Baykent) köyünden Ahmet Ağa (Kut Ahmet) ilk akla gelenlerdir. Elbette ki Posof Halkı; kendi içinden çıkan 355 gazi ve 70 Şehid'ini hiçbir zaman unutmuyor. Tümüne saygı duyuyor,Allahtan rahmetler diliyoruz.

MADALYALAR

Halit Paşa, Gürcü Harbindeki gösterdikleri yararlılıklarından dolayı Petopan (Kalkankaya) köyünden Altun Hoca'ya ve Vakhla (Baykent) köyünden Ahmet Efendi (Kut Ahmet) ye birer HARP NİŞANI verdi.

ŞEHİTLERİMİZ

Harp Şehitlerimiz; Her köyün özel bölümünde tanıtılmıştır. Burada; Şehit Efsel Beğ ile Şehit HATİCE'nin şehadetlerini anlatmak isterim:

ŞEHİT EFSEL BEĞ

Eski Ahıska Kaymakamı İnguş'lu Gudaoğlu Mehmet Beğ'in hemşehrisi olan Efzal (Üsteğmen Efsel) Beğ, Hurşut Beğ ile birlikte Ahıska'dan çıkarak Posof üzerinden,Göle'ye gitmek ve bu arada halkın nabzını yoklamak isterler. Bu arada, tarihte malum olan, İngiliz destekli Gürcü harekatı başlamak üzeredir. Gürcü askerlerinin başında olan Acara'lı komutan, Duğur'daki akrabaları olan beğ ve sözünün geçtiklerini hatıra boğarak, Efsel Beğ'in yakalanmasını ister. Efsel Beğ, Duğur'a geldiğinde, Beğ bunu konağına alır. Adamlarına, burdan kaçarsa vurun emrini verir. Efsel Beğ, bakar ki Gürcüler Kırmızı toprak ve bükler mevkiinden Duğur'a doğru geliyor. Çıkıp savuşmak ister. Kapının kilitli olduğunu anlayınca, durumun ciddiyetini kavrar ve kurtulmak için binanın ikinci katından aşağıya atlar. Üzerine açılan ateşle olduğu yerde şehit düşer.(Nisan 1919) (Bazı kayıtlarda Mart 1920 olarak geçmekte ise de, o tarihte yapılmış savaş yoktur. Gürcü istilası, 13 Nisan 1919 dan hemen sonra olmuştur.) O tarihte Elbisesiyle birlikte, Kayabaşı mevkiindeki mezarlığa defnedilmiştir. Arkasından gelen Yüzbaşı Hurşut Beğ, hemen Efsel Beğ'i sorar. Meseleyi öğrenince; Onu vurdurduğuna kanaat getirdiği Şakir Beğ Oğlu Ahmet Beğ ile Oğlu Abbas Beğ'i çağırtarak yanına alıp götürür. Arkasından rıcacı ve para teklifçileri gönderilir ise de, Hurşut Beğ bunların hiçbirisine aldırmadan, Aşağı Cacun (Doğrular) Köyünün Güney'indeki derede vurararak öldürür. Oradan o akşam Demirdöven Köyü'nde Molla Ali'ye misafir olduktan sonra Göle'ye hareket eder.

İlginç tarafı şudur ki; İnsanlar bazan kendisi için çalışanları, ya üçbeş kuruş menfaat, ya bir beğ'in, ağa'nın hatırı, ya bir akrabasının rıcası yahutta bana adam desinler diye, milli kahraman olsalar bile, öldürebiliyorlar.

ŞEHİT HATİCE

Posof İlçesi'nin Badele (Türkgözü) köyünden "KIRTIGİL" aile lakabıyla tanınan "ALÜZÜM" ile "YEŞİLDAĞ"" Soyadlarını alan aileden, tahminen 1898 doğumlu olup, Babası: Fehret Alüzüm, Annesi: Pamuk Alüzüm hanımdır. (Aynı köyden Şuğayipgilden) Hatice Hanım'ın bir erkek kardeşi var. Adı Mehemmet Alüzüm'dür. Onun da iki oğlu var. 1339 doğumlu Binali Alüzüm, köydedir. Taşkın Alüzüm (Sağlık Memuru) Bursa'dadır. Mehemmet'in kızı: Şüşe Çelik, Ardahan İl Merkezinden, Ferit Çelik (Manifaturacı) ile evli olup halen İstanbul'da yaşamaktadır.

Bu bilgileri veren, Türkgözü köyünden Binali Alüzüm ile Taşkıran köyünden Şevket

Şimşek efendiler Hatice Hanımın şehitlik mertebesine ulaşmasını şöyle anlattılar: Nisan ayının ortalarında 1919 tarihinde, Gürcüler Türkgözü, Armutveren köylerine dolmaya vede olunmadık rezaletler işlemeye başlayınca, Yetişkin kız (Tahminen 21 yaşlarında) olduğu için, böyle bir rezaleti görmeme niyetiyle köyden çıkarak, tahminen 8-10 Km.lik kestirmeden taşlık, kayalık ve ormanlık alanlardan aşarak, yanındakilerle birlikte, Taşkıran Köyüne gelmiş. Orda akrabası olan, Kabahocagil'den Şaban oğlu Mevlüt (BİLMİŞ) efendigile misafir olmuş. Gürcü askerleri, göze gelen kız ve kadınları toplayıp, götürmeye başlayınca, Hatice'yide götürmek için zorlarlar; Hatice Hanım kurşağında sakladığı kamayı çıkararak önce birisinin kalbine saplayıp gebertir. İkinci hamlesinde, diğer Gürcü askerini boynundan yaralar. (Yaralanan köyün 1 Km. kadar batısındaki dereye kadar gider ve orada geberir.) Sağlam kalan şeref ve insanlıktan nasipsiz, Gürcü askeri, kendisininde akibetinden korkarak geri çekilip, Hatice Hanıma ateş eder ve olduğu yerde şehit düşer. Şehit düştüğü yer; Cami'nin güneyindeki Kabahocagilin harmandır. Oradan alarak, gözyaşları döke döke bugünkü mezarına defnederler.

Hatice Hanım'ın şehit düşmeden 5 dakika önce haykırarak söylediğişu sözler halen Posof semalarında, ilahi yankılar halinde yaşamaktadır. Düşman askerlerinin önünden kaçarak can kurtarmaya çalışan kadınlara şöyle demiş: "Kaçmayın analar,kaçmayın bacılar. Düşmandan kaçmakla namus kurtarılmaz. Namusunuzu ve de çelinizi çocuğunuzu korumak istiyorsanız, siz de erleriniz gibi savaşın bu namussuzlarla. Din, Memleket, Namus uğrunda ölen Şehit, kalan gazidir. Onların ellerinde silahyarı varsa, bizimde göğsümüzde imanımız vardır." diyerek gerçektende iman dolu göğsünü, düşmanın her türlü güçlülüğüne rağmen, namusuna siper ederek şehit olmuş. O acı ile üzerine yürüyen halkın önünden kaçan Gürcü askeri, kayıp olmuş gitmiş.

O gün bu gün, zaman zaman mezarının başında mumlar yandığını söyleyen çevre halkı, ŞEHİT HATİCE Mezarına saygı duymaktadır. 18 köyün geçiş yolu üzerindeki mezar; Bir mezardan ziyade, çevre halkının ilahi bir varlığı gibidir. Analar kızlarını, bu mezarı göstererek öğütlerler.

Taşkıran köyünde Orman Muhafaza Memurluğu yapan KÂZIM adındaki şahıs, birgün ormandan gelirken, üzerinde mumlar yanan bir mezar görür. Gece mezarın üzerine işaret koyar. Sabahtan köy halkına sorarak, mezarın kime ait olduğunu öğrenir. Kendi parasıyla, Yontma Taş ile halen mevcut Mezarı yaptırır.

Önemli olan şudur: Şehit Hatice Bacımız; Tüm kadınlara, kızlara vede insanlık alemine, şehit olunabilecek manevi unsurlardan birinin NAMUS olduğunu göstermiştir.

ŞEHİTLİKLERİMİZ

Şehit ve Şehitlikler, bir milletin onur abideleridir. Bir millet bunlara sahip çıktığı oranda onurludur, sözünün özünde saklı duygularla, 1972 yılından itibaren, her türlü çabası Halk Eğitimi Merkezi'ne ait olan bir Şehitlikler konusu ele alındı. İlk yazışmamızı, Kaymakam Altan AKKAYA imzasıyla, MİLLİ SAVUNMA BAKANLIGI (İnşaat-Emlak-İskan Daire Başkanlığı) ile başlattık. Gelen: İNŞ. EML.: 9234-35-72 İsk. 15049/3185 (130-Ş) sayı ve 9 Ağustos 1972 tarihli cevabi yazılarında istenen belgeler; 20.8.1972 Tarihinde 1. Hudut Bölüğü aracılığı ile gönderildi. Kars Valiliği'nin28.7.1977 tarih ve 000/16203 sayılı yazılarına, 370/35 sayı ve 18.8.1977 sayılı yazımızla cevaben gerekli bilgi ve belgeler gönderildi. Ayrıca, 25.5.1976 tarih ve 370/47 sayılı, Ruhi Paker imzalı yazımızla, İl Makamının 18.2.1976 tarih ve 371/3783 sayılı emirlerine cevap olarak, Şehitliklerle ilgili 8 belge gönderildi. Daha birçok yazışmalardan sonra, zamanımın, en son yazışması; İl Makamı'nın 21.9.1984 tarih ve Kül. Müd. (36) 750.08.-84/1136 Sayılı emirlerine karşı, Kaymakam Mesut DEMİRKOL imzasıyla, yazdığımız 28.9.1984 tarih ve 070/195 sayılı yazımız oldu. Ekinde; Şehitliklerimizle ilgili, 2 yazı, 2 kroki, 2 fotoğraf vardı. Bunların haricinde, ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜGÜ ile de (Rektör Prof.Dr. Kemal BIYIKOGLU imzasıyla) bu konuda yazışmalarımız oldu. (Yazımız: 24.5.1972 tarih ve 001/49 Sayılıdır.)

Üzülerek söyleyeyim ki; Ne Milli Savunma Bakanlığı'nın İlgili Dairesinden, ne İl Makamından, ne Kültür Müdürlüğünden, zamanımızda olduğu gibi, Bugünde yazışmalar ve vaatler haricinde hiçbir girişim göremedik. Her biri kendi kaderine terkedilmiş ŞEHİTLİK' lerimizi, hiç olmazsa, ismen tanıyabilmek için aşağıya alıyorum.

I- EFSEL BEY ŞEHİTLİGİ:

1. Şehitlik Sıra No: 47
2. İl'i : Kars (Ardahan) İlçesi : Posof, Köyü : İlçe Merkezi
3. Bakım ve Onarımla ilgili Makam : 9. Kor. İnş. Eml. Md. ve Halk Eğt. Merkezi

4. Kuruluş Tarihi : 1940
5. Bulunan Şehit Sayısı : 5 Şehit, 20 Muhtelif Mezar
6. Şehitliğin şimdiki durumu : Bakımsızdır.
7. Alanı : 1130 m^2 dir.
8. Şehitliğin Mülkiyeti : Belediye hudutları içinde olup, İmar Planında ŞEHİTLİK olarak gösterilmiştir.
9. Tapu Durumu : Tapusuzdur. (Müdahili yoktur.)
10. Anıt olup olmadığı : Yoktur.
11. Bekçisi olup olmadığı : Bekçisi yoktur. Halkın korumasındadır.
12. TARİHİ BİLGİLER :

ŞEHİT EFSEL BEY

13 Nisan 1919 tarihinde yapılan Gürcü saldırısı sırasında, yukarıda anlatılmaya çalışıldığı şekilde Şehit edilen Üsteğmen Efsel Beğ, o tarihte Kayabaşı mevkiindeki halk mezarlığına defnedilir. 1940 yılında, bu mezarlıktan araba yolu açılırken, Efsel Beğ'in mezarında çürümeden durduğu görülür. Elbisesinden ve cebindeki defterinden, şüphesis olarak tanınan, Efsel Beğ'in cesedi, oradan alınarak bugünkü yerine nakledilir. O günden beri buraya, EFSEL BEĞ ŞEHİTLİĞİ denegelmektedir. Sonradan yapılan mezar taşında, Öğretmen Muhittin ATALAY'ın yazdığı şu şiir, oyma olarak yazılıdır.

Kapanan gözlerindir, gökte gülen yıldızlar,
Varlığın içimizde, kalbimiz sana mezar,
Öz kanınla sulandı, Yurdun toprağı taşı,
Öç aldı düşmanından, yattığın Kayabaşı,
Diril savaş gününden, heybetinle gene gel,
Ey Kafkas'ın öz oğlu, şanlı kahraman EFSEL...

2. ŞEHİT KURŞUN ÖNDER :

Posof-Gönülaçan köyü Yayla Karakolunda Askerlik görevini yaparken 21.8.1938 tarihinde, 248 Numaralı Hudut Direği'nin yanında, Rus Devriyelerinin saldırısına uğrayarak şehit edilmiş. İkinci günü, merasimle yerinden alınarak, İlçe Merkezi Mezarlığına defnedilmiştir. 1940 yılında EFSEL BEY ŞEHİTLİĞİ ihtas edilince, mezarlıktan alınarak, Efsel Bey'in yanına defnedilmiş. Kurşun ÖNDER; Posof İlçesi'nin Yukarı Günlüce köyünden, Tuvaryalar Sülalesinden, Mahmut efendinin oğludur. Mezarını kardeşleri yaptırdı.

3. ŞEHİT FUAT ÜSTÜN :

1971 yılında, Samsun İli'nin, Çarşamba İlçesinde Jandarma Astsubayı olarak görev yaparken, bir hapisane kaçağını yakalamak üzere, görevi başında şehit edilmiş olup, İlçe halkının istek ve ısrarı üzerine, Bu Şehitliğe defnedilmiştir. Fuat ÜSTÜN Beğ, Posof İlçesi, Doğrular köyünden, Halogil sülalesinden, Kadim Efendinin oğludur. Mezarı Babası tarafından yaptırıldı.

4. ŞEHİT ERLER :

Nöbetleri sırasında, görevleri başında Şehit düşen ve halen mezarları bu Şehitlikte olan 2 Er'in, hakkında bilgi edinilmediği için, burada da herhangi bir bilgi verilemedi.

5. MUHTELİF MEZARLAR :

Posof'ta görev yapan memurlar, onların çocukları, babaları ve yakınlarına ait 20 adet mezar vardır. (Mezarlığın Doğusu da İlçe Merkezi Halk Mezarlığıdır.)

II- ŞEHİT HATİCE ŞEHİTLİĞİ :

1. Şehitlik Sıra No: 48
2. İl'i : Kars (Ardahan), İlçesi : Posof, Köyü : Taşkıran
3. Bakım ve Onarımı İle İlgilenen Makam: Halk Eğitimi Merkezi,Köy Muhtar.
4. Kuruluş Tarihi : 1945
5. Bulunan Şehit Sayısı : 4
6. Şimdiki Durumu : Köy Mezarlığı içinde, ihatelidir.
7. Alanı : 300 m^2 dir.

8. Mülkiyeti : Köy ortak malıdır.
9. Anıt olup olmadığı : Yok
10. Bekçisinin olup olmadığı : Yok. Köy korumasındadır.
11. Tapusu olup olmadığı : Yoktur. Fakat müdahalesizdir.
12. TARİHİ BİLGİLER :

1. ŞEHİT HATİCE MEZARI :

Yukarıda anlatılmaya çalışıldığı şekilde, Şehit edilen Hatice Hanım, getirilerek buraya defnediliyor. 1945 yılında da mezarı yapılıyor. Hatice Hanım; Türkgözü köyünden, Kırtıgil Sülalesinden, Fehret Alüzüm Efendinin 1898 doğumlu kızıdır.

2. ŞEHİT EFRAİL SANCAK :

Askerlik görevini yaparken vefat eden Efrail Efendi, getirilerek bu mezarlığa defnedilmiştir. Efrail SANCAK, Taşkıran köyünden, Kırkyalanlar Sülalesinden, Şadiman Efendinin oğludur.

3. ŞEHİT ŞÜKRÜ DEĞİRMENCİ :

Gürcü Harbinde şehit düşerek, bu mezarlıkta defnedilmiştir. Gorgilligil Sülalesindendir.

4. ŞEHİT TUFAN GÜRLER :

Gürcü harbinde, Papolanın sırtlarında şehit düştükten sonra getirilerek buraya defnedilmiş. 1310 doğumlu olan Tufan Efendi, Kabahocagil Sülalesinden Haydar Efendinin oğludur.

III- ŞEHİT EMRULLAH VE ŞEHİT ZEKERİYE ŞEHİTLİĞİ:

1. Şehitlik Sıra No : 49
2. İl'i : Kars (Ardahan), İlçesi : Posof, Köyü : Özbaşı
3. Bakım ve Onarımı İle İlgilenen Makam : Köy Muhtarlığı
4. Kuruluş Tarihi : 1919
5. Bulunan Şehit Sayısı : 2
6. Şimdiki durumu : Bakımsız, ihate duvarı çevrili
7. Alanı : 4000 m^2 dir.
8. Mülkiyeti : Köy ortak malıdır.
9. Anıt olup olmadığı : Yoktur.
10. Bekçisinin olup olmadığı : Yoktur. Köy korumasındadır.
11. Tapusu olup olmadığı : Yoktur. Fakat müdahalesizdir.
12. TARİHİ BİLGİLER :

1. ŞEHİT EMRULLAH :

Gürcü Harbinde, Taşkıran ile İncedere köyleri arasındaki, Serkene denen sırtta Şehit edilmiş. Oradan at sırtında getirilerek şimdiki mezarına defnedilmiş. Emrullah Çelik Efendi; Özbaşı köyünden, Kevali'ler Sülalesinden Şahin Efendinin, 1895 doğumlu oğludur.

2. ŞEHİT ZEKERİYE :

Şehit Emrullah ile aynı anda ve aynı yerde Şehit düşmüş ve at sırtında getirilerek şimdiki mezarına defnedilmiş. Zekeriye Efendi; Özbaşı köyünden, Kevali'ler Sülalesinden Koçi ÇETİN'in 1895 doğumlu oğludur.

IV- ŞEHİT MAHMUT ŞEHİTLİĞİ :

1. Şehitlik Sıra No : 50
2. İl'i : Kars (Ardahan), İlçesi : Posof, Köyü : Alabalık
3. Bakım ve Onarımı ile ilgilenen Makam : Köy Muhtarlığı
4. Kuruluş Tarihi : 1919
5. Bulunan Şehit Sayısı : 1
6. Şimdiki durumu : Bakımsız. Fakat etrafı çevrili.
7. Alanı : 1500 m^2 dir.
8. Mülkiyeti : Köy ortak malıdır.
9. Anıt olup olmadığı : Yoktur.
10. Bekçisinin olup olmadığı : Yoktur. Köy korumasındadır.

11. Tapusu olup olmadığı : Yoktur. Fakat müdahalesizdir.
12. TARİHİ BİLGİLER :

1. ŞEHİT MAHMUT :

13-14 Nisan 1919 tarihinde, Gürcülerle savaşırken, Binbaşı Eminbey ile Gümüşkavak köyleri arasındaki Karaman denen mevkide şehit düşmüş. Fırtına dolayısıyla 1 hafta sonra ancak köye getirilerek bugünkü mezarına defnedilmiş. Mahmut Efendi; Alabalık köyünden, Kahrımanoğulları'ndan Dursun ŞAHİN'in, 1890 doğumlu oğludur.

Tanıtmaya çalıştığım ŞEHİTLİKLER'de yatanlar, Şehitliğe layıktır. Fakat, ismen Şehitlik dediğimiz yerlerin hiçbirisi, Şehitlerimize layık değildir. Bu üzüntü bizlere yetip hemde arttığı halde, üstüne üzüntüler veren bazı kayıtlar, sanki bizlerle alay ediyor. Örneğin : Kars Valiliği 28.7.1977 tarih ve 000/16203 sayılı yazısının ekinde gönderdiği bir formda Posof Şehitlik Anıtı hakkında bilgiler istiyor. Cemender ASLANOGLU'nun hazırladığı, TÜRKİYE ANITLAR DERNEĞİ YAYINLARI : 5 (Kars Şehitlerimiz) alıntısında, Posof Efsel Bey Şehitliğinde, Süslü-püslü bir ABİDE sembolü oturtulmuş olan sahifeyi de işlemiş. Yoksa Posoflu olmasına rağmen odamı orada bir abide olmadığını bilmemiş. Yoksa odamı alay etmiş Posof'la.

Dileğimiz şudur : İnşallah eli, dili, aklı çalışanlar ve de bu iş kendilerinin görevi olanlar ile onlara amir mevkiinde olanlar, Şehitliklerimize sahip çıkarak, onları Şehitlerimize yakışır şekilde imar ederler. Hatta; Serhat Beldemizde mutlaka bulunması gereken bir " ŞEHİTLER ANITI VE HÜRRİYET ABİDESİ " yaptırırlar. Din, Namus, Hürriyet, Vatan, Devlet, Millet ve Bayrak gibi yüce mefhumların meftunu Posof halkına, böyle çok gerekli, bir hizmeti geciktirmiş olanların duymaları gereken mahcubiyetleri, bundan sonrakiler duymamaya çalışırlar.

BAZI DEYİMLER VE TARİHİ OLAYLAR

1. KAÇAKAÇLIK : Gürcülerin Posof köylerine saldırmasıyla başlayan, Gürcülerin geldikleri köylerden, onların gidemedikleri Posof köylerine halkın, canıyla ve ulaştırabildiği, taşıyabildiği malıyla kaçması olayıdır.

Kaçakaçlıkta, köylerini terk eden 25 köy halkı, Yukarı Posof dediğimiz diğer köylere misafir olmuşlar. Savaş ve kıyım bittikten sonra, herkes evlerine dönerek işlerine bakmışlar.

Elbetteki bu iş kolay olmamış. Olayın bir bölümünü, o günü yaşamış olan İncedere köyünden Temel Nalbant'ın ağzından dinleyelim.

"1919 yılının Harç-Borç zamanı (Eski hesap Mart'ın sonu ile Abril'in başını içine alan bir hafta süren (fırtına) yani, Nisan'ın ortaları idi. Ortalık kar, çamur biribirine karışmış. İnsanlar evlerinden çıkamıyorlar. Tabiat şartları böyle iken, Gürcülerin Türkgözü ve Caksuyu'na geldikleri, Armutveren'de Camiyi yaktıkları haberi her tarafı sardı. Artık ana, baba günü oldu. Gücü yeten yiyecek içecek birşeyler alarak yollara düştü. Karlara batıp kalanlara bak, hasta, ihtiyar, çocuk olup yollarda kalanlara bak, çocuğunu, elindeki ekmeğini atıp cankurtarmaya çalışanlara bak, sahipsiz yollara düşmüş; Sığır, koyun, köpek, kedilere bak, başkalarına yardım edeceğim derken kendi eş ve çocuklarını kaybedenlere bak, bakki can dayandırasın bu firkata. Bu yetmezmiş gibi; Bir kolu Şulgavur'un kayınından Garzol Boğazına dayanan, bir kolu Kodiyan yolundan Kumlu'ya dayanan, bir kolu Gümüşkavak yolunda Karamanlara ve Suludereye dayanan göçlerin arkasından Gürcü askerleri, halkı ürkütmek amacıyla top,tüfek atışları ile halkı taciz ediyorlardı. Bende o kaçanların içinde idim. Herbirimiz yukarı Posof'taki akrabalarımızın evlerine sığındık.

Gürcüler gelip yerleştikten sonra, çatışmalar durunca, bir ay kadar sonra, gelip köylerimize yerleştik. Kimi köylerin Camileri yanmış, kimi köyler tamamen yanmış, kimi köylerde de birkaç evi yakmışlar. Amma istisnasız olarak her köyde (25 köyde) mevcut canlı hayvanları ve ambarlardaki yiyecekleri hep talan etmişlerdi. Saklıdakileride çıkarıp alacaklarını almış, yiyeceklerini yemiş geriye kalanlarınıda işe yaramaz hale getirmişlerdi.

Kaçakaçlık günkü ağlama, feryat sesleri, bu durumu gördükten sonraki feryatlar karşısında, gülmek eğlenmek kadar ehvan kaldı. Zamanla insanlarımız herşeye alıştı. 23 Şubat 1921 günü, Gürcünün askerleri, Orman memurları çekilip gidince; Köylerde bir taraftan mevlitler okunmaya başladı. Bir taraftan da davul-zurna çalıp oyunlar oynanmaya başladı." diye anlatırken sanki aynı günleri yaşıyordu Temel Efendi.

2. TUZ-EKMEK DOSTU : Gönülaçan köyünde Bilal Hoca'nın başkanlığında, Aşıkzülali köyünde Molla Mehmet Hoca'nın başkanlığında olduğu gibi birkaç köyde; Köy ve çevre köylerin, köylerinin ileri gelenleri, bir tepsiye TUZ ve EKMEK koyarak, Gürcü askerlerinin başında gelen komutanlarına, barış ve dostluk nişanı olarak verilerek, dostluk (barış) sağlanmasıdır.

3. MİLLÎ ŞÛRA : 2 Kasım 1918 de kurulan Ahıska Milli Şurası'nı takiben Posof'ta da başlatılan, Halk İdaresidir. Daha sonra Ardahan ve Kars Şuralarıyla birlikte devam etmiştir. Kars'ta kurulan kısa süreli Hükümet'te MİLLİ ŞURA HÜKÜMETİ'dir

4.KOOPERATİF : Milli Şura zamanında,CAKSU'da,halkın ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir kooperatif açıldı. Kooperatifin başına da, Halk Aşıkzülali köyünden : Molla Mehmet, Asmakonak köyünden : Molla Refet, Çambeli köyünden : Molla Muharrem ve Rüstem Ağayı seçtiler. Bu Kooperatif, 1918 yılından, 1923 yılına kadar çalıştı. Halkada çok yararlıydı. Halk arasında adı;" MİLLET DÜKKANI" olarak bilinmektedir.

5. ÇINÇAVAT : M.Ö. 150- M.S. 430 yılları arasında buralara yerleşen Gogarlar, Çinistan denilen Ortaasya/Türkistan ülkesinden geldikleri için bunlara; "Çinli" ve 24 Oğuz boyundan "Çavak " (Çavlar) oymağına da, Katip Çelebi'nin "Cihannüma" sında ve bugün Çıldır-Ahılkelek ve çevresinde anıldığı gibi "Çin-Çavat" Çin-Çavları deniliyordu. Bu da, buralardaki Türk'lük tarihinin ne kadar eski olduğunun bir delilidir. (Bkz. Posof Kültür Derneği Yayınları Sayı 0 I, Sayfa : 149)

6. KAKAVAN : Prof.Dr. Fahrettin Kırzıoğlu'nu aynen teyid eden bir başka kaynakta da, buralara M.Ö. 665 yıllarında Kafkaslardan aşıp gelen "SAKA" Türkleri'nin yerleştiği belirtilmektedir. Denmektedir ki; Başlarında "GÖK" adlı bir Hükümdar bulunduğundan, bunlar GÖK Boyu olarak tanınmışlar. Buralara GOGAR YURDU adı bunlara izafen verilmiştir. Başta; Ahıska, Acara, Posof, Artvin, Ardahan, Çıldır olmak üzere 13 tane GOGAR Eyaleti olduğu söylenmektedir. Bugün hala; Buralardan yerlilerine , GOGABAN/GOGAVAN/KAKAVAN denmesi, bunların Saka Türklerinin, bir kolu olan GOGAR'ların bir kolu olduklarının en canlı belgesidir. Bu yerli halka, halk arasında Bezbaş'lar da denmektedir.

7. BEZBAŞLAR : Aynı kaynakların müşterek açıklamalarına göre; Türkelinden gelerek buralara yerleşen Gogarlar'ın bir kolu olan Türkler başlarına; Beyaz, renkli basma ve puşular bağladıkları için, bunlara BEZBAŞ'lar denmiş. Halen yöre halkı, başlarına diğer giysiler yerine, mendil veya renkli bir bez bağlamayı tercih etmektedir. Tabiiki günümüzde bunlar günden güne ortadan kalkmaktadır.

8. GAZONNİ : Rusların 1855 te çıkardıkları, Arazi Tüzüğü'dür. Buna göre Devlet araziyi istediğinden alıp, istediğine verebiliyordu.

IX. 2 Mart 1921 tarihinden, Günümüze kadar:

2 Mart 1921 günü Posof İlçe Merkezine askerlerimizin gelmesiyle Posof, 43 yıllık Vatan, Bayrak hasreti ve onlardan ayrı kalmanın acılarını bir anda unuttu. Kurbanlar kesildi, askerlerimize yemekler verildi. Eski Medresede Hocalar toplanarak, Şükran HATİM'leri okundu, Mevlitler okutuldu. Günlerce Davul-Zurna çalınarak eğlenceler yapıldı.

Halk kısa sürede, Şimdiki Fırın ve Hamam'ın yerinde bir Askeri Kışla, ayrıca her hudut karakolu için birer Karakol binası yaptılar. Bu jest, Posof'un vefakarlılığının ilk göstergesi olmuştur.

Kars Anlaşmasına kadar, Ahıska ile yürütülen işler,bu tarihten sonra Ardahan ile yürütülmeye başladı. Cumhuriyet'in ilanından sonra, Resmen İlçe olunca Posof bütün idari işlerini kendi bünyesinde yürütmeye başladı. Başlangıçta bulunmayan kuruluşlar, zamanla tamamlandı. (Kuruluşlar bölümüne bakınız.) Posof ilk İlçe olduğu zaman, bugünkü DAMAL ilçesi köyleri de Posof'a bağlı idi. Bilahare HANAK ilçe olunca, Damal köyleri, Coğrafi yakınlık bakımından, Posof ilçesinden alınarak, Hanak ilçesine bağlandı. Daha sonraki Hükümetlerin; İl ve İlçe üretme politikaları sırasında da DAMAL müstakil ilçe oldu. (Köy ve mahalleler ilgili bölümde tanıtılmıştır.)

İlçede ilk Halk İdaresi (Belediye) 1927 yılında kuruldu. İlk Belediye Başkanı, Arif Agağil'den, Arif oğlu Hazık BİLMİŞ Efendidir.

Kars Anlaşmasıyla, Ahıska'nın Ruslara kalması, Posof halkını ziyadesiyle üzdü. Zira; her Posof'lu ailenin, bir akrabası vardı Ahıska köylerinde. Hatta, Posof halkının dedeleri, genellikle Ahıska köylerinden gelerek; 200-300 yılgibi yakın bir zamanda buralara yerleşerek çoğalmışlar. Örneğin : Yeniköy Köyünü oluşturan ailelerin 13 'ü Ahıska köylerinden kalkarak buraya gelmiş, 4 'ü Ahıska köylerinden gelmiş, yerleştiği köyden tekrar buraya gelerek yerleşmiş. Buna göre, Yeniköy'ü oluşturan 20 aileden 17 si Ahıska kökenli, 3 ü muhtelif yer kökenlidir. Burdan bir genelleme oranı çıkarırsak görülürki, Posof halkı (Vasat olarak) % 85 Ahıska kökenlidir. İşte Posof'luyu üzen ana neden budur sanırım.

Ayrıca Posof'un sınırdaki köy halkından bir kısmına ait; Tarla, çayır, bahçe, mezkür an-

laşma ile Ruslara kalmıştır. Bu son konu ile ilgili birkaç hudut ihtilafı olmuşsa da, bu ihtilaflar aşağıda tanıtmaya çalıştığım sözleşmeler mucibince, mahallinde, gerekli keşif ve incelemelerde yapılarak, halledilmiştir.

SÖZLEŞME : 4 - 6 Ağustos 1928'de Ankara'da imzalanan, bu dördüncü sözleşme " HUDUT İHTİLAFLARININ USUL'Ü TETKİK VE HALLİ HAKKINDA'dır. (Tasdik tarihi : 23 Şubat 1929 olup, Kanun Numarası : 1398 dir.) Üç yıl için akdolunmuş olan bu sözleşme, süresi bittikçe uzatılmış ve en nihayet 15 Temmuz 1937 de Moskova'da imzalanan " HUDUT HADİSE VE İHTİLAFLARININ SURETİTETKİK VE HALLİNE DAİR " sözleşme bunun yerine konmuştur. Tasdik tarihi : 20 Haziran 1938, Kanun numarası : 3471 dir.) Bu sözleşmeler taraflardan birinin isteğiyle beşer yıl süre ile uzatılıp gelmektedir. Bu sözleşme ve kanunlar; iki devlet arasında çıkabilecek, 25 Km. mesafedeki sınır ihtilaflarının hallini, Hudut komiserliklerinin yetki ve selahiyetine bırakmıştır. Komiserliklerce halledilemeyen meselelerin Diplomatik Yolla halledilmesini önermektedir.

SÖZLEŞME : 3 - Sınır ötesinde kalan Halkların biribirlerini görme, iş ilişkilerini halletmelerini halletme maksadıyla, huduttan 10 Km. içerideki meskun halkın Huduttan nasıl geçebileceklerini esasa bağlayan 20 Mart 1922 tarihli " HUDUTTA CİVAR AHALİNİN SURET'i MURURLARINA DAİR " anlaşmanın yerine kaimdir. (23 Şubat 1929 tarih ve 1397 sayılı Kanun ile tasdiklidir.)

SÖZLEŞME : I - 20 Mart 1922 tarihinde, Tiflis'te Sosyalist Gürcistan Cumhuriyeti ile " HUDUTUN TARAFEYNİNDEKİ MERALARDAN MÜTEKABİLEN İSTİFADEYE DAİR " bir sözleşme ile imzalanmıştır. (Tasdik tarihi : 13 Nisan 1925, Kanun Numarası : 609) dur. İki taraf vatandaşlarının sınırı kolaylıkla geçmeleri, kışlık ve yazlık meralarından hayvanlarını istifade ettirmeleri hakkındaki hükümlerin tatbiki ve teferruatını tespite şamildir.

SÖZLEŞME : 2 - Beş yıllığına yapılmış olan Tiflis Sözleşmesi yerine, 6 Ağustos 1928 tarihinde Ankara'da yeni bir sözleşme imzalanmıştır. (Tasdik tarihi : 23 Şubat 1929, Kanun Numarası : 1396'dır.) Bu Sözleşme ve Kanun'da istifade edilecek meralara, ödenecek Mera Rüsum (Vergi) leri, otlatma zamanları, geçiş noktaları, bu haktan istifade edeceklere verilecek vesikalar, veteriner tedbirleri, çobanların taşıyabilecekleri silahlar ve eşya ile edavat hakkındaki hükümler vardır. Malını Batum Limanından yükleyerek, İstanbul'a götüren Canlı Hayvan Tacirlerimiz, koyun sürüleri ile gelip dağlarımızdan geçen Hemşin'liler bu kanundan yararlanmışlardır.

Moskova Anlaşmasının 15. Maddesi hükümlerine göre, yapılmış olan bu sözleşmeler, tarafların hudutla olan ilgi ve ilişkilerini, orada oturanların lehine düzene koymuştur.

Birkaç sınır ihtilafları ve bazı olaylar (248 Numaralı Hudut Direğinde bir askerimizin Şehit edilmesi gibi) vuku bulduysa da, Yukarıdaki sözleşme ve Kanunlarla mahallen halledilmiştir. Diplomasiye intikal etmiş olay sayısı yok demektir.

1939 yılındaki Rusların Artvin, Kars, Ardahan rüyaları, bütün sınır boylarını olduğu gibi Posof halkını da fazlasıyla rahatsız etti. Halk yediden yetmişe savaşa hazır duruma geldi. Ardahan'dan birçoklarının göçe hazırlandığı o günlerde, her Posof'lu; Atını, arabasını, silahını (bulunduğu kadar ateşli silah, kama, süngü, dirgen, balta gib aletlerini) her an savaşa hazır bulunduruyordu. Geceleri, Askeri devriyelerin yanısıra, halktan 3- 5 er kişilik devriyeler, köyün etrafında geziyordu. Herkes atını, askerlerin, gereğinde, binebilmesi için devamlı eyerli bulunduruyordu.

Posof'lu tenakuz içinde olmak zorundaydı. Zira : Ruslar, tüm sınır boylarına (dere ,tepe, dağ yamaçlarına) tahkimatlar kazdırdı. (Bu tahkimatların yerleri halen bellidir.) Tahkimatları, orman içlerini asker doldurdu. Üçlü, beşli Rus uçak filolarıPosof üzerinden geçip geçip gidiyorlardı.

Almanlar Rusyaya savaş açınca, Ruslar iki günün içinde, sınırlardaki askerlerini alıp götürdüler. Bir daha da Rus uçağı görünmedi. Bu olay Posof halkı için bir Allah lütfu oldu. Herkes büyük bir felaketin eşiğinden dönmenin sevincini yaşadı.

Kars Anlaşması ile sınırlarımız dışında kalan, Ahıska'nın Kobliyan bölgesindeki (Ekserisi Posof halkının akrabası olan) Türklen, sınırı geçerek Türkiye'ye iltica işini 1940 yıllardan itibaren iyice hızlandırdı. Bu kaçışta yakalanıp hapis ve sürgünlere gönderilenler, sınırı geçerken vurulanlar çok oldu.Sınırı geçmeyi başaran1930-1940 lı yılların Ahıska muhacir (Mülteci) leri olan Ahıska halkından binlerce aile; 1950 li yıllardaki ,İskan Hakkı tanıyan yasalardan yararlanarak, Türkiye'nin her tarafına yerleştiler.

1940 lı yıllarda Rusyadan kaçarak Türkiye'ye sığınan ların çoğunluğunu Asker çağına gelen erkekler oluşturmaktadır.Bunlar, Ruslar adına savaşmamak için kaçıyorlardı.Zira Kominizm onların, ne inançlarına ve nede Türklük asaletlerine uymuyordu.Örneklemek gerekirse Şunu hatırlatmanın kafi geleceğini sanırım:1943 yılında , Ahıska'nın sınır köylerinden olan Hona'dan , 25 kişi gece hududu geçerek Erim köyündeki Askeri Karakolumuza gelerek teslim oldu. Bunlardan: 1 ta-

nesi Hoca , 2 tanesi Rusya'da Alman Cephesinde yaralanarak köye dönmüş genç, 22 tanesi de yeni askerlik çağına gelmiş ve askerliğe çağrılmış olan gençlerdi. Bu her şeyi anlamaya yeter sanırım.

Bu durumu fark eden Rusya 16 Kasım 1944 gecesi bütün Türk İslam köyleri halkını, üstü açık kamyonlarla , alıp götürdüler .O gece ki ağlama, çığlık seslerinden, sınıra yakın Posof köyleri halkı , sabaha kadar yatamadı.Caral suyunda devrilen arabada ölenlere ağlayanların sesi, kulaklardan hala gitmiyor.

Buna ancak ehli dillerin destanları, birer tepki olarak kaldı.Fazlasına gücü yetmedi Posof'lunun.

Posof-Süngülü köyünden "İbrahim Dede"Mahlaslı, İbrahim BAY(Alibabagilden)Sürgün edilen Kobliyan(Ahıska) köylerinden birkaçının adını da sayarak bakınız nasıl sesleniyor Posof halkına...

SÜRGÜN DESTANI (Sene 1944)

Kobliyan halini anlatem biraz,
Ederse tahammül, yüreğiz sizin.
Bir gece ağlaştı, hep avaz avaz,
Nice dost, akraba, yareniz sizin.

Cağısmandan kalktı, Rus arabası,
Ayrı bindirdiler, kız erkek nası,
Parladı dağlarda, ışık aynası,
Firgat figan etti, dostlarız sizin.

Cağısman - İncgola, Vale'ye vardı,
Sığaspila - Hona bu derde yandı,
Çaral - Marel - Çise, feryada daldı,
Yaban değil bunlar, akrabaz sizin.

Orçosan - Zazola, feryadı duydu,
Sarbasuban - Huro, dertelere doydu,
Kakharet - Sankhure, köylere uydu,
Onlardan olsun,haberiz sizin.

Lelvan - Zarzma - Ankhor, telaşa kaldı,
Abastuban - Varkhan bu dertle yandı,
İcaret - Puleta sanmayın kaldı,
Sürgüne katıldı, soylarız sizin.

Sımada - Bolajur, Saldat sarıldı,
Namlıyavur - Entel, köyden ayrıldı,
Şolavel - Edigön, çokça kırıldı,
Sanmayın kaldılar, beğleriz sizin.

Gugunavur - Çela onlardan biri
Nakırdev-Çençle'de yiğidin piri,
Ayrıldı çok eşler, sormadan Mihr' i,
Kara oldu nice toylarız sizin.

Asır Bindokuzyüzkırkdört yılında
Tufan yeli esti İslâm Elinde,
Kaldı Koçaklar'ın eli belinde,
Sızlar elbet varsa, vicdanımız sizin.

İBRAHİM DEDE der, yürek dayanmaz
Nice İslâm Köyü, Ezan duyamaz
Bu ' derde yüreğiz, nasıl da yanmaz ,
Varsa içinizde İman'ız sizin.

(Bkz. Posoflu Şair ve Ozanlar Sayfa :81)

Posof _Yaylaalti köyünden Müştak Avcı Efendi de yarı sitem imajlı Şu destan 'ı ile Ahıska halkının sürgününü dile getiriyor.

AHISKA HALKININ SÜRGÜN DESTANI

1. *Ahıska vasfını edeyim size,*
Yaradan öyle gün , vermesin bize,
Çok baskı yapıldı, geline kıza,
Dağıldı ırzları, namusu hani?

2. *Bir gece zarfında Bolşevik geldi,*
Işık ile bütün her yanı sardı,
Oğul, kız, Ata'yı hepsini sürdi,
Kesildi sedalar, ünleri hani?

3. *Harap oldu, Ahiska' nın köyleri,*
Dev yurduna döndü , güzel evleri,
Sadık kişileri, koçak erleri,
Kırıldı insanları , dilleri hani?

4. *Ahıska dediğin bir ulu yazlar,*
İslam olanların, ciğeri sızlar,
Kabirde meftalar, Fatiha gözler,
Kırıldı Alim' ler, okuyan hani?

5. *Ahıskanın önü bir ulu düzler,*
Uçmuyor ördeği, ötmüyor kazlar,
Dağıldı ovaya, gelinler kızlar,
Çalıştılar daim, malları hani?

6. *Ahıska dediğin, dağdı meşeydi,*
İçinde oturan, beğdi paşaydı,
Türkiye 'de olaydı, hepsi yaşardı,
Yitirdiler bütün, canları hanı?

7. *Ureval, Azgur' dan bütün geldiler,*
Yığıldılar, meşveretler kurdular,
İstemeyiz diye Türk' e cevap verdiler,
Çiktılar ışığa, mumları hani?

8. *Karşıdan görünür, kafkas dağları,*
Ne ölüsü kaldı, ne de sağları,
Viran oldu bahçeleri bağları,
Kesildi sedalar, canları hani .

9. *Müştak AVCI söyledi, sözün bitirdi,*
Ahıska çilesin dile getirdi,
Mevlam ATATÜRK 'ü bize yetirdi,
Çıkardı ışığa, zulmümüz hani?..

(Bkz. Posoflu Şair ve Ozanlar, Sayfa :130/131)

NOT: Posoflu şairlerden birkaç böyle " Ahiska sürgününü" konu edinmiş şiirler varsada, hepsini buraya alamadık. (Bkz. Posoflu Şair ve Ozanlar adlı kitabımız.)

1990 lı yıllarda Rusya kominizmi, içindeki Cumhuriyetlere Özerklik tanyınca, Gürcistan Cumhuriyti ile ülkemiz arasındaki Siyasi ve Ekonomik yaklaşımlar sonucu, Gürcistan Cumhuriyeti ile Ülkemiz arasında 2. ci Sınır Kapısı 31 Temmuz 1995 günü, Cumhurbaşkanımızın da İştirakiyle açıldı. O gün için gazete ve dergilerde yazılar yazıldı, Televizyonlardan yayınlar yapıldı. O gün, yolları dolduran arabalar, Türkgözü Sınır Kapısı alanını dolduran insanlarla mahşeri bir kalabalık oldu Posofta. O gün herkes seviniyordu. Kimisi; Yetmişsekiz yıldır kapalı duran bir ticaret kapısının açlışının ülkeye getireceği Ekonomik yararları, kimisi: Babalarının anlata anlata bitiremediği Ahıska güzelliklerini görme fırsatının sağlanmasını, Kimisi; Dost, akraba özleminin giderilmesini konu alan düşünceleriyle coşup taşıyordu. Herkes belki beklediklerine bir miktar karşılık bularak gönül eğlendirdi. Fakat; Posoflu'nun gönlü, Ahıska'nın gerçek sahibi olan Din ve Soydaşlarını görememekten dolayı, hüzünlü döndü Sınır Kapısı açılış törenlerinden...

Bu açılıştan tatmin olmayan bir şairimiz, nedenlerine de bir rumuz değinen, şu şiirini yazmayı ihmal etmemiş.

İSTERDİK

Üçyüzbin Posof'lu, çoşup taşıpta,
Bu güzel günümüz, görmek isterdik.
Albayrak önünde, sıra olup ta
Birlikte selâma, durmak isterdik,

Dost dedik elimiz, uzattık dosta,
Bir kapı hem kucak, açtırdık dosta,
Kucaklamak için, dostumuz dostça,
Kobliyan halkını görmek isterdik.

Akıl erdirelim, dünya haline,
Bülbül konduralım, güller dalına,
Ezana susamış köyler adına,
Vale'de bir Cami görmek isterdik.

Güneyde Cağısman, Entel Kuzeyde,
Batısında Hona, An Doğu yönde,
İslâm yaşar idi, onlarca köyde,
Özlenen Ezan'ı duymak isterdik.

Kimler meskün bilmem şimdi bu yerde?
Akraba dostumuz vardı, köylerde,
Posof'lu olarak biz bu yerlerde,
Emi-Dayı-Bacı görmek isterdik.

Vardı; Bedel-Bahşi, nice pehlivan,
Aşıklar kurardı, bir yüce divan,
Müderris-İmamlar okurdu KUR'an,
Onları burada görmek isterdik.

ŞAİR duyguların getirdi dile,
Sözünde bulunmaz, zerrece hile,
Duysun sesimizi, tüm alem bile,
Herkesi yurdunda GÖRMEK İSTERDİK. 31.7.1995(Fehmi)

TARİH BOYUNCA POSOF'TAKİ İDARE MERKEZLERİ

1. M.Ö. 4000 yıllarının sanat ve konut izleri bulunan POSOF'ta her yerde olduğu gibi, müstakil koloniler halinde yaşandğı sanılmaktadır. Hertüs, Kuvanur (Konur), Görget, Garzol ve benzeri taş evlerden oluşan yerleşimler bunu kanıtlar mahiyettedir. Ancak, Gürcü Kırallığı dönemde, KOL Kalesi'nin, Posof'un bir kısmına, hükmettiği sanılıyor.

2. 1080 tarihli Selçuklulular hakimiyetinden itibaren, 1268 tarihinde İlhanlı'ların buralara hakimiyet sağlamasına kadar, KOL Kalesi Merkez olmuş.

3. 1268 tarihinde, CAK'lı Sergis ATABEK ile başlayan 1578 tarihde Atabek'ler'in Ahıskaya taşınmasına kadar, CAKSU İdare Merkezi olmuş.

4. 1578 Atabek'lerin taşınmasından sonra, 1829 tarihli Ruslar ile Sınır kesimine kadar, MERE İdare Merkezi olmuş.

5. 1829 tarihinden, 1878 Osmanlı-Rus Savaşına kadar, DUĞUR İdare Merkezi olmuş.

6. 1878 tarihinden 1921'e kadar, CAKSU İdare Merkezi olmuş.

7. 1921 tarihinde DUĞUR İdari Merkez olarak(Ardahan Sancağı'na bağlı) tertiplenmiş. 1923 ten itibaren, Türkiye Cumhuriyeti İdari Bölümünde POSOF İçe Merkezi olarak kayıtlara geçmiştir.

KISA TARİHİ KRONOLOJİSİ

M.Ö. 4000	Yıllarından	M.Ö. 1280	Yılına kadar		Hüriler Yaşamış.
M.Ö. 1280	Yılından	M.Ö. 735	"	"	Ur-Artu'lar(Hürrilerin bir kolu)
M.Ö. 735	"	M.Ö. 720	"	"	Kıpçaklar(Hazar ve Bulgar Türkleri Mensubu)
M.Ö. 720	"	M.Ö. 713	"	"	Saka(İskit) Türkleri,
M.Ö. 713	"	M.Ö. 680	"	"	Kimmer Türkleri,
M.Ö. 680	"	M.Ö. 120	"	"	Bun Türkler(Sakaların kolu) (Yerli (Kıpçak) Türkeleri
M.Ö. 120	"	M.Ö. 54	"	"	Gogarlar(İskitlerin bir kolu)
M.Ö. 54	"	M.Ö. 33	"	"	İlk Arşaklılar,
M.S. 33	"	M.S 384	"	"	Büyük Arşaklılar,
M.S. 384	"	M.S. 476	"	"	Sasaniler,
M.S. 476	"	M.S. 482	"	"	İber Kırallığı,
M.S. 482	"	M.S. 508	"	"	İran'lılar (Ateşperestler)
M.S. 508	"	M.S. 591	"	"	Seberler(Hazar Türklerinin bir kolu)
M.S. 591	"	M.S. 604	"	"	Saka(İskit) Türkleri
M.S. 604	"	M.S. 626	"	"	İran'lılar(Ateşperestler)
M.S. 626	"	M.S. 645	"	"	Hazar Türkleri
M.S. 645	"	M.S. 685	"	"	İslam Arap Emirliği,
M.S. 685	"	M.S. 707	"	"	Hazar Türkleri,
M.S. 707	"	M.S. 764	"	"	İslam Arap Emirliği,
M.S. 764	"	M.S. 786	"	"	Hazar Türkleri,
M.S. 786	"	M.S. 799	"	"	Abbasiler Devleti,
M.S. 799	"	M.S. 809	"	"	Hazar Türkleri,
M.S. 809	"	M.S.1080	"	"	Gürcü(Kartlı) Kırallığı (Tiflis Emirliğine bağlı olarak)
M.S. 1080	"	M.S.1124	"	"	Selçuklu Devleti,
M.S. 1124	"	M.S.1156	"	"	Kıpçak Türkleri,
M.S. 1156	"	M.S.1226	"	"	Bagaratlılar(CAKSU'da Kıpçaklı, Baka Bek sonradan Boço Bek bulunuyordu)
M.S.1226	"	M.S.1239	"	"	Harizmşah(Cak Bek'leri devam)
M.S.1239	"	M.S.1245	"	"	Cengizliler(" " ")
M.S.1245	"	M.S.1267	"	"	Kıpçaklar (ilhanlılar hükmü altında, ATABEK'ler)
M.S. 1267	"	M.S.1334	"	"	İlhanlılar (Atabekler Devam)
M.S. 1334	"	M.S.1386	"	"	Karakoyunlular (" ")
M.S. 1386	"	M.S. 1463	"	"	Timurlar (" ")
M.S. 1463	"	M.S. 1578	"	"	Akkoyunlular (" ")

M.S. 1578	Yılından	M.S. 1828	Yılına kadar	Osmanlılar	(Atabekler Devam)
M.S. 1828	"	M.S. 1829	" "	Ruslar	(" ")
M.S. 1829	"	M.S. 1855	" "	Osmanlılar	(" ")
M.S. 1855	"	M.S. 1856	" "	Ruslar	(" ")
M.S. 1856	"	M.S. 1878	" "	Osmanlılar	(" ")
M.S. 1878	"	M.S. 1918	" "	Ruslar	
M.S. 1918	"	M.S. 1919	" "	Osmanlılar	
M.S. 1919	"	M.S. 1921	(22 ay)	Gürcüler	(Mücadele Yılları)
M.S. 1921	(23 Şubat)	M.S. 1923	(29 Ekim)	T.B.M.M. Hükümeti	
M.S. 1923	(29 Ekim)			Türkiye Cumhuriyeti Devleti.	

Yukarıdaki kısa Kronolojiden de anlaşılacağı gibi; Posof ve çevresi, birçok kavimler, milletler, devletler, emirlikler hükmü altında yaşamış. Ancak, bölgenin temel halkının devamlı olarak TÜRK'ler olduğu gerçeğini hiçbirisi gölgelememektedir. Devamlı olarak hükmedenler değişmiş, Yörenin temel halk unsuru değişmemiştir. Tarihi kayıtlar gibi, tarihi kalıntılar da, Posof'un 6000 yıllık Türk Yurdu olduğunu kanıtlamaktadır. Buralara en uzun hükmeden Gürcüler bile Posofa bir tek Gürcü ailesi dahi yerleştirememiş. Posof'ta Gürcü Dili bilen tek bir ailenin dahi olmamayışı bunun kültürel kanıtıdır.

TARİHİ KALINTILARDAN BAZILARI

1. Arılı Köyü'nün Güneydoğusundaki Ballıkaya'dan kayan bir kaya parçası üzerindeki yazı ve işaretler şöyledir:

1) 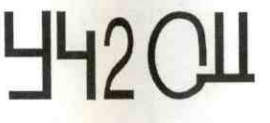

3) 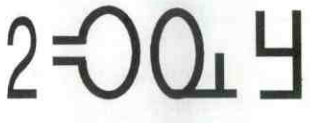

5) 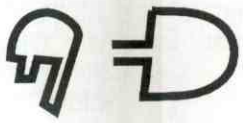

2)

4)

2. KUMLUKOZ Köyü'ndeki Kiliseden getirilen taş ve üzerindeki yazılar Şöyledir:

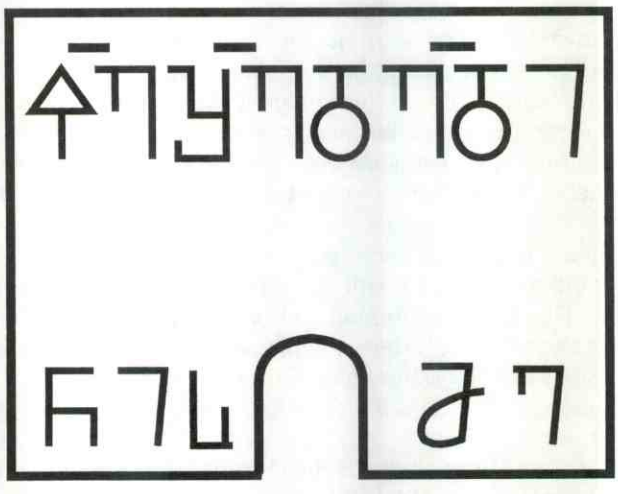

Bu ve diğer yazılı ve işlemeli taşlar Kumlukoz Köyü'nde Nedim Öztürk tarafından saklanmaktadır.

3. Gönülaçan Köyü hudutlarındaki, Pataraçala ve Devet Kiliselerinden getirildiği söylenen ve Caminin batı duvarının üst sırasında bulunan iki taşın üzerindeki yazılar aşağıda olduğu gibidir:

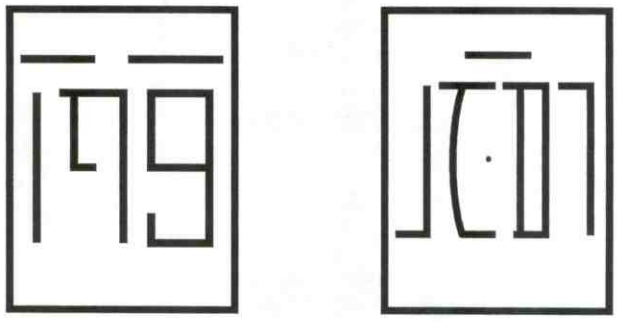

4. Ayrıca; a. Kayınlı Köyü'nde: Aziz Çelik'teki "Taş Sofra", b. Kalkankaya Köyü'nde: Gafur Üzüm'ün mereğinin duvarındaki "Kiliseden sökülme Yazılı Taşlar ve işlemeli Dibek Taşı", c. Akballı Köyü'nde: İsmail Ağa'nın harmanında işlemeli büyük Dibek Taşı, d. Al Köyünde: Asker Durgun'un çeper duvarlarındaki yazılı ve işlemeli taşlar (kiliseden getirilmiş), Süleyman Beğ'in mereğinde İşlemeli Taş (Kiliseden getirilmiş), e. Yeniköy Köyü'nde: Alaattin Kaya ve Binali Ateş'in evlerindeki "Yazılı Taşlar" (Kız Kilisesi'nden getirilmiş) Mizrap Çakıcı'nın avlu duvarındaki İşlemeli Taş, (Kiliseden getirilmiş.) f. Hangel'deki Ramazan'ın evinin duvarındaki "YazılıTaş", (Hangel sığınağından getirilmiş.) g. Çamyazı Köyü'nde: Caminin yanındaki "İşlemeli Taş" (Kiliseden getirilmiş) h. Merkez Camii'nin doğusunudaki Mezar Taşı Yazıtları: Bu Mezar Taşı Yazıtlarından, 1-2-4-5.inci mezar taşlarındaki yazılar okunamadı. Okunabilenler:

- 3 Numaralı Mezar: Hasan Paşa'nın hanımı Zübeyde Hanım'a aittir.
  Ölüm Tarihi: 1180 Rumî (1769 Miladî)dir.
- 6 Numaralı Mezar: Abbas Bey'in, 7 NumaralıMezar: Ahmet Bey'indir.
  Ölüm tarihleri aynı olup, 1335 Rumî (1919 Miladî)dir.

Bunlardan başka, her köyün mevkiindeki çeşitli tarihi kalıntılar, o köyün bölümünde tanıtılmaya çalışılmıştır. Tabiiki benim ulaşabildiklerimdir bütün bunlar. Benim ulaşma olanaklarımın dışında ve gücümün fevkinde olanların da, gücü yetenler tarafından ortaya çıkarılması en büyük temennimdir.

BİLİNEN GÖÇ VE SÜRGÜNLER

Tarih boyunca kavimlerin birbirlerini göçlere zorladığı tarihî bir gerçektir. Ben bunlardan, tarihî olaylar ışığında ve Posof'ta vaki bazılarını buraya almayı uygun gördüm.

1. Ateşperest İranlılar'ın bu yöreleri hakimiyetleri altına aldıkları; 500 ve 600 üncü yıllarda, Ortodoks Türkleri bularadan sürerek bir inanç asimilasyonu oluşturmak istemişler.

2. 1828 yılında buralar kısa süreli de olsa, Ruslar'ın eline geçince, Posof'lular'ın birçoğu, Osmanlı Topraklarına göçmüşler. Bunlardan bir kısmı tekrar dönmüşse de, bir kısmı gittikleri yerlerde kalımışlardır.

3. 1855 tarihli Rus istilasından kaçarak, yine Osmanlı Topraklarına göç eden alileler olmuş. Bunlardan da, dönenler olduğu gibi, bir kısmı da gittikleri yerlerde yerleşip kalmışlar.

4. 1878 Osmanl - Rus Savaşı sonunda ve bunu takip eden 40 yıllık zaman içinde birçok Posoflu aileler, Osmanlı topraklarına göç ederek, gittikleri yerlerde yerleşip kalmışlar. Pek az aile Cumhuriyet dönemimizde tekrar Posof'a dönmüşler. Bu göçle Posof'tan gidenler; Malatya, Amasya, Çorum, Balıkesir, Aydın, Maraş gibi İl'lerde semtler oluşturmuşlar. Hatta Maraş'ta Posof adlı bir köy oluşturdukları söylenmektedir.

5. 1936 tarihinde, İlçe Merkezinde "Beğler" denen bir aile, Kanunlarımız gereği, uygun görüldüğü bir sebeple, sürgün edilmişler. 1954 'teki İskân Kanunu'nun tanıdığı hakka rağmen, birdaha da Posof"a dönmemişler.

6. Görüldüğü gibi buraya kadarki, sürgün veya göçlerin sebebi; Ya o zamanın Kanunlarına bağlı olarak gerçekleştirilmiş, ya inançsal ve siyasi sebeplere dayatılarak zorla oluşturulmuş, veyahut ta toplumsal bir ürküş ve bir korku sonucu meydana gelmiş.

Bu sonuncu göç bunlardan apayrı bir özellik taşimaktadır. Bu sonuncu göçün, hem de büyük göçün sebebi tamamen ekonomik oluşumlara bağlı olmuştur.

Şöyle ki; 40 yıl Ruslar'ın idaresinde kalan halkın ekserisi soy ve dindaş olan Ahıska ile diyaloglarını geliştirmiş ve her türlü ekonomik sorunlarını kolayca halleder bir düzen içine girmişler. Türkiye Cumhuriyeti döneminde de, sınır ticaretini düzene koyan Kanunlarla aynı düzen, az da olsa, yürütülmeye çalışılmış. Böylece halk ekonomik sıkıntı pek çekmemişler. Kanunların işlerliğini yavaş yavaş kaybetmeye başladığı 1930'lu yıllarda başlayarak, hudutların iyice sıkılaştığı ve ticari ilişkilerin tamamen ortadan kalktığı 1940'lı yıllarda, biraz daha hızlanan bir göç başladı. Posof'un komşu ilçe ve illerle, dolayısiyle, ülkemizle irtibatını kesen Ulgar ve Arsiyen Dağlarının arkasındaki, Ardahan, Kars, Ağrı dolaylarına göç ederek, hiç olmazsa ülke ile irtibalarını sağlamlaştırma olanağını elde etmeye çalıştılar. Gidenler, daha iyi koşullarda yaşamaya başlayınca, arkasından başka aileler göçtü. 1950'li yıllarda, Türkiye'de yatırım hamleciliği başlayınca, Posof'lu erkekler, seyyar işçi olarak, yurdun muhtelif yerlerinde iş bulup, para kazanma şansını yakalayınca, göç hızını iyice kaybetti. 1960 ihtilalinden sonra, ülkede yatırımlar durunca, geçim zorluğuna düşen Posof halkında tekrar göç hızlandı. 1970'li yıllardan sonra, Avrupa işçileri; İstanbul, Ankara, Bursa, İzmit, Aydın gibi il ve bunlara bağlı içelelerinde konutlar yaptırmaya başlayınca, yakınlarının da oralara yerleşmesini teşvik etmiş oldular. Nüfus Sayımı sonuçlarını incelediğimiz zaman bunun, Posof'tan göçü ne kadar zorladığını daha iyi anlamış oluruz. Kısaca; Nüfus Kütüğünde kayıtlı 300 bine yakın nüfus'a nazaran, 1990 yılı Nüfus Sayımına göre, Posof'ta 18.662 nüfusun yaşamakta olduğunun bilinmesi, Posof'taki GÖÇ'ün vehametini anlatmaya yeter sanırım.

Bu göçün sebep ve sonuçlarını anlatmaya çalışmanın; Ahmet, senin adın, Ahmet'tir demek kadar mantıksızlık olduğuna inanıyorum. Zira: Herkes bilir ki, Posof'taki akarsular islah edilip onlardan elektrik enerjisi elde edilseydi, barajlamalarla akarsu yatakları islah edilip o münbit topraklardan, zirai olarak yararlanılması sağlansaydı, derelerde ve kaynak su başlarında Alabalık üretimleri başlatılsaydı, bataklıklar kavaklandırılsaydı, sulama kanalları ile arazinin büyük bir kısmı sulanıp bağ bahçe işleri geliştirilseydi, demestrasyonlarda olumlu sonuçlar alınan tütün, haşhaş ve fındık ekim, dikimleri yaptırılsaydı, hayvan ırkları islah edilseydi, üretilenleri değerlendirebilecek kapasitede ve sayıda fabrikasyon işletmeler kurulsaydı, vb. olumlu atılımlar teşvik ve destek görseydi, bugün Posof; Doğal yapısı ile Cenneti andıran bu belde, Doğunun en güzide yeri olurdu. Bu cümleden herkes payına düşeni alır sanırım.

7. Bu sonucu göç, gidiş değil, geliş göçüdür. Şöyle ki; Yaptığım köy aile incelemelerimden aldığım sonuçlara göre; Bugünkü her köy, aşağı yukarı 1578 den hemen sonraki yıllardan başlayarak, 1800 lü yılların sonlarına kadar, genelde: Ahıska, Artvin, Kars, Ardahan, ve az da olsa Acara'dan gelerek, ormanlar içindeki eski köy harabelerini şenlendirip köyler kurmuşlar. Dikkat edilirse, 1595'te yapılan Osmanlı tahrir listesindeki köy adlarında: Bugünkü bir kısmının adı yoktur. Örneğin: Türkgözü, Erim, Sarıçiçek, Balgöze, Sütoluk, Derindere, Yeniköy, Akballı, Çayırçimen, Günbatan vb. köylerin adları yoktur. Bu demektir ki, 1595'te bu köyler halen şenlendirilmemişler. Bu köyler o tarihten sonra şenlendirilmiştir. Köylerin kuruluş rivayetleri de bunu teyid eder durumdadır.

Eski köylerin, kalelerin niçin boşaldığı ve buraların ormanlık sahalar haline geldiğine ait her hangi bir tarihi kayıda rastlayamadığım için ben de bir yorum yapmak istemiyorum. Ancak araştırma yapacaklar için: **1.** Ateşperest İranlılar'ın yerli halkı sürgünü, **2.** Gürcü asimile çalışmaları, **3.** 1132 Tarihinde vuku bulan ve Ani Şehrini yıkan depremden, dağılan kaynaklar sonucu susuz kalındığı, için mi yoksa daha başka nedenlerle mi burada yaşayan insanların, buraları terkettiği hususlarına dikkat çekmek istiyorum.

4. ARKEOLOJİK - ETNOĞRAFİK ve ETİMOLOJİK YAPISI

Posof, alan olarak küçük bir belde olmasına rağmen, bu kitabın "Halkın Menşei Bölümünde" tanıtılmaya çalışılan her köyün hudutları içerisindeki; Köy Harabeleri, Kilise Kalıntıları, Kale Kalıntıları, Mağaralar, Kanallar, Yazılı ve İşlemeli Taşlar, Yazılı Kayalar, İşlemeli taş Dibekler, İlkel Değirmen (Buçulalar), Taşevler vb. tarihî kalıntılar bakımından bir Arkeolog'a ömür boyu yetecek kadar bakir malzeme bulunduğunu göstermektedir.

1936'da, MERE Kalesi'nde bulunan "Bakır Balta", Gümüş Kavak ile Gönülaçan Köyleri'nde bulunan "Bakır alaşımlı sarı madenî eşyalar", ilçe merkezi, Al Köyü, Damala Köyü ve birçok yerlerde rastlanan; Tuğla borular, kil küpler, küphaneler, maden cüruhları, yazılı ve yazısız birtakım tarihî kalıntılar Posof'ta yaşamış kavimler hakkında yeterli bilgiler verme zenginliğine sahip olduğunu göstermektedir. Bunlar, buralarda yaşamış kavimlerin; Gelişim ve kültürel yapısını

inceleyecek olanlar için yetecek kadar malzeme oluşturur zannediyorum.

Kitabın Tarih ve Dil Bölümleri incelendiğinde görüleceği gibi; Kıpçak/Kuman Dili'nin özelliğini en az yitirdiği yerlerin başında Posof gelir. Etimoloji için, en canlı malzeme, ellenmemiş şekliyle, bir Etimolog (Dil Bilimcisi) beklemektedir Posof'ta.

Halen kökeninde kimlerin bulunduğu tereddüt edilen ve yöresil Dil'i oluşturan; Köy, mevki, yer, alet, yiyecek ve benzerlerin adları ile sıfat ve fiil türünden kelimeler incelenmek üzere, işin ehlini hâlâ beklemektedir.

5. POSOF HALKININ MENŞEİ

Bu konuyu daha iyi açıklığa kavuşturabilmek için, iki bölümde mütalaa etmek gerekir.

1- Tarihî Uygarlık izlerine rastlanan M.Ö. 4000 yıllarından, M.S. 1500'lü yılların ikinci yarısına kadar olan zaman içinde yaşamış halkın menşei: Bu konunun, kitabın Tarih Bölümü'nde, yeterince açıklığa kavuşturulmuş olduğunu zannediyorum. ancak, hülasa olarak demek gerekir ki; Posof'ta TÜRK Boyları haricinde hiçbir millet yaşamamıştır. Halkın menşei, Asyenik olup bir kısmı (İskit Boyları), kuzey yoluyla (Kafkaslar'dan) geçerek gelmiş, bir kısmı da güneydoğu yoluyla gelmiş (Çin Türk Boyları)dır.

2- Bilinemeyen bir sebep veya sebeplerden dolayı (araştırılması gerekir) ıssız kalarak, eski köy yerleri ve kale etrafları orman haline gelen Posof'a gelerek, bugünkü Posof halkını oluşturanların menşei: Bugünkü Posof halkını oluşturan aileler, tahminen 1500'lü yılların ikinci yarısından itibaren, peyderpey gelerek bugünkü köyleri oluşturmuşlar. Gelen ailelerin geliş yerlerine bakıldığında bunların, eski Posof Halkının soydaşları olan, Kür, Aras ve Çoruh Boyu Halkından (Kıpçak Türk Boylarından) oldukları kesin olarak anlaşılıyor. Gelerek Posof'a yerleşen ailelerin Türkçe'den başka bir dil bilmemeleri de bunun ayrı bir kanıtıdır. Bu süre içinde sadece üç aile ve bundan türeyerek dört köy oluşturanların ana dilleri Kürtçe olmasına rağmen, bu köylerin halkı bugün tamamen Türkçe konuşurlar.

Bu husus, Köy Incelemeleri Bölümü'nde daha açık anlaşılır durumda açıklanmıştır.

El öpmek saygıdansa, saygıya değer.

Menfaat içinse; aşağılık, onursuzluk
haysiyetsizlik ve rezalattir.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

A- YAZILI KAYNAKLAR:

1. Kars Tarihi : Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU
2. Edebiyatımızda Kars : Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU
3. Ardahan Armağanı(Kitapçık) : Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU
4. Posof'un Sesi Gazetesi (sayı:3-4, Tarih:1987) "Tarihte Posof Bölgesi ve Posof" : Prof. Dr. M. Fahrettin KIRZIOĞLU
5. KARS İLİ ÖZEL SAYI: I (Çıldır - Ardahan - Hanak - Posof) : Kars Turizm, Tanıtma Derneği Sayı:5
6. TÜRK KÜLTÜRÜ Sayı : 126 : Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü (İ. KAYABALI, C. ARSLANOĞLU)
7. 93 HARBİNDEN SONRA KARS'IMIZ : Posof Kültür Derneği (C.ARSLANOĞ LU)
8. Posof'un Sesı Gazetesi (Sayı:12, Aralık 1987) : Cemender ARSLANOĞLU
9. Posof'un Sesi Gazetesi (Sayı:2, Şubat 1987) : Cemender ARSLANOĞLU
10. Posof'un Tarihçesi : Yazarı Belirsiz (8 daktilo sayfası)
11. Bezbaşlar, Terekemeler, Türkmenler : Yazarı Belirsiz (3 daktilo sayfası)
12. Posof Bülteni (Sayı:1,1986) (Posof İlçesinin Tarihçesi) : Fahrettin Sucu - Emekli Öğretmen Hükümdar Rıcaloğlu - Emekli Muhasip
13. Posoflu Şair ve Ozanlar : Fehmi Bayraktaroğlu - Emekli Öğretmen
14. Posof - Ardahan - Hanak ve Çıldır'ın Tarihi Türklüğü : Opr. Dr. Kemal TUĞCU
15. Muhtelif Kurtuluş Bayramı Konuşmaları : Muhtelif Konuşmacılar.
16. Artvin Tarihi (Sayfa:1'den, 42'ye) : ARTVİN YILLIĞI
17. GÜRCİSTAN (Tarih Bölümü: Sayfa:68'den, 125'e) : Ahmet ÖZKAN - Yüksek Mimar Mühendis
18. AHISKA TÜRKLERİ (Ahıska Türkleri Üzerine Araştırmalar. Sayfa:56'dan, 58'e) : Doçent Orhan URAVELLİ

B-KAYNAK KİŞİLER:

1. Ömer ŞANLI : Posof - Demirdöven Köyü'nden
2. Rasim ERDEM : Posof - Özbaşı Köyü'nden
3. Şahpender ERKAN : Posof - Binbaşı Eminbey Köyü'nden
4. Temel NALBANT : Posof - İncedere Köyü'nden
5. Müştak AVCI : Posof - Yaylaaltı Köyü'nden
6. Binali ERGÜN : Posof - Kol Köyü'nden.

BÖLÜM I İLE İLGİLİ NOTLARINIZI BU SAHİFEYE ALABİLİRSİNİZ!..

Hangel Kalsi Kalıntısı

Mere Kalesi Kalıntısı

Ğınya Kalesi Kalıntısı

Kol Kalesi Kalıntısı

Hangel Kalesi'nden İnme Taş

Hangel Kalesi'nden İnme Taş

Kapan - Kemerli Mağara

Pataraçala Kilisesi'nden alınan, 8 Köşeli Yıldızlı Taş

Cak Kalesi Kalıntısı

Can - Cak Kalesi Kalıntısı

Suskap Mağarası

Süngülü Mağaraları

Hunemis Kalesi

Hunemis Manastırı

Hunemis Kilisesi

Yazılı Taş

BÖLÜM II
KÖY İNCELEMELERİ

BÖLÜM ÖNSÖZÜ

Her eser bir merakın mahsülüdür. İnsanları iyi işlere bağlayan nesnelerin başında, iyi yönlü merakların geldiği herkesin bildiği bir gerçektir. Beni de; Doğup büyüdüğüm yöre halkının menşei hakkındaki günden güne artan merakım, beni bu hayırlı işe başlattı. Konuyu araştırdıkça, merakım arttı. Merakım arttıkça da araştırmalarım hız kazandı. Birgün geldi ki; Posof'ta yaşayan halk ve bu halkı oluşturan ailelerin kökenleri hakkındaki bilgi birikimimin %90'ın üzerinde yeterlilik kazandığını gördüm.

Ayrıca şunları da görme fırsatını kazandım:

1- Bugünkü Posof Halkını oluşturan ailelerin, Posof'a ilk gelen dedelerinin, tahminen bundan 300-350 yıl önce ve peyderpey geldiklerine ait bilgilerim kesinlik kazandı.

2- Gelen ailelerin geldikleri yerlere bakıldığında bunların, %9,4'ünün Kür-Aras-Çoruh boylarına yerleşmiş olan KIPÇAK Türk boylarına mensup olduklarını anladım.

3- Kürt Türk'ü boyuna mensup, 3 kişi, Kağızman İlçesinden gelerek yerleşmiş ve 4 köy oluşturmuş. Söylentilere göre; 1 Rum, 1 Ermeni Poşası ve 2 Poşa ailesi ticaret ve zanaat maksadıyla gelerek yerleşmişler. Bunlar zamanla yerli halkla kaynaşarak, yöre kültürüne uyum sağlamış olduklarını gördüm.

4- Tarihi gelişim içinde ve zaman zaman Gürcü istilası görmüş olmasından ve ayrıca Kıpçakça'dan kalma olduğu bilinen, ancak bugünkü nesil tarafından anlamları bilinmeyen, bazı yer adı ve benzeri sözcüklerden dolayı "Posof, Gürcü'den dönmedir" demek cahilliğini gösterenlerin, bu dediklerinin asılsızlığını anladım. Şöyle ki: Posof'ta yaşayan ailelerden hiçbirisi, Gürcü Dil'ini bilmemektedir. Oysa ki; Şavşat ve Borçka ilçelerinde, Gürcü oldukları için halen Gürcüce konuşan ailelerin bulunduğu bir gerçektir. Tek tük Gürcüce bilen Posoflular'ın, muhtelif maksatla, Gürcistan'a giderek, birkaç yıl orada kalanlardan ibaret olduğunu gördüm.

5- Yörede mevcut Kale, Kilise ve harabe köylerin sahiplerinden kimse bulunmadığını gördüm.

6- Posof'a ilk gelen ailelerin şenlendirdikleri köy harabelerinin ormanlık alanlar halinde oldukları söylentilerine bakılırsa, buraların, o tarihlerde tamamen ormanlarla kaplı olduğuna kanaat getirdim.

7- Posof'un üç tarafının (Rus) Gürcistan Cumhuriyeti hudutlarıyla çevrili olması, ayrıca; Arsiyan Dağı'nın, Şavşat'la, Ulgar Dağı'nın Hanak'la, dolayısıyla tüm ülke ile irtibatını zorlaştırması nedenleriyle, Posof halkı kendi içerisinde akrabalıklar oluşturmak zorunda kalmış. Bundan dolayıdır ki, her Posoflu, bir diğer Posoflu'ya, ya doğrudan veya dolaylı yolla akraba haline gelmiş. Bu nedenle olacak ki; Posof Halkı çevrede, Türkiye'de hatta dünyada doğruluk, dürüstlük, vefalilik, milliyetçilik, çalışkanlık ve yüce insanlık örnekleri göstererek, nam yaptıklarını gördüm.

8- 709 kurucu ailenin oluşturduğu: 49 köy, 7 mahalle ve bir ilçe merkezinde, 1538 soyadı taşıyan aileler oluşmuş. Bu soyadlarının mensubu ailelerden 300 000'e yakın nüfusun bulunmasına rağmen, bunun halen Posof'ta yaşayan (1990 Nüfus Sayımı'na göre) 18 662 nüfus bulunmakta olup, diğer nüfusun, yurdun hatta dünyanın muhtelif yerlerinde yaşamak zorunda kaldıklarını gördüm.

Bütün bu gördüklerimin etkisiyledir ki; Her Posoflu'yu bir diğeriyle ve de soylarıyla, mekanlarıyla, iş ve yetenekleriyle, hülasa her ahalleriyle tanıtmak istedim. İstedim ki; Herkes Posof'u ve Posoflu'yu, her yönüyle, tanıma fırsatına kavuşsun.

Bütün bu araştırmalarımı; İşte bu duygularla, son yirmi yıllık süre içinde bilirkişilerle, bazan da ailelerle yapabildiğim mülakatlarla yürüttüm. Mükemmel bir eser meydana getirdiğimi asla iddia edemem. Eksik ve yanlışlarımın; Kaynaklara ulaşma, Kaynakların işe verdikleri öneme, Kaynakların yeterlilik durumlarına, atfedilerek, okurlarım tarafından affedileceğime inanıyorum.

Araştırmanın önemini müdrik: Özbaşı köyünden Rasim Erdem, Aşıkzülali köyünden Emin Sinangil, ilçe merkezinden Hükümdar Rıcaloğlu, Uğurca Köyü'nden Hacı Alimerdan Önder Bey'ler başta olmak üzere, gereğinde benimle gece ve gündüz çalışmaktan yılmayan (Öğretmen, İmam, Muhtar, Diğer Kamu Görevlisi, halktan bilir kişi, Belediye Başkanı ve Kaymakam) kaynak kişilerin, bu yüce özverilerini takdirle yadederek, saygıların en yücesine layık olduklarını duyurmak istiyorum.

Hiç yoktan bizler bu kararını yapabildik. Daha iyilerine layık olan, Posof halkına yeni eserler sunmaları için genç kalemlerimize görevler düştüğünü hatırlatmak isterim. Diğer bir isteğim Şudur: Her Posoflu hemşerim, kendi Soy Ağacı'nı bu bölümün sonundaki boş sayfalara, daha gerçekçi ve daha detaylı yazarak, soylarını yeni kuşaklara tanıtsınlar.

Geçmişini tanımayanın, geleceği karanlıklarla doludur. Geçmişimizi tanıyalım, tanıtalım. Geleceğimize ümit ve gururla bakalım...

POSOF (Duğur)

MERKEZ'in insanı misafir çeker,
Tarlasında türlü hububat biter,
Hele bir de kahvesi olmasa eğer,
Mutlu geleceğe çok şansı vardır.

İlçe Merkez Koordinatları : 41 30' kuzey enlem ve 42 43' doğu boylam daireleridir.

İlçe oluş tarihi : 1. 1830'dan, 1879 tarihine kadar, 49 yıl.
2. 1923 tarihinden itibaren.

CAMİİ : 1. 1883 tarihindehalk yardımıyla, yontma taş duvar ve düz (Çıpka çakılı) tavan ve çatılı olarak yapılmış. 1990 tarihinde, küçük onarım yapılmış ve avlu restore edilmiştir. Ayrıca Tuvalet ve abdestlikler yapılmıştır. Daha önceki ağaç minarenin yerine, taş ve çift şerefeli minare yapılmıştır.
2. 1981 tarihinde SİTE CAMİİ hizmete açıldı.

OKUL : 1. Resmi kayıt bulunamadığından, söylentilere göre ve Altun Hoca'nın mezuniyetini itibara alırsak; 1875 - 1880 tarihlerinde, Şavşat'lı Bilâal Efendi (Kara Müderris) ile Sarıçiçek Köylü Müderris Mehemmet Efendi'nin öğretim görevini yaptığı bir medrese eğitimi başlatılmış. 1903 yılında Şavşatlılar, Bilâl Efendiyi gelip götürmüşler. O tarihlerde, Al köylü Mollagil Sülalesinden Recep AKDEMİR Hoca, Ahıska'da karşılaştığı Lezgi Müderrisi 1904 te alarak, Al Köyü'ne getirir. Bir yıl Al'da öğrenci okuttuktan sonra, Merkezde Öğretmensiz kalan Medreseye Öğretmen olarak Lezgi Müderrisi Al'dan alarak merkeze götürürler. 1920 tarihine kadar, Posof'ta çok sayıdaki İmamlar ve tahsilli kişiler bu medresede yetişirler. Halk tarafından yapılan Ahşap Medrese binası; Şimdiki Türkgözü Çaddesinin, Güneyinde sıralı, Lütfü Özcan'dan başlayarak, Hikmet Önder'in evlerine kadar olan yerde idi. Lezgi Müderris, 1920 de Batum'a, ordan da Dağistan'a gitmiş.
2. 1927 tarihinde, Eski Hükümetbinasının alt katında ayrılan birkaç odada, ilkokul açıldı. Latin Harfleriyle de 1928 de ilk tedrisat burada başladı. Üçüncü sınıftan mezun olanlara ilk şahadetnameleri, 1931 yılında verilmiştir.
1931 tarihinden sonra 5 sınıflı ilkokul açılmıştır.
3. 1948-1949 yılında, Halk tarafından yapımı tamamlanan iki katlı, Taş duvar, Ahşap örtülü ve sac çatılı ilkokul halen, ilçe Eğitim Öğretiminin tek ilkokuludur. 1993 tarihinde başlatılan yeni ilkokul binası henüz tamamlanmamaştır. Eski ilkokul Binasında 1952 tarihinden itibaren Ortaokul da açılmıştır. 1972 tarihinde Lise binası yapılınca; Ortaokul ve Lise yeni binaya taşınmıştır.

İÇME SUYU : 1. Eskiden Kuzupınarından; Tuğla, ağaç borularla, 1918 de Demir boru ile getirilmiş olan su, caminin önündeki şadırvanda ve mahellede akıtılmış. Bu su Çermik, Kahveci, Rabat kaynak suları ve akar sulardan alınan sular halkın içme suyu ihtiyacını karşılamakta idi. 1954, 1965, 1976 tarihlerinde; Kuzupınarı, Tilkibayırı Pınar, Damların Pınarından getirilen sular ilçenin muhtelif yerlerinde akıtıldı. Bunlarda yetersiz gelmeye başlayınca, Gırmadaki İncişeker Pınarından alınan su, Devlet tarafından getirilerek ilçe Merkezine akıtıldı.(1990)

YOL : 1. İlçeyi, Komşu ilçelere bağlayan yalınız, Hanyerinden geçerek, Kanlıpınar ve Maşkaflardan aşan, Rusların imar ettikleri bir yol vardı. Bu yoldan yalınız kağnı arabaları ve atlar geçebilmekteydi
2. 1952-1954 Yıllarında Ulgar Dağının batısından geçen ve halen çalışmakta olan yol açıldı. Bu yolun geçtiği Posof Çayı üzerindeki köprü; 1957 yılında yapıldı. 1981 tarihinde de Hıram üzerindeki ATATÜRK Köprüsü yapıldı. Köprü ile ilçe merkezi arasındaki yol güzargahı 1985-1987 tarihlerinde değiştirildi.

Yolun tümü halen toprak ve çakıl örtüden ibarettir. 1996 yılından itibaren asfaltlama çalışmalarına başlandı.

ELEKTRİK : 1. 1953 tarihinde; Garzol, Damlar ve Neşöp suları bir havuzda toplanarak, 18 KW. lık bir Hidro Elektrik santralı yapıldı.

2. 1972 Tarihinde, mevcut santral kifayetsiz kalınca, Dizel bir santıral kuruldu.. 22 KW. gücünde olan bu elektrik üreticisi de zamanla yetmez duruma geldi. Posof Çayı Üzerinde Günlüce köy Kalkınma Kooperatifinin 1970 li yıllardaki çabaları; Elektrik santıralı kurmaya yetmedi. Fakat; Posof İlçesinin ENTEKONNEKTA sisteme alınmasını sağladı. 1978 tarihinde bu sistemden Elektrik verildi.

TELEFON : Cumhuriyetin kuruluşuyla birlikte, ilçe merkezinde kurulan PTT teşkilatı, zamanın uygarlığı paralelinde gelişmiştir. 1988 yılında yapılan hizmet binasına taşındıktan sonra, en son icat ve modern araçlarla donatıldı.

KAYNAK SULARI : Yamaç ve kırık bir araziye sahip olduğu için, İlçe Merkezi sınırlarında çok sayıda irili ufaklı kaynak suları vardır. Bunların en meşhurları: Neşop, Damlar, Garzöl, Kuzupınarı, Kahveci ve Kasap'ın Pınarı'dır.

KAPLICA : Çermik Mahallesi'nde, Udabuna'nın güneydoğu eteğinde bu adla anılan kayanın dibindedir. Romatizma ve kaşıntılara iyi geldiği söylenir.

GÖL ve GÖLET : Udabuna'da; Kurugöl, Kırıklar mevkiinde; Sülükgölü adıyla tanınan iki küçük göl vardır. Yol yapılmadan önce Sülükgölünde bol yaban ördeği yetişirdi. Ayrıca etrafın Sülük ihtiyacı bu gölden karşılanırdı. Gürcü Harbinde bu göle çok miktarda silah ve mühimmat atıldığı söylenir.

SULAMA SUYU : Yapılı bir sulama kanalı yoktur. İptidai torak kanallarla, derelerden alınan sular, tarla, bahçe sulamakta kullanılmaktadır.

MADENLER : Belli bir maden zuhuru yoktur.

TARİHİ KALINTI : 1. SU BORULARI: a) Taş boru, b) Tuğla boru, c) Ağaç boru; Bu boruların kimler tarafından ve ne zaman kullanıldığı bilinmiyor. Ancak kazılar yapıldıkça, parçalar halinde bu borular çıkmaktadır. Örneklerini; Turistik Otel (Eski Bey'in sarayı) etrafında görmek mümkündür.

2. KİLİSE: 1- Kırmızı toprağın Doğugüneyinde, Arif Ağagil'in tarlanın başında, temelleri duruyor.

2- Garzol mevkiinde, Kilisenin başı denen yerde iri taşlarla yapılmış (En eski yapı olduğu sanılan), temelleri belli olan harabe.

3. KANAL: Garzol mevkiinin Van denen semtinde; etrafı taş duvar, üstü kesme taşla örtülü, Yeraltı Kanalı vadır.

4. HARABELER: 1- Ziniban, 2- Taşlı, 3- Garzöl, 4- Damlar, 5- Keletenet,
6- Koşket köy harabelerinin ev temelleri ve yıkık duvarları halen belli şekilde duruyor. Yapılan duvarlarda harç kullanılmamış olması dikkat çekicidir.

5. YAZILI KALINTILAR:

a) Caminin Doğusundaki Mezarlar üzerindeki yazılar; 3. Mezar taşında Ahıska Beylerbeyi Ahmet Paşanın oğlu Hasan Paşanın eşi Zübeyde Hanıma ait olduğu ve Ö.T.'nin 1185 Rumi (1579 Miladi) olduğu belirtilmiştir. Hasan Paşa; ÖZİ (Odesa) Kalesi muhafızı iken 1777 tarihinde şehit edilmiş olan Paşadır.

b) Şadırvan çeşmesinin tepeliği olarak Dörtgen Piramit şeklinde yontulmuş taşın etek kısımlarına; Bir dörtlük şiir yazılıdır. Taş halen Camide saklanmaktadır.

MEZARLIKLARIN İHATASI : Halk yardımıyla, 1970 tarihinde başlayarak, 1980 yılına kadar, beş mezarlığın da ihata duvarları yapıldı.

ECZANE : İlk eczane, 1962 tarihinde, Necati Küçüksu tarafından açıldı.

BELEDİYE FIRINI : 1979 tarihinde yapıldı. Bu tarihe kadar, odunla ısıtılan fırınlar çalışmakta idi.

HAMAM : 1979 tarihinde yapıldı, fakat çalıştırılamadı.

TURİSTİK OTEL : 1972 tarihinde tamamlanarak ihale edildi. İlk müsteciri; Sabri UZUN Efendi'dir.

YENİ RABAT : 1953 tarihindeki sel baskınından zarar gören aileler için, ilçe merkezinin güney-doğusunda ve şehir merkezine bağlı tarla ve bahçeler istimlak edilerek, felaket-zedeler için, İmar İskan Bakanlığı'nca evler yaptırılarak, 1962 tarihinden, 1965 tarihine kadar, sahiplerine teslim ediliyor. Kurulan bu mahalleye de YENİ RABAT MAHALLESİ deniyor.

MÜFTÜLÜK SİTESİ: Halk tarafından, 1974-1976 yıllarında tamamlanarak hizmete açıldı.

KUR'AN KURS BİNASI : Halk tarafından başlatılan, kısmen devlet desteği de gören Kur'an Kurs Binası, 1990 tarihinde başlatıldı. Henüz hizmete açılamadı.

TABİİ KONUMU : Kohucuvar (Uc) tepesinin doğuya uzantısı olan Kodiyan ile, batıya uzantısı olan Van ve Udabuna tepelerinin güney istikametindeki meyilli yamaçlarının birleşerek, Posof Çayı vadisine kavuştuğu, Kuzupınarı Deresi'nin ikiye böldüğü küçük düzlüğün, Udabuna eteklerinde kurulmuştur. Kuzeyindeki Kodiyan çam ormanları, Udabuna meşesi, doğusundaki fundalıkları, güneyindeki çam ve ladin ormanları, akarsuları ve tüm arazisini örten ehil ve yabancı meyve ağaçları geniş bir bahçe görünümü sergilemektedir. Sarıçiçek, Gönülaçan, Çayırçimen, Kayınlı, Taşkıran, İncedere, Gümüşkavak, Yurtbekler, Al, Asmakonak, Çakırkoç, Doğrular ve Uğurca köyleri ile sınırlı olan ilçe merkezinin, Sesödile sırtlarında yaylaları da vardır.

ADININ KONUŞU :

1. DUĞUR mahalle adının nereden geldiği ve kimler tarafından konduğu, ne anlama geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Kıpçak dil kökenli olduğu sanılmaktadır.
2. RABAT: Ahıska'nın Rabat Mahallesi'nden 3 aile gelip, Duğur'un doğusundaki iki derenin arasında mekan tutmuşlar. Rabatlılar, Yeni Rabat derken, yerin adı RABAT olarak kalmış. Rabatlılar'ın, sel baskını sonucu taşındıkları yeni semte de YENİ RABAT denmektedir.
3. POSOF; Şabanıbel, Ulgar, Cindağı, Arsiyan, Kançiyan, Gırma dağlarıyla çevrili, 5 çayın vadilerinden ibaret birkaç yamaç ve düzlüklerden oluşan yerin adıdır. Bu adın oluşumu; İlçenin tarihi bölümünde açıklanmıştır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar, burasının çok eski tarihlerde de bir yerleşim yeri olduğunun kanıtıdır. Ancak; Şimdiki kuşağın buraya yerleşiminin yakın tarihe dayandığı gerçeği, ailelerin geliş yer ve zamanlarından anlaşılmaktadır. En eski ailenin 300 yıllık bir geçmişiyle buralı oldukları görülmektedir.

KURUCU AİLELER

1- RICALLAR	:	İstanbul'dan Ahıska'ya, oradan da Posof'a gelmişler.
2- ÇIRTIKLAR	:	Dağistan
3- MEVLÜT ÇAVUŞGİL	:	Posof'un Uğurca Köyü'nden gelmişler.
4- KARACALAR	:	Ahıska'dan gelmişler.
5- KALAYCILAR	:	Dağistan'dan gelmişler.
6- ARİFİZİLER	:	Ahıska'dan gelmişler.
7- SULO USTAGİL	:	Ahıskadan gelmişler.
8- RÜSTEMGİL	:	Ahıska'dan gelmişler
9- İSPİRLİGİL (Zaimler)	:	Erzurum'un, İspir İlçesinden gelmişler.
10- ŞİRİN AĞAGİL	:	Ahıska'dan gelmişler
11- ARİF AĞAGİL	:	Ahıska'nın Rabat Mahallesi'nden gelmişler.
12- MİKTAT AĞAGİL	:	Ahıska'nın Rabat Mahallesi'nden gelmişler.
13- KASAPOĞLU	:	Ahıska'nın Rabat Mahallesi'nden gelmişler.
14- MUTİGİL	:	Ahıska'nın Rabat Mahallesi'nden gelmişler.
15- KARADELİLER	:	Ahıska'dan gelmişler
16- KÜRDOĞULLARI	:	Kars'ın, Göle İlçesi'nin Senem Köyü'nden gelmişler.
17- SOYMALAR	:	Ahıska'nın Caral Köyü'nden gelmişler.
18- TOTOLAR	:	Azgur'dan gelmişler.
19- TİLİLER	:	Posof'un, Baykent Köyü'nden gelmişler.
20- KOPSİYALAR	:	Acere, Hosbiye'den gelmişler.
21- BAYRAKDARLAR	:	Aydın'dan gelmişler.
22- ÇAMURALİLER (Hacıgil)	:	Ahıska'dan gelmişler
23- HASAN AĞAGİL	:	Van İli, Muradiye İlçesi'nden gelmişler.
24- NALBANTLAR	:	Ahıska İli'nin Aral Köyü'nden gelmişler.
25- ÇAYCILAR	:	Erzincan'dan Baykent'e, oradan da buraya gelmişler.
26- KAMPURLAR	:	Ahıska'dan gelmişler
27- ALİ HOCAGİL	:	Van İli'nin Muradiye Ilçesi'nden gelmişler.
28- OSMAN AĞAGİL	:	İstanbul'dan gelmişler.
29- İSMAİLGİL	:	Ahıska'nın Lelivan Köyü'nden gelmişler.
30- ECEL İLYAZGİL	:	Dağistan'dan gelmişler.
31- GÜL AHMETGİL	:	Ahıska'dan gelmişler
32- ŞEYTANLAR	:	Erzurum'un Bayburt İlçesi'nden gelmişler.
33- LEZGİLER	:	Dağistan'dan gelmişler.
34- KARA SÜLİLER	:	Ahıska'dan gelmişler
35- BEĞLER (Hamşiler)	:	Acere'nin Hula şehrinden gelmişler.
36- BOZOLAR	:	Posof - Çakırkoç Köyü'nden gelmişler.
37- KADIGİL	:	Ahıska'dan Badele'ye, oradan da buraya gelmişler.
38- NİZAMLAR	:	Ahıska'dan gelmişler.

RICALLAR

Aldıkları Soyadları

BOZYİĞİT - RICALOĞLU - ERGÜN - ÖZGEN - ATALAY - ÇAĞLAYAN - SEYHAN

BOZYİĞİT

- Rıcal Abdi > ☆ Posof
  - Durak ☆ Posof
    - Ali ☆ Posof
      - Kahriman ☆ Posof
        - Şükrü (Pehlivan) ☆ Posof
          - Şevket ☆ Posof
            - Fikri (Assb.) ☆ Selçuk, İZMİR
            - Mustafa (PTT Çlş-Pehl.) ☆ Posof
              - Şükrü (Öğrt.) ☆ Bnb.Eminbey
              - Şenol, Bülent, Güven (Peh.) ☆ Posof
          - Şevki ☆ Posof
            - Cihangir ☆ Posof
              - Yılmaz, Yavuz ☆ Posof
          - Latif ☆ Posof
            - Dilaver (Öğrt.) ☆ Dazkırı-AFYON
            - Adnan, Orhan (Öğrt.) ☆ Posof
          - Yusuf ☆ Posof
            - Nevzat (Öğrt.) ☆ Keçiören-ANK.
            - Himmet ☆ Keçiören-ANK.
            - İsmet ☆ Keçiören-ANK
            - Fikret (Öğrt.) ☆ Posof
          - Şevket ☆ Posof
        - **RICALOĞLU** Hükümdar (Muhasip) ☆ Posof
          - Öner (Öğrt.) ☆ Bnb.Eminbey
          - Gürsel (Şoför) ☆ Posof
        - Rasik ☆ Posof
          - Özdemir (Sağlık Mem.) ☆ Posof
            - Savcı (Diş Hekimi) ☆ Selçuk-İZMİR
        - **ERGÜN** Nuri ☆ Posof
          - Muhittin (Öğrt.) ☆ Selçuk İZMİR
          - İlhan (Astsubay) ☆ İZMİR
          - Orhan (Orm. İşl. Müh.) ☆ Posof

SEYHAN

- Osman > ☆ Posof
  - Mahmut ☆ Posof
    - Coşkun ☆ Posof
      - Aslan ☆ Posof
        - Sabit ☆ Posof
          - Nuri (Kuyumcu) ☆ Posof
            - Nurhan ☆ ANKARA
            - Orhan ☆ Posof
            - İlhan ☆ Posof
          - Galip ☆ Posof
            - Talip ☆ ZONGULDAK
            - Osman ☆ KARS
          - Lütfü (Öğrt.) ☆ Posof
            - Köksal ☆ Posof
          - Ergüder (Kuyumcu) ☆ Posof
            - Adil ☆ Posof
            - Sezgin ☆ Posof
            - Adnan ☆ Posof
            - Engin ☆ Posof
            - Seçkin ☆ Posof

ATALAY

- Kahriman > ☆ Posof
  - Ali (Türkgözü Köyü'ne İçgüveyi gitti) ☆ Türkgözü

Not: Rıcaloğulları'ndan, Mahmut, Coşkun, İbrahim adındakiler, soyadlarını almadan, Maraş İli'nin, Elbistan İlçesi'nin, Posof Köyü'ne gitmişler.

ÖZGEN

- Dursun > ☆ Posof
  - Hurşut ☆ Posof
    - Ramiz ☆ Posof
      - Alisultan (Ormancı) ☆ Posof
        - Yavuz (Muhasip) ☆ Posof
      - Sadık ☆ Posof
        - Şemsettin (Yazı İşl. Md.) ☆ Posof
        - Tacettin (Zabıta) ☆ Posof
      - Faik ☆ Posof
        - Önder ☆ Posof
    - Muhittin ☆ Posof
      - Fahrettin(Güm. Mu. Mem.) ☆ İSTANBUL
        - Teviddin ☆ İSTANBUL
        - İlhami ☆ İSTANBUL
      - Alaattin ☆ Posof
        - Secaattin (Bel. Mem.) ☆ Posof

ÇAĞLAYAN

- Ali > ☆ Posof
  - Recep ☆ Posof
    - Aslan ☆ Posof
      - Mehti ☆ Posof
        - Memet ☆ İSTANBUL
          - Yavuz ☆ İSTANBUL
          - Memduh ☆ İSTANBUL
          - Adnan ☆ İSTANBUL
          - Engin ☆ İSTANBUL
        - Hilmi ☆ İSTANBUL
        - Enver ☆ Selim-KARS
          - Çetin ☆ Selim-KARS
          - Yücel ☆ Selim-KARS
          - Ural ☆ Selim-KARS
          - Taner ☆ İZMİT
        - Nuri ☆ Posof
          - Kenan ☆ Posof
          - Coşkun ☆ Posof
        - Fuat ☆ Posof
          - Suat ☆ Posof
          - Cihat ☆ Posof
        - Nihat (Assb.)
          - Özer ☆ Posof
    - Seyfi ☆ Posof
      - Rahim (Adliye Baş Katibi) ☆ Posof
        - Yaşar (Ogrt.) ☆ ARDAHAN
        - Zeki (Öğrt.) ☆ İZMİT
        - Gökhan ☆ Posof
      - Fehim (Subay) ☆ İSTANBUL
      - Fazli ☆ Posof
        - Remzi (Öğrt.) ☆ İSTANBUL
        - Necmi ☆ İSTANBUL
        - Ali ☆ İSTANBUL
      - Mustafa ☆ Posof
        - Ekrem ☆ İSTANBUL
        - Zafer ☆ İSTANBUL
    - İskender ☆ Posof
      - Mustafa ☆ Al Köyü/Posof
        - Alisultan ☆ Al Köyü/Posof
        - Neşat ☆ Al Köyü/Posof
      - Memedali ☆ Al Köyü/Posof
        - Rıcal ☆ İZMİT
      - Ali ☆ Posof
        - Memet ☆ Posof
        - Ahmet ☆ Posof
        - Kubilay ☆ Posof

ÇIRTIKLAR

Aldıkları Soyadları
ÖZCAN

- İsabali (Hoca) > ☆ Posof
  - Abamüslim (Fırıncı) ☆ Posof
    - Kurban (Esnaf) ☆ Posof
    - Lütfü ☆ Posof
    - Yılmaz ☆ Posof
    - Necati ☆ Posof
    - Tuncer (Esnaf) ☆ Posof
    - Tuner (Dişçi) ☆ Posof
  - Abdurrahman ☆ Posof
    - Yaşar ☆ Posof
    - Hesabali ☆ Posof
    - Aliyar ☆ Posof
    - Alizar ☆ Posof
    - Nurhan ☆ Posof
    - Turan ☆ Posof
- Recep (Hoca) > ☆ Posof
  - Necip (Saatçi) ☆ Posof
    - Recep ☆ İZMİT
    - Merdali ☆ Posof
    - Gülali ☆ Posof
    - Zülali (Saatçı) ☆ Posof
    - Necdet (Saatçı) ☆ Posof
  - Mecit ☆ Posof
    - Orhan (PTT) ☆ İSTANBUL
    - Temcit ☆ Posof
    - İlhan ☆ Posof
    - Engin ☆ Posof
  - Nurettin ☆ Posof
    - Yücel (Öğrt.) ☆ Posof
    - Kenan ☆ Posof
    - Ercan ☆ Posof
    - Davut ☆ Posof

MEVLÜT ÇAVUŞGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ - YENER - YILDIZ , KIZILTUĞ

YILMAZ

- Mevlüt > ☆ Posof
  - Tahir (Hoca) ☆ Posof
    - Temindar ☆ Posof
      - Yazdan ☆ Posof
    - Ali ☆ KARS
      - Memedali (Avukat) ☆ İSTANBUL
      - Alikemal (Diş Hekimi) ☆ İSTANBUL
    - Şemsettin ☆ KARS
      - Yavuz (Elektrik Müh.) ☆ İSTANBUL
      - Mahmut (Elektrik Müh.) ☆ İSTANBUL

YENER

- Kerem ☆ Posof
  - Rasim ☆ Posof
    - Cemil ☆ İSTANBUL
    - Bahattin ☆ ANKARA
      - Ercan (Ask. Al. D. Bşk. Mem.) ☆ ANKARA

YILDIZ

- Sabit ☆ Posof
  - Abit ☆ Posof
    - Seyfidar (Astsubay) ☆ İSTANBUL
    - Bekir ☆ Posof
  - Kibar ☆ Posof
    - İsrafil ☆ Posof

KIZILTUĞ

- Mevlüt > ☆ Posof
  - Bilal ☆ Posof
    - Aziz ☆ Eleşkirt-AĞRI
      - Cabbar ☆ Eleşkirt-AĞRI
      - Elzem ☆ Eleşkirt-AĞRI

KARACALAR

Aldıkları Soyadları
ŞİMŞEK - YILDIRIM - ÇELİK

ŞİMŞEK

- Recep (Ermiş) > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Haydar ☆ Posof
      - Süleyman (Polis) ☆ İZMİR
      - Ahmet ☆ Posof
      - Feyyaz ☆ Posof
    - Kadim ☆ Posof
      - Seyfat ☆ Posof
      - Memet ☆ Posof
      - Kemal ☆ Posof
      - Mustafa (Öğrt.) ☆ Posof

YILDIRIM

- Tahir > ☆ Posof
  - Mürsel (Zurnacı) ☆ Posof
    - Dursun ☆ Posof
    - Mülazim ☆ Posof
    - Muktesim ☆ ZONGULDAK
  - Binali ☆ Posof
    - Şeref ☆ Posof
    - Elaattin ☆ Posof

ÇELİK

- Ahmet > ☆ Posof
  - Beşet ☆ Posof
    - Nusrettin (PTT) ☆ KARS
    - Şevket (Öğrt.) ☆ İSTANBUL
    - Ali (Sonsuz) ☆ Posof
  - Nuri ☆ Posof
    - Yaşar (Öğrt.) ☆ Posof
    - Yavuz ☆ ZONGULDAK

KALAYCILAR

Aldıkları Soyadları
KIZILDEMİR - ŞEVK

KIZILDEMİR

- Emrullah > ☆ Posof
  - Feyzi (Kalaycı) ☆ Posof
    - Nuri (Kalaycı) ☆ Posof
      - Selahattin ☆ BURSA
    - Rasim (Kalaycı) ☆ Posof
      - Ahmet (Polis) ☆ ANKARA
      - İsrafil (Öğrt.) ☆ Posof
        - Vedat (Öğrt.) ☆ Posof
        - Akay ☆ Posof
        - Alper ☆ Posof
    - Yusuf (Pehlivan) ☆ Posof

ŞEVK

- Kahriman (Kalaycı) ☆ Posof
  - Kasım (Kalaycı) ☆ Posof
    - Tacettin (TEK Mem.) ☆ ANKARA
  - Memet ☆ Posof
    - Ahmet ☆ ESKİŞEHİR
    - Fezair ☆ İSTANBUL
    - Nezair ☆ Posof
    - Resul ☆ Posof

ARİFİZİGİL

Aldıkları Soyadları
ERDEM

- Arif > ☆ Posof
  - Ali ☆ Posof
    - Halim ☆ Posof
      - Çelik ☆ BELÇİKA
      - Memduh ☆ Posof
    - Habip ☆ Posof
      - Mukaddim (Öğrt.) ☆ BURSA
        - Olgun (Polis) ☆ BURSA
        - Onur ☆ BURSA
      - Rıfat (Nalbant) ☆ Doğanşehir
      - Sait (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Mahmut ☆ Posof
    - Ahmet ☆ Posof
      - Mehmet (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Mustafa (Sağlık Mem.) ☆ Posof
    - Nuri ☆ Posof
      - Nurettin (Öğretmen) ☆ Posof
      - Necmettin ☆ Posof
  - Hüseyin ☆ Posof
    - Kurban ☆ Doğanşehir
      - Şeref ☆ Doğanşehir
      - Necmettin ☆ Doğanşehir
      - Hüsnü (Astsb.) ☆ Doğanşehir

SULO USTAGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ

- Yasin > ☆ Posof
  - Mustafa ☆ Posof
    - Yusuf ☆ Posof
      - Nuri (Kuyumcu) ☆ Posof
        - Oktay (Memur) ☆ ANKARA
        - Okyay (Astsb.) ☆ Posof
        - Yusuf (Esnaf) ☆ Posof
    - Süleyman ☆ Posof
      - Fikret (Maliyeci) ☆ Posof
      - Aslan (Öğretmen) ☆ İZMİT
  - Ali ☆ Posof
    - Cemil ☆ Posof
    - İsmet ☆ Posof
  - Haydar (Demirci) ☆ Posof
    - Ömer (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Abdurrahman (Kuyumcu) ☆ Posof
      - Tahsin (Bekçi) ☆ Posof
      - Cemal ☆ Posof
      - Ersin ☆ Posof
      - Yasin ☆ İSTANBUL
      - Asim ☆ İSTANBUL
      - Nesim ☆ BURSA
      - Muhsin (Öğretmen) ☆ Selim-KARS
  - Mehmet ☆ Posof
    - Abbas ☆ İSTANBUL
    - İbrahim ☆ Posof
      - Reşat ☆ Ereğli-ZONG.
      - Yaşar (Öğretmen) ☆ Posof
  - Coşkun ☆ Posof
    - Abbas ☆ Posof
      - Memet (Sıvacı) ☆ Posof
        - Himmet (Kâtip) ☆ Posof
        - Hikmet ☆ Posof

RÜSTEMGİL

Aldıkları Soyadları
SAYGILI

- Rüstem > ☆ Posof
  - Mehemmet ☆ Posof
    - Şahpender (Sonsuz)(Odacı) ☆ Posof
    - Efraim ☆ Posof
      - Elbeyi (Odacı) ☆ Posof
    - Osman (Öğrt.) ☆ Posof
      - Sevindik ☆ Posof
      - Güvendik ☆ Posof
    - Kemal ☆ Posof
      - Durmuş ☆ Posof
      - Yılmaz ☆ Posof
  - Ahmet ☆ Posof
    - Emin ☆ İZMİR
    - Naim ☆ İZMİR
    - Enver (Astsb.) ☆ İZMİR
  - Şevket ☆ Posof
    - Nurettin ☆ ANKARA
      - Ercan (Astsb.) ☆ ANKARA

İSPİRLİGİL (ZAİMLER)

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Hacı Ali > ☆ İspir
  - Yakup ☆ İspir
    - Osman (İçgüveyi olarak kalan) ☆ Posof
      - Yaşar (Öğretmen) ☆ Posof
        - Suat ☆ Posof
        - Ali ☆ Posof

ŞİRİN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
UZUN - DÖNMEZ

UZUN

- Şirin >
  - Eşref > ☆ Posof
    - Recep ☆ Posof
      - Şirin ☆ Posof
        - Sedrettin (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Selahattin (Polis) ☆ ANKARA
        - Sebahattin (Tapucu) ☆ Gebze-İZMİT
      - Şahmurat ☆ Posof
        - Kâmil ☆ Posof
      - Bedel ☆ Posof
        - Eşref (Öğrt.) ☆ ANKARA
        - Salih ☆ ANKARA
      - Memet ☆ Posof
        - Ahmet (Öğrt.) ☆ Posof
        - Nurettin ☆ Posof
      - Mustafa ☆ Posof
        - Nizamettin (Öğrt.) ☆ Posof
        - Zarafettin ☆ BURSA
        - Ümmet ☆ ANKARA

DÖNMEZ

- Mahmut > ☆ Posof
  - Aslan ☆ Posof
    - Mevlüt (Esnaf) ☆ Posof
      - Kemal (Esnaf) ☆ Posof
        - Sezai (Esnaf) ☆ İSTANBUL

ARİF AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ERTÜRK - BİLMİŞ

ERTÜRK

- Salih > ☆ Posof
  - Arif (Kasap) ☆ Posof
    - Sabit ☆ Posof
      - Halit ☆ Posof
        - Sıddık ☆ İSTANBUL
          - Galip (Elektrik Müh.) ☆ İSTANBUL
          - Metin ☆ İSTANBUL
        - Arif ☆ İSTANBUL
          - Ayhan ☆ İSTANBUL
        - Yılmaz ☆ İSTANBUL
          - Murat ☆ İSTANBUL
        - Fahri (Sonsuz) ☆ Posof
        - Memet ☆ Posof
          - Nurettin ☆ Posof
          - Şemsettin ☆ Posof
      - Mürsel (Esnaf) ☆ Posof
        - İhsan (Mal. Müfettişi) ☆ ANKARA
        - Bahattin (Esnaf) ☆ Posof
          - Kemal (Esnaf) ☆ Posof
          - Sabit (Mak. Müh.) ☆ ANKARA
      - Aydın (Esnaf) ☆ Posof
        - Zeki (Bankacı) ☆ İZMİT
          - Murat ☆ İZMİT
        - Memedali (Tahsildar) ☆ Posof
          - M. Salih ☆ Posof
          - Selami ☆ Posof
        - Candan (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Cemal (Esnaf) ☆ Posof
          - Doğuhan ☆ Posof
          - Doğancan ☆ Posof
    - Şavki ☆ Posof
      - Asım ☆ İSTANBUL
      - Memedali (Subay) ☆ İSTANBUL
        - ..... (İnş. Müh.) ☆ İSTANBUL
      - Ahmet (Gümrük Mem.) ☆ İSTANBUL
        - Adnan (Mak. Müh.) ☆ İSTANBUL
        - Atilla ☆ İSTANBUL
      - Selahattin (Güm. Mh. Mem.-Kuyumcu) ☆ MERSİN
        - Tuncer (Polis) ☆ ANKARA
        - Yücel (Öğrt.) ☆ MERSİN
    - Temür ☆ Posof
      - Cafer (Gazi) ☆ Posof
        - Esfendiyar ☆ BURSA
          - Efser(Öğrt.), Gürsoy ☆ BURSA
      - Nurettin ,Enver ☆ BURSA

BİLMİŞ

- Salih > ☆ Posof
  - Arif ☆ Posof
    - Hazık ☆ Posof
      - Aslan ☆ Posof
        - Merdinşah ☆ İnegöl
        - Ayhan (Güm. Muh. Mem.) ☆ İSTANBUL
        - Seyhan ☆ Posof
      - Rahim ☆ Posof
        - Özdemir (Bankacı) ☆ Posof
        - Aydemir ☆ Posof
      - Eflatun ☆ Posof
        - Memetali (Bankacı) ☆ İSTANBUL
      - Asım (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Tahsin ☆ ANKARA

MİKTAT USTAGİL

Aldıkları Soyadları
DURAN - DEMİRKIRAN

DURAN

- Miktat > ☆ Posof
  - Ridvan ☆ Posof
    - Haydar (Başkatip) ☆ Posof
      - Lütfü ☆ Posof
        - Şener (Öğrt.) ☆ Posof
        - Dincer (Öğrt.) ☆ Posof

DEMİRKIRAN

- Miktat > ☆ Posof
  - Zarif ☆ Posof
    - Mustafa ☆ Posof
      - Süleyman (Astsb.) ☆ Edremit
      - İbrahim (Astsb.) Oğ: Yalçın, Metin, Çetin ☆ İSTANBUL
    - Mahmut ☆ Posof
      - Yener ☆ ANKARA
      - Ömer ☆ Posof
    - Memet , Rahim, Ahmet ☆ İSTANBUL

MUTİGİL

Aldıkları Soyadları
ORAKÇI - YÜKSEL - YILDIRIM - ÖZTÜRK

ORAKÇI

- Ziya (Kasap) > ☆ Posof
  - Nuri (Kasap) ☆ Posof
    - Yaşar ☆ ANKARA
    - Orhan ☆ ANKARA
  - Ahmet (Sonsuz) ☆ Posof
  - Mustafa ☆ ANKARA
  - Memet ☆ Posof
    - Metin (Güm. Mh. Mem.) ☆ EDİRNE

YÜKSEL

- İbrahim (Müftü) > ☆ Posof
  - Şemsettin (Subay) ☆ ANKARA
    - Bora (Şehit Plot) ☆ ANKARA
  - Alaattin (Tapucu)(Sonsuz) ☆ ANKARA
  - Hayrettin (Orman Bak. Mem.) ☆ Posof
    - Şahap ☆ ANKARA
    - Şinasi ☆ ANKARA

YILDIRIM

- Nazım > ☆ Posof
  - Nuri ☆ İSTANBUL
  - Sabahattin (Orman Bak. Mem.)(Sonsuz) ☆ İSTANBUL
  - İsmet (Maliyeci) ☆ İSTANBUL
  - Namık Kemal ☆ BALIKESİR
  - Ali İhsan (Öğretmen) ☆ ANKARA

ÖZTÜRK

- Kadir > ☆ Posof
  - Halim (Nüfus Mem.) ☆ Posof
    - Turgut (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Mustafa (Avukat) ☆ İSTANBUL
  - Fereset ☆ Posof
    - Yaşar (Astsb.) ☆ ANKARA
    - Tüncer (Memur) ☆ ANKARA

KASAPOĞLU

Aldıkları Soyadları
KARTAL

- Kahriman (Kasap) > ☆ Posof
  - Yusuf (Arıcı-Ziraat Müh.) ☆ Posof
    - Cevher (Arıcı) ☆ Posof
    - Cihan (Arıcı) ☆ Posof

Not: Kahriman'ın kardeşi Erzurum'dadır.

KARADELİLER

Aldıkları Soyadları
KÖSE - BULUT

KÖSE

- Miktat > ☆ Posof
  - Memmet ☆ Posof
    - Mahmut (Hizarcı-Pehlivan) ☆ Posof
      - Hamit ☆ Posof
        - Davut ☆ Posof
      - Mecit ☆ Posof
        - İhsan ☆ Posof
      - Kerim ☆ Posof
        - Salih (Tekelci) ☆ Posof
        - Yusuf (Memur) ☆ Posof

BULUT

- Ahmet > ☆ Posof
  - Memet (Oğlu yok) ☆ Posof
  - Mustafa (Pehlivan) ☆ Posof
    - Halit (Kâtip) ☆ Posof
    - Talip (Maliye Müfettişi) ☆ ANKARA

KÜRDOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
TAŞKIRAN - KIZILKAYA

TAŞKIRAN

- Süleyman > ☆ Posof
  - Ali ☆ Posof
    - Osman ☆ Posof
      - Selim ☆ Posof
        - Selver (Öğrt.) ☆ BURSA
        - İsrafil (Öğrt.) ☆ BURSA
        - Enver ☆ Posof
          - Atanur (Ölü) ☆ Posof
          - Hüsamettin (PTT) ☆ Posof
          - Şemsettin (PTT) ☆ Posof

☆ Posof

- Halim (Pehlivan)
  - Uşem (PTT) ☆ Selim-KARS
  - Yaşar (Kuyumcu) ☆ Posof
- Hafiz ☆ Posof
  - Yılmaz ☆ ANKARA
  - Yavuz ☆ ANKARA
  - Hikmet ☆ Posof
- Hatem ☆ Posof
  - Cavit (Meteoroloji M.) ☆ Posof
- Etem ☆ Posof
  - Aktem ☆ İSTANBUL
- Ali ☆ Posof
  - Cengiz (Bankacı) ☆ Posof

KIZILKAYA

- Teyfik > ☆ Posof
  - Rasik ☆ Posof
    - Sebahattin ☆ Posof
    - Mühittin ☆ Posof
    - Teher ☆ Nazilli-AYDIN
    - Etem ☆ ANKARA
  - Hazık ☆ Posof
    - Asker ☆ Posof
    - Hayrettin ☆ ZONGULDAK
    - Dursun ☆ Posof
    - Şerif ☆ Posof
  - Fayık ☆ Posof
    - Memet ☆ Konk -ARD.
      - Etem (Orman Mh.) ☆ Posof
      - Hasan ☆ Konk -ARD.
      - Hüseyin ☆ Konk -ARD.
      - Mustafa ☆ Konk -ARD.

SOYMALAR (Terzigil)

Aldıkları Soyadları
SAYILIR - EŞKİN - GÜNGÖR - SOY

SAYILIR

- Sani > ☆ Posof
  - Reşit ☆ Posof
    - Kadir (Terzi) ☆ Posof
      - Hakki (Şair) ☆ Posof
        - Metin ☆ Posof
        - İlim ☆ ANKARA
        - Feyyaz ☆ ANKARA
          - Yavuz (Daire Bşk.) ☆ ANKARA
      - Yafez (Fırıncı) ☆ Posof
        - Ahmet ☆ BURSA
          - İlhan ☆ BURSA
          - Tevhit ☆ BURSA
        - Kamber ☆ BURSA
          - Özkan (İnş. Müh.) ☆ İZMİR
          - Yüksel (Şoför) ☆ BURSA
      - Bedrün ☆ Posof
        - Şefik (PTT) ☆ ANKARA
        - Enser (PTT) ☆ BURSA
        - Turgut (Öğrt.) ☆ ANKARA

EŞKİN

- Sani > ☆ Posof
  - Reşit ☆ Posof
    - Şahpaz ☆ Posof
      - Rasim ☆ Posof
        - Memedali (Müstahdem) ☆ Posof
          - Necati (Polis) ☆ ANKARA
          - Cevdet (Polis) ☆ ANKARA
          - Nevzat (Öğrt.) ☆ Posof
          - Necdat (Bankacı) ☆ Posof
        - Kemal ☆ Dalaman-MUĞ.
        - Cemal (Astsb.) ☆ ANKARA

GÜNGÖR

- Sani > ☆ Posof
  - Şakir ☆ Posof
    - Fehmi (Terzi) ☆ Posof
      - Hilmi ☆ Posof
        - Adnan (Tekel Mem.) ☆ BURSA
        - Yunus ☆ Posof
        - Yavuz ☆ İSTANBUL
        - İbrahim (Öğrt.) ☆ İSTANBUL

SOY

- Sani > ☆ Posof
  - Reşit ☆ Posof
    - İzzet ☆ Posof
      - Süfi ☆ Posof
        - Şadimen ☆ Posof
          - Kemal ☆ Posof
            - Tuncer (Öğrt.) ☆ Posof
          - Cemal ☆ Posof
            - Erdal ☆ Posof
        - Kahriman (Dava Vekili) ☆ Posof
          - Ertan (Astsb.) ☆ ANKARA
          - Erol (Astsb.) ölü ☆ Posof
          - Reşeddin (Dava Vekili) ☆ Posof

TOTOLAR

Aldıkları Soyadları
AKTAŞ - AŞKIN - GÜLER

AKTAŞ

- Zarif > ☆ Posof
  - Hürişan ☆ Posof
    - Kibar (Subay) ☆ ANKARA
    - Ekrem ☆ Posof
    - Mükerrem ☆ Posof
    - Şeref ☆ Posof
  - Eflatun (Sonsuz) ☆ Posof

AŞKIN

- Haşim > ☆ Posof
  - Sadık ☆ Posof
    - Kürşat ☆ ANKARA

GÜLER

- Coşkun > ☆ Posof
  - Ahmet ☆ Sarıkamış
    - Nuri (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Ayhan (Orman Mh. Mem.) ☆ Sarıkamış
    - Ali ☆ Sarıkamış
    - Ahmet ☆ Sarıkamış
- Recep > ☆ Posof
  - Mürşüt ☆ KARS
    - Şemşet ☆ KARS
      - Rüfeddin ☆ KARS

TİLİLER

Aldıkları Soyadları
EKİCİ - YILDIRIM

EKİCİ

*Baykent'ten **Akif**, içgüveyi gelmiş,*
*Akif'in kızına, Rabat'tan Şerif oğlu **Mahmut** içgüveyi gelmiş,*
*Mahmut'un kızına da, Yaylaaltı'ndan Ali oğlu **Eşref** içgüveyi gelmiş.*

- Eşref > ☆ Posof
  - Muhlis ☆ Posof
    - Mahmut ☆ Nazilli
    - Memet (Öğretmen) ☆ İZMİR
    - Mevlüt (Öğretmen) ☆ Posof
  - Halis (Oğlu, ...) ☆ ANKARA
  - Akif ☆ Posof
    - Remzi (Hastane M.) ☆ Posof
    - Tüncer (PTT) ☆ Posof
    - Yücel (Bankacı) ☆ Posof
    - Fazli (TEK Mm.) ☆ Posof
  - Tufan ☆ Posof
    - Ayhan (Astsb.) ☆ İZMİR
  - Halit (Sonsuz) ☆ Posof

YILDIRIM

- Şahpender (Sünnetçi) > ☆ Posof
  - Rahim (Öğretmen) ☆ İZMİT
  - Fehim (Öğretmen) ☆ Posof
  - Musa ☆ Posof
  - İsa ☆ Posof

KOPSİYALAR

Aldıkları Soyadları
DEMİREL

- Süleyman > ☆ Posof
  - İbrahim ☆ Posof
    - Mustafa ☆ Posof
      - Şevket (Gazi) ☆ Posof
        - Memet (Astsb.) ☆ ÇORUM
        - Seyfat (Sağ. Mem.) ☆ Posof
      - Veysel ☆ Posof
        - Reşeddin (Kâtip) ☆ ANKARA
        - Şaban ☆ İSTANBUL
        - Şemsettin ☆ BELÇİKA
        - Selahattin ☆ KÜTAHYA
        - Vahdettin ☆ Posof
      - İbrahim ☆ Posof
        - Hulisi (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Köksal ☆ Posof
        - Engin ☆ Posof
        - Seçkin ☆ Posof
      - Enver ☆ Posof
        - Nevruz ☆ MUĞLA
        - Yılmaz (Bankacı) ☆ Posof
        - Yavuz (Öğretmen) ☆ Posof
      - Hazık ☆ Posof
        - Sait ☆ Posof
        - ..... ☆ İZMİT
    - Loman ☆ Posof
      - Mirza ☆ İSTANBUL
      - Servent ☆ Posof
        - Memduh ☆ İSTANBUL
        - Muammer ☆ KARS
        - Müzekker ☆ Posof
      - Fariz ☆ Posof
        - Secaattin ☆ İZMİT
        - Nihat (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Nahit (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Ahmet ☆ ANKARA

BAYRAKDARLAR

Aldıkları Soyadları
BAYRAKDAR - ERGÜN

BAYRAKDAR

- Reşit > ☆ Posof
  - Şakir ☆ Posof
    - Vehpi ☆ Posof
      - Harun (Oğlu yok) ☆ Posof
      - Cafer ☆ Posof
        - İsmet ☆ İSTANBUL
        - Fuat ☆ İSTANBUL
      - Yusuf ☆ Posof
        - Şakir (Hizmetli) ☆ Posof
        - Yılmaz (Öğretmen) ☆ Posof

ERGÜN

- Reşit > ☆ Posof
  - Şakir ☆ Posof
    - İskender ☆ Posof
      - Ekrem ☆ Posof
        - Yaşar (Esnaf) ☆ Posof
      - Resül (Öğretmen) ☆ Posof
        - Ayhan (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Erol ☆ ANKARA
        - Ali ☆ ANKARA
        - ..... ☆ ANKARA
    - Şükrü ☆ Posof
      - Hürişan ☆ Posof
        - Cavat (Öğretmen) ☆ Posof
      - Alişan ☆ Posof
        - Arif (Memur) ☆ KARS
        - Ömer (Memur) ☆ Posof
      - Selim (Bekçi) ☆ Posof
        - Adil (Memur) ☆ İskenderun
        - Adnan (Esnaf) ☆ Posof

ÇAMUR ALİGİL (Hacıgil)

Aldıkları Soyadları
SUCU - ERDOĞAN - ÖZTAŞ

SUCU

- Ali > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Aslan ☆ Posof
      - Kurban (Gazi) ☆ Posof
        - Alaattin (Öğretmen) ☆ Posof
          - Yaşar (Öğretmen) ☆ Posof
        - Fahrettin (Öğretmen) ☆ Posof
          - Necmi (Mühendis) ☆ ANKARA
          - Suat (Öğretmen) ☆ İZMİT
        - Aslan ☆ Posof
          - Yener (Öğretmen) ☆ BELÇİKA
          - Taner (İktisatçı) ☆ İSTANBUL
      - Rasim ☆ Posof
        - Laçin ☆ Posof
          - Ağa ☆ Posof
          - Cavit ☆ Posof
          - Vasip ☆ Posof
          - İlhan (Bankacı) ☆ Posof
          - Yücel (Bankacı) ☆ BURSA
        - Fevzi ☆ Posof
          - Gökay ☆ BURSA
        - Nazim ☆ Nazilli
        - Fikri ☆ Nazilli
        - Aslan ☆ Nazilli
      - Ömer ☆ Posof
        - Memet (Orman Müh. Mem.) ☆ Posof
        - Enver (Gardiyan) ☆ Posof

ERDOĞAN

- Ali > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Haşim ☆ Posof
      - Devriş (Oğlu yok) ☆ Posof
      - Ahmet ☆ Posof
        - Nuri (Bankacı) ☆ Posof
        - Hayrettin (Öğretmen) ☆ Posof
        - Mustafa (Esnaf) ☆ Posof

ÖZTAŞ

- Ali > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Beşet (1877-78 Savaşı'nda Şehit) ☆ Oltu
      - Ahmet ☆ Oltu
        - Dilaver (Öğretmen) ☆ Oltu
        - Münür ☆ Oltu

HASAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ÖRGÜN - ÖZTÜRK - İNAN
SUBAŞI - ÇOLAK - KESKİN

ÖRGÜN

- Firgani > ☆ Posof
  - Ali (Hoca) ☆ Posof
    - Yusuf (Öğretmen) ☆ Posof
      - Cengiz (Astsb.) ☆ İSTANBUL
      - Sungur ☆ İSTANBUL
      - Atom ☆ İSTANBUL
      - Kurtuluş ☆ İSTANBUL
      - İsrafil ☆ Posof
    - Cafer ☆ Posof
      - Baydar (Astsb.) ☆ ANKARA

ÖZTÜRK

- Hasan > ☆ Posof
  - Ridvan ☆ Posof
    - İsmail (Muhasip) ☆ Posof
      - Şerafettin (Orm. Mh.) ☆ Göle
      - İsrafil (Öğretmen) ☆ Posof
      - Ahmet ☆ Posof

İNAN

- İrfani > ☆ Posof
  - İsak ☆ Posof
    - Mirza ☆ Posof
      - Muharrem (Bankacı) ☆ Posof
      - Mükerrem (Esnaf) ☆ Posof
      - Memet (Bankacı) ☆ Kuşadası
      - Reşat ☆ Kuşadası
    - Rıza ☆ İSTANBUL
      - Memet ☆ İSTANBUL
      - Nizamettin ☆ İSTANBUL
    - Hamza (Zurnacı) ☆ Posof
      - Salih ☆ BURSA

SUBAŞI

- Hasan > ☆ Posof
  - Musa (Sonsuz) ☆ Posof
  - Yusuf (Hoca-1877 Kars'da Şehit) ☆ Posof
  - Mevlüt (1877 Kars'da Şehit) ☆ Posof
  - Devriş ☆ Posof
    - Muzaffer ☆ Posof
      - Yılmaz ☆ İZMİR
      - Ayvaz ☆ Posof
      - Feyyaz ☆ Posof
    - Abdullah ☆ Posof
      - Yahya ☆ BURSA
      - Süleyman ☆ BURSA

ÇOLAK

- Hasan > ☆ Posof
  - Zenüni ☆ Posof
    - Nuri ☆ ESKİŞEHİR
      - İsmet ☆ ESKİŞEHİR
      - Zeki ☆ ESKİŞEHİR
      - Hikmet (Öğretmen) ☆ ESKİŞEHİR
    - Zekeriye ☆ Posof
      - Yakup ☆ Posof
      - Orhan ☆ Posof
    - Memet (Öğretmen) ☆ Posof
    - Hasan (Öğretmen) ☆ Posof
      - Yavuz (Askeri Hakim) ☆ ANKARA
      - Alper (Orman Müh.) ☆ İSTANBUL
      - Mete (Hava Subayı) ☆ KÜTAHYA

KESKİN

- Şükrü (Sünnetçi) > ☆ Posof
  - Hüseyin (Sünnetçi) ☆ Posof
    - Aziz (PTT Müd.) ☆ Posof
      - Ramiz (PTT) ☆ Hanak
      - Sait (PTT) ☆ Posof
      - Şükrü (Esnaf) ☆ Posof
  - Hamdi (Sünnetçi) ☆ Posof
    - Mustafa ☆ Posof
      - Zakir (Astsb.) ☆ ANKARA
      - Şakir (PTT) ☆ KARS
    - Memet ☆ Posof
      - Orhan (PTT) ☆ BURSA
    - Hasan ☆ Posof
      - Adil (PTT) ☆ Hanak

NALBANTLAR

Aldıkları Soyadları
ÇAKICI - DOĞRU

ÇAKICI

- Emin > ☆ Posof
  - Şahpaz ☆ Posof
    - Hürişan ☆ Posof
      - Murat (Astsb.) ☆ EDİRNE
      - Emin (Özel İdare Mem.) ☆ Sarıkamış
        - Selami (Avukat) ☆ İZMİT
      - Saim (Astsb.) ☆ İZMİT
      - Asim ☆ Posof
      - Salih ☆ Posof
    - Hc. İzzet (Oğlu yok) ☆ Posof
    - Reis ☆ Posof
      - Tahsin (Memur) ☆ KARS
      - Yasin (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Şener (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Nuri ☆ ARDAHAN
      - Vahit ☆ ARDAHAN
      - Zahit ☆ ARDAHAN
      - Zakir ☆ ARDAHAN

DOĞRU

- Mehmet > ☆ Posof
  - Kahriman ☆ Posof
    - Mansur ☆ Posof
      - Şahpaz ☆ BURSA
      - Yaşar (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Server ☆ Posof
    - Memet ☆ Posof
      - Dursunali (Bankacı) ☆ Posof
    - Ahmet ☆ Posof
      - Alim (Öğretmen) ☆ KARS
      - Nedim (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Yılmaz (Polis) ☆ İSTANBUL

ÇAYCILAR

Aldıkları Soyadları
ÇAYCI

- ..... >
  - Abbas ☆ Posof
    - Nuri (Sıvacı) ☆ Posof
      - Necati (Polis) ☆ İSTANBUL
      - Nevzat (Astsb.) ☆ ADAPAZARI
      - Cevdet (Öğretmen) ☆ Posof
        - Turgay ☆ Posof
        - Uğur ☆ Posof
      - Necdet (Nüfus Md.) ☆ Posof
    - Habip ☆ Posof
      - Yaşar (Hizmetli) ☆ Posof
      - Yılmaz (Vezneci) ☆ Posof
        - Aygün ☆ Posof
    - Süleyman (Askerde Şehit-1941) ☆ Posof
      - Merdali (Hizmetli) ☆ Posof
      - Mikâil ☆ Posof

KAMPURLAR

Aldıkları Soyadları
UĞURLU - ÖLÇER - USANMAZ - DEDE

UĞURLU

- Ali > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Ömer (Marangoz) ☆ Posof
      - Ahmet (Öğretmen) ☆ Posof
        - Refik (Tekniker) ☆ Posof
        - Adnan (Tekniker) ☆ İSTANBUL
      - İsmet (Hizmetli) ☆ Posof
      - İsrafil (Öğretmen) ☆ Demirci

ÖLÇER

- Ali > ☆ Posof
  - Süleyman ☆ Posof
    - Memedali ☆ Posof
      - Onur (Gümrük Mh. Mem.) ☆ ERZURUM
      - Öngay (Bankacı) ☆ İSTANBUL
      - Necati (Öğretmen) ☆ Posof
      - Reşeddin (PTT) ☆ KARS
    - Mehti ☆ Posof
      - İdris ☆ Posof
        - Yaşar (TEKEL) ☆ KARS
      - Ali ☆ Posof
        - İsrafil (Öğretmen) ☆ SAMSUN
        - Aliyar ☆ Posof
        - Kadir ☆ Posof
      - Memet ☆ Posof
        - Atila ☆ ERZURUM
        - Erhan ☆ BURSA
        - Orhan ☆ Posof
      - İlyas (Öğretmen) ☆ Posof
        - Yüksel ☆ Posof
        - Köksal (Öğretmen) ☆ Akyaka-KARS
        - Ünsal (Bankacı) ☆ KARS

DEDE

- Ali > ☆ Posof
  - Hüseyin ☆ Posof
    - Dursun ☆ Posof
      - Nizamettin (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Kemalettin (Astsb.) ☆ İSTANBUL
      - Alaattin ☆ Posof
      - Şükrü ☆ İSTANBUL
      - Sadrettin (Hizmetli) ☆ Posof
      - Ercan ☆ Posof

USANMAZ

- Ali > ☆ Posof
  - Eyüp ☆ Posof
    - Hamza ☆ Posof
      - Sabahattin ☆ BURSA
        - Şennur (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Süleyman (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Şener ☆ BURSA
        - Yener ☆ BURSA
      - Cemil ☆ Posof
        - Cemal ☆ Posof
        - Serdinç ☆ Posof
        - Erdinç ☆ Posof
      - Celil (Öğretmen) ☆ ADAPAZARI
      - Cengiz (Berber) ☆ Posof
        - Turgay ☆ BURSA
        - Gökay ☆ BURSA
        - Olcay ☆ BURSA
        - Ercan ☆ BURSA
      - Cevri (Astsb.) ☆ ANKARA
    - Nuri ☆ Posof
      - Süleyman ☆ ADAPAZARI
      - Hüseyin ☆ ADAPAZARI
    - Halit ☆ Posof
      - Hamit (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Necmettin (Öğretmen) ☆ SAMSUN
      - Şemsettin (Astsb.) ☆ İSTANBUL
      - Bahattin (Öğretmen) ☆ MANİSA
      - Bedrettin (Öğretmen ☆ MANİSA
      - Sedrettin (Hizmetli) ☆ Posof
      - Abdullah ☆ Posof
        - Enver (Astsb.) ☆ ANKARA
          - Osman ☆ ANKARA

Bu sülaleden;

Tahsin Usta *ve* ***Latif****, Digor'a, oradan da, İzmit'e gittiler.*

Şaban*, Ardahan'ın Çamlıçatak Köyü'ndedir.*

ALİ HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
ERENGİL

- Ali (Hoca) > ☆ Posof
  - Koçi ☆ Posof
    - İsmet ☆ Posof
    - Misbet (Hizmetli) ☆ Posof
  - Yusuf ☆ Posof
    - Dursun ☆ Posof
      - Memet (Bankacı) ☆ Posof
    - Hükümdar (Astsb.) ☆ İSTANBUL

OSMAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
COŞKUN - COŞAR

COŞKUN

- Mustafa > ☆ Posof
  - Coşkun ☆ Posof
    - Mevlüt ☆ Posof
      - Mustafa ☆ Posof
        - Orhan (Hakim Subay) ☆ İSTANBUL
        - Ahmet (Öğretmen) ☆ ANKARA

COŞAR

- Mustafa > ☆ Posof
  - Coşkun ☆ Posof
    - Ali ☆ Posof
      - Mürsel (Hizmetli) ☆ Posof
        - Efsel (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Alim (Öğretmen) ☆ KONYA
        - İhsan (Memur) ☆ BURSA
      - Haci ☆ Posof
        - İlhan ☆ KONYA
        - Kemal (Memur) ☆ SAMSUN
        - Azmi (Fen Mem.) ☆ Posof
      - Mehmet (Elektrik Santral) ☆ Posof
        - İlter (Astsb.) ☆ İZMİR
      - Hafız ☆ Posof
        - Tüncer ☆ İSTANBUL
        - Selahattin (Öğretmen) ☆ Edremit
        - Secaattin (Memur) ☆ Posof

İSMAİLGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNDOĞDU - ÖZKAN

GÜNDOĞDU

- İsmail > ☆ Posof
  - Mehmet ☆ Posof
    - Musa ☆ Posof
      - Şevket (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Mustafa (Kuyumcu) ☆ Posof
        - İlhami (Kuyumcu) ☆ Posof

ÖZKAN

- İsmail > ☆ Posof
  - Sabri ☆ Posof
    - Seyfettin (Bel. Muh.) ☆ Posof
      - Şahset (Gümrük Mh. Mem.) ☆ İSTANBUL
      - Yaşar (Polis) ☆ Çeşme-İZMİR
    - Fazli ☆ Posof
      - Tevhiddin (Tekel Mem.) ☆ Posof

HACI İLYAZGİL

Aldıkları Soyadları
AYGÜN

- Hc. İlyaz > ☆ Posof
  - Yusuf ☆ Posof
    - Memedali ☆ Posof
      - Aslan (Hoca) ☆ Posof
        - Ahmet (Sağlık Memuru) ☆ İSTANBUL
        - Dursunali (Subay) ☆ ANKARA
        - M. Tahir (Foto) ☆ Posof
          - Yaşar ☆ Posof
          - Orhan (Foto ☆ Posof
          - İlhan (Foto) ☆ Posof
      - Mevlüt ☆ Posof
        - O. Nuri (Maliyeci) ☆ ANKARA
          - Memedali (Maliyeci) ☆ İZMİR
        - Mustafa ☆ RİZE
      - Yusuf ☆ Posof
        - Hc. Mustafa ☆ ANKARA
      - Sabit ☆ Çamlıçatak
        - Çamlıçatak
          - Reiz ☆ Çamlıçatak
          - Kâzım ☆ Çamlıçatak
          - Sefil ☆ Çamlıçat
          - Selahattin ☆ Kumlukoz
    - Mehemmet (Sonsuz) ☆ Posof
    - Mustafa (Sonsuz)

GÜL AHMETGİL

Aldıkları Soyadları
VARLI - ÖZDEMİR - İŞÇİ

VARLI

- Gülahmet > ☆ Posof
  - Mevlüt ☆ Posof
    - Memedali (Saraç) ☆ ANKARA
    - Mustafa (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Kemal (Sağlık Memuru) ☆ ANKARA
    - Cavat (Saraç) ☆ Posof

ÖZDEMİR

- Hamdi > ☆ Tepeler
  - Mehemmet ☆ Tepeler
  - Mahmut ☆ Tepeler

İŞÇİ

*Yaylaaltı Köyü'nden, **Abazagil** sülalesinden, içgüveyi olarak gelen;*

- Pehlül > ☆ Posof
  - Memet (Gümrük Muh. Mem.) ☆ İnegöl-BURSA
    - Hümmet (Öğretmen) ☆ İnegöl-BURSA

ŞEYTANLAR

Aldıkları Soyadları
ATALAY

- Davul Ahmet > ☆ Posof
  - Şamil ☆ Posof
    - Rumi (Tahsildar) ☆ Posof
      - Osman ☆ Posof
        - Ercan (Öğretmen) ☆ MERSİN
        - Erdinç ☆ Posof
        - Yücel ☆ Posof
    - Şevket ☆ Posof
      - Muhittin (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Alaattin ☆ Posof
        - Kemal (Müh.) ☆ Aliağa-İZMİR
        - Kenan ☆ Aliağa-İZMİR
      - Hüsamettin (Ölü-Oğlu yok) ☆ Posof
    - Şapur ☆ Ardahan
    - Ahmet ☆ Posof
      - Aslan ☆ İZMİT
      - Memet (Öğretmen) ☆ Posof

KARA SULİLER

Aldıkları Soyadları
KARA

- Sefer > ☆ Posof
  - Asker ☆ Posof
    - Nihat (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Vahit ☆ İSTANBUL
- Sakip > ☆ Posof
  - Şevki ☆ Posof
    - Dursun ☆ Posof
    - Ali(Öğretmen) ☆ Posof
    - Cemil ☆ FRANSA

LEZGİLER

Aldıkları Soyadları
SAYDAM - GÜLTEKİN - ULAVUR

SAYDAM

- Mahmut (İlk kuyumcu) > ☆ Posof
  - Halit (Nüfus Md.) ☆ ANKARA
    - Mahmut ☆ İZMİT
  - Yusuf ☆ İZMİT
  - Mustafa (Öğretmen) ☆ İZMİT
  - Zekeriye ☆ İSTANBUL
  - Şevket (Fidanlamada Bekçi) ☆ Posof

GÜLTEKİN

- Derviş > ☆ Posof
  - Ferhat ☆ Posof
    - Nevzat ☆ Posof
    - Necdat ☆ İSTANBUL
    - Cemil ☆ MERSİN
    - Kurban (Öğretmen) ☆ Posof
  - Bektaş ☆ Posof
    - Salih (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Cengiz (Astsb.) ☆ ANKARA
    - Zakir (Astsb.) ☆ ANKARA
    - Yavuz ☆ ANKARA
    - Zekeriye ☆ Posof
  - Hürişan (Ölü-Oğlu yok) ☆ Posof

ULAVUR

- Pehlül > ☆ Posof
  - Yusuf ☆ Posof
    - Alattin (Öğretmen) ☆ Kuşadası
  - Muzaffer ☆ Posof
    - Mülazim (Öğretmen) ☆ Kuşadası
    - Mükerrem ☆ ANKARA
  - Emürşah ☆ ANKARA
    - Kâzim ☆ ANKARA
    - Remzi ☆ ANKARA
    - Yaşar ☆ ANKARA

BEĞLER (Hamşioğulları)

Aldıkları Soyadları
ACAR

- Şerif Bey > ☆ ACARA
- Temür Bey > ☆ ACARA
  - Selim Bey > ☆ AMASYA
    - Ahmet (Subay) ☆ ANKARA
    - Nizamettin (Subay) ☆ ANKARA
    - Yavuz (Orman Müh.) ☆ MUĞLA
    - İbrahim ☆ AMASYA
    - Kemâl ☆ AMASYA
    - Timur ☆ AMASYA

Not: 1936 yılında., Devlet tarafından Mecburi Mekana tabi tutularak, Amasya'ya gönderilmişlerdir.

SANCAK BEYİ

Aldıkları Soyadları
SOYADI ALMAMIŞLARDIR

- Tayfur > ☆ AYDIN
  - Kâmil ☆ AYDIN
    - Sancak Beyi Hc. Şakir ☆ Posof
      - Ahmet ☆ Posof
        - Abbas ☆ Posof

Not: Ahmet ve Abbas Beyler; Efsel Bey'i vurdurdukları için, Yüzbaşı Hurşut Bey tarafından, Doğrular Köyü deresinde, silahla vurularak öldürtürülmüşlerdir.
Ahmet Bey'in kızı, Zeynep Hanım, Selim (ACAR) Bey ile evlenmiş.

KADIGİL

Aldıkları Soyadları
KAPLAN - KADIOĞLU

KAPLAN

- Noman > ☆ Posof
  - Celali (Pehlivan) ☆ Posof
    - Kemal ☆ Posof
      - Ünal (Tekel Mem.) ☆ Posof

KADIOĞLU

- Osman Nuri ☆ MERSİN

BOZOLAR 1878'de Balıkesir'e gitmişler

NİZAMLAR 1878'de Hatay, Dörtyol'a gitmişler

ERGEZER Soyadını alanlar (Puma Köyü'nden gelmişler)

- Sefer > ☆ Bnb. Eminbey
  - Akif ☆ Bnb. Eminbey
    - Aslan ☆ Posof
      - Yaşar (Esnaf) ☆ Posof
      - Yılmaz (Banka Müd.) ☆ ANKARA

ÖZER Soyadını alanlar (Puma Köyü'nden gelmişler)

- Ferhat > ☆ Bnb. Eminbey
  - Şakir ☆ Bnb. Eminbey
    - Ferman (Esnaf) ☆ Posof
      - Reşat (Esnaf) ☆ Posof
      - Necdat (Mal Müdürü) ☆ İnegöl

OCAK Soyadını alanlar (Kumlukoz Köyü'nden gelmişler)

- Ocak > ☆ Kumlukoz
  - Bedrettin ☆ Posof
    - Cemil (PTT Müdürü) ☆ Posof
    - Erhan (Esnaf) ☆ Posof

İNCE Soyadını alanlar (Doğrular Köyü'nden gelmişler)

- Mevlüt > ☆ Doğrular
  - Eflatun ☆ Posof
    - Naşit (Memur) ☆ İZMİR

ÇELİK Soyadını alanlar (Gönülaçan Köyü'nden gelmişler)

- Merdali > ☆ Gönülaçan
  - Resül (Esnaf) ☆ Posof
  - Yılmaz (Elektrikçi) ☆ İnegöl

YILMAZ Soyadını alanlar (Gönülaçan Köyü'nden gelmişler)

- Memet > ☆ Gönülaçan
  - İsmet (Kütüphane Memuru) ☆ Posof

DEMİRCİ Soyadını alanlar (Kalkankaya Köyü'nden gelmişler)

- Aydın > ☆ Kalkankaya
  - İlimdar (Demirci) ☆ Posof
    - Temindar (Marangoz) ☆ Posof

BİLGİLİ Soyadını alanlar (Kalkankaya Köyü'nden gelmişler)

- Kâmil > ☆ Kalkankaya
  - Laçin (Hoca) ☆ Posof
    - Tahsin (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Muhsin (Ziraat Müh.) ☆ ANKARA

ALTUN Soyadını alanlar (Kalkankaya Köyü'nden gelmişler)

- Feyzullah > ☆ Kalkankaya
  - Memedali ☆ Kalkankaya
    - Aslan ☆ Posof
      - Tacettin (Esnaf) ☆ İSTANBUL
      - Sebahattin (Öğretmen) ☆ SAMSUN
      - Altan ☆ Posof
      - Alpaslan ☆ Posof

ERDEM Soyadını alanlar (Özbaşı Köyü'nden gelmişler)

- Rasim > ☆ Özbaşı
  - Mecit (İlk Nakliyecilerden) ☆ Posof

ÖZCAN Soyadını alanlar (Özbaşı Köyü'nden gelmişler)

- Nazim (Usta) > ☆ Özbaşı
  - Enver ☆ Posof

AKTAŞ Soyadını alanlar (Gümüşkavak Köyü'nden gelmişler)

- Refet > ☆ Gümüşkavak
  - İskender (Nakliyeci) ☆ Posof
    - Oktay (Memur) ☆ SAMSUN
    - Fancer (Nakliyeci) ☆ Posof
- Yusuf > ☆ Gümüşkavak
  - Enver (Terzi ve Esnaf) ☆ Posof

EKİCİ Soyadını alanlar (Gümüşkavak Köyü'nden gelmişler)

- Halit > ☆ Gümüşkavak
  - Hulisi (Elektirikçi) ☆ Posof

ERTAN Soyadını alanlar Gümüşkavak Köyü'nden gelmişler)

- Nuri > ☆ Gümüşkavak
  - Memduh (Zabıt Kâtibi) ☆ Posof
    - Yüksel (Öğretmen) ☆ Posof
    - Yücel (Öğretmen) ☆ Posof
    - Özcan (Tekniker) ☆ Ardahan

GÜNDÜZ Soyadını alanlar (Uğurca Köyü'nden gelmişler)

- Mecit > ☆ Uğurca
  - Alişan ☆ Posof

ŞİMŞEK Soyadını alanlar (Yaylaaltı Köyü'nden gelmişler)

- Şahmurat > ☆ Yaylaaltı
  - Şehrali (Gardiyan) ☆ Posof
  - Ali (Esnaf) ☆ Posof

ÖNDER Soyadını alanlar (Kayınlı Köyü'nden gelmişler)

- Beşet > ☆ Kayınlı
  - Feramüz (Terzi) ☆ Posof
    - Erol (Terzi) ☆ Posof
    - Abdurrahman ☆ Posof
    - Necati ☆ Posof
    - İbrahim ☆ Karamürsel
  - Nafiz ☆ Posof
    - Reşat (Terzi ve Ensaf) ☆ Posof
    - Hikmet (Esnaf) ☆ Posof

KURŞUN Soyadını alanlar (Sarıdarı Köyü'nden gelmişler)

- Gafur > ☆ Sarıdarı
  - Sabri Kurşun (Otel ve Kahveci) ☆ Posof

ÜZÜM Soyadını alanlar (Süngülü Köyü'nden gelmişler)

- Hamit > ☆ Süngülü
  - Aziz (Fırıncı) ☆ Posof

AKSEL Soyadını alanlar (Süngülü Köyü'nden gelmişler)

- Memet > ☆ Süngülü
  - Ali (Petrol Ofisi) ☆ Posof
    - İrfan Turgut ☆ Posof

HAVADAR Soyadını alanlar (Süngülü Köyü'nden gelmişler)

- Cemalettin > ☆ Süngülü
  - Cemal ☆ Posof

CESUR Soyadını alanlar (Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler)

- Muzaffer > ☆ Kurşunçavuş
  - Kâmil (Esnaf) ☆ Posof

AKDENİZ Soyadını alanlar (Günlüce Köyü'nden gelmişler)

- Asker > ☆ Günlüce
  - Selahattin (Esnaf) ☆ Posof

YENER Soyadını alanlar (Günlüce Köyü'nden gelmişler)

- Bedirşah > ☆ Günlüce
  - Engin (Hoca) ☆ Posof

GÜNDÜZ Soyadını alanlar (Günlüce Köyü'nden gelmişler)
- Rızali > ☆ Yolağzı
  - Ferman ☆ Posof
  - Fehim ☆ Posof

ALKILIÇ Soyadını alanlar (Kol Köyü'nden gelmişler)
- Aziz > ☆ Kol
  - Üzeyir (Oto Tamircisi ve Nakliyeci) ☆ Posof

BALCI Soyadını alanlar (İncedere Köyü'nden gelmişler)
- Mürteze > ☆ İncedere
  - Muhammet (Oto Tamircisi) ☆ Posof

CAN Soyadını alanlar (Süngülü Köyü'nden gelmişler)
- Etem (Gardiyan) > ☆ Posof
  - Emin (Esnaf) ☆ Posof
    - Yunus ☆ Posof
    - Hüseyin ☆ Posof

TAŞÇI Soyadını alanlar (Çakırkoç Köyü'nden gelmişler)
- Kahriman > ☆ Çakırkoç
  - Nurettin (Kasap) ☆ Posof
    - Necmettin ☆ Posof

KURT Soyadını alanlar (Kelkit'ten gelmişler)
- Reşit > ☆ Kelkit
  - Şükrü (Sağlık Memuru) ☆ Posof
    - Şinasi ☆ Posof

UZUN Soyadını alanlar (Trabzon'dan gelmişler)
- Hamit > ☆ TRABZON
  - Sabri ☆ Posof
    - Nevzat (Çay Fabrikası Md.) ☆ TRABZON
    - Adnan (Kimya Müh.) ☆ Posof
    - Murat (Ziraat Müh.) ☆ Posof
    - Kemal (Doktor) ☆ Posof

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Yusuf Ziya BİNGÖL	1928-1931
2. Osman Efendi	1928-1931
3. Yusuf Bey'in Kızı	1928-1931
4. Veysi Bey	1931-1936
5. Hakkı YENER	1931-1935
6. Sevlet Bey	1931-1935
7. Şevket ÖZAY	1936-1939
8. İbrahim TÜRKOĞLU	1936-1939
9. Haydar DURAN	1938-1943
10. Muhittin ATALAY	1940-1942
11. Yaşar KOLÇAK	1941-1950
12. Muammer ULAH	1944-1951
13. Halil ÖZTÜRK	1945-1952
14. Mümtaz SİNİR	1946-1951
15. Enver ERKEN	1947-1952
16. Ertuğrul SEYHAN	1949-1952
17. Server ÖZAVCI	1952-1954
18. Mehmet TANRIVERDİ	1950-1951
19. Kâzım ERDOĞAN	1950-1953
20. H. Sami MANÇUHİ	1951-1952
21. Kemal ANAT	1951-1953
22. Adnan GÖRSEV	1952-1954
23. Mehmet TOPAL	1952-1954
24. Necmettin SARICA	1953-1955
25. Zekayi BAŞÖZ	1953-1954
26. Nihat SOLMAZ	1954-1957
27. Evsel COŞAR	1954-1956
28. Nermin ÖZGELGEÇ	1955-1959
29. Muhittin ATALAY	1964-1965
30. Vezirali YILMAZ	1957-1965
31. Seyfi ÇAĞLAR	1958-1964
32. Mehmet ATALAY	1964-1967
33. Ahmet UĞURLU	1964-1975
34. Gülbahar YILMAZ	1964-1965
35. Nuran ÖZTURAN	1964-1966
36. Yasin ÇAKICI	1965-1975
37. Memduh ERDEM	1965-1980
38. Nusret ELKILIÇ	1965-1966
39. Mehmet ÇOLAK	1965-1990
40. Hayrettin ERDOĞAN	1966-1976
41. Alaattin SUCU	1966-1976
42. Gafur DEMİRHAN	1967-1988
43. Nurettin ERDEM	1968-1977
44. Ali İhsan YILDIRIM	1968-1976
45. Neriman ÖZTÜRK	1969-1970
46. Cevdet ÇAYCI	1969-1980
47. İlyas ÖLÇER	1971-1988
48. İsrafil TAŞKIRAN	1975-1981
49. Yaşar ÇELİK	1977-1981
50. Turgut SAYILIR	1977-1981
51. Yaşar KAYA	1977-1990
52. Yılmaz BAYRAKDAR	1977-1996 D.
53. Aynur SAYGILI	1977-1996 D.
54. Gülsen EROĞLU	1978-1980
55. Türküz DOĞRU	1979-1982
56. Lütfü SEYHAN	1980-1981
57. İsrafil KIZILDEMİR	1981-1983
58. Ercan ATALAY	1981-1993
59. Cevat ERGÜN	1981-1994
60. Nizamettin UZUN	1981-1996 D.
61. İsrafil ÖZTÜRK	1981-1992
62. Dursunali KARA	1981-1993
63. Nevzat KARTAL	1982-1996 D.
64. Mustafa ŞİMŞEK	1982-1991
65. Dinçer DURAN	1982-1996 D.
66. Şengül GÜVEN	1982-1996 D.
67. Neriman ÇAKICI	1985-1986
68. Nejla GÖKTAŞ	1985-1986
69. Hulisi DEMİREL	1986-1992
70. Tuncer SOY	1986-..... D.
71. Necati ÖLÇER	1986-..... D.
72. Mualla SÜTÇÜ	1986-..... D.
73. Ayşe ERTUŞ	1986-..... D.
74. Ağali ÇİFTÇİ	1992-..... D.
75. Şener DURAN	1994-..... D.
76. Fatma UĞURLU	1988-..... D.
77. Reşeddin ÜSTÜN	1993-..... D.
78. Orhan BOZYİĞİT	1993-..... D.
79. Zeynep GÜNER	1993-..... D.
80. Tuba ATAKUL	1994-..... D.

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hasan ÖZTÜRK	1883-1902
2. Memmet ÇAKICI	1902-1905
3. Celâli KAPLAN	1905-1914
4. Mustafa DEMİRCİ	1914-1917
5. Fehmi GÜNGÖR	1917-1919
6. Süfi SOY	1919-1930
7. Resık ERGÜN	1930-1933
8. Süfi SOY	1933-1938
9. Hürişan ERGÜL	1938-1950 Duğur
10. Süleyman DEMİRCİ	1938-1957 Rabat
11. Mustafa KESKİN	1957-1963
12. İzzet AYDEMİR	1963-1965
13. Mustafa BULUT	1965-1968
14. Şirin UZUN	1968-1973
15. Cevher KARTAL	1973-1973
16. Mustafa KESKİN	1973-1975
17. Dursun KIZILKAYA	1975-1976
18. Tahir AYGÜN	1976-1977
19. Mustafa UZUN	1977-1984
20. Alaattin YILDIRIM	1984-1992
21. Yaşar ÖZCAN	1992-1995 Dev.

İLKOKUL MÜSTAHDEMLERİ

1. Mürsel COŞAR	1940-1963 Em.
2. Bekir YILDIZ	1963-1988 Em.
3. Yaşar ÇAYCI	1965-1990 Em.
4. Camal ERDEM	1989-1995 Dev.
5. Turgut ESEN	1991-1995 Dev.

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. İbrahim YÜKSEL	1896-1904
2. Teyfik BİLİCAN	1904-1911
3. İbrahim YÜKSEL	1911-1923
4. Tahir YILMAZ	1923-1926
5. Aslan AYGÜN	1926-1958
6. Memet TİRYAKİ	1958-1967
7. Paşali KOÇAK	1967-1971
8. Cemil GÜNGÖR	1971-1972
9. Fahri TOPÇU	1972-1974
10. Memduh YILMAZ	1974-1976
11. Sadık TEKİN	1976-1980
12. Laçin BİLGİ	1980-1996 Dev.

MÜEZZİNLER

1. Laçin BİLGİ	1965-1980
2. İdris AKKURT	1982-1984
3. Aslan DEMİR	1984-1985
4. Fevzi ŞENOCAK	1985-1989 Site C.
5. Espender KARACA	1989-1992 Site C.
6. Bedel DEMİR	1992-1994
7. Orhan UĞURLU	1989-1996 Site C.

HİZMETLİLER

1. Erdinç USANMAZ	1987-1996 Dev.

MEMURLAR

1. Tahsin KILIÇ	1967-1977
2. Yüksel TEKİN	1977-1989
3. Orhan YÜCEL	1990-1994
4. İhsan ŞİMŞEK	1996- Dev.

NOT: 1. Lelvan'lı Hafız Mehmet Efendi, 1929 tarihinde, mülteci olarak Posof'a gelmiş. İlçe Merkezinde, muhtelif yerlerde geçici olarak konaklamak suretiyle yaşamış. 29 yıl süre ile, cami müdavimi olarak yaşamış. Çok güzel Kur'an okuyan ve namaz kıldıran bir zat olarak tanınmış olan bu muhterem hafız, 1958 tarihinde ölmüş. Mezarı, Efsel Bey Şehitliği'ndedir.

2. Hafız Memet Tiryaki, 1953 yılında Posof'a gelmiş, 1958 yılına kadar, Kur'an Kurs Öğretmenliği yapmış. 1958'de Merkez Camii İmamı olmuş, bu görevde iken 1967 tarihinde, kendi isteği ile Posof'tan ayrılmıştır.

İL ENCÜMEN AZALIK GÖREVİ YAPANLAR

1. 1923-1927 yılları : Vehpi BAYRAKTAR, İsmail EVGİN, Muharrem BULUT
2. 1927-1931 yılları : İsmail EVGİN, Mevlüt DÖNMEZ, Vehpi BAYRAKTAR
3. 1931-1935 yılları : İsmail EVGİN, Mevlüt DÖNMEZ, Harun BAYRAKTAR
4. 1935-1939 yılları : İsmail EVGİN, Harun BAYRAKTAR, Mevlüt DÖNMEZ
5. 1939-1943 yılları : İsmail EVGİN, Harun BAYRAKTAR, Ali YILMAZ
6. 1943-1946 yılları : İsmail EVGİN, Harun BAYRAKTAR, Ali YILMAZ
7. 1946-1950 yılları : İsmail EVGİN, Harun BAYRAKTAR, Ali YILMAZ
8. 1950-1954 yılları : Alaattin ATALAY, Bahşi ÖNALAN, Mehti YÜCE
9. 1954-1958 yılları : Alaattin ATALAY, Reis ÇAKICI, Mehti YÜCE
10. 1958-1963 yılları : Ferman ÖZER, Bahşi ÖNALAN
11. 1963-1969 yılları : Alaattin ATALAY, Ali ÖZCAN
12. 1969-1974 yılları : Aslan SUCU, Mustafa ÖZTÜRK
13. 1974-1978 yılları : Şirin UZUN, Yusuf BULUT
14. 1978-1983 yılları : Ali ÖZCAN, Niyazi ERDEM
15. 1983-1988 yılları : Memduh ERTAN, Nuri ERDOĞAN
16. 1988-1993 yılları : Memduh ERTAN, Dursunali GÜRLER
17. 1993-1998 yılları : İzzet EKİCİ, Ferman GÜNDÜZ

KİMLER YETİŞMİŞ?

HOCALAR

1. İsabali ÖZCAN
2. Recep ÖZCAN
3. Tahir YILMAZ
4. İbrahim YÜKSEL (Müftü)
5. Ali ÖRGÜN
6. Yusuf SUBAŞI
7. Ali ERENGİL
8. Aslan AYGÜN

ÖĞRETMENLER

1. Nizamettin DEDE
2. Ahmet COŞKUN
3. Efsel COŞAR
4. Alim COŞAR
5. Selahattin COŞAR
6. Mustafa VARLI
7. Hümmet İŞÇİ
8. Ercan ATALAY
9. Mühittin ATALAY
10. Mehmet ATALAY
11. Mustafa SAYDAM
12. Kurban GÜLTEKİN
13. ALAATTİN ULAVUR
14. Mülazim ULAVUR
15. Salih GÜLTEKİN
16. Nihat KARA
17. Ali KARA
18. Tahsin BİLGİLİ
19. Sebahattin ALTUN
20. Yüksel ERTAN
21. Yücel ERTAN
22. Nevzat EŞKİN
23. Turgut SAYILIR
24. İsrafil TAŞKIRAN
25. Selver TAŞKIRAN
26. Turgut ÖZTÜRK
27. Nuri GÜLER
28. Mehmet EKİCİ
29. Mevlüt EKİCİ
30. Rahim YILDIRIM
31. Fehim YILDIRIM
32. Hulisi DEMİREL
33. Yavuz DEMİREL
34. Nihat DEMİREL
35. Nahit DEMİREL
36. Yılmaz BAYRAKDAR
37. Resül ERGÜN
38. Cavat ERGÜN
39. Ayhan ERGÜN
40. Alaattin SUCU
41. Fahrettin SUCU
42. Yaşar SUCU
43. Suat SUCU

ÖĞ RETMENLER (Devam)

44. Yener SUCU
45. Hayrettin SUCU
46. Dilaver ÖZTAŞ
47. Yusuf ÖRGÜN
48. İsrafil ÖZTÜRK
49. Hikmet ÇOLAK
50. Mehmet ÇOLAK
51. Hasan ÇOLAK
52. Yasin CAKICI
53. Şener ÇAKICI
54. Yaşar DOĞRU
55. Alim DOĞRU
56. Nedim DOĞRU
57. Necati ÖLÇER
58. İsrafil ÖLÇER
59. İlyas ÖLÇER
60. Köksal ÖLÇER
61. İsrafil UĞURLU
62. Ahmet UĞURLU
63. Cevdet ÇAYCI
64. İbrahim GÜNGÖR
65. Tuncer SOY
66. Ali İhsan YILDIRIM
67. Şener DURAN
68. Dincer DURAN
69. Enver ERTÜRK
70. Candan ERTÜRK
71. Sedrettin UZUN
72. Şeref UZUN
73. Ahmet UZUN
74. Nizamettin UZUN
75. Yaşar KAYA
76. Osman SAYGILI
77. Muhsin DEMİRCİ
78. Yaşar DEMİRCİ
79. Aslan DEMİRCİ
80. Ömer DEMİRCİ
81. Nurettin ERDEM
82. Mukaddim ERDEM
83. Memduh ERDEM
84. Mehmet ERDEM
85. Sait ERDEM
86. İsrafil KIZILDEMİR
87. Vedat KIZILDEMİR
88. Şevket ÇELİK
89. Yaşar ÇELİK
90. Mustafa ŞİMŞEK
91. Yücel ÖZCAN
92. Lütfü SEYHAN
93. Remzi ÇAĞLAYAN
94. Zikri ÇAĞLAYAN
95. Yaşar ÇAĞLAYAN
96. Muhittin RICALOĞLU

ÖĞ RETMENLER (Devam)

97. Öner RICALOĞLU
98. Fikret BOZYİĞİT
99. Nevzat BOZYİĞİT
100. Orhan BOZYİĞİT
101. Dilaver BOZYİĞİT
102. Şükrü BOZYİĞİT

ASTSUBAYLAR

1. Fikret BOZYİĞİT
2. İlhan ERGÜN
3. Talimdar ATALAY
4. Nihat ÇAĞLAYAN
5. Seyfi YILDIZ
6. Hüsnü ERDEM
7. Oktay DEMİRCİ
8. Enver SAYGILI
9. Ercan SAYGILI
10. Süleyman DEMİRKIRAN
11. İbrahim DEMİRKIRAN
12. Ertan SOY
13. Erol SOY
14. Zakir GÜLTEKİN
15. Cengiz GÜLTEKİN
16. İlter COŞAR
17. Hükümdar ERENGİL
18. Enver USANMAZ
19. Kemallettin USANMAZ
20. Şemsettin USANMAZ
21. Cevri USANMAZ
22. Nevzat ÇAYCI
23. Saim ÇAKICI
24. Murat ÇAKICI
25. Zakir KESKİN
26. Cengiz ÖRGÜN
27. Baydar ÖRGÜN
28. Ayhan EKİNCİ
29. Yaşar ÖZTÜRK
30. Cemal EŞKİN

SUBAYLAR

1. Dursunali AYGÜN
2. Orhan COŞKUN (HAKİM)
3. Yavuz ÇOLAK (HAKİM)
4. Mete ÇOLAK (HAVACI)
5. Kibar AKTAŞ
6. Şemsettin YÜKSEL
7. Memedali ERTÜRK
8. Fehim ÇAĞLAYAN
9. Ahmet ACAR
10. Nizamettin ACAR

MÜHENDİSLER

1. Yavuz ACAR (ORMAN)
2. Alper COLAK (ORMAN)
3. Kemallettin ATALAY(KİMYA)
4. Ali ATALAY(KİMYA)
5. Yavuz ATALAY(ELEKTİRİK)
6. Mahmut YILMAZ(ELEKTRİK)
7. Yusuf KARTAL(ZİRAAT)
8. Özkan SAYILIR(MİMAR)
9. Muhsin BİLGİLİ(ZİRAAT)
10. Necmi SUCU(İNŞAAT)
11. Adnan UZUN(KİMYA)
12. Murat UZUN(ZİRAAT)

AVUKATLAR

1. Yavuz ATALAY
2. Memedali YILMAZ
3. Mustafa ÖZTÜRK
4. Selami ÇAKICI

DOÇENTLER

1. Oğuz ATALAY

DOKTORLAR

1. Savcı RICALOĞLU (DİŞ)
2. Alikemal YILMAZ (DİŞ)
3. Hakan SAYILIR (DİŞ)
4. Kemal UZUN

PRATİSYEN DİŞÇİ

1. Tuncar ÖZCAN

SAĞLIK MEMURLARI

1. Özdemir RICALOĞLU
2. Mustafa ERDEM
3. Seyfettin DEMİREL
4. Ahmet AYGÜN
5. Kemal VARLI
6. Şükrü KURT

POLİSLER

1. Süleyman ŞİMŞEK
2. Ahmet KIZILDEMİR
3. Olgun ERDEM
4. Selahattin UZUN
5. Necati EŞKİN
6. Cevdet EŞKİN
7. Yılmaz DOĞRU
8. Necati CAYÇI

MEMURLAR

1. Oktay DEMİRCİ
2. Yusuf KÖSE
3. Tuncer ÖZTÜRK
4. Remzi EKİCİ
5. Arif ERGÜN
6. Enver ERGÜN
7. Adil ERGÜN
8. Tahsin ÇAKICI

MEMURLAR (Devam)

9. Necdet ÇAYCI
10. İhsan COŞAR
11. Kemal COŞAR
12. Azmi COŞAR
13. Secaattin COŞAR
14. Naşit İNCE
15. İsmet YILMAZ
16. Oktay AKTAŞ
17. Rasim SUCU

PİLOTLAR

1. Bora YÜKSEL

MALİYECİLER

1. Fikret DEMİRCİ
2. İsmet YILDIRIM
3. Nuri AYGÜN
4. Memedali AYGÜN
5. Necdet ÖZER

MUHASİPLER

1. Yusuf KARTAL
2. İsmail ÖZTÜRK
3. Hükümdar RICALOĞLU
4. Yavuz ÖZGEN
5. Orhan ERGÜN

İKTİSATÇILAR

1. Taner SUCU

ASKER ALMA D.Baş. Memur

1. Ercan YENER

TEK MEMURLARI

1. Tacettin ŞEVK
2. Fazlı EKİCİ

PTT MEMURLARI

1. Orhan ÖZCAN
2. Nusrettin ÇELİK
3. Enser SAYILIR
4. Şefik SAYILIR
5. Uşem TAŞKIRAN
6. Şemsettin TAŞKIRAN
7. Tuncer EKİCİ
8. Cemil OCAK (MÜDÜR)
9. Reşeddin ÖLÇER
10. Mustafa BOZYİĞİT
11. Orhan KESKİN
12. Adil KESKİN
13. Şakir KESKİN
14. Sait KESKİN
15. Remzi KESKİN (MÜDÜR)
16. Aziz KESKİN (MORSCU)

BELEDİYE MEMURU

1. Secaattin ÖZGEN
2. Gökay SUCU

TAHSİLDARLAR

1. Rumi ATALAY
2. Veysel DEMİREL
3. Yılmaz ÇAYCI
4. Memedali ERTÜRK
5. Gökhan ÇAĞLAYAN

ZABITALAR

1. Behçet ÇELİK
2. Laçin SUCU
3. Cengiz SAYILIR
4. Tacettin ÖZGEN

GÜMRÜKÇÜLER

1. Fahrettin ÖZGEN
2. Ahmet ERTÜRK
3. Selahattin ERTÜRK
4. Metin ORAKÇI
5. Memet İŞÇİ
6. Onur ÖLÇER

KÂTİPLER

1. Rahim ÇAĞLAYAN
2. Haydar DURAN
3. Reşeddin DEMİREL
4. Himmet DEMİRCİ
5. Memduh ERTAN
6. Halit BULUT
7. Secaattin ÖZGEN
8. Şemsettin ÖZGEN*(Yazı İş.Md.)*

TAPUCULAR

1. Alaattin YÜKSEL
2. Sebahattin UZUN
3. Zikri YILDIZ

ORMAN MUH. MEMURU

1. Ali ÖZGEN
2. Hayrettin YÜKSEL
3. Sebahattin YILDIRIM
4. Şerafettin ÖZTÜRK
5. Etem KIZILKAYA
6. Ayhan GÜLER
7. Memet SUCU
8. Latif BOZYİĞİT

BANKACILAR

1. Zeki ERTÜRK
2. Özdemir BİLMİŞ
3. Necdet EŞKİN
4. Cengiz TAŞKIRAN
5. Yücel EKİCİ
6. Yılmaz DEMİREL
7. Yüksel SUCU
8. İlhan SUCU
9. Nuri ERDOĞAN
10. Muharrem İNAN
11. Memet İNAN
12. Dursunali DOĞRU

BANKACILAR (Devam)

13. Öngay ÖLÇER
14. Yılmaz ERGÜN
15. Memed ERENGİL
16. Ünsal ÖLÇER
17. Yılmaz ERGEZER

TEKEL MEMURU

1. Adnan GÜNGÖR
2. Salih KÖSE
3. Yaşar ÖLÇER
4. Ünal KAPLAN

GARDİYANLAR

1. Etem CAN
2. Enver SUCU
3. Şehrali ŞİMŞEK

METEOROLOJİ

1.Cavit TAŞKIRAN

ÖZEL İDARE MEMURU

1. Emin ÇAKICI

DAİRE BAŞKANI

1. Yavuz SAYILIR *(M.G.Bak. Bağ.D.)*

TEKNİKER

1. Refik UĞURLU
2. Adnan UĞURLU
3. Özcan ERTAN

NÜFUS MÜDÜRÜ

1. Halim ÖZTÜRK
2. Halit SAYDAN

VEZNECİLER

1. Yılmaz ÇAYCI
2. Yusuf KARTAL

BEKÇİLER

1. Selim ERGÜN
2. Tahsin DEMİRCİ
3. Ekrem ERGÜN

MALİYE MÜFETTİŞİ

1. Talip BULUT
2. İhsan ERTÜRK

HİZMETLİLER

1. Şahpender SAYGILI
2. Elbeyi SAYGILI
3. Memedali EŞKİN
4. Hüsamettin TAŞKIRAN
5. Şakir BAYRAKTAR
6. Merdali ÇAYCI
7. Yaşar ÇAYCI
8. İsmet UĞURLU
9. Misbet ERENGİL
10. Sedrettin USANMAZ
11. Mürsel COŞAR
12. Asım ÇAKICI
13. Ahmet ŞİMŞEK
14. Gökçe ŞİMŞEK

RICAL: Abdi BOZYİĞİT

PEHLİVANLAR

1. Halim TAŞKIRAN
2. Celali KAPLAN
3. Yusuf KIZILDEMİR
4. Şükrü BOZYİĞİT
5. Mustafa BOZYİĞİT
6. Güven BOZYİĞİT
7. Mustafa BULUT
8. Mahmut KÖSE

FIRINCILAR

1. Yafez SAYILIR
2. Kamber SAYILIR
3. Abamüslim ÖZCAN
4. Aziz ÜZÜM

TERZİLER

1. Fehmi GÜNGÖR
2. Kadir SAYILIR
3. Feramüz ÖNDER
4. Erol ÖNDER
5. Reşat ÖNDER
6. Hulisi EKİCİ
7. Enver AKTAŞ

KASAPLAR

1.Kahriman KARTAL
2. Ziya ORAKÇI
3. Nuri OCAKÇI
4. Nurettin TAŞÇI

SÜNNETÇİLER

1. Hamdi KESKİN
2. Hüseyin KESKİN
3. Şükrü KESKİN
4. Şahpender YILDIRIM
5. Şavki BOZYİĞİT

BERBER

1. Cengiz USANMAZ
2. Cemil KARA

FOTOLAR

1. Ferman ÖZER
2. Temindar YILMAZ
3. Yazdan YILMAZ
4. Tahir AYGÜN
5. İlhan AYGÜN
6. Dursun ULAVUR

SARAÇLAR

1. Memedali VARLI
2. Cavat VARLI

ELEKTRİKÇİ

1. Mehmet Coşar
2. Sadık ÖZGEN
3. Yılmaz ÇELİK

OTO TAMİRCİSİ

1. Özer ALKILIÇ
2. Muhammet BALCI

PETROLCULAR

1. Emin CAN
2. Ali AKSEL

ARICILAR

1. Yusuf KARTAL
2. Cihan KARTAL
3. Cevher KARTAL
4. Mustafa ERDEM
5. Nizamettin UZUN

HIZARCILAR

1. Mahmut KÖSE
2. Hamit KÖSE

MARANGOZLAR

1.Ömer UĞURLU
2. Temindar DEMİRCİ

ŞAİRLER

1. Memet İşçi
2. Osman KAPLAN
3. Hakkı SAYILIR
4. Turgut SAYILIR
5. Hükümdar RICALOĞLU
6. Dursun YILDIRIM
7. Mehmet Sakip EFENDİ

SIVACILAR

1. Memet DEMİRCİ
2. Nuri ÇAYCI

KUYUMCULAR

1. Mahmut SAYDAN
2. Nuri SEYHAN
3. Nuri DEMİRCİ
4. Ergüder SEYHAN
5. Abdurrahman DEMİRCİ
6. Yaşar TAŞKIRAN
7. Mustafa GÜNDOĞDU
8. İlhami GÜNDOĞDU

SAATÇILAR

1. Necip ÖZCAN
2. Zülali ÖZCAN
3. Necdet ÖZCAN

DEMİRCİLER

1. Haydar DEMİRCİ
2. İlimdar DEMİRCİ
3. Şükrü BOZYİĞİT

KALAYCILAR

1. Feyzi KIZILDEMİR
2. Nuri KIZILDEMİR
3. Rasim KIZILDEMİR
4. Kahriman ŞEVK
5. Kasım ŞEVK
6. Abamüslim ÖZCAN
7. Abdul ÖZCAN
8. İsabali ÖZCAN
9. Pehlül ULAVUR
10. Emürşah ULAVUR
11. Muzaffer ULAVUR

NALBANTLAR

1. İdris ÖLÇER
2. Emin ÇAKICI
3. Şahpaz ÇAKICI
4. Rıfat ERDEM

ZURNACILAR

1. Mürsel YILDIRIM
2. Hamza İNAN
3. Ahmet ORAKÇI
4. Muzaffer ULAVUR
5. Abit YILDIZ

ESNAF

1. Mürsel ERTÜRK
2. Aydın ERTÜRK
3. Arif ERTÜRK
4. Sıddık ERTÜRK
5. Yılmaz ERTÜRK
6. Cemal ERTÜRK
7. Bahattin ERTÜRK
8. Kemal ERTÜRK
9. Lütfü DURAN
10. Ali YILMAZ
11. Seddi YILMAZ
12. Kurban ÖZCAN
13. Tuncer ÖZCAN
14. Yılmaz ÖZCAN
15. Lütfü ÖZCAN
16. Necati ÖZCAN
17. Yusuf DEMİRCİ
18. Mevlüt DÖNMEZ
19. Kemal DÖNMEZ
20. Sezai DÖNMEZ
21. Yaşar ERGÜN
22. Mustafa ERDOĞAN
23. Adnan ERGÜN
24. Şükrü KESKİN
25. Mükerrem İNAN
26. Enver DEMİREL
27. Fehim GÜNDÜZ
28. Selahattin AKDENİZ
29. Kâmil CESUR
30. Hikmet ÖNDER
31. Ali ŞİMŞEK
32. Seyfettin GÜNDOĞDU
33. Sabri KURŞUN
34. Arslan ERGEZER
35. Yaşar ERGEZER
36. Emin CAN

ESNAF (Devam)

37. Zekeriya ÇELİK
38. Arslan ALTUN
39. Resül ÇELİK
40. Nafiz DURSUN
41. Ferman ÖZER
42. Reşat ÖZER
43. Nafiz ÖNDER
44. İsrafil ÇAYCI
45. Abamüslim ÖZCAN
46. Lütfi SEYHAN

ŞEHİTLER

1. Beşet ÖZTAŞ *(1877 Erzurum)*
2. Yusuf SUBAŞ *" "*
3. Süleyman ÇAYCI *(Askerde)*

GAZİLER

1.	CaferERTÜRK	*İstiklal Hrb.*	*1317*
2.	Şevket DEMİREL	*" "*	*1318*
3.	Kurban SUCU	*" "*	*1317*
4.	Ramiz ÖZGEN	*Milis*	*1318*
5.	Mehti ÇAĞLAYAN	*Milis*	*1317*
6.	Şükrü BOZYİĞİT	*Milis*	*1312*
7.	İzzet AYDEMİR	*İstiklal Hrb.*	*1315*
8.	Cafer BAYRAKDAR	*" "*	*1315*
9.	Halit ERTÜRK	*" "*	*1312*
10.	Ahmet GÜLER	*" "*	*1311*
11.	Abdullah USANMAZ	*" "*	*1310*
12.	Şevket VURAL	*" "*	*1315*
13.	Abit YILDIZ	*" "*	*1312*
14.	Haydar DURAN	*" "*	*1311*
15.	Habip ERDEM	*" "*	*1312*
16.	Musa GÜNDOĞDU	*" "*	*1300*
17.	Camal AŞKIN	*Kore*	*1926*
18.	Enver SAYGILI	*"*	*1926*
19.	Rasim SUCU	*Kıbrıs*	*1953*

KANAT YAPARAK UÇANLAR

İlçe Merkezi Halkından, Yusuf ULAVUR (Bakırcı) ile Lezgi Müderris'in oğlu Mehmet TAHİR (Kuyumcu) "İlm-i Hikmet" adlı bir kitaptan yararlanarak, kanatlı bir giysi yapmışlar. İlk uçuşu, yapılan bu kanatları takarak, Yusuf Ulavur gerçekleştirmiş. 100 metre uçuştan sonra, düşünce, ikisi birlikte hesaplarını kontrol etmiş ve yalnız kuyruk kısmının hesabını iyi yapamamışız demişler. İkinci bir denemeye fırsatları olmamış. Olay, çevrede bunu bilen ve duyanların söylediklerine göre, 1910 - 1911 yıllarında olmuş.

AKBALLI (Obol)

AKBALLI kurulmuş, yamaçta durur,
Yağarsa yağmurlar, ekin ey olur,
Söylenen fıkralar, burayı bulur,
Dağında bol toprak boyası vardır.

CAMİİ : 1. 1890 tarihinde, köy tarafından tahtadan yapılmış.
2. 1912 tarihinde, taş duvar, tahta çatılı olarak köy halkı tardafından yapılmış.

OKUL : 1. 1928 tarihinden, 1939 tarihine kadar, Aşık Zülâli Halk ve İlkokulu'na gidilmiş.
2. 1939-40 Öğretim Yılı'nda, Eğitmenli İlkokul açılmış. 1944 tarihinde, köy halkı tarafından bir ilkokul binası yapılmış ve 1944-45 Öğretim Yılı'nda, 5 sınıflı ilkokul açılmıştır. İlk öğretmeni de, Halit özdemir Bey'dir.
3. 1974-75 Öğretim Yılı'nda, betonarme Okul Binası ve bir adet öğretmen lojmanı yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Çevredeki iki tabii kaynaktan yararlanılıyordu.
2. 1964 yılında, Manaslar mevkiinden, Halk-Devlet işbirliğiyle ve demir boru ile getirilen su, köyün iki yerinde akmaktadır.

KAYNAK SULARI : Şuvaskal pınarı denen meşhur bir kaynak suyu vardır.

YOL : 1979 tarihinde, devlet tarafından yapılmıştır.

ELEKTRİK : 1987 tarihinde, köye elektrik verildi.

TELEFON : 1986 tarihinde, köye telefon verildi.

KAPLICALAR : Köyün, İbrahimağa mevkiindeki ekşimtrak ve soğuk bir maden suyu var. Kaşıntı ve romatizmal ağrılara iyi geliyor.

GÖL ve GÖLETLER : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur

MADENLER : Köyün, İbrahimağa mevkiinde, taş ocakları, tebeşir taşı ve çeşitli renklerde toprak boya zuhurları vardır.

TARİHİ KALINTILAR : Dibek Taşı, İsmail AKÇA'nın evinin önündedir. Bazı söylentilere göre bu taş, Nakosar'dan, bazı söylentilere göre de, Söğütlükaya Köyü'nün kuzeyindeki Beğin Bahçesi'ndeki kilisenin yanından getirilmiştir.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 18 km. batısında, Uluçam, Boşdere, Aşık Zülali, Baykent, Kaleönü, Kol, Günbatan Köyleri ile çevrili olup, Kol Çayı'nın kuzey yamacında yer alır. Köyün dört tarafı tarla ve çayırlarla kaplıdır. Doğusunda, tarlaların bitimiyle yapraklı ağaçlardan oluşan korusu başlar. Kuzeyi, mera ve otlaklarla çevrilidir. Kışla ve yaylası, köyün kuzeyindedir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. Ahıska'nın Entel Köyü'nden gelerek, şimdiki köyün bulunduğu yerdeki kaynak suyunun başında ev yaparak yerleşirler. Suskap köyüne gittiklerinde, bu adama, ne iş yapabildiklerini sorarlar. En son, çalgı çalabilir misiniz, şarkı, türkü söyleyebilir misiniz diye. Adam da; **"O bol"** bizde der. ondan sonra, köyün adı, **Obol** olarak söylenir.
2. 1959 tarihinde, köy adları değiştirilirken, bu köyde çok güzel bal olduğu için, köyün adını **AKBALLI** olarak değiştirmişler.

KURULUŞU : Kuruluşu hakkında kesin bir tarih vermek mümkün değil. Bilinen şudur ki; Köye ilk defa gelerek ev yapanlar, Ahıska İli'nin Entel Köyü'nden gelen Abdallar'dır. Bunlar,

daha sonra Adana İli'nin, Osmaniye İlçesi'nin, Külli Köyü'ne göç etmişler. Abdallar burada iken, Hasankale'den gelen DEŞOLAR da köye yerleşmişler. Daha sonra gelen ailelerle 6 ev olmuşlar. En eski ailenin 5. kuşağı yaşamakta olduğuna göre; köy tahminen, 250-300 yıllık bir geçmişe sahiptir Bir deyime genç köylerden sayılır.

KURUCU AİLELER

1- ABDALLAR	:	Ahıska ili'nin Entel Köyü'den gelmişler.
2- DEŞOLAR	:	Hasankale'den gelmişler.
3- MANANLAR	:	Ahıska'dan gelmişler.
4- ALİLER	:	Ahıska - Oşora Köyü'nden gelmişler.
5- PEHLİVANGİL	:	Acara'dan gelmişler.
6- DELİCEGİL	:	Ahıska (bir kardeş de Demirdöven'e yerleşmiş)'dan gelmişler.
7- YILDIZLAR	:	Posof - Günbatan Köyü'nden gelmişler.

ABDALLAR

Aldıkları Soyadları

Ahıska'nın Entel Köyü'nden gelen, köyün ilk kurucu ailesi olan ABDALLAR'ın, köyde kısa bir süre yaşadıktan sonra, Hasankale'den DEŞOLAR'ın gelmeleri üzerine, Adana'nın Osmaniye İlçesi'nin Külli Köyü'ne göç ettikleri söylenmektedir. Bu aile soyundan, köyde kimse yaşamamaktadır.

Toplumu sürü mevkiine layık görenlere..

Zaman,

Yurtsuz çoban

Rütbesini verir...

DEŞOLAR

Aldıkları Soyadları

YILDIRIM - AKÇA - DOĞRUEL - ÖZDEMİR

YILDIRIM

- Dursun > ☆ Köyde
  - Nazım ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Beysafe ☆ Köyde
      - Gafur ☆ Köyde
      - Nusrettin ☆ Köyde
- Edehem > ☆ Köyde
  - Ziya ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
    - Veysel ☆ İSTANBUL
    - Mühittin ☆ BURSA
    - Mürsel ☆ BURSA

AKÇA

- Kün > ☆ Köyde
  - Devriş ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
        - Hüseyin ☆ Köyde
          - Hafiz ☆ FRANSA
          - Halim (Polis) ☆ İZMİR
          - Fevzi ☆ ANKARA
          - Alim ☆ Köyde
        - Mustafa ☆ Digor
        - Müdahan (Sonsuz) ☆ Köyde
        - Hafiz (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Hamza ☆ Köyde
        - Şavki ☆ Köyde
          - Memet (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
          - Mevlüt (Doktor) ☆ ERZURUM
        - Muhlis ☆ Köyde
          - Sümmani ☆ Köyde
          - Sürmeli ☆ HOLLANDA
      - İbrahim (Hoca) ☆ Köyde
        - İsmail ☆ Köyde
          - Yunus ☆ Köyde
          - Selim ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ Köyde
        - Reşit (Marangoz) ☆ Köyde
          - Miktat ☆ Köyde
          - Sefer ☆ Köyde
        - Vehpi ☆ Köyde
          - Cafer ☆ İZMİR
        - Cumi (Hoca) ☆ Köyde
          - Yasin ☆ Köyde
          - Mehmet ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ Köyde
          - Efsel ☆ ZONGULDAK
      - Hurşit ☆ Köyde
        - Kibar ☆ Köyde
          - Mustafa (Öğretmen) ☆ BURSA
          - İsa ☆ BURSA
          - Musa ☆ BURSA
        - Kadim ☆ Köyde
          - Nuri ☆ Köyde
            - Sefali ☆ BURSA
            - Cebrail ☆ BURSA
            - Mikail ☆ BURSA
        - Nedim (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Kahriman ☆ Köyde
        - Mehmet ☆ Köyde
          - Gültekin ☆ Köyde
        - Nazim ☆ Köyde
          - Nevzat ☆ ALMANYA
        - Ali ☆ Köyde
          - Kâzim ☆ İSTANBUL
      - İskender ☆ Köyde
        - Feyyaz ☆ Köyde
          - Enver ☆ ALMANYA
          - Asker (Öğretmen) ☆ .....
        - Niyaz ☆ Köyde
          - Misbah (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
          - Bekir (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
            - Aydın (Banka Müdürü) ☆ .....
            - Olgun (Maliye Müfettişi) ☆ .....
        - Ramiz (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
          - Süleyman (Öğretmen) ☆ TRABZON
          - Namık (Öğretmen) ☆ İZMİT
          - Ufuk (Subay) ☆ .....
          - Şükran (Diş Tabibi) ☆ BURSA
        - Gafur (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
          - Turgut (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
          - Turgay ☆ Sarıkamış
          - Fatih ☆ Sarıkamış

ÖZDEMİR

- Devriş > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Köyde
      - Abdullah (Ağa) ☆ Köyde
        - Halit (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Memet ☆ BURSA
        - Osman ☆ Köyde
        - İsap ☆ HOLLANDA
        - Yakup (Astsb.) ☆ .....
        - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde

DOĞRUEL

- Abbas > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Kemal ☆ ANKARA
  - Cumi ☆ Köyde
    - Hasan ☆ ANKARA
    - Paşali ☆ ANKARA
    - Orhan ☆ İSKENDERUN
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Gülmemmet ☆ Çıldır
    - Aziz ☆ İSTANBUL
  - Fazli ☆ Köyde
    - Zülali ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ FRANSA
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Abamüslim ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ İSTANBUL

MANANLAR

Aldıkları Soyadları

ŞENTÜRK - BİLİCAN - ÇİFTÇİ - ÇELİK

ŞENTÜRK

- Taştan > ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ BURSA
    - Rahim ☆ İSTANBUL
    - Gafur ☆ Köyde
  - Merdali ☆ BURSA
  - Necmettin ☆ ISPARTA
- Aslan > ☆ Köyde
  - Seyfullah ☆ Köyde
    - Mansur ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
      - Etem ☆ Köyde
      - Metin ☆ Köyde
  - Seyfidar ☆ BURSA
  - Resik ☆ ANKARA

BİLİCAN

- Bilal > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Hamdi ☆ BURSA
    - Mihrali ☆ BURSA
- Murat > ☆ Köyde
  - Teyfik ☆ Bulanık-MUŞ
  - Haydar ☆ BURSA

ÇİFTÇİ

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Bedel ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Bekir ☆ ZONGULDAK
    - Demirali ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ ALMANYA
      - İkram ☆ ALMANYA
      - İlhan ☆ Köyde
      - Orhan ☆ Köyde
      - Cihan ☆ Köyde
      - Turhan ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Hamit (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Kâzim ☆ Köyde
    - Bülent ☆ Köyde
    - Timur ☆ Köyde
      - Necati (Filolog) ☆ Köyde
    - Yaşar (Öğretmen) ☆ İZMİT
    - Süleyman ☆ FRANSA
    - Temindar ☆ Köyde
    - Cemil ☆ FRANSA

ÇELİK

- Molla Abdi (Hoca) > ☆ Köyde
  - İskender ☆ ARDAHAN
  - Mürtez ☆ Köyde
    - Şükri ☆ Köyde
      - İmdat ☆ Köyde

ALİLER

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK

- Fehmi (Şair) > ☆ Köyde
  - Ferman ☆ Köyde
    - Aydın ☆ ZONGULDAK
- Pehlül > ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Ayvaz ☆ Köyde
      - Hikmet ☆ Köyde
      - Turgut ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ ZONGULDAK
      - Zülâli (Banka Md.) ☆ KONYA
      - İsabali ☆ ZONGULDAK
- Zabit > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Alisait ☆ İSKENDERUN
    - Aliyar ☆ İSTANBUL
    - Cevdet ☆ İSTANBUL
  - Refik ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Seyfet ☆ Köyde
        - Zeki ☆ Köyde
          - Halim ☆ ANKARA
    - Asker ☆ Ereğli-ZONG.
    - Azmi ☆ Ardahan
  - İznullah ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Zeref ☆ Köyde
      - Nusrettin ☆ Köyde
  - Koçi ☆ Köyde
    - Durmuş ☆ Köyde
  - Mahmut (Öğretmen) ☆ KARS

PEHLİVANGİL

Aldıkları Soyadları
BALCI

- Şakir > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Hasköy-ARD.
  - Memmet ☆ Köyde
    - Zeker ☆ Köyde
      - Kurban ☆ ZONGULDAK
      - Esfendiyar ☆ ZONGULDAK
      - Beşli ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ ZONGULDAK
      - Asker (Değirmenci) ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Nedim ☆ İSTANBUL
      - Hükümdar ☆ BURSA
      - Misbah ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Nazim ☆ Köyde
      - Nezir ☆ Köyde
        - Yaşar ☆ Köyde
        - Paşali ☆ Köyde
        - Adil ☆ Köyde
        - Adnan ☆ Köyde
        - Atila ☆ Köyde
  - Sofi ☆ Köyde
    - Seyyaf ☆ Ardahan
    - Cemal (Öğretmen) ☆ SAMSUN
    - Reyaf (Öğretmen) ☆ ZONGULDAK
      - Asker ☆ ZONGULDAK
      - Ali ☆ ZONGULDAK
      - Evsel ☆ Köyde
      - İsabali ☆ Köyde
- Osman > ☆ Köyde
  - Memmedali ☆ Köyde
    - Kaya ☆ Köyde
      - Fatih ☆ LİBYA
      - Binali ☆ Köyde
  - Şahismail ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Yakup ☆ Köyde
    - Fikri ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ BURSA
    - Şahmeni ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ Köyde
      - Muhittin ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ Köyde

YILDIZLAR

Aldıkları Soyadları
YILDIZ

- Dursun > ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Mirza ☆ Köyde
      - Mücahit ☆ Köyde
      - İsrail ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde
      - İlhan ☆ Köyde
      - Ayhan ☆ Köyde
      - Nihat ☆ BURSA
    - Hamza ☆ ZONGULDAK
    - Eflatun ☆ ZONGULDAK

DELİCELER

Aldıkları Soyadları
KILIÇOĞLU

• Delice >	☆ Köyde
├ Koçi	☆ Köyde
└ Nuri	☆ Köyde
├ Maksut	☆ Köyde
├ Fezayir	☆ BURSA
├ Mikâyil	☆ BURSA
├ Yücel	☆ Köyde
└ Tüncel	☆ BURSA
└ Feramuz	☆ ZONGULDAK
├ Ocak	☆ Köyde
└ Mehti (Sonsuz)	☆ Köyde
├ Hürişan (Deligöz)	☆ Köyde
├ Kâzim	☆ Köyde
└ Nazim	☆ ARDAHAN
├ Kibar	☆ KARS
├ Mülâzim	☆ KARS
└ Osman	☆ KARS
└ Şahpaz	☆ Köyde
├ Binali	☆ Köyde
└ Hafiz	☆ KIRŞEHİR

GAZİLER

İSTİKLAL SAVAŞI :
1. Cumi Demirel (1315)
2. Kadim Akça (1313)
3. Kadim Balcı (1315)
4. Seyfidar Şentürk (1312)
5. Kibar Kılıçoğlu (1314)
6. Rafet Doğruel (1312)
7. Şevki Akça (1310)

KORE SAVAŞI :
1. Asker Öztürk (1926)
2. Demirali Çiftçi (1926)

KIBRIS SAVAŞI :
1. Fahrettin Akça (1953)

ZANAATKÂRLAR

1. MARANGOZLAR :
1. Miktat Akça
2. Reşit Akça

2. DUVARCILAR :
1. Nedim Akça
2. Zeker Balcı
3. Ganim Doğruel
4. Tekin Akça
5. Kamber Akça

3.DEĞİRMENCİ :
1. Asker Balcı

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Abbas Doğruel	1923 - 1932
2. Rasik Şentürk	1932 - 1936
3. Abdullah Özdemir	1936 - 1948
4. Pehlül Öztürk	1948 - 1952
5. Seyfidar Şentürk	1952 - 1960
6. Memet Akça	1960 - 1964
7. İsmail Şentürk	1964 - 1968
8. Mecit Şentürk	1968 - 1973
9. Miktat Akça	1973 - 1992 D.

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. İskender Akça	1945'den önce
2. İbrahim Akça	1945 - 1950
3. Cumi Akça	1950 - 1960
4. Molla Ahmet TAŞÇI	1960 - 1962
5. Abdullah Özdemir	1962 - 1964
6. Ahmet Özdemir	1964 - 1986
7. Molla Aziz (Boşdereli)	Kısa süreli
8. Molla Yakup	Kısa süreli
9. Fikret Mert (Ardahanlı)	1986 - 1991
10. Ahmet Özdemir (Akballılı)	1991 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Haydar Güngör	1938 - 1974
2. Halit Özdemir	1947 - 1953
3. Bekir Akça	1951 - 1953
4. Rahmi Çağlayan	1953 - 1955
5. Seyfi Çağlayan	1954 - 1956
6. Cemalettin Parlak	1955 - 1956
7. Seyfet Yılmaz	1956 - 1962
8. Halis Bilican	1962 - 1969
9. Fehim Yıldırım	1969 - 1974
10. Yusuf Akyol	1970 - 1975
11. A. Haydar Emre	1975 - 1977
12. Mustafa Savaş	1975 - 1978
13. Bahattin Atamer	1975 - 1978
14. Orhan Çolak	1978 - 1979
15. İsmail Akar	1978 - 1980
16. Nazım Çulha	1978 - 1980
17. Engin Mataracı	1979 - 1981
18. Orhan Orakçı	1980 - 1981
19. Sadrettin Akdemir	1981 - Devam
20. Enver Şahinkaya	1981 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Reyat Balcı
2. Cemal Balcı
3. Mahmut Öztürk
4. Yaşar Çiftçi
5. Hamit Çiftçi
6. Bekir Akça
7. Asker Akça
8. Mispah Akça
9. Ramiz Akça
10. Süleyman Akça
11. Namık Akça
12. Gafur Akça
13. Turgut Akça
14. Mustafa Akça
15. Halit Özdemir

BANKA MÜDÜRÜ

1. Zülâli Öztürk
2. Aydın Akça

HOCA

1. Abdi Çelik
2. Emin Özdemir
3. İbrahim Akça
4. Cumi Akça

SUBAY

1. Ufuk Akça

DOKTOR

1. Şükran Akça

MALİYE MÜFETTİŞİ

1. Olgun Akça

ŞAİR

1. Fehmi Öztürk

AL

Al, eskiden beri, ormanlık içi,
Beslenir orada koyun, hem keçi,
Merkez'den görünür sanki bir bekçi,
Düşmana teberi, baltası vardır.

CAMİİ : 1. 1890'de taş duvar, ağaç çatılı olarak yapılmış.
2. 1943'te taş duvar, ağaç çatı olarak yapılmış, sonradan sacla kapatılmıştır.
3. 1988'de çift şarefe minareli, betonarme ve kubbeli olarak yeniden yapılmıştır.

OKUL : 1. İlk Cami ile bir Medrese yapılmış, Molla Recep (Recep AKDEMİR) Dağistan'dan getirdiği Lezgi Müderris'e, bu Medresede öğrenci okutturmaya başlamış. Bilahare Lezgi Müderris İlçe Merkezi'ne alınınca, burası Kur'an Kursu olarak kullanılmaya başlanmış.
2. 1928'den 1936'ya kadar Köy Odalarında Halk Okuları devam etmiş. 1936'da köyde 3 sınıflı Okul açılmış. Bu Okul da Köy Odaları'nda tedrisatı sürdürmüştür.
3. 1944 tarihinde köy tarafından yapılan 5 sınıflı İlkokul Binasında tedrisat başlamış.
4. 1972 Devlet-Köy işbirliğiyle, eski yerinde, betonarme İlkokul Binası yapıldı.
5. 1984 tarihinde yeniden Ilkokul Binasi ve Lojmanlar yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, köy etrafındaki kaynaklardan ve Zazır Pınar'ından ağaç borularla getirilerek köy içinde bir yerde akıtılan su kullanılmakta idi.
2. 1954 tarihinde aynı pınar demir boru ile getirildi.
3. 1975 tarihinde, Kado Pınarı'ndan demir boru ile getirilen su, köyün 5 yerinde akıtıldı.

YOL : 1968 yılında araba yolu açıldı. Halen bu yol, her yıl bakımı yapılarak çalışmaktadır.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde ajanta açıldı. Bilahare evlere de verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Çatalsu, 2. Çakrağın Suyu, 3. Coşonun Pınarı, 4. Sırya Pınarı, 5. Pislikarav Pınarı, 6. Kumlu Suyu en meşhurlarıdır.

KAPLICALAR : Pislikarav (Bayır çayır) mevkiindeki ekşimtrak, soğuk maden suyu ülser ve böbrek taşlarını eritmeye iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLETLER : Yoktur.

SULAMA SUYU : 1965 yılında 900.000 Lliraya ihale edilen bir su kanalı var. 1982 tarihinde 30.000.000 Liraya bitirilmiş olmasına rağmen çalışmamaktadır. Uzunluğu: 3 Km. dir.

MADENLER : Herhangi bir maden zuhuru yoktur.

TARİHİ ESERLER : 1. Kilise: İlçe merkezine giden yolun, çıkışının sol tarafında yalnız temelleri duruyor. Köye adını veren Al boyalı Kilise işte bu temeller üzerinde idi. Bu Kiliseden inen yazılı taşlar; Asker Durgun ve Seyful Polat'ın bina ve çeper duvarlarındadır. Memet Özdemir'in mereğinin duvarındaki işlemeli taş ta bu Kilisenin taşıdır.
2. Kanal: Kiliseden, Terekler mevkiine doğru uzanan bir yeraltı kanalı vardır.
3. Kurt Resmi: Sıriye Çeşmesi'nin Doğusundaki kayada, kabartma bir kurt resmi vardır.
4. Kız Kilisesi: Mısrıkan mevkiinde halen temelleri mevcut bu Kilisenin; Tamar Dodopal'ın çiftliği olduğu söylenir. Burada sağılan sütlerin kil borularla Al Kilisesi'ne akıtıldığı rivayet edilir. Söylenen güzergahta tarif edilen borulara rastlanmaktadır.

5. Mezar ve Ziyaretler: Ulgar Dağı'nın zirvesindeki iki mezar ziyaret edilir ve bunlara bazen yağmur duasına çıkılır.
6. Gorhana: a) Maritler'in Mereğinde, b) Kilisenin Güneyinde Asker Durgun'un harmanında birer kuyu mezar vardır.
7. Köy Mezarlığı ihatası: 1974 - 1975 yıllarında yapıldı.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 6 Km. Güneydoğusunda, Kuzeye bakan tatlı bir yamaçta kuruludur. Güney, Batı ve Kuzeyi tarlalarının bitiminden başlayan ormanlarla kaplıdır. Ulgar Dağı'nın Doğu yamaçlarında yaylası vardır. Çayırları, genellikle orman içerilerindedir. Kuzey ve Batısındaki ufak çöküntü göller köye ayrı bir süs oluşturmaktadırlar. Polos Tepesi ormanları ile Hıram denen Kayşek, köye ayrı bir görünüm kazandırmaktadır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : Köydeki tarihi kalıntılara bakılırsa kuruluş tarihi çok eskilere dayanır. Kuyu Mezarlığı'nın uygulandığı uygarlık dönemlerinden beri buranın bir yerleşim yeri olduğu kesindir. Bilinmeyen bir sebeple, bir müddet burasının metruk kaldığı; Ormanın yapısından belli oluyor. Rivayete göre; Cesaretli iki arkadaş, ağaçlara işaret koya koya Al Kilise'nin yanına geliyorlar. Oradaki kaynak suyunu da beğeniyorlar. Gidip durumu etrafa duyuruyorlar. Zamanla gelen aileler bu köyü yeniden şenlendiriyor. Al renkli Kiliseye izafen köyün adı Al olarak kalıyor.

KÖYÜN KURULUŞU : Yukarıda anlatılan rivayetle gelen aileler köyü yeniden şenlendirmişler.

KURUCU AİLELER:

1. SELEHLER : Acara'dan gelmişler.
2. MARİTLER : Ahıska'dan gelmişler.
3. DEŞOLAR : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
4. KARAMUSTİLER : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
5. ODABAŞLAR : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
6. ÇAKIRLAR : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
7. HAYTALAR : Ahıska'dan gelmişler.
8. ASLAN USTAGİL : Ahıska - Azgur Bölgesi'nden gelmişler.
9. USTAGİL (Rıcalgil) : Posof - Duğur'dan gelmişler.
10. MİZAMLAR : Ahıska'dan gelmişler.
11. DURAKLAR : Ahıska'dan gelmişler.
12. PEHLÜLGİL : Posof - Duğur'dan gelmişler.
13. ÇIRTIKLAR (Kâmil Hocagil) : Posof - Baykent Köyü'nden gelmişler.
14. LELVANLIGİL : Ahıska - Lelvan Köyü'nden gelmişler.
15. ÇAPAR EYİPGİL : Ahıska - Azgur Bölgesi'nden gelmişler.
16. NEDLOLAR : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
17. MOLLA ALİGİL : Ardahan - Değirmenköy Köyü'nden gelmişler.
18. BAYRAKTARGİL : Ahıska'dan gelmişler.
19. KESKİN USTAGİL : Ahıska - Nohrep Köyü'nden gelmişler.
20. MEDETGİL : Ahıska'dan gelmişler.
21. MOLLA OGULLARI : Şavşat'tan gelmişler.
22. ŞAŞANLAR : Şavşat'tan gelmişler.
23. KUBUŞLAR : Gürcistan - Batum'dan gelmişler.
24. KÂMİLGİL : Gürcistan - Batum'dan gelmişler.
25. REŞİT HOCAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
26. DURSUNGİL : Pasinler'den gelmişler.
27. MOLLAGİL (Şavşatlıgil) : Şavşat'tan gelmişler.

SELEHLER

Aldıkları Soyadları
TAŞLI - YENER - TAŞÇI

TAŞLI

- Haşim > ☆ Köyde
  - Refik ☆ Köyde
    - Mikâil (Emniyet Bekçisi) ☆ Posof
    - Şeref (Depo Memuru) ☆ ARDAHAN
    - Husemettin (Odacı) ☆ Posof
  - Faik ☆ Köyde
    - Davut ☆ İZMİT
    - Yakup ☆ İZMİT
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Etem ☆ BURSA
    - İsmail ☆ İZMİT
  - Teyfik (Sonsuz) ☆ Köyde
- Koçi > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Hilmi ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ İZMİT
    - Nurettin ☆ Posof
  - Ali ☆ İZMİT
    - Gürsoy ☆ İZMİT
    - Ersoy ☆ İZMİT
    - Türksoy ☆ İZMİT

YENER

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Latif ☆ İZMİT
    - Cevher ☆ İZMİT
  - Süleyman ☆ İZMİT
- İzzet > ☆ Köyde
  - Seyfet ☆ İZMİT
    - Cevdet ☆ İZMİT
    - Necdet ☆ İZMİT
  - Harun ☆ ZONGULDAK
    - Cemil ☆ ZONGULDAK
  - Ömer ☆ ZONGULDAK

MARİTLER

Aldıkları Soyadları
ÇİFTÇİ - ÖNAL - ÜNSAL - YILDIZ
ŞENTÜRK - DURGUN

ÇİFTÇİ

- Veysel > ☆ Köyde
  - Binali ☆ İSTANBUL
  - Mehemmet ☆ İnegöl
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
  - Şamil ☆ Köyde
    - Cemil ☆ İZMİT
    - Nurettin ☆ BURSA
    - ..... ☆ BURSA
    - Aydemir ☆ Köyde
  - Bekir ☆ İSTANBUL
    - Şakir ☆ İSTANBUL
    - Şükrü ☆ İSTANBUL
    - Nurhan ☆ İSTANBUL
  - Melik ☆ Köyde
    - Bedir ☆ ZONGULDAK
    - Taşkın ☆ HOLLANDA
    - Merdin (Nüfus Müdürü) ☆ Posof
    - İsmail (Tekel Müdürü) ☆ Posof
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Dursun (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Cavat ☆ Köyde

ÖNAL

- Şehri > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Yücel ☆ Köyde
    - Hüccet ☆ İnegöl
  - Kadim ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ BURSA
    - Ekrem ☆ Köyde
      - Atila ☆ HOLLANDA
      - Tahsin (C.S. Kâtibi) ☆ Posof
      - Taner ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Mükerrem ☆ ESKİŞEHİR
    - Necmettin ☆ İSTANBUL
    - Memet ☆ ESKİŞEHİR

ÜNSAL

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Enver ☆ Köyde
    - Ömer ☆ Köyde
      - Yener ☆ Köyde
      - Şener ☆ Köyde
  - Resül ☆ Köyde
    - Selim ☆ ALMANYA
      - Kerim ☆ ALMANYA
      - Halim ☆ ALMANYA

YILDIZ

- Haydar > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Muttalip ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ Köyde
    - Emin ☆ ZONGULDAK
    - Mehti (Öğretmen) ☆ İZMİR

ŞENTÜRK

- Dursun > ☆ Köyde
  - Müşür ☆ Köyde
    - Suat ☆ Köyde
    - Ağabey ☆ Köyde
    - Alibey (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Memet ☆ Köyde
    - Ayfettin ☆ İSTANBUL
    - Aliyar ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ BURSA
    - İsmail ☆ BURSA
    - Halis ☆ BURSA
    - Enis ☆ BURSA
    - Hanefi ☆ BURSA
  - Bedel ☆ Hanak
    - Ayvaz ☆ Hanak
    - Gazi ☆ Hanak

DURGUN

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Eflet ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
    - Rahim ☆ BURSA
    - Selahattin ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Cemal (Ziraat Bankası Md.) ☆ BURSA
    - Fikri ☆ Köyde

KARA MUSTİLER

1878'de Ardahan'ın Tepeler Köyü'ne gittiler

DEŞOLAR

Aldıkları Soyadları
ÇAĞLAYAN - CENGİZ - KILIÇ - IŞIK - ALAR

ÇAĞLAYAN

- Rezak > ☆ ARDAHAN
  - Feramuz ☆ ARDAHAN
  - Şahvettin ☆ ARDAHAN
  - Fadli ☆ ARDAHAN
  - Süleyman ☆ ARDAHAN
  - Midrep ☆ ARDAHAN

CENGİZ

- Deşo > ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Şemsettin ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ Köyde
      - Davut ☆ Köyde
    - Ekrem (Ozan) ☆ Köyde
    - Şeref (Polis) ☆ İSTANBUL
  - Kerem ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ İZMİT
    - Merdali ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ İSTANBUL
    - Gülali ☆ İSTANBUL

KILIÇ

- İskender > ☆ Köyde
  - Zekeriye ☆ Köyde
    - İrfani ☆ İZMİT
    - Yılmaz ☆ Köyde
    - İlhami ☆ Köyde
    - Gülhan ☆ Köyde
  - Menduh ☆ İZMİT
    - İslam ☆ İZMİT
    - Oktay ☆ İZMİT
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Hazreti ☆ Köyde
    - Adem ☆ Köyde
    - Bentürk ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Şahin ☆ Köyde
    - Şeheddis ☆ Köyde

IŞIK

- Hürişan > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - İdris ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ Köyde
    - Abamüslim ☆ HOLLANDA
  - Süleyman ☆ HOLLANDA

ALAR

- Hazık > ☆ Köyde
  - Merdali (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Mihrali (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Seddi ☆ BELÇİKA
- Temür > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ İZMİT
    - Servet ☆ İZMİT

DURAKLAR

1878'de Ardahan'ın Tepeler Köyü'ne gitmişler

ODABAŞLAR

Aldıkları Soyadları
ÜNLÜ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Dursun ☆ İZMİR
    - Memet ☆ İZMİR
  - Ramiz ☆ Köyde
    - Yaşaddin ☆ BURSA
    - Bahaddin ☆ BURSA
    - Yaşar ☆ EDİRNE
  - Kurbani ☆ Köyde
    - Zülâli ☆ Köyde
    - Gülâli ☆ Köyde
    - Celâli ☆ Köyde
  - Fariz (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Mehemmet (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Osman ☆ İSTANBUL
  - Bilal ☆ İSTANBUL

ÇAKIRLAR

Aldıkları Soyadları
ÇAKIR - ELKILIÇ - ULUDAĞ

ÇAKIR

- Eyüp > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ Köyde
      - Şemsetti ☆ ZONGULDAK
    - Etem ☆ Köyde
      - Şahpaz ☆ BURSA
        - Cebrail ☆ BURSA
        - Mikail ☆ BURSA
        - İsrafil ☆ BURSA
      - Mustafa ☆ BURSA
      - İsmail ☆ BURSA
        - Abbas ☆ BURSA

ELKILIÇ

- Eyüp > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ Köyde
      - Sabri ☆ Köyde
      - Seddi ☆ İSTANBUL
      - Memet ☆ BURSA
    - Ahmet ☆ Köyde
      - İsmet ☆ Düzce
      - Servet ☆ Köyde
      - Talat (Öğretmen) ☆ İZMİT
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Zeki ☆ Köyde
      - Turan ☆ Köyde
      - Onur ☆ Köyde
      - Konur ☆ Köyde

ULUDAĞ

- Eyüp > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Şehrali ☆ İnegöl

HAYTALAR

Aldıkları Soyadları
ÖZDEMİR - ÖZÇELİK

ÖZDEMİR

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Hamza ☆ İnegöl
    - Mirza ☆ BURSA
    - Fazli ☆ BURSA
    - Nazmi ☆ BELÇİKA
    - Fevzi (Zirai Donatım Kr.'nda memur) ☆ Posof
  - Şaban ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
    - Süleyman (Öğretmen) ☆ Doğanşehir
    - Osman ☆ Köyde
  - Feramuz ☆ Köyde
    - Necati ☆ ALMANYA
    - Mecit ☆ FRANSA
  - Kamber ☆ Köyde
    - Ziya ☆ BELÇİKA
      - Şerafettin ☆ BELÇİKA
      - Bahattin ☆ BELÇİKA
      - Alaattin ☆ BELÇİKA

ÖZÇELİK

- Edehem > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Fuat ☆ ANKARA
    - Nurhan ☆ ANKARA
  - Kirman ☆ İSTANBUL
  - Abdul ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde

USTAGİL (Duğurligil)

Aldıkları Soyadları
UĞURLU

- İskender > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Alisultan ☆ İnegöl
    - Neşat ☆ İnegöl
  - Ali ☆ Köyde
    - Memet ☆ Posof
    - Kubilay ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ BELÇİKA

ASLAN USTAGİL

Aldıkları Soyadları
POLAT

- ..... >
  - Durak ☆ Köyde
    - Seyful ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ HOLLANDA
      - Köşeli ☆ BELÇİKA
    - Hamza ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde

MOLLAGİL (Şavşatlıgil)

Aldıkları Soyadları
AKDEMİR

- Recep (Hoca "Müderris") > ☆ ARDAHAN
  - Mustafa (Hoca) ☆ ARDAHAN
  - Mehemmet (Hoca) ☆ ARDAHAN
  - Musa (Adliye Baş Kâtibi) ☆ ARDAHAN
  - İsa ☆ ARDAHAN
  - Gafur ☆ ARDAHAN

Not: Recep efendi, Ardahan Halil Efendi Camii'nde İmamlık ve Ardahan'da Müftülük yapmıştır. Mezarı, Halil Efendi Camii'nin Hayatındadır.

MİZAMLAR

Aldıkları Soyadları
GÜNGÖR - ÖNER

GÜNGÖR

- Mizam > ☆ Köyde
  - Münür ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ BELÇİKA
      - Alaattin ☆ Posof
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Feyyaz (Ormancı) ☆ Köyde
      - Cemalettin ☆ BELÇİKA
      - Hüsni (Sayman) ☆ ERZURUM
    - Asim ☆ Köyde
      - Gültekin ☆ BELÇİKA
      - Erol ☆ BELÇİKA
    - Asker ☆ Köyde
      - Sabri ☆ İZMİT
      - Erdel (Astsb.) ☆ ERZİNCAN
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Atila ☆ BURSA
      - Yüksel ☆ Posof
      - Şeref ☆ BALIKESİR
  - Miktat ☆ Köyde
    - Yahya ☆ Köyde
      - Mağrip ☆ İSTANBUL
      - Cengiz ☆ BURSA
      - Yavuz ☆ BURSA
      - Yılmaz ☆ ANKARA
      - Gürbüz ☆ ANKARA
    - Harun (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
      - İhsan ☆ BURSA
      - İrfan ☆ BURSA
      - Erhan (Öğretmen) ☆ BURSA

ÖNER

- Şuği > ☆ Köyde
  - Musa ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Bedel ☆ ZONGULDAK
      - Recep (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - İsmail (Hollanda'dan) ☆ BURSA
  - İsa ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
    - Kerim ☆ ALMANYA
    - Mehti ☆ FRANSA
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Şeref ☆ İSTANBUL
      - İlhan ☆ Köyde
      - İrfan ☆ İSTANBUL
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Hüsni ☆ ARDAHAN
    - Halis (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Hilmi (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

PEHLÜLGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZER

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Refet ☆ Köyde
    - Ferman (Yanarak Öldüler) ☆ Köyde
- Kurban > ☆ Köyde
  - Tucbeden (Oğlu Yok) ☆ Köyde

LELVANLIGİL

Aldıkları Soyadları

EREN - ÇELİK - ŞENOL - AYDIN

EREN

- Eyup > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - İshak ☆ Köyde
        - Binali ☆ BURSA
          - Kâzim ☆ BURSA
        - Musa ☆ Köyde
          - Yılmaz ☆ BURSA
        - Fazli ☆ Köyde
          - Rahmi ☆ BURSA
          - Bahattin ☆ BURSA
          - Adem ☆ BURSA

ÇELİK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Orhan (Orman Muh. Mem.) ☆ Göle
    - Arif ☆ HOLLANDA
    - Erol ☆ Köyde
  - Temcit ☆ Köyde
    - Nurhan ☆ Köyde
    - Tuncer ☆ Köyde
    - Burhan ☆ ALMANYA
    - Turgay ☆ BELÇİKA

ŞENOL

- Muzaffer > ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Necmettin ☆ İZMİR
    - Mecmettin ☆ İZMİR
    - Vacip (Polis) ☆ BİLECİK
  - Paşali ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
    - Nurbay ☆ Köyde
    - Cemalettin ☆ İZMİR
    - Fahrettin ☆ İZMİR
    - Orbay ☆ BURSA
  - Selim ☆ İZMİR
  - Şehreli ☆ İSTANBUL

AYDIN

- Kadir > ☆ Köyde
  - Mecit ☆ Köyde
    - Necmettin ☆ Kuşadası
    - İlyas ☆ AYDIN
  - Nuri ☆ Köyde
    - Hayrettin ☆ Köyde
    - Bahri ☆ EDİRNE
    - Şehri ☆ İZMİR
    - Şedimen ☆ İZMİR
    - Vahdettin ☆ Köyde

BAYRAKTARGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZSOY

- Şahismail > ☆ Köyde
  - Kurbani ☆ Köyde
    - Yılmaz ☆ Köyde
    - Özden ☆ Köyde
    - Sehember ☆ YOZGAT
    - Yazdan ☆ İZMİR
  - Şevket ☆ Köyde
    - Mikâil ☆ Köyde
    - Cemil ☆ Köyde
  - Memet (Sonsuz) ☆ Köyde

KÂMİL HOCAGİL (Çırtıklar)

Aldıkları Soyadları

COŞKUN

- Kâmil > ☆ Köyde
  - Kâzim ☆ Köyde
    - Fikri (Uzman Çavuş) ☆ ESKİŞEHİR
    - Fazli (Bakkal) ☆ Köyde
    - Karabey (Zikri)(Tapuda Hizmetli) ☆ Posof
    - Ali İhsan (Ziraat Bankası Mem.) ☆ Posof
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Nafiz ☆ İZMİR
  - Recep ☆ Köyde
    - Esat ☆ Köyde
  - Mülazim (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Nazim ☆ KARS
    - Fahrettin ☆ KARS
    - Hazim (Müftülük Hizmetlisi) ☆ KARS
    - Özcan ☆ İZMİT

ÇAPAR EYUPGİL

Aldıkları Soyadları

SUOĞLU

- Dursun > ☆ Köyde
  - Eyup ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Dursun ☆ BURSA
    - Şirin ☆ Köyde
      - Niyazi ☆ Köyde
        - Cahit ☆ Köyde
        - Cengiz (Müh.) ☆ ALMANYA
        - Engin ☆ ALMANYA
        - Erdal ☆ ALMANYA
    - Mustafa (Sonsuz) ☆ Köyde

NEDLOLAR

Aldıkları Soyadları

TAŞDELEN

- Akif > ☆ Köyde
  - Maksut ☆ Köyde
    - Memedali ☆ İZMİR
      - Alim ☆ İZMİR
      - Halim ☆ İZMİR
      - Akif ☆ İZMİR
    - Fahrettin ☆ BELÇİKA
      - ..... ☆ İZMİR
    - Sedrettin ☆ İZMİR
    - Nihat ☆ İZMİR
    - Turgut (Adliye Kaleminde Mem.) ☆ Posof
  - Tayfur ☆ ARDAHAN
    - ..... ☆ ARDAHAN
      - ..... ☆ ARDAHAN
  - Murat ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Karabey ☆ İSTANBUL
      - Yakup (Adliye'de Hizmetli) ☆ Posof
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Cabbar (Orman Muh. M.) ☆ Göle
      - Bilal ☆ Köyde
    - Naim ☆ Köyde
      - Temel ☆ HOLLANDA
  - Haşim ☆ Köyde
    - Abbas ☆ Köyde
      - Lütfü ☆ İnegöl
      - Zekeriye ☆ İnegöl
      - Etemşah ☆ İnegöl

MOLLA ALİGİL (Culogil)

Aldıkları Soyadları
DURAN

- Molla Ali > ☆ Köyde
  - Fehmi ☆ Köyde
    - Rahim ☆ BURSA
    - Maksut ☆ İSTANBUL
    - Selim ☆ BURSA
    - Sıddık ☆ İnegöl
    - Bekir ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
  - Eflatun ☆ Köyde
    - Karabey ☆ İSTANBUL
    - Balabey ☆ İSTANBUL
    - Ağabey ☆ Köyde

MOLLAOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
ÖDEN - EMİROĞLU - ERGÜN

ÖDEN

- Devrüş > ☆ Köyde
  - Emirhan ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
      - Selçuk ☆ Köyde
    - Yavuz ☆ Köyde
      - Kenan ☆ Köyde
      - Güven ☆ Köyde

EMİROĞLU

- Devrüş > ☆ Köyde
  - Emirhan ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
      - Öztürk (Öğretmen) ☆ KAYSERİ

ERGÜN

- Molla Şükrü > ☆ Posof
  - Memet (Eğitmen) ☆ İSTANBUL
    - İlhami (Avukat) ☆ KARS
  - Ahmet (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Mustafa ☆ İSTANBUL
- Mamo *(1878'de Ardahan'ın Cincirop Köyü'ne muhacir olmuş)*

KUBUŞLAR

Aldıkları Soyadları
AYGÜN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ İZMİT
    - Memet ☆ İSTANBUL
- Rüstem > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Süceddin ☆ ANKARA
    - Nevzat ☆ ANKARA
    - Yazdan ☆ ANKARA
    - Özden ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Atila (Öğretmen) ☆ Posof
    - İlimdar ☆ KÜTAHYA

KESKİN USTAGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNDÜZ

- Rıza > ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde

ŞAŞANLAR

Aldıkları Soyadları
KAREN - SÜTLÜ - ÖZDAMAR

KAREN

- Abdurrahman > ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ BURSA
    - Yaşaddin ☆ BURSA
    - Hayrettin ☆ BURSA
    - Adnan ☆ BURSA
    - Soner ☆ BURSA
  - Kadim ☆ İZMİT
  - Gülaydın ☆ İZMİT
  - Alaattin ☆ İZMİR
    - Güven ☆ İZMİR

ÖZDAMAR

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Kemal ☆ AYDIN
    - Köksal ☆ AYDIN
  - Halil ☆ KARS
    - Yaşar ☆ Çakmak
  - Casim (Ölü ve Sonsuz) ☆ Köyde

SÜTLÜ

- Gülahmet > ☆ ARDAHAN
  - Binali ☆ ARDAHAN

DURSUNGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ - ÖZTÜRK

DEMİRCİ

- Dursun > ☆ Köyde
  - Paşali (Bekar) ☆ Köyde
  - Ağabey ☆ Köyde
    - Öztürk ☆ Köyde
    - Cantürk ☆ Köyde
    - Ertürk ☆ Köyde
    - Göktürk ☆ Köyde
    - Sontürk ☆ Köyde
    - Vartürk ☆ Köyde
    - Soytürk ☆ Köyde
- Taştan > ☆ Köyde
  - Turgut ☆ Köyde
    - Cemasettin ☆ Köyde
    - Cemalettin ☆ Zong. Ereğli

ÖZTÜRK

- Hasan > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Hüsnü ☆ İZMİR
  - Fariz ☆ Köyde
    - Aytekin ☆ HOLLANDA
  - Rahim ☆ Köyde
    - Rahmi (Hoca) ☆ Köyde

MEDETGİL

Aldıkları Soyadları
DOĞRUEL

- Medet > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Naci ☆ İSTANBUL
    - Muhlis ☆ İnegöl
      - Halis ☆ İnegöl
    - Nedim ☆ İnegöl
    - Misbah ☆ İSTANBUL

KÂMİLGİL
Aldıkları Soyadları
ÖZCAN

• Hamdi >	☆ Köyde
├Feyzullah	☆ Köyde
│ ├Cevdet	☆ Köyde
│ └Oktay	☆ BURSA
├İznullah	☆ Köyde
│ ├Fikret	☆ Köyde
│ └Nedim	☆ İnegöl
├Gafur	☆ ALMANYA
├Tayfur	☆ ALMANYA
├Memet	☆ ALMANYA
└Seyfullah (Ölü)	☆ Köyde

REŞİT HOCAGİL
Aldıkları Soyadları
YILMAZ

• Ağali Hoca >	☆ Köyde
└Reşit	☆ Köyde
├ Nuri	☆ Köyde
│ ├Şerafettin	☆ ANKARA
│ ├Memet (Öğretmen)	☆ ANKARA
│ └Mikail	☆ ANKARA
└ Abbas	☆ Köyde
├Servet	☆ ANKARA
├Serdal (Ormancı)	☆ ARDAHAN
├Abdul (Ormancı)	☆ ARDAHAN
└Aydın	☆ ARDAHAN

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Kadim Öner	1923 - 1932
2. Nuri Yılmaz	1932 - 1944
3. Feramuz Çağlayan	1944 - 1948
4. Maksut Taşdelen	1948 - 1964
5. Asker Durgun	1964 - 1968
6. Abdullah Özdemir	1968 - 1972
7. Sabri Elkılıç	1972 - 1977
8. Kâzim Coşkun	1977 - 1986
9. Aydemir Özdemir	1986 - 1990
10. Cahit Suoğlu	1990 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Recep Akdemir	1890 - 1915
2. Şükrü Ergün	1915 - 1923
3. Reşit Yılmaz	1923 - 1934
4. Kâmil Coşkun	1934 - 1944
5. Beşet (Yolağzı)	1944 - 1947
6. İbrahim (Akballı)	1947 - 1951
7. Celali (Taşkıran)	1951 - 1953
8. Mürsel (Taşkıran)	1953 - 1956
9. Mustafa Kayınlı	1956 - 1959
10. Emrullah (Varzna)	1959 - 1963
11. Vasbi (Günbatan)	1963 - 1970
12. Kâzim Coşkun	1970 - 1981
13. Rahmi Öztürk	1981 - Devam

PEHLİVANLAR

1. Mustafa Yılmaz
2. Nedim Öner
3. Ramiz Ünlü
4. Mustafa Polat
5. Kurbani Özsoy

ŞEHİTLER

1. Feyzul Taşdelen (1311)
İstiklal Savaşı Yunan Cephesi

2. Mehemmet Elkılıç (1313)
İstiklal Savaşı Yunan Cephesi

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
Yönetici Öğretmenler	
1. Memet Ergün	1938 - 1947
2. Ömer Demirci	1947 - 1953
3. Sabri Altıntaş	1954 - 1955
4. Nurettin Erdem	1955 - 1967
5. İsrafil Taşkıran	1967 - 1974
6. Lütfü Seyhan	1974 - 1979
7. Cemil Sucu	1979 - 1980
8.Necati Ölçer	1980 -

Sınıf Öğretmenleri

1. Süleyman Usanmaz
2. Binali Çınar
3. A.İhsan Yıldırım
4. Gafur Demirhan
5. Süleyman Özdemir
6. Mülazim Coşkun
7. Fevzi Konak
8. Temcit Özdemir
9. Ayhan Öztürk
10. Betül Yazar
11. Peruze Çağlayan
12. Günsel Özer
13. Aynur Özkan
14. Türküz Doğru
15. Aytan Öztürk
16. Aytaç Öztürk
17. Gülten Erdoğan
18. Natice Türker
19. Günfer Özkan
20. Şengül Güven
21. Türkây Şengün

ZANAATÇILAR

1. Kerem Cengiz	Marangoz
2. Nihat Polat	Marangoz
3. Özden Özsoy	Marangoz

Köyde ilk traktörü, Fazli Eren almıştır.

GAZİLER

1. Memduh Uğurlu (1950)	Kıbrıs Barış Harekatı
2. Kemal Özdamar (1315)	İstiklal Savaşı Yunan C.
3. İzzet Taşçı (1315)	İstiklal Savaşı Yunan C.
4. Rezak Çağlayan (1308)	İstiklal Savaşı Yunan C.
5. Kurbani Özer (1312)	İstiklal Savaşı Yunan C.
6. Fehmi Duran (1313)	İstiklal Savaşı Yunan C.
7. Memduh Kılıç (1930)	Kore Savaşı
8. Gülali Cengiz (1930)	Kore Savaşı

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Memet Yılmaz
2. Atila Aygün
3. Ahmet Ergün
4. Memet Ergün
5. Öztürk Emiroğlu
6. Mülazim Coşkun
7. Halis Öner
8. Hilmi Öner
9. Recep Öner
10. Erhan Güngör
11. Süleyman Öztürk
12. Talat Elkılıç
13. Alibey Şentürk
14. Mehti Yıldız
15. Dursun Çiftçi

HOCALAR
1. Recep Akdemir
2. Şükrü Ergün
3. Rahmi Öztürk
4. Ali Duran
5. Ağali Yılmaz

ORMAN MEMURLARI
1. Serdal Yılmaz
2. Cabbar Taşdelen
3. Orhan Çelik
4. Feyyaz Güngör
5. Şeref Taşlı (Deponer)

TEKEL MEMURU
1. İsmail Çiftçi

NÜFUS MÜDÜRÜ
1. Merdin Çiftçi

HİZMETLİ
1. Yakup Taşdelen (Adliye)
2. Hazim Coşkun (Müftülük)
3. Zikri Coşkun (Tapu)
4. Hüsamettin Taşlı (Orman)

AVUKAT
1. İlhami Ergün
2. Engin Durgun

MEMUR
1. A. İhsan Ergün (Banka)
2. Feyzi Özdemir (Z. Don. Kur.)
3. Cemal Durgun (Banka Md.)
4. Hüsnü Güngör (Sayman)
5. Vacip Şenol (Polis)
6. Şeref Çağlayan (Polis)
7. Erdal Güngör (Astsubay)
8. Fikri Coşkun (Uz. Çavuş)
9. Mikail Taşlı (Em. Bekçi)
10. Cengiz Suoğlu (Mühendis)
11. Tahsin Önal (Savcılık Kâtibi)

OZAN
1. Ekrem Çağlayan

ŞAİR
1. Ahmet Ergün
2. Baki Ergün

ALABALIK (Sayho)

Alabalık'ın var, balığı gölde,
Şavşat misafiri barınır köyde,
İnsanlığa asla düşürmez gölge,
Kadirbilir eller anası vardır.

CAMİİ : 1. 1955 yılına kadar Şerif Ağa'nın odası cami olarak kullanılmıştır.
2. 1955 yılında betonarme bir Cami yapılmıştır.

OKUL : 1. 1938 tarihinde Köy Odaları'nda tedrisat başlatılmış, 1940 yılından itibaren eğitmenli üç sınıflı tedrisat devam etmiş, 5 sınıflı İlkokul da 1972 yılına kadar Köy Odaları'nda devam etmiştir.
2. 1972 yılında İlkokul Binası yapılmış.

İÇME SUYU : 1. Çevre kaynaklarından ve akarsulardan içme suyu ihtiyacını karşılayan köy; 1961 yılında gölün başından demir boru ile köye su getirmiş.

YOL : 1973 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1987 yılında verildi.

TELEFON : 1985 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Pınarların Başı, 2. Gölün Başı, 3. Kayışkıran, 4. Simsima adlı çok meşhur içme suları vardır.

KAPLICALAR : Yoktur.

GÖL VE GÖLETLER : Köyün bir kilometre Batısında orta büyüklükte göl var. Yüzeyinin yarısı çimlerle örtülü, Alabalık üremesine çok elverişli bir göldür. Gölün bitişigindeki yamaçtan çıkan çok sayıdaki kaynak sularıyla beslenen gölün 20 lik boruyu dolduracak kadar akıntısı vardır. Halen içinde bol miktarda Dağ Alası balık yaşamaktadır.

SULAMA SUYU : Bu amaçla yapılmış sulama kanalları yoktur.

MADENLER : 1. Simsimalar mevkiinde KROM olduğunun MTA' ca belirlendiği söyleniyor. 2. Yoşalık mevkiinde, Yoşa denen kırmızı toprakboya var. 3. Bultiyan mevkiinde bulunan mavi toprak, yünlü kumaşları siyah renge boyamakta kullanılmaktadır.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : Haydar Ağanın evinin yanında, harabe halinde bir Kilise vardır.
2. GORHANA : Kiliseninin yanında bir Kuyu Mezar vadır.
3. KANAL : Kiliseden köyün doğu istikametine giden bir yeraltı kanalı vardır.
4. HARABELER : a) Köme Sayho mevkiinde; Eski Sayho Köyü Harebeleri var. Bu harabelerin olduğu yerde; iki taş üzerinde masa gibi büyük bir taş vardır. b) Memlekale ve Zandara mevkiinde de Eski Köy Harabeleri vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 20 Km. Batısında, Arsiyan Dağının Doğu yamaçlarının eteğinde kurulmuştur. Şavşat ilçesi , Kol köyü, Kaleönü Köyü, Baykent Köyü ile huduttaştır. Rakımı, 1700 m. dolayındadır. Ekeneklerin bittiği Batı yönünde, Çayırlar ve mer'alar başlar. Köyün batısında yaylaları var. Aynı mevkide geniş yapraklı ağaç türlerinden oluşan koruları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. SAYHO isminin nereden geldiği bilinmemektedir. Ancak; Ördekli Köy anlamına geldiği söylenir.
2. ALABALIK ismi; Köyün Batısındaki gölde ALABALIK'ın çok oluşundan dolayı bu köye ALABALIK adı verilmiştir.

KURULUŞU : Ne zaman kurulduğu kesin bilinmeyen bu köye, en önce; Kahraman adındaki

adam, Ahıska İl'inin Vale Köyü'nden gelerek, Eski Sayho Köyü'nde evler yapmış. Şimdiki köye ilk yerleşen aile, Demircigil'dir. Bunlar bu köye yerleşince Kahriman da, eski Sayho'dan buraya taşınmış. Bilahare gelenlerle altı aileli bir köy oluşmuş.

KURUCU AİLELER

1. KAHRAMAN OĞULLARI (Batanıza) : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
2. HABOGİL :Ahıska - Kokya Köyü'nden gelmişler.
3. COŞOGİL : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmiş.
4. UŞARGİL : Artvin - Ardanuç İlçesi'nden gelmişler.
5. DEMİRCİGİL : Ahıska İli'nden ilk gelen ailedir.
6. KOŞOGİL : Posof - Aşıkzülâli Köyü'nden gelmişler.

Düşünme mekanizmasının varacağı sonuçlar;
yargısında kullanmak üzere,
bilinç alınına atılmış,
doneler istikametinde olur.
Zira : Sağlıklı kavramlara,
sağlıklı birikimlerle varılır.

KAHRAMANOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
BULUT - AKYÜZ - YILMAZ - ÇELİK
ŞAHİN - POLAT - ERCAN

BULUT

- Kahraman > ☆ Köyde
  - Şerif (Ağa) ☆ Köyde
    - Pehlül ☆ Köyde
      - Üzeyir ☆ Köyde
        - Yusuf ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
        - Şerif ☆ Köyde
      - Habip ☆ Köyde
        - Bedir (Terzi) ☆ ANKARA
          - Cemil (Müh.) ☆ ANKARA
          - Cengiz (Vali) ☆ ANKARA

AKYÜZ

- Kahraman > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Muharrem (Gılavası) ☆ Posof
      - Haydar ☆ Köyde
        - Hamza ☆ Köyde
        - Memet ☆ Köyde
        - Kurban ☆ Köyde
        - Ömer ☆ SAMSUN

YILMAZ

- Kahraman > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Medet ☆ Köyde
      - Beşet (Hoca) ☆ Köyde
        - Yunus (Hoca) ☆ Köyde
          - Hüseyin ☆ İSTANBUL
          - Halim (Banka Md.) ☆ İSTANBUL
          - Hamza (Elekt.Müh.) ☆ İSTANBUL
          - Hasan ☆ Köyde
        - Gafur ☆ Köyde
          - Fevzi ☆ BURSA
          - Memet (İmam) ☆ Köyde

ÇELİK

- Kahraman > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Rüştü ☆ Köyde
      - Halis ve Oğ: MUstafa, Eflatun, Yılmaz ☆ İSTANBUL
      - Bedel ☆ Köyde
      - Latif ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
    - Burhan (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Emrullah (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Seleh ☆ Köyde
      - Haşim ☆ Köyde
      - Fermen ☆ Köyde

ŞAHİN

- Sait > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Abbas ☆ Köyde
      - Nazir ☆ Köyde
      - Şakir ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Mecit ☆ Köyde
      - Hurşit ☆ Köyde
- Dursun > ☆ Köyde
  - Mahmut (Şehit) ☆ Köyde

POLAT

- Sait > ☆ Köyde
  - Bilâl ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
      - İsrail ☆ Köyde
      - Harun ☆ Köyde
      - Davut ☆ Köyde

ERCAN

- Kahraman > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Feyzullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ Köyde
        - Asim ☆ ANKARA
        - Halit ☆ BURSA
      - Ali ☆ Köyde
        - Zülali ☆ Köyde
      - Hazık ☆ Köyde
        - Cemil ☆ Suluova

HABOGİL

Aldıkları Soyadları
BALTACI - AYAZ

BALTACI

- Ferhat > ☆ Köyde
  - Bahri ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Koçali ☆ Köyde
- Şamil > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ Köyde
    - Etem ☆ Köyde
    - Rahim ☆ İnegöl
  - Mukim ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde

AYAZ

- Memedali > ☆ Köyde
  - Mehti ☆ Köyde
    - İsabeli ☆ Köyde

COŞOGİL

Aldıkları Soyadları
BEYAZ

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Reşit ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Harun ☆ Köyde

UŞARGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİR

- Şahi > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Şemsettin ☆ Köyde
      - Muzaffer ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
      - Merdali ☆ Köyde

DEMİRCİGİL Aldıkları Soyadları DOĞAN		KOŞOGİL Aldıkları Soyadları ERKAN	
• Demirci >	☆ Köyde	• Aşık Hüsen (Suskap'tan gelen)>	☆ Köyde
└Şükrü	☆ Köyde	└Ahmet	☆ Köyde
├ Rızali	☆ Köyde	├ Kemal	☆ Köyde
│ └ Musa	☆ Köyde	└ Niyazi	☆ İnegöl
└Osman	☆ Köyde		
├Nazim	☆ Köyde		
└ Fazil	☆ Köyde		

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hamza Akyüz	1934 - 1938
2. Kamber Yılmaz	1938 - 1942
3. Muhlis Çelik	1942 - 1946
4. Şahmurat Kaya	1946 - 1951
5. Davut Polat	1951 - 1955
6. Halis Çelik	1955 - 1970
7. Cafer Baltacı	1970 - 1974
8. Ağali Kartal	1974 - 1983
9. Hasan Yılmaz	1983 -

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Feyzullah Ercan	1950'den önce
2. Behçet Yılmaz	1950'den önce
3. Yunus Yılmaz	1950 - 1971
4. Temel Bilican	1971 - 1984
5. Memet Yılmaz	1984 -

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hamdi Güngör (Eğt.)	1940 - 1960
2. Osman Işık (Öğr.)	1960 - 1963
3. İkram Yeniyurt	1963 - 1964
4. Cemalettin Parlak	1964 - 1966
5. Şener Duran	1967 - 1968
6. Asker Deniz	1968 - 1978
7. Yavuz Demirel	1969 - 1970
8. Hüsnü Şenol	1970 -1974
9. Necati Kahveci	1974 - 1975
10. M. Zülküf Odabaşlar	1976 - 1977
11. Ersin Taşpınar	1977 - 1978
12. Cemil Sucu	1978 - 1979
13. Osman Işık	1978 - 1979
14. Nihat Değirmenci	1977 -
15. Salih Gedikli	1979 -
16. Ayşegül Değirmenci	1980 -

ŞEHİTLER

1. Mahmut Şahin	Gürcü Harbi'nde, Zender Köyü'nde vurulmuş, mezarı Köy Mezarlığı'ndadır.
2. İsabali Ayaz	İstiklal Savaşı

GAZİLER

1. Memet Ayaz (1311)	İstiklal Savaşı
2. Süleyman Ercan (1311)	İstiklal Savaşı
3. Harun Beyaz (1311)	İstiklal Savaşı
4. İskender Yılmaz (1312)	İstiklal Savaşı
5. Kamber Yılmaz (1312)	İstiklal Savaşı

KİMLER YETİŞMİŞ

PEHLİVANLAR

1. Muhlis Çelik
2. Nevzat Çelik
3. Hasan Yılmaz

HOCA

1. Feyzullah Ercan
2. Beşet Yılmaz
3. Yunus Yılmaz
4. Memet Yılmaz

ÖĞRETMEN

1. Eflatun Baltacı

ORMAN MÜHENDİSİ

1. Cemil Bulut

ZANAATKAR

1. Mevlüt Polat Marangoz
2. Cemil Polat Marangoz

MÜLKİYECİ

1. Cengiz Bulut (Vali)

SUBAY

1. Yavuz Bulut (Kurmay Alb.)

MALİYECİ

1. Oğuz Bulut

GILAVA

1. Muharrem Akyüz
2. Haydar Akyüz

MAKİNE MÜHENDİSİ

1. Zafer Bulut

ELEKTRİK MÜHENDİSİ

1. Hamza Yılmaz

ŞAİR

1. Hüseyin *(1800'lü yıllarda yaşamış)*

ARILI (Zedezümde)

Arılı Köyü'nün sulaktır yeri,
Ballıkaya'sı var, dereden beri,
Misafir severler, eskiden beri,
Yemekler sıralı, sofrası vardır.

CAMİİ : 1. 1890 lı yıllarda ahşap bina olarak yapılmış.
2. 1945 yılında taş duvar, ağaç örtü ve sac çatılı olarak eski Caminin yerinde yeniden yapılmış.

OKUL : 1. 1944-1945 yıllarında köy tarafından, taş duvar, ağaç çatılı olarak yapılmış, o tarihten itibaren 5 sınıflı İlkokul açılmıştır.
2. 1968 yılında Devlet Lojmaniyle birlikte yeniden betonarme Okul Binası yapılmış.

İÇME SUYU : 1. 1890 lı yıllarda, ağaç borularla, Bayırçayır Pınarı'ndan getirilen su kullanılmış.
2. 1954 tarihinde aynı su Devlet - Köy işbirliği ile, demir boru ile getirilmiş.
3. 1976 tarihinde aynı su Devlet tarafından, plastik boru ile getirilmiş.

YOL : 1974-1975 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1985 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Küçükçayır Pınarı, 2. Şuvaskal Pınarı meşhur sularıdır.

GÖL VE GÖLET : Köyün Güneyinde Cil Gölü adlı bir göl var. Yabanördeği üreme ve barınmasına müsait bir göldür.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : 1. Kireç Taşı: Beyaz Pınar mevkiindedir. Okul inşaatı için kireç oradan temin edilmiştir.
2. Siyah Mermer (Çakmaktaşı): Kuru Göller mevkiindedir.

TARİHİ KALINTILAR: 1. Köy Harabeleri: Köyün Doğusunda, Asker Çelik'in çayırındadır. Musalla Taşı halen duruyor.
2. KİLİSE: Köyün Güneyinde, Koçali Özcan'a ait harmanın olduğu yerdedir. Temelleri dahi yok olmuş durumdadır. Aynı yerde Gorhana ve yeraltı kanalı var.
3. MAĞARA: Köyün Doğugüneyindeki Ballıkaya'nın üzerinde 2 mağara var. Yakın tarihe kadar içlerinde Balarısı varmış.
4. YAZILAR: Ballıkaya üzerinde bir sürü yazıların olduğu söyleniyor. Çıkılamadığı için incelenemedi.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 9Km. Batısında, Nakosar Tepesi'nin Doğu yamaçlarındaki bir seki üzerinde kurulmuştur. Kuzeydoğu, Kuzey ve Batı yönleri ormanlarla çevrilidir. Özbaşı, Günlüce, Gürarmut, Demirdöven, Uluçam, Söğütlükaya Köyleri ile çevrilidir. Doğusundan, Banarhev Çayı akmaktadır. Ekeneklerin etrafı mera ve ornanlıktır. Ayrıca Urema Yaylalar'ında yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. İlk adı olan ZEDEZÜMDE'nin anlamı kesin bilinmiyor.
2. Yeni olan ARILI adı; Ballıkaya'da çok miktarda Balarısı bulunmasından dolayı verilmiştir.

KÖYÜN KURULUŞU : Söylentilere göre; ilk gelen aileler orman içinde yerleşerek avcılık yapmışlar, daha sonra tarla açarak ziraat ve hayvancılık yapmaya başlamışlar.

KURUCU AİLELER

1- EYİP DEDEGİL : Acara'dan gelmişler

2- CUMO DEDEGİL : Acara'dan gelmişler

3- MUSAGİL : Ahıska'dan gelmişler

4- ŞAKİREGİL : Posof - Ziniban'dan gelmişler

5- BAYRAKTARGİL : Kars - Çıldır İlçesi'nden gelmişler

6- SANİ DEDEGİL : Ahıska'dan gelmişler

7- PEÇATLAR : Ahıska'dan gelmişler

EYİP DEDEGİL

Aldıkları Soyadları
EREN - DEMİR

EREN

- Eyip > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ BELÇİKA
    - Fahrettin ☆ Köyde
  - Süfiye ☆ Köyde
    - Müşür ☆ Selim-KARS
    - Latif ☆ Erbaa-TOKAT
    - Şemsettin ☆ Köyde
    - Alibey ☆ BURSA
    - Bedel ☆ ZONGULDAK

DEMİR

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Yaşar ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde

CUMO DEDEGİL

Aldıkları Soyadları
ÖDEN - ERCAN

ÖDEN

- İsmail (Marangoz) > ☆ Köyde
  - Bahşi (Marangoz-M.) ☆ Köyde
    - Cemal ☆ Köyde
      - Cemistan (Polis) ☆ BURSA
      - Cengiz ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
      - Cavit ☆ Köyde
      - Cevdet ☆ BURSA
    - Kemal ☆ FRANSA
    - Cemil ☆ Orhangazi
  - Vehbi ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
      - Halit ☆ Köyde
      - Şenol ☆ İSTANBUL
      - Halis (Hoca) ☆ İSTANBUL
      - Şenal ☆ Köyde
    - Mülâzim ☆ Köyde
      - Mikâil ☆ BURSA
      - İsrafil ☆ Köyde
      - Gülali ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
    - Fariz ☆ BELÇİKA
  - Haşim ☆ Köyde
    - Zülâli ☆ Köyde
      - Özkan ☆ Köyde
      - Akkoş ☆ Köyde

ERCAN

- İsmail (Marangoz) > ☆ Köyde
  - Eşref (Hoca) ☆ Köyde
    - Halim ☆ Köyde
    - Hakkı ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
    - Osman ☆ BURSA
    - Nuri ☆ Göle

MUSAGİL

Aldıkları Soyadları
ERDEM

- Musa > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Mürteze ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
        - Engin (Öğretmen) ☆ Doğu Beyazıt
        - Turgay ☆ Köyde
        - Mustafa ☆ BURSA
      - Ziya (Astsubay)
    - Şükrü (Hoca) ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ Köyde
      - İkram ☆ KAYSERİ
      - ☆ KAYSERİ Erol
      - Efsel ☆ Köyde
      - Veysel ☆ Köyde
      - Nafiz ☆ ALMANYA
    - Sinan ☆ Köyde
      - Cevat ☆ BURSA
      - Süleyman ☆ FRANSA

ŞAKİREGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZER

- Şakir > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Lütfü ☆ Köyde
      - Hilmi (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Yavuz ☆ Köyde
      - Reyis ☆ Köyde
      - Rahmi ☆ BURSA

BAYRAKTARGİL

Aldıkları Soyadları

MERT - ÇELİK - BAYRAKTAR

MERT

- Hasan > ☆ Köyde
  - Şamil ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Rahim ☆ BURSA
        - Hükümdar ☆ Köyde
        - Şemsettin ☆ Köyde
        - Önder ☆ Köyde
        - Reşat ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
        - Cemal ☆ İSTANBUL
      - Misbah ☆ Köyde
        - Yüksel ☆ BURSA
    - Nazim ☆ Köyde
      - Mecit ☆ Köyde
      - Hikmet ☆ BURSA
      - Teminder ☆ İZMİT
    - Battal ☆ Köyde
      - Şenol ☆ BURSA
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mansur ☆ Köyde
      - Özcan ☆ BURSA

ÇELİK

- Molla Ali > ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Akif ☆ Köyde
      - Mehti ☆ Köyde
        - Nizamettin ☆ HOLLANDA
      - Muhlis ☆ Köyde
        - Saim ☆ Köyde
      - Asim ☆ Köyde
        - Atanur ☆ Köyde
        - Ataman ☆ İSTANBUL
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - Hamdi ☆ Köyde
        - Melik ☆ Köyde
        - Halim ☆ Köyde
        - Rahim ☆ BURSA
      - Merdin (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Seyfullah ☆ Köyde
      - Asker ☆ Köyde
      - Maksut ☆ Köyde
      - Tahsin ☆ Köyde
      - Balabey ☆ BURSA
    - Hamit ☆ Köyde
      - Kibar ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Köyde
      - Musa ☆ ALMANYA
      - İsa ☆ BURSA

BAYRAKTAR

- Yusuf > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Necip ☆ Köyde
      - Fazli ☆ Köyde
        - Fevzi ☆ Köyde
        - Adnan ☆ Köyde
        - Oktay ☆ ANKARA
      - Sabri (Harita Müh.) ☆ ANKARA
      - İsrafil (Hoca) ☆ BURSA
      - Necmettin (Astsb.) ☆ BURSA
      - Nevzat ☆ BURSA
      - Remzi ☆ Doğanşehir
      - Niyaz (Sonsuz) ☆ Köyde
      - İliyaz ☆ Köyde
        - Yücel ☆ Köyde
        - Rıcal ☆ Köyde
        - Orhan ☆ Köyde
        - Şinasi ☆ Köyde
        - Kibar (Em. Bek.) ☆ BURSA
        - Kirman ☆ Köyde

SANİ DEDEGİL

Aldıkları Soyadları

YALÇIN - ÖZCAN

YALÇIN

- Sani > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Yunus ☆ Köyde
      - Dursun ☆ Köyde
        - Yazdan ☆ BURSA
      - Kerim ☆ Köyde
        - Zülali ☆ Köyde
        - Gülali ☆ BURSA
    - Şaban ☆ ARDAHAN
    - Kahraman ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ FRANSA
  - Memedali ☆ Köyde
    - Hasret ☆ Köyde
    - Bilgin ☆ Köyde
    - Burhan ☆ BURSA
    - Kâzim ☆ Köyde
    - Kurban ☆ İSTANBUL

ÖZCAN

- Arif > ☆ Köyde
  - Hürişan ☆ Köyde
    - Koçali ☆ Köyde
      - Memet ☆ ALMANYA
      - Ferman ☆ Köyde
      - Ramiz ☆ Köyde
    - Enver ☆ ALMANYA
    - Enis (Harita Genel Md. Memur) ☆ ANKARA
    - Fariz ☆ Köyde
    - Halis ☆ KONYA
  - Çakal ☆ ARDAHAN
  - Rızali ☆ Erbaa-TOKAT

PEÇATLAR

Aldıkları Soyadları

TEKİN

- Aslan > ☆ Köyde
  - Memet (İçgüveyi) ☆ Köyde
    - Celâli (Gümrük Memuru) ☆ Köyde
      - Nedim ☆ Köyde
        - Zeki ☆ BELÇİKA
        - İlhan ☆ Köyde
          - Yılmaz ☆ BELÇİKA
    - Cevri ☆ Selim-KARS
      - Nusreddin ☆ Selim-KARS
      - İsmail ☆ Selim-KARS
      - Yusuf ☆ Selim-KARS
      - Selahattin ☆ Selim-KARS
      - Misa ☆ Selim-KARS
      - Merdali ☆ Selim-KARS
    - Cafer ☆ BURSA
      - Demir ☆ BURSA
      - Çelik ☆ BURSA
      - Nizamettin ☆ BURSA

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hürişan Özcan	1930 - 1935
2. Celali Tekin	1935 - 1950
3. Şükrü Yıldız	1950 - 1954
4. Mürteze Mert	1954 - 1957
5. Mehemmet Öztürk	1957 - 1960
6. Koçali Özcan	1960 - 1984
7. Asker Çelik	1984 - 1989
8. Enver Öztürk	1989 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Eşref Ercan	Değişik zamanlarda Müezzinlik ve İmamlık yapmışlar
2. Şükrü Erdem	
3. İbrahim Bayraktar	
4. Taştan Eren	
5. İskender Özer	
6. Celali Tekin	
7. Necip Bayraktar	1970 - 1986
8. Koçi Kara (Tikaslı)	1986 - 1990 D.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl	Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Ahmet Alagöz	1943 - 1949	12. Yılmaz Bayrakdar	1970 - 1972
2. Memet Coşkun	1949 - 1950	13. Aysel Dündar	1971 - 1972
3. Ramiz Akçay	1949 - 1951	14. Elvan Yıldırım	1972 - 1973
4. Aziz Taştan	1951 - 1958	15. Fehim Yıldırım	1972 - 1986
5. Mustafa Çaycı	1958 - 1963	16. Yahya Kaya	1973 - 1975
6. Cevdet Çaycı	1958 - 1963	17. Kemal Tuğlu	1986 - 1988
7. İsrafil Kızıldemir	1963 - 1968	18. Zihni Çiftçi	1986 - 1990
8. Bilor usanmaz	1967 - 1968	19. Yaşar Demirci	1990 - 1992
9. Binali Subaşı	1968 - 1969	20. Hayrullah Gedik	1992 - 1996
10. Şener Duran	1968 - 1970	21. Musa Ergin	1996 - Devam
11. Esmani Çiftçi	1970 - 1972		

GAZİLER

1. Mürteze Erdem (Yunan Cephesi'nde - 1314)
2. Celali Çiftçi (1312)
3. Ömer Özer (1312)

ŞEHİTLER

1. Feyyaz Bayraktar (Yunan Cephesi'nde - 1311)

KİMLER YETİŞMİŞ

ZANAATKARLAR

A) MARANGOZ

1. İsmail Öden
2. Bahşi Öden
3. Cemal Öden
4. Koçali Özcan

B) TAŞ USTASI

1. Koçali Özcan

MEMUR

1. Enis Özcan
2. Kibar Bayraktar

HOCA

1. Ali Çelik
2. İsrafil Bayraktar
3. Halis Öden
4. Eşref Ercan
5. Şükrü Erdem

ÖĞRETMEN

1. Engin Erdem
2. Hilmi Özer

GÜMRÜK MUH. MEM.

1. Celâli Çetin

MÜHENDİS

1. Sabri Bayraktar (Harita Müh.)

ASTSUBAY

1. Necmettin Bayraktar
2. Ziya Erdem

POLİS

1. Cemistan Öden

ŞAİRLER

1. Nebati (1700-1800'lü yıllarda yaşamış)
2. Eşref (Hoca) Ercan
3. Hehti Çelik
4. Mehmet Erdem (Noksani)

ÇALGICI (Zurnacı)

1. Akif Çelik

MARSOLAT

(Arılı Köyü'nün Mahallesidir.)

Marsolat'ı Köye, Arılı bağlar,
Alabalık avlar, derede ağlar,
Böylece yaşamış, nice bin çağlar,
Gür akar ortada çeşmesi vardır.

CAMİİ : 1977-1978 tarihinde Betonarme ve çatılı bir Cami Köy Halkı tarafından yapıldı. Daha önceleri Arılı Köyü'nün Camiine gidiliyordu.

OKUL : 1990 tarihinde Devlet tarafından betonarme, çatılı ve Lojmanlı olarak yapıldı. Daha önceleri öğrenciler Arılı Köyü'ne gidiyorlardı.

İÇME SUYU : Köy içindeki kaynak yerinde çeşmeler yapılmıştır. Gür ve iyi içimli kaynak suyudur.

YOL : 1976 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1992 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : En meşhuru halen kullanılan sudur.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Köyün batısında sığ bir göl vardır. Hayvanlar sulandığı gibi, aynı zamanda Cil Otu elde edilmektedir.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : 1. Siyah Mermer : Köyün Tepeler mevkiinde parça taş ve büyük kayalar şeklinde bulunmaktadır. Halk Döven taşı(Kesicisi) olarak yararlanmaktadırlar.

TARİHİ KALINTILAR: 1. KİLİSE: Köyün Batısında, Sırttarla mevkiinde, Binalı Özer'e ait tarlada duvar kalıntıları duruyor.
2. GORHANA: Kilisenin Güneyindedir.
3. DEĞİRMEN: Halis
4. MAĞARA: Kazankaya'da oyma mağaralar var.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 7 Km. batısında Arılı Köyü'nün Kuzeyindeki yamacın, Günbatan Çayı ile birleşmeden önce yaptığı bir seki düzlükteki gölün Doğusunda kurulmuştur. İki yönü Günbatan Çayı, iki yanı da Çam fidanlıkları ve fundalıkla çevrili, arazisi ehli ve yabani meyve ağaçlarıyla süslenmiş bir park gibidir. Arılı Köyü'nün bir mahallesidir. Üreme'de yaylası var.

KÖY ADININ DOĞUŞU : MARSOLAT isminin; Kıpçak Dil kökenli olup, "Yılanlı Sulak" anlamında kullanıldığı sanılmaktadır.

KÖYÜN KURULUŞU : Niçin ve ne zaman geldikleri kesin bilinmemekle beraber söylenenlere bakılırsa, buraya ilk gelen aileler, orman içinde, bugün kullanılan gür akışlı kaynak suyunu ve bunun Batısındaki gölü görerek burasını beğenmiş. Ormandan kestiği çam, ardıç ağaçlarıyla açılan yerde ahşap evler yapmışlar. Daha sonra tarla çayırlar açarak yerleşmişler.

KURUCU AILELER

1. SOMAKLAR(Hocagil) : Ahıska - Pulete Köyü'nden gelmişler.
2. BADLELLER : Acara - Bakü'den gelmişler.
3. LOBİYALAR(Bayraktargil) : Çıldır'dan gemişler.

SOMAKLAR

Aldıkları Soyadları
MERT - ÖZTÜRK - YILMAZ - YÜCEL
ÖZER - YILDIZ - ÖZCAN

MERT

- Sefer > ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Köyde
    - Mürteze (Demirci-Nalbant) ☆ Köyde
      - Halis ☆ Köyde
      - Halit ☆ BELÇİKA
      - Ramiz, Feramüz ☆ HOLLANDA
      - Cabbar ☆ ANKARA
      - Aydın (Hoca) ☆ KARS
  - İskender (Hoca) ☆ Köyde
    - Mecit (Marangoz) ☆ Köyde
      - Maksut, Refik (Ölü) ☆ Köyde
      - Memet (Nüfus Müdürü) ☆ Selim
      - Şefik ☆ AVUSTURYA
      - Fahrettin ☆ KARS
  - İzzet ☆ Köyde
    - Kamber ☆ İZMİT
      - İbrahim, Musa ☆ İZMİT
      - Abdullah (Assb.),Cemil (Assb.) ☆ İSTANBUL
      - Ziya ☆ ANKARA
      - Yahya ☆ Murgul

ÖZTÜRK

- Sefer > ☆ Köyde
  - İzzet ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ FRANSA
        - Ümit ☆ FRANSA
      - Şerafettin ☆ FRANSA
        - Yücel ☆ FRANSA
        - Ünsal ☆ BELÇİKA
    - Hüsen ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
        - Ziyettin, Metin ☆ BURSA
      - Karabeğ ☆ Köyde
        - Asim ☆ BELÇİKA
      - Sefali ☆ Köyde
        - Çemik, Tüncer, Yücel ☆ Köyde
  - Feyzullah (Sarı Hoca) ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Enver ☆ Köyde
        - Şemistan, Şahset ☆ Köyde
      - Server (Assb.) ☆ GEBZE

YILMAZ

- Sefer > ☆ Köyde
  - Feyzullah (Sarı Hoca) ☆ Köyde
    - Esman ☆ Dağistan
    - Kadim (Assb.) ☆ İSTANBUL
    - Memet ☆ İSTANBUL
      - Güngör (Öğretmen), Gürbüz (Müftü) ☆ İSTANBUL
      - Cengiz (Elkt. Müh.), Rahmi (Eczacı) ☆ İSTANBUL

YÜCEL

- Mizam > ☆ Köyde
  - Rüstem (Ağa) ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Nihat, Mikail ☆ ZONGULDAK
      - Yılmaz ☆ ALMANYA
      - Evsel ☆ Köyde
    - Rasim ☆ Köyde
      - Zeki ☆ ZONGULDAK
      - Necmettin ☆ FRANSA
      - Fikrettin ☆ HOLLANDA

ÖZER

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Laçin, Seçkin ☆ Köyde
    - İsmet ☆ Köyde
      - İsmail, Engin ☆ Köyde
    - Özcan ☆ BURSA

YILDIZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Cahit ☆ BURSA
  - Vehpi (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Orhan ☆ ZONGULDAK
  - Müşür ☆ BURSA

ÖZCAN

- Teyfik > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Niyaz ☆ İnegöl
  - Cafer, Rafet, Şahpaz, Aziz (Dördü de sonsuz) ☆ Köyde

BADLELLER

Aldıkları Soyadları
AYDIN - EREN - YILDIRIM - GÜNDÜZ

AYDIN

- Aslan > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Celali ☆ Köyde
      - Duran ☆ Köyde
    - Nazim ☆ ALMANYA
      - Gazi ☆ ALMANYA
    - Nezir ☆ Seframolu
      - Galip ☆ Seframolu
      - Fevzi ☆ BURSA
      - Mustafa ☆ Köyde
    - Alizar ☆ BURSA
  - Asker ☆ Selim
    - Seyfidar (Hoca), Celil, Nevzat ☆ Selim
    - Cevdet ☆ KARABÜK
    - Hükümdar ☆ Menemen
    - Mustafa ☆ BELÇİKA
    - Necati (Dozer Operatörü) ☆ Posof

EREN

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ HOLLANDA
      - Dursun ☆ HOLLANDA
    - Rahim ☆ HOLLANDA
      - Erol ☆ HOLLANDA
    - Niyazi (Oğlu yok) ☆ Köyde

YILDIRIM

- Şakir > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Zekeriye ☆ Köyde
      - İdris ☆ BURSA
      - Kâzim (Assb.) ☆ İZMİR
      - Eflatun ☆ HOLLANDA

GÜNDÜZ

- Şaban > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Faik, Tayfur ☆ Bulanık/MUŞ
  - Taştan ☆ BURSA
    - Vezir ☆ BURSA
    - Nezir ☆ KARS
  - Mihrali ☆ KARS

LOBİYALAR (Bayraktargil)

Aldıkları Soyadları
BAYRAKTAR

- Ali (Lobiya Usta) > ☆ Gürarmut/Posof
- Süleyman ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - İsrafil (Oğlu yok), Harun (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Hamza ☆ Köyde
    - Cihangir ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Feyzullah Yılmaz	
2. İskender Mert	
3. Seyfidar Aydın	
(Bu üç Hoca, zamanlarında fahri olarak Mahalle imamlığı'nı yapmışlar.)	
4. Halim Çağlayan	1977 - 1980
5. Ahmet Anu	1980 - 1982
6. Hasan	1982 - 1992 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl

Muhtarlık olarak, Arılı Köyü'ne bağlıdır.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hakverdi Küçük	1988 - 1991
2. Mehmet Çiftçi	1991 - 1995

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Feyzullah Yılmaz
2. İskender Mert
3. Seyfidar Aydın
4. Gürbüz Yılmaz (Müftü)
5. Aydın mert

ASTSUBAY
1. Cemil Mert
2. Server Öztürk
3. Kadim Yılmaz
4. Kâzim Yıldırım

ÖĞRETMEN
1. Güngör Yılmaz

ELEKTRİK MÜHENDİSİ
1. Cengiz Yılmaz

ECZACI
1. Rahmi Yılmaz

NÜFUS MÜDÜRÜ
1.Memet Mert

ŞAİR
1. İskender Mert

ÇALGICI (Zurnacı)
1. Hamza Bayraktar

DOZER OPERATÖRÜ
1. Necati Aydın

SEYYAR KİTAPÇI
1. Feyzullah Mert (Sarı Hoca) İstanbul'dan kitap getirir, burada satarmış.

PEHLİVAN
1. Vehpi Yıldız

DEMİRCİ-NALBANT
1. Mürteze Mert

MARANGOZLAR
1. Ali (Lobiya Usta)
2. Mecit Mert

İnsanın en delisi;
Yararını,
başkalarının zararında arayandır...

ARMUTVEREN (Papola)

Armutveren, verir en iyi armut,
Meşhurdur elması, vişnesi hem dut,
Bire seksen verir, kırmızı lazut,
Dere hem gölünde, sazanı vardır.

CAMİİ : 1. 1850 li yıllarda yapıldığı tahmin edilen, yontma taş duvar ve ağaç çatılı Cami 1953 yılında yeniden betonarme olarak yapılmış.

OKUL : 1. 1938 yılında Köy tarafından Eğitmen tipi bir Okul, taş duvar, ağaç çatı olarak yapılmış.
2. 1944-45 yıllarında yine köy tarafından 5 sınıflı İlkokul Binası yapılmış. Bu bi nanın da duvarı taş çatısı ağaçtı. Aynı okul 1965 yılında Devlet tarafından onarıldı. 1983 yılında da bir ek Derslik yaptırıldı. 1940 yılında Eğitmenle başlayan Resmi Okul faaliyeti 1944-45 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul olarak, Eğitim-Öğretim hizmeti vermeye devam etti.

İÇME SUYU : 1. Daha önceleri köy içme suyunu Gırma Deresi'nden alırdı.
2. 1952 yılında Koruk mevkiindeki pınardan demir boru ile u getirildi.
3. 1970 yılında yine koruluktaki pınardan, demir boru ile su getirlidi. Bunlar yetersiz ve sağlıksız oludğu için; Gurup Köy İçme Suyu için 1978 yılından beri müracaatları vardır.

YOL : 1980 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1983 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : Kaliteli kaynak suları yoktur.

KAPLICALAR : Egzama ve romatizmal ağrılara iyi gelen maden suyu, köyün Güney mevkiindedir.

GÖL VE GÖLET : 1. Hocagilin Göl: Köyün Güneydoğusunda olup, Batısındaki kaynaklardan beslenmektedir. İyi Sazan Balığı vardı. 1954 kışında atılan dinamitle bütün balıklar öldü. Yeniden balıklanması mümkündür.
2. Köyün Doğusunda irili ufaklı çöküntü göller vardır. Bunlar; Yeşilin Gölü, Komanın Gölü, Öküz Gölü, Dikenli Göl, Kamışlı Göl diye adlandırılmışlardır.
3. Köyün Batısında, Gözeli Göl adlı bir göl var. Cil Otu elde edilir. Ayrıca Yabanördeği üreme ve barınmasına müsaittir.

SULAMA SUYU : Köy kendi gayretiyle, Gırma Çay'ından kaldırdıkları önce toprak, 1980 li yıllarda da beton kanalla bahçe ve tarlalarını sulamaktadırlar. Köy arazisi sulamaya müsaittir. Sulama kanallarına ve bu kanalın baş tarafındada bir Alabalık tesisine yatırım yapmak yararlı olur.

MADENLER : Herhangi bir maden zuhuru yoktur. Ancak; Köyün Kuzeyindeki Küçükorman mevkiinde bulunan iki küçük tepede hiç ot bitmez. Halk bunlara Otbitmez Tepeler demektedir. Gri renkli toprağı olan bu tepeler incelenmeye değer sanırım.

TARİHİ KALINTILAR: 1. Kilise: Köyün Kuzeyinde, Hocagilin Çayırın üstünde harabe halindedir.
2. Harabeler: Köyün Güneydoğusunda, Çayırlar mevkiinde, Server Eren tarlasının bitişinğinde Köy Harabeleri vardır.
3. Mezarlar : Caminin yanında, taş yapısı, işleme motifleri apayrı görünümde olan ve kime ait olduğu bilinmiyen mezarlar vardır.
4. Garip Mezarları: Sırtlar mevkiinde bulunan ve kime ait olduğu bilinmeyen me-

zarlardır. Köyler buraya yağmur duasına çıkarlar.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 11 Km. Doğusunda, Kodiyan Platosu'nun Doğu bitiminde, Gırma Çayı'nın Güneydoğusundadır. Kalkankaya, Kumluköz, Sarıdarı, Pala, Türkgözü Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır. Coğrafi yapısı; tarıma ve bahçeciliğe elverişlidir. Kır ve meralar hariç, arazi tarla ve bahçelerle kaplıdır. Akarsu ve gölleri, köye apayrı bir güzellik vermektedir. Gırma eteklerinde yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. PAPOLA adının nereden geldiği bilinmemektedir.
2. Armutveren adı; Köyde çok ve iyi cins armut yetiştirildiği için verilimiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, köy eski yerleşim yerlerindendir. Bugün köyde soyları bulunan aileler geldikleri zaman köyde; Sabit ve İbrahim Ağa adında iki ev varmış. Onların Malatya'ya göç ettikleri söylenmektedir. Köyün etrafı tüm orman olduğu, ilk ailelerin evlerini etraftan kestikleri çamağaçlarıyla yaptıkları söylenmektedir.

KURUCU AİLELER

1. HOCAGİL (Üşükgil) : Ahıska'dan gelmişler.
2. LOMAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
3. GULOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
4. COŞOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
5. YEŞİLLER : Ahıska'dan gelmişler.
6. TORUNAĞAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
7. USULGİL : Acara - Tilvana'dan gelmişler.
8. KARA MEVLÜTGİL : Ahıska - Sımada Köyü'nden gelmişler.
9. KURTGİL : Ahıska - Zazola köyünden gelmişler
10. ALLİ BEŞETGİL : Posof - Al Köyü'nden gelmişler.
11. ÇAKAL HASANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
12. ÇEÇEL OĞLU : Ahıska'dan gelmişler.
13. ŞAMİLGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
14. MOLLA FAZLIGİL : Ahıska'dan gelmişler.
15. KASİGİL : Ahıska'dan gelmişler.
16. BEĞLER : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
17. MAMATGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
18. ŞİRİNGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
ERBİLİCİ

- Abbas (Hoca) > ☆ Köyde
  - Gafur (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
    - Yakup (Lise id. Mem.) ☆ Posof
      - Sertaç ☆ İSTANBUL
    - Yunus ☆ İSTANBUL
  - Refik (Hoca) ☆ Köyde
    - İhsan ☆ Köyde
  - Fariz ☆ ANKARA
    - Cavat ☆ ANKARA

LOMAGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA - ÖZKAYA

KAYA

- İlyas > ☆ Köyde
  - Mehti ☆ Köyde
    - Memmedali ☆ Köyde

ÖZKAYA

- ..... >
  - Burhan ☆ Köyde
    - Kasım ☆ Köyde
    - Rasim ☆ Selim

GULOGİL

Aldıkları Soyadları
AKSOY - MERT - KILIÇKAYA
ÖCEL - KILIÇ - GÜLER

AKSOY

- Etem > ☆ Köyde
  - İsa ☆ Köyde
    - Aslan (Pehlivan ve Hacı) ☆ Köyde
    - Kâzim (Gümrük Muh. Mem.) ☆ İSTANBUL

MERT

- ..... >
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Eflatun ☆ Köyde
      - Tahsin ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde

KILIÇKAYA

- ..... >
  - Lütfü ☆ Köyde
    - Ocak ☆ Köyde

ÖCEL

- Meheddin > ☆ Köyde
  - Müşür (Ses Sanatçısı) ☆ Köyde
    - Necmettin (MTA'da) ☆ ANKARA
    - Şemsettin ☆ İSTANBUL
    - Nizamettin ☆ Köyde

KILIÇ

- Beşet > ☆ Köyde
  - Münür ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Binali ☆ ANKARA
      - Ünal (Terzi) ☆ Köyde
      - Akın ☆ Köyde
      - Erhan ☆ Köyde
    - İsmail (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Arif ☆ Köyde
      - Ümmet ☆ Köyde

GÜLER

- Celali > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Safali ☆ İnegöl

COŞOGİL

Aldıkları Soyadları
KALE - AKBULUT - COŞKUN

KALE

- Bahri > ☆ Köyde
  - Tayfur ☆ Köyde
    - Şehri ☆ Köyde
    - Sedri ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Nezir ☆ İZMİT
  - Teher ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Sedrettin ☆ Bafra

AKBULUT

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Cevdet ☆ Köyde
      - Nevzat (Memur) ☆ ANKARA
      - Necati (Astsb.) ☆ İSTANBUL
      - Müjdet (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

COŞKUN

- Coşkun > ☆ Erbea
  - Eşref ☆ Erbea
  - Seyfet ☆ Erbea
  - Refet ☆ Erbaa

YEŞİLLER

Aldıkları Soyadları
GÖKYEŞİL - YEŞİL - AKYEŞİL - GÜNALTAY

GÖKYEŞİL

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Emirhan (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - İlyas ☆ İnegöl
    - İlimdar ☆ İnegöl
    - Fazil ☆ İnegöl
    - Laçin ☆ İnegöl
    - Vasip ☆ İnegöl

YEŞİL

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Casim ☆ Köyde
    - Melikşah ☆ Köyde
    - Mecit ☆ İnegöl

AKYEŞİL

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Vehpi ☆İSTANBUL
  - Memet ☆ Köyde

GÜNALTAY

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Şemsettin ☆ Köyde
    - Ali ☆ İSTANBUL
    - Gülali ☆ İnegöl

TORUN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK

- Torun > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Ömer (İstiklâl Mad. Sahibi) ☆ Köyde
      - Fedli ☆ Gebze
      - Asker ☆ Köyde

USULGİL

Aldıkları Soyadları

ACAR

- Dursun > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - Şevket ☆ İnegöl
    - İsrafil ☆ Köyde
    - Selahattin (Pehl. ve İlk Nakliyeci) ☆ Köyde

KARA MEVLÜTGİL

Aldıkları Soyadları

ERGEZER - EVCİ - EKİCİ - ERKİN

ERGEZER

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Kadir ☆ Köyde

EVCİ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Haydar (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Alisultan ☆ Köyde
      - Bekir ☆ Köyde
      - Saim ☆ Köyde
      - Zeki ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ Yenice/AYDIN

EKİCİ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Naim ☆ Köyde
    - Bedel ☆ ÇORUM
    - Mirze ☆ Köyde

KURTGİL

Aldıkları Soyadları

EREN - ALTUN

EREN

- Derviş > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde
    - Zeheddin ☆ ANKARA
  - Muhlis ☆ Köyde
    - İslâm ☆ ANKARA
    - Halis ☆ Köyde
  - Melikşah ☆ Köyde
    - Tahsin ☆ Köyde
    - Yasin ☆ İnegöl
    - Selver ☆ Köyde

ALTUN

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Misbah ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde

ALLİ BEŞETGİL

Aldıkları Soyadları

POLAT

- Beşet > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ İnegöl
  - Mükerrem ☆ Köyde
  - Abdul ☆ Köyde
  - Nusret Polat (Ulaştırma Bak. Da.Bşk.) ☆ ANKARA

ÇAKAL HASANGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAKAL

- Hasan > ☆ Köyde
  - Devriş ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Tevhit (Astsb.) ☆ KONYA
      - Vahit (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Kurşun (Oğlu Yok) ☆ Köyde

ÇEÇELOĞLU

Aldıkları Soyadları

AÇIKGÖZ

- Dursun > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Rıcal ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
  - Koçali (Oğlu Yok) ☆ Köyde

ŞAMİLGİL

Aldıkları Soyadları

TOP - GÖKSOY - GÖKGÖZ

TOP

- Arif > ☆ Köyde
  - Şamil ☆ Köyde
    - Müftü ☆ Köyde
    - Kâmil ☆ İnegöl
  - Hüsnü ☆ Köyde

GÖKSOY

- Şirin > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - (Eniştesi) Nevrettin ☆ Köyde

GÖKGÖZ

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Temel ☆ Köyde
    - Miktat ☆ İnegöl
    - Menduh ☆ Köyde

MAMATGİL

Aldıkları Soyadları

ERDOĞAN - TAŞTEMÜR - ÖĞÜT

ERDOĞAN

- Fehret > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Metin ☆ İSTANBUL
      - Binali ☆ Köyde
      - Zatin ☆ Köyde
  - Lütfü ☆ Köyde
    - (Eniştesi) Efrail Kasap ☆ Köyde

(Yaylaaltı'ndan gelme)

TAŞTEMÜR

- Sefer > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - (Eniştesi) Bahri Ekici ☆ Köyde

ÖĞÜT

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Zeheddin ☆ İnegöl
      - Şeref ☆ Köyde
      - Süreddin ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Hafiz ☆ Köyde
      - Osman ☆ İZMİT

MOLLA FAZLIGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ - ÖZYILMAZ

YILMAZ

- İskender > ☆ Köyde
  - Fazli (Hoca) ☆ Köyde
    - Halim ☆ Köyde

ÖZYILMAZ

- Hamdi > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Köyde
    - Asım (Memur) ☆ ANKARA
    - Nafiz ☆ Köyde

KASİGİL

Aldıkları Soyadları
YILDIZ

- Mehmet > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Osman ☆ İnegöl
    - Enver ☆ İSTANBUL
  - Şadiman ☆ Köyde
    - Abdullah (Hoca) ☆ BURSA
  - Nimet ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
    - Şahset ☆ İnegöl
    - Memet ☆ Köyde

ŞİRİNGİL

Aldıkları Soyadları
AKTEPE

- Kirman > ☆ Köyde
  - Ferman ☆ İnegöl

BEYLER

Aldıkları Soyadları
MUTLU - YÜKSEK - AYDINLI

MUTLU

- Behçet > ☆ Köyde
  - Celil ☆ Köyde
    - Behrem (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Adnan (Avukat) ☆ ANKARA
    - Orhan (Öğretmen) ☆ Köyde

YÜKSEK

- Behçet > ☆ Köyde
  - Sultan ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ İSTANBUL
    - İhsan ☆ Köyde

AYDINLI

- Behçet > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ İSTANBUL

GÜRLER

- Faik > ☆ Köyde
  - Zekeriye (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Erol (Öğretmen) ☆ İnegöl
    - Yaşar (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
    - Ulgar ☆ İnegöl
    - Varol ☆ Köyde
  - Nafiz ☆ Köyde
    - Gürbüz (Öğretmen) ☆ KÜTAHYA
    - Enis (Polis) ☆ MALATYA
    - Atilla (Sağlık Mem.) ☆ AMASYA
    - Yavuz ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Nuri Acar	1936 - 1944
2. Refik Erbilici	1944 - 1948
3. Tayfur Kale	1948 - 1950
4. Aslan Aksoy	1950 - 1954
5. Fahrettin Eren	1954 - 1964
6. Ali Kılıç	1964 - 1969
7. Ali Güler	1969 - 1973
8. Nafiz Gürler	1973 - 1977
9. Nurettin Eren	1977 - 1984
10. Resul Erbilici	1984 - 1989
11. Yalçın Kasap	1989 - 1993
12. Binali Erdoğan	1993 - 1994
13. Saim Avcı	1994 - 1996 D.

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Ahmet Erbilici	1860 - 1890
2. Abbas Erbilici	1890 - 1920
3. Fazli Yılmaz	1920 - 1923
4. Gafur Erbilici	1923 - 1951
5. Reşit Balcı	1937 - 1938
6. Kâmil Bilgili	1951 - 1952
7. Refik Erbilici	1952 - 1962
8. Paşali Koçak	1962 - 1970
9. Ali Ekmekçi	1970 - 1975
10. Sıddık Yazıcı	1975 - 1980
11. Mehmet Şahin	1980 - 1987
12. Cemil Güngör	1987 - 1988
13. Erdal Parlak	1988 - 1989
14. Gazi Açıkgöz	1989 - 1996 D.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Seyfullah Kılıç	1937 - 1940
2. Zekeriya Gürler	1940 -1976
3. Behrem Mutlu	1946 - 1970
4. Latif Karapınar	1970 - 1979
5. Kurban Gültekin	1967 - 1985
6. Nihat Turgut	1978 -1980
7. Cihat Turgut	1980 - 1987
8. Orhan Mutlu	1971 - 1994
9. Bülent Akbulut	1994 - 1996 D.

GAZİLER

1. Ömer Öztürk (1313) (İstiklal Savaşı),
2. Şemsettin Günaltay (1312),
3. İsa Aksoy (1313)
4. Temel Gökgöz (1312),
5. İlyas Gökyeşil (1314),
6. Abdul Palut (1318),
7. Şamil Topçu (1318),

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCA

1. Abbas Bilici
2. Gafur Bilici
3. Refik Bilici
4. Fazli Yılmaz
5. Abdullah Yıldız

ÖĞRETMEN

1. Zekeriye Gürler (Eğitmen)
2. Behrem Mutlu
3. Zennüre Mutlu
4. Orhan Mutlu
5. Erol Gürler
6. Gürbüz Gürler
7. Ayhan Mutlu
8. Vahit Çakal
9. Müjdet Akbulut
10. Dursun Mutlu
11. Yasin Nuri Aydınlı
12. Binay Mutlu
13. Şenay Mutlu
14. Filiz Mutlu

DOKTOR

1. Arzu Erbilici

MÜHENDİS

1. Volkan Günler *(İnşaat müh.)*
2. Sertaç Erbilici *(İKimya müh.)*

AVUKAT

1. Adnan Mutlu

ASTSUBAY

1. Tevhit Çakal
2. Necati Akbulut

SAĞLIK MEMURU

1. Atilla Gürler
2. Secaattin Eren
3. Sebaattin Eren
4. Taşkın Eren

POLİS

1. Enis Gürler
2. Abdullah Erbilici
3. İrfan Yüksek

GÜMRÜK MEMURU

1. Kâzim Aksoy

DAİRE BAŞKANI

1. Nusret Polat *(Ulaştırma Bakanlığı)*

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

1. Yakup Erbilici *(Milli Eğitim)*

PEHLİVAN

1. Haydar Ekici
2. Selahattin Acar
3. Aslan Aksoy

ŞAİR

1. Nusret Polat
2. Seyfali Güler
3. Mehmet Yalanız

ZANAATKAR

1. İskender Kılıç *(Kalaycı)*

SANATÇI

1. Binali Erdoğan *(Zurnacı)*
2. Müşür Öcal *(Solist)*
3. Bülent Aydınlı *(Bağlamacı)*

ELEKTRİK TEKNİKER

1. Güngör Gürler

KARAMEVLÜTGİL SÜLALESİNDEN

ERKİN Soyadlılar :

ERKİN

- Şükrü > ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ Köyde
        - Meheddin ☆ Köyde
          - Salih ☆ İSTANBUL
          - Arif ☆ İSTANBUL

İlçe Merkezi'nden bir görünüm.

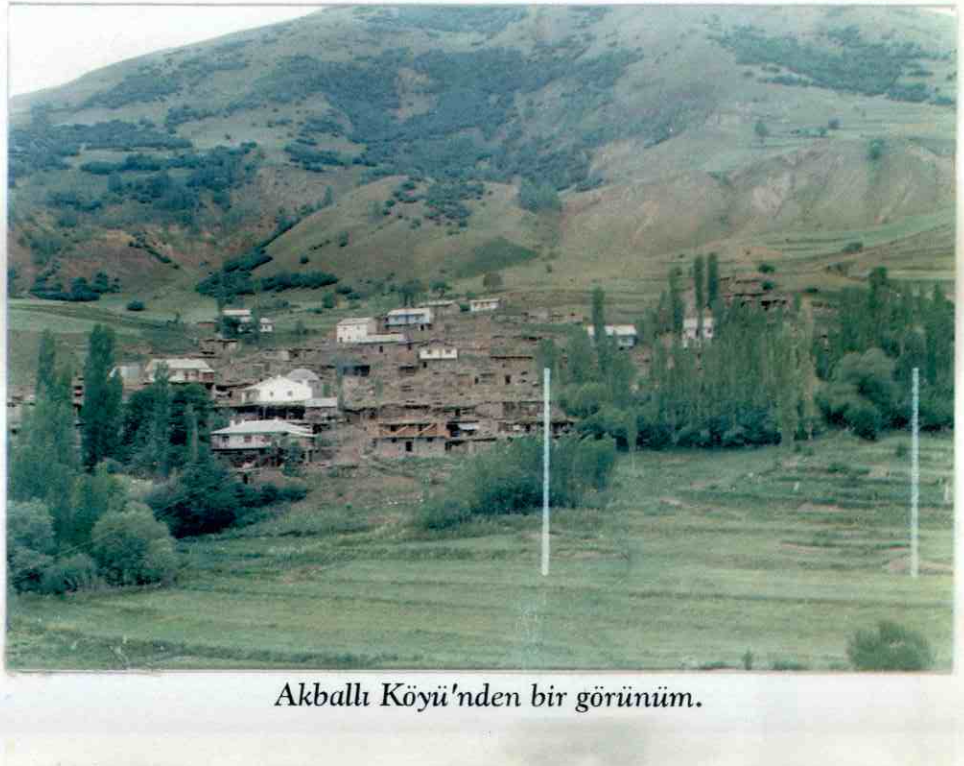

Akballı Köyü'nden bir görünüm.

Al Köyü'nden bir görünüm.

Alabalık Köyü'nden bir görünüm.

Arılı Köyü'nden bir görünüm.

Marsolat Mahallesi'nden bir görünüm.

Armutveren Köyü'nden bir görünüm.

Asmakonak Köyü'nden bir görünüm.

ASMAKONAK (Sanhuliye)

Asmakonak, ilçeye karşıdan bakar,
Görünümü hoştur, çok canlar yakar,
Yazın yayla için, Ulgar'a çıkar,
İnsana zevk verir, sefası vardır.

CAMİİ : 1879 tarihinde taş duvar, toprak dam örtülü, olarak köylü tarafından yapılmış. 1953 yılında tekrar köy tarafından onarılarak saç çatı yapıldı. 1987 de Kur'an Kursu ve İmamevi yapıldı.

OKUL : 1938 tarihine kadar, Halk Okulları, Köy Odalarında devam etmiş. 1938 yılında köy tarafından, taş duvar, ağaç çatılı olarak, tek sınıflı bir Okul Binası yapılmış. 1940 yılında Eğitmenli İlkokul açılmış. 1945-46 yılında, öğretmen verilerek 5 sınıflı İlkokul başlatılmış.

İÇME SUYU :
1. 1918 tarihinde Çoçların Pınarı'ndan ağaç borularla ve köy emeğiyle getirilmiş.
2. 1953 te aynı su, Devlet - Halk işbirliği ile demir boruyla getirildi.
3. 1965 te aynı su, Devlet - Halk işbirliği ile ve daha kalın demir boruyla getirildi.
4. 1992 de Kurtludere Pınarı'ndan plastik boru ile getirilen su her eve verildi.

YOL : 1974 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Bayırçayır Pınarı, 2. Yayla Pınarı, 3. Karapınar adlı pınarlarıvardır.

KAPLICALAR : 1. Dereler mevkiinde, Şakir Yıldırım'a ait çayırda, romatizma ve kaşıntılara iyi gelen ekşimtrak, soğuk su vardır.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : 1982-1984 yıllarında, Kimi Deresi'nden alınarak, köyün doğusuna kadar yapılan 2 km. uzunluğunda, Devletin yaptığı bir sulama Kanalı mevcuttur. Ancak yararlanılamıyor.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR :
1. Ulgar Dağı'nın tepesindeki tek ve üç mezarlar. Bunlar yatır olarak saygı görmektedir. Buraya Yağmur Duası'na çıkılır.
2. Beyazpınar mevkiinde, (Kürt) Garip Mezarları var.
3. Pegler mevkiindeki, Köy Harabeleri var.
4. Keletenet'te bulunan Köy Harabeleri ve bu harabelerde kil su borularıvar.
5. Gorhana ve Yeraltı Kanalları(bilnmiyor)

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 6 km. Güneyinde, Ulgar Dağı eteklerinde terek gibi küçük bir düzlükte kurulmuştur. Arazisinin Batı kısmından bir dere akmaktadır. Kuzeyi, Doğusu ve Güneyi karışık ağaç türlerinden oluşan ormanlarla çevrilidir. Köyün Güneyindeki yamaçta, yapraklı ağaç korusu vardır. Ayrıca Ulgar yamaçlarında yaylası vardır. Arazisi; İlçe Merkezi, Çakırkoç, Kır-Damala, Çamyazı ve Al Köyleri ile çevrilidir. Yaylada; Damal, Aşıkzülâli, Aşıküzeyir, Söğütlükaya ile de huduttaştırlar.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. SANHULİYE adının nereden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. ASMAKONAK adı; Köyün yüksek bir plato üzerinde oluşuna izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Önceleri nereden geldikleri bilinmeyen : Hacigiller; Boşdere Köyü'nün Kuzeydoğusundaki Secinge ve Kergele Harebeleri'nden, tahminen 250 yıl önce, Kesköler; Köyün kuzeyindeki, Keletenet Harabeleri'nden ve Tadolar'da; Köyün Güneyindeki kayınlığın dibindeki Pegler'den aynı tarihlerde gelerek burasını köy haline getirdikleri rivayet ediliyor.

KURUCU AİLELER

1. HACİGİL : Posof - Secinge ve Kergele Harabeler'inden gelmişler. (Burası, Boşdere Köyü'nün Kuzeydoğusundadır.)
2. ŞEYHGİL : Ahıska - Lelvan Köyü'nden gelmişler.
3. KESKÖLER : Ahıska'dan, Keletenet Harabelerine, oradan bu köye gelmişler. (Keletenet, Köyün Kuzeyindedir.)
4. TADOLAR : Posof - Pegler - Yılanlı'dan gelmişler. (Burası, Köyün Güneyindedir.)
5. KEVANLAR : Acara'dan Kevanoğlu'na, oradanda bu köye gelmişler.
6. SAİTLER : Ahıska - Lelvan Köyü'nden gelmişler.
7. MEDETLER : Ahıska - Hero Köyü'nden gelmişler.
8. HÜSENLER : Gürcistan'dan gelmişler.
9. NUHOLAR : Ahıska'dan Keletenet'e, oradan da bu köye gelmişler.
10. KÖROĞULLARI : Ahıska'dan gelmişler.

Söz gezdirmek; Menfaatçılık, yalamukçuluk, yaltakçılık ve dalkavukçuluğu özümsemiş olan, ahlaktan yoksun, vasıfsız kimselerin işidir...

HACIGİL

Aldıkları Soyadları
YÜCEL - ÇİFTÇİ - BAYRAK
YILDIRIM - KARADENİZ

YÜCEL

- Memet > ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - Mehti ☆ Köyde
        - Mizrap ☆ İSTANBUL
        - Hafiz (Öğretmen) ☆ BURSA
        - H. Ali (Polis) ☆ İSTANBUL
        - İsrafil (Polis) ☆ İSTANBUL
        - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Bekir ☆ Köyde
        - Yahya (Polis) ☆ İSTANBUL
        - Salih ☆ Köyde

☆ İSTANBUL

ÇİFTÇİ

- Memet > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Gülpaşa (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Emürşah ☆ ERZURUM
      - Melikşah ☆ Köyde
        - Sümmani (Güm. M. M.) ☆ İSTANBUL
      - Elimşah ☆ Köyde
        - Esmani (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Celvani ☆ Köyde
        - Şenol ☆ ALMANYA
    - Paşali ☆ Köyde
      - Fatih (Öğretmen) ☆ BURSA

BAYRAK

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Rahim (Öğretmen) ☆ ZONGULDAK
      - Ercan (ÖGretmen) ☆ ANKARA
    - Mehti Ali ☆ AVRUPA

☆ AVRUPA

- Erol ☆ AVRUPA
- Şenol ☆ ALMANYA
- Şener ☆ Köyde
- Varol

YILDIRIM

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Vehpi ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ İSTANBUL
      - Mürteza ☆ Köyde
    - Hazık (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Rasim ☆ Köyde
      - Servet (TEK'de Memur) ☆ İSTANBUL
    - Memet ☆ Köyde
      - Emin ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde
      - Serdal ☆ İnegöl

KARADENİZ

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Devriş ☆ Bozat-KARS
    - Necip ☆ Bozat-KARS
    - Harun ☆ Bozat-KARS
    - Latif ☆ Bozat-KARS
  - Bahri ☆ Bozat-KARS
    - Dursunali ☆ Bozat-KARS
    - Rahim ☆ Bozat-KARS

KESKÖLER

Aldıkları Soyadları
ÖNAL - ÖZTÜRK - SOYDEMİR

ÖNAL

- İşık > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ ÇORUM
    - İskender ☆ Köyde
      - Selim (Or. Muh. Mem.) ☆ Göle
      - Seçkin (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
      - Zabit (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
    - Asker ☆ Köyde
      - Recep (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
      - Halit ☆ Köyde
      - Efrail ☆ BURSA
      - Ömer ☆ Köyde
        - Halim ☆ ÇORUM
        - Dursun ☆ Köyde

SOYDEMİR

- Işık > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Kirman (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Metin (Polis) ☆ BURSA
    - Muzaffer ☆ Çamlıçatak
    - Beşet ☆ ZONGULDAK

ÖZTÜRK

- Şaban> ☆ Köyde
  - Hazim ☆ Köyde
    - Reis ☆ Köyde
      - Naşit ☆ Köyde
      - Neşet ☆ ALMANYA
      - Selçuk ☆ Köyde
  - Kâzim ☆ Köyde
    - Turgut ☆ Köyde
    - Gültekin ☆ KONYA
  - Celil ☆ Köyde
    - Muhlis (PTT Mem.) ☆ SAMSUN
  - Firgani ☆ Köyde
    - Şemsettin ☆ İSTANBUL
    - Bekir ☆ KONYA

TADOLAR

Aldıkları Soyadları
ŞAHİN - ÖZDAMAR

ŞAHİN

- Sadık> ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Aslanali ☆ Köyde
      - Demir (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
      - Hikmet (Güm.Mh.Mem.) ☆ İSTANBUL
      - Nurali ☆ İSTANBUL
      - Zülâli ☆ İSTANBUL
    - Müşür (Sonsuz) ☆ Köyde

ÖZDAMAR

- Şükrü > ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Yılmaz (PTT Mem.) ☆İSTANBUL
    - Enser ☆İZMİT
    - Atif (YSE)

KEVANGİL

Aldıkları Soyadları

SARIKAYA - ÖZCAN

SARIKAYA

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Vezirali (Sağlık Mem.) ☆ ANKARA
    - Necmettin (Nüfus Md.) ☆ ANKARA
    - Abdurrahman ☆ Köyde
      - Metin ☆ Köyde
      - Onur ☆ Köyde
      - Aziz ☆ ALMANYA
    - Ekrem (Zirai Donatım Kur. Mem.) ☆ Posof

ÖZCAN

- Dursun > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Merdinşeh ☆ Köyde
      - Şahmurat ☆ AVRUPA
      - İlkin ☆ ANKARA
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Hakan ☆ Köyde
      - ..... ☆ Köyde

SAİTLER

Aldıkları Soyadları

AKYÜZ - IŞIK - ERGÜN

AKYÜZ

- Yüsüf > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Davut ☆ ZONGULDAK
      - Sinan ☆ Köyde
      - Kenan ☆ Köyde
    - Asim ☆ ZONGULDAK

IŞIK

- Teyfur > ☆ Köyde
  - Alişan ☆ Köyde
    - Vezir ☆ Köyde
    - Nezir ☆ AVRUPA

ERGÜN

- Eyip > ☆ Köyde
  - Seyfullah ☆ Köyde
    - Safali ☆ ALMANYA
    - Sadrettin (Polis) ☆ ANKARA
    - Fezayir ☆ ZONGULDAK
  - Emrullah ☆ Köyde
    - Yazdan ☆ Köyde
    - Temcit ☆ İSTANBUL
    - ..... (Polis)
  - Nazmi (Oğlu yok) ☆ Köyde

HÜSENGİL

Aldıkları Soyadları

KAYA

- Koçi > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ DOĞANŞEHİR
      - İlimdar ☆ AVRUPA
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Gazi ☆ İSTANBUL
      - Mustafa ☆ İSTANBUL

NUHOLAR

Aldıkları Soyadları

ELKILIÇ - VURAL

ELKILIÇ

- Halil > ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Sabahattin ☆ Köyde
      - Seyfettin (Sağlık M.) ☆ BURSA
      - Varol (Öğrenci) ☆ Köyde
    - Misbah ☆ Köyde
      - Aslan (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Köksal (TEK) ☆ Köyde
      - Temel ☆ Köyde
  - Mecit ☆ Köyde
    - Nusrettin (Öğretmen) ☆ İZMİR
      - Ünal (Muhasebeci) ☆ İZMİR
    - Memduh (Polis)
    - Fevzi (Avukat)

VURAL

- Memmet > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde
    - Fikri (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Nüfer ☆ İSTANBUL
  - Rasim (Nüfus Memuru Emeklisi) ☆ ANKARA
  - Beşir (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

KÖROĞULLARI

Aldıkları Soyadları

TAŞPINAR - ÖZEL - ULGAR

TAŞPINAR

- Şakir > ☆ Köyde
  - Feyyaz ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Eflatun ☆ Köyde
        - Ersin (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Gürbüz (Banka M.) ☆ İSTANBUL
      - Fehmi ☆ AVRUPA
      - Osman ☆ Köyde
        - ..... ☆ ADAPAZARI
    - Hazık ☆ Sarıkamış
      - Hafiz ☆ İZMİR
      - Halim (Polis) ☆ Köyde
    - Rahim ☆ AVRUPA
      - Hamza ☆ Köyde
  - Haydar ☆ KARS
    - Maksut ☆ İSTANBUL
      - Zeki (Öğretmen) ☆ KARS
    - Ahmet (Orman Mem.) ☆ ZONGULDAK
      - Ruhi (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Rahmi (Öğretmen)

ULGAR

- Ağali > ☆ Köyde
  - Miktat ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Kurban ☆ Köyde
        - Gültekin ☆ BURSA
    - Gülali ☆ ALMANYA
    - Nihat ☆ ALMANYA
- Aslan > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Cemil ☆ ALMANYA
    - Cengiz (Ölü) ☆ Köyde
      - Tüncer ☆ İSTANBUL
    - Dinçer ☆ İZMİR
  - Hüseyin ☆ Nazilli
    - Hüsnü ☆ Nazilli
  - Muzaffer ☆ KARS

MEDETLER
Aldıkları Soyadları
ÖZER - DEMİRCİ

ÖZER

- Tahir > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Mikâil (Hoca) ☆ İZMİT
      - Temcit (Lise İd. Mem.) ☆ Posof
  - Seleh ☆ Köyde
    - Rifeddin ☆ Köyde
      - Selahattin (Ad. Bak. Eğ. D. Şb. Md.) ☆ ANKARA
      - Selim ☆ ÇANAKKALE

DEMİRCİ

- ..... >
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ Köyde
      - Aytekin (Polis) ☆ BURSA
      - Aydemir (Ad. Bak. Mem.) ☆ ANKARA

ŞEYHGİL
Aldıkları Soyadları
ÇELİK

- İsmail > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hafiz (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Niyazi (Öğretmen) ☆ İnegöl
    - Nafiz ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ KARS
    - Mustafa ☆ KARS
  - Mevlüt ☆ KARS
    - Necati ☆ KARS
  - Memet (Oğlu Yok) ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Mehmet Vural	1923 - 1942
2. Maksut Taşpınar	1942 - 1950
3. Mehti Yücel	1950 - 1954
4. Maksut Taşpınar	1954 - 1960
5. Mehdi Yücel	1960 - 1963
6. Mürsel Çiftçi	1963 - 1973
7. Eflatun Taşpınar	1973 - 1989
8. Salih Yücel	1989 - 1996 D.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1.Efsel Coşar	1948 - 1954
2. Hafiz Öztürk	1940 - 1969
3. Turgut Öztürk	1954 - 1957
4. Şevket Gündoğdu	1957 - 1960
5. Memet Çolak	1960 - 1969
6. Hafiz Yücel	1969 - 1979
7. Nusrettin Elkılıç	1969 - 1974
8. Sabahattin Elkılıç	1969 - 1981
9. Fezair Çağlayan	1979 - 1991
10. Gülali Saygılı	1981 - 1984
11. Yaşar Demirci	1991 - 1996 D.

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Haydar Taşpınar	1889 - 1900
2. Ahmet Şanlı	1900 - 1910
3. İbrahim Karadeniz	1910 - 1915
4. İbrahim Öztürk	1915 - 1920
5. Aziz efendi	1920 - 1930
6. Devriş Karadeniz	1930 - 1945
7. Hurrem Çağlayan	1945 - 1956
8. Mirza Doğruel	1956 - 1958
9. Ahmet Özer	1958 - 1960
10. Seyfidar Hoca	1960 - 1969
11. Mikail Özer	1964 - 1966
12. Hüsnü Gürler	1966 - 1975
13. Ahmet Özer	1975 - 1976
14. Mikail Özer	1976 - 1979
15. Necmettin Öztürk	1979 - 1996 D.

GAZİLER

1. Muhammet Çelik (1314) Y.H.
2. Celil Öztürk (1317) Y.H.
3. Şaban Güngör (1316) Y.H.
4. Cader Taşpınar (1310) Y.H.
5. Kahraman Özer (1315) Y.H.
6. Mecit Elkılıç (1311) Y.H.
7. Ahmet Çelik (1317) G.H
8. Mevlüt Akyüz (1313) G.H
9. Mihrali Önder (1313) G.H

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMEN

1. Niyazi Çelik
2. Hafiz Çelik
3. Ruhi Taşpınar
4. Ersin Taşpınar
5. Zeki Taşpınar
6. Beşir Vural
7. Nusrettin Elkılıç
8. Aslan Elkılıç
9. Hafiz Yücel
10. Gülpaşa Çiftçi
11. Esmani Çiftçi
12. Fatih Çiftçi
13. Rahim Bayrak
14. Ercen Bayrak
15. Kirman Soydemir

HOCA

1. Ahmet Yücel
2. Mikâil Özer
3. Abdullah Yücel
4. Refet Öztürk
5. Haydar Taşpınar
6. Derviş Karadeniz

POLİS

1. ..... Ergün
2. Sedrettin Ergün
3. Halim Taşpınar
4. Menduh Elkılıç
5. Metin Soydemir
6. Aytekin Demirci

AVUKAT

1. Fevzi Elkılıç

ZANAATKARLAR

1. Memet Demirci *(Demirci)*
2. Şakir Yıldırım *(Marangoz)*
3. Kâzim Öztürk *(Marangoz)*
4. İsrafil Özdemir *(Marangoz)*
5. Rıza Özer *(Marangoz)*
6. Hazık Taşpınar *(Marangoz)*
7. Miktat Ulgar *(Taşçı)*

AŞIKÜZEYİR (Boşdere-Hevat)

Aşıküzeyir, dik, her yerden beter,
Tarlası temizdir, ne eksen biter,
Kayasında en has keklikler öter,
Geçmişte saz ile sohpeti vardır.

CAMİİ : 1. 1914 yılında köy tarafından, taş duvar, üzeri toprak damlı olarak yapılmış.
2. 1965 yılında restore edilerek üzerine saclı çatı yapılmış. 1980 yılında da sacı yeniden boyanmış.
3. 1986 yılında bir İmamevi yapılmıştır.

OKUL : 1. 1938 yılına kadar, Köy Odaları'nda, Halk Okulları devam etmiş,
2. 1938 yılında köylü tarafından Okul Binası yapılınca, halk bu okulda okumaya başlamış. 1940 yılında bir Eğitmen atanınca, 3 sınıflı Resmi İlkokul tedrisata başlamış.
3. 1944-45 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul açılmış.
4. Aynı Okul Binası, 1976 yılında Devlet tarafından onarılmış ve yanına bir Lojman yapılmış.

İÇME SUYU : 1960 yılına kadar, köye 500 metre mesafedeki, dereden alınan su içilmekte imiş. 1960 yılında plastik boru ile, 15 Km. mesafedeki Günsüz Pınarı'ndan getirilen su kullanılmaktadır.

YOL : 1990 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1987 yılında verildi.

TELEFON : 1982 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Ballıpınar, 2.Taşlıpınar, 3. Osmanın Pınarı gibi çok nefis içimli kaynak suları vardır.

GÖL ve GÖLET : Göller mevkiinde küçük bir gölcük var.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Harabeler : a) Kamlep mevkiinde Ekrem Sanatçı ve Yücel Deniz'e ait çayırların içinde Köy Harabesi vardır. b) Sacinge, Kergele, Taş Ağılı, Kenanın Ağılı, Kamberin Pegleri'nde ev kalıntıları vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 8 km. Güneybatısında, Ulgar Dağı'nın, Kol Çayı ile birleştiği Kuzey eteklerinde kurulmuş, gene Kuzey yöne doğru, fazlaca meyilli yamacın Batıya bakan sekisinde kurulmuştur. Ekenek ve çayırlar; Kuzeyde Kol Çayı'na, Güneyde, Ulgar yamaçlarındaki yapraklı ağaçlardan oluşan meşeye kadar uzanır. Ayrıca Ulgar yamaçlarında yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. HEVAT adını Batısındaki derenin çok hızlı akışından aldığı rivayet ediliyor. Aslında KHEV (dere) sözcüğünün atmak mastarını almasından oluşan bir ad olduğu kanaati hakim durumdadır. Kökeni Kıpçakça'dır.
2. BOŞDERE adı ise derenin ağaçsız oluşuna izafen konmuş bir addır.
3. AŞIKÜZEYİR adı; Şair Aşık Üzeyir Efendi'nin bu köylü olmasından dolayı Köyün isteği ile1992 tarihinde yeniden verilmiştir..

KURULUŞU : Köyün nasıl kurulduğu hakkında kesin bir bilgi yoktur. Köyün etrafındaki harabelere bakılırsa, burada çok eski tarihlerde birilerinin yaşadığı kesin. Ancak; Bugünkü ailelerle onlar arasında herhangi bir ilişki yoktur. Bugünkü köy aşağıdaki 5 ailenin yerleşmesiyle oluşmuş. Tahminen 250 yıllık bir köydür.

KURUCU AİLELER

1. KAYAGİL (Bayraktarlar) : Göle İlçesi - Cicor Köyü'nden gelmişler.
2. AYVAZLAR : Sivas'tan gelmişler.
3. KENANLAR : Kenaneli'nden gelmişler.
4. MAHMUTGİL (Aşık Üzeyirler) : Ahıska'dan gelmişler.
5. TUNAZOĞULLARI : Ahıska'dan gelmişler.

KAYAGİL (Bayraktargil)

Aldıkları Soyadları

AKPINAR - DEMİR -ÖZTÜRK

AKPINAR

- Aziz > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Zekeriya ☆ Köyde
          - Turgut ☆ Köyde
        - Zikri (PTT Mem.) ☆ BURSA
        - Fazıl (Öğretmen) ☆ Köyde
        - Musa (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Nuri ☆ Köyde
        - Vezir ☆ Selim
      - Hasan (Oğlu yok) ☆ Köyde

DEMİR

- Aziz > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Rüstem ☆ Köyde
      - Memet ☆ Selim
      - Şirin (Kayıp)
      - Yusuf ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Münür ☆ Selim

ÖZTÜRK

- Aziz > ☆ Köyde
  - Kasım (Ağa) ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde
      - İmdat ☆ ALMANYA
      - Medet ☆ Köyde
      - Aziz (Öğretmen), Emrullah ☆ BURSA
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - İsrail, Halim ☆ Köyde
  - İsmail ☆ ARDAHAN
    - Mahmut ☆ ARDAHAN
      - Yusuf (Hoca) ☆ ARDAHAN
  - Abdullah (Oğlu yok) ☆ Köyde

AYVAZ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

YILDIZ - AYGÜN - MATARACI - SARIÇAM

YILDIZ

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Aziz (Hoca) ☆ Köyde
    - Sıddık ☆ Köyde
      - Seddi ☆ İnegöl
      - Mehmet (Hoca) ☆ Gebze
      - Ali ☆ Köyde
  - Reşit ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ Köyde
      - Maksuz ☆ ARDAHAN
      - Beşir ☆ İZMİR
      - Beşet, Maksut ☆ İnegöl

AYGÜN

- Şakir > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ ARDAHAN
      - Asker ☆ ARDAHAN
      - Orhan ☆ ARDAHAN
    - Cafer ☆ ARDAHAN
      - Yaşar ☆ ARDAHAN
      - Yüksel ☆ ARDAHAN

MATARACI

- Şaban > ☆ Köyde
  - Sabri ☆ ARDAHAN
    - Sabit ☆ ARDAHAN
    - Abit ☆ ARDAHAN
  - Mustafa ☆ ARDAHAN
    - Dursun ☆ ARDAHAN
    - Gafur ☆ ARDAHAN
  - İdris ☆ ARDAHAN
    - Koçi ☆ ARDAHAN
    - Demir ☆ ARDAHAN

SARIÇAM

- Ali > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ ARDAHAN
      - Nazim ☆ ARDAHAN
        - Binali (İnş Müt.) ☆ İZMİR
          - Ali ☆ İZMİR
          - Gürsel ☆ İZMİR
        - Zülâli ☆ İZMİR
          - Bahattin (PTT) ☆ İZMİR
          - Mevlüt (Sağ. Mem.) ☆ İZMİR
        - Sümmani ☆ İZMİR
          - Erkan ☆ İZMİR
          - Eren ☆ İZMİR
          - Gürkan ☆ İZMİR
        - Gülali ☆ İZMİR
          - Yücel (Foto) ☆ İZMİR
          - Fırat ☆ İZMİR
        - Gülahmet ☆ İZMİR
          - Süleyman ☆ İZMİR
      - Mülazim ☆ ARDAHAN
        - Rahim ☆ İZMİR
          - Ömer ☆ İZMİR
          - Hasan ☆ İZMİR
          - Hüseyin ☆ İZMİR
      - Selim (Kurtuluş Savaşında Şehit)
    - Haşim ☆ ARDAHAN
      - Sabit ☆ ARDAHAN
      - Şevket (Hoca) ☆ ARDAHAN

Not: Ali oğlu Memet; Mısır'da 15 yıl Nizamiye Askeri olarak kalmış. Nizamlar Lakabı buradan gelmektedir.

KENANLAR

Aldıkları Soyadları
DENİZOĞLU

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Resul ☆ ARDAHAN
      - Nedim ☆ ARDAHAN
      - Rahim ☆ ARDAHAN
    - Murtaza ☆ ARDAHAN
  - Arslan ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Nedim ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ İnegöl
      - Mansur ☆ İnegöl
      - Musa ☆ İnegöl
- Kenan > ☆ Köyde
  - Teyfik ☆ ARDAHAN
  - Nebi ☆ Köyde
    - Polat ☆ İSTANBUL
    - Harun ☆ İSTANBUL

MAHMUTGİL (Aşıküzeyirgil)

Aldıkları Soyadları
KARATAŞ - KARDAŞOĞLU - TAŞÇI
KARDEŞ - AYDIN

KARATAŞ

- •Aziz > ☆ Köyde
  - Battal ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Kâmil ☆ Köyde
        - Taştan ☆ Köyde
          - Mevlüt ☆ Köyde
          - Mahmut ☆ Köyde
          - Yazdan ☆ Köyde
          - Maksut ☆ ZONGULDAK
          - Memduh (Öğr.) ☆ BOLU
      - Eşref ☆ Köyde
        - Cevri ☆ Köyde
          - Binali ☆ Köyde
            - İlhami(Polis) ☆ Seyhan
            - Yılmaz (Dozerci) ☆ ZONGULDAK
            - Kirman (Bekçi) ☆ İSTANBUL
          - Fazlı ☆ Köyde
            - Şevket ☆ Köyde
            - İlimdar (Polis) ☆ BURSA

KARDAŞOĞLU

- •Ahmet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ ARDAHAN
      - Bilal ☆ İnegöl
    - Dursun ☆ ARDAHAN
      - Binali ☆ ARDAHAN
        - Asker ☆ ARDAHAN
        - Muhittin ☆ ARDAHAN

TAŞÇI

- •Ahmet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ ARDAHAN
      - Kurban ☆ ARDAHAN
        - Serdel (TMO Mem.) ☆ MUŞ
        - Ferman (Vezneci) ☆ BALIKESİR
        - Kemal (Ziraat Tek.) ☆ BALIKESİR
        - Cemal ☆ İZMİR

KARDEŞ

- • Recep > ☆ Köyde
  - Mirza (Hoca) ☆ Köyde
    - Kemal ☆ ANKARA
    - Abbas ☆ İZMİR
      - Özkan ☆ İZMİR
      - Memet ☆ İZMİR

AYDIN

- • Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Üzeyir (Şair) ☆ Köyde
        - Fehret (Şair) ☆ Köyde
          - Süleyman (Şair) ☆ Köyde
            - İskender ☆ Köyde
              - Haydar ☆ Köyde
              - Ahmet ☆ Selim
                - Sümmani ☆ Selim
                - Abdurrahman ☆ Selim
              - Muhlis ☆ Selim
                - Ağabey ☆ Selim
            - Abbas ☆ Köyde
              - Kibar ☆ Köyde
                - Süleyman ☆ BURSA
                - Günalp ☆ BURSA
              - Kahriman ☆ Köyde
                - Memet ☆ BURSA
                - Gürsel ☆ ALMANYA
              - Ağali ☆ İZMİR
                - Murat ☆ İZMİR
                - Yüksel ☆ İZMİR
              - Emirşah ☆ Köyde
                - Yücel (Doç) ☆ İZMİR
                - Doğan ☆ İZMİR
            - Ali (Hoca - Oğlu yok) ☆ Köyde
            - Şehri (Taş Ustası) ☆ Köyde
              - Kamber ☆ Köyde
                - Binali ☆ SİVAS
                - Gülali ☆ İSTANBUL
                - Gülahmet ☆ ARDAHAN
                - Zülâli ☆ ARDAHAN
              - Kahraman ☆ ARDAHAN
                - Tuncay ☆ ARDAHAN
              - Mülazim ☆ ARDAHAN
                - Musa ☆ ARDAHAN
                - Muharrem ☆ ARDAHAN
                - Cavat ☆ ARDAHAN
                - İlhan (PTT) ☆ İZMİR
                - Kahraman ☆ İZMİR
                - Ekrem ☆ İZMİR
                - Abdülbaki ☆ İZMİR
                - Recep ☆ İZMİR
            - Behri ☆ Köyde
              - Demirali ☆ ARDAHAN
                - Binali ☆ ARDAHAN
              - Memmet (Oğ.Yok) ☆ KARS

- Mevlüt ☆ Köyde
  - Seyfi ☆ Köyde
    - Karani ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ İZMİR
      - Kemal ☆ İZMİR
    - Karabey ☆ Köyde
    - İskender ☆ HOLLANDA
  - Şahbaz ☆ Köyde
    - Nazim ☆ İnegöl
    - Nesif ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ İnegöl
    - Nevzat (Kayıp)

TUNAZOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

ÇINAR - ULUDAĞ - SANATÇI - TÜRKOĞLU
BİLİCAN - DENİZ - ŞENTÜRK

ÇINAR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Hamit ☆ Köyde
      - Necip ☆ Köyde
        - Mecit ☆ Köyde
          - Seyfet (Polis) ☆ İZMİR
          - Eflatun (Polis) ☆ İZMİR
          - Şemsettin ☆ Köyde
          - Merdali ☆ BELÇİKA
          - Fevzi ☆ BELÇİKA
      - Gazi ☆ Köyde
        - Binali (Öğretmen) ☆ Köyde
          - İkram (Öğretmen) ☆ MALATYA
          - İhsan ☆ Köyde
      - Ali ☆ Köyde
        - Battal ☆ Selim
        - Bedel ☆ ARDAHAN

ULUDAĞ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Bedri ☆ Köyde
        - Güli ☆ Köyde
          - Sofu (Öğretmen) ☆ Gebze
          - Ramiz ☆ İSTANBUL
          - Alaattin ☆ İSTANBUL
          - Necati ☆ İSTANBUL
          - Nurettin ☆ Köyde
      - Dursun ☆ ARDAHAN
        - Ali ☆ ARDAHAN
        - Kurban ☆ ARDAHAN
        - İbrahim ☆ İSTANBUL
      - Hamdi ☆ Göle
        - Vehpi ☆ Göle
        - Faik ☆ Göle

SANATÇI

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Arslan ☆ Köyde
        - Zihni ☆ Köyde
          - Bektaş ☆ İnegöl
          - Hesabali ☆ İnegöl
          - Halis ☆ İSTANBUL
          - Muhlis ☆ ALMANYA
        - Zekeriye ☆ Selim
        - Rahim ☆ İnegöl
          - Ekrem ☆ İnegöl
          - Halim ☆ İnegöl

DENİZ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Hamza ☆ Köyde
        - Yusuf ☆ İnegöl
          - Asker (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Feyyaz ☆ İnegöl
        - Vehpi (Zülâli) ☆ BELÇİKA
      - Recep ☆ Köyde
        - Harun ☆ İSTANBUL
        - Binali ☆ SİVAS
      - Feyzullah ☆ Selim
        - Şemistan (Öğretmen) ☆ Selim
        - Hakim ☆ Selim
        - Taştan ☆ Selim

BİLİCAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Ağali ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ ARDAHAN
        - Fariz ☆ ARDAHAN
        - Karabey ☆ ARDAHAN
        - Haşim ☆ ARDAHAN
        - Recep (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
      - Memet ☆ Köyde
        - Dursun ☆ Köyde
          - Temel ☆ İnegöl
          - Mustafa ☆ İnegöl
          - Cengiz ☆ İnegöl
          - Medet ☆ BURSA
          - Kemal ☆ Köyde
          - Şemsettin ☆ Köyde
        - Laçin ☆ Köyde
          - Şahpender ☆ Köyde
          - İrfan ☆ İnegöl
          - Recep (Öğretmen) ☆ ANKARA
          - Binali (Öğretmen) ☆ MUŞ
    - Emin ☆ Köyde
      - Sabit ☆ ARDAHAN
        - Kadim ☆ ARDAHAN
      - Işık (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Recep *(Not: Bu iki kardeş, 1877-1878 Savaşında, Kars-Hafızpaşa Tabyası'nda, Teğmen ve Üsteğmen olarak görev yapmışlar, bir daha köye dönmemişlerdir.)*
    - Medet

TÜRKOĞLU

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Kahraman ☆ Selim
        - Nuri ☆ Selim
      - Mirza ☆ Selim
        - Halit ☆ Selim
        - İlhan (Polis) ☆ Selim
        - İsrail (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
      - Süleyman ☆ ARDAHAN
        - Murat ☆ ARDAHAN
        - Ziya ☆ İSTANBUL
        - Alibey ☆ İSTANBUL
        - Fahrettin ☆ Köyde

• Ahmet >	☆ Köyde
└Mustafa	☆ Köyde
└Hüseyin	☆ Köyde
├Celil	☆ Köyde
└Abuzer	☆ Köyde
├Ayhan (PTT)	☆ İZMİR
└Ergün (Ayakkabıcı)	☆ İZMİR
├Niyaz	☆ ANKARA
├Ferman	☆ ANKARA
├Ekrem	☆ ANKARA
└Adem	☆ ANKARA
├Karabey	☆ İSTANBUL
☆ ANKARA └Alaybey	
├İlyaz	☆ ARDAHAN
├Şerafettin	☆ ARDAHAN
└Atilla	☆ ARDAHAN
└Halil	☆ Köyde
└Halim	☆ Köyde

ŞENTÜRK

• Ahmet >	☆ Köyde
└Mustafa	☆ Köyde
└Hüseyin	☆ Köyde
└Rıza	☆ Köyde
├Şaho	☆ Köyde
└Yusuf (Öğretmen)	☆ ANKARA
├Kadir	☆ Köyde
├Yavuz (Karateci)	☆ ANKARA
└Kürşat	☆ ALMANYA
└Kâmil (Polis)	☆ BURSA

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Aziz Yıldız	Aynı Köyden
2. Ali Aydın	Aynı Köyden
3. Rüstem Hoca	Aşıkzülâli'den
4. Şükrü Hoca	Arılı Köyü'nden
5. Teyfik Deniz	Aynı Köyden
6. Sıddık Yıldız	Aynı Köyden
7. Mehemmet Yıldız	Aynı Köyden
8. Yusuf Güngör	1965 - 1975
9. Uğur Dede	1975 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Temindar Metin (eğitmen)	1941 - 1947
2. Ahmet uğurlu	1947 - 1954
3. Kaplan Erdem	1954 - 1956
4. Zülali Karataş	1956 - 1993
5. Binali Çınar	1966 - 1993

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Mevlüt Sanatçı	1923 - 1927
2. Kâzım Öztürk	1927 - 1930
3. Hacı Mehmet Akpınar	1930 - 1936
4. Eşref Karataş	1936 - 1938
5. Murat Deniz	1938 - 1940
6. Aslan Demir	1940 - 1943
7. Cevri Karataş	1943 - 1946
8. Ahmet Akpınar	1946 - 1950
9. Şahpaz Aydın	1950 - 1954
10. Münür Demir	1954 - 1957
11. Zekeriya Akpınar	1957 - 1963
12. Murat Türkoğlu	1963 - 1968
13. Yusuf Deniz	1968 - 1973
14. İsrail Öztürk	1973 - 1984
15. Ekrem Sanatçı	1984 - 1996 D.

KİMLER YETİŞMİŞ

ŞEHİTLER

1.Selim Sarıçam İstiklâl Hr.

ŞAİRLER

1. Üzeyir Aydın
2. Süleyman Aydın
3. Ferhat Aydın
4. Nazım Aydın
5. Seyfettin Çınar

HOCALAR

1. Yusuf Öztürk
2. Aziz Yıldız
3. Memet Yıldız
4. Ali Aydın
5. Teyfik Deniz
6. Sıddık Yıldız
7. Mehemmet Yıldız
8. Mirza Kardeş
9. Ali Aydın
10. Şevket Sarıçam

GAZİLER

1. Mustafa Mataracı İstiklâl Hr.(1312)
2. Celâli Tınaz İstiklâl Hr. (1312)
3. Polat Denizoğlu Kore Hr. (1929)
4. Süleyman Denizoğlu Kıbrıs Hr. (1953)

Not: Celali Tınaz, Tınaztepe'de yaralandığı zaman, Atatürk, kendi atı ile taşıtmıştır. Ankara - Ulus'taki Atatürk Anıtındaki gözcü heykelinin bu adama ait olduğu söylenmektedir.

ÖĞRETMENLER

1. Fazıl Akpınar
2. Musa Akpınar
3. Aziz Öztürk
4. Memduh Karataş
5. Binali Çınar
6. İkram Çınar
7. Sofu Uludağ
8. Asker Deniz
9. Şemistan Deniz
10. İsrail Türkoğlu
11. Recep Bilican
12. Binali Bilican
13. Yücel Aydın

POLİSLER

1. İlimdar Karataş
2. Seyfettin Çınar
3. Eflatun Çınar
4. İlhami Karataş

ZİRAAT TEK.

1. Kemal Taşçı

VEZNECİ

1. Ferman Taşçı

TMO Memuru

1. Serdel Taşçı

PTT MEMURU

1. İlhan Aydın
2. Cevat Aydın
3. Bahattin Sarıçam

SAĞLIK MEMURU

1. Mevlüt Sarıçam

İNŞAAT MÜT.

1. Binali Sarıçam

TAŞ USTASI

1. Şehri Aydın

AŞIKZÜLÂLİ (Suskap)

Aşık Zülâli'dir, Zülâli'n köyü,
Ulgar'la Arsiyan arası göğü,
Cömerttir insanı, açıktır gönlü,
Tarlalar kapatan, arısı vardır.

CAMİİ : 1. Kiliseden çevrilerek yapılan cami; Üzerindeki tarihe göre : (1205 Rumî) 1788 Milâdî yılda hizmete açılmış.
2. 1975 tarihinde Cami Binası sökülerek betonarme yapılmış.1981 yılında da minaresi yapılmıştır.

OKUL : 1. 1923 ten önce köyde Medrese öğretimi devam etmiştir. Molla Rüstem, Aşık Zülâli Efendi'ler bu okulun öğrencileridir.
2. 1923-1928 tarihleri arasında okul Arap harfleriyle tedrisatını sürdürmüş. 1928 den itibaren Latin harfleri ile tedrisat başlayınca, her iki yazıyı da bilen; Muallim Naci Bey, İsmail Hoca (Şişmanoğlu), Mahmut Bey (Ünal), Ahmet Efendi'ler tedrisatı devam ettirmişler. Bu kayıtlar, Okul Sicil Defteri'nden alınmıştır.
3. Çevre köylerle birlikte yapılan 5 sınıflı Okul Binası, 1928 den 1945 yılına kadar kullanıldı. 1945 yılında köy halkı tarafından bugünkü yerinde yeniden 5 sınıflı, taş duvar, ağaç çatılı olarak yapıldı.
4. Şimdiki Okul Binası; 1978 yılında, Devlet tarafından, 13 odalı ve betonarme olarak yapıldı. 1982 yılında yanına 3 derslikli bir bina ve 3 Lojman, devlet tarafından yapılarak Ortaokul açıldı. Şimdiki Ortaokul Binası 1985-86 da tamamlanınca, Ortaokul oraya taşındı.

İÇME SUYU : 1. Köyün Batısındaki akarsudan ve küçük kaynaktan yararlanılıyordu. 1958-59 yıllarında dağdaki bir Pınardan, Devlet - Halk işbirliğiyle, demir boru ile köye su getirildi. 1977-78 yıllarında Abaka ve Nine Pınarı'ndan da, takviye edilen su köyde 4 yerde akıtılmıştır.

YOL : 1. Köy yolu Gurup Köy Yolları olarak 1973 te yapıldı.
2. 1986-87 yıllarında da Yayla Yolu yaptırıldı.

ELEKTRİK : 1982 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde acente kuruldu. 1994 tarihinde herkese abone telefon verilmeye başlandı.

KAYNAK SULARI : 1. Tozonun Pınarı, 2. Soğukpınar, 3. Paşapınarı, 4. Çanaklıpınar, 5. Çoban Çeşmesi, 6. Kürünün Suyu adlı kaynakları vardır.

GÖL ve GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : 1. Kömür : Köyün Kodol mevkiinde zuhuru vardır
2. Bitki fosilleri : Kazan mevkiinde görülmektedir.
3. Tanınamayan : Köyün Kabukar mevkiinde, su içinde iken siyah görünen, kurutulunca bakır rengini alan taşlar vardır.

SAĞLIK OCAĞ I : 1970 yılında ,4 Lojmanlı olarak yapıldı.

KÖY ODASI : Cami bitişiğindeki, eski ahşap köy odası sökülerek, yerine1976 yılında köy tarafından Betonarme olarak yapıldı.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Kilise: Şimdiki caminin yerinde eskiden kilise varmış.

2. Gorhana: Caminin tabanında duruyor.
3. Kanal : Yasin Kayabaşı'nın mereğinin tabanından geçen bir yeraltı kanalı var.
4. Mağara: Eskiyayla yolu, Kodal Mevkiindeki dağda, önü balkonlu, içten bir delikle çıkılan tek pencereli bir oda şeklinde mağara var.
5. Kale: Köyün Kuzeybatısındaki sırttadır. Temelleri beli oluyor.

ZİYARETLER : 1. Ulgar Dağı'nın başındaki Garip Mezarları ziyaret edilir, yağmur duasına çıkılır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 17 Km. Güneybatısında, Ulgar Dağı'nın Kuzeybatı eteklerinde, Kol Çayı'nın Güneyinde yer alır. Damal İlçesi, Baykent, Akballı, Aşıküzeyir Köy hudutlarıyla çevrilidir. Köy hudutları içinde, Güneyden Kuzeye akan iki akarsuyu var. Bu sularda Dağ Alası Balık yaşamaktadır. Bu suların üzerinde, su ile çalışan değirmenler vardır. Köyün, Ulgar Dağı Batı yamaçlarında yaylası vardır. Yaylaların olduğu Karap ile çayırların olduğu Kotaknar Düzlükleri meşhurdur. Karap, Eski Yayla ve Colit'in yamaçları; Yapraklı ağaç meşeleriyle kaplıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. SUSKAP adının konması rivayete göre; a) Bir adam oğluna ok atmasını öğretirken; Sus, fırsat bulduğun zaman, kap kaç demiş. Sonradan kısaltılarak, bu sözler Suskap olarak köye ad olmuş. b) Köyün her tarafında bol su olduğundan; Burası Su kabı demişler. Sonradan bu iki sözcük kaynaştırılarak Suskap adı oluşmuş.
2. AŞIKZÜLÂLİ : Şekeregil Sülalesinden, Şair Zülâli Efendi'nin anısına, köyün adı, AŞIKZÜLÂLİ olarak değiştirilmiş.

KURULUŞU : Köyün kuruluşunun ne zamana rastladığı kesin olarak bilinmemektedir. Tarihi kalıntılar gösteriyor ki, Köy çok eski tarihlerden beri yerleşim yeridir. Bugün oluşmuş olan köyün kuruluşu hakkında çeşitli rivayetler var.

a) Kars'ın Melik Köyü'nden gelen üç kardeş, Karap Tepesi'nden bir ok atıyor, okun düştüğü yerde de evlerini yapıyorlar.

b) Hanak İlçesinin Gügübe Köyü'nde yaşayan Ömer Ağa adındaki adam, susuzluktan usandığı için oradan göçer. Gelir köyde şimdiki, Ömergil denen sülalenin evlerinin yerinde evlerini yapar. Daha sonra gelen ailelerle büyük bir köy oluştururlar. Her iki rivayette de denir ki, bu aileler geldiği zaman köyde; Yeke ve Men diye iki aile varmış. Bunlar sonradan köyden gitmişler. Onların soyundan kimseleri yoktur. Ancak : Menin, Boğazı ve Yekenin Çayırı diye anılan yerler vardır.

KURUCU AİLELER

1. DADALAR : Ahıska'dan gelmişler
2. ODABAŞLAR : Ahıska'dan gelmişler
3. SİNANOĞULLARI: Ahıska'dan gelmişler
4. YEĞENGİL : Ahıska'dan gelmişler
5. ŞEKEREGİL : Kars-Melikköyü'nden gelmişler.
6. MEMMEDEGİL : Acara'dan gelmişler.
7. KARAVULGİL : Acara'dan gelmişler.
8. KARAMANLAR : Acara'dan gelmişler.
9. TADOLAR : Acara'dan gelmişler.
10. TORUNGİL : Acara'dan gelmişler.
11. HOCAGİL : Acara'dan gelmişler.
12. KURDAŞGİL : Acara'dan gelmişler.
13. KÜÇÜGEGİL : Acara'dan gelmişler.
14. KOKOŞGİL : Acara'dan gelmişler.
15. HAYTAGİL : Acara'dan gelmişler.
16. KIRIMGİL : Kırım'dan gelmişler
17. MUSTİYAGİL : Ahıska'dan gelmişler
18. GACEZELER : Ahıska'dan gelmişler
19. DEMİRCİGİL : Posof - Söğütlükaya Köyü'nden gelmişler.
20. İBOLAR : Şavşat'tan gelmişler.
21. ÇİKOLAR : Şavşat'tan gelmişler.
22. KARAMUZAKGİL : Şavşat'tan gelmişler.
23. DEDELER : Şavşat'tan gelmişler.
24. MATOGİL : Şavşat'tan gelmişler.
25. HOKERELER : Şavşat'tan gelmişler.
26. DOHOBURLAR : Dohobur'dan gelmişler.
27. NALBANTLAR : Ahıska'dan gelmişler
28. UZUNGİL : Ahıska'dan gelmişler
29. CADİGİL : Baykent'den gelmişler.
30. MEMİŞGİL : Gönülaçan'dan gelmişler.
31. KATKUTLAR : Şavşat'tan gelmişler.
32. ÇANAKGİL : Şavşat'tan gelmişler.
33. KUROGİL : Kars'tan gelmişler.
34. TÜLİGİL : Gürarmut'dan gelmişler.
35. TOZİGİL : Gürarmut'dan gelmişler.
36. BEŞİREGİL : İstanbul'dan gelmişler.

DADALAR

Aldıkları Soyadları

ULAŞ - ESEN - ÇİFTÇİ

ULAŞ

- Recep > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Timur ☆ Köyde
      - Şirin ☆ Köyde
        - İsmail ☆ Köyde
        - Merdali ☆ ZONGULDAK
        - Gülali ☆ ZONGULDAK
      - Bilal (Hoca) ☆ KARS
        - Aslan (Hoca) ☆ KARS
        - Zabit ☆ KARS
      - Memet ☆ Köyde
        - Mevlüt (Hoca) ☆ İSTANBUL
        - Ahmet ☆ Köyde
          - Memet ☆ Köyde
          - Asker ☆ Köyde
        - Kerim ☆ Köyde
          - Süleyman ☆ Köyde
          - Lütfü ☆ Köyde

ESEN

- Recep > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Derviş ☆ Köyde
      - Şahi ☆ Köyde
        - Mevlüt ☆ Köyde
          - Aziz ☆ Köyde
            - İsmail (Pehlivan) ☆ Köyde
            - Sabit ☆ Köyde
              - Hakkı ☆ KARS
              - Mevlüt(Laborant) ☆ Posof
              - Turgut ☆ Köyde
            - Hamza ☆ Köyde
              - Cengiz ☆ Köyde
              - Cevdet ☆ Köyde
              - Coşkun ☆ Köyde

ÇİFTÇİ

- Recep > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Timur ☆ Köyde
      - Şirin ☆ Köyde
        - Kurban ☆ Köyde
          - Feyzo ☆ İSTANBUL
          - Hafız ☆ ZONGULDAK
            - Fuat ☆ ZONGULDAK
          - Recep ☆ Köyde
            - Mayil ☆ Köyde

ODABAŞLAR

Aldıkları Soyadları

EKER - BULCA - ELGÜN - ARAS
AKGÜN - KAYABAŞI - KOÇAK

EKER

- Medet > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Hurşut ☆ Köyde
      - Gafur ☆ Gebze
    - Memet ☆ ZONGULDAK
      - Cemil ☆ ZONGULDAK
      - Erdal (Avukat) ☆ ZONGULDAK
      - Gürdal (İktisatçı) ☆ ZONGULDAK
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Bahşi ☆ İnegöl
      - Seyfet ☆ Köyde
      - Abuzer (Öğretmen) ☆ Gebze
    - Sofi (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Mustafa (PTT) ☆ Posof
    - Rahim ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ Köyde
      - Nazım ☆ Köyde

BULCA

- Recep> ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Seyfidar ☆ Köyde
        - Cemil ☆ Köyde
        - Yılmaz ☆ Köyde
        - Güven ☆ KARS
      - Eflatun ☆ İZMİT
      - Asker ☆ Köyde
      - Celil ☆ ZONGULDAK
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Feyzullah ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Dursun (Maliyeci)
    - Ferhat (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Hüseyin (Doktor)
    - Refet ☆ İSTANBUL
      - Kemal ☆ İSTANBUL
      - Cemal ☆ İSTANBUL
      - Tuncel ☆ İSTANBUL
      - Erdal ☆ İSTANBUL
  - Rızali ☆ Köyde
    - Zülali ☆ Köyde
      - Özcan ☆ Köyde
      - Recep ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ İSTANBUL
      - Özkan ☆ İSTANBUL
    - Kibar ☆ Köyde
    - Altun ☆ Köyde

ARAS

- Aslan> ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Latif ☆ BURSA
      - Kâmil ☆ BURSA
      - Süleyman ☆ ZONGULDAK
      - Yusuf ☆ ZONGULDAK
  - Murat ☆ İSTANBUL
    - Fazli ☆İSTANBUL

ELGÜN

- •Mehemmet > ☆ Köyde
  - Yakup ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Paşali ☆ Köyde
        - Pertev (Öğretmen) ☆ Posof
        - Yakup ☆ Köyde
      - Köşeli (Sağlık Memuru) ☆ Posof
        - Yücel ☆ Posof
    - Hamza ☆ Köyde
      - Mahmut (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Cevdet ☆ İSTANBUL
      - Orhan ☆ İSTANBUL
    - Mirza ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ ZONGULDAK
      - Hikmet ☆ Köyde
    - Kâzım ☆ Köyde
      - Ali ☆ Köyde
      - Hüseyin ☆ Köyde
      - Yakup (İnşaat Müh.) ☆ Köyde

AKGÜL

- • Yusuf > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Osman (Hoca) ☆ ARDAHAN
      - İdris ☆ ARDAHAN
        - İsmail ☆ ARDAHAN
      - İlyas ☆ KARS
  - Dursun ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Yusuf (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Haşim ☆ KARS
    - Kadim ☆ KARS
      - Hüseyin ☆ KARS
      - Asım ☆ İZMİT
      - Nurettin ☆ Köyde

KAYABAŞI

- • Halil > ☆ Köyde
  - Mülazim ☆ Köyde
    - Yasin ☆ Köyde
      - Casim ☆ Köyde
      - Atanur ☆ Köyde
      - Beşli ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Burhan ☆ Köyde
      - Orhan ☆ Köyde
    - Ali ☆ ZONGULDAK

KOÇAK

- • Şaban > ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Murat (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Rüstem (Oğlu Yok) ☆ Köyde
- • Cafer > ☆ Köyde
  - Sefer ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Özgün ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ İSTANBUL
    - Necip ☆ İSTANBUL

SİNANOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

SİNANGİL - SİNANOĞLU - KARGI - KAYMAKÇI
ÇAĞLAR - KAYNAR - ERDEM - ALTUĞ

SİNANGİL

- • Hc. İbrahim > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Yakup (Hoca) ☆ Köyde
      - İznullah ☆ Köyde
        - Emin (Sağlık Memuru) ☆ Köyde
          - Orhan (Bankacı) ☆ ANKARA
          - İlhan (Öğretmen) ☆ ANKARA
          - İrfan (Öğretmen) ☆ Posof
          - A.Emin (Öğretmen) ☆ HAKKARİ
          - Mahmut (Öğrenci) ☆ Köyde
          - Mustafa ☆ Köyde

SİNANOĞLU

- • Hc. İbrahim > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Yakup (Hoca) ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
        - Merdali (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Serdar (Öğretmen) ☆ AMASYA
        - Tekin ☆ ANKARA
  - Derviş ☆ ARDAHAN
    - Kahriman ☆ ANKARA
    - Cafer ☆ ANKARA

KARGI

- • Hc. İbrahim > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Yakup (Hoca) ☆ Köyde
      - Hamdi (Eğitmen) ☆ Köyde
        - Mühibbi (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Alaattin ☆ ANKARA
        - Kurban ☆ ANKARA
        - Cengiz (Makina Müh.) ☆ ANKARA

KAYMAKÇI

- • Muharrem > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Celal ☆ Köyde
      - Nezir ☆ Gebze
      - Vezir ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ Köyde
      - Rıza ☆ İSTANBUL
      - Fikret (Astsubay)
        - Süleyman (Subay)
        - Süheyla (Doktor)
    - Fehmi ☆ Köyde
      - Asım ☆ Köyde
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - Ferhat ☆ Köyde
      - Hamit ☆ Köyde
      - Casim ☆ ZONGULDAK
      - Rasim ☆ ZONGULDAK
      - Kadim ☆ Kol

ÇAĞLAR

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Ridvan ☆ Köyde
      - Süleyman (Eğitmen) ☆ İSTANBUL
      - Rahim ☆ KARS
    - Kibar ☆ Köyde
      - Seyfi (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Ümmet (Fizik Öğr.) ☆ İSTANBUL
        - Kenan (Elektrik Müh.) ☆ ANKARA
      - Eflatun ☆ Köyde
        - Adnan (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Yusuf (Memur) ☆ İSTANBUL
        - Selçuk (Subay Bilgisayar Müh.)

KAYNAR

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Mülazim ☆ Köyde
        - Hasan (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Fazli ☆ İnegöl
          - Ayhan ☆ İnegöl
          - Memet ☆ İnegöl
          - Kayhan ☆ İnegöl
          - Oktay ☆ İnegöl
      - Derviş ☆ Köyde
        - İbrahim ☆ Köyde
        - Halim ☆ İnegöl
        - Hüseyin (Öğretmen) ☆ İnegöl

ERDEM

- Ahmet > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Kibar ☆ Köyde
          - Ümit ☆ Köyde
          - Hikmet ☆ Köyde
          - Kadir ☆ Köyde
      - Rüstem ☆ Köyde
        - Hükümdar ☆ Köyde
          - Erol ☆ HOLLANDA
          - Varol ☆ Köyde
          - Şenol ☆ Köyde
          - Şener ☆ Köyde
        - Aydemir ☆ HOLLANDA
    - Pehlül ☆ Köyde
      - Hurşit ☆ Köyde
        - Kemal ☆ Köyde
          - Cemal ☆ Köyde
          - Yavuz ☆ Köyde
          - Durmaz ☆ Köyde
          - Korkmaz ☆ Köyde
          - Sönmez ☆ Köyde
          - Engin ☆ ALMANYA
        - Aslan ☆ Köyde
          - Yılmaz ☆ İSTANBUL
        - Kaplan (Öğretmen) ☆ KARS
          - İsmail (Öğretmen) ☆ KARS
          - İsmet ☆ KARS
        - Kâzim ☆ İZMİR
          - Mustafa ☆ İZMİR
          - Cemil ☆ İZMİR
        - Beşli ☆ Köyde
          - Metin (Öğretmen) ☆ ZONGULDAK
        - Bahşi (Öğretmen)
          - Bahri (TEK) ☆ Posof
          - Osman ☆ Tatvan
          - Sinan (Öğretmen) ☆ Tatvan
      - Muzaffer ☆ ARDAHAN
      - Ahmet ☆ ARDAHAN
        - Memadali (Sonsuz) ☆ ARDAHAN
    - Cumi ☆ Digor
      - Hamza ☆ Digor
      - Mirza ☆ Digor

ALTUĞ

- Hamit > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Zihni ☆ Köyde
    - Vezir ☆ Köyde
      - Elbeyi ☆ Köyde
      - Zihni ☆ Köyde
  - Şerif ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
      - Kasım ☆ Köyde
      - İlyas ☆ Köyde
      - Cihan ☆ ZONGULDAK

ŞEKEREGİL

Aldıkları Soyadları

ŞEKER - YAVUZ - ÖNER - YALMAN
KERVANCI - YILDIZ - KÖKTEN - TAŞÇI

ŞEKER

- Kurban > ☆ ARDAHAN
  - Şahismail ☆ ARDAHAN
    - Ali ☆ ARDAHAN
    - Mail ☆ ARDAHAN
    - Abdo ☆ ARDAHAN
- Recep > ☆ ARDAHAN
  - İdris ☆ ARDAHAN
  - Murat (Hoca) ☆ ARDAHAN
  - Ahmet ☆ ARDAHAN

YAVUZ

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hurşut ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Kahriman ☆ Köyde
          - Hurşit ☆ İSTANBUL
            - Himmet ☆ İSTANBUL
            - Nahit ☆ ARDAHAN
          - Rıza ☆ Köyde
            - Cemil (PTT) ☆ Posof
            - İlyas ☆ İSTANBUL
          - Paşali ☆ Köyde
            - Casim (Polis) ☆ İSTANBUL
            - Kasım ☆ İSTANBUL
        - İbrahim ☆ Köyde
          - Eşref (Öğretmen) ☆ İZMİR
          - Mihrali (Sonsuz) ☆ Köyde
          - Gülali ☆ Köyde
            - İmdat ☆ Köyde

ÖNER

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Cumi ☆ Köyde
      - Memmet ☆ Köyde
        - Ahmet (Şehit) ☆ Köyde
        - Mahmut ☆ Köyde
          - Ömer ☆ Köyde
            - Fikret ☆ Köyde
        - Şahpaz ☆ Köyde
          - Asker ☆ İSTANBUL
          - Feyzullah ☆ Köyde
            - Kemal ☆ Köyde
            - Cemal ☆ Köyde
            - Celal ☆ Köyde
          - Himmet (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
          - Memet (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
        - Miktat ☆ Köyde
          - Abdullah ☆ Köyde
            - Hikmet (Şehit) ☆ Köyde
          - Eflatun ☆ Köyde
            - Ecevit ☆ Köyde
            - Özcan ☆ Köyde
        - Recep ☆ Köyde
          - Osman ☆ Köyde
            - Şinasi ☆ Köyde
            - Yüksel ☆ Köyde
            - Seceattin ☆ Köyde
          - Hüseyin ☆ Köyde
            - Atanur ☆ ZONGULDAK
          - Ahmet ☆ Köyde
          - Gökçe ☆ Köyde
        - Halit ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ ZONGULDAK
          - Kenan ☆ ZONGULDAK
          - Ahibaba ☆ ZONGULDAK
          - Ferhat (Teknisyen) ☆ İskenderun
        - Emin ☆ Köyde
          - Seyfet ☆ BURSA
      - Gazi ☆ Köyde
        - Hafız (Şair) ☆ Köyde
          - Ekrem ☆ Köyde
        - Hamza ☆ Köyde
          - Etem ☆ BURSA
        - Şakir (Uzm. Jandarma) ☆ İSTANBUL

YALMAN

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Dursun ☆ Köyde
        - Binali ☆ Köyde
          - İsrafil ☆ İSTANBUL
            - Fuat ☆ İSTANBUL
            - Atila ☆ İSTANBUL
          - İsmail ☆ İSTANBUL
            - İsrafil ☆ İSTANBUL
          - Nazim ☆ Köyde
            - Necati ☆ Köyde
            - Bülent ☆ ALMANYA
            - Erdal ☆ ALMANYA
        - Refet ☆ Köyde
          - Kazım (Öğretmen) ☆ Köyde
            - Erol (İktisatçı) ☆ Köyde
            - Erkan ☆ İSTANBUL
          - Casim ☆ İZMİT
          - Engin ☆ İZMİT
          - Oktay (PTT Müdürü) ☆ İZMİT

KERVANCI

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Emrullah ☆ Köyde
        - Mahmut (Oğlu yok) ☆ Köyde
        - Haydar ☆ Köyde
          - Seyfidar ☆ İnegöl
          - Ali ☆ İnegöl

YILDIZ

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Sefer ☆ Köyde
      - Muhammet ☆ Köyde
        - Beyzade ☆ ALMANYA
        - Fahrettin ☆ ALMANYA
        - Ali ☆ İSTANBUL
      - Mustafa ☆ Köyde
        - Cengiz ☆ Köyde
        - Davut ☆ İSTANBUL
        - Mikail ☆ İSTANBUL
        - Süleyman ☆ İSTANBUL
        - Yılmaz ☆ İSTANBUL
      - Muzaffer ☆ Köyde
        - Asım ☆ ALMANYA
        - Selahattin ☆ ZONGULDAK
    - Aziz (Oğlu Yok) ☆ Köyde

KÖKTEN

- Şeker > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hurşut ☆ Köyde
      - Abdullah ☆ Köyde
        - Hüseyin ☆ Köyde
          - Molla Emin ☆ Köyde
          - Ömer (Oğlu Yok) ☆ Köyde
        - Hasan ☆ Köyde
          - Mustafa ☆ KONYA
          - Ahmet (Hoca) ☆ KONYA
        - Yusuf (Aşık Zülali) ☆ ESKİŞEHİR
          - Zeynelabid ☆ ESKİŞEHİR
          - Aliosman (Bankacı) ☆ ESKİŞEHİR
        - Aslan ☆ ESKİŞEHİR
          - Memedali ☆ ESKİŞEHİR
          - Paşali ☆ ESKİŞEHİR

TAŞÇI

- Kaya > ☆ Köyde
  - Sefer (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Bahşi ☆ İSTANBUL
    - Ali (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Fezair ☆ Köyde
      - Asker ☆ ZONGULDAK
      - Eflet ☆ ZONGULDAK
  - Ahmet ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Necdet ☆ Köyde
  - .....
    - İsrafil (Felek) ☆ BURSA

YEĞENGİL

Aldıkları Soyadları

ERGÜN - ÇİNAR - ÇANKAYA - AĞYAR
ŞANAL - ARICI - DURAN - IŞIK - EREN
DEMİREL - EROL - DURGUN - SARIKAYA

ERGÜN

- İsmail > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Memmet (Hoca-Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Hafız ☆ Köyde
          - Behçet (Öğretmen) ☆ İZMİT
          - Neşat ☆ İSTANBUL
          - Nihat ☆ İSTANBUL
        - Hasan ☆ Köyde
          - İsmail ☆ Köyde
          - Osman ☆ Köyde
          - Aslan ☆ Köyde
        - Fazli ☆ Köyde
          - Mevlüt ☆ ZONGULDAK
          - Mahmut ☆ Köyde
          - Fikret ☆ Köyde
          - Hikmet ☆ Köyde
          - Murat ☆ Köyde
        - Seyfettin(Öğretmen) ☆ ANKARA
          - Memet ☆ ANKARA
    - Osman ☆ ARDAHAN
      - Ali ☆ ARDAHAN
        - Kaya ☆ ARDAHAN
        - İsrafil ☆ ARDAHAN

ÇİNAR

- İsmail> ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Şerif ☆ Köyde
        - Sabit ☆ İZMİT
          - Gökçe ☆ İZMİT
          - Özcan ☆ İZMİT
          - Fikret ☆ İZMİT
      - Cumi ☆ Köyde
        - Memet ☆ Köyde
          - Bahşi ☆ İZMİT
          - Kibar ☆ İZMİT
        - Osman ☆ ARDAHAN
          - Binali ☆ ARDAHAN
      - Aslan ☆ Köyde
        - Haydar ☆ Köyde
          - Fevzi ☆ İZMİT
          - Nevzat ☆ İZMİT
          - Abdullah ☆ KARS

ARICI

- İsmail> ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Şirin ☆ Köyde
        - Hacı ☆ Köyde
          - Memedali ☆ Köyde
            - Kazım (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
            - Nezim ☆ ANKARA
            - Casim ☆ ANKARA
            - Asim ☆ ANKARA
            - Mülazim ☆ ANKARA
        - Mevlüt ☆ Köyde
          - Binali ☆ Köyde
            - Kemal ☆ Köyde
            - Recep ☆ İSTANBUL
            - Ahmet (PTT Mem.) ☆ İSTANBUL
        - Murat ☆ ARDAHAN
          - Şevket ☆ ARDAHAN
            - Selim ☆ ARDAHAN
            - Zülâli ☆ ZONGULDAK
            - Gülali ☆ ZONGULDAK
          - İzzet ☆ Köyde
            - Nevzat ☆ ALMANYA
            - Cemil (İnş. Müh.) ☆ İSTANBUL
            - Rahim ☆ İSTANBUL
            - Aslan ☆ İSTANBUL

ÇANKAYA

- İsmail > ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Edehem ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Mehdi ☆ Köyde
          - Selahattin (Öğretmen) ☆ BOLU
          - Mikail (DSİ) ☆ ERZURUM
        - Celali ☆ ARDAHAN
        - Niyazi (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
      - Aslan ☆ Köyde
        - Cemal ☆ BOLU
        - Kemal (Veteriner) ☆ BOLU
        - Kazım ☆ ALMANYA

AĞYAR

- İsmail > ☆ Köyde
  - Hasret ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
        - Nuri ☆ Köyde
          - Battal ☆ Köyde
            - Cevat (Öğretmen) ☆ İZMİT
            - Kemal (Tekel Mem.) ☆ Çıldır
            - Mustafa ☆ FRANSA
            - Memet ☆ Köyde
          - Fazlı (Öğretmen) ☆ İZMİT
          - Hasan ☆ İSTANBUL
          - İlimdar ☆ İZMİT
          - Şerif ☆ İZMİT
          - Temindar ☆ ALMANYA
        - Hafız ☆ İZMİT
        - Eflet ☆ ARDAHAN
        - Gülali ☆ Köyde
          - Seddi ☆ Köyde
          - Saim ☆ İZMİT
        - Yusuf ☆ Köyde
          - Tahsin ☆ Köyde
          - Mevlüt ☆ Köyde
      - Necip ☆ Köyde
        - Halit ☆ İZMİT
        - İdris ☆ Köyde
        - Yüksel ☆ Köyde
        - Cafer ☆ Köyde
        - Binali (Maliyeci) ☆ İZMİT
        - Hüseyin (Sağ. Mem.) ☆ İZMİT
      - Ali ☆ Köyde
        - Sofi ☆ İZMİT
          - İzzet ☆ İZMİT
          - Nevzat ☆ İZMİT

ŞANAL

- İsmail > ☆ Köyde
  - Hasret ☆ Köyde
    - Işık ☆ Köyde
      - Şamil ☆ ARDAHAN
        - Paşali ☆ ARDAHAN
          - Asım ☆ ARDAHAN
          - Casim ☆ ARDAHAN
          - ..... ☆ ARDAHAN
        - Mecit ☆ ARDAHAN
      - Cumi ☆ ARDAHAN
      - Kazım ☆ ARDAHAN
      - Rizali ☆ Köyde
      - Haşim ☆ Köyde
        - Nurettin (Astsubay) ☆ İZMİT

DURAN

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Cumi ☆ Köyde
      - Kerim ☆ Köyde
        - İsmail ☆ ALMANYA
        - Süleyman ☆ Köyde
        - İsrafil ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ Köyde
        - Dinçer (Polis) ☆ ANKARA
      - Sofi ☆ Köyde
        - Metin ☆ ALMANYA
        - İsa ☆ İSA

IŞIK

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Kadir (Hoca) ☆ Köyde
      - Hafız ☆ Köyde
        - Osman (Öğretmen) ☆ İZMİR
        - Aslan ☆ Köyde
        - Asım ☆ Köyde
        - Fevzi ☆ ERZURUM
      - İdris ☆ Köyde
        - Kasım ☆ ANKARA
        - Selim ☆ ANKARA
        - Cafer ☆ KARS
      - İlyas ☆ Köyde
        - Memet ☆ Köyde
        - Nizamettin ☆ Köyde
        - Niyazi ☆ Köyde
        - Beşli ☆ Köyde
        - Turgut ☆ Köyde
    - Kahriman ☆ Köyde
      - Bekir ☆ BURSA
      - Nuri ☆ BURSA

EREN

- İsmail > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Ferhat ☆ ARDAHAN
        - Memmet ☆ ARDAHAN
        - Sefer ☆ Köyde
          - Habip ☆ Köyde
            - Eşref ☆ ALMANYA
            - Zeki ☆ Köyde
            - Eflatun ☆ Köyde
          - Memet ☆ ARDAHAN
      - Şirin ☆ Köyde
        - Yusuf ☆ ARDAHAN
          - Şahpaz ☆ ARDAHAN
            - Gafur ☆ ARDAHAN
            - Rahim (Öğretmen) ☆ ANKARA

DEMİREL

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Nazım ☆ Köyde
      - Kazım ☆ ALMANYA
      - Selim ☆ ALMANYA
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - Asım ☆ İZMİT
      - Ekrem ☆ İZMİT
    - Kibar ☆ Köyde
      - Hasan ☆ Köyde
      - Hüsen ☆ Köyde
      - Yavuz ☆ Köyde

EROL

- Ali > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Nizamettin ☆ İSTANBUL
      - Fazli ☆ İSTANBUL
    - Hasan ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ İSTANBUL
      - İsrail ☆ İSTANBUL

DURGUN

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ İZMİT
    - Güli ☆ İZMİT
  - İsmail ☆ İZMİT
    - Kurban ☆ İZMİT
    - Memet ☆ BURSA
      - Rahim ☆ BURSA
      - Yücel ☆ BURSA
    - Ferhat ☆ BURSA
      - Cemil ☆ BURSA
      - Cengiz ☆ BURSA

SARIKAYA

Devrüş, Yusuf, Sabit adındaki üç kardeş, 1878'de ARDAHAN'a gitmişler

MEMMEDEGİL

Aldıkları Soyadları
ÖNDER - GÜNDÜZ

ÖNDER

- Yusuf (Ağa) > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Mehdi ☆ Köyde
        - Haydar ☆ Köyde
        - Fikret ☆ AYDIN
        - Cevdet ☆ AYDIN
      - Memet (Öğretmen-Oğluyok) ☆ Köyde
      - Ali ☆ Köyde
      - ☆ ZONGULDAK Zeki
        - Mikail ☆ AYDIN
        - Necdet ☆ Köyde
        - İsmail ☆ Köyde
        - Orhan ☆ Köyde
      - Rıza ☆ Köyde
        - Hükümdar ☆ Köyde
          - Kemal ☆ Köyde
          - Yılmaz ☆ Köyde
          - Cemal ☆ Köyde
        - Tüncel (Ziraat Müh.)
      - Paşali ☆ Köyde
        - Enver (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Aslan ☆ İSTANBUL
        - İskender ☆ AYDIN

- Aziz ☆ Köyde
  - Feyzullah ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
    - Sofu ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
    - Beyzade ☆ Köyde
- Kara ☆ Köyde
  - Hafız ☆ Köyde
    - Recep (Öğretmen) ☆ ESKİŞEHİR
    - Yusuf (Öğretmen) ☆ ESKİŞEHİR
    - Fevzi (Öğretmen) ☆ ESKİŞEHİR
    - İsmail ☆ BURSA
  - Kibar ☆ Köyde
    - Gülali ☆ İSTANBUL
  - Nuri ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde
    - Özcan ☆ Köyde
    - Ercan ☆ Köyde
    - Yücel ☆ Köyde
- Memedali ☆ Köyde
  - Feramuz ☆ ESKİŞEHİR
  - Gafur ☆ ESKİŞEHİR
  - Cengiz (Hoca) ☆ KARS
  - Süleyman (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Kazım ☆ BURSA

GÜNDÜZ

- Recep > ☆ Köyde
  - Şerif ☆ Köyde
    - Cevri ☆ Köyde
      - Ferman ☆ Köyde
      - Zülâli ☆ Köyde
  - Abdo ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
      - Vahit ☆ BURSA

KARAVULGİL

Aldıkları Soyadları

METİN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Sefer ☆ Köyde
    - Kurban ☆ ARDAHAN
      - Teminder ☆ ARDAHAN
      - Azmi ☆ Köyde
        - Cengiz ☆ Köyde
          - Mete ☆ ZONGULDAK
          - Etem ☆ İSTANBUL
    - Bilal ☆ Köyde
      - Aziz (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Asker ☆ Köyde
        - Yüksel ☆ BURSA
        - Mürsel ☆ BURSA
        - Gürsel ☆ Köyde
      - İzzet ☆ Köyde
        - Mevlüt ☆ İSTANBUL
        - Mustafa ☆ Köyde
        - İmdat ☆ Köyde
      - Asım ☆ İSTANBUL

KARAMANLAR

Aldıkları Soyadları

ULUDAĞ

- Memmet > ☆ Köyde
  - Emrullah ☆ Köyde
    - Fikri ☆ Köyde
      - Sabahattin ☆ Köyde
      - Orhan ☆ İSTANBUL
      - İlhan ☆ MUĞLA
    - Bekir ☆ Köyde
      - Oktay ☆ Köyde
      - Gürsel ☆ Köyde
    - Zeki (Oğlu Yok) ☆ İZMİR
  - İsabali ☆ Köyde
    - Beşir ☆ Köyde
      - Sıddık ☆ ANKARA
      - Sıtkı (Polis) ☆ ANKARA
- Süleyman > ☆ Köyde
  - Aslan (Hoca) ☆ Köyde
    - Ali (Öğretmen) ☆ KARS
    - Dilaver ☆ Köyde
    - Şeref ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Enver ☆ İZMİR
    - Necmettin ☆ İZMİR
    - Niyazi ☆ İZMİR
  - Abdullah(Hoca) ☆ Köyde
    - Bahri ☆ Köyde
      - Onur ☆ Köyde
    - Hafız ☆ Köyde
      - Adnan ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ ALMANYA

TAĞOLAR

Aldıkları Soyadları

SANATÇI

- Ferhat > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
      - Fikret ☆ İSTANBUL
      - Hikmet ☆ Köyde
    - Niyazi ☆ İZMİR
    - Halit ☆ İZMİR
    - Halis ☆ KIBRIS
  - Haşim ☆ Köyde
    - Fikri ☆ Köyde
    - Lütfü ☆ Köyde
  - Paşali ☆ İSTANBUL
  - Ağali ☆ Köyde
    - Gülali ☆ Köyde
    - Hüsni ☆ ALMANYA
    - İsmail ☆ ALMANYA

TORUNGİL

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

Resül, 1878 tarihinde, Hasankale'ye gitmiş.

MAYİLGİL (Dadalar)

Aldıkları Soyadları
ÖNAL - BAYHAN - SALTÜRK

ÖNAL

- Recep > ☆ Köyde
  - Mayil ☆ Köyde
    - Kahriman ☆ Köyde
      - Ragip ☆ Köyde
        - Hafiz ☆ Pasinler
      - Hasan ☆ Köyde
        - Abdullah ☆ Köyde
          - Cengiz ☆ Köyde
          - Ali ☆ Köyde
      - Nazim ☆ Köyde
        - Kazım ☆ Köyde
        - Halil ☆ Köyde
        - Celil ☆ FRANSA
      - Firgani ☆ Köyde
        - Temel ☆ KONYA
        - Cemal ☆ ARABİSTAN
        - Kemal ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ Köyde
      - Paşali ☆ ZONGULDAK
      - Zarif ☆ ZONGULDAK
      - ..... ☆ ZONGULDAK
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Kibar ☆ Köyde
        - Aytekin ☆ Köyde
        - İbrahim ☆ Köyde
      - Hüsamettin ☆ KONYA

BAYHAN

- Recep > ☆ Köyde
  - Mayil ☆ Köyde
    - Nesif ☆ Köyde
      - Celali ☆ Köyde
        - Esfendiyar ☆ Köyde
        - Bahattin ☆ İZMİR
      - Karabey (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Bahattin ☆ İZMİR
      - Aydın ☆ İZMİR
      - Nuri ☆ İZMİR

SALTÜRK

- Recep > ☆ Köyde
  - Mayil ☆ Köyde
    - Sefer ☆ ARDAHAN
    - Osman ☆ ARDAHAN
    - Sait ☆ ARDAHAN
      - Rahim (Öğretmen) ☆ İZMİT

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCAN

- Osman > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Osman ☆ BURSA
      - Behçet ☆ Köyde
      - Hasan ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ İSTANBUL
      - Nazim ☆ İSTANBUL
    - Zekeriye ☆ Köyde
      - Mikail ☆ Köyde
      - ..... ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Kaya ☆ Köyde
      - Cemil ☆ ANKARA
      - ☆ İSTANBUL Halil
      - Cemal ☆ İSTANBUL
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ İSTANBUL
    - Hüseyin ☆ ALMANYA
  - Battal ☆ Köyde
    - Ali ve Zülâli ☆ İSTANBUL
    - Gülâli ☆ HOLLANDA

KURDAŞGİL

Aldıkları Soyadları
KARTAL - YILMAZ - BİLİCAN

KARTAL

- Arif > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ ARDAHAN
    - Muhlis ☆ ARDAHAN
    - Halit ☆ ARDAHAN
    - Halis ☆ ARDAHAN
    - Mühibbi ☆ ARDAHAN
  - Battal ☆ ARDAHAN
    - Hakkı ☆ ARDAHAN

YILMAZ

- •Şakir > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ Köyde
      - Şerafettin (Memur)
      - Sebahattin ☆ İSTANBUL
    - İsrafil ☆ Selim
  - Memedali ☆ Köyde
    - Seyfettin ☆ Köyde
    - Feramuz ☆ ALMANYA
    - Ahmet (Astsubay)
  - Binali ☆ Köyde
    - Fazlı (Marangoz) ☆ Köyde
    - Kazım ☆ Köyde
    - Nazım ☆ ALMANYA

BİLİCAN

- •Ahmet > ☆ Köyde
  - Hamza ☆ Köyde
    - Binali ☆ İSTANBUL
    - Ali ☆ Köyde
    - Zülâli ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Selim
  - Rızali ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
  - Paşali ☆ ARDAHAN

KÜÇÜGEGİL

Aldıkları Soyadları
ŞAHİN

- •Coşkun > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Hamza ☆ ZONGULDAK
    - Nuri ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ Köyde

HAYTAGİL

Aldıkları Soyadları
AKTAŞ - EVCİ

AKTAŞ

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Karabey ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde

EVCİ

- Osman > ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
    - Cemal ☆ Köyde
    - Cemil ☆ Köyde

KIRIMGİL

Aldıkları Soyadları
BAYRAK - KILIÇ - UZAR

BAYRAK

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Zekeriya (Pehlivan) ☆ Köyde
    - İsmail (Öğretmen) ☆ İZMİT
    - Ekrem ☆ Köyde
      - Kemal (Öğretim Üyesi) ☆ İZMİT
    - İzzet ☆ ALMANYA

KILIÇ

- Reşit > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde
      - Cemal ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Kağızman

UZAR

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Feyzo ☆ İSTANBUL
  - Haydar ☆ İSTANBUL

MUSTİYAGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZKAZANÇ

- Ömer > ☆ Köyde
  - Celali (Gazi) ☆ Köyde
    - Şirin ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ ESKİŞEHİR

GAGEZELER

Aldıkları Soyadları
ÇAĞLAYAN

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Sofi ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
    - Bahattin ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Bahşi ☆ Köyde
    - Fikret (Öğretmen) ☆ HATAY
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Osman ☆ ZONGULDAK
    - Yılmaz ☆ İSTANBUL
- Polat ☆ Köyde
  - Gülali ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ İSTANBUL
    - Erdal ☆ İSTANBUL
    - Necati ☆ İSTANBUL
    - Cemil ☆ İSTANBUL

DEMİRCİGİL

Aldıkları Soyadları
SAKARYA

- Osman> ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Ağali (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Latif ☆ ALMANYA
    - Zabit ☆ Köyde
      - Gülali ☆ Köyde
        - Turgut ☆ BURSA
        - Fikret ☆ BURSA
  - Cumi ☆ Köyde
    - Abdülaziz ☆ Köyde
      - Bahşi ☆ İSTANBUL
      - Osman ☆ ZONGULDAK
      - Şemsettin ☆ Köyde
      - Yüksel (Öğretmen) ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Rahim ☆ BURSA
    - Memedali ☆ BURSA

İBOLAR

Aldıkları Soyadları
ZIRH - TEMELCİ

ZIRH

- İbrahim > ☆ Köyde
  - İlyas ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
    - İsabali (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Enver ☆ ZONGULDAK
    - Refet ☆ ZONGULDAK

TEMELCİ

- Ali > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ BURSA
  - Bedel ☆ BURSA
  - İsmail ☆ BURSA
- Aziz > ☆ Köyde
  - Maksut ☆ ZONGULDAK

KARAMUZAKGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNGÖR

- Selim > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Asim ☆ İSTANBUL
    - Kasım ☆ İSTANBUL
    - Seyfet ☆ ARDAHAN
    - Etem ☆ ARDAHAN
    - Şerif ☆ İSTANBUL
    - Mirza ☆ ARDAHAN
- Ali > ☆ Köyde
  - Sait ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Arpaçay
    - Haydar (Eğitmen) ☆ Köyde
      - Nazım ☆ ALMANYA
      - Metin(Sağlık Oc. Mem.) ☆ Posof

- Osman — ☆ Köyde
  - Musa — ☆ Köyde
- Hamdi (Eğitmen) — ☆ Köyde
  - Cemal — ☆ Köyde
  - Recep (Maliyeci) — ☆ ARDAHAN
  - Yılmaz — ☆ ZONGULDAK
- Zabit (Nalbant) — ☆ ARDAHAN
  - Kurban (Öğretmen) — ☆ ARDAHAN
    - Zeki (Ceza ve Tev. Evl. Gn. Md.) — ☆ ANKARA
  - Hakkı (Öğretmen) — ☆ ARDAHAN
  - Hilmi — ☆ ARDAHAN

DEDELER

Aldıkları Soyadları

DEDEOĞLU - AKYÜZ

DEDEOĞLU

- Şakir > — ☆ Köyde
  - Kara — ☆ Köyde
    - Alisultan(Gazi) — ☆ Köyde
      - Rahim — ☆ Köyde
      - Memet — ☆ İSTANBUL
      - Kibar — ☆ ALMANYA
      - Ahmet — ☆ ZONGULDAK

AKYÜZ

- Şakir > — ☆ Köyde
  - Kaptan — ☆ Köyde
    - Binali — ☆ İSTANBUL

MATOGİL

Aldıkları Soyadları

YARDIMCI

- Osman > — ☆ Köyde
  - Taştan — ☆ Köyde
    - Reşit — ☆ Köyde
- Süleyman > — ☆ Köyde
  - Memet — ☆ ARDAHAN
  - Ahmet — ☆ Köyde
    - Ağali — ☆ Köyde
      - Turgut — ☆ Köyde
      - Selahattin — ☆ İSTANBUL
    - Kurban — ☆ Köyde
      - Süleyman — ☆ İSTANBUL
      - Davut — ☆ İSTANBUL
      - Hüseyin — ☆ İSTANBUL

HOKERELER

Aldıkları Soyadları

ULGAR

- Ali > — ☆ Köyde
  - Hamza — ☆ Köyde
    - İlyas — ☆ Köyde
    - Seyfet (Öğretmen) — ☆ ESKİŞEHİR
    - Yusuf — ☆ Köyde
    - Halit — ☆ Köyde
    - Mustafa — ☆ BURSA
    - Vahit — ☆ BURSA
- Ahmet > — ☆ Köyde
  - Mirza (Astsubay) — ☆ ESKİŞEHİR
    - Asker — ☆ ESKİŞEHİR
- Osman > — ☆ Köyde
  - Mülazim — ☆ BURSA

DOHOBURLAR

Aldıkları Soyadları

SAVAŞ

- Mürsel > — ☆ Köyde
  - Reşit — ☆ ARDAHAN
    - Seyfet — ☆ ARDAHAN
  - Pehlül — ☆ Köyde
    - Seddi — ☆ İSTANBUL
    - Sıtkı — ☆ İSTANBUL
    - Ferman (Demirci) — ☆ Köyde
- İskender > — ☆ ARDAHAN

NALBANTLAR

Aldıkları Soyadları

ÇAKICI

- Necip > — ☆ ARDAHAN
  - Vezir — ☆ ARDAHAN
  - Ahmet — ☆ ARDAHAN
  - Cafer — ☆ ARDAHAN
  - Memet (Öğretmen) — ☆ İSTANBUL

UZUNGİL

Aldıkları Soyadları

ŞENTÜRK

- ..... > — ☆ Köyde
  - Zekeriya — ☆ Köyde
  - Ahmet — ☆ Köyde

CADIGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZER

- Rüstem > — ☆ Köyde
  - Kurban (İstiklal Harbinde Şehit)
  - Binali — ☆ Köyde
    - Gülali (Öğretmen) — ☆ İZMİT
    - Seyfet — ☆ HOLLANDA
    - Eflet — ☆ HOLLANDA
- Salah > — ☆ Köyde
  - Taştan — ☆ Köyde
    - Gafur — ☆ İSTANBUL
- İsrafil > — ☆ KARS

MEMİŞGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK

- Kara > — ☆ Köyde
  - Ağali — ☆ Köyde
    - Sofu — ☆ ZONGULDAK
    - Mirza — ☆ İSTANBUL
    - Seyfettin (Öğretmen) — ☆ İSTANBUL
    - Eflet (Öğretmen) — ☆ İZMİT
  - Cumi — ☆ Köyde
    - Asker — ☆ Köyde
    - Emrullah — ☆ Köyde
  - .....
    - Hafiz (Öğretmen) — ☆ İZMİT
    - Ali — ☆ Sarıkamış
    - Rıza — ☆ Sarıkamış
    - Kibar — ☆ Sarıkamış

KATKUTLAR
Aldıkları Soyadları
UĞURLU

- Recep > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
    - Fariz ☆ KONYA

TOZİGİL
Aldıkları Soyadları
AKSOY

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Salah ☆ Selim
- Kurban > ☆ Digor

ÇANAKGİL
Aldıkları Soyadları
AĞNAR

- Arif > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
  - İsrail ☆ Köyde

BEŞEREGİL
Aldıkları Soyadları
ERDOĞAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Osman (Subay) ☆ MANİSA
    - Cengiz ☆ Köyde
    - Yılmaz ☆ İSTANBUL
    - Gökçe ☆ İSTANBUL
  - İsmail ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ İZMİT
  - Mevlüt ve diğer kardeşleri ☆ KARS
  - Bektaş ☆ İSTANBUL

KUROGİL
Aldıkları Soyadları
.....

Sabit, Kars - Kapanlı Köyü'ne gitmiş

TÜLİGİL
Aldıkları Soyadları
BAŞKAYA

- Polat > ☆ Köyde
  - İsabali ☆ ZONGULDAK
  - Memetali ☆ ZONGULDAK
  - Mehdi ☆ ZONGULDAK
  - İsrafil ☆ İZMİR
  - İsmail ☆ İZMİR

KOKOŞGİL
Aldıkları Soyadları
ÇİLOĞLU

- Hamit > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ ZONGULDAK
  - Kaya (Sonsuz) ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Sinanoğlu Yusuf Ağa	
2. Yeğenoğlu Molla Memmet	
3. Mahmutoğlu Dursun ağa	
4. Demircioğlu Cumi Usta	
5. İsmailoğlu Arslan Ağa	
6. İsmailoğlu Muzaffer Ağa	
7. Sinanoğlu Hacı İbrahim Bey	
8. Nalbantoğlu Mehmet Ağa	
9. Kurbanoğlu Osman Ağa	
10. Mehmetoğlu Aziz Ağa	
11. Kahramanoğlu Ahmet Ağa	
12. Sahitoğlu Necip ağa	
13. Sinanoğlu Celal ağa	
14. Dedeoğlu Mehmet ağa	
15. Mahmutoğlu Hafız Ağa	
16. Mehdi Önder	1936 - 1937
17. Celali Kaymakçı	1937 - 1938
18. Necip Ağyar	1938 - 1940
19. Hafız Önder	1940 - 1942
20. Paşali Şanal	1943 - 1944
21. Mehdi Önder	1944 - 1946
22. Rahim Çağlar	1946 - 1950
23. Halis Kartal	1950 - 1954
24. Hafız Ergün	1954 - 1954
25. Seyfet Önder	1954 - 1963
26. Vezir Kaymakçı	1963 - 1968
27. Seyfidar Kervançı	1968 - 1972
28. Rahim Eker	1972 - 1973
29. Hafız Ulaş	1973 - 1976
30. İsrafil Yalman	1976 - 1978
31. Hafız Ulaş	1978 - 1986
32. Asım Işık	1986 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Osman Akgül	1898 - 1917
2. Memmet Ergün	1917 - 1920
3. Yakup Sinangil	1920 - 1923
4. Ahmet Bilici	1923 - 1945
5. Kadir Işık	1945 - 1954
6. Ahmet Yılmaz	1954 - 1963
7. Temel Mert	1963 - 1965
8. İdris Işık	1965 - 1981
9. Temel Bilican	1981 - 1986
10. Memduh	1986 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. İsmail Şişmanoğlu	1929 - 1930
2. Mahmut Ünal	1929 - 1930
3. Ahmet Hamdi Bey	1930 - 1932
4. Mustafa Necati Bey	1932 - 1933=
5. Ramazan Bey	1933 - 1934
6. Şevket Özay	1934 - 1937
7. Ahmet Ulutaş	1937 - 1938
8. Emin Coşkun	1938 - 1939
9. Lütfü Ayda	1939 - 1940
10. Kasım Kazak	1939 - 1940
11. Mehmet Artaş	1940 - 1941
12. Kasım Kazak	1941 - 1942
13. Halil Tuncel	1942 - 1943
14. İbrahim Taşkıran	1942 - 1943
15.Hamdi Kargı	1940 - 1955
16. Seyfi Çağlar	1945 - 1949
17. Güllizar Aras	1945 - 1946
18. Ali Uludağ	1946 - 1952
19. Fazlı Kaya	1949 - 1952
20. Hafız Öztürk	1949 - 1963
21. Mehmet Önder	1952 - 1956
22. Seyfat Öztürk	1952 - 1965
23. Fazıl Akpınar	1957 - 1959
24. Hilmi Bayraktaroğlu	1963 - 1964
25. Hüseyin Kaynar	1963 - 1976
26. Hasan Kaynar	1964 - 1976
27. Binali Çınar	1963 - 1967
28. Haydar Güngör	1964 - 1975
29. Osman Işık	1965 - 1976
30. Asım Arıcı	1965 - 1976
31. Nevzat Bozyiğit	1966 - 1968
32. Binali Köşe	1968 - 1969
33. Necdet Yılmaz	1969 - 1970
34. Eflet Öztürk	1968 - 1972
35. Kibar Erdem	1968 - 1976
36. Seyfet Ergün	1969 - 1976
37. Kazım Yalman	1970 - 1976
38. Esmani Çiftçi	1971 - 1975
39. Yavuz Demirel	1971 - 1976
40. Gülali Özer	1975 - 1978
41. Kibriye Sinangil	1975 - 1980
42. Şükran Çağlar	1975 - 1975
43. Hülya Önder	1975 - 1975
44. Cevat Ağyar	1975 - 1982
45. Hamdi Güngör	1975 - 1978
46. Fahrettin Akkoç	1976 - 1978
47. Halit İskender	1976 - 1979
48. Ahmet Taşkıran	1976 - 1977
49. Kibar Yılmaz	1976 - 1977
50. Fikret Işık	1976 - 1977
51. Gülzade Bilici	1976 - 1977
52. Hasan Kaynar	1978 - 1978
53. Hüseyin Kaynar	1978 - 1978
54. Kibar Erdem	1978 - 1980
55. Kazım Yalman	1978 - 1980
56. Osman Işık	1978 - 1982
57. Mahir Yılmaz	1979 - 1981
58. Nihat Erdem	1979 - 1980
59. Mürvet Bayoğlu	1979 - 1980
60. Nuran Yıldırım	1980 - 1980
61. Gülsenem Aydoğdu	1980 - 1980
62. Fikret Işık	1980 - 1982
63. Hayrettin Erbaş	1981 - 1981
64. Mehmet Karabudak	1981 - 1981
65. Ali Koç	1981 - 1981
66. Ali Dikenli	1981 - 1981
67. Yılmaz Kavak	1982 - Devam

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Adnan Çağlar	1975 - 1976
2. Aslan Akpınar	1975 - 1976
3. Hüseyin Yılmaz	1979 - 1980
4. Mehmet Özdemir	1979 - 1984
5. Zeki Yıldırım	1975 - 1975
6. Özkan Gemicioğlu	1979 - 1981
7. İsak Ayçiçek	1976 - 1978
8. Mahmut Çabuk	1980 - 1982
9. Hüseyin Eren	1976 - 1978
10. Mustafa Beyazca	1981 - 1986
11. Ramazan Salamcı	1977 - 1978
12. Mehmet Demir	1982 - 1983
13. İlyas Ateşeyan	1977 - 1979
14. Hasan Sadi Ünal	1982 - 1985
15. Adnan Çağlar	1978 - 1982
16. Fahri Açıkgöz	1979 - 1979
17. Ahmet Doğan	1982 - 1983
18. Sadık Saray	1978 - 1982
19. Ruhi Yıldırım	1983 - 1987
20. Şeref Doğan	1983 - 1986
21. Kazım Yazlı	1984 - 1989
22. Ramazan Demircan	1986 - 1993
23. İsa Özal	1985 - 1987
24. İlhami Tutaş	1986 - 1987
25. Mehmet Kırlök	1987 - 1987
26. İrfan Sinangil	1989 - 1995
27. Erkan Kaynar	1991 - 1992
28. Ahmet Ünsal	1991 - 1993
29. Halil Yıldız	1992 - 1994
30. Zakir Özyılmaz	1992 - 1993
31. Nilgün Tepedelen	1994 - 1995
32. Eyüp Kaya	1992 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ŞEHİTLER

1. Güli Oğlu ..... TAŞÇI	Yunan Cephesi
2. Süfi Oğlu ..... TAŞÇI	Yunan Cephesi
3. Rüstem Oğlu KURBAN ÖZER	Yunan Cephesi
4. Memmet Oğlu AHMET ÖNER	Yunan Cephesi
5. Abdullah Oğlu HİKMET ÖNER	Askerliğini yaparken

ARICILAR

1. Eflatun Çağlar
2. Osman Işık
3. Emin Sinangil
4. Kazım Yalman
5. Şeref Yılmaz
6. Kibar Erdem

PEHLİVANLAR

1. Zekeriya Bayrak
2. İsmail Esen (Ordulararası Ağır Siklet Birincisi)
3. Emin Öner
4. Azmi Metin

GAZİLER

1. Alisultan Dedeoğlu	(1314 D.)	Yunan Cephesi (İsmet İnönü'nün Alayında görev yapmış. Savaşta yaralanan 140 Kiloluk Arap Binbaşı'yı sırtında 300 metre taşıyarak, düşmandan kurtarmış. O tarihte Teğmen olan bir Korgeneral'le Ardahan'da görüştüğünde, olayı, o hatırlatarak anlatmış. Atının da kimseye teslim olmadığını hatırlatmış.)
2. Celal Özkazanç	(1315 D.)	Yunan Cephesi
3. Fehmi Kaymakçı	(1313 D.)	Yunan Cephesi
4. Hurşut Eker	(1316 D.)	Yunan Cephesi (Aldığı yaradan boynu eğri kalmış)
5. Binali Akgül	(1316 D.)	Yunan Cephesi
6. Abdullah Önal	(1930 D.)	Kore Harbi
7. Zülâli Yardımcı	(1930 D.)	Kore Harbi
8. Fevzi Bulca	(1316 D.)	İstiklâl Harbi
9. Ali Çiloğlu	(1316 D.)	İstiklâl Harbi
10. Şahbaz Çiftçi	(1315 D.)	İstiklâl Harbi
11. Mahmut Öztekin	(1313 D.)	İstiklal Harbi
12. Feyzullah Önder	(1311 D.)	İstiklâl Harbi
13. Kadim Uğurlu	(1314 D.)	İstiklâl Harbi
14. Hasan Ünal	(1310 D.)	İstiklâl Harbi
15. Binali Yalman	(1316 D.)	İstiklâl Harbi
16. Seyfettin Yılmaz	(1311 D.)	İstiklâl Harbi
17. M. Ali Yılmaz	(1311 D.)	İstiklâl Harbi
18. Turgut Kervancı	(1953 D.)	Kıbrıs Barış Harekatı

MEŞHURLAR

1. Zekeriya Pehlivan : Zamanının en güçlü pehlivanlarındandır. Baykent yolu üzerindeki duvara koyduğu taş, tahminen 500 kg. gelir
2. İsmail Pehlivan : Dadalar Sülalesi'ndendir. Ordulararsı Şampiyonada birinci olunca, kendisine suikast yapıldığı söylenmektedir.
3. Molla Mehmet : Yeğengiller Sülalesi'ndendir. Moskova Üniversitesi Ziraat Fakültesini bitirmiş; Rusça, Almanca ve Gürcüce Dillerini iyi konuşan, aynı zamanda devamlı Almanca dergiler okuyan aydın bir Din Hocasıdır. Gürcü Savaşı'nda; Gürcü Subayı'na verdiği gözdağı ile, Gürcüler'in Yukarı Posof'a çıkmalarını önlemiştir.
4. Hacı İbrahim : Sinanoğulları'ndandır. Uzun zaman Gılava (Nahiye Müdürü)lık yapmıştır.
5. Yusuf Ağa : Sinanoğulları'ndan olup, Hacı İbrahim'den sonra Gılava'lık görevini yürütmüştür. Üstün hizmetinden dolayı, Çar tarafından bir taltifname ile taltif edilmiş (Taltifname; Torunu Emin Sinangil'dedir.). Yusuf ağa'nın ölümünden sonra Gılavalık; Alabalık Köyü'nden Muharrem Ağa'ya, daha sonra da oğlu Haydar Ağa'ya devrediliyor.
6. Daday : 1767 doğumlu ve Dadagil Sülalesi'ndendir. Kendisine gelen her misafiri çalıştırmakla meşhurdur.
7. Yusuf Kökten : Şekeregil Sülalesi'nden olup Ziraat Okulu mezunudur ve dönemin Badeli Şairlerindendir.

HOCALAR

1. Bilal Ulaş
2. Aslan Ulaş
3. Memet Ulaş
4. Osman Akgül
5. Yakup Sinangil
6. Murat Şeker
7. Emin Kökten
8. Memmet Ergün
9. Cengiz Önder
10. Aslan Uludağ
11. Abdullah Uludağ
12. Kadir Işık
13. Ahmet Bilican
14. Ahmet Kökten

DOKTORLAR

1. Hüseyin Bulca
2. Süheyla Kaymakçı
3. Mevlüt Esen (Laborant)
4. Kemal Çankaya (Veteriner)

AVUKAT

1. Erdal Eker

SUBAYLAR

1. Süleyman Kaymakçı
2. Selçuk Çağlar
3. Osman Erdoğan

ASTSUBAYLAR

1. Mirza Ulgar
2. Ahmet Yılmaz
3. Nurettin Şanal
4. Fikret Kaymakçı

SAĞLIK MEMURU

1. Emin Sinangil
2. Hüseyin Ağyar
3. Metin Güngör
4. Köşeli Elgün

POLİSLER

1. Dinçer Duran
2. Sıtkı Uludağ
3. Casim Yavuz

İKTİSATÇILAR

1. Gürdal Eker
2. Binali Ağyar
3. Erol Yalman

GENEL MÜDÜR

1. Zeki Güngör

BANKACI

1. Ali Osman Kökten

MÜHENDİSLER

1. Tuncel Önder (Ziraat Müh.)
2. Cemil Arıcı (İnşaat Müh.)
3. Yakup Elgün (İnşaat Müh.)
4. Cengiz Kargı (Makina Müh.)
5. Y. Zülâli Kökten (Ziraat Müh.)
6. Molla Memmet Ergün (Ziraat Müh.)

ŞAİRLER

1. Yusuf (Zülâlî) Kökten
2. Hafız (İkramî) Önder
3. Osman Işık

TEKNİSYEN

1. Ferhat Öner

UZMAN JANDARMA

1. Şakir Öner

TENEKECİ

1. Nedim Dede

ÖĞRETMENLER

1. Memet Çakıcı
2. Seyfet Ulgar
3. İsmail Bayrak
4. Kemal Bayrak
5. Fikret Çağlayan
6. Ağali Sakarya
7. İsabali Zırh
8. Misbah Çakır
9. Haydar Güngör
10. Hamdi Güngör
11. Enver Öner
12. Recep Öner
13. Yusuf Öner
14. Fevzi Öner
15. Süleyman Öner
16. Ali Uludağ
17. Osman Işık
18. Memet Önder
19. Behçet Ergün
20. Seyfettin Ergün
21. Kâzım Arıcı
22. Selahattin Çankaya
23. Niyazi Çankaya
24. Cevat Ağyar
25. Fazli ağyar
26. Eşref Yavuz
27. Himmet Öner
28. Memet Öner
29. Kâzım Yalman
30. İlhan Sinangil
31. İrfan Sinangil
32. A. Emin Sinangil
33. Merdali Sinangil
34. Serdar Sinangil
35. Hamdi Kargı
36. Muhibbi Kargı
37. Süleyman Çağlar
38. Seyfi Çağlar
39. Ümmet Çağlar
40. Adnan Çağlar
41. Hasan Kaynar
42. Hüseyin Kaynar
43. Kaplan Erdem
44. İsmail Erdem
45. Metin Erdem
46. Bahşi Erdem
47. Osman Sinan erdem
48. Abuzer Eker
49. Ferhat Bulca
50. Kurban Güngör
51. Pertev Elgün
52. Hakkı Güngör
53. Gülali Özer
54. Hafız Öztürk
55. Seyfettin Öztürk
56. Eflet Öztürk
57. Yüksel Sakarya
58. Rahim Eren
59. Rahim Saltürk

MEMURLAR

1. Şerafettin Yılmaz
2. Yusuf Çağlar
3. Ahmet arıcı (PTT)
4. Oktay Yalman (PTT)
5. Mustafa Eker (PTT)
6. Kemal Ağyar (Tekel)
7. Bahri Erdem (TEK)
8. Mikail Çankaya (DSİ)

DEMİRCİ - NALBANT

1. Ferman Savaş
2. Sabit Güngör
3. Nuri Sanatçı
4. Haşim Sanatçı
5. Ağali Sanatçı
6. Fikri Sanatçı

TAŞ USTASI

1. Ali Dede
2. Zekeriya Bayrak
3. Ali Bilican

MARANGOZ

1. Latif Aras
2. Gülali Çağlayan
3. Fazli Yılmaz
4. İmdat Yavuz
5. Cengiz Metin

ÇALGICI (Davul-Zurnacı)

1. İlyas Zırh
2. Mecit Zırh

Kötü sözler üzmemeli insanı.

Zira; Her söz çıktığı ağzın malı olduğu gibi herkes kendisine layık gördüğü sözü kullanır.

BALGÖZE (Çıldıret)

Balgöze, besliyor, kovanda arı,
Haziranda kalkar, Alan'ın karı,
Alır satar tüccar, malı davarı,
Bu işlere bakan, Ağa'sı vardır.

CAMİİ : 1972 tarihinde köy tarafından, betonarme olarak yapıldı.

OKUL : 1961 tarihinde Okul Binası, Devlet tarafından yapıldı. Eğitim-Öğretim de aynı yıl başladı.

İÇME SUYU : 400 metre mesafedeki Ceconun Pınarı denen kaynaktan taşınan su içilmektedir.

YOL : 1975 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1983 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Pencerli, 2. Karasu, 3. Neşel Pınarlar'ının suyu meşhurdur.

DEĞİRMEN : İsmail Yıldırım'a ait, su ile çalışan tek taşlı bir değirmen vardır.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

KAPLICALAR : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR: 1. Harabeler : Kürt Pegleri denen birkaç harabe vardır. 2. Mezarlar : Başyurt Yaylası'ndaki tek mezar ve Arap Mezarları vardır. Bunlara dilek dilemek ve Yağmur Duası için gidilir.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 15 Km. Güneydoğusunda, Ulgar Dağı ile Başyurt arasında uzanan yükseltilerden, Uzun Yurt denen düzlük yaylanın, Doğu yamacının, Başyurt Deresi ile birleştiği dar bir vadide kurulmuştur. Kuzeybatısında, yaprak lı ağaçlardan oluşmuş güzel bir korusu vardır. Hayvancılığa müsaittir. Damal İlçesi, Süngülü, Sütoluk, Derindere Köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. ÇILDIRET : Rivayete göre, Köyün yakınındaki harabelerin sahibi olan adam; Önceleri Çıldır'da yaşarmış. Çıldır halkı ile aralarında hasımlık doğunca, Ur Beğ'ine giderek yardım dilemiş. O da; Sana bir yer göstereyim. Sen git orasını yeniden bir ÇILDIR ET (Yeni bir Çıldır kur.) demiş. O adam da gelerek burada yerleşmiş. O adam gitmiş, gitmemiş o arada şimdiki ailelerin dedeleri gelmiş, buraya yerleşmiş. Köyün adı da ÇILDIRET olarak günümüze kadar gelmiş.
2. BALGÖZE : Köyde bol balarısı yetiştiği için, bu köye bu ad verilmiş.

KURULUŞU : Tahminen 150-200 yıl önce gelen aileler, önce Yurtbekler Köyü'ne daha sonra da buraya yerleşerek köyü kurmuşlar.

KURUCU ALİLELER

1. FERHATLAR : Kağızman İlçesinden gelmişler.
2. OZMANLAR : Kağızman İlçesinden gelmişler.
3. KÖLELER : Ahıska - Nohrep Köyü'nden gelmişler.

FERHATLAR

Aldıkları Soyadları

YILDIRIM - ERASLAN - YILDIZ
AYDINŞEN - YILMAZ

YILDIRIM

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Ferhat ☆ Köyde
    - Gülali ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ Köyde
      - Yasin ☆ Köyde
    - Binali ☆ ARDAHAN
    - Abbas ☆ İnegöl
      - Cemal (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Necat ☆ İSTANBUL
        - Cemil, İlhan ☆ İSTANBUL
    - Asker ☆ MALATYA
      - Yavuz (Öğretmen), Tekin ☆ MALATYA
    - Murat ☆ Köyde
      - Metin ☆ İSTANBUL
      - Atila , Nihat ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Mustafa, Niyazi, Remzi ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Cafer ☆ ARDAHAN
    - Sefer ☆ Köyde
      - Murat, Eco ☆ Köyde
    - Talat ☆ Köyde
    - Topo ☆ Köyde
      - Nevzat, Kasım ☆ İSTANBUL

ERASLAN

- Ali > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Ali ☆ İSTANBUL
      - Sabri (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Ramiz, Sedri, Tahsin ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Sefali, Kibar ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Celal, Ağyar ☆ Köyde
    - Dursun (Ağa) ☆ Köyde
      - Ali, Cemal ☆ Köyde
      - Devriş ☆ HOLLANDA
    - Bedir ☆ Köyde
      - Etem, Ekrem ☆ Köyde

YILDIZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Mirza ☆ Köyde
        - Rasim ☆ ARDAHAN
        - Osman ☆ Köyde
      - Hasan ☆ Köyde
        - Alirıza (Avukat) ☆ ARDAHAN
        - Cemal ☆ Köyde
          - Mecit (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Gülali ☆ Köyde
        - Elbeyi ☆ Köyde
          - Ali (Muhasip) ☆ İSTANBUL
          - Şeref, Sabri ☆ İZMİR
          - İbrahim ☆ Köyde
      - Hüseyin ☆ Köyde
        - Mustafa ☆ İZMİR
        - Fehmi ☆ BELÇİKA
        - Zekeriya ☆ FRANSA
          - Turan ☆ FRANSA
          - Orhan ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
        - Celali ☆ Köyde
          - Öner, Şener ☆ Köyde
        - Binali ☆ Köyde
          - Memet ☆ ARDAHAN
          - Nimet, Coşkun ☆ Köyde

AYDINŞEN

- Reşit > ☆ Köyde
  - Alisultan ☆ Köyde
    - Cabbar ☆ Köyde
    - Şeref (Bankacı), Kemal, Cemal ☆ İZMİR
  - Niyaz ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde

YILMAZ

- Kuşuş > ☆ Köyde
  - Hami ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Selim ☆ ARDAHAN
    - Hafi ☆ Köyde
      - Bahri, Fehmi ☆ Hanak
    - Kahraman ☆ Köyde
      - Cemil ☆ ARDAHAN
      - Cengiz ☆ BELÇİKA
      - Cemal, Cevat ☆ Köyde

OZMANLAR

Aldıkları Soyadları

EKMEKÇİ - BOY - AKBULUT
DOSTUMUZ - ÇELİK

EKMEKÇİ

- Osman > ☆ Köyde
  - Koçi ☆ Köyde
    - Hürişan ☆ Köyde
      - Marif ☆ İSTANBUL
      - Alaattin, Alper ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Reis, Lemyaz, Bülent, Ergün ☆ Köyde
    - Mecit, Mürtez, Fezli, Fikri ☆ Hanak
  - Devriş ☆ Köyde
    - Sürmeli ☆ İSTANBUL
    - Fehmi ☆ Gebze
    - İdris ☆ ARDAHAN
    - Lütfü ☆ Köyde
  - İri ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
    - Halil ☆ ARDAHAN
  - Garip ☆ Hanak
    - İdo ☆ Hanak

BOY

- Cikko > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Enser, Nuri ☆ İSTANBUL
      - İhsan, Alaattin ☆ Köyde
    - Karen ☆ Köyde
      - Asım ☆ ARDAHAN
      - Rasim ☆ ALMANYA
      - Cemal ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde

└Sofi	☆ Köyde
├Tahir	☆ ARDAHAN
├Kemal	☆ ARDAHAN
├Milez	☆ ARDAHAN
└Cengiz	☆ BURSA
AKBULUT	
• Süleyman >	☆ Köyde
└Hafo	☆ Köyde
├Feyzullah	☆ Köyde
├Kâmil	☆ Köyde
├Mürsel	☆ Köyde
└Yücel	☆ Köyde
└Cihan	☆ Köyde
├Şahismail	☆ Köyde
├Bilgi	☆ Köyde
└Durmuş	☆ Köyde
└Şahi	☆ Köyde
└Ağali	☆ İSTANBUL
DOSTUMUZ	
• Süleyman >	☆ Köyde
└Abbas	☆ Köyde
├Halit	☆ Köyde
└Cevri	☆ Köyde
└Meydan	☆ Köyde
└Şeker	☆ Köyde
☆ Köyde └Halil	

ÇELİK	
• Osman >	☆ Köyde
└Polat	☆ Köyde
├Memet	☆ Hanak
├Garip	☆ ADAPAZARI
├Halim	☆ Köyde
├Harun	☆ İSTANBUL
└Vehbi	☆ Köyde
└Etem	☆ İSTANBUL
Nedim	☆ İSTANBUL
Kadim	☆ İSTANBUL
Merdin	☆ İSTANBUL
Umut	☆ İSTANBUL
KÖLELER	
Aldıkları Soyadları	
ATEŞ	
• Köle >	☆ Köyde
└Aslan	☆ Köyde
├Aliosman	☆ ARDAHAN
└Dursun	☆ Köyde
├Tuncer	☆ Köyde
└Gencer	☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hafo Akbulut	Sürekli (Fahri)
2. Kahriman Yılmaz	Sürekli (Fahri)
3. Mehmet Güney	1985 - 1990
4. Cahit Yılmaz	1990 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Mihrali Topçu	1961 - 1965
2. Ergün Eraslan	1965 - 1970
3. Binali Çınar	1970 - 1974
4. Necati Ölçer	1974 - 1975
5. Reşattin Üstün	1975 - 1980
6. Pehlül Küçük	1980 - 1981
7. Sabri Eraslan	1981 - 1983
8. Mahmut Kayalar	1983 - 1984
9. Sabri Eraslan	1984 - Devam
10. Şehmuz Şimşek	1984 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Dursun Eraslan	1923 - 1936
2. Kahraman Yılmaz	1936 - 1946
3. Sofu Boy	1946 - 1950
4. Bedir Eraslan	1950 - 1954
5. Devriş Eraslan	1954 - 1958
6. Mecit Ekmekçi	1958 - 1961
7. Ali Eraslan	1961 - 1983
8. Kemal Boy	1983 - 1987
9. Osman Yıldız	1987 - Devam

GAZİLER

1. Kahraman Yılmaz	(1317 D.)	İstiklâl Harbi
2. Koçi Ekmekçi	(1316 D.)	İstiklâl Harbi
3. İri Ekmekçi	(1318 D.)	Gürcü Harbi
4. Garip Ekmekçi	(1319 D.)	Gürcü Harbi
5. Devriş Ekmekçi	(1317 D.)	Gürcü Harbi
6. Polat Çelik	(1318 D.)	Gürcü Harbi

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Yavuz Yıldırım
2. Cemal Yıldırım
3. Sabri Eraslan
4. Mecit Yıldız
5. Ergün Eraslan

AVUKATLAR
1. Alirıza Yıldız
2. Ali Eraslan

HOCALAR
1. Hafo Akbulut
2. Kahriman Yılmaz
3. Cahit Yılmaz

MEŞHURLAR
1. Dursun Eraslan : Dursun Ağa eskiden, Posof ile Ardahan yolu üzerindeki bu köyden gelip geçen yolcuları konuk eden misafirperver bir zattır.

BAYKENT (Vahla)

Baykent büyük bir köy, Cumatel ile,
Mertçe konuşurlar, yapmazlar hile,
Hayran ahlakına, Posoflu bile,
Çok nasihat kılar, ninesi vardır.

CAMİİ : 1. Rumî 1272 (Milâdî, 1856) tarihinde yapılan, taş duvar, ağaç çatılı Cami Binası 1973 te restore edilip çatısı saclandı. İlçenin en eski camilerindendir.

OKUL : 1. Daha önceleri Cami'de ve Köy Odalarında devam eden Eğitim-Öğretim faaliyetleri, 1938 tarihinde köylü tarafından yapılan Eğitmen tipi Okul Binasında yapılmaya başlandı. 1939-1940 Öğretim Yılına kadar, görevlendirilen okur-yazar kimseler bu işi yürüttü. 1939-40 Öğretim Yılı Eğitmenli, Resmi 3 sınıflı İlkokul açıldı. 1944-1945 Yılında da 5 sınıflı İlkokul açıldı.
2. Yeni İlkokul Binası Devlet tarafından, betonarme olarak 1974-1975 Öğretim Yılında yapılıp hizmete açıldı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, akarsulardan ve etraftaki küçük kaynaklardan alınan sular içilmekte idi.
2. 1972-73 yıllarında Devlet-Halk işbirliği ile Beyazpınar'ın suyu demir borularla getirildi. Köyün 9 yerinde akıtıldı.

YOL : 1973 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1987 yılında verildi.

TELEFON : 1982 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Beyazpınar, 2. Kekrepınar, 3. Yayla Pınarı, 4. Kuzu Pınarı adlı meşhur kaynak suları vardır.

KAPLICALAR : Romatizma ve kaşıntılara iyi gelen, ekşimtrak bir soğuk su var. Köyün Batısındaki Şoraklar mevkiinde, Gorizil Yamacı'nın Doğusundaki diptedir.

GÖL ve GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Köyün Kuzeyinde Taş Ocakları vardır. Kesme taş alınır.

TARİHİ KALINTILAR: 1. KİLİSE : a) Cumatel Mahallesi Okul Binasının yapıldığı yerde. b) Köyün Orta Mahalledeki derenin, Kuzey yamacında, c) Yukarı Mahallede, Kadim Savaş'ın evlerinin yerinde olmak üzere 3 adet Kilise kalıntısı vardır.
2. GORHANA : Her Kilisenin Doğusunda birer tane var.
3. KANAL : Her Kiliseden, en yakın derelere veya biribirlerine gittiği tahmin edilen, yeraltı kanalları vardır.
4. MAHSEN : Ne zaman yapıldığı bilinmeyen mahsenler vardır. En görünür örneği; Binali Akça'nın Harman ve Samanlığının altındakilerdir.
5. SU ARKI : Kil borularla, Pınarbaşı'ndan Yukarı Mahalle'ye getirilmiş ark kalıntıları vardır.
6. HARABELER : 1. Gorizil, 2. Tavastele denen yerlerde Köy Harabeleri vardır.
7. ZİYARETLER : 1. Çelenk Efendi Ziyareti : Yayla yolunun üstündedir. 2. Ahmet Efendi Ziyareti : Topaloğlu Mahallesi'ndedir. Bu zatın aynı köydeki Gülahmet Oğullarından olduğu söylenir.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 18 Km. Güneybatısında, Arsiyan Dağ Silsilesi'nin doğu yamaçlarında, Güneydoğuya meyilli bir plato üzerinde kurulmuştur. Köy içinde Gorizil

ve Şoraklar'dan gelen suların oluşturduğu küçük bir dere ile Yaylalar ve Kayınlıklar mevkiinden gelen suların meydana getirdikleri, içinde Alabalık bulunan dereler akmaktadır. Arsiyan Sırtlarında yaylaları var. Yaylalar ile köy arasında, yapraklı ağaçlardan oluşan meşesi vardır. Cumatel, Orta Mahalle, Kaya Mahallesi adlarıyla üç mahalle halindedir. Alabalık, Kaleönü, Aşıkzülâli Köyleri, Damal İlçesi, Şavşat İlçesi ile sınırlıdır. Mera ve otlakları geniştir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. VAHLA : Bu ismin nereden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. BAYKENT : Köyde zengin insanların çok olmasına, eski ve büyük köy olmasına izafen konmuş bir addır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, köy çok eski bir yerleşim yeridir. Ancak, şimdiki köy halkını oluşturan ailelerden en önce bu köye gelenlerin MURATOĞULLARI olduğu söylenir. Ormanlık bir alan içinde bulduğu düz çayırlık ve sulak olan bu yere yerleşmiş. Tahminen 300-400 sene öncelere rastlayan bu olaydan sonra gelenler çoğalarak bugünkü köyü oluşturuyorlar.

KURUCU AİLELER

CUMATEL Mahallesi :	1. HASANAGİL	: Ahıska - Ude Köyü'nden gelmişler.
	2. KARAKELLEGİL	: Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
	3. BERHUDARLAR	: Ahıska'dan gelmişler.
	4. KADİRLER	: Ahıska'dan gelmişler.
	5. SELAHLAR	: Ahıska'dan gelmişler.
ORTA Mahalle :	1. TOPALOĞLU	: Acara'dan gelmişler.
	2. HACIGİL	: İran'dan gelmişler.
	3. LOMAN AĞAGİL	: Ahıska'dan Artvin'e, Artvin'den de bu köye gelmişler.
	4. İÇAĞASİGİL	: İstanbul'dan Ahıska'ya, oradan da bu köye gelmişler.
	5. DURSOLAR	: Çıldır'dan gelmişler.
	6. BOZAĞAGİL	: Çıldır'dan gelmişler.
	7. MURATGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	8. ÇAKALGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	9. ESATAGAGİL	: Ahıska'dan Artvin'e, Artvin'den de bu köye gelmişler.
	10. BAKOGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	11. MOLLA İDRİSGİL	: Ardahan - Kunzut Köyü'nden gelmişler.
	12. İZZETLER	: Ahıska'dan gelmişler.
	13. KADIGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	14.KOŞNİGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	15. ŞERİFEGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	16. HALİTGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	17.RESOLAR	: Ahıska'dan gelmişler.
YUKARI Mahalle	1. HODİLER	: Acara - Hodi Köyü'nden gelmişler.
	2. OSMANGİL	: Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
	3. HÜSENEGİL	: Acara'dan gelmişler.
	4. CİLVELİLER	: Acara'dan gelmişler.

HASANAĞAGİL

Aldıkları Soyadları

SANATÇI

- Ömer > ☆ Köyde
  - Şerif ☆ Köyde
    - Ağali (Hoca) ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ ALMANYA
      - Yusuf ☆ ALMANYA
      - Latif ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ Köyde
    - Memet (Hoca) ☆ BURSA
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Hasan ☆ BURSA

KARAKELLEGİL

Aldıkları Soyadları

GÜVEN

- Memet > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
  - Eyüp ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ ANKARA
    - Mustafa ☆ ANKARA
- Coşkun > ☆ Köyde
  - Kurşun ☆ Köyde
    - ..... (Polis) ☆ İSTANBUL

BERHUDARLAR

Aldıkları Soyadları

COŞAR

- Recep > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Sarıkamış
    - Celil ☆ Sarıkamış
  - Kerim ☆ KARS
    - Sait ☆ KARS

KADİRLER

Aldıkları Soyadları

TEKİN

- Kadir > ☆ Köyde
  - İdris ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde

SELAHLAR

Aldıkları Soyadları

YÜCEL - ŞENTÜRK - ÇETİN

YÜCEL

- Ömer > ☆ Köyde
  - Sabit (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Selah ☆ Köyde
    - Dilaver (Hoca) ☆ Köyde
  - Faik ☆ Köyde
    - Kâzım ☆ Köyde

ŞENTÜRK

- Mirza > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
    - Cenup ☆ Köyde

ÇETİN

- Beşir > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Celali ☆ Köyde
      - İsap ☆ ZONGULDAK
      - Ahmet ☆ ALMANYA
      - İsabali ☆ Köyde
    - Hurşut ☆ ZONGULDAK

TOPALOĞLU

Aldıkları Soyadları

GÜNGÖR - KAHVECİ

GÜNGÖR

- Osman > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Nihat (Maliyeci) ☆ Iğdır
    - Tekin ☆ Köyde
  - İlyas (Oğlu Yok) ☆ Köyde
- Şaban > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Halit ☆ ZONGULDAK
    - ..... ☆ İnegöl
    - İsmet (PTT) ☆ Posof
  - Mehmet ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
- Arif > ☆ Köyde
  - Şehmeni ☆ ZONGULDAK
    - Sofi ☆ Köyde
      - Muzaffer (Polis) ☆ ANKARA
    - Rüstem ☆ İSTANBUL
- Binali ☆ Köyde
  - Hasan ☆ ZONGULDAK
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Köşeli ☆ ZONGULDAK

KAHVECİ

- Hafız > ☆ Köyde
  - Niyazi ☆ Köyde
    - Selim (Polis) ☆ İSTANBUL
  - Kâzım (Öğretmen) ☆ KARS
    - Necati (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Niyazi ☆ KARS
- Zekeriya ☆ Köyde
  - Enis ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ ALMANYA

HACIGİL

Aldıkları Soyadları

ÖNDER - AYDIN - KAYA

ÖNDER

- Aziz > ☆ Köyde
  - Yakup ☆ Köyde
    - Memet ☆ İZMİR
    - Mecil ☆ Köyde
    - Halil ☆ Köyde
  - Bahşi ☆ Köyde
    - Latif (Maliyeci) ☆ ANKARA
    - Demirali ☆ Köyde

AYDIN

- Aziz > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Tahsin ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde

KAYA

- Ragıp > ☆ Köyde
  - Kerim ☆ Sarıkamış
  - Haydar ☆ BURSA

LOMANAĞAGİL

Aldıkları Soyadları
DOĞRUYOL

- Loman > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
      - Memet ☆ Hanak
      - Cemil ☆ İnegöl
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Engin ☆ AVRUPA
    - Mahmut ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - Memedali ☆ İnegül
    - Mayıl ☆ Köyde
      - Şeref ☆ Köyde
  - Derviş ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Efsel ☆ Köyde
      - Gürsel ☆ Köyde
    - Haydar ☆ Köyde
      - Selahattin (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Kamber ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ İnegöl
    - Cemal ☆ Köyde
      - Cemil ☆ İnegöl

İÇAĞASIGİL

Aldıkları Soyadları
ÇELİK

- Yusuf (Subay) > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Rizali ☆ Köyde
      - Muzaffer (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Ramiz (Subay) ☆ Köyde
      - Ağali ☆ Köyde
        - İhsan ☆ İnegöl
    - Kaydi ☆ Köyde
      - Latif ☆ Köyde
        - Hüsamettin ☆ Köyde
        - Seddi (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Memet (Özel İdare Müdürü) ☆ Posof
        - Nurettin (Güm.M.. Bş.Md.) ☆ Hopa
    - Şaban ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ İZMİR

DURSOLAR

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Dilaver (Sınıkçı) ☆ Köyde
    - Memet (Öğretmen) ☆ KARS
    - İskender (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Kirman (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Mahmut (Esnaf) ☆ BURSA
    - Seyfi (Esnaf) ☆ KARS
  - Zülâli (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Feyyaz (PTT Müdürü) ☆ İZMİR
    - Kemal ☆ ALMANYA
- Osman > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Halil (Doktor) ☆ İSTANBUL
    - Adil (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
- Omer ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Cemal ☆ ZONGULDAK
    - Kemal ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Engin ☆ Köyde
- Rical ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
    - Yunus ☆ Köyde
    - Cebrail ☆ Köyde

BOZAĞAGİL (Muratoğlu)

Aldıkları Soyadları
GÜNDÜZ

- Murat > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Rahim ☆ İZMİR
      - Osman ☆ İZMİR
      - Fehim ☆ ALMANYA
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ Köyde
    - Bezgün ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ Köyde
  - Karabeğ ☆ Köyde
    - Reşit (Hoca) ☆ İnegöl
    - Edehem (Oğlu Yok) ☆ Köyde

MURATGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Rasim ☆ Köyde
    - Pehlül (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Şemsettin ☆ ANKARA
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Durmuş (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Casim ☆ Göle
- Zekeriye > ☆ Köyde
  - İbrahim (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
  - Cemil ☆ Köyde

ÇAKALGİL

Aldıkları Soyadları
ERDEM

- Osman > ☆ Köyde
  - Kerim ☆ Köyde
    - Bakım ☆ Köyde
  - Casim ☆ ZONGULDAK
- Hamit > ☆ Köyde
  - Seyfettin ☆ Köyde
  - ..... ☆ Köyde
- Rüştü > ☆ Köyde
  - Şemsettin ☆ ZONGULDAK

EŞATAĞAGİL

Aldıkları Soyadları
DOĞRUEL

- Esat > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Cafer ☆ Köyde
        - Ahmet ☆ Köyde
          - İbrahim ☆ Köyde
          - İskender ☆ Köyde

- Mevlüt ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Halis ☆ Köyde
      - Akın ☆ Köyde
      - İsa ☆ ALMANYA
  - Mustafa ☆ ARDAHAN
  - Reşit ☆ ARDAHAN

BAKOGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİREL - YÜCEL

DEMİREL

- Binali > ☆ Köyde
  - Nezir ☆ ARDAHAN
  - Ziya ☆ ZONGULDAK
  - Seyfidar ☆ Köyde
  - Merdali ☆ Köyde
    - Etem ☆ Köyde

YÜCEL

- Gafur > ☆ Köyde
  - Kemal (Hoca) ☆ Köyde
- Nuri > ☆ ARDAHAN

İZZETLER

Aldıkları Soyadları
UĞURLU

- İzzet > ☆ Köyde
  - Bedir ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Seyfet ☆ ZONGULDAK
      - Necati (ve 3 kardeşi) ☆ BURSA
  - Fazli ☆ Köyde
    - Ziya (Sonsuz) ☆ ZONGULDAK
    - Mahmut ☆ ALMANYA

MOLLA İDRİSGİL

Aldıkları Soyadları
ÖNER

- İdris (Hoca) > ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - İdris ☆ İnegöl
    - Rahim ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
- Nesrullah > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Kemal ☆ ZONGULDAK
    - Kurukafa (Oğlu Yok) ☆ ZONGULDAK
- Feyzullah > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Memet (Kore Gazisi) ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
    - Seyfullah ☆ ARDAHAN
    - Mülazim ☆ ALMANYA

KADIGİL

Aldıkları Soyadları
ERGÜN

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ Köyde
    - Gaffar ☆ ARDAHAN
    - Memet ☆ İSTANBUL
    - Ahmet ☆ ARDAHAN
  - Gülali ☆ ARDAHAN

KOŞNİGİL

Aldıkları Soyadları
YILDIZ

- Koçi > ☆ Köyde
  - Rahim ☆ Köyde
    - Binali (Oğlu Yok) ☆ Köyde

ŞERİFAĞAGİL (Muradoğlu)

Aldıkları Soyadları
ÖZER

- Murat > ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ ZONGULDAK
      - Nihat ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
      - Üzeyir ☆ ZONGULDAK
      - İskender ☆ Köyde
    - Halis ☆ ZONGULDAK
      - Cemil ☆ Köyde
    - Serdal ☆ İnegöl
      - Turgut ☆ İnegöl
      - Adnan ☆ İnegöl
      - Temindar ☆ İnegöl

HALİTGİL

Aldıkları Soyadları
ESEN

- Halit > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Zeker ☆ ALMANYA
      - Gülali ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Sarıkamış
      - Binali ☆ İnegöl
      - Cafer ☆ İnegöl
      - Beyzade ☆ Köyde
    - Koçi ☆ İnegöl
      - Yusuf (Tekel Müdürü) ☆ Köyde
      - Hasan ☆ ARDAHAN
      - Talat ☆ Köyde
  - Nazim ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde
      - Asım ☆ AVRUPA
      - Fevzi ☆ AVRUPA
      - Hayrettin ☆ ZONGULDAK
      - Kasım ☆ Hanak
      - Şemsi (PTT) ☆ ZONGULDAK
    - Devriş ☆ İSTANBUL
    - Seyfet (Öğretmen) ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - İskender (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Zarif ☆ ARDAHAN
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Dursun ☆ Köyde

RESOLAR

Aldıkları Soyadları
AVŞAR

- Rasim > ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Ahmet (Kut Ahmet) ☆ Köyde
      - Mecit ☆ Göle
      - Kazım (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Laçin ☆ ARDAHAN
    - Ömer ☆ ARDAHAN

HODİLER

Aldıkları Soyadları
KILIÇ

- Sefer > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Kurşun ☆ Köyde
      - Demirali ☆ Köyde
      - Mülazim (Hoca) ☆ Köyde
      - İlimdar ☆ Köyde
    - Mehdi ☆ Köyde
      - Azmi ☆ Köyde

OSMANGİL

Aldıkları Soyadları
SAVAŞ - YENER - AKÇAY - KILIÇOĞLU

SAVAŞ

- Ali > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Coşkun ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Taştan ☆ Köyde
          - Binali ☆ ALMANYA
        - Musa ☆ İnegöl
        - Mürsel ☆ Köyde
          - Kadim ☆ Köyde
          - Şemsettin ☆ İnegöl
          - Musa ☆ İnegöl
      - İsak ☆ ARDAHAN

YENER

- Ali > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Efrail ☆ Köyde
        - Osman ☆ Köyde
          - Nurettin (Müftü) ☆ ISPARTA
          - Hüküm ☆ FRANSA
          - İlimdar ☆ FRANSA
          - Yüksel ☆ FRANSA
          - Paşali (Hoca) ☆ KARS
        - İsmail ☆ Köyde
          - Köşeli ☆ İnegöl
          - Bekir ☆ İnegöl
          - Yunus ☆ İnegöl
          - Murat ☆ İnegöl
          - Savaş ☆ İnegöl
        - Rıdvan (Sonsuz) ☆ Köyde
        - Arif (Sonsuz) ☆ Köyde

AKÇAY

- Ali > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Harun ☆ Köyde
        - Binali ☆ Köyde
          - Temel (Banka Md.) ☆ Kula
          - Yavuz ☆ ANKARA
          - Yunus (Reis) ☆ Köyde
          - Kemal (Maliye Müf.) ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ KARS
        - Sadık ☆ KARS
        - Fehmi ☆ İZMİT

KILIÇOĞLU

- Ali > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Coşkun ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Karabeğ ☆ Köyde
          - İskender (Sonsuz) ☆ Köyde
          - İsrafil ☆ İnegöl
            - Dursun, Yılmaz ☆ İnegöl
          - Fariz ☆ Köyde
            - Ali ☆ Köyde
            - Abbas ☆ İnegöl
          - Hafız (Sonsuz) ☆ Köyde
          - Nedim, Niyazi ☆ Köyde
          - Nazım ☆ ZONGULDAK
          - Kâzım ☆ ALMANYA

HÜSENGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZDEMİR

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Hürişan ☆ İnegöl
  - Mayil ☆ KARS
    - ..... ☆ Köyde

CİLVELİGİL

Aldıkları Soyadları
DURAN - DENİZ

DURAN

- Kurban > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Celali (Demirci) ☆ Köyde
      - Niyaz, Feyyaz ☆ Köyde
      - Demirali, Mülazim ☆ ZONGULDAK
      - Hilmi, Özcan ☆ Gebze
    - Nuri ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
  - Sefer ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Seyfidar, Sefer ☆ ALMANYA
    - Şavki ☆ Pendik
      - Cabbar ☆ Pendik
  - Aziz (Oğlu Yok) ☆ Köyde

DENİZ

- Miktat > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Mehemmet, Aziz, Hisap ☆ Köyde
        - Mahmut, Mustafa ☆ ZONGULDAK
      - Şahpaz ☆ ZONGULDAK
      - Ağali ☆ Köyde
        - Etem ☆ Köyde
        - Halim, Melik, Bedir ☆ ZONGULDAK
        - Cemil ☆ Köyde
      - Ömer ☆ Köyde
        - Latif (Öğretmen) ☆ MANİSA
      - Hişman (Hoca) ☆ ARDAHAN

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Sarı Hoca (Marsolat)	1901 - 1915
2. Molla Abbas (Suloba)	1915 - 1924
3. Hacı Turan (Baykent)	1924 - 1930
4. Hamza Hoca (Çakırkoç)	1930 - 1940
5. Kara Hamza Hoca (Şeltuzhev)	1940 - 1944
6. Vehbi Hoca (Günbatan)	1944 - 1950
7. Molla Ahmet (Sarıdarı)	1950 - 1955
8. Fahrettin Özdemir (Taşkıran)	1955 - 1962
9. Mustafa Beyaz (Alabalık)	1962 - 1968
10. Şevkat Hoca (Alabalık)	1968 - 1970
11. Kemal Yüce (Baykent)	1970 - 1986 D.

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Zabit Doğruel	1923 - 1936
2. Rasim Yılmaz	1936 - 1946
3. Ramiz Çelik	1946 - 1954
4. Kerim Kaya	1954 - 1958
5. Kerim Erdem	1958 - 1963
6. İsrafil Doğruyol	1963 - 1968
7. Şahpaz Öztürk	1968 - 1973
8. Tahsin Aydın	1973 - 1977
9. İsrafil Doğruyol	1977 - 1989
10. İbrahim Doğruel	1989 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Zülâli Öztürk	1940 - 1950
2. Memet Öztürk	1947 - 1954
3. Mehmet Aydın	1948 - 1954
4. Kâzım Kahveci	1947 - 1956
5. Bekir Akça	1950 - 1955
6. Ramiz Akça	1956 - 1961
7. Latif Deniz	1956 - 1960
8. Paşali Yılmaz	1954 - 1961
9. Pehlül Yılmaz	1954 - 1958
10. Kirman Öztürk	1957 - 1960
11. Mürefettin Özcan	1958 - 1965
12. Halim Eren	1954 - 1961
13. Ziyattin Özbay	1959 - 1960
14. Nevzat Gündüz	1960 - 1964
15. Şerafettin Yılmaz	1960 - 1963
16. Niyazi Çelik	1963 - 1964
17. Yaşar Çiftçi	1964 - 1965
18. İsrail Türkoğlu	1965 - 1966
19. Kâzım Yalman	1966 - 1968
20. Demirali Eren	1968 - 1970
21. Ferhat Öztürk	1970 - 1971
22. Mustafa Oktan	1970 - 1971
23. Mehmet Güner	1971 - 1973
24. Kadir Akçalı	1971 - 1975
25. Aksal Solak	1972 - 1973
26. Cevat Ağyar	1974 - 1976
27. Necati Kahveci	1974 - 1975
28. Tekin Çakır	1975 - 1981
29. Ekrem Gündüz	1976 - 1979
30. Hüseyin Kaynar	1976 - 1979
31. A. Yazar Bulut	1978 - 1979
32. Kurban Aküzüm	1979 - 1980
33. Mesut Karadeniz	1970 - 1982
34. Müdür Kılıç	1976 - 1990
35. Sedat Yaymalı	1979 - Devam
36. Adem Sarıtaç	1981 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Zülâli Öztürk
2. Memet Öztürk
3. İskender Öztürk
4. Kirman Öztürk
5. Adil Öztürk
6. Pehlül Yılmaz
7. Seddi Çelik
8. Selahattin Doğruyol
9. Kâzım Kahveci
10. Necati Kahveci
11. Seyfet Esen
12. Latif Deniz

POLİS
1. ..... Güven
2. ..... Güngör
3. Selim Kahveci

PTT
1. İsmail Güngör
2. Feyyaz Öztürk (Müdür)

HOCALAR
1. Ağali Sanatçı
2. Memet Sanatçı
3. Dilaver Yücel
4. Reşit Gündüz
5. Kemal Yücel
6. İdris Öner
7. Nurettin Yener (Müftü)

MALİYECİ
1. Nihat Güngör
2. Kemal Akçay (Müfettiş)

DOKTOR
1. Halil Öztürk

SUBAY
1. Yusuf Çelik
2. Ramiz Çelik

BANKACI
1. Temel Akçay (Müdür)

GÜMRÜKÇÜ
1. Nurettin Çelik (Güm. Muh. Bş. Md.)

HANEDANLAR
1. Esat Ağa (Doğruel)
2. Loman Ağa (Doğruyol)
3. Yakup Ağa (Önder)
4. Mahmut Ağa (Akçay)

PEHLİVANLAR
1. Yusuf Pehlivan

ORTOPEDİCİ (Sınıkçı)
1. Dilaver Öztürk
2. Şahpaz Öztürk

DEMİRCİ ve NALBANT
1. Celali Duran

MARANGOZ
1. Kurban Esen
2. Yusuf Polat

GAZİLER

1. Koçi Esen	(1315)	İstiklâl Harbi	12. Yusuf Aydın	(1317)	Gürcü Harbi
2. Osman Güngör	(1314)	İstiklâl Harbi	13. Ahmet Avşar	(1318)	Gürcü Harbinde, Posof ve Ahıska dolaylarında Halit Paşa'nın sağ kolu olarak görev yapan ve Halit Paşa'dan madalya alan bu zat, Erzincan'da Ermeniler'e, Adana dolaylarında da Fransızlara baskın yaparak KUT AHMET (Kısa Ahmet) namını alan çete reisidir.
3. Hüseyin Işık	(1312)	İstiklâl Harbi			
4. Hafız Kahveci	(1310)	İstiklâl Harbi			
5. Muhlis Özer	(1312)	İstiklâl Harbi			
6. Şevket Güney	(1316)	İstiklâl Harbi			
7. Nuri Güven	(1314)	İstiklâl Harbi			
8. Kâmil Güngör	(1313)	İstiklâl Harbi			
9. Faik Yücel	(1312)	İstiklâl Harbi			
10. Yakup Önder	(1317)	Gürcü Harbi	14. Mehmet Önder	(1929)	Kore Harbi
11. Halil Doğruel	(1310)	Gürcü Harbi	15. Mirza Polat	(1929)	Kore Harbi
			16. Canup Şentürk	(1954)	Kıbrıs Çıkarması

MEŞHURLAR

1. Rızali Doğruel : Bir müddet Ardahan Gılava (Kaymakam)lığı yapmış. Sözü dinlenir bir kişi.

2. İsmail Doğruel : Halit Paşa'nın emrinde, Posof Mıntıkası cephane sorumlusu olarak çalışmış, güvenilir bir zattır.

3. Yakup Önder : Ardahan Savaşı'nda,Ermeni çetesinin başkanını vurarak Ermenileri bozguna uğratan, Gürcülerle Posofluların savaşı sırasında, Vale Köyü'nde, Gürcülerin elindeki bir makineli tüfek yuvasına girerek, oradaki Gürcü Askerlerini öldürdükten sonra makineli tüfeği alıp (Badele) Türkgözü Köyü'nde Halit Paşa'ya teslim eden yürekli ve cesaretli bir zattır. Halit Paşa'nın Ahıska'da; *"Gürcü'ye yalnız Kürt Yakup Yeter."* dediği Yakup, işte bu Yakup'tur.

Önlerini göremeyenler;
arkalarına bakmasını bilemeyen
veya
bunun lüzümuna bir türlü
inanamayanlardır!..

BİNBAŞI EMİNBEY (Cilvana)

Binbaşıeminbey, Posof'un süsü,
Görülmez halkında, dargınlık, küsü,
Zümrüde benzer, bitki örtüsü,
Göllerinde öten, turnası vardır.

Puma, Eminbey'in bahçelik yeri,
Mısır, bostan eker, eskiden beri,
Okulsuz oluşu, sadece derdi,
Beş - on eve bir de Camisi vardır.

CAMİİ : 1850 li yıllarda, kireç harçlı taş duvar ve ahşap çatılı olarak yapılmış olan Cami, 1966 yılında sökülerek yerine betonarme, kubbeli ve minareli bir cami, yanında da bir Okuma Odası yapıldı. Avlusunda şadırvanı var. 1992-93 yıllarında da bir İmamevi yaptırıldı.

OKUL :
1. Eskiden beri Cami Medresesi'nde ve Köy Odalarında devam eden Medrese öğretimi, Molla Mukaddim'den alınan binaya taşınmış. 1927 de köye gelen Din Hocası İsmail Hoca, burada öğretim yapmış. 1928 den sonra da Halk Okulu Öğretmenliği yaparak, Halka, Latin Alfabesini öğretmiş. 1932 yılında 3 sınıflı, 1933 te de 5 sınıflı İlkokul olarak tedrisata devam edilmiş.
2. 1946 yılında köyün ortasındaki Eski Mezarlık düzeltilerek, üzerine, köylüler, taş duvar, ağaç çatılı 200 m^2 tabanlı bir Okul Binası yaptı. Eski okul, önce Köy Odası, sonra da Ortaokul olarak kullanıldı. Okula, 1967 de köy halkı bir sınıf daha ek yaptı.
3. Okul Binası yıkılır duruma gelince, okul sahasına kurulan barakalara çıkıldı. (1992-1994 yıllarında). 1994-1995 Öğretim Yılında, İlköğretim Okulu Binası tamamlanınca, oraya taşınıldı. Ortaokul 1972 de açılmıştır.

İÇME SUYU :
1. Daha önce ağaç boru ile getirilen Gözebaşı Suyu, 1954 tarihinde Köy-Devlet işbirliği ile, demir borularla getirildi. Boru ince olduğu için köye yetmediğinden, 1968 yılında daha kalın plastik boru ile, YSE teşkilatı-Köy işbirliği ile aynı su getirilerek köyde 7 yerde akıtıldı. Önlerine de yalaklar yapıldı. Şimdi de her ev içme suyunu evlere almaya başladı.
2. Sadece köyün emek ve parası ile , İmam Fahri Özdemir Efendi'nin gayretleriyle, 8 Km. mesafeden yaylalara, plastik boru ile içme suyu getirildi.

SAĞLIK OCAĞI : 1963 tarihinde, Okul sahasının bitişiğinde bir Sağlık Ocağı yapıldı.

MEZARLIĞIN İHATASI: 1982 yılında köy tarafından yapıldı.

YOL : 1967 tarihinde açımı yapılan yol, o günden bu güne günden güne yeni yeni yapımlara tabidir.1993 tarihinden itibaren de, Türkgözü Sınır Kapısı Yolu yapımı devam etmektedir.

ELEKTRİK : 1982 yılında verildi.

TELEFON : 1961 yılında ajanta açıldı.1990'da da evlere verildi.

KOOPERATİF : BEMKO adıyla 1973 tarihinde bir kooperatif kuruldu.

SELLEKTÖR BİNASI: Köy tarafından, 1965-1966 yıllarında yapıldı. Devlet bu binaya; Biri elle, diğeri motorla çalışan iki adet Sellektör koydu. Bakımsızlıktan iki sellektör de hurdaya çıktı, bina da yıkıldı.

KAYNAK SULARI : 1. Gözebaşı, 2.Tinasharo, 3. Kanlıgöl, 4. Suludere, 5. Hanımın Pınarı, 6. Haşova Pınarı gibi meşhur suları vardır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : 1. Kanlıgöl (birkaç defa boğulanlar olmuş), İçinde Sazan Balığı var. Ayrıca Ya-

ban Ördeği üreme yeridir. Önüne yapılan küçük bir set ve kanalla alınan suyu, sulama işlerinde kullanılmaktadır.

2. Tinasharo Gölü; Köyün Kuzeyinde, ençok Cil Otu bulunan adacıklarla dolu bir göldür.Yaban Ördeği bol üremektedir. Hatta bazıları İlkbaharda bu gölden bol miktarda Ördek yumurtası toplarlar. Suyunu Kumlukoz Köyü, bir kanalla alıp sulama işlerinde kulanmaktadırlar.
3. Kurdonun ve Yusufun Gölleri; İlkbahar sularıyla oluşan gölcüklerdir.
4. Yaylada Gülemesebil Gölü; Yaylaların Kuzeyinde, bir sırtın üzerindedir.

SULAMA SUYU : 1962 yılında Kanlgöl'ün önüne bir set yapılmış ve 500 metre uzunluğunda bir kanalla, gölün suyu alınarak araziye verilmiştir.

MADENLER : Ş ürre Tepesi'nin altında mavi ve kırmızı toprak var.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Değirmen: Şimdiki Caminin yerinde eskiden değirmen varmış. 2. Harabeler: Köyün 1Km. Batısında Kenanoğlu, Günyebatısında Karamanlar adlı Köy Harabeleri vardır. 3. Kanal: a) Yusuf'un Gölü ile Karaman Harabeleri arasında, üzeri taş örtülü yeraltı kanalı vardır. b) Meheddin Ustagilin kapıdan, Kologilin avludan ve Hamza Çakıcı'nın harmanından geçen ikinci yeraltı kanalı vardır. 4. Kilise: Yeri belirsizdir. Dilaver Coşkun'un evlerinin yerinde olduğu söyleniyor. 5. Gorhana: Dilavar Çosuşkun'un harmanındadır. 6. Tek ev harabeleri: a) Kanlıgöl, b) Nakorav mevkilerinde, ev harabeleri var. 7. Şehit mezarları topyeri mevkiinde

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 9 Km. Doğusunda, Kodiyan Tepesi'nin bir çöküntüsü görünümünde olan Doğu pilatosunda, etrafında 6 adet göl ve gölcükler bulunan, Doğuya meyilli yer yer düzlüklerden oluşan tatlı eğimli bir arazı üzerinde kurulmuştur. Kanlıgöl Boğazı, güzel bir mesire yeridir. Gırma yamaçlarındaki Tilil denen düzlükte yayllaarı vardır. İncedere, Kumlukoz, Sarıdarı, Yurtbekler ve Gümüşkavak Köyleri ile sınırlıdır. Arazisinin 3/5 ü ekilen, biçilen tarla ve çayırlarla kaplıdır. İklimi sebze ve meyveciliğe de müsaittir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. CİLVANA: Köyün etrafındaki göllerde, hasır ve semer yapmakta kullanılan Cil Otunun her çeşidi ve bolca yetşimekte olduğundan (CİLVANA-CİL Yetişen yer) sözcüklerinin ulamalı olaraka ifade şeklinden doğmuş bir isimdir.

2. BİNBAŞIEMİNBEY: 7.nci Hudut Alayı'nın, 1.nci Tabur Komutanı olalarak Posof'a gelen ve bölgeye Kurtuluş Savaşımız sırasında büyük hizmetler veren, Binbaşı Emin Bey'e izafen, İçişleri Bakanlığı'nca bu ad verilmiştir.

KURULUŞU : Etraftaki tarihi kalıntılara bakılırsa bu köy hudutları içinde çok eskiden insanlar köy kurmuş ve yaşamışlar. Yani köy eski yerleşim yerlerindendir. Ancak şimdiki halkın dedeleri, tahminen 250-300 yıl içinde gelerek bu köyü oluşturmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. IŞIKGİL : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
2. HABOLAR : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
3. KÖSELER : Posof - Çayırçimen Köyü'nden gelmişler.
4. CENNETGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
5. KAYAGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
6. KARAKELELER : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.

7. KOLOTLAR : Ahıska - Kehvan Köyü'nden gelmişler.
8. TOROLAR : Acara'dan gelmişler.
9. YELHOLAR : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
10. ÇAMHIRAKLAR : Ahıska - İriçala Köyü'nden gelmişler.
11. ANÇLILAR : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
12. ŞİRİNGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
13. TÜFEN AĞAGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
14. IŞIK AHMETGİL : Ahıska'dan gelmişler.
15. RİDVAN AĞAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
16. PEHLİVANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
17. TEMÜRGİL : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
18. YUSUFGİL : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
19. ÇOŞKUNLAR : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
20. ABDURRAZAKGİL : Ahıska'dan gelmişler.
21. UNSALIGİL : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
22. DELİBALTAGİL : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
23. KUŞOGİL : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
24. KAHRİMANGİL : Ahıska - Goders Köyü'nden gelmişler.
25. YUSUFGİL : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
26. ÇEÇLALİGİL : Ahıska - Çeçla Köyü'nden gelmişler.
27. BEĞRECEPGİL : Ahıska'dan gelmişler.
28. HAÇOGİL
(Hocagil - Ömer Oğulları) : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
29. SUTOGİL : Ahıska - Çeçla Köyü'nden gelmişler.
30. SABİTGİL : Ahıska - Çeçla Köyü'nden gelmişler.
31. SECELİGİL : Posof - Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler.
32. COŞOLAR : Ahıska - Çeçla Köyü'nden gelmişler.
33. BEĞLER : Ahıska - Azgur Bölgesi'nden gelmişler.
34. ZEYTÜNGİL : Ahıska - Orçoşan Köyü'nden gelmişler.
35. ŞİŞMANOĞLU : Rize'den gelmişler.
36. AHMETGİL : Ahıska - Lelvan Köyü'nden gelmişler.
37. GODERSLİGİL : Ahıska - Goders Köyü'nden gelmişler.
38. ELKAMAGİL : Ahıska - MAREL Köyü'nden gelmişler.
39. ECERELİGİL : Acara'dan gelmişler.

IŞIKGİL

Aldıkları Soyadları
IŞIK

• Memmet >	☆ Köyde
├Murat (Gazi)	☆ Köyde
│ ├Mevlüt	☆ İnegöl
│ ├Cemal	☆ Kayseri
│ └Ahmet	☆ Köyde
└Aslan (Gazi)	☆ Köyde
└Şahismail	☆ Köyde

HABOLAR

Aldıkları Soyadları
ERGÜN

• Habip >	☆ Köyde
├Binali	☆ Köyde
│ └Memmet	☆ Köyde
│ ├Mecit	☆ Köyde
│ ├Temindar	☆ İnegöl
│ ├Necati	☆ ESKİŞEHİR
│ └Necdet	☆ Gemlik
├Hasan	☆ Gümüşkavak
├Hüseyin	☆ Köyde
│ ├Mülazim	☆ Köyde
│ └Nazım	☆ Köyde
└Şamil	☆ Sarıkamış
└Habip	☆ Sarıkamış

KÖSELER

Aldıkları Soyadları
AKAR

• Temür >	☆ Köyde
├Paşali	☆ Köyde
│ ├İsmet (Polis)	☆ İZMİR
│ └Bahşi (Manav)	☆ Posof
├Ağali	☆ Köyde
│ └İlhan	☆ ESKİŞEHİR
├Dursun	☆ SİVAS
└Hasret	☆ ESKİŞEHİR

KAYAGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA

• Kaya >	☆ Köyde
└Memmet (1936'da)	☆ ÇORUM
├Misbah	☆ ÇORUM
└Şehri	☆ ÇORUM

CENNETGİL

Aldıkları Soyadları
KARTAL - ERİŞ - ERAY - DEMİR

KARTAL

• Sait (Şehit) >	☆ Köyde
└Abbas	☆ Köyde
└Ocak	☆ Köyde
└Yılmaz (Sonsuz)	☆ Köyde

ERİŞ

• Dursunkaya >	☆ Köyde
└Mustafa	☆ Köyde
├Emir (4 kızı var)	☆ Köyde
└Meheddin (Nalbant)	☆ Köyde
└Kemal	☆ Köyde

ERAY

• İsmail Hoca) >	☆ Köyde
└Memmet	☆ Gümüşkavak

DEMİR

• Süleyman >	☆ Köyde
├Sabit	☆ Köyde
│ └Mikail	☆ BELÇİKA
└Selah	☆ Köyde
├Fevzi	☆ İSTANBUL
├Sait	☆ ANKARA
└Vahit (Tapucu)	☆ TEKİRDAĞ

KARAKELLELER

Aldıkları Soyadları
KARAKELLE - GÜNER - TEKOĞLU

KARAKELLE

• Süleyman (Hoca) >	☆ Köyde
├Memmet (Hoca)	☆ Köyde
│ └Abdul (Sonsuz)	☆ BURSA
└Ahmet	☆ Köyde
├Mürşüt	☆ Köyde
│ └Kâzım	☆ İZMİR
│ ├Halit	☆ BELÇİKA
│ ├Neşat	☆ BELÇİKA
│ └Bülent (Veteriner Dr.)	☆ BELÇİKA
└Şevket (Marangoz)	☆ KARS

GÜNER

• ..... >	☆ Köyde
└Memmet	☆ Köyde
├Kirman (Sonsuz)	☆ Köyde
└Türen	☆ Köyde
└Kibar	☆ Köyde
├Fazıl (İktisatçı)	☆ İZMİR
├.....	☆ FRANSA
├.....	☆ Köyde
└Fevzi	☆ Köyde

TEKOĞLU

• Yusuf >	☆ Köyde
├Muzaffer	☆ Köyde
│ └İlimdar	☆ ANKARA
│ └Hilmi (Avukat)	☆ ANKARA
├Tefo	☆ Köyde
│ ├Memduh	☆ İZMİR
│ ├Kemal	☆ Köyde
│ └Cemal	☆ Köyde
├Habip	☆ Köyde
│ ├Yaşar (Dozer Op.)	☆ KARS
│ └Öztürk (Dozer Op.)	☆ Nazilli
└Ocak	☆ Selim

KOLOTLAR

Aldıkları Soyadları

FENER - ERGEZER - KOÇAK - ÇAKAL
GÜNDOĞDU - DOĞANCI - PARLAK

ERGEZER

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Hafız (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Mustafa ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
  - Zihni (Soyadları FENER olmuştur.) ☆ İZMİR
    - Mecit ☆ İZMİR
    - Yaşar (Parfumerici) ☆ İZMİR
    - Nedim (Öğretmen) ☆ İZMİR
  - Tahsin ☆ İZMİR
    - Yavuz ☆ İZMİR
  - Recep ☆ Köyde
    - Müştebe ☆ Köyde

KOÇAK

- İsmail > ☆ Köyde
  - Koçu (Oğlu Yok-kızı Züleyha) ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Mikail ☆ Köyde
    - Efrail ☆ Köyde
    - Merdinşah ☆ Köyde
- Ali > ☆ Köyde
  - Sufi ☆ Köyde
    - Laçin ☆ Köyde
      - Yaşar (Dozer Op.) ☆ Nazilli
      - Tahsin ☆ İSTANBUL
    - Meydan (PTT) ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ Köyde
  - Derviş (Sonsuz) ☆ Köyde

ÇAKAL

- Musa > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
      - Esat ☆ ANKARA
      - Emirhan ☆ Köyde

ERDOĞDU

- Ali > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Merdali ☆ BURSA
    - Melikşah ☆ BURSA
    - Reis ☆ BURSA

DOĞANCI

- Osman > ☆ Köyde
  - Şavki ☆ Köyde
    - Ocak (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ ARTVİN
    - Rical ☆ Köyde

PARLAK

- Musa > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ ÇORUM
    - Alaattin ☆ ÇORUM
    - Şemsettin ☆ ÇORUM
  - Hürüşan ☆ Gümüşkavak
    - İznullah ☆ Gümüşkavak
    - Zekeriye ☆ Gümüşkavak

TOROLAR

Aldıkları Soyadları

ÖZDEMİR

- Şakir > ☆ Köyde
  - Feyzo ☆ Köyde
    - Necati ☆ Selim
    - Bedir ☆ Konya Ereğli
    - Demir ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Bedel ☆ İnegöl
    - Melik ☆ İnegöl
    - Kâzım ☆ İnegöl
  - Fazlı (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Tahir ☆ Köyde
    - Enver (Ziraat Müh.) ☆ ANKARA
    - Turgut (Kaymakam) ☆ ANKARA
- Şamil > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Digor
    - Necmettin ☆ Digor
    - Nurettin ☆ Digor
  - Bilal ☆ Digor
    - Şahmurat ☆ Digor
    - Şahismail ☆ Digor

YELBAŞLAR

Aldıkları Soyadları

YELBAŞ - GÜRLER

YELBAŞ

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Şedimen ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde
      - Çemender ☆ Z. Ereğli
      - Önder ☆ Doğanşehir
      - Talimder ☆ İnegöl

GÜRLER

- Çakal > ☆ Köyde
  - Mehir ☆ Köyde
    - İmdat (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Muammer ☆ ANKARA
    - Hümmet (Marangoz) ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ İSTANBUL
  - Celali ☆ Köyde
    - Gülaydın ☆ ZONGULDAK
    - Gülali (Manav) ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ ZONGULDAK
    - Şenlik ☆ ZONGULDAK

ÇAMHIRAKLAR

Aldıkları Soyadları

ERKAN - TEKİN - ÖZMEN

ERKAN

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Asker (Güm. Muh. Mem.) ☆ Milas
      - Efsel (Orman Böl. Şefi) ☆ İSTANBUL
      - Enser ☆ Nazilli
      - Mansur (Astsubay) ☆ DENİZLİ
    - Şahpender (Yol Çavuşu) ☆ Köyde
      - Enver (Astsubay) ☆ İSTANBUL
      - Hayri ☆ BURSA
      - Çazim ☆ BURSA
        - Hikmet ☆ BURSA
        - Ercan ☆ HOLLANDA

TEKİN

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Vasip ☆ Doğanşehir
    - Esef ☆ ANKARA
      - Merdali ☆ ANKARA
      - Neşat (Orman Müh.) ☆ ANKARA

ÖZMEN

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Selver (Öğretmen) ☆ Köyde
        - Mübai ☆ FRANSA
        - Enver ☆ BURSA
        - Yavuz ☆ BURSA
        - Yalçın ☆ BURSA
      - Bala ☆ BURSA
        - Bilal ☆ BURSA
        - Yücel ☆ İZMİR
        - Binali (Polis) ☆ Köyde
        - Aksoy ☆ Köyde
        - Ünal ☆ Torbalı
      - Nedim ☆ Torbalı
        - Ali ☆ Torbalı

ANÇLİLER

Aldıkları Soyadları
AŞÇI - ÖZER

AŞÇI (KİBAROĞLU)

- Beşet > ☆ Köyde
  - Nimet ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
  - Lütfü ☆ Köyde
    - Nezim ☆ ANKARA
      - Yaşar ☆ ANKARA
      - Seyfet ☆ ANKARA
      - Necdet ☆ İZMİR
      - Enver ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Düseri ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ Köyde

ÖZER

- İdris > ☆ Köyde
  - Mürşüt ☆ Köyde
    - Rüstem ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ BURSA
    - Teher ☆ BURSA
  - Şükri ☆ Köyde
    - Aydemir ☆ BURSA
    - Özdemir ☆ BURSA
  - Bekir ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
      - Nihat (Polis) ☆ İZMİR
  - Şakir ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Merdali ☆ Köyde
    - Şevki ☆ İSTANBUL
    - Ferman (Esnaf) ☆ Posof
      - Reşat (Esnaf) ☆ Posof
      - Necdet (Mal Müdürü) ☆ MERSİN
    - Paşali ☆ İSTANBUL
    - Köşeli ☆ İSTANBUL

ŞİRİNGİL

Aldıkları Soyadları
OLŞEN

- Şirin > ☆ Köyde
  - İzzet ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
    - Abuzer (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Rasim (Astsubay) ☆ İSTANBUL
    - Ayvaz (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Harun ☆ İnegöl
      - Hamit ☆ İnegöl
    - Meheddin ☆ Köyde
      - Necdet ☆ İSTANBUL
      - ..... ☆ İSTANBUL
      - Neşat ☆ Köyde
- Ali > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Nurcemal ☆ İZMİR
      - Özdemir (Öğretmen) ☆ İZMİR
    - Fedli ☆ Köyde
      - Cemil ☆ İSTANBUL
  - Tağo ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Turgut ☆ BURSA

NOT: Sabri ve Fadli'nin bacılarının oğlu ENSER (anormal - sonsuz) ☆ Köyde

TÜFENAĞAGİL

Aldıkları Soyadları
SARAÇ - POLAT - TEKİN

SARAÇ

- Tüfen > ☆ Köyde
  - Müşür ☆ Köyde
    - Selim ☆ Köyde

POLAT

- Tüfen > ☆ Köyde
  - Polat ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Sebahattin ☆ İnegöl
      - Nizamettin ☆ Köyde
    - Nusrettin ☆ ÇORUM
      - Tünceyir ☆ ÇORUM
      - Necati ☆ ÇORUM
      - Tufan ☆ ÇORUM

TEKİN

- Kerim > ☆ Köyde
  - Halim ☆ Köyde
    - Harun ☆ Köyde
  - Nezim (Oğlu Yok) ☆ Köyde

IŞIK AHMETGİL

Aldıkları Soyadları
TEKİN - AYDAR

TEKİN

- ..... >
  - Işık
    - Miktat
      - Tekin — ☆ İZMİT
      - Metin — ☆ Köyde
      - Nizamettin — ☆ Köyde

AYDAR

- ..... >
  - Işık — ☆ Köyde
    - Abdullah — ☆ İZMİR
    - Abdurrahman — ☆ İZMİR
    - Memet — ☆ ÇORUM
    - Niyaz — ☆ ÇORUM
    - Nezir — ☆ ÇORUM
    - Nezim — ☆ ÇORUM
    - Galip — ☆ ÇORUM

RİDVANAĞAGİL

Aldıkları Soyadları
AKSOY

- Ridvan > — ☆ Köyde
  - Memedali — ☆ Köyde
    - Şehri — ☆ Selim
    - Muhlis — ☆ Köyde

PEHLİVANGİL

Aldıkları Soyadları
AYAR

- Kâmil > — ☆ Köyde
  - Mevlüt — ☆ Köyde
    - Recep (Gazi) — ☆ Köyde
      - Nafiz — ☆ İnegöl
      - Tevhit (Öğretmen) — ☆ ZONGULDAK
    - Halim — ☆ Köyde
      - Reis — ☆ BURSA
    - İbrahim — ☆ Köyde
      - Yüksel — ☆ Köyde
      - Köksal (Öğretmen) — ☆ İSTANBUL
      - Ünsal — ☆ İSTANBUL
    - Garip — ☆ Köyde
      - Nihat — ☆ BURSA
    - Maksut — ☆ Köyde
      - Merdali — ☆ Nazilli

TEMÜRGİL

Aldıkları Soyadları
AKAR

- Temür > — ☆ Köyde
  - Recep — ☆ Köyde
    - Cumi — ☆ Köyde
      - Mehemmet — ☆ Köyde
        - Demirşah — ☆ BURSA
        - Özdemir — ☆ Köyde
      - Gülahmet (Oğlu Yok) — ☆ Köyde
      - Hakkı — ☆ Köyde
        - Şevki — ☆ İSTANBUL
        - Köki — ☆ İSTANBUL
        - Şemsettin (Öğretmen) — ☆ ESKİŞEHİR
      - Taşdemir — ☆ BURSA
  - Aziz — ☆ Köyde
    - Şakir — ☆ ARDAHAN
    - Şaban — ☆ Köyde
      - Fehret — ☆ Köyde
        - Kemal (Hoca) — ☆ BURSA
      - Ahmet — ☆ Köyde
      - Muhlis — ☆ Köyde
    - Feyzullah — ☆ Eleşkirt
      - Mamo — ☆ Eleşkirt
      - Latif — ☆ BURSA
    - Şevket — ☆ Köyde
      - Fevzi — ☆ İSTANBUL
      - Abdülbaki — ☆ Köyde

YUSUFGİL

Aldıkları Soyadları
EKİCİ

- Yusuf > — ☆ Köyde
  - Şahpaz — ☆ Köyde
    - Şehri — ☆ Köyde
      - Özdemir — ☆ İnegöl
      - Muhlis — ☆ İnegöl
      - Aydemir — ☆ İnegöl
    - Mehemmet — ☆ Köyde
      - Mevlüt — ☆ Nazilli
      - Küçükbey — ☆ Nazilli
      - Şemsi — ☆ Köyde
    - Mülez — ☆ Nazilli
  - Abbas — ☆ Köyde
    - Şeref — ☆ Köyde
      - Rasim — ☆ Köyde
    - Şemsettin — ☆ İSTANBUL
    - Dursun — ☆ İZMİT
      - Hilmi — ☆ İZMİT
      - Fehmi — ☆ Köyde
  - Şadiman — ☆ İSTANBUL
    - Kâzim — ☆ İSTANBUL
    - Asım — ☆ İSTANBUL
    - Yasin — ☆ İSTANBUL

COŞKUNLAR

Aldıkları Soyadları
COŞKUN - KAMACI

COŞKUN

- Coşkun > — ☆ Köyde
  - Mürsel — ☆ Köyde
    - Miktat — ☆ KARS
      - Muhittin — ☆ KARS
      - Fevzi — ☆ KARS
      - Nevzat — ☆ KARS
    - Dilaver ve Oğ: Yazdan, Özden, Özdemir, İhsan, Şemistan, Şemsi — ☆ İSTANBUL — ☆ İSTANBUL

KAMACI

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Doğanşehir
      - İsrafil ☆ Nazilli
      - Mükerrem ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Ali ☆ İSTANBUL
        - Memduh ☆ İSTANBUL
        - Cevdet ☆ İSTANBUL
        - Rıfat ☆ İSTANBUL

ABDURREZZAKGİL

Aldıkları Soyadları
ERKOÇ - TAŞ

ERKOÇ

- Abdurrezzak > ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Aslan (1935'de muhacir) ☆ ÇORUM
    - Gafur ☆ Digor
    - Hazık (Gazi) ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ ZONGULDAK
      - Cemal ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Temindar ☆ Köyde
    - Ğani (Gazi) ☆ Köyde
      - İlimdar ☆ Köyde
      - Erdal ☆ BURSA

TAŞ

- Abdurrezzak > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Müfti ☆ Köyde
      - Hüccet ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ İSTANBUL
    - Rüşti ☆ Köyde
      - Mevlüt (Astsubay) ☆ İZMİR
      - Muhittin (Tekniker) ☆ Gölcük
  - Kurban ☆ ÇORUM

UNSALIGİL

Aldıkları Soyadları
TÜTER

- Osman > ☆ Köyde
  - Loman ☆ Köyde
    - Hilmi ☆ Köyde
    - Aydın ☆ BURSA
    - İslam ☆ BURSA
  - Mirza ☆ Köyde
    - Gazi ☆ Köyde
    - Fevzi ☆ Köyde
    - Selahattin (Öğretmen) ☆ Köyde

DELİBALTAGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ - ERGEZER - ÖZYILMAZ

DEMİRCİ

- Muharrem > ☆ Köyde
  - İskender ☆ SAMSUN
  - Dursun ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ BURSA
  - Refet (Demirci Ustası) ☆ Köyde
    - Kâmil (Usta) ☆ BURSA
    - Laçin (Seyfet)(Demirci) ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Gazi ☆ Köyde
      - Atif ☆ Köyde
      - Tacil ☆ BURSA
      - Adil ☆ BURSA
      - Fazıl ☆ BURSA

ERGEZER

- Akif > ☆ Köyde
  - Kadir (Ruslar tarafından kaçırıldı)
    - Asker ☆ İnegöl
    - Muhsin ☆ İnegöl
    - İsmet ☆ İnegöl
    - Memduh ☆ Köyde
  - Mevlüt (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Feramuz ☆ BURSA
  - Toto ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
  - Aslan (Esnaf) ☆ Posof
    - Yaşar (Esnaf) ☆ Posof
    - Yılmaz (Maliye Müfettişi) ☆ ANKARA

ÖZYILMAZ

- Akif > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Mülazim (Pehlivan) ☆ Köyde
      - Zakim ☆ FRANSA
      - Zakir (Öğretmen) ☆ Posof

KUŞOGİL

Aldıkları Soyadları
ŞENER

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Zihni ☆ Digor
  - Paşali ☆ Köyde
  - Seyfidar ☆ Köyde
    - Kâzim (Marangoz) ☆ Köyde
    - Nazim (Polis) ☆ İSTANBUL
    - Haydar ☆ HOLLANDA
  - Kasım ☆ Gölcük
    - İhsan ☆ Gölcük
    - Kemal (Mühendis) ☆ Gölcük
  - Rızali ☆ Köyde
    - Yahya ☆ Köyde
- Ahmet > ☆ ARDAHAN
  - Fazli ☆ ARDAHAN
  - Hamdi ☆ ARDAHAN

KAHRİMANGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNEY

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Tahir ☆ Köyde
    - Gafur (Şehit) ☆ Köyde
    - Fariz ☆ İZMİR
      - Yaşar ☆ İZMİR
      - Yüksel ☆ İZMİR
      - Memet ☆ FRANSA
  - Recep (Hoca) ☆ Köyde
    - Eflatun ☆ Doğanşehir
      - Menduh ☆ Doğanşehir
      - Hafiz ☆ Doğanşehir
    - Bedel ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Hikmet (Subay) ☆ İSTANBUL
      - Necati ☆ Köyde
      - Neşat ☆ Köyde

YUSUFGİL

Aldıkları Soyadları
TEKİN - ÇAKICI

TEKİN

- Aydın > ☆ Köyde
  - Resık ☆ Köyde
    - Aydemir (Asb.) Oğ: Turgay ☆ BURSA
    - Necati ☆ BURSA
  - Taştan ☆ Köyde
    - Cevat ☆ Köyde
    - Ağa ☆ Köyde
      - Yener ☆ BURSA
      - Şener ☆ BURSA
  - Osman (Bala) ☆ ZONGULDAK

ÇAKICI

- Hamza > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde

ÇEÇLALIGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCİ

- ..... > ☆ Köyde
  - Şedimen ☆ TOKAT
    - İlyas ☆ TOKAT
    - Faris ☆ TOKAT
    - Refik ☆ TOKAT
    - Faik ☆ TOKAT
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Nevruz ☆ Köyde
    - Niyaz ☆ Köyde
      - Aziz ☆ Köyde

SABİTGİL

Aldıkları Soyadları
1934'den önce muhacir olmuşlar

Ömer	☆ TOKAT
Münür	☆ İSTANBUL
Ali	☆ Doğanşehir

BEĞ RECEPGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZKOŞAR

- Beğ Recep > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Menduh ☆ Köyde
      - Köksal, Efsel ☆ BURSA
    - Haydar , Melikşah ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Mağrip ☆ BURSA
    - Maşrık ☆ BURSA
      - Öner, Öncü ☆ BURSA

HOCAGİL (Ömeroğulları)

Aldıkları Soyadları
KOÇAK - SÖNMEZ - ERDOĞAN

KOÇAK

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Şehri, Selahattin ☆ Köyde
      - Mevlüt, Abdullah ☆ AMASYA
    - Burhan ☆ Köyde

SÖNMEZ

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Ekrem, Hasan ☆ İSTANBUL
      - Şahin ☆ Köyde
        - Memduh ☆ Köyde
          - Şinasi, Ercan, Onur ☆ Köyde
        - Selver ☆ Köyde
          - Taylan, Özgür ☆ Köyde
        - Enver ☆ Köyde

ERDOĞAN

- Recep (Hoca)> ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Necip ☆ Köyde
      - Ömer (Şehit), Haydar (Şehit) ☆ Köyde
      - Bedel (Sonsuz) ☆ Köyde
      - İlyas ☆ Köyde
        - Nurettin ☆ Köyde
          - Bahattin (Doktor) ☆ Bafra
            - Özgün ☆ Bafra
          - Sebahattin (Şehit)
          - Şener (Mak. Müh.) ☆ İSTANBUL
          - Ural (Polis) ☆ TRABZON
          - Yener ☆ Bafra
        - Fahrettin ☆ Köyde
          - Ziyaettin (Veteriner) ☆ Bafra
          - Turgut, Olgun ☆ Köyde
        - Yavuz ☆ Köyde
          - Alptekin, Cihangir ☆ Köyde

SUTOGİL

Aldıkları Soyadları
ERÇİN

- Kadir > ☆ Köyde
  - Mürşüt ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Nazilli
    - Beğzat ☆ Nazilli
    - Hurşit ☆ Nazilli
  - Emür ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde

SECELİGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ

- Aziz > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Arif ve Oğ. Ozan ☆ BURSA
    - Fevzi ve Oğ. Salih, Giray ☆ BURSA

Kerim (Sonsuz) ☆ Köyde

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Hamza (Gazi) ☆ İnegöl
  - Asker ☆ İnegöl

COŞOLAR

Aldıkları Soyadları
COŞKUN

- Coşo > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
  - İzzet ☆ Digor
    - Ayvaz ☆ Digor

BEĞLER

Aldıkları Soyadları
ÖCAL

- Ağali > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Enver ☆ İSTANBUL
    - Ali ☆ ARDAHAN

ZEYTÜNGİL

Aldıkları Soyadları
KOÇER

- ..... > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Refik ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
    - Şeref ☆ Köyde
      - Yalçın ☆ BURSA
      - Mahmut ☆ BURSA
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Tevhit ☆ Köyde

MUALLİMGİL

Aldıkları Soyadları
ŞİŞMANOĞLU

- İsmail (Hoca ve Öğretmen) > ☆ ANKARA
  - Özdemir ☆ ANKARA
  - Turgut (Öğretmen ve Meteoroloji Uz.) ☆ ANKARA
  - Aydemir (Öğretmen) ☆ ANKARA
  - Cengiz (Doktor) ☆ RİZE

AHMETGİL

Aldıkları Soyadları
AKMAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Sabit ☆ KARS
    - Ömer ☆ Köyde
  - Pehlül (Oğlu Yok) ☆ Köyde

GODERSLİGİL

Aldıkları Soyadları
KOŞAR

- Vehbi > ☆ Köyde
  - Fehmi ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Aydın ☆ ANKARA

ELKAMAGİL

Aldıkları Soyadları
BALLI

- Elkama > ☆ Köyde
  - Telim ☆ ÇORUM
    - Muhlis ☆ ÇORUM
  - Feyzo ☆ Köyde
    - Enser (Zihinsel Özürlü) ☆ Köyde

ECERELİGİL

Aldıkları Soyadları
ACAR

- Ülfen > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde

YELHOLAR'ın devamıdır.
KURTULUŞ

- Ziynullah > ☆ Köyde
  - Merdali (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Safali (İçgüveyi Damadı) ☆ Köyde
      - Yaşar (Subay) ☆ ANKARA
      - Öztürk ☆ HOLLANDA
      - Şentürk ☆ HOLLANDA
      - Cengiz ☆ HOLLANDA
    - Kirman (İçgüveyi Damat) ☆ İZMİT
      - Yılmaz (Subay) ☆ ANKARA
      - Özcan ☆ İZMİT
      - Özgen ☆ İZMİT
      - Mansur ☆ BELÇİKA

Not: ***HOCAGİL (Ömeroğulları)****'den Kerim, Soyadını almadan önce, Doğanşehir'e muhacir olmuş*

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Memmet Karakelle	1925 - 1950
2. Ahmet Öztürk	1950 - 1954
3. Mevlüt Öztürk	1954 - 1958
4. Celali Yıldız	1958 - 1963
5. Fahrettin Özdemir	1963 - 1976
6. Zekeriya Çiftçi	1976 - 1995

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Latif Taşçı	1923 - 1930
2. Mahmut Ayaz	1930 - 1940
3. Recep Ayar	1940 - 1950
4. Şehri Ekici	1950 - 1957
5. Sabri Koşar	1957 - 1963
6. Cihan (Ziya) Yelbaş	1963 - 1973
7. Alemdar Tekoğlu	1973 - 1980
8. İmdat Gürler	1980 - 1983
9. Summani Tekin	1983 - 1989
10. Metin Aydar	1989 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. İsmail Şişmanoğlu	1928- 1960
2. İmdat Gürler	.....
3. Mehmet Özmen	.....
4. Hafiz Ergezer	.....
5. Zennure Mutlu	.....
6. Aydemir Şişmanoğlu	.....
7. Kadir Aktaş	.....
8. Resul Ergün	.....
9. Yasin Çakıcı	.....
10. Remzi Çağlayan	.....
11. Cemasettin Erkoşar	.....
12. Mustafa Şimşek	.....
13. Adile Tekoğlu	.....
14. Gülten Korkmaz	.....
15. Yurdanur Yaycı	.....
16. Nejla Aygün	.....
17. Nevzat Bozyiğit	.....
18. Sadrettin Uzun	.....
19. Selahattin Tüter	1975 - 1983
20. Esmani Çiftçi	.....
21. Saime Mede	1975 - 1978
22. Fehmi Kılıçer	.....
23. Hilmi Bayraktaroğlu	1976 - 1981
24. Mustafa Bakır	.....
25. Fuat Konak	1976 - 1986
26. Mehmet Gülcan	.....
27. Adnan Çağlayan	.....
28. Casim Öztürk	1979 - 1987
29. Yaşar Özden	1978 - 1980
30. Emine Güney	1978 - 1979
31. Tahsin Turan	.....
32. Ayhan Mutlu	.....
33. Binay Mutlu	.....
34. Hulisi Demirel	.....
35. Kurban Dülger	.....
36. Cihat Turgut	.....

İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRETMENLERİ

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Öner Ricaloğlu	1986 - 1996
2. Nadir Acar	1989 - 1989
3. Casim Öztürk	1987 - 1993
4. Tahsin Turhan	1987 - 1992
5. Selahattin Tüter	1987 - 1996 Devam
6. Server Özmen	1987 - 1996 Devam
7. Cihat Turgut	1988 - 1990
8. Abdullah Keskin	1988 - 1990
9. Ali Kaya	1989 - 1990
10. Mehmet Aygün	1988 - 1993
11. Nihat Ergin	1989 - 1990
12. Salih Saç	1990 - 1990
13. İsmail Karakılıç	1989 - 1993
14. Yener Çaycı	1991 - 1996
15. İbrahim Çınar	1991 - 1993
16. Yıldız Uzman	1992 - 1994
17. Erdoğan Gündoğdu	1992 - 1993
18. Adem Ünsal	1992 - 1993
19. Erol Zeyrek	1993 - 1995
20. Meltem Arıcan	1994 - 1996
21. Orhan Seyhan	1994 - 1996 Devam
22. Ayşen Bayrak	1994 - 1995
23. Tekin Demir	1994 - 1996
24. Hacer Türkmen	1995 - 1996
25. Özlem Yeşilçimen	1995 - 1996 Devam
26. Fikret Bozyiğit	1993 - 1996 Devam

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hayrettin Korkmaz	1971 - 1973
2. Ahmet Canpolat	1971 - 1973
3. Ahmet Acar	1971 - 1977
4. Asiye Menteşoğlu	1979 - 1982
5. İsmet Yenigül	1973 - 1975
6. Hüseyin Ömür	1981 - 1981
7. Fikret Koç	1973 - 1976
8. M. Zülküf Bayrak	1976 - 1977
9. Nurettin Albaş	1974 - 1975
10. Rahmi Yitkin	1980 - 1985
11. Özden Tosun	1975 - 1977
12. M. Yaşar Türkay	1979 - 1980
13. Ali Rıza Alboğa	1976 - 1977
14. M. İrfan Ulusal	1981 - 1982
15. M. Zülküf Yıldırım	1981 - 1986
16. Behzat Emin	1976 - 1981
17. Hıdır Yıldırım	1978 - 1979
18. Hasan İçli	1979 - 1980
19. Adem Çolak	1979 - 1980
20. Figen Gülmek	1979 - 1979
21. A. Hikmet Erkoç	1982 - 1987
22. Engin Dursun	1980 - 1982
23. Mahmut Çabuk	1982 - 1985
24. Seddi Çelik	1980 - 1983
25. Abdülkadir Turna	1982 - 1984
26. Alaattin Alparslan	1982 - 1984
27. Osman Öngün	1982 - 1986
28. Mahmut Dübüş	1983 - 1985
29. Nedim Koçak	1983 - 1985
30. Mehmet Hazır	1985 - 1985
31. Yahya Karadavut	1985 - 1988
32. Ercan Durmuş	1985 - 1988
33. Öner Ricaloğlu	1986 - 1986
34. Fezay Aka	1986 - 1986

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Memmet Karakelle
2. İsmail Eray
3. Celil Çakal
4. Recep Güney
5. Kemal Akar

ÖĞRETMENLER
1. İmdat Gürler
2. Hafiz Ergezer
3. Selver Özmen
4. Özdemir Olşen
5. Tevhid Ayar
6. Köksel Ayar
7. Şemsettin Akar
8. Selahattin Tüter
9. Turgut Şişmanoğlu
10. Aydemir Şişmanoğlu
11. İsmail Şişmanoğlu
12. Cenisettin Erkoşar

DOKTORLAR
1. Cengiz Şişmanoğlu
2. Bahattin Erdoğan
3. Bülent Karakelle (Veteriner)

MARANGOZLAR
1. Murat Işık
2. Hümmet Gürler
3. Kazım Şener

MÜHENDİSLER
1. Neşet Erkan (Orman Müh.)
2. Efsel Erkan (Orman Müh.)
3. Faruk Demirci (İnşaat Müh.)
4. Hikmet Erkan (Motor Tek.)

SUBAYLAR
1. Rasim Olşen
2. Yaşar Kurtuluş
3. Yılmaz Kurtuluş
4. Hikmet Güney

ASTSUBAYLAR
1. Enver Erkan
2. Mevlüt Taş
3. Orhan Erkoç

MALİYECİ
1. Necdet Özer

ŞAİR
1. Dursunkaya ..... 1847 Doğ.

ÇALGICILAR
1. Mehir Gürler (Zurnacı)
2. Binali Gürler (Davulcu)

SOBACILAR
1. Murat Işık
2. Nurettin Erdoğan
3. Fahrettin Erdoğan
4. Yavuz Erdoğan

ŞEHİTLER
1. Gafur Güney — Gürcü Harbi
2. Sait Kartal — Gürcü Harbi

GAZİLER
1. Recep Ayar (1315) İstiklâl Hrb.
2. Murat Işık (1315) İstiklâl Hrb.
3. Aslan Işık (1317) İstiklâl Hrb.
4. Hazık Yaşar (1312) İstiklâl Hrb.
5. Gani Erkoç (1317) İstiklâl Hrb.
6. Memet Eray (1317) İstiklâl Hrb.
7. Şahin Sönmez (1314) İstiklâl Hrb.
8. Mürsel Bilican (1310) İstiklâl Hrb.
9. Mehmet Ergün (1313) İstiklâl Hrb.
10. Şahpender Erkan (1313) İstiklâl Hrb.
11. Hamza Yılmaz (1314) İstiklâl Hrb.
12. Ferhat Demirci (1313) İstiklâl Hrb.
13. Aslan Ergezer (1313) İstiklâl Hrb.

TAŞÇILAR
1. Sabit Demir
2. Selah Demir
3. Fariz Güney
4. Rasim Ekici

DEMİRCİ ve NALBANT
1. Refet Demirci
2. Laçin Demirci
3. Kâmil Demirci
4. Meheddin Eriş
5. Mahmut Ayaz

ÇOŞKUNLAR SÜLALESİNDE
AKKAYA SOYADLILAR

- Kamati > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Seyfidar ☆ Köyde
        - Hamdi ☆ Köyde
          - Özçelik, Şemisten ☆İSTANBUL
      - Gafur, Misbah, Hasbi ☆ BURSA

Olduğundan farklı görünme çabası;
Ukalalıktan öte,
kendisini kabul ettirme arzusunu yansıtan,
bir tür manyaklıktır!..

ÇAKIRKOÇ (Mere)

Çakırkoç, üretir, Çakırca Koç'u,
Bayırın başında olması suçu,
Yıkılmış duruyor, kalenin burcu,
Posof'a merkezlik, mazisi vardır.

CAMİİ : 1. 1917 de taş duvar, ahşap çatı olarak bir Cami yapılmış. Cami yanında yapılan oda da Kur'an Kursu olarak kullanılıyordu.
2. 1951-1953 yıllarında, eski Cami sökülerek, yerine yeniden betonarme ve saç çatılı olarak yapıldı. 1985-86 yıllarında da İmamevi yapıldı

OKUL : 1. 1928 den 1938 yılına kadar Cami Odası'nda Halk Okulları, 1938 den itibaren de köy tarafndan yapılan Okul Binasında Halk Okulları devam etmiş.
2. 1940 yılında, 3 sınıflı Eğitmenli İlkokul açıldı. 1945 tarihinden sonra 5 sınıflı İlkokul haline dönüştürüldü.
3. 1982 yılında, Eski Okul sökülerek yerinde, Devlet tarafından betonarme bir Okul Binası yaptırıldı.

İÇME SUYU : 1. Kır Köyü'nden ağaç borularla getirilen su içiliyordu.
2. Devlet-Köy işbirliği ile 1958 de aynı su demir Boru ile getirildi.

YOL : 1980 yılında Ardahan Şosesi'ne bağlandı

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1987 yılında verilidi.

KAYNAK SULARI : 1. Köyün yamaçta Kürünün Suyu adlı bir kaynak suyu var.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Kale : Mere Kalesi, köyün Doğusundadır. Kale duvarlarından kalıntılar var. Duvarın üzerinde Arap ve Latin harfi olamayan bir tür harflerle yazılı bir taş halen yerinde duruyor. Diğer duvarlarını 1944 te Posof'ta çalışan Kaymakam yıktırarak Okul duvarlarında kullandırmış.
2. Kilise : Kalenin Batı yamacındadır.
3. Gorhana : Kalenin Doğu yamacında, kısmen sökülü durumdadır.
4. Mezarlar : Kalenin Güneyinde, kime ait olduğu bilinmeyen 100 kadar, kısmen toprağa gömülmüş durumdadırlar.

KALENİN YAPILIŞ RİVAYETİ : Kol Kalesi Hükümdarı'nın kızına aşık olan bir Subaya kız, babasının kalesinden daha ihtişamlı bir kale yaptırmasını şart koşar. Subay da Mere Kalesi'ni yaptırarak, kızla evlenirler.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 7 Km. Güneyinde, Posof Çayı'nın Güney yamaçlarında bir sırtta kuruludur. Doğusunda küçük bir kuru dere vardır. Köy ve arazisi, Doğuya meyilli düzlüktedir. Ulgar'ın Kuzey Yamacında bir de yaylaları vardır. Posof Çayı'na bakan yamaçları, karışık ağaçlardan oluşan küçücük bir koru gibidir. İlçe Merkezi, Asmakonak, Kır-Damala Köyleriyle çevrilidir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. MERE adının, yanındaki Mere Kalesi'nden geldiği kesindir.
2. ÇAKIRKOÇ adı; Köyde iyi koyun yeşitrilidiği için köye bu ad verilmiştir.

KURULUŞ : Tarihi kalıntılara bakılınca, köyün eski bir yerleşim yeri oluduğu anlaşılıyor. Yeni neslin buraya nasıl geldikleri hakkında tam bir bilgi yoktur. Bilinen şudur ki; Kurucu ailelerin bu köye yerleşmeleri azami, 250 yılı aşmaz.

KURUCU AİLELER

1. BAKARLAR : Posof - Asmakonak Köyü'nden gelmişler.
2. NİZAMLAR : Ahıska'dan Carishev'e, oradan da bu köye gelmişler.
3. CAVAKLAR : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
4. HEYROLAR : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
5. HOCAGİL : Ahıska - Kobliyan Bölgesinin, Zir Köyü'nden gelmişler .

BAKARLAR

Aldıkları Soyadları
TAŞÇI - GÜNGÖR - ÇELİK

TAŞÇI

- Kerim > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Nirettin ☆ Köyde
      - Nusrettin ☆ İnegöl
      - Necmettin ☆ Posof
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ Köyde
      - Nevrettin, Seyfettin, Hayrettin ☆ Köyde
    - Sebahattin ☆ Köyde
    - Sehettin, Sedrettin ☆ İSTANBUL

GÜNGÖR

- Turan > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
      - Binali ☆ Posof
    - Casim ☆ Köyde
      - Enis, Rasim, Serkan ☆ Köyde
    - Necati ☆ BURSA
      - Fikri ☆ Köyde
        - Yavuz,Zikri ☆ Köyde
        - Orhan ☆ İnegöl
  - Cafer ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Aydemir ☆ Köyde

ÇELİK

- Abbas > ☆ Köyde
  - Şahbaz ☆ Köyde
    - Bekir ☆ İSTANBUL
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Dursun ☆ İSTANBUL
    - Hayrettin (Polis) ☆ .....

NİZAMLAR

Aldıkları Soyadları
ÖZCAN - KILIÇ

ÖZCAN

- Teyfik > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Gülali, Zülali (Polis) ☆ İSTANBUL
  - Ağali ☆ Köyde
    - Paşali, Sebahattin, Şaho ☆ FRANSA
  - Selim ☆ Köyde
    - Osman ☆ İSTANBUL
    - Ayhan, Erkan ☆ İZMİR

KILIÇ

- Veysel > ☆ Köyde
  - Şahbaz ☆ Köyde
    - Cemil (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Erol, Cengiz, Turgut ☆ İSTANBUL
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Cemal ☆ İSTANBUL
  - Kemal ☆ İZMİR
- Refik > ☆ İZMİT
  - Mürsel, Mevlüt, Ziya, Şevki, Züftü ☆ İZMİT

CAVAKLAR

Aldıkları Soyadları
YILDIZ - UĞURLU - KAHVECİ
ÇETİN - ÖZDAMAR - COŞKUN

YILDIZ

- Rıza > ☆ Köyde
  - Alaattin ☆ Köyde
    - Sebahattin ☆ İnegöl
    - Salih, Selahattin ☆ Köyde

UĞURLU

- Kadir > ☆ Köyde
  - Mirza ☆ Köyde
    - Server ☆ ZONGULDAK
    - Enver ☆ Köyde
      - Nedim ☆ İSTANBUL
      - Yener ☆ İZMİR
      - Nevrettin, Ömer, Şenel, Aytekin ☆ İnegöl
  - Devriş ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ BURSA
    - Eflatun ☆ Köyde
      - Osman ☆ ANKARA

KAHVECİ

- Işıkl > ☆ Köyde
  - Resık ☆ Köyde
    - Halim ☆ Köyde
    - ☆ İSTANBUL Alim
      - Fuat ☆ Köyde
    - Rahim (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Orhan (İnşaat Müh.), Nihat, Oktay ☆ ANKARA

ÇETİN

- Kadir > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Laçin ☆ Eleşkirt
        - Esfendiyar ☆ Eleşkirt
      - Asım ☆ ALMANYA
    - Hürişan ☆ Köyde
      - Temindar ☆ BURSA

ÖZDAMAR

- İşık > ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Behrem ☆ Köyde
      - Mükerrim ☆ Köyde
      - Ekrem (Öğretmen) ☆ BURSA

COŞKUN

- Polat (Hoca) > ☆ Köyde
  - Halil ☆ Köyde
    - Kazım (Hoca) ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ BURSA
    - Aslan (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Memet (Eğitmen ☆ Köyde
    - Fetali, Ali, Cevat, Cemil ☆ İSTANBUL
- Habip > ☆ Köyde
  - Zekeriya ☆ Köyde
    - İlim (Avukat) ☆ İnegöl
    - Hüküm (Gardiyan) ☆ ZONGULDAK
    - Turgut ☆ HOLLANDA

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

ÖNDER

- İsmail (Hoca) ☆ Köyde
  - Hamza (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Yahya (Makina Müh.) ☆ İSTANBUL
      - Cevdet (Polis) ☆ BURSA
    - Mehemmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Hüseyin ☆ BURSA
    - Muhittin ☆ Köyde
      - Harun ☆ FRANSA
      - Zeki (Polis) ☆ .....
    - Şevket (Polis) ☆ İSTANBUL

HEYROLAR

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - ÇİFTÇİ - ÖNER

ÖZTÜRK

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Eyüp ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Bekir ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Arpaçay
  - Muhlis ☆ ANKARA
    - Dursun ☆ ANKARA
    - Özcan ☆ Köyde
  - Refet ☆ KARS
    - Binali ☆ KARS
  - Şaban ☆ KARS
    - Mahmut ☆ KARS

ÇİFTÇİ

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ İnegöl
    - Bezgün ☆ İnegöl
      - Güvendik ☆ İnegöl
      - Sevindik ☆ Köyde

ÖNER

- Bahri > ☆ Köyde
  - Bedel ☆ Köyde
    - Şeref ☆ Köyde
      - Necdet (Öğretmen) ☆ ADANA
    - Karabey ☆ HOLLANDA
    - Zerafettin (Subay) ☆ İSTANBUL
    - Nevzat ☆ HOLLANDA
      - Ayhan ☆ HOLLANDA
      - Erkan ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mihrali Gündüz	1938 - 1945
2. Memet Atalay	1945 - 1960
3. Mehmet Coşkun	1960 - 1965
4. Ekrem Kahveci	1958 - 1962
5. Alim Doğru	1962 - 1970
6. Osman Saygılı	1966 - 1970
7. Yaşar Kaya	1970 - 1976
8. İsrafil Öztürk	1972 - 1981
9. Mustafa Şimşek	1979 - 1983
10. Turgay Çaycı	1981 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. İsmail Önder	..... - 1938
2. Hamza Önder	1938 - 1962
3. Mehemmet Önder	1962 - 1982
4. Polat Coşkun	1982 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Feyzullah Özcan	1920 - 1928
2. Ali Çetin	1928 - 1932
3. Gafur Önder	1932 - 1936
4. Rasık Kahveci	1936 - 1938
5. Mihrali Gündüz	1938 - 1942
6. Muzaffer Gündüz	1942 - 1946
7. Bedel Öner	1946 - 1950
8. Muhittin Önder	1950 - 1954
9. Şahpaz Kılıç	1954 - 1962
10. Muhittin Önder	1962 - 1984
11. Casim Güngör	1984 - 1992 Devam

GAZİLER

1. Muhlis Öztürk	(1310)	Yunan Cephesi
2. Şaban Öztürk	(1310)	Yunan Cephesi
3. Abdulgafur Önder	(1311)	Yunan Cephesi
4. Mehmet Taşçı	(1316)	Yunan Cephesi

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Cemil Özcan
2. Rahim Kahveci
3. Ekrem Özdamar
4. Aslan Coşkun
5. Memet Coşkun
6. Necdet Öner

HOCALAR

1. İsmail Önder
2. Hamza Önder
3. Mehemmet Önder
4. Ahmet Önder
5. Polat Coşkun
6. Kazım Coşkun

MÜHENDİSLER

1. Yahya Önder (Mak. Mh.)
2. ORhan Kahveci (İnş. Mh.)

POLİSLER

1. Hayrettin Çelik
2. Zülali Özcan

AVUKAT

1. İlim Coşkun

SUBAY

1. Zerafettin Önder

SARAÇ

1. Muhittin Önder

ÇAMBELİ (Sagre)

Çambeli deredir, etrafı görmez,
Ne cevherler vardır, kimseler bilmez,
Koçak bakışlıdır, her yüze gülmez,
Nasihat buyurmuş, Hocası vardır.

CAMİİ : 1. 1875 tarihinde ahşap bir Cami yapılmış. Bir de küçük Medresesi vardı.
2. 1957 yılında eski Cami sökülerek yerine betonarme olarak yeniden yapıldı.

OKUL : 1. Medresede 1900 lü yılların başından, Harf Devrimi'ne kadar, Arap Harfleriyle, 1928'den itibaren de Latin Harfleriyle, Recep Hoca tarafından tedrisat sürdürülmüş.
2. 1938 yılında köy tarafından Okul Binası yapılmış. 1939-40 Öğretim Yılında, resmi 3 sınıflı okul açılmış. Bu bina 1962 yılında yanınca, tekrar geçici binalarda tedrisat yapılmış. 1967 yılında şimdiki Okul Binası yapılmıştır.

İÇMESUYU : 1. Önceleri köy içindeki 2 yetersiz kaynaktan ve dereden alınan su içilmekte idi.
2. 1975 yılında Devlet-Halk işbirliği ile Bozpınar'dan demir boru ile getirilen kaynak suyu kullanılmaktadır.

YOL : 1. 1975 te Al Köyü üzerinden İlçeye bağlantısı yapıldı.
2. 1982 de Yurtbekler ve Yeniköy bağlantısı yapıldı

ELETRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1989 yılında ajente açıldı.

KAYNAK SULARI : 1. Rakrak Pınarı (Hanyeri), 2. Kanlı Pınar (Misrikan) 3. Mağaranın Suyu (Hanyeri)

KAPLICALAR : Hevesman Çermiği (Suyu serindir. Romatizmaya iyi geliyor)

GÖL VE GÖLETLER: 1. Çürükgöl : Kamışlı ve yosunlu olup ördek üremesine çok elverişlidir. Bol Yabanördeği yaşamaktadır.
2. Sülük Gölü (Dipsizgöl) : Derindir. Üzerinde gezen adacıklar vardır. Ördek ve balığa müsaittir.

SULAMA SUYU : Yoktur.

FİDANLAMA : 1. Kışlalar ve Sirya mevkilerinde1976 yılında, 2. Nalanslar ve Satar mevkilerinde, 1988 yılında fidanlama yapıldı.

MEZARLIK DUVARI : 1968 yılında mezarlık ihatası yapıldı.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR: 1. Kale: Köyün Doğusunda CAK Kalesi vardır.
2. Kilise: a) Nalanslar mevkiinde Kırıkkilise b) Hevesmen'de, suyun kıyısında ve Cak Kalesi'nin yanında olmak üzere 2 kilise var. Bunları, Serkis Oğullarından, Yiğit Berka'nın yaptırdığı söylenir.
3. Harabeler : Köyün 2 Km. Kuzeyinde Eski Sagre Köyü Harabeleri vardır.
4. Gorhana : Kiliselerin güneylerindedir.
5. Mezar ve Evler : 1992 tarihinde Afet Evleri yapılırken, kazılan temellerden ve geniş bir sahada, 1.5 metre tarla toprağının altından, mezarlar ve aynı mevkide ve aynı derinlikte ev kalıntıları çıktı.
6. Mağara : a) Kırıkkilise'nin Kuzeyinde, Kazan Dere'de 3 adet mağara vardır.
b) Hanyeri Posta Harabesi Güneydoğusunda da bir mağara vardır..

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 8 Km. Günydoğusunda Güneyden, Kuzeye uzanan Çatalsu Deresi'nin dar bir vadisinde kurulmuştur. Güneyi Çam ormanlarıyla kaplıdır. Hanyeri'nde Kışlakları var. Oturmamış zemin özelliği göstermektedir. Zaman, zaman yer kaymaları olmaktadır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. Sagre adının nereden geldiği kesin bilinmemektedir. Ancak rivayete göre; Bu rada yaşayan eski ailelerin ekserisi sağır olduğundan, Sağırlar Köyü deyimi zamanla şekil değiştirerek, Sagre olmuş.
2. ÇAMBELİ adı; Köyün her tarafının çam ormanları ile çevrili olmasına izafen bu ad verilmiş.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa; Köy çok eski bir yerleşim yeridir. Önceleri Eski Sagre denen yerde kurulu olan Köyün, sonradan akarsuyun yanına taşındığı sanılmaktadır. Buraya ilk gelen ailelerin; Evlerini, evlerin yapıldığı yerde kestikleri ağaçlarla yaptıkları söylenir.

KURUCU AİLELER

1. SULOGİLLER : Acara'dan gelmişler
2. ÇUFUTLAR : Azarbeycan'dan, Kır Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişer.
3. ZİFİRLER : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler
4. SADIKLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler
5. KÂMİL USTAGİL : Ahıska'dan gelmişler
6. ZOROLAR : Ahıska'dan gelmişler
7. DURAKLAR : Ahıska'dan gelmişler
8. MUHARREM HOCAGİL : Ahıska'dan gelmişler
9. CAVAKLAR : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler. (İlk gelenler)
10. BOZ ALİLER : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
11. DAVUTLAR : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
12. DURSUNGİLLER : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
13. MUSTİGİL : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
14. TOPÇUGİL : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
15. BAHRİGİL : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
16. MOLLA RECEPGİL : Ahıska - Kılde Köyü'nden gelmişler.
17. HACIGİL : Ahıska - Kılde Köyü'nden gelmişler.
18. BEĞLER : Ahıska - Zazola Köyü'nden gelmişler.
19. MUSTİ AĞAGİL : Ahıska - Cavahet Köyü'nden gelmişler.
20. DUMANLAR : Ahıska - Hona Köyü'nden gelmişler.
21. TEKGÜLLER : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
22. GÜLİGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
23. RAMİZGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.

SULOGİLLER

Aldıkları Soyadları
ÜLVAN - ASLAN

ÜLVAN

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Rahim ☆ Köyde
        - Enver, Server ☆ Köyde
      - Eflatun ☆ Köyde
        - Efreddin, Fahreddin, Gündüz ☆ BURSA
      - Kadim ☆ Köyde
        - Hüküm ☆ Köyde
      - Kerim ☆ Köyde
        - Enver ☆ İZMİR
        - Merdali ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde

ASLAN

- Haşim ☆ Köyde
  - Memedali ☆ HOLLANDA
  - Binali ☆ Köyde

ÇUFUTLAR

Aldıkları Soyadları
ŞENTÜRK - PEHLİVAN - ŞEKER
ERDOĞAN - TİKİCİ

ŞENTÜRK

- Arif > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Turgut (Öğretmen) ☆ Posof
    - Paşali ☆ Köyde
      - Reşat ☆ İSTANBUL
    - Halim ☆ İnegöl
      - Kadim ☆ İnegöl

PEHLİVAN

- Arif > ☆ Köyde
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Rızali ☆ İnegöl
      - Ali, Merdali ☆ Köyde
  - Teminder ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Efsel, Osman, Cengiz, Cemal ☆ İnegöl
    - Kurşun ☆ Köyde
      - Cabbar, Cemal ☆ İSTANBUL

ŞEKER

- Arif > ☆ Köyde
  - Sabit ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Teyfik ☆ Köyde
        - Memedali, Ekrem, Sebahattin ☆ Köyde

AKDOĞAN

- Arif > ☆ Köyde
  - Celali (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Merdali (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Binali (Gümrük Muh. Mem.) ☆ MERSİN
      - Akın, Turgut ☆ MERSİN

TİKİCİ

- Arif > ☆ Köyde
  - Celal ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Cahit, Ferman ☆ Köyde
      - Şakir ☆ MERSİN

ZİFİRLER

Aldıkları Soyadları
TAŞDEMİR - ERBOY

TAŞDEMİR

- Aziz > ☆ Köyde
  - Feyzullah ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ Köyde
      - Mevlüt, Seyfidar, Seyfet ☆ İZMİR
  - Ocak ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Mükerrem ☆ İSTANBUL
      - Müzeyyen, Mikail ☆ Köyde
    - Şabi (Oğlu Yok), ☆ Köyde
    - Şehri (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Bahri ☆ Köyde
      - Nizamettin ☆ ZONGULDAK
    - Kamber ☆ Köyde
      - Ziyaettin, Nevrettin, Seyfettin ☆ İSTANBUL
      - Nurettin ☆ İSTANBUL
      - Şerafettin ☆ Köyde

ERBOY

- Aziz > ☆ Köyde
  - Etem ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Sebahattin, Sedrettin, Zikrettin ☆ İnegöl
      - Bedrettin, Fikrettin ☆ İnegöl
    - Halit (Sonsuz) ☆ Köyde

SADIKLAR

Aldıkları Soyadları
KURŞUN - GÜRLER

KURŞUN

- Dursun > ☆ Köyde
  - Abdul ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ BURSA
      - Muhittin ☆ ZONGULDAK
  - Kamber ☆ Horasan

GÜRLER

- Sadık > ☆ Köyde
  - Haydar ☆ Köyde
    - Osman Naci (Şair-Güm. Muh. Mem.) ☆ İskenderun
    - Şevket (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Hamdi (Öğretmen) ☆ BURSA

KÂMİL USTAGİL

Aldıkları Soyadları
TOP

- Durak > ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Rezak ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
        - Şemistan, Yavuz, Suat ☆ Köyde
      - Resık (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Recep ☆ Köyde
        - Mansur ☆ BURSA
        - Mahmut ☆ Köyde
      - Feyzullah ☆ BURSA
      - İznullah ☆ Eleşkirt

ZOROLAR

Aldıkları Soyadları
GÜNDOĞDU

- Hurşut > ☆ Köyde
  - Şahpaz (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Musa ☆ ZONGULDAK
  - Meydan ☆ Köyde
    - Öztürk, Recep, Zirettin, Nusrettin ☆ İSTANBUL
    - İsmail ☆ Köyde
  - Vahit ☆ Köyde
    - Selahattin, Meheddin ☆ İSTANBUL
    - Nurettin, Alaattin ☆ Köyde

DURAKLAR

Aldıkları Soyadları
KAYA - AKDAĞ

KAYA

- Durak > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Kadir ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ Yurtbekler
  - Sefer ☆ Köyde
    - Etem ☆ Köyde
      - Şemsettin ☆ KARS
      - Abdurrahman ☆ Köyde
        - Hilmi ☆ Köyde
          - Zülali (Öğretmen) ☆ Köyde

AKDAĞ

- Durak > ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Rüştü ☆ Köyde
      - Veysel ☆ İnegöl
      - Karani, Ahmet (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Mehmet ☆ İSTANBUL

MUHARREM HOCAGIL

Aldıkları Soyadları
CENGİZ - ŞEKER - UÇAR

CENGİZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Gafur, Nazir, Paşali, Ahmet ☆ İSTANBUL
    - Muzaffer ☆ Köyde
      - Mühibbi ☆ Köyde

ŞEKER

- Ali > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Fehmi ☆ İSTANBUL
  - Şirin ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde

UÇAR

- Ali > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ Köyde
      - Sebahattin ☆ İZMİR
    - Cemal ☆ Köyde
      - Vacip ☆ ZONGULDAK
      - Fikret ☆ İSTANBUL
      - Zikri ☆ KARS
      - Soner ☆ Köyde

CAVAKLAR : 1920 yılında gitmişler ☆ İznik

BOZALİLER : 1800 yılında gitmişler ☆ KONYA

DAVUTLAR

Aldıkları Soyadları
KOÇAK - ERDOĞAN - AKTAŞ

KOÇAK

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Kahriman (Oğlu Yok), Reşit (Oğlu Yok) ☆ Köyde

ERDOĞAN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Habip ☆ Köyde
    - Refik (Nalbant) ☆ İSTANBUL
    - Teyfik ☆ ANKARA

AKTAŞ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Hazık ☆ Köyde
      - Fikret ☆ İSTANBUL
      - Fuat (PTT) ☆ İZMİT
      - Fikri (PTT) ☆ ERZURUM
    - Rasim ☆ Köyde
      - Yener, Önder ☆ FRANSA

DURSUNGİLLER

Aldıkları Soyadları
HANEDAR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Dursun (Oğlu Yok) ☆ Köyde
- Eyüp > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Cabbar, Selver ☆ ANKARA
    - Kamber (Oğlu Yok), Nevzat (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Müddet ☆ Köyde
      - Servet (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Necdet, Şefik ☆ HOLLANDA
    - Evsel ☆ Köyde
      - Ayfeddin ☆ Köyde

MUSTİGİL

Aldıkları Soyadları
EKER

- Osman > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde
      - Rahmi ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İsmail (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Keramettin ☆ Köyde

TOPÇUGİL

Aldıkları Soyadları
ŞAN - KARATAŞ

ŞAN

- Tufan > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Halis (Jandarma Bşçvş.) ☆ BURSA
      - Aydemir (Öğrt.), Memet (Öğrt.) ☆ BURSA
    - Nazım ☆ BURSA
      - Mülazim, Mikail, Kazım ☆ BURSA
    - İsmet ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Köyde

KARATAŞ

- Tufan > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - ..... (Öğretmen) ☆ .....
    - ..... (Polis) ☆ .....

BAHRİGİL

Aldıkları Soyadları
ULGAR

- Bahri > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Seyfettin ☆ Köyde
      - Temel ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Öner ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Mecit (Gardiyan) ☆ ANKARA
      - Önder ☆ ANKARA
  - Şevki ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Salih ☆ ELAZIĞ
    - Cengiz (Polis) ☆ ANKARA

MOLLA RECEPGİL

Aldıkları Soyadları
SOLMAZ - YILDIZ

SOLMAZ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Recep (Hoca) ☆ Köyde
    - Hilmi (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Cemal ☆ BURSA
  - Celil ☆ Köyde
    - Cevdet ☆ BURSA
    - Hayrettin ☆ BURSA

YILDIZ

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ BURSA
    - Asker ☆ BURSA
  - Yusuf ☆ ORDU
  - Şefik ☆ Köyde

HACİGİL

Aldıkları Soyadları
AKYÜZ - ÖZYAY

AKYÜZ

- Aziz > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ ANKARA
      - Zeki ☆ ANKARA
    - Gaffariye ☆ Köyde
      - Yaşar (Harita Gen. Müdürlüğü) ☆ ANKARA
      - Erhan ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Hakan ☆ ANKARA
      - Orhan ☆ ANKARA
      - Ayhan ☆ ANKARA
      - İlhan ☆ ANKARA

ÖZYAY

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Ferhat ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - M.İlhan ☆ Köyde
        - Sebahattin (Polis) ☆ANKARA
        - Bahattin ☆ ANKARA
      - Zühtü ☆ SİVAS
        - Nizamettin (Or. Muh. Mem.) ☆ ERZURUM

BEĞLER

Aldıkları Soyadları
ERDEM

- Kaya > ☆ Köyde
  - Ekrem ☆ Köyde

MUSTİ AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLGİLİ

- Ömer (Hoca) ☆ Köyde
  - Cebrail ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ İSTANBUL

DUMANLAR

Aldıkları Soyadları
AYDIN

- Hamza (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Temel ☆ HOLLANDA
    - Yasin ☆ HOLLANDA
    - Tahsin ☆ HOLLANDA
  - Memet ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
    - Muammer ☆ Köyde
    - Temindar ☆ Köyde
  - Gafur (Hoca) ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
    - Necip ☆ ALMANYA
  - Nuri ☆ Köyde
    - İsmail (Mal Müdürü) ☆ MERSİN
    - İsak (Sağlık Memuru) ☆ Posof
    - İlimdar (TCK Memur) ☆ ADANA
  - Zihni (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Temel ☆ HOLLANDA
      - Yasin ☆ HOLLANDA
      - Tahsin ☆ HOLLANDA

TEKGÜLLER

Aldıkları Soyadları
ERGÜL

- Taştan > ☆ Köyde
  - Mehmet ☆ Köyde
    - Bedrettin ☆ İnegöl
  - Ahmet ☆ HOLLANDA
  - Halis ☆ HOLLANDA
  - Osman (Öğretmen) .....
    - Birdal .....
  - İlyaz ☆ HOLLANDA

GÜLİGİL Aldıkları Soyadları DEĞİRMENCİ		RAMİZGİL Aldıkları Soyadları GÜMÜŞ	
• Güli >	☆ Köyde	• Ramiz (Hoca) >	☆ Köyde
└Yahya (Pehlivan)	☆ Köyde	└Fahrettin	☆ MALATYA
├ Nuri	☆ Köyde		
├ Remzi	☆ HOLLANDA		
├ Şemsi	☆ HOLLANDA		
└ Şinasi	☆ HOLLANDA		

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rüştü Bilgili	..... - 1914
2. Recep Solmaz	1914 - 1933
3. Kâmil Bilgili	1934 - 1940
4. Şahpaz Hoca	1940 - 1946
5. Ramiz Gümüş	1946 - 1951
6. Memet Taşçı	1951 - 1956
7. Aslan Akyüz	1956 - 1957
8. Gafur Aydın	1957 - 1966
9. Ahmet Özdemir	1966 - 1968
10. Yahya Uğurlu	1968 - 1986
11. Ahmet Sağdıç	1986 - 1990
12. İlyas Sarı	1990 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rüstem Pehlivan	1923 - 1926
2. Bilal Şeker	1926 - 1928
3. Şirin Şeker	1928 - 1932
4. Aslan Yıldırım	1932 - 1934
5. Binali Aslan	1934 - 1942
6. Gafur Cengiz	1942 - 1946
7. Eflatun Ülvan	1946 - 1952
8. Mehmet Özyay	1952 - 1963
9. Gafur Cengiz	1963 - 1977
10. Mihrali Pehlivan	1977 - 1984
11. Cahit Tikici	1984 - 1984
12. Enver Ülvan	1984 - 1992 Devam

GAZİLER

1. Feyzullah Top	(1314)	Yunan Harbi
2. Kerim Ülven	(1313)	Yunan Harbi
3. Mustafa Taştan	(1316)	Yunan Harbi
4. Şener Çiftçi	(1953)	Kıbrıs Barış Harekatı

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Recep Solmaz	1923 - 1935
2. Naci Efendi	1935 - 1937
3. Emin Efendi	1937 - 1939
4. Mevlüt Değirmenci	1939 - 1943
5. Zekeriye Gürler	1943 - 1946
6. Hamdi Gürler	1946 - 1949
7. Hilmi Solmaz	1949 - 1962
8. Mukaddim Erdem	1955 - 1962
9. Nurettin Tezce	1963 - 1964
10. Fahrettin Hitay	1963 - 1964
11. Cevat Ergün	1964 - 1976
12. Süreyya Alpay	1965 - 1967
13. Temcit Özdemir	1967 - 1970
14. Perüze Çağlayan	1969 - 1970
15. Erol Gürler	1969 - 1974
16. Musa Çiftçi	1970 - 1972
17. Dursun Çiftçi	1972 - 1974
18. Mehmet Köse	1972 - 1974
19. Hasan Avcıbaşı	1972 - 1975
20. Selahattin Tüter	1974 - 1975
21. Hüdayi Aslantürk	1975 - 1976
22. Recep Tosun	1975 - 1976
23. Hikmet Çolak	1975 - 1981
24. Fevzi Gülçiçek	1976 - 1977
25. Esen Top	1976 - 1977
26. Turgut Şentürk	1977 - 1978
27. Hasan Yüksel	1979 - 1980
28. Yücel Yılmaz	1979 - 1980
29. Fehmi Özer	1979 - 1980
30. Cihat Erdem	1981 -

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Recep Solmaz
2. Recep Top
3. Ali Erboy
4. Molla Muharrem
5. Zihni Aydın
6. Ömer Bilgili
7. Cebrail Bilgili
8. Salih Biçer
9. Hamza Aydın
10. Gafur Aydın
11. Zihni Aydın
12. Ramiz Gümüş

ÖĞRETMENLER

1. Hamdi Gürler
2. Hilmi Solmaz
3. Turgut Şentürk
4. Zülali Kaya
5. Aydemir Şan
6. Memet Şan
7. Nevzat Hanedar
8. Servet Hanedar
9. Şemistan Solmaz
10. Osman Ergül

MAL MÜDÜRÜ

1. İsmail Aydın

MÜHENDİSLER

1. Nizamettin Özyay (Or.Mh.)
2. Selçuk Özyay (Ziraat Mh.)
3. Tibet Özyay (Ziraat Mh.)

POLİSLER

1. Cengiz Ulgar
2. Sebahattin Özyay

GÜMRÜKÇÜLER

1. Binali Akdoğan
2. O. Naci Gürler

SAĞLIK MEMURU

1. İsak Aydın

ŞAİRLER

1. Osman Naci Gürler
2. Hicabi Bulut
3. Dursun (İLHAKÎ) 1847-1947

PEHLİVANLAR

1. Celali Akdoğan
2. Yahya Değirmenci
3. Fahri Gümüş
4. Nüfreddin Demirci
5. Fahrettin Ergül
6. Selver Ülvan

Aşıküzeyir Köyü'nden bir görünüm.

Aşıkzülâli Köyü'nden bir görünüm.

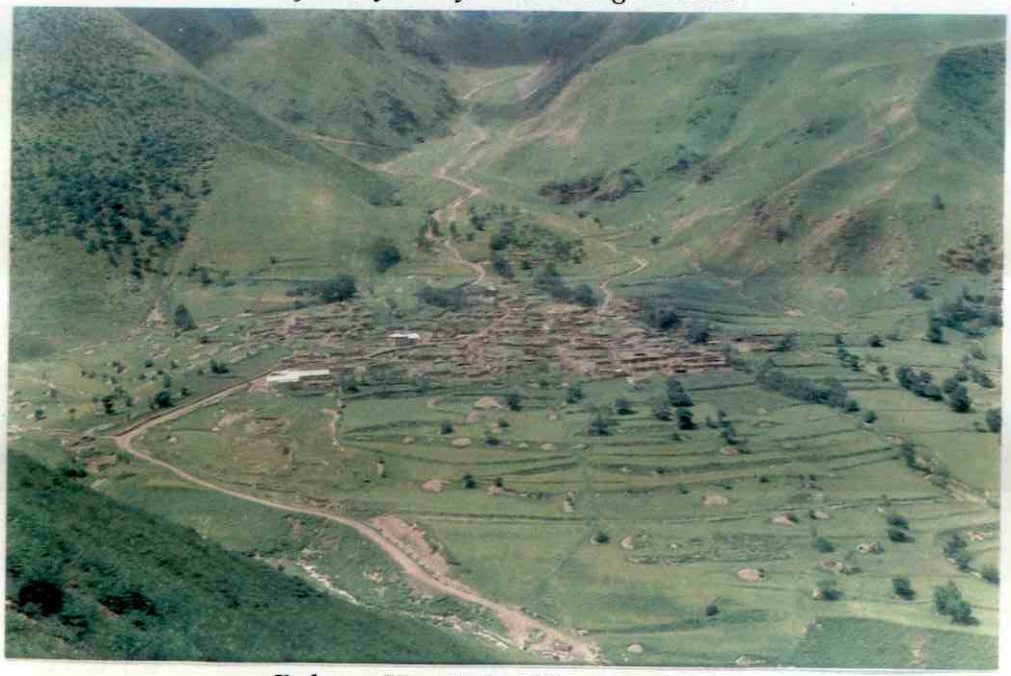

Balgöze Köyü'nden bir görünüm.

Baykent Köyü'nden bir görünüm.

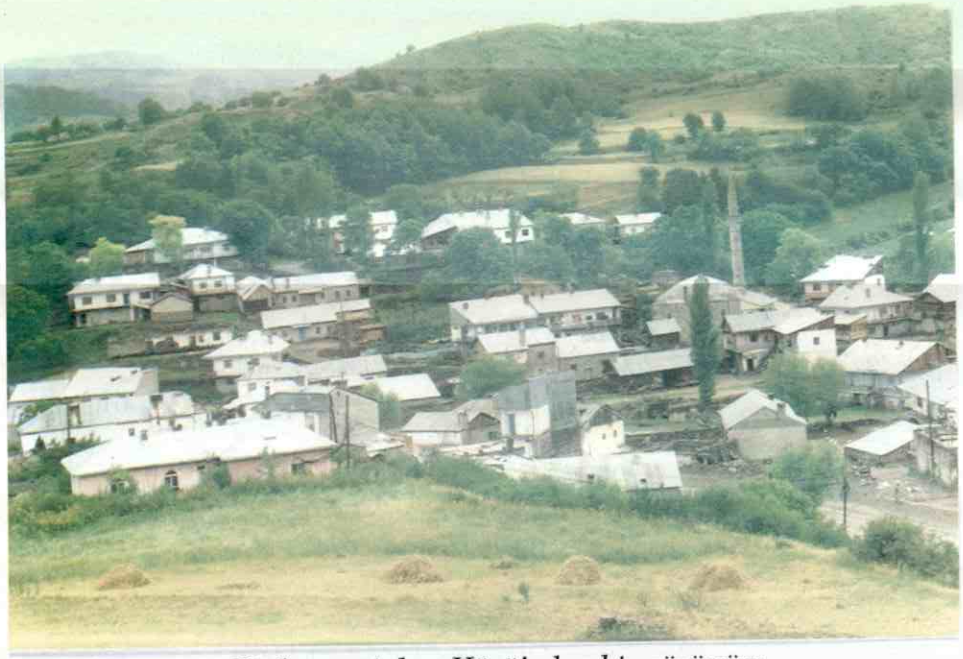

Binbaşıeminbey Köyü'nden bir görünüm.

Çakırkoç Köyü'nden bir görünüm.

Çambeli Köyü'nden bir görünüm.

Çamyazı Köyü'nden bir görünüm.

ÇAMYAZI (Ohtel)

Çamyazı Köyü'nün, çamlıktır düzü,
Hıram endişesi, kan ağlar gözü,
Bilmezler hileyi, açıktır sözü,
Karşıda görünür, yaylası vardır.

CAMİİ : 1958 yılına kadar köy odalarında ibadetlerini yapan köylüler, 1958 yılında, yıkılan kilisenin yerinde bir cami yapmışlardır.

OKUL : Köy odalarında,Aynı köyden Hocalar Medrese öğretimi yaparlarmış. 1928'den sonra yine Köy odalarında Halk okulları devam etmiş. Öğrenciler Asmakonak Köyü'ne gidip gelirlermiş. 1942 yılında eğitmenli İlkokul açılmış. Köy odalarında tedrisat yapmış.1944-1945 te köy tarafından Okul Binası yapılınca 1947-48 Öğretim yılında, 5 sınıflı İlkokul açılmış. Okul Binası 1984 yılında Devlet tarafından tek sınıf ve tek Lojmanlı olarak yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Sekele Pınarı'nın suyu, ağaç borularla Hıram'dan geçirilerek, toprak arkla köye getirilmiş.
2. 1957 tarihinde, Devlet-Köy işbirliği ile Dağ Tarlaları Pınarı'nın suyu getirilerek, 7 yerde akıtıldı.

YOL : 1. Virajdan 1977'de 2 750 m. , 2. Asmakonak'tan, 1987'de, 2500 m. yol ile anayola bağlandı.

ELEKTRİK : 1983'de verildi.

TELEFON : 1986'da verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Taşpınar, 2. Rıkrıka, 3. Kevanoğlu Pınarları.

KAPLICA : Alinin Değirmeni'nin Çermiği: Romatizma, uyuz ve egzama için iyi gelen soğuk, ekşimtrak su var.

GÖL VE GÖLET : 1. Köyün kuzeyinde Cancağın Gölü, aynı adlı dereye akıntısı var. Çimli, bultumludur. Etrafı çayırlıktır.
2. Yaylaların gölü; Köyün yaylalarının arkasındadır.

SULAMA SUYU : Yok

MADENLER : 1. Toprak Boya : Köyün Güneydoğusunda Yoşa, Sekele (Hıram)da kırmızı ve gök boyalı taşlar.
2. Sekele ve Küpçüler (Hıram) da Demir filizi var olduğu söylenmektedir.
3. Kum Ocakları : Kumlu mevkiinde Etermit karışık kum var .

TARİHİ KALINTI : 1. Kilise: Şimdiki Caminin yerinde bir kilise vardı.
2. Gorhana: Kilisenin Güneyinde halen duruyor.
3. Kanal: Haci Ali LAÇİN'in Samanlığı ile Behçet Doğruyol'un kapısından geçen bir kanal var.
4. Yazılı Taş : Kiliseden kalma ve halen Camiin yanında bulunan ve okunamıyan bir yazılı taş var.
5. Kil Küp : Kokolavur mevkiinde kazdıkça çıkarılabiliyor. Halen Behçet Doğruyol'da 2 adet var.

DİĞER VARLIKLAR : 1. Değirmen : Ali Laçin, Mevlüt Akyüz, Şahismail Erdem'e ait üç, su ile çalışan değirmen vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 10 Km. Güneyinde, Ulgar Dağı yamaçlarının kuzeyinde, yüksekçe bir plato üzerinde kurulmuştur. Batısından akan derenin yamaçları karışık ağaç türlerinden oluşan meşe ile kaplıdır. Sekel ve Kumlu mevkileri çam ve Ladin ormanları ile çevrilidir. Yüksek rakımlı köylerden birisidir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. OHTEL adının neden konduğu bilinmemektedir.
2. ÇAMYAZI denmesinin nedeni, köyün güneyindeki düzlük yamacın çam ormanlarıyla kaplı oluşundadır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, köy eski yerleşim yerlerinden birisidir. Ancak yeni neslin ilk gelen Sülalesinin; Acara'dan gelen Yusufoğulları, Ahıska'nın Apiyet köyünden gelen Ömeroğulları, Entel köyünden gelen Taşçılar olduğu söylenmektedir.

KURUCU AİLELER

1. TÜREN AĞ AGİL : Ahiska'nın Sımada Köyünden gelmişler.
2. PAMAÇLIGİL : Ahiska'nın Pamaç Köyünden gelmişler.
3. ŞABANAĞ AGİL : İstanbul'dan gelmişler.
4. TAŞÇIGİL : Ahıska İl'inin Entel Köyü'nden gelmişler.
5. ÖMERAĞ AGİL : Ahıska İl'inin Apyet Köyünden gelmişler.
6. BAHRİLER : Ahıska İl'inin Apyet Köyünden gelmişler.
7. YUSUFAĞ AGİL : Acara'dan gelmişler.
8. TİLOLAR : Ahıska'dan gelmişler.

TÜREN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ÇAKIR - BİLİCAN - YILMAZ

ÇAKIR

- •Yusuf (Hoca - Ahıska Merkez Camii İmamı) > ☆ Köyde
  - Türen (Hoca) ☆ Köyde
    - Seyfettin (Hoca) ☆ Köyde
      - Şükrü ☆ Köyde
        - Medet ☆ Köyde
      - Rüştü ☆ Köyde
        - Hikmet ☆ BELÇİKA
      - Mitat ☆ Köyde
        - İmdat (PTT) ☆ Posof
      - Osman (Oğlu Yok) ☆ Köyde

BİLİCAN

- •Yusuf (Hoca - Aıska Merkez Camii İmamı) > ☆ Köyde
  - Türen (Hoca) ☆ Köyde
    - Celali (Hoca) ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Temel (Hoca) ☆ İnegöl
        - Kemal, Cemal, Cemil, Kenan ☆ İSTANBUL
      - Abdullah ☆ Köyde
        - İznullah ☆ İnegöl
          - Yahya, Sıddık (Polis) ☆ İnegöl
      - Nurali ☆ Köyde
        - Ahmet, İsrail ☆ Köyde
        - Metin ☆ BELÇİKA
      - Memet ☆ Köyde
        - Ömer, Mustafa ☆ BELÇİKA
        - Ahmet, İsrafil ☆ Köyde

YILMAZ

- •Loman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Hamit (Hoca) ☆ Köyde
    - Ellez (Oğlu Yok), Abbas ☆ Köyde
    - Şahpaz ☆ Ulukışla
      - Zeki (Öğretmen) ☆ NİĞDE
    - Nazım (Makinist) ☆ NİĞDE
      - Yusuf, Orhan, Yılmaz ☆ NİĞDE

PAMAÇLIGİL

Aldıkları Soyadları
AKYÜZ

- • Çako > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Naim (Öğretmen) ☆ KIRŞEHİR
      - Nurettin ☆ İSTANBUL
      - İsmail ☆ ALMANYA
      - Nazım (Makina Tek.) ☆ K.MARAŞ
    - Murat ☆ Köyde
      - Sedrettin, Fahrettin ☆ Köyde
      - Hayrettin (Astsubay)
      - Alaattin, Niyettin ☆ İSTANBUL
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Cevdet (TCK Şef), Paşa (TCK Şef) ☆ KONYA
    - Şevki ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Sabri (Şair) ☆ Köyde
      - Sehettin (Makina Tek.), Sebahattin ☆ TRABZON
    - Fazlı ☆ Köyde
      - Turgut, Tunceyir ☆ İSTANBUL

ŞABAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ŞAHİN - ÖZER

ŞAHİN

- • Küçük Yusuf > ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Rezzak ☆ Köyde
      - Aslan ☆ KAYSERİ
        - İhsan ☆ İSTANBUL
        - Mikai, İrfan ☆ İSTANBUL
      - Hamit (Oğlu Yok - DSİ) ☆ KAYSERİ
    - Hüsen ☆ Köyde
      - Cengiz (Polis) ☆ İSTANBUL
      - Kasım, Tahsin (TEK), Muhsin ☆ İSTANBUL

Mahmut (Hoca)	☆ Köyde
├ Memet (Hoca)	☆ Köyde
│ ├ Abdurrahman	☆ ALMANYA
│ ├ Abamüslim (Hoca)	☆ Posof
│ └ Resül (Hoca - Vaaz)	☆ İnegöl
└ Hamdi	☆ Köyde
├ Lütfü, Müftü (İş B. Mem.), Zekeriya	☆ İSTANBUL
└ Muammer	☆ İnegöl

ÖZER

•Küçük Yusuf >	☆ Köyde
└ Şaban	☆ Köyde
└ ..... (Şehit)	
└ Mevlüt	☆ Köyde
├ Hazık	☆ Köyde
│ ├ Temcit	☆ Köyde
│ ├ Feyyaz	☆ BELÇİKA
│ └ Mustafa, Yaşar	☆ ALMANYA
└ Taştan	☆ Bulanık-MUŞ
├ İlimdar, Kenan	☆ Bulanık-MUŞ
└ Hilmi	☆ İnegöl

TAŞÇIGİL

Aldıkları Soyadları
ERDEM - KARTAL

ERDEM

• Ragıp >	☆ Köyde
└ Rıza	☆ Köyde
├ Şahismail	☆ Köyde
│ ├ Melik (Astsubay)	☆ ANKARA
│ ├ Sıtkı	☆ BURSA
│ └ Selim	☆ Köyde
├ Cimşit	☆ BELÇİKA
│ └ Zeki	☆ Köyde
├ Hüsnü	☆ ALMANYA
│ ├ Bahattin	☆ BURSA
│ └ İnayet, Cemasettin, Cemalettin	☆ ALMANYA
└ Zikri (Oğlu Yok)	☆ Köyde

KARTAL

• Ragıp >	☆ Köyde
├ Dursun	☆ Köyde
│ ├ Teher	☆ Köyde
│ │ ├ Sinasi	☆ ALMANYA
│ │ └ Faibi, Onur, Ecevit	☆ Köyde
│ ├ Zabit	☆ ALMANYA
│ │ └ Yener	☆ ALMANYA
│ └ Şemsettin	☆ Köyde
│ ├ Hükümdar	☆ HOLLANDA
│ └ Şahset	☆ Köyde
├ Rahim (Oğlu Yok)	☆ Köyde
├ Refet	☆ Köyde
│ └ Zülali	☆ Köyde
│ └ Alim	☆ BALIKESİR
└ Şakir	☆ Köyde
├ Merdali	☆ Köyde
│ └ İhsan, Sefer	☆ AYDIN
├ Aslan	☆ Köyde
│ └ Yaşar	☆ BALIKESİR
└ Kerim	☆ Köyde
└ Selahattin	☆ ZONGULDAK

ÖMER AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
DOĞRUEL - DOĞRUYOL - ÖZCAN

DOĞRUEL

• Ömer >	☆ Köyde
└ Pehlül	☆ Köyde
└ Şeheddis	☆ Köyde
├ Sedrettin	☆ ALMANYA
└ Memet (Polis)	☆ İZMİR
└ Şedimen	☆ Köyde
├ Enver	☆ İSTANBUL
├ Kanber	☆ İSTANBUL
└ Server	☆ İSTANBUL

DOĞRUYOL

• Ömer >	☆ Köyde
└ Pehlül	☆ Köyde
├ Beşet	☆ Köyde
│ ├ Ali	☆ Köyde
│ │ ├ İsrail	☆ Köyde
│ │ ├ İsa	☆ Köyde
│ │ └ Efrail	☆ Köyde
│ ├ Alaattin	☆ Köyde
│ │ └ Süleyman	☆ Köyde
│ └ Mansur (Oğlu Yok)	☆ Köyde
└ Kahriman	☆ Köyde
├ Necet	☆ İSTANBUL
├ Necmettin	☆ İSTANBUL
├ Nusrettin (Hoca)	☆ Köyde
└ Hüsamettin	☆ Köyde

ÖZCAN

• Ömer >	☆ Köyde
└ İdris	☆ Köyde
├ Ağali	☆ Köyde
│ ├ Kadim	☆ İSTANBUL
│ ├ Nedim	☆ İSTANBUL
│ └ Niyaz	☆ İSTANBUL
├ Paşali	☆ Köyde
│ ├ Süleyman	☆ İSTANBUL
│ ├ Yazdan	☆ İSTANBUL
│ └ Cevat	☆ İSTANBUL
├ Kemal	☆ Köyde
│ ├ Yavuz	☆ İSTANBUL
│ └ Yılmaz	☆ BELÇİKA
├ Mihrali	☆ Köyde
│ ├ Mukim	☆ İnegöl
│ ├ Aytekin	☆ İnegöl
│ └ Yakup	☆ Köyde
├ Ayvaz	☆ Köyde
│ ├ Şenlik	☆ BELÇİKA
│ ├ İlyaz	☆ İnegöl
│ └ Fevzi	☆ Köyde
└ Reyhan	☆ BELÇİKA
├ İlhan	☆ BELÇİKA
├ Burhan	☆ BELÇİKA
└ Orhan	☆ Köyde

BAHRİLER

Aldıkları Soyadları
LAÇİN - TEKİN - ŞENOL

LAÇİN

• Bahri >	☆ Köyde
└ İsmail	☆ Köyde
├ Hc. Ali	☆ Köyde
│ ├ Ferman	☆ ALMANYA
│ ├ Faik	☆ ALMANYA
│ ├ Şefik	☆ Hanak
│ └ Şahmurat	☆ İZMİR
├ Kaya	☆ ARDAHAN
│ ├ Vehpi	☆ ARDAHAN
│ └ Mehdi	☆ ARDAHAN
└ Altan	☆ Köyde
├ Kurban	☆ BURSA
├ Hüküm	☆ BURSA
└ İlimdar	☆ BURSA

TEKİN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Bahri ☆ Köyde
    - Kâmil ☆ Köyde
      - Asker ☆ Köyde
      - Zeker ☆ Çakırkoç
      - Zihni ☆ Köyde
        - Resul ☆ Köyde
        - İrfan ☆ İSTANBUL
        - İkram ☆ BURSA
      - Fehmi ☆ Köyde
        - Şener (Hoca) ☆ İnegöl
      - Asker ☆ Köyde
        - Cabbar ☆ İnegöl
        - Seyyaf ☆ BELÇİKA

ŞENOL

- Hasan > ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Bahri ☆ Köyde
      - Asım ☆ Köyde
        - Ekrem (Astsubay) ☆ ANKARA
        - Yüksel ☆ Z. Ereğli
        - Toper ☆ KAYSERİ
        - Tugay ☆ KAYSERİ
      - Kâzım ☆ Köyde
        - Erkan ☆ ZONGULDAK
        - Necat ☆ ZONGULDAK
        - Ulgar ☆ BELÇİKA
        - Erdinç ☆ Köyde
      - Faik ☆ ANKARA
        - Atanur (Akbank Memur)

TİLOLAR

Aldıkları Soyadları

ŞİMŞEK

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Hazık ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ ALMANYA
    - Temcit ☆ ALMANYA
    - Mustafa ☆ ALMANYA
  - Taştan ☆ ZONGULDAK
    - İlimdar ☆ ZONGULDAK
    - Seddi ☆ ZONGULDAK

YUSUF AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

YIDIRIM - ÇANKAYA

YILDIRIM

- İsmail > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - İbrahim (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Halil ☆ Köyde
      - Bilal ☆ KAYSERİ
    - Seyfullah (Uzman Çavuş) ☆ ARDAHAN
    - Harun ☆ Köyde
    - Hafız ☆ Köyde
      - Nafiz ☆ Köyde
    - Resul ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
      - Abamüslüm ☆ Köyde
      - Fariz ☆ Köyde

ÇANKAYA

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
      - Zülali ☆ Z. Ereğli
    - Mehmet ☆ Köyde
      - Etem ☆ İSTANBUL
      - Nevzat ☆ İSTANBUL
      - Aydın ☆ İSTANBUL
    - Mürsel ☆ KONYA
    - Abdul ☆ KONYA
    - Haydar (Astsubay) ☆ ANKARA
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Sadrazam ☆ İSTANBUL
    - Hüccet ☆ İSTANBUL
    - Necati ☆ İSTANBUL
    - Nazir ☆ Z. Ereğli
    - Fevzi ☆ Z. Ereğli
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Yılmaz ☆ Z. Ereğli
    - Muharrem ☆ Z. Ereğli
    - Arif (Öğretmen) ☆ Z. Ereğli
    - Yazdan ☆ Z. Ereğli

LATİFLER : 1878'de Muş İl'inin, Bulanık İlçesi'ne gitmişler

SEYFİDARLAR: 1878'de Ardahan İl'i, Sarzep Köyü'ne gitmişler.

AŞIKGİL : 1878'de Ardahan İl'i, Sarzep Köyü'ne gitmişler.

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mihrali Öztürk	1940 - 1942
2. Hazım Öztürk	1942 - 1943
3. Abbas Yılmaz	1943 - 1946
4. Şaban	1946 - 1961
5. Kaplan Erdem	1948 - 1955
6. Salih Gültekin	1955 - 1956
7. İsrafil Taşkıran	1956 - 1957
8. Gafur Demirhan	1957 - 1958
9. Hafiz	1958 - 1959
10. Sedrettin Uzun	1959 - 1968
11. İlyas Ölçer	1961 - 1970
12. Nihat Doğru	1968 - 1969
13. Sehetin Elkılıç	1969 - 1971
14. Fezayir Çağlayan	1970 - 1980 Devam
15. Sofu Uludağ	1970 - 1981 Devam
16. Y. Salih Şimşek	1971 - 1975
17. Erol Kayhan	1979 - 1980
18. Salih Can	1980 - 1981

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Yusuf Oğlu Rüstem	1922 - 1923
2. Kâmil Oğlu Mahmut	1923 - 1924
3. Türen Oğlu Seyfettin	1924 - 1925
4. Şahpaz Oğlu Mahmut	1925 - 1926
5. Ragıp Oğlu Rıza	1926 - 1928
6. İsmail Oğlu Ali	1928 - 1932
7. Ömer Oğlu Behçet	1932 - 1936
8. Abbas Yılmaz	1936 - 1940
9. Şükrü Çakır	1940 - 1944
10. Ahmet Yıldırım	1944 - 1949
11. Mülazim Akyüz	1949 - 1953
12. Şeheddiz Doğruyol	1953 - 1964
13. Mülazim Akyüz	1964- 1968
14. Hamza Çankaya	1968 - 1973
15. Şahismail Erdem	1973 - 1977
16. Hamza Çankaya	1977 - 1984
17. Sedrettin Akyüz	1984 - 1992 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mahmut Şahin	1923 - 1925
2. Celali Bilican	1925 - 1963
3. Mehmet Şahin	1963 - 1965
4. Ahmet Taşçı	1965 - 1973
5. Nusrettin Doğruyol	1973 - 1992 Devam

ŞEHİT

1. Şaban Özer'in oğlu	(1316)	İstiklâl Harbi

1.Resül Yıldırım	(1312)	İstiklâl Savaşı
2. Ahmet Yıldırım	(1314)	İstiklâl Harbi
3. Reyhan Özcan	(1929)	Kore Savaşı
4. Dursun Kartal	(1318)	Gürcü Harbi
5. Celali Bilican	(1317)	Gürcü Harbi
6. İdris Özcan	(1316)	Gürcü Harbi
7. Pehlül Özcan	(1318)	Gürcü Harbi
8. Şaban Şahin	(1317)	Gürcü Harbi

GAZİLER

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Yusuf Çakır
2. Türen Çakır
3. Seyfettin Çakır
4. Celali Bilici
5. Temel Bilici
6. Loman Yılmaz
7. Hamit Yılmaz
8. Mahmut Şahin
9. Mehmet Şahin
10. Abamüslüm Şahin
11. Resul Şahin (Vaaz)
12. Arif Şahin (Müftü)
13. Nusrettin Doğruyol
14. Şener Tekin

ÖĞRETMENLER

1. Arif Yıldırım
2. Zeki Yılmaz
3. Naim Akyüz

ASTSUBAYLAR

1. Haydar Çankaya
2. Seyfullah Yıldırım
3. Ekrem Şenol
4. Hayrettin Akyüz
5. Melik Erdem

ŞAİR

1. Sabri Akyüz

POLİSLER

1. Memet Doğruel
2. Sıddık Bilican

PEHLİVANLAR

1. Ali Laçin
2. Aziz Akyüz
3. Bedel Yıldırım
4. Reyhan Özcan

MARANGOZLAR

1. Zihni Tekin
2. Aslan Şahin

İdare edenler ile idare edilenler,
aynı kefeye oturmasını
beceremedikleri müddetçe,
sosyal barıştan söz etmek
mümkün olmaz..

ÇAYIRÇİMEN (Lamiyan)

Çayırçimen'in de etrafı çayır,
Çoktur ekin tarla, vermiyor hayır,
Yeri düz ovadır, sanmayın bayır,
Kod'da bir küçücük, korusu vardır.

CAMİİ : 1. Şimdiki Caminin yerinde eskiden baratlı(izinli) bir Caminin olduğu ve sonradan yıkıldığı söylenir.
2. Eski Caminin yerinde ve iki mahallenin ortasındaki üç yol kavşağında, köy halkı 1963 yılında yeniden ve betonarme bir cami binası yapmıştır. 1994 yılında aynı yerinde biraz büyültülerek restore edilmiştir.

OKUL : 1. Daha önceleri yakın köy okullarından yararlanarak, gerek Halk Okulları ve gerek, ilkokul tahsillerini sürdürmüşler.
2. 1967 yılında yapımı tamamlanan İlkokul Binasında, beş sınıflı İlkokul 1967-68 Öğretim Yılında tedrisata başladı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, Kod'un pınarından ve akar sulardan alınan su kullanılırdı.
2. 1963 yılında Devlet-Halk işbirliğiyle ve demir boru ile getirilen kaynak suyu, köyün iki yerinde akıtıldı.

YOL : Gurup Köyleri Yol Yaptırma Derneği'nin, yakıt parası katkılarıyla YSE tarafından 1967 tarihinde yapıldı. Daha sonra genişletme ve kumlama işleri yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1985 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Kara Pınar, 2.Soğuk Pınar, 3. Çağya Pınarı, 4. Kod Pınarı

KAPLICA : Düzlerin batağındaki soğuk ekşimtrak su, kaşıntı ve ağrılara iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur

TARİHİ KALINTI : 1. Garip Mezarları : Kime ait olduğu bilinmeyen mezarlar, Kod'un Çam fidanlığının içindedir.
2. Harabeler: Nakora harabeleri, aynı adla anılan mevkide eski bir köye ait olduğu sanılmaktadır.
3. Yazılı Taş : Mezarlığın içinde, Latin ve Arap harflerine benzemeyen yazılarla Yazılı Taşlar ve Koç Kafasına benzer kabartmalar vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin 14 Km. Kuzeyinde, Kodiyan ve Sesödile Tepeleri'nin Kuzeydoğu yamaçlarındaki düzlük ve az meyilli bir platosunda kurulmuştur. Arazisinden, üç küçük dere akmaktadır. Kodun Meşesi denen, bahçemsi bir Çam koruluğu köye ayrı bir güzellik vermektedir. 1990 lı yıllarda bu koruluğun etrafı, Devlet-Halk işbirliği ile yeniden fidanlandırıldı. Kayınlı, İlçe Merkezi, Gönülaçan Köyleri ile sınırlıdır. Köyün Batısında az bir fındalığı vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. LAMİYAN adının nerden geldiği kesin olarak bilinmemektedir.
2. ÇAYIRÇİMEN, adının, köyde çayırlıkların, yeşil ot alanlarının çok olmasından verildiği biliniyor.

KURULUŞ U : Eski Cami, okunamayan Eski Yazılar, Koç Başı işlemeleri, Köy Harabesi gösteriyor ki, burası eski yerleşim yerlerinden birisidir. Ancak, Şimdiki köyün nasıl ve kimler tarafından ilk defa kurulduğu bilinmiyor.

KURUCU AİLELER

1. SİSİLER : Nereden geldikleri bilinmiyor.
2. Ğ ORTOLAR : Ahıska İl'i Ğ otoban Köyü'nden gelmişler
3. UMAÇOĞULLARI : Ahıskanın Caral Köyün'den gelmişler. O köye ait tapuları var.
4. RESOLAR : Kars'tan gelmişler.
5. HOCAGİL : Ahıska'nın Laşe Köyü'nden gelmişler.
6. BALIÇLAR : Ahıska'nın Çela Köyü'nden gelmişler.
7. MUSAOĞULLARI : Posof-Kopuzlu Köyü'nden gelmişler.
8. KARAİBOLAR : Ahıska'nın Ğ ortoban Köyü'nden gelmişler.
9. BEĞLER : Ahıska'nın, Edigön Köyü'nden gelmişler.

SİSİLER

Aldıkları Soyadları

TOPÇU - KAYA - ÇİMEN

TOPÇU

- Celali > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Mihrali (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - İsrafi, Mansur, Yücel ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - Ali, Halit ☆ AMASYA
  - Misbah ☆ Köyde
    - Şahsettin,Sedrettin,Fahrettin,Aydemir,Yüksel ☆ AMASYA
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Kemal ☆ BURSA

KAYA

- Sabit (Hoca) > ☆ Köyde
  - Vehbi ☆ Köyde
    - Hasan, Emrullah, Firgani ☆ Köyde
    - Bayram ☆ İnegöl
    - Memduh ☆ Nazilli
    - Efrail (Hoca) ☆ DENİZLİ
  - Kamber (hoca) ☆ Köyde
    - Nurettin, Muhittin ☆ İnegöl
  - Mevlüt (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - İhsan (Öğret.), Abdullah, İbrahim, Yusuf (Doç.) ☆ Eleşkirt
  - Hürişan ☆ Selim
    - Kurban, Necati, Nevzat ☆ Selim
  - Türen ☆ Köyde
    - Bektaş ☆ Köyde
      - Halis (Öğretmen) ☆ İnegöl
  - Murat ☆ Köyde
    - Hamdi ☆ Köyde

ÇİMEN

- Abbas (Gazi) > ☆ Köyde
  - Yaşar ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Nazilli
  - Ağali ☆ BURSA

GORTOLAR (Kara İbolar)

Aldıkları Soyadları

GÜRLER

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde
      - Fahrettin, Hayrettin ☆ Köyde
  - Mirza ☆ Köyde
    - Asım, Casım, Ağabey, Rasim ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Dilaver, Zülali ☆ Köyde
    - Gülali (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Rical ☆ Köyde
    - Selahattin, Halim ☆ İSTANBUL
  - Kibar (Sonsuz) ☆ Köyde

UMAÇOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

KARATAŞ - KURŞUN

KARATAŞ

- Şirin > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Zekeriya ☆ Bigadiç
      - Ekrem, Yahya, Şahismail, Şemistan ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Şeref ☆ İSTANBUL
        - Fariz,Ali,Nurettin,Laçin (Kore Gazisi) ☆ İSTANBUL

KURŞUN

- Celil > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Fevzi, Fedli, Fazıl, Metin, Yılmaz ☆ İnegöl
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Nezir, Erdinç ☆ İnegöl
  - Şahali ☆ Köyde
    - İrfan, İsmai, Yılmaz ☆ İnegöl
- Rezzak > ☆ Köyde
  - Habip ☆ Köyde
    - Cemal, Kâmil, Haymil, Kemal ☆ Köyde
- Derviş > ☆ Köyde
  - Maksut ☆ Köyde
    - Latif ☆ İnegöl
    - Sefali ☆ İSTANBUL
    - Kerim ☆ Köyde
  - Mehdi ☆ Köyde
    - Kurban, Kirman, Cemil, Orhan, Faymil ☆ İnegöl

RESOLAR

Aldıkları Soyadları
AKSU

• Tayfur >	☆ Köyde
└ Nusrettin, Aydın, Alaattin	☆ BURSA
• Aslan >	☆ Köyde
└ Binali	☆ Köyde
├ Köksel	☆ ANTALYA
└ Özden, Yüksel, Gökçe, Veysel	☆ İZMİT
• İsa >	☆ Köyde
└ Taştan	☆ Köyde
├ Mürsel	☆ BURSA
├ Mihrali	☆ İSTANBUL
└ Memmet	☆ Köyde
• Haydar >	☆ Köyde
├ Rafo	☆ Köyde
└ Temel (Pehlivan)	☆ Nazilli
└ Teminder	☆ Nazilli
└ Faik	☆ Köyde
├ Şevket, Serdel, Fikri	☆ İSTANBUL
└ Mevlüt	☆ Kağızman

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCAN

• Aziz (Hoca)	☆ Köyde
├ Abbas (Hoca)	☆ Köyde
└ Mustafa, Mürteza, Nizam, Necmettin	☆ İnegöl
└ Gafur (Hoca)	☆ Köyde
└ Memet, Muhlis	☆ İnegöl
• Şahpaz (Hoca)	☆ Köyde
└ Hamza (Hoca)	☆ Köyde
├ Hafız, Ahmet	☆ Gümüşkavak
├ Mürsel (Öğretmen)	☆ BURSA
└ Veysel, Osman, Resul	☆ Gümüşkavak
• Seyfet (Hoca) >	☆ Eleşkirt

BEĞLER

Aldıkları Soyadları
EREN

• Arif >	☆ Köyde
├ Haşim	☆ Köyde
└ Enver, Zekeriya, Niyazi, Menduh	☆ İSTANBUL
├ Pehlül	☆ Kağızman
├ Şükrü	☆ KARS
└ Vehbi	☆ İSTANBUL
└ Cahit, Mehdi (Cehdi)	☆ İSTANBUL

BALIÇLAR

Aldıkları Soyadları
KILIÇ

• Mehemmet >	☆ Köyde
├ Bilal	☆ Köyde
└ Etem	☆ Köyde
├ Hikmet, Fikret, Kayabey	☆ Köyde
└ Fetali, Nizam	☆ İSTANBUL
├ Şavki	☆ Köyde
├ Melik	☆ Köyde
└ Sıddık, Tuncer	☆ Köyde
└ Ömer	☆ Köyde
└ Erol	☆ Köyde
└ Ahmet	☆ AMASYA
└ Yusuf, Eflet, Osman	☆ AMASYA

MUSAOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
DEMİR

• Halit >	☆ Köyde
├ Şaban (Hoca)	☆ Köyde
├ Cemalettin	☆ Köyde
└ Cengiz	☆ B.Eminbey
├ Şedimen	☆ Bigadiç
└ Emrullah, İsa, Latif , Musa	☆ Bigadiç
└ Abdullah (Oğlu Yok)	☆ Köyde
└ Cemal (Damadı)	☆ İZMİR

KARA İBOLAR

Aldıkları Soyadları
ÇAKMAK

• İbrahim >	☆ Köyde
└ İsmail	☆ Köyde
├ Mustafa	☆ Köyde
├ Seheddin, Hasan	☆ BURSA
└ Hafiz, Hüseyin	☆ Köyde
├ Süleyman	☆ Köyde
├ Şemsettin, Müsevettin	☆ BURSA
└ Mihrali	☆ Köyde
└ Milez (Oğlu Yok)	☆ Köyde
└ Recep (Damadı)	☆ Kurşunçavuş

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Köydeki Hocalar Sıra ile	
2. Mevlüt Kaya	1962 - 1968
3. Ahmet Kaya	1968 - 1981
4. Ferman Kaya	1981 - 1990 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mükerrem Özel	1967 - 1974
2. Zakir Özyılmaz	1971 - 1974
3. Salih Köse	1974 - 1975
4. Onur Ölçer	1974 - 1975
5. Tayfun Çakıcı	1975 - 1985 Devam
6. Ümmet Çağlayan	1975 - 1985 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar	Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Haşim Bey (Eren)	1923 - 1933	8. Nuri Topçu	1957 - 1961
2. Seyfidar Karataş	1933 - 1938	9. Habip Kurşun	1961 - 1963
3. Taştan Taşdemir	1938 - 1940	10. Bayram Kaya	1963 - 1968
4. Kamber Kaya	1940 - 1946	11. Etemşah Kiliç	1968 - 1974
5. Misbah Topçu	1946 - 1953	12. Nusrettin Aksu	1974 - 1977
6. Mehdi Kurşun	1953 - 1956	13. Kâmil Kurşun	1977 - 1984
7. Mürsel Taşdemir	1956 - 1957	14. Saim Çakmak	1984 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Mihrali Topçu
2. İhsan Kaya
3. Halis Kaya
4. Gülali Gürler
5. Mürsel Bilican
6. Yusuf Kaya (Docent)

PEHLİVANLAR

1. Şahali Kurşun
2. Temel Amsu
3. Hamdi Kaya
4. Aydın Aksu
5. Ümmet Kaya (1992 yılı 55 kg. Dünya Şamp.)

HOCALAR

1. Aziz Bilican
2. Seyfet Bilican
3. Abbas Bilican
4. Gafur Bilican
5. Şahpaz Bilican
6. Hamza Bilican
7. Sabit Kaya
8. Efraim Kaya
9. Kamber Kaya
10. Mevlüt Kaya
11. Ahmet Kaya

GAZİLER

1. Abbas Çimen	(1311)	İstiklâl Harbi
2. Laçin Karataş	(1929)	Kore Savaşı
3. Naci Aksu	(1952)	Kıbrıs Brş. Hrk.

MARANGOZLAR

1. Cemal Demir

TAŞ USTALARI

1. Ziya Gürler
2. Mirza Gürler
3. Rıza Gürler
4. Binali Aksu

Maddeden başka şey düşünemeyenler;
Kendisini inkâr etmiş sayılırlar.
Zira;
Her dönemde ve her insanı tarif etmek isteyenler;
Maddi ve manevi unsurların sentezi olarak tanımlamışlardır insanı...

DEMİRDÖVEN (Varzna)

Demirdöven iki ayrı köy gibi,
Tikas, Hurgeşen de, birer köy gibi,
Ormanı güneyde kara göl gibi,
Çeşitli alanda, ustası vardır.

CAMİİ : 1. 1924 tarihinde tamamı ahşap olan bir Cami yapılmış.
2. 1945 tarihinde bu Cami sökülerek, taş duvar, sac çatı olarak yenilenmiş.
3. 1970--1972 Yıllarında, betonlu taş duvar, ağaç örtü ve saç çatılı olarak restore edilmiş, 1985 tarihinde de yanına bir minare yapılmıştır.

OKUL : 1. 1928'den 1939'a kadar Köy Odalarında Halk Okulları devam etmiş. 1939-1940 Öğretim yılında, yine Köy Odalarında, Eğitmenli İlkokul açılmış. 1944 yılında köylü tarafından yapılan, taş duvar, ağaç çatılı Okul Binası faaliyete geçmiş. 1945-46 Öğretim yılında 5 sınıflı İlkokul açılmış. 1975 yılında Devlet-Halk işbirliği ile Yukarı mahallede de bir betonarme Okul Binası ve lojman yapılarak ,Okul; İki İlkokul haline getirilmiştir. Aşağı Mahalle İlkokulu; 1972 yılında tamamlanan Betonarme ve bir Lojmanlı Okul Binasında devam etmektedir.

İÇME SUYU : 1. 1954 yılına kadar, köy etrafındaki kaynak sularından alınan sular içiliyordu. 1954 tarihinde Devlet-Köy işbirliği ile demir borularla, Çitisharo Pınarı'ndan getirilen su kullanılmaya başlandı. Aynı su, 1970 yılında Devlet tarafından Plastik boru ile getirildi.

YOL : 1978 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1985-1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1987 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : Birçok kaynak suları var. En meşhuru; Tinasharo Pınarı'dır.

KAPLICA : Yok.

GÖL VE GÖLET : Yok

SULAMA KANALI : Yok.

MADENLER : 1. Yoşa denen toprak boya: Köyün Batısında, Değirmen yolunda çıkan, kırmızı toprak boya olarak kullanılıyor.

TARİHİ KALINTI : 1. Harabeler : a) Köyün Batısında Gözür Mevkiinde bir köy harabesi vardır.
b) Köyün Kuzeyinde, Dükkântepe denilen yerde demirci Dükkânı harabeleri var. Kazıldığında demir cürufu çıkmaktadır.
2. Kilise : Köyün Kuzeyinde, Mevlüt Yücel'in harmanının yerinde bir kilise varmış.
3. Gorhana : Kilisenin olduğu harmanın Güneyindedir.
4. Türbeler : Kilisenin Güneyinde kime ait olduğu bilinmeyen birkaç türbe vardır.
5. Kanal : Adatura mevkiindeki kanal bir odaya çıkıyor.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 8 Km. Güneybatısında, Kançiyan Dağı'nın, Güneydoğuya bir uzantısı şeklinde olan, Batı-Doğu istikametinde meyilli olarak uzanan, Nakosar Sırtlarının, Çam ve Ladin ağaçlarıyla kaplı, Kuzeye bakan yamacın eteğinde kurulmuştur. Arazi, Güney-Kuzey yönüne meyillidir. 4 mahalle halinde olan köy; Kuzeyinden akan, Günbatan Çayı ve Güneyini çevreleyen Çamlık, Batısını kapatan fundalıkları ile güzel bir park görünümündedir. Köyün Ureme Vadisi'nde yaylaları vardır. Arılı, Uluçam, Günbatan, Yurtbaşı, Kopuzlu Köyleri'yle sınırlıdır. Su ile çalışan un değirmeni vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. VARZNA adının nerden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. DEMİRDÖVEN adı, bu köyde eskiden beri Demirci Ustalarının bulunmasına izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, burasının eski bir yerleşim yeri olduğu açıkça belirir. Ancak eski yerleşimcilerden köyde kimse yoktur. Köye ilk gelen ailenin; Karadeniz yöresinden gelip, önce Dükkântepeye, oradan da şimdiki köye yerleşen DEMİRCİLER sülalesinin olduğuna kesin gözü ile bakılmaktadır. İkinci aile olarak da, Gürcistan'dan gelen bir kervan sahibinin, konuk edilerek,daha sonrada burada kalmaları sağlanıp, kendilerine arazi verilen, İSLOLAR sülalesi olduğu bilinmektedir. Daha sonra etraftan gelen ailelerle bugünkü köy oluşturulmuş.

KURUCU AİLELER

1. DEMİRCİLER : Karadeniz dolaylarından, Dükkântepe'ye, oradan da köye gelmişler.
2. PALABIYIKLAR (İslolar) : Gürcistan'dan gelmişler.
3. ALİYAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
4. BEKİRLER : Posof - Arılı Köyü'nden gelmişler.
5. KURUGİL : Ahıska'dan gelmişler.
6. DELİCELER : Posof - Akballı Köyü'nden gelmişler.

DEMİRCİLER

Aldıkları Soyadları

DEMİR

- Abdulkerim > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Emin (Hiç Evlenmemiş) ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - İskender ☆ Köyde
        - Memet ☆ İnegöl
        - Şevket ☆ Köyde
          - Nurettin ☆ AVRUPA
          - Mürafettin ☆ Köyde
        - Ahmet ☆ Köyde
          - Temcit ☆ BURSA
          - Çelik ☆ Köyde
        - Mehmet ☆ Köyde
          - Hakan, Özkan ☆ ALMANYA
      - Mustafa ☆ Sarıkamış
- ☆ Sarıkamış Memet, Emin
  - Dursun (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ BURSA
      - Halil, Halim ☆ BURSA
        - Orhan, Salih ☆ ZONGULDAK
        - Zekeriye (Veteriner) ☆ BURSA
        - Mustafa ☆ Köyde
  - Haşim (1878'de Muhacir) ☆ ARDAHAN

PALABIYIKLAR (İslolar)

Aldıkları Soyadları

ATAMAN - ŞANLI - YALÇIN

ATAMAN

- Dursun > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Mecit (Diğer kardeşleriyle birlikte) ☆ Digor
    - Sabit (Şair Müdanî) ☆ Köyde
      - Zeynel Abit (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Hikmet Arif (Şair) ☆ ALMANYA
      - Halil İbrahim ☆ İSKENDERUN
  - İzzet ☆ ARDAHAN

ŞANLI

- Dursun > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Erol ☆ S.ARABİSTAN
      - Tacettin, Önder ☆ Köyde
  - Ömer (Gazi) ☆ Köyde
    - Şerafettin (Öğretmen) ☆ VAN
    - Kemal ☆ Köyde
      - Özdemir, Aydemir, Ayhan ☆ Köyde

YALÇIN

- Sefer > ☆ Köyde
  - Akif ☆ ARDAHAN
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - İsmail ☆ BURSA
      - Nezir ☆ Köyde
        - Orhan ☆ BURSA
      - Fikri ☆ Köyde
        - Bekir, Zikri, Talat, Cemil ☆ BURSA
        - Kenan ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Gülali, Menduh ☆ ZONGULDAK
      - İsmiazam, Teyfik ☆ BURSA
    - Merdali ☆ ZONGULDAK
  - Şahi ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
        - Sırrı ☆ Köyde
        - Nazim (İnşaat Müh.) ☆ BURSA
      - Bedel ☆ Köyde
        - Salih ☆ BURSA
      - Kazım ☆ ALMANYA
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Kerim ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ BURSA
      - Zarafettin ☆ KAYSERİ
      - Alaattin ☆ Köyde

ALİYAGİL

Aldıkları Soyadları
ÇAYCI - ŞAHİN

ÇAYCI

- Ali > ☆ Köyde
  - Abbas (Hoca) ☆ Köyde
    - İsrafil (Esnaf) ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ HOLLANDA
    - Memet ☆ ZONGULDAK
      - Turgut ☆ ZONGULDAK
      - Turgay ☆ HOLLANDA
    - Mustafa (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
    - ☆ BELÇİKA — Enis ☆ BURSA
    - Fariz ☆ BURSA
    - Maksut (Polis) ☆ Köyde
- Yusuf > ☆ Sarıkamış
  - Ağali ☆ Sarıkamış
    - Karabey ☆ Sarıkamış
    - Vezir ☆ Sarıkamış
    - Nazir ☆ Sarıkamış

ŞAHİN

- Şahi > ☆ Köyde
  - Feyzullah (Oğulları ile birlikte) ☆ ARDAHAN
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Battal ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ Köyde
      - Muharrem ☆ Köyde
      - Halit ☆ Köyde
      - Davut ☆ HOLLANDA
    - Miktat ☆ Köyde
      - Emirhan ☆ BURSA

BEKİRLER

Aldıkları Soyadları
COŞKUN

- Bekir > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Nedim ☆ KARS
      - Reşat ☆ ALMANYA
      - Halis ☆ ALMANYA
      - Yusuf ☆ ALMANYA
      - Cengiz ☆ ALMANYA
      - Yavuz ☆ ALMANYA
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Şefik ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ ALMANYA
      - Enver (Polis) ☆ BURSA
      - İlhan ☆ BURSA
    - Refik ☆ BURSA
      - Yaşar ☆ BURSA
      - Halim ☆ BURSA
      - Yılmaz ☆ BURSA
  - Osman ☆ Köyde
    - Süleyman (Hoca-oğulları ile birlikte) ☆ ANKARA
    - Harun ☆ BURSA
    - Haydar ☆ ZONGULDAK
      - Nevzat ☆ ZONGULDAK
      - Necmettin ☆ ZONGULDAK
      - Fevzi ☆ ZONGULDAK
      - Hayri ☆ BURSA
    - Mülazim ☆ BURSA
      - Bekir ☆ BURSA
      - Orhan ☆ BURSA
      - Köksal ☆ BURSA
  - Pehlül ☆ ARDAHAN

KURUGİL

Aldıkları Soyadları
YÜCEL

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ BURSA
    - Kadir ☆ ZONGULDAK
    - Hafız ☆ ZONGULDAK
  - Şamil ☆ ARDAHAN
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Şaban (Eğitmen) ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde

DELİCELER

Aldıkları Soyadları
TAŞÇI - ALAGÖZ

TAŞÇI

- İsmail > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Emrullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
        - Hüsamettin ☆ İSTANBUL
        - İsmail ☆ FRANSA
      - Haydar ☆ Köyde
        - Memet (Polis) ☆ İSTANBUL
        - Mustafa ☆ ZONGULDAK
        - Süleyman ☆ Köyde
        - Abdurrahman ☆ Köyde
      - Fehret ☆ Köyde
        - Faruk ☆ ALMANYA
        - Enver ☆ ALMANYA
        - Evsel ☆ BURSA
        - Müceddin ☆ BURSA

ALAGÖZ

- İsmail > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Mülazim ☆ Köyde
        - Nihat ☆ BURSA
        - Nedim ☆ ALMANYA
        - Mikail ☆ İZMİT
      - Nezim ☆ Köyde
        - Resul ☆ BURSA
        - Rasim ☆ BURSA
        - Asım ☆ Köyde
      - Kâzım ☆ Köyde
        - Dursun ☆ Köyde
      - Mikail ☆ İZMİT
    - Murtaza ☆ Köyde
      - Melik ☆ Köyde
        - Temel ☆ BURSA
      - Mecit ☆ Köyde
        - Dursun (Polis) ☆ BURSA
    - İskender ☆ Köyde
      - Rahim ☆ Köyde
      - Gafur ☆ Selim

DEMİRDÖVEN (Yukarı Mahalle)

CAMİİ : 1969 yılında köy kendi emeği ile, betonarme olarak yapmıştır.

OKUL : 1976 yılında Devlet - Köy işbirliği ile, taş duvar, ahşap çatı olarak yapıldı. 1988 yılında, Devlet tarafından restore edildi ve bir Lojman yapıldı.

İÇME SUYU :
1. 1941 yılında, ağaç borularla, Pınargöze'den getirilmiş.
2. 1969 tarihinde Devlet - Köy işbirliği ile aynı su, demir borularla getirilmiş.
3. 1973 tarihinde, aynı su, plastik boru ile Devlet tarafından getirildi. Şimdi her ev abone olmaktadır.

YOL : 1978 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1990 tarihinde verildi.

TARİHİ KALINTILAR:
1. Kilise; Mustafa Kaya'nın, Tepeler adlı tarlasındadır.
2. Kanal; Feyzullah Çiftçi'nin samanlığından ve Mehdi Cesur'un evinin altından geçen bir yeraltı kanalı var.
3. Gorhana; Kilisenin Güneydoğusundadır.

KURUCU AİLELER

1. MOLLA ALİGİL : Kafkasya Bölgesinden gelmişler.
2. ALIKOLAR : Kafkasya Bölgesinden gelmişler.
3. BEKİRGİL : Posof - Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler.

MOLLA ALİGİL

Aldıkları Soyadları
CESUR - ÇİFTÇİ

CESUR

- Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - İsabali ☆ Köyde
      - Zeki ☆ ALMANYA
    - Kibar (Mehdi) ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ Köyde
      - Mustafa, Cihan ☆ ALMANYA
      - İsmail (Orman Muh. Mem.) ☆ BURSA
    - Mehdi (Şehit-oğlu yok), Vezir (Şehit-oğlu yok) ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
        - Halis, Şemsettin ☆ İZMİR
        - Hüseyin ☆ İSTANBUL
          - Erol ☆ İSTANBUL
          - Erdal ☆ İZMİR
      - Miktat ☆ Köyde
        - Mukim ☆ BURSA
      - Kahraman ☆ Köyde
        - Coşkun ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - Fazil ☆ Köyde
        - Yücel, Cemal, Cemil ☆ Köyde
      - Bektaş ☆ BURSA

ÇİFTÇİ

- Eşref > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - Nusrettin, Alaattin ☆ BURSA
      - Sebahattin ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Kasım ☆ Köyde
        - Hafiz ☆ ALMANYA
        - Köksal ☆ ALMANYA
        - Yüksel, Taner ☆ Köyde
      - Selahattin (Ama - Aşık) ☆ Köyde

ALİKOLAR

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Ali > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Celali (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Vehbi ☆ Köyde
        - Zekeriya ☆ ALMANYA
        - Mustafa ☆ Köyde
      - Fehmi ☆ Köyde
        - Zihni, Cevdet ☆ BURSA
    - Topçi ☆ ARDAHAN
    - Şamil ☆ Köyde
      - Sinan ☆ Sarıkamış
      - Dursun ☆ Köyde
        - Reşat ☆ Köyde
      - Zülâli ☆ Köyde
        - Turgut (Polis) ☆ NEVŞEHİR
        - Nevzat, İlhan ☆ BURSA
        - Önder, Hükümdar ☆ Köyde

Memet	☆ ARDAHAN
Şevki	☆ Köyde
Binali	☆ Köyde
Nafiz	☆ Köyde
Mihrali	☆ ZONGULDAK
Kirman	☆ Köyde
Demir	☆ Köyde
☆ BURSA Koçi , Rasim	

BEKİRGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAĞLAYAN - GÜNDÜZ - DEMİRHAN

ÇAĞLAYAN

• Dursun >	
Eşref	☆ Köyde
Mürsel	☆ Köyde
	☆ Köyde

Murat	☆ Köyde
Mikail	☆ BURSA
Şahpaz	☆ Köyde
Aliyar, Alisultan	☆ BURSA
Şevket (Demirci)	☆ Köyde
Necati (Şair), Ekrem	☆ BURSA

GÜNDÜZ

• Dursun >	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Memet	☆ Köyde
Şeref	☆ Köyde
Dursun	☆ ZONGULDAK
Orhan	☆ BURSA

DEMİRHAN

• Dursun >	☆ Köyde
Eyip	☆ Köyde
Kahriman (Demirci)	☆ Köyde
Gafur (Öğretmen), Kâzım, Asker	☆ BURSA

DEMİRDÖVEN (Tikas Mahallesi)

CAMİİ : 1992 - 1993 tarihinde, köy tarafından, taş duvar, saç çatılı olarak yapıldı.

OKUL : 1986 yılında Devlet tarafından betonarme olarak yapıldı.

İÇME SUYU : Köy içindeki kaynak suyundan yararlanılıyor.

YOL : 1978 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1990 tarihinde verildi.

GÖL ve GÖLET : Köyün Güneybatısındaki Meşenin içinde, küçük bir göl vardır. Bu gölde, karabalık olarak nitelenen, bir tür sazan balığı yaşamaktadır.

KURUCU AİLELER

1. MUSALAR : Kafkasya Bölgesi'nden gelmişler.
2. HODİKALAR : Ahıska'dan gelmişler.
3. PAPALAR (Bazmanlar) : Posof - Aşıkzülâli Köyü'nden gelmişler.

MUSALAR

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

• Hamit >	☆ Köyde
Ali	☆ Köyde
Yunus	☆ Sarıkamış
İliyaz	☆ Köyde
Niyaz, Feyyaz	☆ Köyde

HODİKALAR

Aldıkları Soyadları

KARAN

• Pehlül >	☆ Köyde
İsmail	☆ Köyde
Bekir (Hoca), Koçi (Hoca)	☆ Köyde
Kibar	☆ Köyde
Cengiz	☆ İZMİT
Hilmi	☆ Köyde
Mülazim	☆ Köyde
Temel	☆ İSTANBUL
Ömer, Ümmet	☆ Köyde
Kerim	☆ Selim
• Kahriman > ☆ Köyde	
İsrafil	☆ Köyde
Ali	☆ Köyde
Memet	☆ İZMİT
Cemil	☆ ALMANYA
Dursunkaya	☆ Kandıra

• Süleyman >	☆ Köyde
Kaya	☆ Köyde
Fikri	☆ BURSA
Enver	☆ ALMANYA
Şevket	☆ BURSA

PAPALAR (Bazmanlar)

Aldıkları Soyadları

ÇİFTÇİ - ERGÜN - EREN

ÇİFTÇİ

• Necip >	☆ Köyde
Şahpaz	☆ Köyde
Vezir	☆ Gebze
Hüsnü, Bahattin, Şahset	☆ Gebze
Fehim	☆ Köyde
Önder ve Kasım	☆ Köyde

ERGÜN

• Teyfuk >	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Cemal ve Kurban	☆ Gebze
Kemal	☆ Köyde

EREN

• Çakal >	☆ Köyde
Mehti	☆ Köyde
Süleyman	☆ Köyde
Aslan ve Sebahattin	☆ Köyde
Bedirşah	☆ ALMANYA
Latif	☆ Köyde
Merdali	☆ Köyde
Haydar ve oğlu Miktat	☆ BOLU
Melik	

DEMİRDÖVEN (Hurgeşen Mahallesi)

İÇME SUYU : Köy içindeki kaynak suyundan yararlanılıyor.

YOL : 1978 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1990 tarihinde verildi.

GÖL ve GÖLET : Köyün Batısında küçük çimli bir göl var. Bu gölde alabalık üremektedir.

MADENLER : Değirmenler mevkiinde ve Banarhev Çayı yatağında kömür zuhuruna rastlanmaktadır.

KURUCU AİLELER

1. DURSUN USTAGİL : Ahıska - Sarbasuban Köyü'nden gelmişler.
2. MOLLA OSMANGİL : Acara'dan gelmişler.

DURSUN USTAGİL

Aldıkları Soyadları
TAŞÇI - POLAT - ÖZER

TAŞÇI

- Kahraman > ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Yüksel, Köksal ☆ BURSA

POLAT

- Dursun (Usta) > ☆ Köyde
  - Karabey, Kemal ☆ BURSA
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - İlimdar, Evsel ☆ Köyde
      - Vacip ☆ BURSA
    - Feyzullah ☆ BURSA
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ KARS
    - Hürişan ☆ İZMİR
      - Vezir, Hezim, Selahattin, Hükümdar ☆ İZMİR
  - Ağali (Marangoz) ☆ Köyde
    - Alaybey ☆ Köyde
    - Muharrem ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde

ÖZER

- ..... > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Memet ☆ KIBRIS
    - Zekeriya ☆ Selim
    - Teyfik ☆ ARDAHAN

MOLLA OSMANGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK - KARA - DURAN

ÖZTÜRK

- İskender (Hoca) > ☆ ARDAHAN
- Yusuf > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ Köyde
      - Hacivat ☆ Köyde
      - Gazi, Hakkı, Yazdan, Karagöz ☆ İSTANBUL
    - Halit ☆ Köyde
      - Yılmaz (Hoca) ☆ ARDAHAN
    - Ali ☆ Köyde
      - Orhan ☆ BURSA
    - Bekir ☆ Köyde
      - Şakir ☆ İSTANBUL
    - Zeki ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ İSTANBUL
    - Karabey ☆ FRANSA

KARA

- Devriş (Hoca) > ☆ ARDAHAN
- İbrahim > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - Zülâli (Hoca) ☆ İncedere
    - Mansur ☆ Selim
    - Beyzade ☆ Köyde
- İzzet (İçgüveyi olarak gitti) > ☆ Uluçam

DURAN

- Ali > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Koçi ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ BURSA
      - Nusrettin ☆ FRANSA
- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Sarıkamış
    - Eyip, Osman, Kasım ☆ Sarıkamış
  - Bedel ve oğulları ☆ Sarıkamış

Gerçek: Evrenin gizemindedir.
Ona ulaşmak:
İlim, teknik, istek ve azim ister...

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Pehlül Coşkun	1927 - 1935
2. Abas Çaycı	1935 - 1937
3. Mustafa Demir	1937 - 1938
4. Hüseyin Coşkun	1938 - 1939
5. Emrullah Taşçı	1939 - 1940
6. Abbas Çaycı	1940 - 1948
7. Ahmet Taşçı	1948 - 1961
8. Şemsettin Yılmaz	1961 - 1962
9. Ahmet Taşçı	1962 - 1966
10. İsrafil Bayrak	1966 - 1968
11. Mikail Özer	1968 - 1975
12. Ahmet Taşçı	1975 - 1981 Devam

Yukarı Mahalle

1. Bekir Kara	1969 - 1977
2. Cengiz Cesur	1977 - 1981 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Karabey Çaycı	1930 - 1940
2. Şahpaz Çaycı	1940 - 1950
3. Celali Kaya	1950 - 1960
4. Rıdvan Çelik	1960 - 1963
5. Ferhat Taşçı	1963 - 1968
6. Koçi Kaya	1968 - 1973
7. Rahim Taşçı	1973 - 1977
8. Fikri Erkan	1977 - 1989
9. Mürefettin Demir	1989 - 1995 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Şaban Yücel	1943 - 1979
2. Alaattin Ulavur	1945 - 1949
3. İmdat Gürler	1949 - 1950
4. Ramiz Akça	1950 - 1954
5. Halis Bilican	1954 - 1956
6. Mürsel Bilican	1956 - 1963
7. Nevruz Kandemir	1956 - 1959
8. İlyas Ölçer	1959 - 1963
9. Şevket Çelik	1963 - 1967
10. Musa Çiftçi	1966 - 1967
11. Kemal Sönmez	1967 - 1975
12. Eflatun Öztürk	1968 - 1969
13. Niyazi Çelik	1969 - 1971
14. Yusuf Örgün	1969 - 1970
15. Yaşar Çiftçi	1971 - 1975
16. Metin Tosun	1975 - Devam
17. Ahmet Doğan	1979 - 1980
18. Naci Yıldırım	1979 - 1980
19. Hüseyin Adıbelli	1980 - Devam
20. Peruze Tosun	1978 - Devam
21. Halil Kara	1981 - Devam

Yukarı Mahalle

1. Dursun Üçpınar	1975 - 1978
2. Hüseyin Adıbelli	1978 - 1980
3. Hafize Kuşçu	1979 - 1981
4. Turgut Şentürk	1978 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Abbas Çaycı
2. Süleyman Coşkun
3. Emrullah Taşçı
4. Ahmet Taşçı
5. Ali Cesur
6. Bekir Kara
7. Koçi Kara
8. İskender Öztürk
9. Yılmaz Öztürk
10. Devriş Kara
11. Zülâli Kara

MARANGOZ

1. Ağali Polat

DEMİRCİLER

1. Kahriman Demirhan
2. Şevket Çağlayan
3. Koçi Karan
4. Mustafa Kaya
5. Celali Kaya
6. Dursun Kaya
7. Zülâli Kaya

ÖĞRETMENLER

1. Zelnel Abit Ataman
2. Şerafettin Şanlı
3. Mustafa Çaycı
4. Şaban Yücel
5. Gafur Demirhan

ŞAİRLER

1. Sabit (Müdami) Ataman
2. Hikmet Arif Ataman
3. Selahattin Çiftçi
4. Necati Çağlayan
5. Tucbeden (Müdami'nin dedesi

POLİSLER

1. Maksut Çaycı
2. Enver Coşkun
3. Memet Taşçı
4. Dursun Alagöz
5. Turgut Kaya

MÜHENDİS

1. Nazim Yalçın (İnşaat Müh.)

ŞEHİTLER

1. Mehdi Cesur	(1320) Dersim Hrb.
2. Vezir Cesur	(1315) İstiklâl Hrb.

GAZİLER

1. Ömer Şanlı	(1316) İstiklâl Hrb.
2. Karabey Çaycı	(1315) İstiklâl Hrb.
3. İskender Taşçı	(1316) İstiklâl Hrb.
4. Süleyman Demir	(1314) İstiklâl Hrb.
5. Süleyman Yalçın	(1310) İstiklâl Hrb.
6. Şahpaz Çiftçi	(1312) İstiklâl Hrb.
7. Celali Kaya	(1311) İstiklâl Hrb.
8. Feyzullah Polat	(1316) İstiklâl Hrb.
9. Kahraman Demirhan	(1313) İstiklâl Hrb.
10. Metin Demirhan	(1952) Kıbrıs Çık.
11. İlhan Coşkun	(1953) Kıbrıs Çık.

DERİNDERE

Derindere denen çayırlık yazı,
Çıkarlar yaylaya gelini kızı,
Tarlalara ekin ekerler bazı,
Dağlarında celep sürüsü vardır.

CAMİİ : 1. Köyde Cami Binası'nın bulunmadığı yıllarda, toplu ibadetler Köy Odaları'nda yapılmakta idi. Cuma Namazları içinde Süngülü, Savaşır köylerine gidilirdi.
2. 1972 yılında tamamlanan, Köy tarafından yapılan, Cami'den sonra, bütün ibadetler burada yapılmaya başlandı.İlk resmi imam da bu tarihte atandı.

OKUL : 1. 1928 tarihinden, 1963 yılına kadar, Köy Odaları'nda Halk Okulları devam etmiş. Çocuklardan da imkanları olanlar, komşu köylerde okutulmuş.
2. 1963 tarihinde Eğitmenli Okul açılmış.1967 yılıda Öğretmen atanmasıyla, Resmi İlkokul açılmıştır.Şiimdiki Betonarme İlkokul Binası da 1967 yılında Devlet tarafından yapıldı.

İÇME SUYU : Köy içinde bulunan kaynak sularından alınıyor.

YOL : 1980 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 yılında verildi.

TELEFON : 1990 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : Çok kaynak suları var. En meşhur olanı, Başyurt Pınarı'dır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLERİ : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Harabeler: Köyün 3 Km. Güneyinde, Pegler mevkiinde bir köy harabesi vardır.
2. Mezar : Harabelerin olduğu mevkide birbirinden uzak birçok mezar vardır. Ayrıca buralarda Yontma Taş ve Mermerlere rastlanmaktadır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 20 Km. güneydoğusunda, Şabanıbel Dağı'nın batısında, Arap Mezarları'nın Kuzeyinde, Başyurt Sırtları'nın Kuzeydoğusunda yer alan derin ve yüksek rakımlı bir vadide kurulmuştur. Genellikle çayırlarla kaplı arazisinin çok az kısmı ekilir. Hayvancılığa çok elverişlidir. Köyde iyi hayvan besiciliği yapılmaktadır. Köyün Batısında, Karnak denen mevkide, Dünyada nesli tükenmekte olan, Yaban Tavuğu (Horozu) bulunmaktadır. Ormangülü ile kaplı olan bu yamacın korunmaya alınması yerinde olur. Damal İlçesi, Balgöze, Sütoluk Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır. Derindere Çayı bu köyün arazisinden doğar. Bol miktarda Dağalası, Alabalık vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : Köyün derin bir vadide kurulmuş olmasına izafen, adına DERİNDERE denmiştir.

KÖYÜN KURULUŞU : Harabelere bakılırsa, eskiden burada yaşıyanlar varmış.Ancak o eski yaşayanlardan şimdi kimse yoktur. Şimdiki köyü oluşturan ailelerin Dedeleri; Tahminen bundan 150-200 yıl önce , Kağızman'dan bir kan davası yüzünden gelerek, Yurtbekler (Caksu) daki Beğ'e sığınan, KARACA adındaki adama, O beğ, burasını vermiş. Karac,a buraya yerleştikten sonra da, Ahıska'nın Kobliyan bölgesinden Kopyan Oğulları gelmiş. Böylece köy iki sülaleden oluşmuş.

KURUCU AİLELER

1.KARACALAR : Kars-Kağızman'dan, Yurtbekler'e, Yurtbeklerden de buraya gelmişler.

2.KOPYAN OĞULLARI : Ahıska'nın Kobliyan bölgesindeki bir köyden gelmişler.

KARACALAR

Aldıkları Soyadları

ERGİBİ - ASLAN - YILDIRIM - ŞİMŞEK
AKBULUT - AKTAŞ - ÇAKAR - YILMAZ
KARATAŞ - ÇAKMAK - TOSUN - KURŞUN
KARACAOĞLU - EKİCİ - YILDIZ - BOY

ERGİBİ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Asım ☆ Köyde
    - Turan ☆ Köyde
      - Güven, Engin, Tümen ☆ Köyde

ASLAN

- Dursun > ☆ Köyde
  - Sürmeli (PTT Müdürü) ☆ .....
    - Hakan (Öğrenci), Özgür ☆ Köyde
- Nazım > ☆ HOLLANDA
  - Bülent, Ecevit ☆ HOLLANDA
- Rasim > ☆ ARDAHAN
  - Atilla ☆ ARDAHAN
    - Sinan ☆ ARDAHAN

YILDIRIM

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Sabri (Öğretmen) ☆ KÜTAHYA
      - Ayhan, Seçim, Erhan ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Nejat, Erdal, Fevzi ☆ Köyde
    - Paşa ☆ Köyde
      - Özcan, Kirman ☆ Köyde

ŞİMŞEK

- Celali > ☆ Köyde
  - Kasım ☆ Köyde
    - Talat, Yunus ☆ Köyde
    - Yener, Yavuz ☆ İSTANBUL
  - Dursun ☆ Köyde
    - Mürtez, Yılmaz ☆ Köyde
    - Osman ☆ İSTANBUL
  - Binali ☆ Köyde
    - Aliyar ☆ Köyde
    - Niyazi ☆ İSTANBUL

AKBULUT

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Kasım ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Önder ☆ Köyde
  - Derviş ☆ Köyde
    - Mustafa, Özdemir, Aydemir, Aziz ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Hıdır, Mikail ☆ Köyde
  - Tahir ☆ Köyde
    - Cemal, Halis ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Şinasi, Hulusi ☆ Köyde

AKTAŞ

- Abbas > ☆ Köyde
  - Nesip ☆ Köyde
    - Bahri, Çetin, Yener, Şeref ☆ İSTANBUL
  - Aliyar ☆ İSTANBUL
    - Cavit, Ergün, Erdal, Olcay ☆ İSTANBUL
  - Serdar ☆ Köyde
    - Şeref, Cansever, Bülent ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Nurettin, Nusret, Fikret ☆ Köyde
  - Binbaşı ☆ Köyde
    - Efrail ☆ Köyde
      - Okyay, Soner ☆ Köyde
  - Binali ☆ ARDAHAN
    - Mail ☆ FRANSA
    - Mahmut ☆ Köyde
  - Begali ☆ İSTANBUL
    - Şahbudak

ÇAKAR

- Memet > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Gülpaşa, Eyüp, Gülmemmet ☆ Köyde
    - Gülcemal, Aliyar, Aziz ☆ İSTANBUL
  - Müdür ☆ Köyde
    - Sürmeli, Saim, Selçuk ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Şeref, Mecit ☆ ARDAHAN
  - Paşa ☆ İSTANBUL
    - Bahattin, Sebahattin, Kadim, Nedim ☆ İSTANBUL
  - Taştan ☆ İSTANBUL
    - Ergün, Erbay, Engin ☆ İSTANBUL

YILMAZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Serdar ☆ Köyde
    - Kâzim, Menderes, Ulgar ☆ İSTANBUL
  - Şadi ☆ İSTANBUL
    - İlhan,Cevdet,Reis,Ziyettin,Nevzat,Kurtuluş ☆ İSTANBUL
  - Mevlüt ☆ ARDAHAN
    - Halis, Yücel ☆ ARDAHAN
    - Tuncer ☆ Köyde
- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Espender, Ecevit ☆ Köyde
  - Henis ☆ ARDAHAN
    - Mustafa, Erdoğan, Durmuş ☆ ARDAHAN
  - Memduh ☆ Köyde
    - Akın, Aşkın, Coşkun ☆ Köyde
  - Şamil ☆ İSTANBUL
    - Salman, Tahsin, Feyyaz, Beyaz, Vatan ☆ İSTANBUL

KARATAŞ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Murat ☆ Köyde
      - Burhan ☆ Köyde
  - Şahvelet ☆ İSTANBUL
    - Nimet, Şevket, Kemal ☆ İSTANBUL
  - Selahattin ☆ ARDAHAN
    - Sakin, Takip ☆ ARDAHAN
  - İlbeyi ☆ Köyde
    - Seçkin, Selçuk ☆ Köyde
  - Sebahattin ☆ İSTANBUL
    - Yunus ☆ İSTANBUL

ÇAKMAK

- Şero > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Ümit, Ünal ☆ Köyde
    - Orhan ☆ Köyde
      - Uğur, Kadir ☆ Köyde
    - Sefali ☆ İSTANBUL
      - Medet ☆ İSTANBUL
    - Çilo ☆ İSTANBUL
      - Kemal, Cemil, Cemal ☆ İSTANBUL
    - Paşali ☆ Köyde
      - Mustafa, Şirin, Murat, Ferhat ☆ İSTANBUL
      - Turan, Çakmak ☆ Köyde

TOSUN

- Yano > ☆ Köyde
  - Merdali ☆ İSTANBUL
    - Niyazi, İlyaz ☆ İSTANBUL
  - Gülali ☆ Köyde
    - Fikret, Cemalettin ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ İSTANBUL
    - Ferman, Köksal ☆ İSTANBUL
  - Yusuf ☆ İSTANBUL
    - Murat, Suat, Fuat ☆ İSTANBUL

KURŞUN

- Bozo >
  - Haydar — ☆ Köyde
    - Alaattin, Milez, Feyyaz, Niyazi — ☆ Köyde
  - Ali — ☆ İSTANBUL
    - Mehmet, Ahmet, Mahmut, Mehdi, Seçim, Güven — ☆ İSTANBUL
  - Hürişan — ☆ Köyde
    - Atanur, Bahçeli, Mahmut — ☆ Köyde

KARACAOĞLU

- Sefali > — ☆ Köyde
  - Zeki, Ercan, Özcan, Ergün — ☆ Köyde

EKİCİ

- Tahir > — ☆ Köyde
  - Binali — ☆ Köyde
    - Sabri, Gürsel — ☆ İSTANBUL
  - Gülali — ☆ Köyde
    - Yılmaz, Arif — ☆ Köyde
  - Aliyar — ☆ Köyde
    - Cumhur, Ercüment, Celal — ☆ Köyde
  - Sement — ☆ İSTANBUL
    - Kadir, Şentürk, Uğur — ☆ İSTANBUL
  - Dursun — ☆ İSTANBUL
    - Mustafa, Kemal, Turgut, Güven, Duran — ☆ İSTANBUL

YILDIZ

- Kolo > — ☆ Köyde
  - Halit, Kadim — ☆ HOLLANDA
  - Fidan, Cengiz — ☆ Köyde
  - Nesip — ☆ Köyde
    - Cemil, Hikmet — ☆ İSTANBUL

BOY

- Süleyman > — ☆ Köyde
  - Celali — ☆ Köyde
    - Ahmet — ☆ Köyde
      - Remzi — ☆ Köyde
        - Şemistan, Güven — ☆ Köyde
    - Memet — ☆ Köyde
      - Metin — ☆ Köyde
        - Adem — ☆ İSTANBUL
    - Merdali — ☆ Köyde
      - Turan — ☆ İSTANBUL
    - Faik — ☆ Köyde
      - Kenan, Erkan — ☆ Köyde
    - Niyazi (Öğretmen) — ☆ Köyde
      - Olgun (Öğretmen) — ☆ Yeniköy
      - Onur, Uğraş, Celal — ☆ Köyde
    - Fevzi — ☆ Köyde
      - Ergün, Emrah — ☆ Köyde

KOPYAN OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

DEĞİRMENCİ - KÜPELİ - AYDIN

CEM - KURBAN - KARADAĞ

DEĞİRMENCİ

- Dursun > — ☆ Köyde
  - Seyfettin — ☆ Köyde
    - Şamil — ☆ Köyde
    - Kâmil, Öztürk — ☆ ZONGULDAK
  - Ahmet (Sonsuz) — ☆ Köyde

KÜPELİ

- Ömer > — ☆ Köyde
  - Begali (Sonsuz) — ☆ Köyde
  - Merdali — ☆ İSTANBUL
    - Saim, Rahim, Hasan — ☆ İSTANBUL

AYDIN

- Ruto > — ☆ Köyde
  - Oruç — ☆ İSTANBUL
    - Nihat, İmdat — ☆ İSTANBUL
  - Laçin — ☆ İSTANBUL
    - Nuri, Yadigar, Erol, Erhan — ☆ İSTANBUL
  - Yusuf — ☆ İSTANBUL
    - Aytekin, Akın, Mecit — ☆ İSTANBUL
  - Temel — ☆ Köyde
    - Nejat, Ergün, Aytekin, Hamza, Ali — ☆ Köyde

CEM

- Pulo > — ☆ Köyde
  - Nesip — ☆ ARDAHAN
    - Zekeriya, Cengiz — ☆ AVUSTURYA
  - Aydın — ☆ Köyde
    - Şeref — ☆ Köyde
  - İhsan (Öğretmen) — ☆ Hanak
    - Önder, Özgür, Celal — ☆ Köyde

KURBAN

- Derviş > — ☆ Köyde
  - Hasan, Hüseyin — ☆ İSTANBUL
- İsmail > — ☆ Köyde
  - Alaattin, Şahsettin, Fahrettin, Kemal — ☆ Köyde
- İsrafil > — ☆ ARDAHAN
  - Yüksel, Efsel, Gürsel — ☆ ARDAHAN

KARADAĞ

- Süleyman > — ☆ Köyde
  - Şemsettin, Sait, Naim — ☆ İSTANBUL

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Halil Elkoçak	1971 - 1973
2. Mustafa Okumuş	1973 - 1976
3. Ferman Akkaya	1976 - 1979

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Yusuf Örgün	1963 - 1967
2. Selahattin Kaya	1965 - 1969
3. Şahsettin Dursun	1969 - 1971
4. Halim Aksel	1969 - 1971
5. İhsan Cem	1971 - 1973
6. Mustafa Bulut	1971 - 1976
7. Halil Başoğlu	1976 - 1979
8. Sabri Yıldırım	1979 - 1990
9. Niyazi Boy	1973 - Devam
10. Mustafa Soy	1990 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Karacalardan Süleyman	
2. Karacalardan Mehmet	
3. Karacalardan Alisultan	
4. Celal Şimşek	
5. Mustafa Akbulut	1938 - 1940
6. Celali Boy	1940 - 1961
7. Behçet Aydın	1961 - 1965
8. Dursun Aslan	1965 - 1968
9. Halit Yıldız	1968 - 1970
10. Devriş Kurban	1970 - 1973
11. Şahmurat Karataş	1973 - 1977
12. Devriş Akbulut	1977 - 1989
13. Talat Şimşek	1989 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCA

1. Molla Kahriman

ÖĞRETMENLER

1. Niyazi Boy
2. Sabri Yıldırım
3. İhsan Cem
4. Olgun Boy

PTT MÜDÜRÜ

1. Sürmeli Aslan

SOBA USTASI

1. Bekir Karataş

DOĞ RULAR (Aşağı Cacun)

Babavur'u dere ikiye böler,
Yarıdan yarıya sahiptir köyler,
Okulsuz, Camisiz mağdurca evler,
Köy olmaya çoktan çabası vardır.

Doğrular, doğrudur hiç yalan demez,
Sadıktır hakkına, hiç haram yemez,
Arzular Duğur'u, evinde durmaz,
Garzol'dan tarafa, çalısı vardır.

CAMİİ : 1978 tarihinde taş duvar, sac çatılı bir Cami yapıldı. Daha önceleri Köy Odaları'nda ve genellikle İlçe Merkez Camii'nde ibadet ediliyordu.

OKUL : 1939 yılına kadar Köy Odaları'nda Halk Okulları devam ederken, 1939-1940 yılında Eğitmen Kadim Üstün'ün atanmasıyla, Eğitmenli İlkokul açılmış. 1944 Yılında, Köy Halkı taş duvar, ağaç çatılı geniş bir ilkokul Binası yapmş. 1946-1947 yılında, öğretmen atanmasıyla beş sınıflı İlkokul açılmıştır. 1982 Yılında da bugünkü betonarme, saç çatılı ve iki lojmanlı İlkokul Binası, Devlet tarafından yapılmıştır.

İÇME SUYU : Köyün olduğu yerden çıkan ve bol suyu bulunan, bir kaynak suyundan yararlanılmaktadır. 1980 yılında boru ile iki yerde akıtıldı. Şimdi isteyen evlerine almaktadırlar.

YOL : Daha önce varolan patika yol 1965 yılında açıldı.

ELEKTRİK : 1985 yılında verildi.

TELEFON : 1987 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Köyün Pınarı, 2. Mezarlığın Pınarı'dir.

KAPLICA : Yok

GÖL VE GÖLET : Yok

SULAMA SUYU : Yok

MADENLER : Köyün Güneyindeki derede kömür parçalarına rastlanmaktadır.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Kilise : Köyün Güneyinde, Hangel Mevkiinde, derenin Batı yamacında duvarlarının bir kısmı duruyor.
2. Küçük Kale : Köyün Kuzeybbatısındaki tarlaların içinde, temelleri duruyor.
3. Harabeler : Köyün Kuzeybatısındaki tarlalarda, tuğla ocakları kalıntıları vardır.
4. Kuyular : Kuyularınbaşı mevkiinde kuyular var. Bu kuyulardan, tuğla borularla, köye orada sağılan sütleri akıttıkları söylenmektedir.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 2 Km. Batısında, Udabuna Tepesinin, Güney yamacında, Güneye meyilli eteğinde kurulmuştur. Doğu ve kuzeyi karışık ağaçlardan oluşan meşeliktir. İlçe merkezine en yakın köydür. Kurşunçavuş Köyü'nün Kuzeyinde yaylaları vardır. Köyün Güney indeki arazisinin içinden geçen dere, Posof Çayı'na, Hangel denen mevkide karışır. İlçe Merkezi, Çakırkoç, Özbaşı, Uğurca köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. AŞAĞ I CACUN, adının nerden geldiği kesin olarak bilinmemektedir.
2. DOĞRULAR , adı, halkının doğru sözlü ve dürüst insanlardan oluştuğuna izafen konmuştur.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar, köyün eski bir yerleşim yeri oyduğunu göstermektedir. Ancak sonradan bu köye gelerek, yeni köy halkını oluşturan ailelerin ne zaman geldikleri

kesin olarak bilinmiyor. Şu varki; Anlatılanlara göre buraya gelen aileler, burasını bir orman olarak buluyor ve buradaki pınarın yanında evlerini yapıyorlar. Tahminen köy, 250-300 yıllık bir tarihe sahiptir.

KURUCU AİLELER

1. BEĞLER : Batum - Acere'den gelmişler .
2. HALOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
3. MOLLA OĞ ULLARI : Ahıska'dan gelmişler.
4. YONUZOĞ ULLARI : Ahıska'dan gelmişler.
5. SİVASLIGİL : Sivas tan gelmişler.

BEĞLER

Aldıkları Soyadları

SOYAK - ÖNER - AKTAN - BAŞKAN - GÜNDÜZ

SOYAK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Vehbi .....
    - Orhan (Tekel Müdürü) ☆ Gebze
    - Hakkı (Esnaf) ☆ Posof
  - Aydın ☆ Köyde
    - Necmettin (Astsubay) ☆ ANTALYA
    - Hilmi ☆ Köyde
  - Ramiz ☆ Köyde
    - Reis (Tekel Memuru) ☆ Gebze

ÖNER

- Osman > ☆ Köyde
  - Eflatun (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Ziya ☆ Köyde
    - Servet (Öğretmen) ☆ İZMİT
    - Selim ☆ ALMANYA
    - Meydan ☆ Çorum
    - Rayet ☆ Köyde
    - Cihan (Polis) ☆ BURSA

AKTAN

- Raşit > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Fazlı ☆ Gebze
    - Fikri, Zikri ☆ Köyde
  - Etem ☆ Köyde
    - Temel ☆ İSTANBUL

BAŞKAN

- Hüsen > ☆ Köyde
  - Devriş ☆ Köyde
    - Efraim (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Refet ☆ Köyde
      - Ertan ☆ ANKARA
      - Zeki (Polis),Enis (Bank. Mem.),Rasim (PTT) ☆ İSTANBUL
      - Yasin (Bekçi) ☆ Gebze
      - Asım (Bank. Mem.),Enver (Bank. Mem.) ☆ İSTANBUL
    - Münür ☆ Köyde
      - Naci (Maliyeci), Necmi (Memur) ☆ ANTALYA

GÜNDÜZ

- Ömer > ☆ Köyde
  - Fariz ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Nevzat (Öğretmen), Fevzi ☆ BURSA
      - Alim (Tapu Memuru) ☆ İnegöl
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Ensar ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde

HALOGİL

Aldıkları Soyadları

POLAT - ÜSTÜN - DORU - COŞKUN

POLAT

- ..... > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Kurban (Öğretmen) ☆ İZMİR

ÜSTÜN

- Güli > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Fuat (Astsubay - Şehit) ☆ Posof
      - Saffet ☆ İZMİT
    - Nedim (Terzi) ☆ Köyde
      - Ayhan (Polis) ☆ GAZİANTEP
      - Yazdan (Polis) ☆ ANKARA
    - Ali (Terzi) ☆ Z. Ereğli
      - Yaşar,Rahmi,Mustafa,Gökçe (Öğret.) ☆ Z. Ereğli
    - Fedair ☆ Köyde
      - Reşaddin (Öğretmen) ☆ Posof

DOĞRU

- ..... > ☆ Köyde
  - Hüsen ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Bulanık/MUŞ
      - Memet, Vahdettin ☆ Bulanık/MUŞ
    - Lütfü ☆ Köyde
      - Nihat (Öğretmen) ☆ Seferihisar
      - Turgay (Esnaf) ☆ Posof
    - Rüstem ☆ Bulanık/MUŞ
    - Cemil ☆ Z. Ereğli
    - Cahit ☆ BURSA
  - Hasan ☆ Köyde
    - Osman ☆ İZMİT
      - Esmani, Efsel ☆ İZMİT
    - Nezim ☆ Köyde
      - Vacip (PTT), Öztürk (PTT), Cengiz ☆ İSTANBUL
    - Kâzım ☆ İZMİT
      - Mülazim ☆ İZMİT
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Ocak ☆ Köyde
        - Cevdet, Temindar, Tevhit ☆ İSTANBUL
  - Şaban ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Şadimen (Öğret.), Alişan, Nurettin ☆ İZMİT

COŞKUN

- Burhan > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Necati ☆ ALMANYA
      - Kenan ☆ ALMANYA
      - Taner ☆ Köyde
    - Zeref ☆ ALMANYA
      - Ersal ☆ ALMANYA
      - Süleyman ☆ Köyde
  - İskender (Sonsuz) ☆ Köyde
  - İznullah ☆ Köyde
    - Müsamettin (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ Köyde
      - Sebahattin, Atanur ☆ Gebze
    - Şeref (Astsubay) ☆ ANKARA

MOLLA OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
YÜCEL - ERGÜN - YILMAZ

YÜCEL

- •Muzaffer > ☆ Köyde
  - Vasip ☆ Köyde
    - Şahismail ☆ Köyde
      - Ercan ☆ Köyde
      - Caner ☆ Köyde
    - Özden ☆ Köyde
      - Serhat ☆ Köyde
  - Rasim ☆ Selim/KARS

ERGÜN

- •..... > ☆ Köyde
  - Emirhan ☆ Köyde
    - Sedair ☆ Köyde
      - Erdal (Mal müdürü) ☆ İSTANBUL
      - İbrahim (Avukat) ☆ İSTANBUL
    - Fedair (Öğretmen) ☆ Posof
    - Fezair (Polis) ☆ ANKARA
      - Olgun (Öğretmen) ☆ ANKARA
  - Battal ☆ Köyde
    - Sebahattin (Öğretmen) ☆ Sarıkamış
      - Hakan ☆ Sarıkamış
    - Sabedettin (Astsubay) ☆ İSTANBUL
      - Yaşar ☆ İSTANBUL
    - Selahattin (PTT) ☆ İSTANBUL
      - Murat ☆ İSTANBUL
    - Elaattin ☆ Köyde
      - Bahattin ☆ ALMANYA
      - Güven ☆ Köyde
  - Mirza (Hoca) ☆ ANKARA
    - Merdali ☆ ANKARA
  - Hasret ☆ ANKARA
  - Mülazim ☆ ANKARA

YILMAZ

- •..... > ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Sedri ☆ Köyde
      - Orhan ☆ BURSA
      - Şahsettin ☆ BURSA
    - Şevket ☆ Köyde
      - Hafız (Memur) ☆ ANKARA
      - Suat ☆ Köyde
      - Sakin ☆ Köyde
    - Şerafettin (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Asker ☆ Selim/KARS
      - Reis ☆ Selim/KARS
    - Şemsettin ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ HOLLANDA
      - Yılmaz (Başkomiser) ☆ İZMİR
    - Şevki ☆ Köyde
      - Seyfet ☆ Köyde
        - Temel ☆ ANTALYA
        - Temcit (Terzi) ☆ Posof
      - Rahim ☆ BURSA
        - Tevhittin ☆ BURSA

YONUZ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
YILMAZ - MERT - AKYÜZ

YILMAZ

- ..... > ☆ Köyde
  - Hasret (Hoca) ☆ Köyde
    - Vezirali (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Neşat ☆ BURSA
      - Naci ☆ BURSA
      - Mecdi ☆ BURSA
    - Muhittin (Gümrük Muh. Müdürü) ☆ İZMİR
    - Fehettin (Astsubay) ☆ MALATYA
  - Abbas ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Necdat ☆ BATMAN
      - Yücel (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Oktay (Tekel Memuru) ☆ ERZİNCAN
    - Gazi ☆ Köyde
      - Salih (PTT) ☆ ARDAHAN
      - Sinan ☆ Köyde

MERT

- • Feyzullah > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Famil (Astsubay) ☆ ANKARA
    - Zerafettin (Terzi) ☆ ANKARA
  - Seyfet (Ayakkabıcı) ☆ Köyde
    - Nihat (PTT Müfettişi) ☆ ANKARA
    - Cahit (Polis) ☆ Düzce
    - Ali (PTT) ☆ Posof
  - Memmet ☆ Köyde
    - Yazdan (Memur) ☆ BURSA
    - Yavuz ☆ Köyde
  - Şadiman (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

AKYÜZ

- • ..... > ☆ Köyde
  - Refet ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
      - Hakan ☆ BURSA
      - Şener ☆ BURSA
      - Yener ☆ BURSA
  - Şahmemmet ☆ BURSA
    - Ümmet ☆ Torbalı/İZMİR
    - Mehemmet ☆ Torbalı/İZMİR
    - İmdat ☆ Torbalı/İZMİR
  - Gafur ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Çarşamba
    - Nizamettin ☆ Çarşamba
  - Şahpender ☆ Köyde
    - Nusrettin ☆ ZONGULDAK
    - Enver (Banka Memuru) ☆ İZMİR
    - Selim ☆ Köyde

SİVASLIGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZCAN

- • Aslan (Hoca) ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Mikail (Öğretmen) ☆ Posof
    - Mukaddim ☆ BURSA
  - Fahrettin ☆ Köyde
    - Tuncer (Polis) ☆ İZMİT
    - Ercan ☆ İZMİT
    - Tacil ☆ BELÇİKA

•Hazık >	☆ Köyde
├ Hubdiyar	☆ Köyde
│ ├ Ataman (Polis)	☆ ANKARA
│ ├ Erdinç (Polis)	☆ ANKARA
│ ├ Bahattin (Sağlık Memuru)	☆ ANKARA
│ └ Bülent	☆ Köyde
├ Alaattin	☆ Köyde
│ └ Yaşar (Memur)	☆ BURSA
└ Mürefettin (Öğretmen)	☆ İSTANBUL

•Sadık >	☆ Köyde
├ Enver	☆ Köyde
│ └ Hükümdar	☆ ALMANYA
└ Ferman	☆ Köyde
└ Sedri	☆ ANKARA

TUNÇ

•Merdali *(Pala Köyü'nden, Pehlül Üstün'ün kızına içgüveyi gelmiştir.)*	☆ Köyde
├ Neşat	☆ İZMİR
└ Necati	☆ İZMİR

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Kadim Üstün	1938 - 1950
2. Saniye Erdem	1946 - 1949
3. Murat Aktaş	1949 - 1955
4. Alaattin Sucu	1955 - 1965
5. Fazli Ağyar	1956 - 1960
6. Cihat Erdem	1965 - 1981
7. Turgut Sayılır	1970 - 1978
8. Fatma Erdem	1974 - 1996 Devam
9. Cevat Ergün	1976 - 1981
10. Yücel Yılmaz	1981 - Devam
11. Gülay Uğurlu	1981 - 1996 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Halim Çağlayan	1974 - 1978
2. Cengiz Cesur	1979 - 1988
3. Feramuz Sağlam	1990 - 1994
4. Hasan Güler	1995 - 1996
5. Yüksel Tekin	1996 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Ziya Öner	1923 - 1930
2. Murat Coşkun	1930 - 1933
3. Mürsel Mert	1933 - 1936
4. Emirhan Ergün	1936 - 1954
5. Ümmet Akyüz	1954 - 1957
6. Necati Coşkun	1957 - 1960
7. Rasim Yücel	1960 - 1963
8. Ali Üstün	1963 - 1968
9. Fevzi Gündüz	1968 - 1973
10. Merdali Tunç	1973 - 1977
11. Alaattin Ergün	1977 - 1981
12. Hilmi Soyak	1981 -1984
13. Rayet Öner	1984 - 1996 Devam

ŞEHİT

1.Fuat Üstün (Astsubay) Görevi Başında

GAZİLER

1.Rıdvan Akkaya	(1312)	İstiklâl Harbi
2. Ziya Önder	(1314)	İstiklâl Harbi

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1.Mürefettin Özcan
2. Mikail Özcan
3. Fedair Ergün
4. Olgun Ergün
5. Sebahattin Ergün
6. Şerafettin Yılmaz
7. Vezirali Yılmaz
8. Yücel Yılmaz
9. Şadimen Mert
10. Servet Öner
11. Nevzat Gündüz
12. Gökçe Üstün
13. Reşaddin Üstün
14. Nihat Doğru
15. Şadimen Doğru
16. Kurban Polat

HOCALAR

1.Aslan Özcan
2. Mirza Ergün
3. Hasret Yılmaz

POLİSLER

1.Ataman Özcan
2. Erdinç Özcan
3. Tuncer Özcan
4. Fezair Ergün
5. Yılmaz Yılmaz
6. Cahit Mert
7. Cihan Öner
8. Zeki Başkan
9. Ayhan Üstün
10. Yazdan Üstün

ASTSUBAYLAR

1.Fuat Üstün (Şehit)
2. Necmettin Soyak
3. Famil Mert
4. Fahrettin Yılmaz
5. Sebahattin Ergün
6. Şeref Coşkun

TAPUCU

1.Asım Gündüz

PTT MEMURLARI

1.Alaattin Ergün
2. Salih Yılmaz
3. Nihat Mert (Müfettiş)
4. Ali Mert
5. Rasim Başkan
6. Vacip Doğru
7. Öztürk Doğru

BANKACILAR

1. Enver Akyüz
2. Asım Başkan
3. Enver Başkan
4. Enis Başkan

AVUKAT

1.İbrahim Ergün

TEKEL MEMURLARI

1.Oktay Yılmaz
2. Orhan Soyak
3. Reis Soyak

SAĞLIK MEMURU

1.Bahattin Özcan

GÜMRÜKÇÜ

1. Muhittin Yılmaz (Müdür)

MALİYECİLER

1. Erdal Ergün
2. Naci Başkan

TERZİLER

1. Nedim Üstün
2. Ali Üstün
3. Zerafettin Mert
4. Temcit Yılmaz

AYAKKABICILAR

1. Seyfet Mert
2. Lütfü Doğru
3. Süleyman Doğru
4. Turgay Doğru

ERİM

Erim'in etrafı, meyveden meşe,
Yazı Cennet sanki, köşebe köşe,
Sığmaz ki kıymeti, hayale düşe,
Tarihe vasika, Kale'si vardır.

CAMİİ : Eskiden Köy Odaları'nda ibadet ediliyor, Cuma Namazları için de komşu köy camilerine gidiliyordu. 1972 yılında köy kendi gücü ile bir cami yaptı. Yontma taş duvar ve sac çatılıdır. 1991 yılında da, bir İmamevi yapıldı.

OKUL : 1928 yılında başlayan Halk Okulları, 1941 yılına kadar Köy Odaları'nda devam et miş. 1941 Yılında Eğitmenli okul açılmış. Bu okul da Köy Odaları'nda devam etmiş 1964-1965 Öğretim Yılında 5 sınıflı Okul açılmış. Bu okul da Köy Odaları'nda devam etmiş. 1975 yılında Devlet tarafından, betonarme, iki sınıflı ve Lojmanlı bir Okul Binası yapıldı.

İÇME SUYU : Halen Gölün Suyu denilen, bir kilometre uzaklıktaki kaynak suyundan alınan su içilmektedir. 1977-1978 yıllarında, Yaylaaltı Köyü ile müşterek, Gırma daki bir pınardan getirilen içme suyu, teknik bir hatadan dolayı, köylere indirilemedi. İhtilaldan sonra da kimse ilgilenmedi. Döşeli borular kanallarda boşuna duruyor.

YOL : 1968 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 tarihinde verildi.

TELEFON : 1986 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI :
1. Gölün Suyu, köyün içme suyunu aldığı kaynak.
2. Sesimpe Pınarı, aynı adlı mavkidedir.
3. Ortadüzün Pınarı,aynı adlı mevkidedir. Bir de yalak yapılmış.
4. Solomanın Pınarı, Becve mevkiinin batısındadır.
5. Gazlı Çeşme, Koturlar sülalesinin Kapıönü mevkiindeki tarlanın Doğusundadır. Suyu Gazyağı kokuyor.

KAPLICALAR :
1. Becve mevkiindeki, Sallık denen taş ocaklarının kuzeyinde dere yatağındadır. Romatizma ve kaşıntılara iyi gelen ekşimtrak bir sudur.

GÖL VE GÖLET : İçme suyunu aldıkları kaynağın bulunduğu yerde, otlu-tümsekli bir göl vardır.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER :
1. Tebeşir taşı : Gölün bayırı denen mevkidedir.
2. Siyah Mermer : Mermer sert ve parlaklığında, hatta daha parlak siyah bir taştır. 3 santimetre kalınlığında, 1 ile 2 m^2 genişliğinde plaka halinde, Sallık denen ocaktan çıkarılmaktadır. Ayrıca Kotat denen mevkiden Becve mevkiine kadarki yamaçlarda taş ve kayalar şeklinde vardır.
3. Yağlı Su : Köyün Kapıönleri mevkiinde, kalınca yağlı su çıkmaktadır.

TARİHİ KALINTILAR:
1. Kale : Köyün doğusunda, doğusu derince dere olan yüksekçe bir sırtın üstündedir. Duvarlarının bir kısmı duruyor. Yazı veya resimlere rastlanmadı. Kalenin, Tamar Dodopal tarafından yaptırıldığı, kalenin tabanında bir çeşmenin ve önünde taştan oyma bir yalağın bulunduğu söylenmektedir. Bu su ve yalağı, kalenin tabanındaki bir yarıktan girerek inceleyen birisinin söylediği anlatılıyor.
2. Kanal : Hamdi Kurşun'un evlerinin altından geçiyor.
3. Eski Cami : Yusuf Cengiz'in evlerinin yerinde eskiden bir Cami varmış.
4. Kilise : Enver Kaya'nın harmanının olduğu yerde bir kilise varmış. Onu yıkmışlar.

5. Gorhana: Klisenin Doğusunda, Resül Kaya'nın evinin tabanında bir gorhana vardır.
6. Köy Harabeleri: 1. Köyün Kuzeyinde Şavben Harabeleri,
2. Batısında Gegoban Harabeleri var.

KUR'AN KURSU : Köy tarafından, 1994 tarihinde, Caminin yanında tek odalı bir Kur'an Kurs binası yapılmıştır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 19 Km. Kuzeyinde, Kalem Tepe'nin, Doğugüney eteklerinde, İricala Suyu ile Gırma Çayı'nın arasındaki yamacın küçük bir düzlüğünde kurulmuştur. Kuzeyinde Becve denen, karışık ağaçlardan oluşan bir meşesi vardır. Köyün Batı kesimindeki meraları çıplak, diğer yerleri (tarla, çayır araları) çeşitli ağaçlarla kaplı olup bir park görünümündedir. Yaylaaltı, Gönülaçan, Kalkankaya Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1.ERİM : Daha önceleri bu köyün, şimdi Gürcistan sınırı içinde bulunan, İRİÇALA Köyü'nün bir mahallesi imiş ve adı ERİMİÇALA imiş. Daha sonraları yalınız Erim olarak söylenegelmiş. Diğer köylerin adları değiştirilirken de, Erim adı " Er kişiyim" anlamında düşünülerek, değiştirilmemiştir.

KÖYÜN KURULUŞU: Tarihi kalıntılara bakılırsa burasının, çok eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak bugünkü köy halkını oluşturan ailelerden; İsmailgil, Koturgil ve Cumigil En önce yerleşmiş ailelerdir. Daha sonra, köyün vergisine ortak olsun diye, İriçala'dan Cancuroğlu'nu getirmişler. Bu aile, 1880 li yıllarda göçerek, Bursa'ya gitmiş. Bilahare muhtelif yerlerden gelen ailelerle bugunkü köy oluşmuş.

KURUCU AİLELER

1. İSMAİL DEDEGİL : Ahıska - İriçala Köyü'nden gelmişler.
2. KOTUR DEDEGİL : Ahıska - İriçala Köyü'nden gelmişler.
3. CUMİ DEDEGİL : Ahıska - İriçala Köyü'nden gelmişler.
4. HOCAGİL : Ahıska - İriçala Köyü'nden gelmişler.
5. SÜLİGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
6. GORZELLİGİL : Ahıska - Gorze Köyü'nden gelmişlir.
7. OSMAN DEDEGİL : Ahıska'dan gelmişler.
8. AKİFGİL : Ahıska - Lelvan Köyü'nden gelmişler.

Özgürlüğü seviyorum diyenler;
Karşılarına çıkan her bireyin
özgürlüğüne saygı göstermelidirler.

İSMAİL DEDEGİL

Aldıkları Soyadları

KAYA

- İsmail >
  - Beşet
    - Nuri
      - Enver
        - Turgut, Server, Saim
      - İskender
        - Hafiz, Nafiz, Feyyaz
      - Rahim
        - İbrahim
        - Bedrettin, İlimdar, Temindar
      - Kibar
        - İzzet, Abdurrahman
      - Fehmi
        - Rasim

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ FRANSA
☆ ESKİŞEHİR
☆ ESKİŞEHİR
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ BURSA
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde

KOTUR DEDEGİL (İbrahimgil)

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

- Kotur İbrahim >
  - Sefer
    - Nezim
      - Menduh
        - Yazdan, Özden
    - Muhittin
      - Bahşi
      - Mansur, Hilmi
      - Reşattin, Tahsin
      - Evsel
    - Eşref ve oğlu Laçin
    - Asker (Ayakları sakat ve sonsuz)

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ ANKARA
☆ Köyde
☆ Edremit
☆ Kuyucak/AYDIN
☆ ANKARA
☆ Köyde
☆ Doğanşehir
☆ Köyde

CUMİ DEDEGİL

Aldıkları Soyadları

KURŞUN - IŞIK - YILDIRIM

KURŞUN

- Cumi
  - Rüstem
    - Hamdi
      - Şahset (Polis)
    - Şavki
      - Asker, Müseddim
      - Mürsel
        - Orhan
      - Ferman
    - Şevket
      - Kâzim
        - Mustafa
        - Cemender
    - Kerim
      - Hulusi, Enis, Halis
      - Cemis (Meteoroloji Memuru)
  - Feyzul
    - Temim
      - Halim (Maliye Okulunda Memur)
      - Nevzat

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ Karacasu
☆ Karacasu
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ KONYA
☆ KONYA
☆ ANKARA
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ ANTALYA
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ Köyde

IŞIK

- Cumi
  - Coşkun
    - Taştan
      - Melikşah, Mecit, Kıyasettin

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde

YILDIRIM

- Cumi >
  - Şükrü
    - Muhtes
      - Necmettin
      - Nevzat, Hüccet (Terzi)
    - Zeheddin
      - Nihat, İmdat
    - Feyzi
      - Remzi
    - Merdin
      - Nurettin, Nurbay, Şinasi
      - Canan
    - Şerafettin
      - Ayhan, Beyhan, İlhan (Pideciler)
  - Binali
    - Düseri
      - Muhittin
        - Bahattin, Selçuk
      - Müfti
        - Köksal
      - İhsan
        - Kaan, İrfan
      - Hilmi
        - Özkan
    - ☆ Karacasu
      - Baki
      - Zihni
    - Fazli
      - Evsel (Şoför)
      - Muammer, Turgay
    - Fadli
      - Müceddin, Turgay
    - Seddi
      - Erdoğan, Bülent

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Karacasu
☆ İSTANBUL
☆ Karacasu
☆ Karacasu
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ İZMİR
☆ Karacasu
☆ Köyde
☆ İZMİR
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Torbalı/İZMİR
☆ Torbalı/İZMİR
☆ Torbalı/İZMİR
☆ Torbalı/İZMİR
☆ Karacasu
☆ Karacasu
☆ Torbalı/İZMİR
☆ Buca/İZMİR
☆ Buca/İZMİR
☆ Karacasu
☆ Pınarbaşı/İZMİR
☆ Pınarbaşı/İZMİR
☆ Karacasu
☆ Karacasu

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

DEMİR

- Kâmil (Hoca) >
  - Efrail (Halk Tabibi ve Pehlivan)
    - Adnan (Pehlivan)
    - Yılmaz (Polis)
    - İlhan
  - Feramuz
    - Lütfü, Müftü
  - Cafer (Demirci)
    - Haydar
    - Nezir, Maksut
    - İsabali
  - Dilaver
    - Abdul
      - Emin, Bülent
    - Müfti
      - Güven
  - Bahri
    - Hasan
    - Hüseyin
    - Sabri

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ ANKARA
☆ ALMANYA
☆ Köyde
☆ Karacasu
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ AVRUPA
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Karacasu
☆ Köyde
☆ Nazilli
☆ Köyde
☆ İSTANBUL
☆ ALMANYA
☆ ANKARA

SÜLİGİL

Aldıkları Soyadları

CENGİZ - YILMAZ - ARSLAN

CENGİZ

- Süleyman >
  - Recep (Pehlivan)
    - Ellez
      - Bedel
        - Aydın, Sedrettin, Zeref
        - Efrettin
      - Merdin
        - Ergün (Astsb.)
        - Yüksel (Astsb.)

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ BURSA
☆ FRANSA
☆ ANKARA
☆ ANKARA
☆ .....
☆ .....

- İliyas ☆ Köyde
  - Mürşüt ☆ ANKARA
    - Nevrettin, Orhan ☆ FRANSA
    - Vahdettin (Kitapçı), Cihan (Tamirci) ☆ ANKARA
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Şahpender ☆ Köyde
      - Şemsi ☆ HOLLANDA
      - Öner ☆ ANTALYA
      - Erkan, Seçkin ☆ Köyde
    - Şerafettin (Mal Müdürü) ☆ ANKARA
      - Hakan (Muharrir) ☆ ANKARA

YILMAZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Mukaddim (Hoca - Eğitmen) ☆ Köyde
        - Naci ☆ HOLLANDA
          - Kenan, Köksal ☆ HOLLANDA
        - Necati ☆ Köyde
          - Akın ☆ Köyde
        - Necdet ☆ Köyde
          - Yüksel ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Cavat, Cahit (Bakkal) ☆ İSTANBUL
      - Vahit ☆ FRANSA
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Alaattin, Fahrettin ☆ Sarıkamış
      - Şerafettin (Polis) ☆ .....
      - Sedrettin, Efreddin ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Alisultan ☆ Köyde
        - Celal ☆ BELÇİKA
        - Olcay, Ercan ☆ Köyde

ARSLAN

- Süleyman > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Müştak ☆ Köyde
      - Fezair ☆ ANKARA
        - Bedrettin,Mürefettin,Yazdan,Özcan ☆ ANKARA
      - Üzeyir, Sezayir ☆ ANKARA

GÖRZELLİGİL

Aldıkları Soyadları

SANCAK

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Murat (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Eyip ☆ Köyde
    - Abbas (Hoca) ☆ Köyde
      - Mukim ☆ Nazilli
        - Resul, İlimdar, Abdurrahman ☆ Nazilli
      - Paşali (Polis) ☆ BALIKESİR
      - Ümit ☆ BALIKESİR
      - Rasim ☆ Köyde
        - Emrah ☆ Köyde
  - Seyfullah ☆ Köyde
    - İznullah ☆ Köyde
      - Mustafa (PTT), Necati ☆ Karacasu
      - Yadigar (Polis) ☆ İZMİR
    - Feyzullah ☆ Köyde
    - Fariz ☆ Karacasu
      - Feyzi,Abdullah,Atanur,Turan (Mal. Md.) ☆ Karacasu
      - ..... (Polis) ☆ .....
      - ..... (Astsb.) ☆ .....
    - Alirıza ☆ Köyde
      - Turgay (Emniyette Memur) ☆ ANKARA
      - Tuncer (Dozer Operatörü) ☆ Karacasu
    - Mihrali ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Karacasu
      - Hükümdar ☆ Karacasu
    - Hürüşan ☆ Karacasu
      - Yücel, Tuncer ☆ Karacasu
    - Alişan (Kore Gazisi) ☆ Karacasu
      - Asim, Miktat (Dozer Operatörü) ☆ Karacasu
    - Nurişen ☆ Karacasu
      - Yüksel (Dozer Op.), Orhan (Dozer Op.) ☆ Karacasu

Not: Lelivanlı Nine dullanınca, Görze Köyü'nden birisi ile evlenmiş. Bu adamdan, Ahmet Dede olmuş.

OSMAN DEDEGİL

Aldıkları Soyadları

AKTAŞ - GÜNGÖR

AKTAŞ

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Emrullah ☆ Köyde
    - Mürteza ☆ Nazilli
      - Cengiz (Özürlü) ☆ Nazilli
      - Ruhi ☆ Selim
    - Bayram ☆ Köyde
      - Şahmurat ☆ Köyde
      - Mikail ☆ İnegöl

GÜNGÖR

- Sabit > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Erdal ☆ BELÇİKA
      - Resul ☆ FRANSA
      - Rasim ☆ BURSA
      - Ekrem, Asim ☆ ANKARA
- Ağali > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Alizer ☆ İZMİT
      - Bedrettin ☆ İZMİT
      - Ender, Gencer ☆ ADANA
    - Casim ☆ Köyde
      - Adilşah ☆ ALMANYA
      - Emirşah (Öğretmen), Cemil ☆ Torbalı/İZMİR
      - Alaattin (Gazeteci) ☆ İTALYA
  - Ayvaz ☆ ANKARA
    - Nurettin ☆ ANKARA
- Mirza > ☆ Köyde
  - Niyaz ☆ Köyde
    - Nizamettin, Sabri ☆ İnegöl
- Haşim > ☆ Köyde
  - Şadiman ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Şahset ☆ ANKARA
      - Osman, Şemsi ☆ ALMANYA
    - Ahmet, Ümmet ☆ ANKARA

AKİFGİL

Aldıkları Soyadları

PARLAK - AYDIN - YILDIZ

PARLAK

- Akif > ☆ Köyde
  - Seyfettin (Hoca) ☆ Köyde
    - Enver (Hoca) ☆ Köyde
      - Metin ☆ BELÇİKA
    - Cemalettin (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Engin (Müfettiş), Erol (Maliye Mem.) ☆ ANKARA
      - Güngör (Maliye Memuru) ☆ İSTANBUL
      - Bilgin ☆ ANKARA
    - Kemal ☆ ALMANYA
      - Ayhan, Salih, Saim ☆ ALMANYA
    - Cevdet ☆ ANKARA
      - Öztürk, Şener (Astsb.) ☆ ANKARA
  - Kurban ☆ Köyde
    - Nizamettin ☆ Köyde
      - Temel ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde
      - Şentürk ☆ BURSA

AYDIN

- Tahir >
  - Münür
    - Gafur
      - Hikmet
    - Rahim
      - Zülâli
      - Sümmani
      - Turgay

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ BELÇİKA

- Hasret
  - Mihrali
- ☆ Z. Ereğli
  - Atila
  - Feyzi, Nevzi (Şoför), Tuncer
  - Yücel (İnşaat Mühendisi)

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ ANKARA
☆ ANKARA

YILDIZ

- Eyip >
  - Muzaffer
    - Fezair, Loman

☆ Köyde
☆ Köyde
☆ Karacasu

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Kâmil Demirci	1920 - 1935
2. Seyfet Parlak	1935 - 1965
3. Abbas Sancak	1965 - 1980
4. Enver parlak	1980 - 1985
5. Ahmet (Amasyalı)	1985 - 1987
6. Dursun Yıldız	1987 - 1992
7. Erol demirhan	1992 - 1995 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Mukaddim Yılmaz	1940 - 1977
2. Mihrali Topçu	1956 - 1957
3. Enis Akdeniz	1957 - 1961
4. Emürşah Güngör	1961 - 1984
5. Aşkın Alpay	1984 - 1990
6. Fikret Bozyiğit	1990 - 1991
7. Hayati Aktop	1991 - 1996 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Bekir Yılmaz	1923 - 1930
2. Şadiman Güngör	1930 - 1933
3. İlyas Cengiz	1933 - 1937
4. Mukaddim Yılmaz	1937 - 1940
5. Bedel Cengiz	1940 - 1950
6. Memedali Sancak	1950 - 1960
7. Mukaddim Yılmaz	1960 - 1963
8. Memedali Sancak	1963 - 1968
9. Merdali Yılmaz	1968 - 1973
10. Abdullah Demirci	1973 - 1977
11. Sabri Gündüz	1977 - 1986
12. Şahpender Cengiz	1986 - 1989
13. Kâzim Kurşun	1989 - 1992
14. Necdet Yılmaz	1992 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Kâmil Demirci
2. Seyfettin Parlak
3. Abbas Sancak
4. Mukaddim Yılmaz
5. Enver Parlak

ÖĞRETMENLER
1. Mukaddim Yılmaz
2. Cemalettin Parlak
3. Emirşah Güngör

POLİSLER
1. Şahset Kurşun
2. Yılmaz Demirci
3. Şerafettin Yılmaz
4. Yadigar Sancak
5. ..... Sancak
6. Paşali Sancak
7. Hamdi Kurşun

MÜHENDİS
1. Yücel Aydın (İnşaat Müh.)

ASTSUBAYLAR
1. ..... Sancak
2. Ergün Cengiz
3. Yüksel Cengiz
4. Şener Parlak

MALİYECİLER
1. Engin Parlak
2. Erol Parlak
3. Güner Parlak
4. Turan Sancak
5. Şerafettin Cengiz
6. Halim Kurşun

PEHLİVANLAR
1.Recep Cengiz
2. Dursun Güngör
3. Efrail Demirci
4. Adnan Demirci
5. Memedali Sancak

HALK TABİBİ
1. Efrail Demirci

MUHABİRLER
1. Hakan Cengiz
2. Alaattin Güngör
3. Vahdettin Cengiz

DEMİRCİ
1. Cafer Demirci

TERZİ
1. Hüccet Yıldırım

TAŞÇI
1. Gafur Aydın

ZURNACI
1. Hürişan Sancak

GAZİLER

1. İlyas Cengiz	1312	İstiklâl Hrb.
2. Ayvaz Güngör	1314	İstiklâl Hrb.
3. Aziz Güngör	1930	Kore Hrb.
4. Alişan Sancak	1930	Kore Hrb.

GÖNÜLAÇAN (Şuvarskal)

Gönülaçan, gerçek gönüller açar,
Suyundan içenin, her derdi kaçar,
Lale, sümbül, gül'ü kokular saçar,
Konur'da bitmeyen meşesi vardır.

CAMİİ : 1. Daha önce var olan ahşap Cami Binası sökülerek, çevre köylerin de yardımiyle, yontma taş duvarlı, saç çatılı olan bugünkü Cami Binası 1327 (1911) tarihinde yapılmış. ağaç doğramsını, Gürarmut Köyü'nden Ali (Lobiye) Usta, boya işlerini de Ahıskalı ustalar yapmıştır. Görülmeye değer bir sanat eseridir.

OKUL : 1928 den 1937 ye kadar Köy Odaları'nda devam eden Halk Okulları, 1937 tarihinde köylü tarafından yapılan tek derslikli Okul Binasında devam etmeye başladı. 1941-42 Öğretim Yılında açılan Eğitmenli İlkokulda bu binada tedrisata devam etti. 1944 yılında köylü tarafından taş duvar, ağaç çatılı olarak, Öğretmenli Okul tipi bir Okul Binası yapıldı.Eski Okulun yerinde yapılan bu binada 1945-46 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul tedrisata başlatıldı. Aynı okulun yerinde 1965 yılında Devlet tarafından, betonarme, sac çatılı, üç sınıf ve bir lojmanlı olarak yapıldı.

SAĞLIK EVİ : 1972 tarihinde yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Daha önceleri Gırma Çayından ve iki mahallenin arasındaki kaynaktan alınan su içilmekte idi. 1954 tarihinde, köy-Devlet işbirliği ile,1.5 luk demir boru ile getirilen su bir yerde akıtıldı. 1975 te aynı su 2.5 luk demir boru ile Devlet tarafından getirilen su köyde 3 yerde akıtıldı.

YOL : Sekiz köyün işbirliği ile 3 köprü yapılınca, 1967-68 yıllarında, Kodiyan'dan açılan gurup köy yolu bu köyden geçti. Daha sonra, aynı yol birkaç defa genişletildi.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde verildi (Acente olarak)

KAYNAK SULARI : Köy arazisii içinde çok meşhur içme suları vardır. Bunların başlıcaları şunlardır: Biber Dedenin Pınarı, Naplatın Pınarı, Karapınar, Kopenali (Tekne Pınar), Ahonun Pınarı, Konurun Pınarı, Çortelin Pınarı ve Yayla Pınarı.

KAPLICALAR : Eski yaylalardaki Soğuk ve ekşimtrak su; Kaşıntıları kesiyor. Romatizmal ağrıları geçiriyor.

GÖL VE GÖLET : Köyün Doğusunda iki adet küçük göl var. Hasır için Cil Otu bunlardan temin edilir. Yaban Ördeği üremesine müsaittir.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : 1. Cabuk'un Deresinde, Yoşa denen kahverengi bir toprak boya vardır. Pataraçala'da Etermit vardır. 2. Devet'teki Kilisenin Doğuya bakan yamacında tebeşir taşı var.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Kiliseler: a) Devet Çayırlarının Güneydoğusundaki sırtta.
b) Konur Harebeleri'nin karşısındaki yamaçta.
c) Pataraçala denen mevkide, beyaz topraklığın doğusunda.
2. Gorhana : 1. Taştan Işık'ın evlerinin olduğu yerde, evin tabanındadır.
2. Abdullah Balcı'nın tarlasının başında ayrıca birde mahzen vardır.
3. Kanal : 1.Nurettin Akçay'ın evinin altından geçiyor.
2. Konur Harebeleri'nden, Kiliseye gittiği tahmin edilen kanal var.
4. Taş Evler : Konur Harebeleri (Celali Arıcı'nın çayırında) Burdaki sayılabildiği kadarla 18 ev, duvar, direk, kapı ve örtü olarak tamamen taşla yapılıdır. Sağlam örnekleri vardır.
5. Harabeler : a) Guveket Mevkiinde 5 ayrı yerde taş ev harabeleri,
b) Devet Mevkiinde Nuri İşbecer'in tarlasında,

c) Beğaravulde, Halil Ustagil'in arazide,
d) Dazar'da, Zekeriye Başçı'nın tarlasında

6. Mağaralar : Sesödile'nin Kuzey yamacındaki Suatan Kayada mağaralar vardır.
7. Top Yolu : Sesödile'nin Doğu Yamaçlarından geçen ve halen görünüm arzeden eski yol.
8. Köroğlu Atının İzi : Konur'da, Koryalar Mevkiindeki taş üzerinde gözüken at izi.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 15 Km. Kuzeyinde, Sesödile Tepesi'nin Doğu yamaçlarında ve Kuzeydoğuya meyilli bir platoda kurulmuştur. Gırma Çayı ve Küçük Dere topraklarının içinden geçer. Gırma çayı üzerinde 3 adet su ile çalışan değirmen vardır. Köyün Batsınıdaki Sesödile yamaçları ile Büyük Bayır mevkii, karışık ağaçlardan oluşan geniş bir meşesi vardır. Gırma Çayı'nda bol Dağ alası Alabalık vardır. Arazisi ekeneğe ve bahçeciliğe müsaittir.Geniş ve çeşitli çiçek bulunan merası,Arıcılık için çok elverişlidir. Dere tarla balıkçılığına müsaittir. Gırma Dağının Doğusunda yaylaları vardır.İlçe Merkezi, Çayırçimen, Kayınlı, Kalkankaya, Erim, Yaylaaltı, Sarıçiçek Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. ŞUVARSKAL, adının nerden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. GÖNÜLAÇAN, adının konmasına sebep, köyün Batısındaki meşelik sahalar, Güneyindeki bahçeler, arazisinin içinden geçen şırıl şırıl dereler ve meralarındaki binbir türlü çiçeklerle duygusal bir görünüme sahip olmasıdır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntıların çokluğuna vede eskiliğine bakılırsa, bu köy çok eski bir yer leşim yeridir. Ancak bugünkü ailelerden en eski yerleşenlerin bile yakın tarihte geldikleri, geçmiş dedelerin sayısından anlaşılıyor. Kuruluş rivayetlerinde, İlk gelen ailelerin bu köyü ormanlık bir saha içinde buldukları ifadeleri var. Bu da gösteriyor ki, buranın eski sahipleri bilinmeyen sebeplerle buraları terk etmişler. Yeni kuşak geldiği zaman burasını kimsesiz olarak bulmuş ve yerleşmişler.

KURUCU AİLELER

1. HALİL USTAGİL (Ahmedegil) : Ahıska'dan Bağrevül'e, ordanda köye gelmişler.
2. DURAKGİL : Ahıska'dan gelmişler.
3. PAZLOGİL : Şavşat'tan gelmişler (Taşkıranlı Tosolarla)
4. NEDLOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
5. MAÇHELGİL : Şavşat'ın ,Maçhel Köyün'den gelmişler
6. MESKEGİL : Ahıska'nın Tazar Köyü'nden gelmişler.
7. HELEGİL(Fehret Ustagil) : Ahıska'dan gelmişler
8. ESKİGİL : Ahıska'dan gelmişler
9. HOCAGİL (Molla mutigil) : Ahıska'dan gelmişler
10. MOLLA KAYAGİL : Ahıska'dan gelmişler
11. EMİNEGİL : Ahıska'dan gelmişler
12. PURTİLER : Posof - Sarıçiçek Köyü'nden (Aktepe Sülalesinden) gelmişler.
13. SELEHGİL : Ahıska'dan gelmişler
14. KÖLEGİL : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler,
15. ATAŞLAMALAR : Posof - Çayırçemen Köyü'nden "Aziz Hocanın oğlu"
16.BALİLER : Posof - Sarıçiçek Köyü'nden gelmişler.
17. İZZETEGİL : Ahıska'dan gelmişler
18. DALDIGİL : Ahıska - Tazar Köyü'nden gelmişler
19. MEMİŞEGİL : Şavşat İlçesi'nden gelmişler.
20. DURSUNGİL : Ahıska'dan gelmişler
21. MUSTİYAGİL : Ahıska'dan gelmişler
22. MUĞ AYİRLER : Ahıska'dan gelmişler
23.TULİŞLER : Ahıska'dan gelmişler
24. DOHÇİRLER : Ahıska'dan gelmişler
25. ŞİRİN HOCAGİL : Posof - Armutveren Köyü'nden gelmişler.

HALİL USTAGİL (Ahmedegil)

Aldıkları Soyadları

DEĞİRMENCİ - ÇELİK - GÖKTAŞ - EKMEKÇİ
BULUT - KARTAL - AKTAŞ

DEĞİRMENCİ

- Halil (Değirmenci) > ☆ Köyde
  - Seyfet (Değirmenci) ☆ Köyde
    - Şehpender ☆ Selim
    - Hakkı ☆ Selim
    - Şemsettin ☆ Selim
    - Ali ☆ BURSA

ÇELİK

- Refet (Değirmenci) > ☆ Köyde
  - Hüseyin (Değirmenci) ☆ Köyde
    - Hamdi (Değirmenci) ☆ Köyde
      - Merdali (Değirmenci) ☆ Köyde
        - Resul (Esnaf) ☆ Posof
          - Bahattin ☆ Posof
          - Akın ☆ Posof
          - Yusuf ☆ Posof
        - Yılmaz (Esnaf) ☆ İnegöl
          - Arif ☆ İnegöl
          - Mikail ☆ İnegöl
          - Adem ☆ İnegöl
      - Binali (Kahveci) ☆ Posof
        - Gazi (Nakliyeci) ☆ Köyde
        - Fevzi (PTT) ☆ Posof
        - Seddi ☆ ANKARA
      - Süleyman (Fırıncı) ☆ ANKARA

GÖKTAŞ

- Refet (Değirmenci) > ☆ Köyde
  - Hüseyin (Değirmenci) ☆ Köyde
    - Fehmi (Değirmenci - Gazi) ☆ Köyde
      - Taştan ☆ Köyde
        - Yazdan ☆ ANKARA
        - Tuncer ☆ ANKARA
        - Talat ☆ ANKARA
        - Tevhit ☆ ANKARA
      - Recep ☆ ANKARA
      - Osman ☆ ANKARA
      - Tahsin ☆ ANKARA
      - Zatin ☆ ANKARA
    - Halil (Değirmenci) ☆ Köyde
      - Mamat (Değirmenci) ☆ Köyde
        - Ekrem ☆ ANKARA
        - Selim ☆ ANKARA
        - Halim ☆ Köyde
      - Mihrali ☆ Köyde
        - Hilmi ☆ ALMANYA
        - Yafez ☆ BURSA
        - Ömer ☆ BURSA
        - Önder ☆ BURSA
      - Feyzullah ☆ Köyde
        - Binali ☆ BURSA

EKMEKÇİ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Eşref ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ BURSA
    - Ali (Hoca) ☆ BURSA
    - Asker ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde

BULUT

- Ahmet (Değirmenci) ☆ Köyde
  - İskender (Değirmenci) ☆ Köyde
    - Resul (Değirmenci ☆ Köyde
      - İlimdar (Pehlivan) ☆ Köyde
      - Osman (Hoca) ☆ BURSA
      - Salih (Hoca) ☆ Gemlik
      - Kenan ☆ Gemlik
      - Adnan ☆ Gemlik
  - Aziz (Ermiş ve sonsuz) ☆ Köyde

KARTAL

- Sadık > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Galip ☆ Köyde
      - Ömer ☆ Köyde
        - Asım (Muhasip) ☆ ANKARA
        - Rasim (Ziraat Tek.) ☆ ANKARA
      - Ali ☆ Bornova
        - Turgut ☆ Bornova
        - Mecit ☆ Bornova
        - Mevlüt (Astsubay) ☆ Bornova
      - İbrahim ☆ BURSA
      - Mükerrem ☆ Söke
    - Kâzım ☆ Köyde
      - Yahya ☆ ANKARA
      - ☆ BURSA Alim

AKTAŞ

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Köyde
    - Paşali ☆ BURSA
    - Ahmet ☆ BURSA
    - Ocak (Hoca) ☆ ERZURUM
    - Mehmet ☆ ANKARA
    - Nafiz ☆ ANKARA
  - Zülali ☆ Köyde
    - Dursunkaya ☆ BURSA
  - Binali (Hoca - Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Memmet (Hoca - Oğlu yok) ☆ Köyde

DURAKGİL

Aldıkları Soyadları

ARICI - KALAYCI - PERİMLİ - DURAK - SÖNMEZ

ARICI

- ..... > ☆ Köyde
  - Sadık ☆ Köyde
    - Celali ☆ Köyde
      - Habip ☆ Köyde
        - Yüksel (PTT) ☆ İSTANBUL
        - Namık ☆ İSTANBUL
      - Hafız (PTT) ☆ İSTANBUL
      - Mikail (PTT) ☆ İSTANBUL
      - Efrail (TEK) ☆ İSTANBUL
    - Ağali ☆ Köyde
      - Niyazi ☆ Köyde
        - İlhan ve İrfan ☆ İSTANBUL
        - Turgut ☆ Köyde

KALAYCI

- Güli > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Enver (Hoca) ☆ Selim
      - Fariz ☆ Selim
      - Nafiz ☆ Selim
      - Fedli ☆ Selim
      - Metin ☆ Selim
      - Mansur (Hoca) ☆ İnegöl
  - İdris ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Nizamettin ☆ İnegöl
      - Osman ☆ İnegöl
      - Bayram ☆ İnegöl
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Şenal ☆ Köyde
      - Yücel ☆ BURSA
      - Dinçel ☆ ANKARA
    - Binali ☆ İnegöl
      - Ünal ve İsmail ☆ İnegöl
      - Durgun ☆ ALMANYA
- Abuzer > ☆ Köyde
  - Hürişan (Marangoz) ☆ İZMİR
    - Asım (Marangoz) ☆ İZMİR
  - Ali ☆ BİLECİK

PERİMLİ

- ..... > ☆ Köyde
  - Kasım (Marangoz) ☆ İZMİR
    - Mürşit (Marangoz) ☆ İZMİR
    - İsrafil ☆ KARS

DURAK

- ..... > ☆ Köyde
  - Kanber ☆ KARS
    - Server (Maliyeci) ☆ KARS
    - Mansur (Emekli Başkomiser) ☆ Buca/İZMİR

SÖNMEZ

- ..... > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Lütfü ☆ Köyde
      - Sıtkı ☆ BURSA
      - Oktay ☆ BURSA

PAZLOGİL

Aldıkları Soyadları

YILMAZ - ASLAN

YILMAZ

- Necip > ☆ Köyde
  - Mehmet ☆ Köyde
    - İsmet (Kütüphaneci) ☆ Posof
    - Orhan ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ BURSA
  - Ömer ☆ Köyde
    - ..... ☆ ANKARA
    - Erdal ☆ ANKARA
  - Osman ☆ ANKARA
- Haydar > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
  - Cemis ☆ Posof
  - Enis ☆ BURSA
  - Cengiz ☆ BURSA
- Hüccet > ☆ Köyde
  - Enver ☆ Köyde
    - Erdal ☆ BURSA
    - Azem ☆ BURSA
- Eflet ☆ Köyde
  - Selver (Soğuk Demirci) ☆ ANKARA
- Süleyman > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Köyde
    - Ekrem (Davulcu) ☆ ANKARA
    - İkram ☆ ANKARA
    - ..... ☆ ANKARA
- Teyfik (Hoca) ☆ Köyde
  - Halim ☆ ANKARA
  - Hafız ☆ ANKARA
  - Memet ☆ BURSA
    - Refik (Hakim) ☆ BURSA

ASLAN

- Niyazi > ☆ Köyde
  - Binali (Pehlivan) ☆ FRANSA
    - Engin ☆ FRANSA
  - Orhan ☆ BURSA
  - İlhan ☆ Köyde
- Efrail ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Ergül ☆ BURSA
  - Nedim ☆ Köyde
    - Atanur (Polis) ☆ ANKARA
    - Ayhan (Ziraat Tek.) ☆ ANKARA
- Muhlis > ☆ Köyde
  - Cemalettin ☆ MALATYA
  - Şahsettin (Hoca) ☆ MALATYA
  - Nizamettin (Öğretmen) ☆ MALATYA

NEDLOGİL

Aldıkları Soyadları

GÜRLER - TAMPARLAK

GÜRLER

- İsa > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ MALATYA
- Musa > ☆ Köyde
  - Zekeriya (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ ANKARA
      - Adil ☆ ANKARA
    - ☆ ANKARA Atila
    - Hazım ☆ Gemlik
      - Mustafa (Hoca) ☆ Gemlik
    - Recep ☆ HOLLANDA
      - Murat ☆ HOLLANDA
      - Ahmet ☆ HOLLANDA
- İdris > ☆ Köyde
  - Rahim ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ Bornova
    - Cevdet ☆ Bornova
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - İlhan ☆ BURSA
    - Ayhan ☆ BURSA
  - Merdali ☆ ANKARA

TAMPARLAK

- Gafur (Beşikçi) > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Osman ☆ BURSA
    - Dursun ☆ BURSA
  - Memedali ☆ Sarıkamış
- Şedimen > ☆ Köyde
  - Şerafettin (Zurnacı) ☆ İSTANBUL
  - Şemsettin ☆ İSTANBUL
  - Cemil (Davulcu) ☆ İSTANBUL
  - Müzamettin ☆ İSTANBUL

MAÇHELGİL

Aldıkları Soyadları

TAŞ

- Şamil > ☆ Köyde
  - İsmail (Hizarcı) ☆ Köyde
    - Kâzım (Nalbant) ☆ Köyde
      - Yüksel - İrfan - İhsan ☆ Kuyucak/AYDIN
      - Salih - Selçuk ☆ Köyde
    - Nezim ☆ Torbalı/İZMİR
    - Tahsin ☆ İZMİT
  - Aslan (Hizarcı) ☆ Köyde
    - Rasim (Hizarcı) ☆ Köyde
      - Yasın - Asım ☆ BURSA

MESKEGİL

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

- Hamza > ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Hükümdar ☆ ANKARA
    - Celil (Hoca) ☆ ANKARA
    - İlimdar ☆ ANKARA
- Ferman (Değirmenci) ☆ Köyde
  - Kibar (Değirmenci ve Duvar Ustası) ☆ ANKARA
  - Kirman (Marangoz) ☆ BURSA
  - Asker (Marangoz) ☆ BURSA
  - Tahsin (Marangoz) ☆ BURSA

KHELELER (Fehret Ustagil)

Aldıkları Soyadları

BAŞÇI - BAŞYAZICI- ERBAŞ

BAŞÇI

- İskender > ☆ Köyde
  - Mamo (Hoca ve Gümrük Memuru) ☆ Köyde
    - Latif (Gümrük Memuru) ☆ İZMİT
    - Bedir ☆ Köyde
      - Zikri ☆ ANKARA
      - Zafer ☆ ANKARA
  - Melikşah ☆ Köyde
    - Laçin (Şoför) ☆ ANKARA
      - Ekrem - Cengiz - Necati ☆ ANKARA

BAŞYAZICI

- Fehret (Halk Tabibi) > ☆ Köyde
  - Rüştü (Halk Tabibi) ☆ Köyde
    - İbrahim (Halk Tabibi) ☆ Köyde
      - Zekeriya (Sünnetçi) ☆ Köyde
        - Azem (Ziraat Müh.) ☆ NİĞDE
        - Adnan (Nüfus Müdürü) ☆ GİRESUN
    - Emri (Fırıncı) ☆ ADANA

ERBAŞ

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Yunus ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Çine/AYDIN
  - İsmail (Usta) ☆ Köyde
    - Yavuz ☆ ANKARA
    - Yılmaz (Mobilyacı) ☆ BURSA
    - Selahattin - Gafur - Hasan - Hüseyin ☆ BURSA
  - Halil ☆ Köyde
    - Mükerrem (Subay) ☆ ANKARA
    - Muhittin (Marangoz) ☆ Posof

ESKİGİL

Aldıkları Soyadları

ŞEKER - GÜMÜŞ - ŞİMŞEK - AYDEMİR - ATEŞ

ŞEKER

- Şahpaz > ☆ Köyde
  - Kanber ☆ Köyde
    - Halis ☆ Köyde
      - Hafız (Astsubay) ☆ ERZİNCAN
      - Yafez (Esnaf) ☆ Köyde
      - Mecit - Hilmi ☆ ANKARA
  - Faik ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Köyde
    - Hayri ☆ BURSA

GÜMÜŞ

- Mihrali > ☆ Köyde
  - Şevket (Nalbant) ☆ Köyde
    - Şinasi (Hoca) ☆ BURSA
    - Binali ☆ BURSA
  - Şavki ☆ Köyde
    - Yaşar - Hasan - Hüseyin - Kadir ☆ BURSA
  - Osman ☆ BURSA
    - Salih - Reşat - Vedat ☆ BURSA
  - Asker ☆ İZMİT

ŞİMŞEK

- Sabit > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde
      - Yusuf - Davut - Yakup - Hüseyin ☆ BURSA
    - Merdin ☆ ANKARA
  - Paşali ☆ Köyde
    - Yusuf - Hafız - Nafiz - Nizamettin (Öğr.) ☆ İZMİR
  - Esfendiyar ☆ Köyde
    - Dursun ☆ BURSA
      - Hafız ☆ BURSA
    - Naşit ☆ BURSA
    - Bektaş ☆ ANKARA

AYDEMİR

- Halil > ☆ Köyde
  - Rıdvan (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Ali - Harun - Kurban - Yazdan ☆ BURSA

ATEŞ

- Şamil ve Celali kardeşler, 1940 yılında muhacir ☆ KARS

HOCAGİL (Molla Mutigil)

Aldıkları Soyadları

BAŞKENT - TAŞKENT

BAŞKENT

- Süleyman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Abdurrahman (Hoca) ☆ Köyde
    - Bilal (Hoca) ☆ Köyde
      - Ahmet (Bursa Müftüsü-Sonsuz) ☆ BURSA
      - Mehmet (Hoca) ☆ Köyde
        - Osman (Kâtip) ☆ İSTANBUL
          - Salih (Polis) ☆ İZMİR
          - Vahit (İcra Memuru) ☆ BURSA
          - Cahit (Memur) ☆ ANKARA
          - Mustafa (Tekstilci),Tekin ☆ BURSA
        - Sıddık ☆ Köyde
          - Turgut (Öğretmen) ☆ İnegöl
          - E. Zeki (Doçent) ☆ TRABZON
          - Ahmet (Doktor) ☆ KARS
      - Üzeyir (Hoca - Gazi) ☆ Köyde
        - Ömer ☆ Köyde
          - Fatih (Demirci) ☆ KARS
          - Sait (Maliyeci) ☆ İSTANBUL
          - Nihat (Bankacı) ☆ İSTANBUL
          - Fuat ☆ KARS
        - Ali ☆ Köyde
          - Murat - Mahmut ☆ FRANSA
          - Abdurrahman - Süleyman ☆ BURSA
        - Hasan (Demirci) ☆ KARS
          - Adil (Öğretmen) ☆ ÇANAKKALE
          - Yavuz (Öğretmen) ☆ KARS
        - Hüseyin ☆ BURSA
        - Asker (Tornacı) ☆ KARS
          - Engin (Tornacı) ☆ KARS
          - Ergün - Olgun ☆ KARS

TAŞKENT

- Hamza (Hoca) > ☆ Köyde
  - Şadiman (Hoca) ☆ Köyde
    - Abdulgafur ☆ Bornova
      - Hafız - Yahya ☆ İZMİR
      - Harun - Yusuf ☆ HOLLANDA
  - Halim ☆ ÇORUM
    - Necati - Necdat - Cevdet - Abdurrahman ☆ ÇORUM

MOLLA KAYAGİL

Aldıkları Soyadları

İŞBECER

- Kaya (Hoca) > ☆ Köyde
  - İzzet ☆ Köyde
    - Şenlik ☆ Köyde
      - Nuri ☆ Köyde
        - Yusuf, Enis (Polis) ☆ BURSA
        - Ergün ☆ BURSA
      - Hafız ☆ Köyde
        - Yener ☆ ANKARA
      - Suat - Fuat ☆ ALMANYA
      - Yakup ☆ BURSA

EMİNEGİL (İbadigil)

Aldıkları Soyadları

ALTUN - BİÇİCİ - GÜNDOĞDU

ALTUN

- Şerif > ☆ Köyde
  - Şehri ☆ Köyde
    - Laçin ☆ Köyde
      - Atanur (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Cemal (Elektrikçi) ☆ ANKARA
    - Demirşah ☆ ALMANYA
      - Turgut, Turgay ☆ ALMANYA

BİÇİCİ

- Mehmet > ☆ Köyde
  - Sedrettin, Nusrettin ☆ Torbalı/İZMİR

GÜNDOĞDU

- Kâmil > ☆ Köyde
  - Niyazi ☆ Köyde
    - Ahmet (Sağ. Mem.), Fevzi (Kom.), İsmail, Yılmaz ☆ ANKARA
  - Feyyaz (Şoför) ☆ ANKARA
    - Zeki, Necati, Fethi ☆ ANKARA

PURTİLER

Aldıkları Soyadları

ALMAS - TAŞÇI - IŞIK - AKSU

ALMAS

- Mamo > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Veysel ☆ HOLLANDA
    - Selver ☆ Köyde
  - Nuri (Şoför) ☆ ANKARA
    - Emrullah, Abdullah ☆ ANKARA
- Memet > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Mansur ☆ BURSA
  - Osman ☆ Köyde
    - Kadir ☆ BURSA
  - Ömer ☆ MALATYA
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Kerim, Nedim, Aydın ☆ KARS

TAŞÇI

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Ocak, Dursun ☆ BURSA
  - Fikri (Oğlu yok) ☆ Köyde

IŞIK

- Tağo > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Davut, Memet, Nesuh ☆ İnegöl

AKSU

- Sadık > ☆ Köyde
  - Şükrü (Hizarcı) ☆ İnegöl
    - Kazım, Ahmet ☆ ANKARA
    - Hezim, Ali (Pehlivan) ☆ İnegöl

SELEHGİL

Aldıkları Soyadları

DEMİRCİ

- Seleh > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Halil (Demirci) ☆ KARS
      - Merdin, Bedir, Memduh, Ömer, Serdal ☆ KARS
    - Celil (Demirci) ☆ Köyde
      - Ali, Erdoğan, Davut ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
        - İhsan ve Erdal ☆ BURSA
        - Hüseyin ☆ Köyde
      - Şahmeni ☆ İnegöl
    - Şaban ☆ Köyde
      - İbrahim (Tarakçı) ☆ Köyde
        - Maksut, Osman, Hasan, Ali, Kadir ☆ Selim/KARS
    - Şamil ☆ Köyde
      - Binali (Hoca) ☆ Köyde
        - Enver ☆ Köyde
          - Erol ☆ Köyde
        - Hafiz ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ BURSA
    - Şehri (Kayıp)

KÖLEGİL

Aldıkları Soyadları

AKÇAY

- Şakir > ☆ Köyde
  - Selim ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Abdullah ☆ Köyde
        - Hafiz ☆ ALMANYA
        - Yafez (Hoca) ☆ ANKARA
      - Ali ☆ Köyde
        - Asim (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Turgut (Polis) ☆ KARS
        - Adil (Astsubay) ☆ MARDİN
    - Hümmet ☆ Köyde
      - Nusrettin ☆ Köyde
        - Efsel (Marangoz) ☆ Köyde
      - Mukaddim ☆ ANKARA
        - Yaşar ☆ ANKARA
    - Necip ☆ Köyde
      - Ömer ☆ Köyde
        - Yaşar (Esnaf) ☆ Köyde
    - Ebil ☆ Köyde
      - Binali ☆ ANKARA
        - Özcan ☆ ANKARA
      - Paşali ☆ ALMANYA

ATAŞLAMALAR

Aldıkları Soyadları

BALCI

- Memmet > ☆ Köyde
  - Emrullah (Hoca ve Gazi) ☆ Köyde
    - Yusuf, Gani, Nebi ☆ KARS
  - Abdullah (Arıcı) ☆ Köyde
    - Yahya ☆ Köyde
    - Yakup ve Hafiz ☆ BURSA

BALİLER

Aldıkları Soyadları

TEKİN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Sufi ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ Köyde
      - Kadir ve Adem ☆ İnegöl
  - Mürsel (Oğlu Yok) ☆ Köyde
- Fehret > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Laçin ☆ BURSA
    - İzahar ve Vezir ☆ Nazilli

İZZETEGİL

Aldıkları Soyadları

KILIÇ

- İzzet > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
      - Menduh ☆ Köyde
      - Nazim ve Nevzat ☆ ANKARA

- İznullah ☆ Köyde
  - Zeheddin (Taş Ustası) ☆ Köyde
  - Seyfettin (Kâtip) ☆ ANKARA
- Seyfullah ☆ Köyde
  - İlhan ☆ HOLLANDA
  - Orhan (Öğretmen) ☆ ANKARA
- Süleyman ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Şemset ☆ Köyde
      - Yüksel,Şeheddin,Hüseyin,Hasan ☆ ANKARA

DALDİGİL (Balıçlar)

Aldıkları Soyadları
ERGEZEN

- Hasan > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Mikail ☆ ANKARA
    - Memedali ☆ Köyde
      - Kenan, Özcan, Hakan, Orhan ☆ BURSA
    - Gülali ☆ ANKARA
    - Zülali ☆ ANKARA
      - Yusuf, Adil ☆ ANKARA
      - İbrahim, Efraim, Hasan ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Nazim, Mülazim ☆ Eleşkirt/AĞRI
  - Sefer ☆ Köyde
    - Akif ☆ Köyde
      - Kurban, İsmail ☆ BELÇİKA

MEMİŞEGİL

Aldıkları Soyadları
ERİŞ - GÜLER

ERİŞ

- Hamit (Çalgıcı) > ☆ Köyde
  - Mirza (Çalgıcı) ☆ Köyde
    - Eflatun (Çalgıcı) ☆ Köyde
      - Cahit (Çalgıcı) ☆ Köyde
      - Vahit, Hamit, Tavrat ☆ BURSA
      - Mecit, Mahir, Sait, Beyzade ☆ ANKARA
    - Embi ☆ Köyde
      - Şemsettin (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Ziya ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ ANKARA

Not: Bu aile tümüyle, Davul-Zurnacıdır.

GÜLER

- Memet > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Vehpi ☆ Köyde
      - Efsel (Şoför), Hakki, Tayfur, Seyfur ☆ ANKARA
    - İsa (Marangoz) ☆ Köyde
      - İsrafil, Efrail ☆ Köyde

DURSUNGİL

Aldıkları Soyadları
AKYÜZ

- Dursun > ☆ Köyde
  - Düseri (Nalbant) ☆ Köyde
    - Laçin ☆ Köyde
    - Şeheddin ☆ BURSA

MUSTİYAGİL

Aldıkları Soyadları
TAŞDEMİR

- Hürişan > ☆ Köyde
  - Nurettin ☆ Köyde
  - Nizamettin ☆ SİVAS
  - Nevrettin ☆ ANKARA
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Faik (Hoca, oğlu yok) ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Sedrettin (Pehlivan) ☆ SİVAS
    - Bedrettin, Fahrettin ☆ SİVAS
    - Fehmi ☆ HOLLANDA

MUĞAYİRLER

Aldıkları Soyadları
EKİCİ

- Türen (Marangoz) > ☆ Köyde
  - Nezir (Marangoz) ☆ SİVAS
  - Nevzat (Marangoz), Cevat, ... ☆ AYDIN

TULİŞLER

Aldıkları Soyadları
EKİCİ

- Güli > ☆ Köyde
  - Meherrem ☆ Köyde
    - Cemal, Kemal ☆ ANKARA
  - Mürteze ☆ Köyde
    - Osman ☆ ALMANYA
    - Rasim ☆ ANKARA

DOHÇİRLER

Aldıkları Soyadları
YILDIRIM

- Hasan > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Rasik (İçgüveyi) ☆ Asmakonak
    - Nezim ☆ Eleşkirt
  - ☆ Eleşkirt — Şahpender, Sümmani
  - Aziz ☆ Köyde
    - Temel (Hoca) ☆ Eleşkirt
      - Mülazim, Sabri, Fuat ☆ Eleşkirt
  - Sabit ☆ Köyde
    - Şamil ☆ Armutveren
    - Binali ☆ TRABZON
  - Mustafa ☆ MALATYA

ŞİRİN HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BAHÇECİ

- Şirin (Hoca) ☆ Köyde
  - Aslan (Hoca) ☆ Köyde
    - Miktat, Cafer, Sefer, Gaffer ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ ANKARA
  - Ahmet (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Zeki (Hoca), Özden, Yazdan ☆ BURSA
- Fehret > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Recai ☆ ANKARA
      - Şahmurat,Şahin,Emsal,Hasan,Hüseyin ☆ ANKARA

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Bilal Başkent	1900 - 1920
2. Seyfet Bilican	1920 - 1927
3. Kâmil Bilgili	1927 - 1930
4. Şahpaz Bilican	1930 - 1932
5. Şeyfet Bilican	1932 - 1934
6. Üzeyir Başkent	1934 - 1963
7. Abamüslim Şahin	1963 - 1969
8. Rıfat	1969 - 1973
9. Kuddusi	1973 - 1974
10. Hüseyin	1974 - 1976
11. Zeki Bilgili	1976 - 1991
12. Cahit Bilgili	1992 - 1994 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Musa Gürler	1920 - 1923
2. Şahpaz Şeker	1923 - 1926
3. Mevlüt Akçay	1926 - 1928
4. Mürsel Gürler	1928 - 1930
5. Niyazi Gündoğdu	1930 - 1932
6. Şenlik Şeker	1932 - 1934
7. Celali Arıcı	1934 - 1940
8. Ömer Kartal	1940 - 1944
9. Melikşah Başçı	1944 - 1950
10. Vehpi Güler	1950 - 1954
11. Türen Ekici	1954 - 1957
12. Abdullah Akçay	1957 - 1960
13. Kibar Almas	1960 - 1961
14. Kibar Çelik	1961 - 1963
15. Abdullah Yılmaz	1963 - 1970
16. Bedir Başçı	1970 - 1973
17. Eflatun Eriş	1973 - 1977
18. Zekeriya Başyapıcı	1977 - 1981
19. Yaşar Değirmenci	1981 - 1983
20. İlimdar Bulut	1983 - 1984
21. Cahit eriş	1984 - 1987
22. Nevzat Ekici	1987 - 1992
23. Turgut Arıcı	1992 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Zekeriya Gürler	1943 - 1978
2. Hafiz Öztürk	1944 - 1948
3. Kâzım Gürler	1948 - 1949
4. İmdat Gürler	1948 - 1949
5. Kemal Özkan	1948 - 1950
6. Şevket Gündoğdu	1951 - 1954
7. Ali Asker Erdoğan	1954 - 1956
8. Tazebey Değirmenci	1954 - 1956
9. Şerafettin Önder	1954 - 1956
10. Hafiz Ergezer	1956 - 1957
11. Fevzi Bayraktaroğlu	1957 - 1958
12. Nusrettin Elkılıç	1956 - 1957
13. Latif Karapınar	1958 - 1962
14. Olcay Argöksal	1961 - 1963
15. Hilmi Bayraktaroğlu	1962 - 1976
16. İsrafil Önder	1963 - 1965
17. Sofu Uludağ	1964 - 1966
18. Attila Keskin	1974 - 1976
19. Mustafa Şimşek	1976 - 1979
20. Yaşar Demirel	1979 - 1980
21. Adalet Ertürk	1979 - 1980
22. Güner Demir	1979 - 1980
23. Yılmaz Çelik	1980 - 1981
24. Güner Kartal	1981 - 1983
25. Ayşegül Değirmenci	1983 - 1987
26. Nihat Değirmenci	1983 - 1987
27. Bahadır	1984 - 1986
28. Gülali Öztürk	1988 - 1992
29. Faruk Öztürk	1992 - 1993
30. Güven Erdoğan	1993 - 1994
31. Bülent Sertkaya	1994 - 1995
32. Güven Erdoğan	1995 - 1996
33. Ergün Koç	1996 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Abdurrahman Başkent
2. Bilal Başkent
3. Ahmet Başkent (Müftü)
4. Mehmet Başkent
5. Üzeyir Başkent
6. Mamo Başçı
7. Kaya İşbecer
8. Hamza Taşkent
9. Şadiman Taşkent
10. Emrullah Balcı
11. Binali Demirci
12. Enver Kalaycı
13. Binali Aktaş
14. Teyfuk Yılmaz
15. Mustafa Gürler
16. Mansur Kalaycı
17. Şahsettin Aslan
18. Celil Çelik
19. Ocak Aktaş
20. Temel Ergezer
21. Yafez Akçay
22. Ali Ekmekçi
23. Osman Bulut
24. Salih bulut
25. Şinasi Gümüş
26. Faik Taşdemir
27. Zeki Bahçeci
28. Şirin Bahçeci
29. Aslan Bahçeci
30. Temel Yıldırım
31. Zülâli Aktaş
32. Binali Aktaş
33. Mehemmet Aktaş

ÖĞRETMENLER

1. Zekeriya Gürler (Eğitmen)
2. Şemsettin Eriş
3. Nizamettin Aslan
4. Turgut Başkent
5. Adil Başkent
6. Yavuz Başkent
7. Orhan Kılıç
8. Atanur Altun
9. Asim Akçay
10. Nizamettin Şimşek

SUBAY

1. Mükerrem Erbaş

ASTSUBAYLAR

1. Hafiz Şeker
2. Adil Akçay
3. Mevlüt Kartal

POLİSLER

1. Enis İşbecer
2. Turgut Akçay
3. Salih Başkent
4. Mansur Durak
5. Atanur Aslan
6. Yener İşbecer

GÜMRÜK MEMURLARI

1. Mamo Başçı
2. Latif Başçı

ZİRAAT MÜHENDİSLERİ

1. Azem Başyapıcı
2. Rasim Kartal (Teknisyen)
3. Ayhan Aslan (Teknisyen)

KÜTÜPHANECİ
1. İsmet Yılmaz

HAKİM
1. Refik Yılmaz

İCRA MEMURU
1. Vahit Başkent

GARDİYAN
1. Mustafa Başkent

TEK MEMURU
1. Efrail Arıcı

BANKACI
1. Nihat Başkent

MALİYECİLER
1. Sait Başkent
2. Server Durak
3. Asim Kartal

PTT MEMURLARI
1. Fevzi Çelik
2. Yüksel Arıcı
3. Hafiz Arıcı
4. Mikail Arıcı

ORMAN MÜHENDİSİ
1. E. Zeki Başkent (Doçent)

DOKTOR
1. Ahmet Başkent

NÜFUS MÜDÜRÜ
1. Adnan Başyapıcı

HALK TABİPLERİ
1. Fehret Başyapıcı
2. Rüştü Başyapıcı
3. İbrahim Başyapıcı
4. Zekeriya Başyapıcı

ARICI
1. Abdullah Balcı

ESNAFLAR
1. Resul Çelik
2. Yılmaz Çelik
3. Binali Çelik
4. Süleyman Yılmaz
5. Akın Çelik
6. Yusuf Çelik

PEHLİVANLAR
1. Şükrü Aksu
2. Sedrettin Taşdemir
3. İlimdar Bulut
4. Binali Aslan
5. Ali Aksu

GAZİLER

1. Emrullah Balcı	(1312)	İstiklâl Hrb.
2. Üzeyir Başkent	(1312)	İstiklâl Hrb.
3. Fehmi Göktaş	(1300)	İstiklâl Hrb.
4. Celil Demirci	(1312)	İstiklâl Hrb.
5. Memet Demirci	(1321)	Dersim
6. Şamil Demirci	(1317)	İstiklâl Hrb.
7. Celali Arıcı	(1310)	İstiklâl Hrb.
8. Yunus Erbaş	(1312)	İstiklâl Hrb.
9. Abbas Sönmez	(1313)	İstiklâl Hrb.
10. Muharrem Ekici	(1312)	İstiklâl Hrb.
11. Fazlı Baltacı	(1313)	İstiklâl Hrb.
12. Aslan Bilgili	(1310)	İstiklâl Hrb.
13. Melikşah Başçı	(1310)	İstiklâl Hrb.

MEMURLAR
1. Cahit Başkent
2. Osman Başkent (Ad. Bş. Kâtibi)
3. Seyfettin Kılıç

BEŞİK USTASI
1. Gafur Tamparlak

TARAK USTASI
1. İbrahim Demirci

TAŞ USTALARI
1. İsmail Erbaş
2. Zeheddin Kılıç

DEMİRCİLER
1. Halil Demirci
2. Celil Demirci
3. Merdin Demirci
4. Fatih Başkent (Doğramacı)
5. Engin Başkent (Doğramacı)
6. Server Yılmaz

DEĞİRMENCİLER
1. Halil Değirmenci
2. Sefer Değirmenci
3. Refet Çelik
4. Hüseyin Çelik
5. Hamdi Çelik
6. Merdali Çelik
7. Fehmi Göktaş
8. Taştan Göktaş
9. Ahmet Bulut
10. İskender Bulut
11. Resul Bulut
12. Ferman Çelik
13. Kibar Çelik

HİZARCILAR
1. Şükrü Aksu
2. İsmail Taş
3. Aslan Taş
4. Rasim Taş

ŞOFÖRLER
1. Yusuf Şimşek
2. Ali Şimşek
3. Gazi Çelik
4. Yafes Şeker
5. Yaşar Akçay
6. Laçin Başçı
7. Yusuf Gürler
8. Nuri Almaz
9. Efsel Güler

ELEKTRİKÇİLER
1. Cemal Altun
2. Yılmaz Çelik

MARANGOZLAR
1. Kirman Çelik
2. Asker Çelik
3. Tahsin Çelik
4. Yılmaz Erbaş (Mobilyacı)
5. Muhittin Erbaş (Doğramacı)
6. Hürişan Kalaycı
7. Asim Kalaycı
8. Efsel Akçay
9. Maksut demirci
10. Osman Demirci
11. Hasan Demirci
12. Ali Demirci
13. Kadır Demirci
14. Kasım Perimli
15. Mürşüt Perimli
16. İsa Güler
17. Türen Ekici
18. Nevzat Ekici

NALBANTLAR
1. Düseri Akyüz
2. Kâzım Taş
3. Şevket Gümüş

DAVUL-ZURNACILAR
1. Şerafettin Tamparlak
2. Cemil Tamparlak
3. Ekrem Yılmaz
4. Hamit Eriş
5. Mirza Eriş
6. Eflatun Eriş
7. Embi Eriş
8. Cahit Eriş
9. Vahit Eriş
10. Hamit Eriş
11. Tavrat eriş
12. Mecit Eriş
13. Mahir Eriş
14. Sait Eriş
15. Beyzade Eriş

Fitneyi mahvetmek; Huzuru fethetmektir.
Zira; Huzuru mahveden, fitnedir...

GÜMÜŞKAVAK (Zender)

Gümüşkavak, gerçek üretir kavak,
Esmez orda rüzgar, sallanmaz yaprak,
Kuzeyi'i ormandır, münbittir toprak,
Köz gibi kırmızı, Buğday'ı vardır.

CAMİİ : 1923 tarihinde, taş duvar, ahşap çatı olarak yapılmış. 1973 tarihinde aynı Cami sökülerek, betonarme ve sac çatılı olarak yapıldı.

OKUL : 1. 1942 yılında Eğitmenli okul açıldı. Köy odalarında tedrisat yapıldı.
2. 1944 yılında köy tarafından, taş duvar, ağaç çatı olarak Okul Binası yapıldı. 1945-46 Öğretim yılında 5 sınıflı İlkokul tedrisata başladı. Okul Binası; 1975 yılında, aynı yerinde Devlet tarafından betonarme ve sac çatı olarak restore edildi.

İÇME SUYU : 1. Eskiden beri, Söğüdün Dibi Pınarı'ndan, ağaç boru ile getirilen ve bir yerde akan su kullanılıyordu.
2. 1959 tarihinde Köy-Devlet işbirliği ile, Coşkun Pınar'dan Demir boru ile getirilen su, köyde 4 yerde akıtıldı.

YOL : 1977-1978 de Türkgözü Şosesi'nden saplama bir yol açıldı.

ELEKTRİK : 1981 de verildi.

TELEFON : 1984 de verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Coşkun Pınar 2. Gözeler (Yaylada) pınarları vardır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLETLER : Yaylada küçük küçük 5 adet gölcükler vardır.

SULAMA SUYU : Düzgün bir sulama kanalı yoktur. Yayladan toprak arkla yaylaların suları getirilerek, tarla, bahçe sulanmaktadır.

MADENLER : Yoktur.

DEĞİRMEN : 1986 tarihinde, İlhan Parlak tarafından 2 taşlı bir un fabrikası yapıldı.

MEZARLIK : 1977-1978 yıllarında köy mezarlığı ihata edildi.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Eski Köy Harabeleri: Köyün Batısında, ormanın eteğindedir.
2. Kilise : Eski köy yerinde temelleri bellidir.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 6 Km. Doğusunda, Kodiyan Tepesi'nin, Güneydoğusundaki yamaçta kurulmuştur. Köyün Kuzey yamaçları, çam ormanı, Batısı karışık ağaçlardan oluşan meşe ile çevrilidir. Köyiçi ve Suludere adlı iki küçük akarsu dereleri vardır. Arazi, kiraz ve kavak ağaçlarıyla kaplıdır. İlçe merkezi, Yurtbekler, Binbaşı Eminbey, İncedere, Taşkıran Köyleriyle sınırlıdır. Kodiyan'da yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. ZENDER; Adının nerden ve ne anlama geldiği kesin olarak bilinmemektedir.
2. GÜMÜŞKAVAK : Bu ad, Köyün arazisi içinde bol miktarda Ak Kavak bulunmasına izafen verilmiştir.

KURULUŞ U : Tarihi belli olmayan bir zamanda, Eski Zender denen ve halen harabeleri bulunan,

şimdiki köyün Batısındaki, Kırıklar'ın Kuzeyine yerleşmişler. 1881 tarihinde, burada heyelan olması nedeniyle, gelip şimdiki köy yerine yerleşmişler. En eski ailelerin; Ahmetler ve İbolar olduğu söylenir. Eski Köyden gelenlerin de bunlar olduğu sanılıyor.

KURUCU AİLELER

1. AHMETLER : Posof - Eski Zender Köyü'nden gelmişler
2. TOSOLAR : Ahıska'nın, Çİse Köyü'nden gelmişler.
3. GÖÇLER : Ahıska'nın, Kılde Köyü'nden gelmişler.
4. KIDİLER : Ahıska'nın, Kılde Köyü'nden gelmişler.
5. İBOLAR : Posof - Eski Zender Köyü'nden gelmişler.
6. CİBİLLER : Ahıska'nın, Sülis Köyü'nden gelmişler.
7. ALTIPARMAKLAR : Ahıska'nın Lelvan Köyü'nden gelmişler.
8. SÜLİLER : Ahıska'nın, Sülis Köyü'nden gelmişler.
9. HABOGİL : Posof'un, BinbaşıEminbey Köyü'nden gelmişler.
10. BALİLER : Posof'un. Sarıçiçek Köyü'nden gelmişler.
11. CİLVANALİLER : Posof'un, BinbaşıEminbey Köyü'nden gelmişler.
12. HOCAGİL : Posof'un, Çayırçimen Köyü'nden gelmişler.
13. PUÇİLER : Posof - Eski Zender Köyü'nden gelmişler.
14. NİZAMOĞLU : Ahıska - İncgola Köyü'nden gelmişler.
15. CUMİONBAŞIGİL : Posof - Gönülaçan köyünden gelmişler.

AHMETLER

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK - SANCAK

ÖZTÜRK

- Mehmet > ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Dursun, Mihrali, Mehmet ☆ İnegöl
  - Aslan (Hoca) ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Ekrem ☆ İnegöl
      - Nizamettin ☆ KARS
        - Yazdan (Kuyumcu) ☆ KARS
  - İznullah ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Özdemir, Cemal ☆ ALMANYA
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Fariz, Seddi ☆ FRANSA
    - Muharrem ☆ Azat/KARS
      - Enver ☆ Azat/KARS
      - Şahpender (Uz. Çvş.) ☆ .....

SANCAK

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Aydın, Elazim, Atanur, Mevlüt, Atasoy ☆ Bigadiç
  - Medet ☆ Köyde
    - İzahar ☆ Bigadiç
    - Emirşah ☆ HOLLANDA
      - Nüfer ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Refik ☆ İnegöl
    - Şakir ☆ Köyde
      - Feyyaz ☆ ALMANYA
        - Nurettin, Seyfettin ☆ ALMANYA
      - Efreddin ☆ Köyde
      - Cevri, Necati ☆ ALMANYA
    - Eşref ☆ Köyde
      - Asim ☆ ALMANYA

TOSOLAR

Aldıkları Soyadları
EKİCİ - AYDEMİR

EKİCİ

- Sefer > ☆ Köyde
  - Hürişan ☆ Köyde
    - Miktat ☆ KARS
    - Muhlis ☆ Köyde
      - Rasim, Osman ☆ İSTANBUL
    - Halit ☆ Köyde
      - Halis ☆ İSTANBUL
      - Hulusi, Enis, Ergün ☆ Köyde
    - Muktesim (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Kurban ☆ Köyde
    - İzzet ☆ Köyde
    - Sümmani ☆ ALMANYA
    - Yılmaz (Sağlık Memuru) ☆ BURSA
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Mühibbi, Bahri ☆ Köyde
    - Meheddin, İsrafil ☆ ALMANYA
  - Ömer ☆ Köyde
    - Bekir, Kirman, Ridvan, Mihrali ☆ Köyde

AYDEMİR

- ..... > ☆ Köyde
  - Mirza ☆ Köyde
    - Şahsettin, Nurettin (Ali) ☆ İnegöl

GÖÇLER

Aldıkları Soyadları
GÖÇOĞLU - YILMAZ

GÖÇOĞLU

- Dursun > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Güli ☆ Köyde
      - Nevzat (Tren Şefi) ☆ ERZURUM
      - Necdet (Şoför), Cevdet ☆ Köyde
    - Gülali ☆ Köyde
      - Müsamettin ☆ ALMANYA
      - Yüksel, İlhami, İlimdar ☆ Köyde
    - Bayram ☆ Köyde
      - Zikri, Fikri ☆ Bigadiç
      - Şükrü ☆ İnegöl
    - Zarif ☆ Köyde
      - Orhan, İlhan ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Özkan, Özer, Öztürk ☆ Köyde

YILMAZ

- Dursun > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Kerim ☆ Köyde
      - Turgut (Polis), Mecit ☆ ANKARA
  - Celali ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Necip ☆ Köyde

KIDİLER

Aldıkları Soyadları
KARAPINAR - AÇIKGÖZ

KARAPINAR

- Nesip > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Tayfur ☆ Köyde
      - Hafiz (Eğitmen) ☆ İncedere
      - Latif (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Cevrettin ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ ANKARA

AÇIKGÖZ

- ..... > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Ümmet, İlim ☆ Köyde
  - Hamza ☆ Köyde
    - Kemalettin ☆ ALMANYA
  - Rezak ☆ ANKARA
  - Selim ☆ ANKARA

İBOLAR

Aldıkları Soyadları
KOÇAK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Zülali (Pehlivan) ☆ ALMANYA
    - Mustafa ☆ İZMİT
    - Nazim, Mehemmet ☆ Suluova
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Selim ☆ İZMİT
    - Cemal, Yavuz ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Halim, Öksal ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Hikmet, Deniz, Fikret ☆ Köyde

CİBİLLER

Aldıkları Soyadları
IŞIK

- Cibil > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Vehbi, Ali ☆ ANKARA
    - Kâmil, Cebrail ☆ ÇORUM
  - Eyüp ☆ Köyde
    - Ahmet, Mehemmet ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Şener, Dinçer ☆ İSTANBUL

ALTIPARMAKLAR

Aldıkları Soyadları
ERTEN

- Mevlüt (Altıparmak) > ☆ Köyde
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Gülü ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Memduh (Adliye Kâtibi) ☆ Posof
        - Özcan (Tekniker) ☆ ARDAHAN
        - Yüksel (Öğretmen) ☆ Posof
        - Yücel (Öğretmen) ☆ Posof
      - Nedim ☆ Köyde
        - Hüner, Rüstem, Kenan ☆ Köyde

SÜLİLER

Aldıkları Soyadları
DÜLGER - KARATAŞ

DÜLGER

- Aziz > ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Selahattin (Öğretmen - Şair) ☆ Bafra
      - Sebahattin (Öğretmen - Şair) ☆ Bafra
    - Hamit ☆ Bafra
- Naim > ☆ Köyde
  - Şamil ☆ Köyde
    - Necmettin, Zikri ☆ Köyde
    - Mansur, Cihat (Öğretmen) ☆ ANKARA
  - Şemsettin ☆ Köyde
    - Önder ☆ Köyde
  - Melikşah ☆ Köyde
    - Şeheddin ☆ Köyde
    - Sedrettin ☆ ÇORUM
    - Nurettin ☆ ANKARA
    - Bahattin ☆ İSTANBUL
  - Altun (Öğretmen) ☆ SAMSUN
  - Gazi ☆ Bafra

KARATAŞ

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Efreddin, efsel ☆ Köyde
  - Kâzim ☆ Selim/KARS
  - Ziya ☆ ANKARA

HABOGİL

Aldıkları Soyadları
ERGÜN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Laçin ☆ Köyde
    - Abdurrahman (Polis) ☆ ANKARA
    - İbrahim, Halil, Pehlül ☆ ANKARA
    - Yaşar ☆ Köyde

BALİLER

Aldıkları Soyadları
PARLAK - ÇAYLAK

PARLAK

- Alipaşa > ☆ Köyde
  - Gılman ☆ Köyde
    - Süleyman, İhsan, Ömer ☆ Köyde

ÇAYLAK

- Binali > ☆ Köyde
  - Mükerrem (Öğretmen) ☆ ANKARA
  - Melikşah, Müştebe, Ekrem, Nurettin ☆ ANKARA
  - Cengiz (Öğretim Üyesi) ☆ VAN

CİLVANALİLER

Aldıkları Soyadları
KAYABAŞI - PARLAK - ERAY

KAYABAŞI

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Mürşit ☆ Köyde
    - Ayhan (Ziraat Bankası Memuru) ☆ Bigadiç
    - Özdemir (PTT) ☆ Posof
    - Aydemir ☆ Köyde
  - Cemalettin ☆ Köyde
    - Orhan ☆ Bigadiç
    - Siyami ☆ İZMİR
    - İlhami ☆ Köyde

PARLAK

- Hürişan > ☆ Köyde
  - İznullah ☆ Köyde
    - İlhan ☆ İnegöl
  - Zekeriya ☆ ANKARA
    - Adnan (Köy İşleri Bakanlığı Memuru) ☆ ANKARA

ERAY

- İsmail > ☆ Köyde
  - Memmet (Gazi) ☆ Köyde
    - Rahim, Gazi (Fehim) ☆ KASTAMONU
    - Mansur ☆ Köyde
      - Cemil ☆ KARS

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCAN

- Şahpaz (Hoca) ☆ Köyde
  - Hamza (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Seddi, Metin, Zeki (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Mürsel (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Veysel ☆ Köyde
      - Neşat ☆ ALMANYA
    - Osman ☆ ALMANYA
    - Resul ☆ Köyde
      - Yalçın ☆ Köyde

CUMİONBAŞIGİL

Aldıkları Soyadları
ÇAKICI

- Tahir > ☆ Gönülaçan
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Hükümdar, Nizamettin, Temindar ☆ BURSA
    - Ethem ve Oğl: Ridvan, Süleyman, Şahin ☆ BURSA
    - Abdulaziz(Öğrt.) ve Oğl. Özden, Özer ☆ BURSA

PUÇİLER

Aldıkları Soyadları
AKTAŞ

- Devrüş > ☆ Köyde
  - Refet ☆ Köyde
    - İskender (Şoför) ☆ Posof
    - Laçin ☆ AYDIN
    - Aydemir ☆ Köyde
    - Şahpender (Öğretmen) ☆ ANKARA
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Sedrettin ☆ ANKARA
    - Bedrettin, Enver ☆ Köyde
  - Memet ☆ BALIKESİR
  - Polat ☆ İSTANBUL
- ..... > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Kadir (Öğretmen) ☆ SAMSUN
- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Şehri ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
  - Şaban ☆ İZMİT
    - Mikail, Mükerrem, Ekrem ☆ İZMİT

NİZAMOĞLU

Aldıkları Soyadları
YALÇIN

- Osman (Nizamiye Askeri - Şehit) > ☆ .....
  - Kaya ☆ ÇORUM
    - Haydar (Öğretmen) ☆ ESKİŞEHİR
    - Habip (Demirci) ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Haydar (Esnaf) ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Faruk, Ömer, Esra ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Ali ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Yavuz ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Yusuf ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Habip ☆ 19 Mayıs/SAMS.
    - Halit ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Fuat ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Selkan, Serdar, Selçuk ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Hasan, Hüseyin ☆ 19 Mayıs/SAMS.
    - İzzet ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Tacettin ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Yücel, Zeki ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Kaya ☆ 19 Mayıs/SAMS.
        - Turgut, Halit ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Osman, Selim, Bülent ☆ 19 Mayıs/SAMS.
    - Muhittin ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - İbrahim ☆ 19 Mayıs/SAMS.
    - Züftü ☆ 19 Mayıs/SAMS.
      - Ahmet, Memet, Mahmut ☆ 19 Mayıs/SAMS.

Not: Bu aile, 1932 yılında Çorum'a, 1937 yılında Bursa'ya, 1940'lı yıllarda da Samsun İli, 19 Mayıs İlçesi'ne giderek yerleşmişler.

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Behçet Hoca (Yolağzı)	1923 - 1925
2. Habip Bilgili (Kalkankaya)	1925 - 1927
3. Kadir Topçu (Taşkıran)	1927 - 1929
4. Molla Lütfü (İncedere)	1929 - 1932
5. Şahpaz Bilican	1932 - 1937
6. Hamza Bilican	1937 - 1952
7. Ahmet Bilican	1952 - 1981 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Rüstem Erten	1920 - 1930
2. Ahmet Koçak	1930 - 1939
3. Nuri Erten	1939 - 1940
4. Mirza Aydemir	1940 - 1943
5. Nuri Ertan	1943 - 1950
6. Mürşit Kayabaşı	1950 - 1958
7. Zekeriya Parlak	1958 - 1961
8. Nuri Erten	1961 - 1963
9. İsrafil Karapınar	1963 - 1968
10. Mirza Aydemir	1968 - 1972
11. İsmail Işık	1972 - 1984
12. Cemil Öztürk	1984 - 1989
13. Atila Coşar	1989 - 1992 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Ahmet Tekin	1940 - 1946
2. Teyfik Özgen	1946 - 1947
3. Mürsel Bilican	1947 - 1955
4. Dursun Altun	1955 - 1956
5. Zekeriya Varlı	1959 - 1973
6. Şener Duran	1970 - 1973
7. Nizamettin Uzun	1973 - 1980
8. Yüksel Erten	1978 - 1986
9. Reşaddin Üstün	1979 - 1987
10. Zihni Çiftçi	1986 - 1993
11. Yusuf Karabulut	1983 - 1984
12. Osman Akbulut	1984 - 1986
13. Ali Kara	1974 - 1980
14. Yaşar Çelik	1956 - 1975
15. Yüksel Meznun	1989 - 1992
16. Adnan Bozyiğit	1990 - 1995
17. Gülay Özdemir	1995 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Muktesim Ekici
2. Hafiz Karapınar
3. Yüksel Erten
4. Latif Karapınar
5. Yücel Erten
6. Selahattin Dülger
7. Sebahattin Dülger
8. Altun Dülger
9. Mükerrem Çaylak
10. Cengiz Çaylak (Öğretim Gör.)
11. Cihat Dülger
12. Zeki Bilican
13. Kadir Aktaş
14. Şahpender Aktaş
15. Abdulaziz Çakıcı

ADLİYE KÂTİBİ
1. Memduh Erten

HOCALAR
1. Aslan Öztürk
2. Şahpaz Bilican
3. Hamza Bilican
4. Ahmet Bilican

POLİSLER
1. Turgut Yıldız
2. Abdurrahman Ergün

SAĞLIK MEMURU
1. Yılmaz Ekici

UZMAN ÇAVUŞ
1. Şahpender Öztürk

PTT MEMURU
1. Özdemir Kayabaşı

ŞAİRLER
1. Selahattin Dülger
2. Sebahattin Dülger

BANKA MEMURU
1. Ayhan Kayabaşı

TREN ŞEFİ
1. Nevzat Göçoğlu

TERZİLER
1. Melikşah Dülger
2. Ekrem Çaylak
3. Hulisi Ekici

NALBANT
1. Halit Ekici

İNŞAATÇI
1. İzzet Ekici

PEHLİVANLAR
1. Merdali Öztürk
2. Zülali Koçak
3. Ali Öztürk
4. Nüfer Sancak

GAZİLER

1. Salih Açıkgöz	1316	İstiklâl Savaşı	5. Binali Yılmaz	1317	İstiklâl Savaşı
2. Binali Çaylak	1311	İstiklâl Savaşı	6. Memmet Eray	1315	Dersim Harbi'nde aldığı yaradan sakatlandığı için maaş bağlanmıştır.
3. (Binali) Fehret Koçak	1314	İstiklâl Savaşı	7. İsrafil Ekici	1930	Kore Savaşı
4. Tayfur Karapınar	1313	İstiklâl Savaşı	8. Latif Sancak	1929	Kore Savaşı

ŞEHİTLER

1. Rüstem Erten	Gürcü Savaşı
2. Binali Yılmaz	Çanakkale Savaşı
3. Merdali Öztürk	Çanakkale Savaşı

GÜNBATAN (Banarhev)

Günbatan, ilçenin batısındadır,
Beyaz Hemşin Koyun kapısındadır,
Güzellik o yerin yapısındadır,
Yazın dağlarında Mosi'si vardır.

CAMİİ : 1962-1963 yıllarında betonarma olarak yapıldı. Minaresi ahşaptır. Daha önce Köy Odaları'nda ibadetler yapılıyordu.

OKUL :
1. Köy Odaları'nda Halk Okulları devam ediyordu.
2. 1944 yılında köy tarafından, taş duvar, ağaç çatılı bir Okul Binası yapıldı. 1948 yılında Öğretmen atanarak, beş sınıflı İlkokul devam etmeye başladı.
3. Okul Binası,1987 yılında Devlet tarafından onarılarak sac çatı yapıldı, ayrıca yanında bir de Öğretmen Lojmanı yapıldı.

İÇME SUYU :
1. Önceleri köyün çevresindeki kaynaklardan alınırdı.
2. 1972 - 1973 yıllarında, Soğuk Pınardan plastik borularla, Devlet tarafından getirilen su kullanılmaktadır

YOL : 1973 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1985 - 1986 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Ziyaretin Pınarı, 2. Soğuk Pınar, 3. Kançiyan Pınarı vardır.

KAPLICA : Çermiğin Kayasının dibindeki su ; Göz ve Romatizma ağrılarına iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLET :
1. Köyün Doğusunda; Yarıyalık Göl : Etrafı otluk,yosunlu,batısındaki kaynaklardan beslenen ve bir ark su akıntısı bulunan bir göldür. Yaban Ördeğinin çoğalma ve barınma yerlerinden birisidir.
2. Tuzluğun Gölleri: 2 adet küçük göllerdir. Köyün Kuzey Batısındadırlar.

SULAMA SUYU : Yoktur.

KÖPRÜLER : 1972-1973 yıllarında, köy içinde 4 adet küçük köprüler yapıldı.

MADENLER :
1. Kömür: Vardiyan Mevkiinde, Binali Erdem Çayırı'nın olduğu semttedir. Çıkarıp yakanlar var.
2. Tuzlu Su: Şoraklar mevkiindeki sular tuzludur.
3. Yoşa : Yoşa denen Kahverengi bir toprak boyadır. Yoşalı denen mevkidedir.

TARİHİ KALINTLARI :
1. Köy herabeleri: Köyün Batısında, Sinkana ve Nesopli (Eski Banarhev köyü harabeleri) var. Halen temelleri bellidir.
2. Mezar : Sinkana'daki tek mezar, ziyaret olarak saygı duyulur. Yanındaki diğer mezar, bu köylü Eyip Ertan'a aittir. Vasiyeti üzerine gömülmüş.
3. Kilise : Köyün Batısındaki Mezarlığın, Doğu bitişik yanında temelleri duruyor.
4. Gorhana: Kilisenin Güneyinde, ağzı görülebiliyor.

FİDANLIK : Köy adına Hanyeri Mevkiinde, 15 Hektar alan, 1992 yılında Çam fİdanı ile fidanlandırıldı.

DEĞİRMEN : Nuri Avcı'ya ait, su ile çalşıan, bir değirmen vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 18 Km. Batısında, Büyük Dağ'ın, Batısı ile Kanciyan Dağ'ının Doğusu arasında kalan, UREMA Düzlüğü'nün Güneye uzanan dar bir vadisinde kurulmuştur. Köyün Batısındakı Kanciyan Dağı'nın Köye yakın yamacında yapraklı ağaçlardan oluşan bir korusu vardır.Bu korunun (MOSİ'si) meşhurdur. Köyün Doğusundan geçen Banarhev Çayı'nın yamaçları da çeşitli ağaçlardan oluşan meşedir. Urema'da yaylaları vardır. Köyün su ve merası meşhurdur. Kol, Akballı, Demirdöven, Yurtbaşı, Yolağzı Köyleri ve Gürcistan Devleti ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. BANARHEV adının Baran ve Hev sözcüklerinin birleşmesinden ve şekil değiştir-

mesinden geldiği ve KARLI DERE anlamında kullanıldığı sanılmaktadır.

2. GÜNBATAN adının; Köyün, İlçe Merkezinin Batısındaki son köy olması ve Kanciyan Dağı'nın köyü çok erken saatlerde gölgelemesinden dolayı verildiği kesindir.

KURULUŞU : Kotoğulları denen Sülalenin dedesi, Acere'den gelip, eski köy yerinde yerleşmek istemiş. Bir gün mandaları kaybolmuş. Onları aramaya çıktığında, etraf o kadar sık ormanmış ki, gittiği yerlerde ağaçlara elindeki balta ile nişan vurarak gitmek zorunda kalmış. Bunu kaybolmaktan korktuğu için yapmış tabi. Bir zaman aramış. Sonunda Mandaları, Yarıyalık Göl dedikleri gölde bulmuş. Mandalarını ordan almış götürmüş. Bilahare gelmiş etrafı incelemiş, bakmış ki, Ormanın içinde, kaynak ve akar suları bol bir yer. Gelmiş evlerini burada yapmış. Daha sonra , bu adamın hizmetkarına evler yapmışlar, bilahare de Şavşat'tan ve etraftan gelenlerle 5 ev olmuşlar. Üç Mahalle halindeki bu köyü oluşturmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. KOTOĞULLARI : Acere'den gelerek ilk yerleşen aile.
2. HÜMMETOĞ LU : Kotoğullarının hizmetkarı olarak gelen aile.
3. KIZIL ALİGİL : Şavşat İlçesi'nin, Ahaldaba Köyü'nden gelmişler.
4. UŞEREZELER : Posof İlçesinin Yolağzı Köyün'den gelmişler. (Makitler)
5. MANANOĞ LU : Ahıska'dan gelmişler.

KOTOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

AKYÜZ

- • Hasan > ☆ Köyde
  - └ Aslan ☆ Köyde
    - ├ Şevket ☆ Selim
    - ├ İbrahim ☆ Köyde
      - ├ Rahim, Hafiz, Fariz ☆ ZONGULDAK
      - ├ Haydar ☆ ALMANYA
      - └ Kerim ☆ Köyde
    - └ Gafur ☆ Köyde
      - ├ Elbeyi ☆ Köyde
      - ├ Halim ☆ ZONGULDAK
      - └ Yılmaz ☆ İSTANBUL

HÜMMETOĞLU

Aldıkları Soyadları

ŞAHİN - AYDIN - SUBAŞI - ÇANKAYA
KARTAL - ÇETİN - ERTEN

ŞAHİN

- • Medet > ☆ Köyde
  - └ Şahismail ☆ Köyde
    - ├ Memedali ☆ Köyde
      - ├ Asker ☆ Köyde
        - ├ Latifşah (Gardiyan), Yüksel ☆ ANKARA
        - ├ Necati ☆ FRANSA
        - ├ İsrafil ☆ ALMANYA
        - └ Cahit ☆ Köyde
      - ├ Bekir ☆ Köyde
        - ├ Melikşah, Kenan ☆ ANKARA
        - └ Gazi ☆ İnegöl
      - ├ Kerim ☆ Köyde
        - ├ Temcit ☆ ANKARA
        - └ Meydan ☆ Köyde
      - └ Zeker ☆ ANKARA
    - └ Muharrem, Mülazim ☆ Kağızman

AYDIN

- • Hüsen > ☆ Köyde
  - └ Ağali ☆ Köyde
    - └ Kadim ☆ Köyde
      - └ Lütfü ☆ Köyde
        - ├ Feramuz ☆ ZONGULDAK
        - └ Fehmi ☆ Köyde
    - ├ Mülazim ☆ Köyde
      - └ Reşeddin (PTT) ☆ İSTANBUL
    - ├ Ekrem, Efsel ☆ ALMANYA
    - └ Nevzat ☆ FRANSA
      - ├ Hilmi (Hoca) ☆ Köyde
        - ├ Zeki ☆ Köyde
        - ├ Selim, Selver ☆ İnegöl
        - └ Enver ☆ KONYA
      - ├ Hulki ☆ Köyde
        - ├ Cevdet ☆ ALMANYA
        - └ Erdoğan ☆ İnegöl
      - ├ Mürsel (Hoca) ☆ Köyde
        - ├ Fevzi ☆ ALMANYA
        - └ Fahri ☆ Köyde
          - ├ Turgut, Orhan ☆ BELÇİKA
          - └ Ayhan ☆ Köyde
      - └ Mustafa ☆ Köyde
        - ├ Talip ☆ Köyde
          - └ Hikmet ☆ Köyde
        - └ Dursun ☆ BURSA

SUBAŞI

- • Akif > ☆ Köyde
  - ├ Polat ☆ Köyde
    - ├ Mülazim (Hakim) ☆ KARS
    - ├ Nazim ☆ Köyde
      - ☆ Köyde ├ Alim
        - └ Oktay ☆ ALMANYA
      - ☆ Köyde └ Alay
        - └ Ruhi, Şahset ☆ ALMANYA
    - ├ Kâzim ☆ İSTANBUL
      - └ Yavuz (Banka Md.), Ayvaz, Aslan ☆ GEBZE
        - └ Kemal (Öğretmen), Şafak ☆ GEBZE
    - └ Halit ☆ Köyde
      - └ Turgut, Sancak ☆ Köyde
  - └ Dursunali ☆ Selim/KARS
    - └ Çelik, Demir, Emirhan ☆ Selim/KARS

ÇANKAYA

- • Tado > ☆ Köyde
  - └ Hasan ☆ Köyde
    - └ Kaya (Hoca) ☆ Köyde
      - └ Vehpi (Hoca) ☆ Köyde
        - └ Vasfi (Hoca) ☆ Köyde
          - └ Yaşar ☆ FRANSA
            - └ Akın, Selçuk ☆ FRANSA

KARTAL

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Alişan (Oğlu yok), Oktay ☆ Köyde
    - Şemistan ☆ ZONGULDAK
    - Hürişan ☆ BURSA
- Şehri > ☆ Selim/KARS
- Zihni > ☆ Selim/KARS

ÇETİN

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Selim/KARS
  - Koçali ☆ ERZURUM
    - Şükrü ☆ ERZURUM
  - Vezir ☆ Köyde
    - Zikri ☆ Köyde
      - Önder ☆ Köyde
    - Şakir ☆ ALMANYA
    - Osman, Zabit ☆ ZONGULDAK
    - Midal ☆ İSTANBUL

ERTEN

- Eyip > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Karabey ☆ İSTANBUL
      - Özkan ☆ BURSA
    - Rahim, Esfendiyar ☆ BURSA

UŞEREZELER

Aldıkları Soyadları

ALAN - ÖZTÜRK

ALAN

- İslo > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Lifaz ☆ İnegöl
      - Mehti ☆ Selim/KARS
      - Mecil ☆ ZONGULDAK
  - Kahriman ☆ Acara

ÖZTÜRK

- Emin > ☆ Köyde
  - Şahvelet ☆ Köyde
    - Şahmender ☆ Köyde
      - Mühittin, Nurettin ☆ İSTANBUL
      - Sebahattin ☆ Köyde
    - Sümmani ☆ Köyde
      - Şemsettin, Ziyettin ☆ Köyde

MANANOGLU

Aldıkları Soyadları

AVCI - TAŞÇI - DERİNDERE

ÇAMLIDAĞ - ERDEM - MANAN

AVCI

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Devriş ☆ Köyde
    - Battal ☆ Köyde
      - Hafiz ☆ BURSA
      - Halis ☆ FRANSA
      - Yazdan ☆ Köyde
    - Atif ☆ Köyde
    - Fazil ☆ BELÇİKA
    - Kemal ☆ Köyde
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mürtez ☆ Köyde
    - Ziya (Marangoz) ☆ Köyde
      - Ramiz ☆ HOLLANDA
      - Münür ☆ Köyde
    - Nurali ☆ Köyde
      - İmdat, İsmet ☆ Köyde
    - Habip ☆ Köyde
      - Temel ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Yasin, Resul ☆ Köyde
      - Tahsin ☆ İSTANBUL
    - İsabali ☆ Köyde
      - Atila, Ertan ☆ İSTANBUL
      - Melik ☆ Köyde

TAŞÇI

- Veysel > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Topçu ☆ Köyde
      - Niyaz ☆ Köyde
        - Nihat ☆ Köyde
      - Feyyaz (Şoför) ☆ ANKARA
    - Celali ☆ Köyde
      - Bego ☆ Köyde
        - Şendoğan ☆ ZONGULDAK
        - Engin ☆ Köyde
      - Bedir ☆ Köyde
        - Yazdan ☆ Köyde
      - Cemal, Cevat, Coşkun, Duran ☆ Köyde

DERİNDERE

- Hurşit > ☆ Köyde
  - Bahri ☆ Köyde
    - Bektaş ☆ Köyde
      - Miktat ☆ Köyde
      - Recep ☆ ALMANYA

ÇAMLIDAĞ

- Mühibbi (Yahya) > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Hüsen ☆ Köyde
      - Ayhan ☆ BURSA
    - Hafiz ☆ ZONGULDAK
  - Yunus ☆ İnegöl

ERDEM

- Arif > ☆ Köyde
  - Yakup ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Zülali, İlhan, Cemil, Cengiz, Seyfet ☆ İnegöl
    - Reis, Yavuz, Metin ☆ İnegöl

MANAN

- ..... > ☆ Köyde
  - İdris ☆ Köyde
    - Enver ☆ ÇORUM
      - Memduh, Ahmet, Ömer, Memet ☆ ÇORUM
      - Dursun (Banka Memuru) ☆ ÇORUM
        - Enver ☆ ÇORUM

Affetmek;

Büyüklük hasletlerinin,

en nitelikli olanıdır!..

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Kaya Çankaya	Muhtelif zamanlarda
2. Vehpi Çankaya	Muhtelif zamanlarda
3. Vasfi Çankaya	Muhtelif zamanlarda
4. Hilmi Çankaya	Muhtelif zamanlarda
5. Kazım Coşkun	1960 - 1963
6. Vasfi Çankaya	1963 - 1975
7. Mevlüt Yalçın	1975 - 1980
8. Ahmet Çaynak	1980 - 1983
9. İsmail Yılmaz	1983 - 1990 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Alaattin Ulavur	1948 - 1953
2. Hafiz Çelik	1953 - 1955
3. İsrafil Taşkıran	1955 - 1961
4. Şevket Çelik	1961 - 1964
5. Yaşar Kaya	1964 - 1970
6. İsmail Çağlayan	1970 - 1975
7. Mehmet Özdemir	1975 - 1978
8. İlhan Alyaz	1978 - 1981
9. Halis Aksakal	1981 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Idris Manan	1923 - 1930
2. Mustafa Çankaya	1930 - 1936
3. Polat Subaşı	1936 - 1942
4. Ali Kılıç	1942 - 1946
5. Mürsel Çankaya	1946 - 1950
6. Battal Avcı	1950 - 1954
7. Şehri Kartal	1954 - 1957
8. Mürsel Kılıç	1957 - 1963
9. Vesbi Çankaya	1963 - 1968
10. Yunus Çamlıdağ	1968 - 1973
11. Elfez Alan	1973 - 1977
12. Niyaz Taşçı	1977 - 1980
13. Miktat Derindere	1980 - 1986
14. İbrahim Akyüz	1986 - 1992
15. Zeki Çankaya	1992 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Kaya Çankaya
2. Vehbi Çankaya
3. Vasfi Çankaya
4. Hilmi Çankaya
5. Mürsel Çankaya
6. Emin Mert

ÖĞRETMEN
1. Kemal Subaşı

MARANGOZ
1. Ziya avcı

HAKİM
1. Mülazim Subaşı

GARDİYAN
1. Latifşah Şahin

BANKACILAR
1. Dursun Manan
2. Yavuz Subaşı

PTT'ci
1. Reşeddin Aydın

ŞOFÖR
1. Feyyaz Taşçı

GAZİLER

1. Hamza Mert	1311	İstiklâl Hrb.
2. Mustafa Çankaya	1314	İstiklâl Hrb.
3. Taştan Coşkun	1310	İstiklâl Hrb.
4. Mülazim Demirel	1310	İstiklâl Hrb.
5. Nazım Yener	1313	İstiklâl Hrb.
6. Seyfet Erdem	1953	Kıbrıs Brş. H.

FAZİLET'in:

Mayası; İman (İnanmış olmak),
Gövdesi; Olumlu iş ve yaşam,
Örtüsü; Güzel ahlâktır...

Çayırçimen Köyü'nden bir görünüm.

Demirdöven Köyü'nden bir görünüm.

Derindere Köyü'nden bir görünüm.

Doğrular Köyü'nden bir görünüm.

Erim Köyü'nden bir görünüm.

Gönülaçan Köyü'nden bir görünüm.

Gümüşkavak Köyü'nden bir görünüm.

Günbatan Köyü'nden bir görünüm.

GÜNLÜCE (Caborya)

Günlüce ayrılmış. üç ayrı kola,
Anlaşıp çabucak, gelirler yola,
Kalkarsa halaya, vermezler mola,
Çok meşhur seyranlar haftası vardır.

CAMİİ : 1. 1924-25 yıllarında, komşu köylerin de yardımıyla, taş duvar, düz örtü, ahşap çatılı bir Cami yapılmış.
2. 1974-75 yılarında, eski caminin yeri oynayıp, yarılınca yeri değiştirilerek yeniden betonarme, sac çatılı, yanında İmamevi bulunan bir cami yapıldı.
3. 1975 'te yapılan caminin yeri de heyelanla yarılınca, 1992-1993 tarihinde Kaledibi (Cadeze) mevkiinde, iki katlı, betonarme, tabla betonlu ve sac çatılı bir yeni Cami yapıldı.
4. Yukarı Mahalle'de; 1956 -1958 yıllarında taş duvarlı bir cami yapıldı. 1991 tarihinde de bu caminin üstüne tabla beton atılarak, sac çatı yapıldı.

OKUL : 1. 1928 tarihinden, 1940 tarihine kadar köy odalarında Halk Okulları devam etmiş.
2. 1940 yılında Eğitmenli İlkokul açılmış. 1944 yılında köylü tarafından yapılan Okul Binasına taşınılmış.
3. 1945 Yılında 5 sınıflı İlkokul açılmış.
4. 1968 tarihinde Devlet tarafından betonarme bir İlkokul Binası yapılmış . 1971 yılında Yukarı Mahalle'de de Devlet bir İlkokul Binası yapmış. O tarihten sonra köyde 2 ilkokul devam etmektedir.

İÇME SUYU : 1. Önceleri içme suyu, akan derelerden ve uzaktaki kaynak sularından taşınarak alınıyordu.
2. 1951 de Devlet - Halk işbirliği ile, Beyaz Pınar'dan, demir borularla su getirilerek Aşağı Mahalle ve Cadeze Mahalleleri'nin su ihtiyacı karşılandı.
3. 1958 de aynı su 2.5 luk boru ile getirildi. 1970 yılında da Yukarı Mahalle'ye, Karslıoğlu Pınarı suyu getirildi. 1992 tarihinden beri herkes evlerine su almaya başladılar.

YOL : 1968 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 tarihinde verildi.

TELEFON (Ajanta) : 1975 tarihinde verildi. (Yusuf Konak çalıştırdı.)

SAĞ LİK EVİ : 1958 tarihde Ebe tayini yapıldı. Bina 1978 de yapıldı.

KAYNAK SULARI : 1. Kuzu Pınarı, 2. Karapınar, 3. Kopenali, 4. Karslının Pınarı.

KAPLICALAR : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Köyün Kuzeyinde; a) Çürük Göl b) Dipsiz Göl c) Kanlı Göl diye üç küçük Göl var Aşağı mahallede, Havslı göl ve Yaylalar'da Davar Gölü denen küçük ama temiz sulu bir göl vardır.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : a) Şimdiki İlkokul Binası ve yeni Değirmenin olduğu yerdedir. Temelleri halen duruyor.
b) Yukar Günlüce-Gürarmut yolu üzerinde Emirhan Demirel'in tarlasın-

daki Kilisenin duvar kalıntıları mevcuttur.

2. KANAL : a) Abdurrahman Baydar'ın eski Baba evinin Mereğinden,Cavak mevkiine doğru uzanan taş duvarlı bir yeraltı kanalı vardır.
   b) Değirmenin Batısından, Doğu-Batı istikametinde uzanan bir yeraltı, taş duvarlı kanal var.
   c) Köyün Güneyinde, Ali Şenel tarlasında da bir yeraltı kanalı var.
3. GORHANA : Şimdiki İlkokul Binasının tabanındadır.
4. HARABELER : 1. Kaledibi, 2. Kopenali Peğleri, 3. Çakal Peğler, 4. Tetrop ve Latengüle Harabeleri vardır.
5. TANDIR : Yeni Değirmen Binasının yanındadır.
6. DEMİRCİ OCAĞI : Yeni Değirmenin yerindedir.
7. HAÇ TAŞI : Üzerinde büyükçe bir haç kazılı bir taştır. Acara yolunda, tam hududdadır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 8 Km. Batsında, Cazı Tepesi'nin Güney yamaçlarının oluşturduğu, Güneye tatlı meyilli bir platoda kurulmuştur. Köyün arazisini ortadan bölen bir deresi vardır. Kuzeyi dağlık, Güneyi ise, Günbatan Çayı'nın vadisinde oluşan, deredir. Kuzey yamaçları karışık ağaç türlerinden oluşan meşe ile kaplıdır. Kurşunçavuş, Gürarmut, Marsolat, Özbaşı, Uğurca Köyleri, Yaylada ise, İlçe Merkezi ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. CABORYA adının nerden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. GÜNLÜCE adı; Güneye bakan hafif meyilli bir konumda olduğu için, günün her saati güneş görür. Bu konumuna izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Etraftaki tarihi kalıntılara bakılırsa çok eski bir yerleşim yeri olduğu kolaylıkla anlaşılır. Koperali Peğleri denilen Harabelerin, Ğ ınya (Özbaşı) Kalesi Beği'nin oğluna Mere (Çakırkoç) Kalesi Beği'nin kızını kaçırmakta gösterdiği kurnazlık ve cesaretinden dolayı, Ğınya Beğ'i'nin, Koper(Başında ur bulunan) Ali'ye yurtluk olarak verdiği yurtlukta, bu adamın yaptığı ve yaşadığı evler olduğu söylenir. Bugünkü köy halkını oluşturanların ataları buraya geldiklerinde, burasını orman olarak bulurlar, Şimdiki gölün bulunduğu yerdeki kaynak suyunun yanında yerleşirler. Bu ilk ailenin Ahıska ili'nin Lelvan Köyü'nden gelen Kokop Oğulları olduğu söylenir. Aynı tarihlerde, Posof İlçe Merkezinin doğusundaki Ziniban denen yerden gelen Cihanoğulları da, Yukarı Mahalledeki derenin yanında yerlleşmişler. Daha sonra gelen ailelerle bugünkü köy oluşmuş.

KURUCU AİLELER

1. CAMİ MAHALLESİ	1. SAĞİN OĞULLARI (Sakinler)	: Posof-Ziniban'dan gelmişler,
	2. UZUNGİL	: Ahıska dan gelmişler.
	3. KOKOPLAR	: Ahıska, Lelvan Köyü'nden gelmiş
	4. KAYAGİL (Coşkunoğulları)	: Posof - Sarıdarı Köyü'nden gelmişler.
2. CADEZE MAHALLESİ	1. GEVANLAR	: Acara'dan gelmişler.
	2. HUSOGİL	: Ahıska'dan gelmişler.
	3. HALİLGİL	: Posof - Aşıkzülâli Köyü'nden gelmişler.
3. YUKARI MAHALLE	1. CİHANOĞULLARI	: Posof - Ziniban'dan gelmişler.
	2. TUVARYALAR (Haznedarlar)	: Acara - Hula'dan gelmişler. Bir rivayet, Aydın'dan Tahsildar olarak gelmişler
	3. ZAVRAKGİL (Şeyh Süleymangil)	: Posof - Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler
	4. TÜYSÜZLER (Ülfeniler)	: Posof - Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler
	5. ONBAŞIGİL (Topallar)	: Ahıska'dan gelmişler.
	6. KAPELELER	: Posof - Özbaşı Köyü'nden gelmişler.
	7. HOCAGİL (Cihanlar)	: Posof - Z iniban'dan gelmişler.

SAGİNOĞULLARI (Sakinler)

Aldıkları Soyadları
ÇELİK - SAYILIR - MERT - ÖZDEMİR
BORAN - ÖZCAN

ÇELİK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Şahpaz ☆ Köyde
        - Beyzade ☆ ALMANYA
        - İsrafil, Selim, Halim ☆ ZONGULDAK
        - İsa ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Latif ☆ Köyde
        - Ekrem ☆ Köyde

SAYILIR

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Köyde
        - Ertan ☆ ALMANYA
        - Etem ☆ İZMİT
        - Hazim, Abdullah ☆ Köyde
      - Kasım ☆ ALMANYA
      - Casim ☆ HOLLANDA
      - Hüsamettin (İnşaat Müh.) ☆ İSTANBUL
    - İbrahim ☆ Köyde
      - Cevri ☆ Köyde
      - Sabri ☆ Köyde
        - Demirali ☆ HOLLANDA
        - Paşali ☆ Köyde
      - Tahsin ☆ Köyde
        - Yılmaz ☆ ERZURUM
        - Hilmi ☆ HOLLANDA
        - Zeki (Mühendis) ☆ ANKARA

MERT

- Osman > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Murat ☆ Köyde
      - Harun, Misbah ☆ Selim/KARS
      - Halit ☆ YALOVA
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Seyfet, İskender ☆ BURSA
      - Nurettin ☆ ALMANYA
    - İlyas (Hoca) ☆ Köyde
      - Laçin, Abdurrahman, Şefik ☆ ALMANYA
      - Cengiz (Ziraat Bankası Müdürü) ☆ BALIKESİR
    - Zihni (Hoca) ☆ Köyde
      - Yücel ☆ Köyde
        - Metin, Tekin ☆ İSTANBUL
      - Fazli ☆ Köyde
        - Kenan ☆ ANKARA
      - Ahmet (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Abdullah, Nurullah ☆ İSTANBUL

ÖZDEMİR

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Hasret ☆ Köyde
    - Nuri (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Rezak (Hoca) ☆ Köyde
      - Kâmil (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Temel ☆ BELÇİKA
      - Cemal ☆ HOLLANDA
      - Kemal (Öğretim Üyesi) ☆ ERZURUM
      - Cengiz (Öğretmen) ☆ Posof

BORAN

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - İzzet ☆ Köyde
      - Nedim ☆ ALMANYA
      - Mukaddim ☆ ANKARA
    - Asker ☆ Köyde
      - Enver ☆ ANKARA

ÖZCAN

- Osman > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Rezak (Hoca) ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
        - Hasan (Öğretmen) ☆ YOZGAT
      - Halis ☆ Köyde
        - Adnan, Adem, Yener, Kumaş ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Dursunkaya, Polat ☆ ALMANYA
      - Çelik (Astsb.) ☆ BİTLİS
    - Kadir ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Yavuz ☆ İZMİT
        - Ataman, Nihat, Cevat, Öztürk ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ ALMANYA
      - Memet ☆ HOLLANDA
    - Kadim ☆ ARDAHAN
      - Recep, Muzaffer ☆ ARDAHAN

UZUNGİL (Kırigil)

Aldıkları Soyadları
DOĞRU - AYDIN - KAHVECİ

DOĞRU

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Kazım ☆ Köyde
      - Hükümdar ☆ İnegöl
      - Asim (PTT) ☆ KARS
      - İlimdar ☆ MUĞLA
    - Nazım ☆ Köyde
      - İmdat, İlhan, Necdet, Davut ☆ HOLLANDA

AYDIN

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Hamza ☆ Köyde
    - Nazım ☆ Köyde
      - Kirman ☆ ALMANYA
      - Ahmet ☆ BURSA
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ Köyde
      - Nazim, Zekai ☆ BURSA
      - Zakir ☆ ZONGULDAK
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mukim ☆ Köyde
      - Hüseyin ☆ ANKARA
      - Halit, Aydemir ☆ Köyde
      - Orhan ☆ HOLLANDA
- Kâmil > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Sarıkamış
    - Niyazi, Feyyaz ☆ Sarıkamış

KAHVECİ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Dursun (Ağa) ☆ Köyde
    - Haşim (Eğitmen) ☆ Köyde
      - Cevdet (Hastanede Memur) ☆ İSTANBUL

KOKOPLAR

Aldıkları Soyadları

KONAK

- Hasan (Hoca) > ☆ Köyde
  - Süleyman (Hoca) ☆ Köyde
    - Kadim (Hoca) ☆ Köyde
      - ☆ BURSA — Fevzi (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Fuat (Öğretmen) ☆ Köyde
    - Yusuf (Hoca) ☆ BELÇİKA
      - Yaşar ☆ HOLLANDA
      - Talat ☆ Köyde
      - Nihat (Marangoz), Cihat ☆ İnegöl
    - Rahim ☆ İnegöl
      - Muammer, Mustafa, Memet ☆ Doğanşehir
  - Hüseyin (Hoca - Oğlu yok) ☆ Doğanşehir
    - Osman (Bayraktaroğulları'ndan aldığı Oğulluğu) ☆ Doğanşehir
  - Yusuf, Mahmut ☆ Doğanşehir

KAYAGİL (Coşkunoğulları)

Aldıkları Soyadları

COŞKUN - KAYA

COŞKUN

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Taştan ☆ Köyde
        - Zarafettin, Şeref ☆ ZONGULDAK
        - Fahrettin ☆ İZMİR
        - Şemsettin, Sedrettin ☆ Köyde
      - Gafur, Hazık ☆ AMASYA

KAYA

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Züfer ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ AYDIN
      - Nizamettin ☆ İSTANBUL

GEVANLAR

Aldıkları Soyadları

AKYÜZ - ÖZEL - ÖZKAN

AKYÜZ

- Akif > ☆ Köyde
  - Şehri ☆ Köyde
    - İsabali ☆ Köyde
      - Enis (Mimar-Mühendis), Engin ☆ İSTANBUL
    - Kibar ☆ Köyde
      - Hükümdar ☆ İSTANBUL
      - Yalçın ☆ İZMİT
      - Arif ☆ Köyde
    - Şahpender ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ NEVŞEHİR
      - ☆ BURSA — Alim ☆ Köyde
      - Cevat, Şemistan ☆ Köyde
    - Ağali ☆ Köyde
      - Güven, Yakup ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Şeref ☆ İZMİR
      - Fuat ☆ BURSA
      - Nihat ☆ Köyde
      - Nezir, Celil, Talat ☆ Köyde
    - Merdali ☆ BURSA
      - Cahit ☆ Sarıkamış
  - Binali ☆ Sarıkamış
    - Aslan, Kâzım ☆ Sarıkamış

ÖZEL

- Akif > ☆ Köyde
  - Refik ☆ Köyde
    - Hilmi, Hayrettin ☆ İZMİR
  - Faik ☆ Köyde
    - Alaattin, Sedrettin ☆ ALMANYA
    - Şemsettin ☆ İZMİR
    - Selahattin (Terzi) ☆ Posof

ÖZKAN

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Meheddin, Ekrem, Mükerrem ☆ ZONGULDAK
  - Bedel ☆ ZONGULDAK
    - Kemal ☆ ZONGULDAK
  - Ömer, Süceddin ☆ Köyde

HUSOGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZER - IŞIK

ÖZER

- Cumi > ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Erbay ☆ Köyde
    - Cebrail ☆ İZMİT
    - Mikail ☆ HOLLANDA
  - Abdul ☆ HOLLANDA

IŞIK

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ İSTANBUL
    - Evsal, Şenal ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Alizar ☆ İSTANBUL
    - Abüzar, Devriş ☆ ALMANYA
    - Hüseyin ☆ Köyde

HALİLGİL

Aldıkları Soyadları

SARIKAYA - GÜNGÖR

SARIKAYA

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Kirman ☆ Köyde
    - Mansur ☆ ZONGULDAK
    - Maksut ☆ Köyde
    - Ensar ☆ İZMİT

GÜNGÖR

- Feyzullah > ☆ Köyde
  - Rahim ☆ Köyde
    - Oktay, Vacip ☆ ALMANYA
    - Yılmaz ☆ İSTANBUL
    - Ergün ☆ BURSA
    - Tacettin ☆ Köyde
  - Rasim ☆ ALMANYA

CİHANOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

YALÇIN - GÜLER - TAŞPINAR

YALÇIN

- Yakup > ☆ Köyde
  - Nazim ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Galip, Davut, Salih, Turan ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ HOLLANDA
  - Mecit ☆ Köyde
    - Cihan ☆ HOLLANDA

- Kadim > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Ayhan (Memur) ☆ ANKARA
    - ..... ☆ HOLLANDA
  - Maksut ☆ HOLLANDA
- Mukim > ☆ Köyde
  - Paşali, Cevdet, ☆ HOLLANDA
  - Cemal ☆ HOLLANDA
    - İlker ☆ İSTANBUL
    - Süleyman ☆ Köyde
  - Kemal (Maliyeci) ☆ İSTANBUL

GÜLER

- Refet > ☆ Köyde
  - Rahim (Hoca) ☆ Köyde
    - Binali (Öğretmen), Şemsi ☆ İSTANBUL
  - Yusuf ☆ HOLLANDA
- İsmail > ☆ Köyde
  - Mürşüt (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Müşür ☆ Köyde
    - Abamüslüm ☆ İnegöl

TAŞPINAR

- Eyip > ☆ Köyde
  - Kâzım ☆ Köyde
    - Selim, Yavuz ☆ Köyde
  - Münür ☆ Köyde
    - Mukaddim (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Ergümen ☆ Köyde

TUVARYALAR

Aldıkları Soyadları

ÖNDER - ŞENOL - ÖDEN - DEMİREL

ÖNDER

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Necati ☆ Köyde
      - Nevzat (Astsb.) ☆ .....
      - Necdat (Öğretmen) ☆ .....
    - Dursun Kaya (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Turgut (Maliyeci) ☆ İZMİT
      - Ali (Maliyeci), Sırrı (Memur) ☆ İZMİT
  - Kamber ☆ Köyde
    - Vacip ☆ Köyde
      - Erol (Avukat) ☆ BURSA
    - Erdoğan ☆ ALMANYA
  - Aslan ☆ Köyde
    - Tufan ☆ Köyde
      - Etem, Adil ☆ Köyde
    - Enver (Polis) ☆ KAYSERİ
    - Ekrem (Astsb.) ☆ ANKARA
  - Kurşun (Şehit) ☆ Posof

ŞENOL

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - İzzet ☆ Köyde
      - Lütfü ☆ Köyde
        - Binali ☆ Köyde
      - Latif ☆ Köyde
        - İlimdar ☆ BELÇİKA
        - Temindar ☆ FRANSA
        - İlhan ☆ HOLLANDA
        - Öner ☆ Köyde
      - Zülfü (Astsb.) ☆ İSTANBUL
    - Ali ☆ Köyde
      - Bektaş ☆ ALMANYA
        - Dinar ☆ ALMANYA
    - Taştan ☆ Köyde
      - Etem ☆ AMASYA

ÖDEN

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Şavki ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Laçin ☆ ALMANYA
    - Şahpaz (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Mikail, Atila ☆ BELÇİKA
      - Seddi ☆ Köyde

DEMİREL

- İsmail > ☆ Köyde
  - İdris ☆ Köyde
    - Efsel, Fevzi, Mansur ☆ BELÇİKA
  - Emirhan ☆ Köyde
    - Atanur ☆ ANKARA
    - Altürk ☆ Köyde
- Mülazim > ☆ Köyde
  - Fariz ☆ Köyde
    - Sabri ☆ LİBYA
    - Memduh ☆ BURSA
    - Şemsi, Erol ☆ Köyde
- Resul > ☆ Köyde
  - Yaşar ☆ ALMANYA
  - Tünceyir ☆ BURSA

ZAVRAKGİL

Aldıkları Soyadları

ÇİNAR - BAYDAR

ÇİNAR

- Şeyh Süleyman > ☆ Köyde
  - Abdurrahman ☆ Köyde
    - Cumi ☆ Köyde
      - Latif ☆ Eleşkirt/AĞRI
    - Kahriman ☆ Köyde
      - Feramüz ☆ Köyde
        - Fevzi ☆ İSTANBUL
        - Fezair ☆ BELÇİKA
      - Fehmi, Vezirali ☆ İnegöl
    - Ömer ☆ Köyde
      - Dursunali (Sonsuz), Gülâli ☆ Selim/KARS
      - Zülâli (Tapu Müdürü) ☆ Tire/İZMİR
      - Cengiz (Tercüman) ☆ HOLLANDA

BAYDAR

- Şeyh Süleyman > ☆ Köyde
  - Halit ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Abdurrahman ☆ Köyde
        - Özdemir (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Alim ☆ HOLLANDA
        - Tekin ☆ Köyde
      - Aydın ☆ Köyde
        - Aydemir, Turgay ☆ HOLLANDA
        - Turgut, Yahya ☆ Köyde
      - Reis ☆ ÇORUM
    - Mirza (Şehit) ☆ .....
      - Cevri ☆ Köyde
        - Kaptan (Astsb.) ☆ YALOVA
        - Davut, İlhan, Cevdet ☆ ALMANYA

TÜYSÜZLER (Ülfenigil)

Aldıkları Soyadları

AKDENİZ - YENER

AKDENİZ

- Haşim > ☆ Köyde
  - Zabit ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ Köyde
      - Ercan ☆ İSTANBUL
      - Özden ☆ Köyde

- Mevlüt (Hoca) > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ Posof
    - Fikret ☆ NEVŞEHİR

YENER

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ ALMANYA
  - Rahim ☆ Köyde
    - Şimşek ☆ BELÇİKA
  - Bedirşah ☆ BURSA
    - Zeki ☆ BURSA
    - Engin (Hoca) ☆ Posof
  - Asker ☆ Köyde
    - Oktay ☆ BELÇİKA
  - Melikşah ☆ HOLLANDA
  - Haydar ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ ALMANYA
    - Tunceyir ☆ BURSA
- Nuri > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Özden ☆ Köyde
- Koçi ☆ Köyde
  - Yılmaz ☆ Köyde

ONBAŞIGİL (Topallar)

Aldıkları Soyadları

GÜRLER - KARTAL - AKYÜREK - BİLİCAN

GÜRLER

- Rezak > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Eflet ☆ Köyde
      - Dursunkaya ☆ Köyde
      - Metin ☆ HOLLANDA
    - Fahrettin ☆ ALMANYA
    - Şeref ☆ BELÇİKA
      - Yazdan ☆ BELÇİKA
    - Kemal ☆ Köyde

KARTAL

- Abbas > ☆ Köyde
  - Cevri (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Yaşar (Polis) ☆ ANKARA
    - Enis, İhsan ☆ BELÇİKA
    - Ersin ☆ Köyde
  - Alaattin ☆ Köyde
    - Hayrettin, Halis ☆ HOLLANDA
  - Meheddin ☆ Köyde
    - Nurettin, Mükerrem ☆ BELÇİKA
    - Erol ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ ALMANYA
  - Kadir ☆ Köyde
    - Nevrettin ☆ BURSA

AKYÜREK

- Polat > ☆ Köyde
  - Misbah (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Niyaz ☆ Köyde
    - Orhan, İrfan ☆ Köyde
  - Feyyaz ☆ Köyde

BİLİCAN

- Şükrü > ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Ergün ☆ İZMİR
    - Mustafa ☆ BELÇİKA
    - İlhan ☆ HOLLANDA
    - Cabbar ☆ Köyde
  - Hazık ☆ Köyde
    - Selim ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ BELÇİKA

KAPELELER

Aldıkları Soyadları

ÇİFTÇİ

- Güli (Hoca) > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ Köyde
    - Mansur ☆ Köyde
      - Ekrem, Osman, Efrail, Memet ☆ BURSA
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ Eleşkirt
  - Nüfer ☆ Köyde
    - Memduh ☆ BURSA
  - Tayfur ☆ Köyde
    - Maksut ☆ KARS

HOCAGİL (Cihanlar)

Aldıkları Soyadları

GÜREL

- ..... > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ BURSA
    - Zekeriya, Yahya ☆ BURSA
  - Rahim (Sonsuz), Halim (Sonsuz) ☆ Köyde
- ..... > ☆ Köyde
  - Necat (Hoca) ☆ Köyde

Hırsızın en kötüsü,
zamandan çalandır...

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Teyfik Bilican (Özbaşı)	1920 - 1922
2. Ahmet Kartal (Uğurca)	1922 - 1924
3. Pehlül ..... (Demirdöven	1924 - 1926
4. Emrullah ..... (Demirdöven)	1926 - 1928
5. Binali Bilgili (Kalkankaya)	1928 - 1930
6. Maksut (Puleteli)	1930 - 1940
7. Mehemmet (Mukho)	1940 - 1942
8. Binali Bilgili	1942 - 1944
9. Mehemmet Çelik (Özbaşı)	1944 - 1946
10. Mustafa (Kayınlı)	1946 - 1948
11. Abbas Çaycı (Demirdöven)	1948 - 1980
12. Memduh Yılmaz (Kol)	1980 - 1990
13. Mükerrem Yazıcı (Yeniköy)	1990 - Devam
YUKARI MAHALLE	
1. Rahim Güler (Günlüce)	1963 - 1975
2. Ahmet (Akballı)	1975 - 1980
3. Bekir Kaya (Demirdöven)	1980 - 1985
4. Mustafa Oğuz (İzmir)	1985 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Abbas Kartal	1900 - 1923
2. Züfer Kaya	1923 - 1924
3. Şehri Akyüz	1924 - 1925
4. Abbas Kartal	1925 - 1926
5. Ahmet Yener	1926 - 1928
6. Taştan Taşpınar	1928 - 1930
7. Dursun Kahveci	1936 - 1936
8. Mustafa Işık	1936 - 1940
9. Rezzak Özdemir	1940 - 1946
10. Taştan Taşpınar	1946 - 1950
11. Mustafa Işık	1950 - 1954
12. Yusuf Konak	1954 - 1960
13. İsa Akyüz	1960 - 1963
14. Cevri Kartal	1963 - 1984
15. Dursun Kaya Gürler	1984 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Haşim Kahveci	1941 - 1971
2. Hayrettin Erdoğan	1946 - 1966
3. Memet Atalay	1956 - 1958
4. Fahrettin Sucu	1957 - 1959
5. Enis Yavuz	1958 - 1959
6. Dursun Kaya Önder	1958 - 1965
7. Alanur Atalay	1968 - 1971
8. Cevdet Kartal	1969 - 1975
9. Memet Ekici	1972 - 1981
10. Gülten Erdoğan	1970 - 1970
11. Tahsin Ergün	1971 - 1975
12. Ağali Çiftçi	1975 - 1981
13. Vacip Ergün	1974 - 1976
14. Adalet Ergün	1975 - 1978
15. Güner Demir	1975 - 1978
16. Asim Tekin	1979 - 1980
17. Mukaddim Taşpınar	1975 - 1981
18. Vasip Sucu (Vekil)	1978 - 1979
19. Hikmet Salman	1979 - 1980
20. Necdet Önder	1981 - 1988
21. Fettah Ustabay	1981 - 1987
22. Cavit Artunç	1989 - Devam
YUKARI GÜNLÜCE	
1. Mehmet Ekici	1971 - 1981
2. Gülten Erdoğan	1972 - 1977
3. Ağali Çiftçi	1974 - 1975
4. Mukaddim Taşpınar	1975 - 1982
5. Vasip Sucu (Vekil)	1978 - 1979
6. Hikmet Salman	1979 - 1980
7. Necdet Önder	1981 - 1981
8. Fettah Ustabay	1981 - 1981
9. Mustafa Türkoğlu	1982 - 1985
10. Mukaddim Taşpınar	1982 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Haşim Kahveci
2. Ahmet Mert
3. Kâmil Özdemir
4. Kemal Özdemir
5. Cengiz Özdemir
6. Fevzi Konak
7. Fuat Konak
8. Özdemir Baydar
9. Mukaddim Taşpınar
10. Binali Güler
11. Necdet Önder
12. Dursun Kaya Önder

MÜHENDİSLER
1. Hüsamettin Sayılır (İnş.)
2. Zeki Sayılır (İnş.)
3. Enis Akyüz (Mimar)

ASTSUBAYLAR
1. Çelik Özcan
2. Ekrem Önder
3. Nevzat Önder
4. Zülfü Şenol

HOCALAR
1. Hasan Konak
2. Süleyman Konak
3. Kadim Konak
4. Yusuf konak
5. Rahim Güler
6. Rezzak Özdemir
7. Rezzak Özcan
8. Zihni Mert
9. İlyas Mert
10. Mevlüt Akdeniz
11. Engin Yener
12. Gülali Çiftçi
13. Necat Gürel

AVUKAT
1. Erol Önder

POLİSLER
1. Enver Önder
2. Yaşar Kartal

MALİYECİ
1. Turgut Önder
2. Alim Önder

BANKA MÜDÜRÜ
1. Cengiz Mert

PTT MÜDÜRÜ
1. Asim Doğru

TAPUCU
1. Zülâli Çınar

ŞAİRLER
1. Hüdayi (1700-1800'lü yıllarda)
2. Topçu (Güftari)
3. Dursun Kaya Önder

PEHLİVAN
1. Mukim Yalçın

ÇALGICI
1. Nüfer Çiftçi (Zurnacı)

ZANAATKÂR
1. Yusuf Konak (Marangoz)
2. Nihat Konak (Marangoz)

ŞEHİTLER
1. Kurşun Önder	Askerde
2. Mirza Baydar	Gürcü H.
3. Muharrem Şenol	Gürcü H.
4. Kaya Taşpınar	İstiklâl H.
5. Rıza Şanal	İstiklâl H.
6. Şahpaz Akdeniz	İstiklâl H.
7. Fayi Akdeniz	İstiklâl H.
8. Celali Saltürk	İstiklâl H.

GAZİLER
1. Mülazim Demirel	1310	İstiklâl H.
2. Taştan Coşkun	1310	Gürcü H.
3. İzzet Boran	1312	Gürcü H.
4. Binali Aydın	1314	Gürcü H.
5. Niyazi Akyürek	1929	Kore H.
6. Aydemir Aydın	1952	Kıbrıs
7. Halit Aydın	1953	Kıbrıs

GILAVA (Nahiye Md.)
Dursun Özcan

Not: 1890'lardan, 1920'lara kadar, Günlüce (Caborya) Nahiye Merkezi statüsünde iken; a) Müdürü : Dursun Özcan
b) Nüfus Memuru : Bahri Bey
c) Muhtarı : Abbas Kartal imiş.

GÜRARMUT (Koliskal)

Gürarmut, Morkan'a çok iyi bakar,
Bitirdi Çeken'i, tezeği yakar,
Güzün sokakları, hep armut kokar,
Kapan denen bir de mehlesi vardır.

CAMİİ : 1. Tahminen 1820 li yıllarda yapılmış olan Cami Binası yıkılınca, yakın olan Günlüce Köyü Camiinden yararlanma imkanlarıda olunca bir zaman köy camisiz kalmış.
2. 1972-73 yıllarında, bugünkü yerinde yeniden, betonarme ve sac çatılı olarak yapılmıştır. 1991 yılında da minaresi yapılmıştır.

OKUL : 1. 1928 den 1942 yılına kadar Halk Okulları, Köy Odalar'ında devam etmiş 1942-1943 yıllarında Eğitmenli İlkokul açılmış. 1944 yılında çevre köylerin de yardımıyla yapılan Okul Binasında, ders yapılmaya başlandı. 1947-1948 Öğretim Yılında aynı okul binasında 5 sınıflı ilkokul tedrisata başladı.
2. 1980-81 Öğretim Yılında Devlet tarafından, eski Okul IBinasının yerinde, yeniden, betorame ve sac çatılı bir ilkokul Binası yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri içme suyu, köyün Batısındaki akarsudan alınıyordu.
2. 1968 yılında Devlet-Köy işbirliği ile, Kabavur Pınarı'ndan demir boru ile alınan su kullanıldı.
3. 1983 yılında da Devlet tarafında Prasnavul Pınarı'ndan getirilen su köye akıtıldı. Şimdi herkes evine su almaya başladı.

YOL : 1969 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 yılında verildi.

TELEFON : 1983 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Sarıçala Pınarı meşhur bir sudur.

GÖL VE GÖLETLER : Köyün Doğusunda, Öküz Gölü denen otlu, çimli bir gölü var .

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : Köyün kuzeyinde, Kabavur Mevkiinde, Refet'in tarlasında, kilise kalıntısı var.
2. KANAL: Kilisenin yanından gelerek, Kâmil Çiftçi'nin evinin temellerinden geçen bir yeraltı kanalı vardır.
3. GORHANA : Kilisenin Doğusundadır.
4. HARABELER : a) Kilise mevkii harabeleri ve bu mevkide, kilise kalıntısı vardır.
b) Eski köy Harabisi; Şimdiki köyün yerindedir.
c) Büyük Bayır'ın başındai ev harabeleri vardır.
5. TAŞ EV : Kilise mevkiinde, Kemer bağlama, Taş Ev var.
6. MAĞARA : Şapri mevkiinde mağara var.
7. GARİP MEZARLARI: Peğler mevkiinde kime ait olduğu bilinmeyen mezarlar vardır. Kendileri çeşitli amaçlarla ziyaret edilir.
8. ESKİ CAMİ YERİ : Halit Bayraktar'ın, bahçe ve bostanının yeridir.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 10 Km. Batısında, Kurşunçavuş Çayı'nın, Doğusundaki tatlı meyilli bir düzlükte kurulmuştur. Köyün Kuzeyinde, Morkan dedikleri kızıl ağaçla

kaplı, alüvyonlu bir dar vadisi vardır. Ağaçlıktan artan kısımlar, sulak olduğu için tarla ziraatı yapılmıyor, çayır olarak yararlanılmaktadır. Burası, çok az bir emekle Alabalık gölü haline getirilebilir. Aynı mevkinin Batı yamaçlarında karışık ağaç türlerinden oluşan bir korusu vardır. Ayrıca yaylaları vardır. Kurşunçavuş, Yolağzı, Kopuzlu, Arılı ve Günlüce köyleri ile sınırlıdır. Köyde; Karabey Öztürk ve Cevri Şentürk'e ait su ile çalışan iki değirmen vardır. Köy Mezarlığının ihatası; 1976 tarihinde yapıldı.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. KOLİSKAL : Ne anlama geldiği kesin bilinmemektedir.
2. GÜRARMUT : Köyde kültür ve Yaban Armudu çok ve de iyi olduğundan bu ad verilmiştir.

KURULUŞU : Bu köyü kimlerin ne zaman kurduğu bilinmemektedir. Bilinen Şudur ki; Tarihi kalıntılara bakılırsa,burası, çok eski bir yerleşim yeridir. Ancak bugünkü halkı oluşturan aileler, tahminen buraya 250-300 yıl önce gelmişler. Onlar buraya geldiklerinde, köyün içinin dahi orman olduğu söylenmektedir.

KURUCU AİLELER

1. TAVKARYANLAR (Turangil) : Ahıska'nın, Azgur bölgesinden gelmişler
2. ŞAMİLLER : Ahıska'dan gelmişler
3. LOBİYALAR : Posof - Marsolat Mahallesinden gelmişler
4. ODABAŞLAR : Posof - İncedere Köyü'nden gelmişler (Göle-Senem Köyü asıllıdırlar)
5. CİRKOLAR : Ahıska'dan gelmişler (Çoban olarak gelmiş, İçgüveyi olarak kalmış.)
6. DAMALALILAR : Posof - Damala Köyü'nden gelmişler
7. LÖLÖLER : Ahıska - Azgur Bölgesi'nden gelmişler.
8. ŞEROLAR : Ahıska'nın, Azgur Bölgesi'nden gelmişler.
9. PASİLLER : Ahıska'dan gelmişler.

TAVKARYANLAR (Turangil)

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK - ÖZDEMİR - KAYA

ÖZTÜRK

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Cumi ☆ Köyde
      - Turan ☆ Köyde
        - Beşet ☆ Köyde
          - Feyzullah (Hoca) ☆ Köyde
            - Miktat ☆ Köyde
              - Yaşar ☆ Köyde
                - Mete, Özdemir ☆ BELÇİKA
                - Aytekin, Akın ☆ BELÇİKA
              - Seyfettin ☆ BELÇİKA
                - Reşat, Mitat ☆ BELÇİKA
  - İskender (Pehlivan) ☆ Edremit
  - Ağali, Rüstem, İzzet, Cafer (1878 Muhacirleri) ☆ Edremit

ÖZDEMİR

- Tağo > ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ BURSA

KAYA

- Sabri > ☆ Köyde
  - Yusuf, Rüstem ☆ BELÇİKA

ŞAMİLLER

Aldıkları Soyadları
ÇİFTÇİ

- Şamil > ☆ Köyde
  - Rüştü (Hoca) ☆ Köyde
    - İbrahim, Koçi ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Erbaa
  - Battal ☆ Köyde
    - Cevri, Seleh ☆ Alaca
  - Celali ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Posof
    - Nezir ☆ ALMANYA
  - Hürişan ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Enver ☆ İZMİT
      - Serdar ☆ ALMANYA
      - Orhan ☆ Köyde
  - Pehlül (Oğlu yok) ☆ Köyde

LOBİYALAR

Aldıkları Soyadları
ESEN - GÜNGÖR - BAYRAKTAR

ESEN

- Ali (Lobiya Usta) > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Kadim, Dursun ☆ Selim/KARS

GÜNGÖR

- Ali > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Hazim ☆ Köyde
      - Etem ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Muhsin ☆ İSTANBUL
    - Paşali ☆ Köyde
      - Emirhan, Muammer, Selver ☆ BELÇİKA
      - Enver ☆ FRANSA
    - Alizar ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Hanak
      - Vacip ☆ İZMİR
      - Gençtürk ☆ İSTANBUL
      - Öztürk ☆ ALMANYA
    - Zülali ☆ Köyde
      - Yazdan, Cemil ☆ BELÇİKA
      - Cabbar ☆ S. ARABİSTAN
      - Kâmil ☆ Köyde
  - Ahmet (Marangoz) ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Selim/KARS
    - Hasan ☆ Köyde
  - Hamit ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Ali ☆ Köyde
        - İsrail, Ziya, İsap ☆ Selim/KARS
        - İzahar ☆ HOLLANDA
        - Davut, İsmail ☆ BURSA
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Tuncer (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Ercan ☆ Köyde
      - Rıza ☆ İSTANBUL
        - Halit ☆ Köyde

BAYRAKTAR

- •Ali > ☆ Köyde
  - Hamit ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Rıza (Ziraat Teknisyeni) ☆ İSTANBUL
        - Sabit (Gümrük Muh. Memuru) ☆ İSTANBUL
        - Kemal (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Muhlis (Öğretmen) ☆ BURSA

ODABAŞLAR

Aldıkları Soyadları

SALTÜRK - ÇALIŞKAN

SALTÜRK

- •Mahmut > ☆ Köyde
  - İzzet ☆ Köyde
    - Misbah ☆ Alaca
    - Nizamettin ☆ Köyde
      - Köksal ☆ ALMANYA
      - Selahattin ☆ HOLLANDA
      - Emsal, Alaattin ☆ Köyde
    - Kamal, Sebahattin ☆ ALMANYA
  - Karabey ☆ Köyde
    - Merdin ☆ Köyde
      - Memduh (Memur) ☆ ANKARA
      - Arda, Yahya ☆ BURSA
      - Önder (Polis) ☆ ESKİŞEHİR
      - Aytekin (Astsb.) ☆ .....
    - Laçin ☆ Köyde
      - Engin ☆ BELÇİKA
      - Mete ☆ Köyde
    - Halim ☆ ANKARA
    - Serdal (Oğlu Yok) ☆ Köyde

ÇALIŞKAN

- • Şerif > ☆ Köyde
  - Bahri ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Erbaa
    - Seddi ☆ Erbaa
      - Cemisep ☆ Erbaa
  - Nuri ☆ Köyde
    - Haşim ☆ Erbaa
    - Ali ☆ Selim/KARS
    - Nurettin, Nusrettin, Cevdet ☆ Erbaa

CİRKOLAR

Aldıkları Soyadları

ÇAĞLAYAN

- • İsmail > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Mevlüt, Memet ☆ Selim/KARS
    - Binali, Murat ☆ İSTANBUL
  - Loman ☆ Köyde
    - Abdul ☆ Köyde
      - İmdat, Maksut, Turgut, Yılmaz ☆ BURSA
    - Şaho ☆ Köyde
      - Davut ☆ ZONGULDAK
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ Köyde
      - Gazi ☆ İZMİR
      - Efrail ☆ Köyde
    - Kerim ☆ Köyde
      - Cemil, Temindar ☆ İSTANBUL
      - Fevzi ☆ Köyde

DAMALALILAR

Aldıkları Soyadları

GÜNDÜZ

- • Murat > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Kirman ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ BELÇİKA
      - Suat ☆ İSTANBUL
      - Nihat ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Bedirşah ☆ Köyde
      - Dursun, Kasım ☆ ZONGULDAK
    - Bedel ☆ Selim/KARS
    - Mürsel (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Şevket ☆ ARDAHAN

LÖLÖLER

Aldıkları Soyadları

YILDIZ

- • Hüsen > ☆ Köyde
  - Mürteze ☆ Köyde
    - Mirza (Eğitmen - Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ Köyde
      - Şeref ☆ BURSA
    - Muzaffer ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Mükerrem, İsmet ☆ BURSA
      - İsa ☆ Köyde
  - Tozi ☆ Köyde
    - Mamo ☆ Kurşunçavuş

ŞEROLAR Aldıkları Soyadları ÇELİK		PASİLLER Aldıkları Soyadları TAŞÇI	
• Şerif >	☆ Köyde	• Ali >	☆ Köyde
├ Şükrü	☆ Köyde	├ İlyas	☆ Köyde
├ Nevzat	☆ Köyde	├ Asker (Hoca)	☆ BURSA
└ Fikri	☆ Köyde	└ Mevlüt	☆ AMASYA
└ Yüksel	☆ İSTANBUL	└ Teher	☆ Köyde
└ Refet	☆ Köyde	└ Asim	☆ HOLLANDA
├ Ummet	☆ Köyde	├ Resul	☆ Posof
└ Cengiz, Dilaver	☆ İskenderun	└ Rasim, Turgut, Enis	☆ HOLLANDA
└ Bektaş	☆ Köyde	• ..... >	☆ Köyde
Esfendiyar	☆ Kuşadası	├ Şirin	☆ Köyde
		├ Taşo	☆ Selim/KARS
		├ Paşo	☆ HOLLANDA
		├ Sürmeli	☆ BURSA
		└ Harun	☆ Köyde
		└ Rıza	☆ Köyde
		└ Ferman	☆ KARS

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Feyzullah Öztürk	1910 - 1925
2. Hürişan Çiftçi	1925 - 1935
3. Rüştü Çiftçi	1935 - 1948
4. Asker Taşçı	1948 - 1960
5. Sıddık Taşçı	1960 - 1971
6. Zeki Bilgili	1971 - 1976
7. Hüseyin Konak	1976 - 1979
8. Paşali Karataş	1979 - 1985
9 Salih Ekinci	1985 - 1989
10. Mehmet Güney	1989 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Mirza Yıldız	1942 - 1950
2. Rahim Kahveci	1947 - 1959
3. Hafiz Çelik	1959 - 1965
4. Şevket Çelik	1954 - 1955
5. Şerafettin Önder	1955 - 1957
6. Gülali Aydın	1957 - 1959
7. Nihat Çelik	1965 - 1966
8. Lütfü Seyhan	1966 - 1968
9. Yılmaz Bayraktar	1968 - 1970
10. Aydın Çiftçi	1971 - 1972
11. Yılmaz Çelik	1972 - 1979
12. Tahsin Altunbulak	1972 - 1979
13. İsa Eren	1974 - 1975
14. Menduh Karatepe	1976 - 1977
15. Mehmet Çiftçi	1978 - 1979
16. Vasip Sucu (Vekil)	1978 - 1979
17. Ekrem Sevgili	1979 - 1980
18. Arif Ordu	1979 - 1983
19. Recep Öner	1980 - 1984
20. Mikail Özcan	1983 - 1990 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1.Abbas Esen	1923 - 1930
2. Miktat Öztürk	1930 - 1936
3. Cevri Şentürk	1936 - 1944
4. Binali Çağlayan	1944 - 1946
5. Vezir Güngör	1946 - 1950
6. İsrafil Özdemir	1950 - 1954
7. Asim Taşçı	1954 - 1958
8. Nizamettin Saltürk	1958 - 1960
9. Harun Taşçı	1960 - 1963
10. Kâzım Çiftçi	1963 - 1968
11. Mustafa Öztürk	1968 - 1973
12. Paşali Güngör	1973 - 1977
13. Koçi Çiftçi	1977 - 1984
14. Mikail Çağlayan	1984 - 1989
15. Servet Gündüz	1989 - 1992 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Tuncer Güngör
2. Kemal Bayraktar
3. Muhlis Bayraktar
4. Mirza Yıldız

HOCALAR
1. Feyzullah Öztürk
2. Hürişan Çiftçi
3. Rüştü Çiftçi
4. Asker Taşçı

GÜMRÜK MUH. M.
1. Sabit Bayraktar

ASTSUBAY
1. Aytekin Saltürk

POLİS
1. Önder Saltürk

GAZİ
1. Abdullah Türk (1311)

PEHLİVAN
1. İskender Öztürk

MARANGOZLAR
1. Ali Güngör (Lobiya Usta)
2. Ahmet Güngör
3. Ali Çalışkan

Ali (Lobiya) Usta: Ölçü aleti kullanmadan, marangozluğu ile meşhurdur. Yaptığı işlerden, Gönülaçan Camii'nin kapısı hala durmaktadır.

Yakup Ağa'nın (Kayınpederi) mereğini, Şakir Bey'in Sarayını hiç ölçü aleti kullanmadan doğrattığı ağaçlarla yaptığı söylenir.

İskender Pehlivan: Torunu Mustafa Öztürk, 1951 tarihinde dedesinden öğrendiğini şöyle nakletti: İskender, 23-24 yaşlarında iken, Tiflis Valiliği'nden, bir kız pehlivana rakip ilanı verilmiş. İskender, 40 kişilik bir grupla Tiflis'e gitmiş. Kızın dükkanından şeker alma bahanesiyle, kızı görüp tanımış. Ertesi gün spor salonunda yapılan güreşte, yenişememişler. İkinci gün, yine aynı salonda güreşi devam ettirmişler. Kız, yenileceğini anlamış, pes etmiş. Kızın babası, 40 kişi ile birlikte İskender'i bir hafta müddetle misafir etmiş ve kızını İskender'e vermek istemiş. İskender, büyüklerinden izin alma bahanesiyle ayrılarak birdaha gitmemiş. Oradan aldığı bahşiş ve madalyalarla Posof'tan ayrılarak, en son Edremit'e yerleşmiş. Bugünkü malvarlığını da o bahşişlerle oluşturmuş.

KAPAN

(Gürarmut köyünün mahallesidir)

Kapan az aşağı duruyor gökten,
Dağında kuşu var her türden öten,
Gözleri doyurup, çayırlar örten,
Çok nefis kokulu, Banta'sı vardır.

CAMİİ : 1979-1980 yıllarında köylü tarafından yontma taş duvar ve sac çatılı olarak yapıldı. Daha önce bağlı oldukları köyün Camiine gidiyorlardı.

OKUL : Daha önceleri bağlı oldukları köyün ilkokuluna gidiliyordu. 1985 tarihinde Devlet, betonarme tek derslik, Lojmanlı bir Okul Binası yaptı.

İÇME SUYU : Önceleri etraftaki küçük kaynak ve akarsulardan alınan sular içiliyordu.1951 yılında köy kendi gücüyle, demir boru ile Büyükbakır Pınarı'nın suyunu getirdiler.1986 ta-rihinde de Devlet, plastik boru ile Prasnavul Pınarı'nın suyunu getirdi. Şimdi her ev kendi suyunu evine almaktadır.

YOL : 1984 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1982 -1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1990 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : Belli başlı, Büyükbayır ve Prasnavul Suları vardır.

GÖL VE GÖLET : Yoktur .

KAPLICA : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTLAR :

1. KİLİSE : Köyün Kuzeyinde, Topçu Karataş'ın tarlasında kalıntıları vardır.
2. MAHSEN : Kilisenin Kuzeyinde Yontma Taşla kubbe bağlı bir mahsen vardır
3. KANAL : Adı geçen Mahsenden başlayarak, Doğuya doğru uzanan taş örtülü bir kanal var .
4. GORHANA : Aynı mahsen ve kanalın olduğu yerde insan kemiği dolu bir kuyu vardır.
5. DEĞ İRMEN : Kokollar sülalesine ait olduğu söylenen 2 adet su ile çalışan değirmen var. Değirmenler; Kurşunçavuş Çayı'nın suyu ile çalışmakta imiş.

TABİİ KONUMU : Gürarmut Köyü sınırları içerisinde olup, Gürarmut'un bir mahallesidir. Prasnavul yamaçlarının, Güneydoğuya bakan yüksekçe bir sekisinde kurulmuştur. Köyün çayırları, yaban armudu (Banta) ile bir orman görünümündedir. Konumu itibariyle çevre köylerin bir damı gibi görünmektedir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : KAPAN adının, Kıpçakça Dili'ne ait olup, dik yamaç anlamına geldiği sanılmaktadır. Zira, Posof'ta böyle dik yamaç olduğu için kapan denen birkaç yer adı vardır.

KÖYÜN KURULUŞU : Gürarmut Köyü'nden, arazisinin ekserisi bu mevkide olduğu için, gelen Kokoloğlu Durak, burada evler yaparak yerleşmiş. Sonradan da Bebelezeler, Ahıska'dan gelerek bunlara komşu olmuş. Tahminen mahallenin 150 yıllık mazisi vardır.

KURUCU AİLELER

1. KOKOL OĞ ULLARI : Posof - Gürarmut Köyü'nden gelmişler.
2. ODABAŞ OĞULLARI : Posof - Gürarmut Köyü'nden gelmişler.
3. BEBELEZELER : Ahıska - Şirvan'dan gelmişler.

KOKOL OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

TÜRK - GÜRLER - KARATAŞ - ÇİFTÇİ

TÜRK

- Ali > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Şahmender ☆ Köyde
        - Necdet, İsmet ☆ BURSA
      - Asim ☆ Köyde
        - Nurettin ☆ ALMANYA
    - Abit ☆ Köyde
      - Tuncer ☆ YALOVA
      - Kadim ☆ KARS
      - Mukaddim ☆ BURSA
    - Zabit, Nebi ☆ BURSA

GÜRLER

- Ali > ☆ Köyde
  - Devrüş ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Dursunkaya ☆ FRANSA
      - Dilaver ☆ Köyde
        - Çelik ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Hüsnü (Hoca) ☆ ALMANYA
    - Asker ☆ Köyde
      - Temel ☆ BURSA

KARATAŞ

- Durak > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Kahriman (Hoca) ☆ Köyde
      - Zekeriya (Hoca) ☆ Köyde
        - Gazi ☆ Köyde
          - Alaattin (Esnaf) ☆ Posof
          - Kemal, Merdin (Hoca) ☆ FRANSA
          - Nevzat, Fevzi ☆ ALMANYA
          - Hafiz (Memur) ☆ BURSA
      - Topçu (Sınıkçı) ☆ Köyde
        - Mesut ☆ BURSA
        - Halil ☆ BURSA
          - Musa ☆ BURSA
        - Celil ☆ Köyde
          - Öztürk ☆ Köyde
    - Abbas ☆ Köyde
      - Serdel ☆ Köyde
        - Paşali (Hoca) ☆ BURSA
        - Oktay ☆ Köyde
      - Vezir ☆ Köyde
        - Mustafa ☆ BURSA
        - Hükümdar (Hoca) ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Ali ☆ Köyde
        - Enver ☆ Köyde

ÇİFTÇİ

- Ali > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Köşeli ☆ ZONGULDAK
      - Paşali ☆ FRANSA
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Köyde

ODABAŞ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

- Arif > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Memduh ☆ FRANSA
    - Şevket ☆ Köyde
      - Şeref, Asim ☆ İSTANBUL

BEBELEZELER

Aldıkları Soyadları

ERDOĞAN

- Şakir > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
      - Nedim ☆ FRANSA
      - Kâzim, Hazım ☆ Köyde
    - Rezzak ☆ Köyde
      - Yılmaz (Nüfus Memuru) ☆ BURSA
      - İslam ☆ İSTANBUL
      - İkram ☆ Köyde
  - Beşet ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
      - Mansur ☆ Köyde
        - Hikmet ☆ FRANSA
    - Abdurrahman, Osman ☆ BURSA

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Zekeriya Karataş	1972 - 1978
2. Ahmet Gürler	1978 - 1983
3. Eflatun Yıldırım	1983 - 1985
4. Zihni Mert	1985 - 1989
5. Zarif Özveri	1989 - 1993
6. Turan Akdeniz	1993 - 1996 Devam

ÖĞRETMEN

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mustafa Saraç	1985 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Kahriman Karataş
2. Zekeriya Karataş
3. Merdin Karataş
4. Paşali Karataş
5. Hükümdar Karataş
6. Hüsnü Gürler

ESNAF

1. Alaattin Karataş

MEMUR

1. Hafız Karataş

NÜFUS MEMURU

1. Yılmaz Erdoğan

SINIKÇI

1. Topçu Karataş
2. Şevket Çelik

TAŞ USTASI ve MARANGOZ

1. Şevket Çelik

GAZİLER

1. Ömer Mert	1313	İstiklâl Savaşı
2. Nuri Gürler	1315	İstiklâl Savaşı
3. Abdul Mert	1311	İstiklâl Savaşı
4. Mustafa Çiftçi	1311	İstiklâl Savaşı

İNCEDERE (Cuvantel)

İncedere suyu inceden akar,
Vadi yüz çevirmiş, doğuya bakar,
Vurguna dönderip, çok canlar yakar,
Yeni yapı örnek Camisi vardır.

CAMİİ : 1. 1332 (Rumî), 1916 Miladî yılda köy tarafından, yontma taş duvar, sac çatılı ve kubbeli bir cami yapılmıştır. İçinin süslemesi, antik değer taşımakta idi.
2. 1978 tarihinde eski cami sökülerek, biraz genişletildi. Yine yontma taş, beton harçlı, kubbeli ve minareli bir Cami ile yanında bir İmamevi, WC yaptırıldı. İlçedeki Camilerin en görkemlilerindendir.

OKUL : 1. Okul Binasının bulunmadığı yıllarda, 1928 tarihinden önce, köyde yetişmiş olan Din Hocaları tarafından Arap harfleriyle Okuma-Yazma öğretilirr ve Kur'an talimleri yaptırılırdı. 1928 tarihinden itibaren, Çambeli Köyü'nden, Çufutgil Sülalesinden Sümmani Efendi ve İncedere Köyü'nden Lütfi Hoca Halk Okulu öğretmenliği yaparak, Köy Odalarında halka Latin harfleriyle Okuma-Yazma öğretirlerdi. 1934 yılından sonra da çocuklar, BinbaşıEminbey'de açılan İlkokula giderek okurlardı.
2. 1941-1942 Öğretim Yılında Eğitmenli İlkokul açılır. Okul,1945 yılında yapımı tamamlanan İlkokul Binasına taşınır. 1946 yılında da 5 sınıflı İlkokul açılır.
3. 1967 yılında; Köy tarafından yapılmış olan eski Okul Binasının yerinde, Devlet tarafından batonarme bir Okul Binası, bir Lojman ve Tuvaletler yapılır.

İÇME SUYU : 1. 1920 li yıllarda, Nabathev Pınarı'nın suyu ağaç borularla getirilmiş, daha sonra da yine ağaç borularla getirilen Tarasetip Pınarı'nın suyu caminin önünde akıtılmış.
2. 1954 yılında; 0.5 parmak boru ile Tarasetip Pınarı suyu getirilerek Caminin önünde akıtılmış.
3. 1967 tarihinde aynı su 1.5 parmak boru ile getirilerek üç yerde akıtıldı. 1989 tarihinde Nabathev Pınarı'nın suyu da Köy tarafından, plastik boru ile getirilerek Yan Suyu'nun yerinde akıtıldı.
4. Yaylalara, plastik boru ile 1987 tarihinde, 5. Km, den içme suyu getirildi.

YOL : 1967 - 1968 yıllarında ilk defa açımı yapılan yol, 1980 li yıllırda bugünkü durumuna getirildi. 1981 tarihinde, tarla sahipleri razı edilerek, Devütür Tarlalarından, Kumlukoz Köy yoluna yol açımı yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Karagöl, 2. Bunele,3. Tibibola, 4. Ğ orğena, 5.Tarasetip ve köyün Doğu yanındaki Mingiçli Pınarları vardır.

KAPLICALAR : Kayaların dibi veya Çermikler diye tanınan mevkide, Asker Aktepe'ye ait çayırda serin ve beyaz bir sudur. Kaşıntıları gedermektedir.

GÖL VE GÖLETLER : 1. Nabathev Gölü: Yer yer beş metreyi geçen derinlikte, Batısındaki kaynaklardan beslenen ve Doğuya bir ark su akıntısı bulunan, Doğu tarafı yosunlu, çimle kaplı bir göldür. Halen Alabalık yaşamaktadır.
2. Göller: Yer yer gözeler denen derin gölcükleri bulunan alandır. Çayırlarla kaplıdır. Yaban Ördeği üreme ve barınmasına müsaittir.
3. Karava, HavslıGöl, Dipgöl, Karagöl, Bunele Gölü diye, iril ufaklı beş tane daha gölleriyle, köyün Batısı bir göller yöresi durumundadır. Kimisinden Cil Otu elde edilir. Hepsinde de Yaban Ördeği barınmaktadır.

SULAMA SUYU : Daha önce Nabathev Gölü'nden ve Göllerden alınan sular toprak kanallarla, alınarak köyün Doğusundaki arazı sulanırdı. Şimdi, Nabathev ve Vezgele'den gelen kanallar kapanmış durumdadır. 1978 tarihinde Gümüşkavak Yaylaları'ndan, toprak kanalla getirilen su Çağya'nın düzündeki Kürün'e akıtıldı.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR :
1. Samsevre, 2. Bunele.3.Karava, 4. Nakorav adlı küçük köy harabeleri, köyün Batısında aynı adlarla anılan mevkilerdedir. Kalıntılardan, evlerin duvarlarının, harçsız taş duvarla yapıldığı anlaşılmaktadır.
2. Küphane : Büyük Bayır'da küp yapılan ocaklar ve küp kırıntıları vardır.
3. Kanal : Caminin Doğusundan Kuzeye doğru uzanan, taş duvarlı ve üzeri düzgün yontulmuş, bir metre uzunluğundaki taşlarla örtülü olan, yer altı kanalı vardır.
4. Stahan : Recepgil'in harmanda, yakın tarihe kadar sağlam duran ve halen dönen taşın yerinde durduğu bir Bezir Süzme düzeneği vardır.
5. Eski Değirmen: Mingiçli mevkiinde, Nabathev'den gelen deredeki su ile çalışan, Miktat Bahçeci ve Rıza Ekici'ye ait iki adet su ile çalışan değirmen harabesi var.
6. Kale ve Mağara : Köyün Doğusunda, Kumlukoz Köy hududundaki bir sırtta, bir Kule kalıntısı ve onun altında bir mağara var. Yakın tarihe kadar bu mağarada bir çift Ak Doğan yaşamakta idi.

MEZARLIKLAR : Bazı ailelerin kendi tarlalarında mezarlıkları bulunmasına rağmen, Köyün Doğusunda Toplu Mezarlıkları da vardır. 1991 tarihinde ihataları yapılmıştır.

OKUL BAHÇESİ : 1980 ile 1982 yıllarında, Atatürk Büstü, İçme Suyu, Bahçe, Okul Tuvaletleri yapıldı.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 11 Km. Kuzeydoğusunda, Sarkene Sırtları'nın Güneydoğusunda, Kodiyan'ın Doğusunda ve Doğuya eğimli yer yer düzlüklerden oluşan bir plato üzerinde kurulmuştur. Köyün Batısındaki; Bunele, Cinavlı, Caholelik, Kayalar, Çağyanın Düzleri, Uzun Çayırlar, Büyük Bayır mevkileri ve bu mevkilere bağlı tarla, çayır aralarındaki boşlukları dolduran çeşitli ağaçlarla, yabani meyve ağaçları ve fidanlıklar bir meşe görünümündedir. Bu görünüm, bir de 7 adet göllerle süslenince, güzel bir park görünümü arzetmektedir.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. CUVANTEL adının nerden geldiği kesin bilinmemektedir.
2. İNCEDERE adı; KöyünKuzeyinden ince bir derenin akışına izafen verilmiştir.

KURULUŞ : Tarihi kalıntılara bakıldığında, köyün çok eski bir yerleşim yeri olduğunu anlamamak mümkün değil. Ancak; Bugünkü köy halkını oluşturan aileler, çok denecek kadar yakın bir zamanda, muhtelif yerlerden gelerek, tahminen 200 yıllık zamandan beri burada yaşamaktadırlar. Burasını orman içinde bir yer olarak bulan ailelerin en uzak 4.cü dedesi bu köyde yaşamış.

KURUCU AİLELER

1. SULU OĞULLARI : A- RECEPGİL : Ahıska - Namlıyavur Köyü'nden gelmişler
   B-ŞEYHGİL : " " " "
   C- BAŞÇAVUŞGİL : " " " "
2. ÇAĞ YAGİL (Osmanoğulları) : Gürcistan - Çağya Köyü'nden gelmişler.
3. NADİRGİL : Göle'den gelmişler
4. ODABAŞGİL : Göle - Senem Köyü'nden gelmişler.
5. DURAKGİL : Azgur - Dazlak Köyü'nden gelmişler.

6. ÖMERGİL (Salihoğulları) : Posof - Kapan Mahallesi'nden gelmişler.

7. İSKENDERGİL (Koçogil) : Posof - Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler

8. ARAPGİL : Posof - Al Köyü'nden gelmişler.

9. TOPAL OĞ ULLARI : Ahıska - Namlıyavur Köyü'nden gelmişler

10.MURAT OĞ ULLARI (Dursungil) : Ahıska - Namlıyavur Köyü'nden gelmişler

11.BOLACULLİGİL : " Bolacul " "

12. EŞREF OĞ ULLARI : " Namlıyavur " "

13.DİLİLLER : Posof -Taşkıran Köyü'nden gelmişler.

14.ŞEYH OSMANGİL : Erzurum - Pasinler'den gelmişler.

15.ŞEDİMEN USTAGİL : Posof - Sarıçiçek Köyü'nden gelmişler.

16. HOCAGİL : Ahıska - Namlıyavur Köyü'nden gelmişler.

17. VARLILAR (Recepgil) : Posof - Özbaşı Köyü'nden gelmişler.

RECEPGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - BAHÇECİ - ARICI - AVCI

ÖZTÜRK

- ..... > ☆ Köyde
  - Şaban (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Memet ☆ Etimesgut
        - Ercan (Müteah.),Erdal (Bilgisayarcı) ☆ Etimesgut
        - Haydar (Öğretmen) ☆ Etimesgut
          - Gökhan ☆ Etimesgut
        - Önder (Öğretmen) ☆ Etimesgut
    - Şamil ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ Köyde
        - Yılmaz ☆ Köyde
        - Merdali, İsa ☆ HOLLANDA
      - Rıza, Osman, İsa ☆ Suluova
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ Köyde
      - Nafiz, Fariz ☆ İnegöl
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Baytekin, Yener ☆ BURSA

BAHÇECİ

- ..... > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Miktat ☆ Köyde
      - Seddi ☆ İnegöl

ARICI

- ..... > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ Nazilli
        - Şeheddin ☆ Köyde
    - Müştak ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
        - Zeki, Zekeriya ☆ BURSA

AVCI

- ..... > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde
      - Kamber ☆ Köyde
        - Memduh (Astsb.) ☆ .....
        - Cahit ☆ MUĞLA
        - Cevdet ☆ Nazilli
        - Cemal ☆ İZMİT

ŞEYIKGİL

Aldıkları Soyadları

EKİCİ - AKSOY - ŞENTÜRK

EKİCİ

- Recep > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Şehri ☆ Köyde
      - Turgut (Hoca), Ahmet (Polis), Tevhit ☆ İSTANBUL
    - Memmet ☆ Köyde
      - Enver ☆ Köyde
  - Medet ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde

☆ İnegöl — Ekrem, Binali

AKSOY

- Ali > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Casim, Kasım ☆ Nazilli
    - Ridvan ☆ Köyde
      - Fikret ☆ İZMİT
  - Fehret ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Binali, Ali ☆ İnegöl
      - İhsan ☆ İZMİT
      - Memet ☆ Köyde
  - Hamit ☆ Köyde
    - Kerem ☆ Nazilli

ŞENTÜRK

- Recep > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Halil ☆ Köyde
      - Cemal ☆ Köyde
      - Cemil ☆ İnegöl
    - Muhlis (Hoca) ☆ Selim/KARS
    - Mehemmet ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Şaban ☆ Köyde
      - Merdinşah ☆ Nazilli
      - Melikşah ☆ Köyde

BAŞÇAVUŞGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA - GÜNDOĞDU - AKSU
TÜTER - ATAŞPARA

KAYA

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Adnan, Erdal, Önder ☆ İnegöl
    - Cemender ☆ BELÇİKA
      - Turgay ☆ BELÇİKA
    - Reis, Salih ☆ Köyde

GÜNDOĞDU

- Misbah > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Musa ☆ Bornova
    - Haydar ☆ İnegöl
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Nimet ☆ ARDAHAN

AKSU

- İsmail > ☆ Köyde
  - Derviş ☆ Köyde
    - Şemsettin ☆ Köyde
      - Yahya ☆ BURSA
      - Kemal, Cemil, Kâmil ☆ Bornova
    - Mehemmet ☆ BURSA
      - Şemsi ☆ BURSA
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Mürsel ☆ Köyde
    - Ekrem, Cengiz ☆ Selim/KARS

TÜTER

- Hazim > ☆ Köyde
  - Rahim ☆ Köyde
    - Zekeriya, Enis ☆ Selim/KARS
    - Merdali (Banka Müdürü) ☆ TEKİRDAĞ
    - Zakir, Şener, Nafiz, Öner ☆ HOLLANDA
- Mehemmet> ☆ Köyde
  - Cemal ☆ FRANSA

ATAŞPARA

- Faik > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Laçin ☆ İSTANBUL
    - Özdemir ☆ FRANSA

ÇAĞYAGİL (Osmanoğulları)

Aldıkları Soyadları
DEMİR - HANÇER - BİRDAL - DURMAZ

DEMİR

- Osman > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Ağali ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Celali ☆ Köyde
          - Nazmi ☆ BELÇİKA
    - Kadir ☆ Köyde
      - Vasip (Öğretmen-Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Recep ☆ Köyde
        - Öner ☆ ANKARA
        - Şener ☆ İZMİT
      - Paşali ☆ Köyde
        - Nevzat ☆ Köyde
        - Cevdet (Polis) ☆ MERSİN

HANÇER

- Osman > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Refet ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Sureddin ☆ Köyde
        - Yahya ☆ Torbalı
    - Sefer ☆ Köyde
      - Halit ☆ İSTANBUL
      - Cumi ☆ Köyde
        - Ali ☆ İSTANBUL
      - Emrullah ☆ Nazilli

BİRDAL

- Osman > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Mustafa (Eniştesi) ☆ Köyde
      - Şahismail, Maksut, İdris ☆ BURSA

DURMAZ

- Osman > ☆ Köyde
  - Ali (Eniştesi) ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Nuri (Hoca - Sonsuz), Sabri ☆ Etimesgut
      - Memet (Mamo) ☆ İnegöl
      - Münür ☆ inegöl
        - Cemil ☆ İnegöl

NADIRGİL

Aldıkları Soyadları
TEKİN - ŞEKER - KILIÇ - ŞAHİN

TEKİN

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Hazık ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
      - Sıddık (Hoca) ☆ Köyde
    - Halim ☆ Köyde
      - Fikri ☆ FRANSA
    - Ali ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ KARS
      - Fevzi ☆ KARS

ŞEKER

- Temür > ☆ Köyde
  - Temcit (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ BELÇİKA

KILIÇ

- Cafer > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Nedim, Şakir ☆ Selim/KARS

ŞAHİN

- Feyzullah (Hoca) > ☆ Köyde
  - Tayfur (Damadı) ☆ Selim/KARS

ODABAŞGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ - YÜKSEL

YILMAZ

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Yaşar (Öğretmen), Memet, Ahmet ☆ İnegöl
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Cemender ☆ İnegöl

- Şahpaz > ☆ Köyde
  - Mürteza ☆ Köyde
    - Merdali (Astsb.) ☆ ANKARA
    - Memduh ☆ HOLLANDA
  - Mülazim ☆ Köyde
    - Hükümdar ☆ İZMİR
    - Efsel ☆ HOLLANDA

YÜKSEL

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Nevzat, Mustafa, Musa ☆ HOLLANDA
  - İznullah ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Şahsettin ☆ SİVAS
        - Bedrettin (Doçert) ☆ ERZURUM
      - Sıddık ☆ SİVAS
      - Şemsettin, Nusrettin ☆ İZMİT
    - Enver ☆ Köyde
      - Asim, İhsan, Osman ☆ BELÇİKA

DURAKGİL

Aldıkları Soyadları

BİLMİŞ - ÇİNAR - ÜZÜM - AKTEPE - AYDEMİR

BİLMİŞ

- Şakir > ☆ Köyde
  - Rüstem (Hoca) ☆ Köyde
    - Nuri (Hoca) ☆ Köyde
      - Vahiyeddin ☆ Köyde
    - Vezir ☆ Köyde
      - Şahimerdan ☆ Köyde
    - Ocak ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Hilmi, Fikri ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ Bornova
      - Mükerrem ☆ İSTANBUL
    - Eflatun ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ İnegöl
- Süleyman > ☆ Köyde
  - Aydın (Usta - Oğlu yok) ☆ Köyde

ÇİNAR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Tayfur ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Necati ☆ ALMANYA
    - Sefali ☆ Köyde
      - Abbas, Yüksel, Hüccet, Yücel ☆ Köyde
    - Hümmet ☆ Köyde
      - Muammer, Ergün, Engin ☆ BURSA

AYDEMİR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Abdulmecit ☆ HOLLANDA
      - Rahmi, Aydın ☆ HOLLANDA
    - Efsel ☆ Selim/KARS

ÜZÜM

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - İlimdar ☆ Köyde
  - Ferman ☆ Köyde
    - Zülali ☆ Köyde

AKTEPE

- Emin > ☆ Köyde
  - Rezzak ☆ Köyde
    - Hamdi ☆ ANKARA
      - Nizali, Fezali ☆ ANKARA
    - Fetali ☆ İZMİT
    - Memet ☆ Köyde
      - Orhan, İmdat ☆ İnegöl
    - Sefer ☆ Köyde
      - Hikmet, Züfer ☆ İnegöl
      - Nüfer ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Nihat, Fuat ☆ Köyde

ÖMERGİL (Salihoğulları)

Aldıkları Soyadları

BALCI

- Ömer > ☆ Köyde
  - Bürhan ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
      - Mükerrem ☆ İnegöl
    - Ziya (Hoca) ☆ Köyde
      - Halim (Yazı İşleri Müdürü) ☆ İnegöl
        - Zikri, Yücel, Fikri, Özer ☆ İnegöl
        - Zekibey ☆ BELÇİKA
        - Zeheddin ☆ BELÇİKA
          - Önen, Erol, Orhan, Ömer ☆ BELÇİKA
    - Resül ☆ Köyde
      - Gazi (Hoca) ☆ İZMİT
      - Fevzi (Öğretmen) ☆ Köyde
    - Mürteze (Hoca) ☆ Köyde
      - Mehemmet ☆ Posof
      - Ahmet, Ali, Ömer, Sıddık ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Vehpi (Oğlu Yok), Şahset (Damadı) ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
      - Fahri ☆ BELÇİKA
        - Remzi, Cahit ☆ BELÇİKA
      - Rehim (Tüccar) ☆ Köyde

İSKENDERGİL (Koçogil)

Aldıkları Soyadları

DÜLGER - AKTAŞ

DÜLGER

- Hasan > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Mehemmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Refik, Salih, Bedir ☆ ANKARA
      - Resik (Bahçeci) ☆ İnegöl
        - Fadli ☆ İnegöl
    - Hesbi ☆ Köyde
      - Merdali, Nevzat ☆ İnegöl
    - Seyfet ☆ Alaca
    - Şahset ☆ Köyde
      - Celil ☆ İnegöl
      - Fehmi (Hoca) ☆ HOLLANDA
    - Emirhan ☆ Köyde
      - Yahya ☆ ANKARA
      - Yaşar, Zekeriya ☆ İnegöl
    - Alihan ☆ Köyde
      - İlhan, Yasin ☆ Köyde

AKTAŞ

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Efrail ☆ Köyde
      - Sıddık, Salih ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ İZMİT
  - Mehez ☆ Köyde
    - Sıtkı ☆ Selim/KARS

ARAPGİL

Aldıkları Soyadları
NALBANT - ŞANLI - ÇELİK
TAŞÇI - BIÇAKÇI - KARAPINAR

NALBANT

- Ali > ☆ Köyde
  - Temel (Nalbant) ☆ Köyde
    - Ridvan (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Hafiz (Nalbant) ☆ Köyde
      - Sıddık, Lütfü ☆ Köyde
  - Mustafa (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde

ŞANLI

- Recep > ☆ Köyde
  - Bilal (Hoca) ☆ Köyde
    - Şamil ☆ Köyde
      - Kerim ☆ Köyde
        - Kâzim ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ İZMİT
          - Memet ☆ ÇORUM
        - Nazim ☆ İZMİT
          - Ali ☆ İZMİT
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Nusrettin ☆ BURSA
        - Vahdettin, Zikri ☆ Köyde

ÇELİK

- Recep > ☆ Köyde
  - Bilal (Hoca) ☆ Köyde
    - Hürişan ☆ Köyde
      - Nuri ☆ Köyde
        - Cengiz, Yılmaz ☆ Torbalı
      - İbrahim ☆ Köyde
        - İlhan, Ekrem, Mükerrem, Ayhan ☆ Torbalı

TAŞÇI

- Emin > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Numan ☆ Köyde
      - Fevzi, Remzi, Fedli ☆ Köyde

BIÇAKÇI

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Alisultan ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
  - Musayip ☆ Köyde
    - Aytekin, Ayhan, Mustafa ☆ İSTANBUL
    - Aydemir (Polis) ☆ ANKARA
- Fazli > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Yazdan ☆ BURSA

KARAPINAR

- Emin > ☆ Köyde
  - Kadim (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Hafiz (Eğitmen - Kadim'in enistesi) ☆ Köyde

TOPALOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
KOŞAR - GÜMÜŞ

KOŞAR

- Tahir > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Mürşüt ☆ BELÇİKA
    - Rüştü ☆ İnegöl
- Memet > ☆ Köyde
  - Abdurrahman ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ İZMİT
    - Necdat, İsmet ☆ ANKARA
    - Atanur, Atila ☆ Köyde

GÜMÜŞ

- Celali > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Ocak, Tahsin ☆ Köyde

MURAT OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
TAŞÇI

- Murat > ☆ Köyde
  - Ragip ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Fariz (Demirci) ☆ Köyde
        - Cengiz ☆ Z.Ereğli
        - Yahya ☆ İnegöl
        - Zekeriye, Zeki ☆ Köyde
      - Feramuz ☆ Köyde
        - Dursunali ☆ Aliağa
      - Mehemmet (Oğlu Yok) ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ BURSA
        - Mustafa, Kemal, Ahmet ☆ BURSA
      - Nafiz (Öğretmen) ☆ ANTALYA
    - Remiz ☆ Köyde
      - Feyyaz ☆ BELÇİKA
        - Yaşar, Tuncer ☆ BELÇİKA

BOLACULLİGİL

Aldıkları Soyadları
KARTAL - YILDIZ

KARTAL

- Cevri > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Vasip, Nizamettin ☆ İnegöl
  - Seyfet ☆ İnegöl
    - Cemil, Yaşar, Yılmaz, Cevri ☆ İnegöl

YILDIZ

- Sufi > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
    - Melik ☆ Etimesgut
- Mürsel > ☆ Köyde
  - Müset ☆ Selim/KARS
- Kadir > ☆ Köyde
  - Kâzim, Celil, Fezair ☆ Köyde
- Gafur > ☆ Köyde
  - Hakkı ☆ Selim/KARS

EŞREF OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
ALTUN

- Halil > ☆ Köyde
  - Eşref (Hoca) ☆ Köyde
    - Polat (Hoca) ☆ Köyde
      - Haydar ☆ BELÇİKA
    - Alizar ☆ Aliağa
      - Mustafa, Arif ☆ Aliağa
    - Seyfidar ☆ İZMİR

DİLİLLAR

Aldıkları Soyadları
ASLAN - DÜZEL

ASLAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Habip ☆ Köyde
    - Nezir ☆ Köyde
      - Sedrettin, Bedrettin ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ HOLLANDA
      - Nurettin, Hayrettin ☆ HOLLANDA

DÜZEL

- Ali > ☆ Köyde
  - Feyzullah ☆ Köyde
    - Müstedim ☆ Köyde
      - Müseddim ☆ Köyde
      - Salih ☆ ZONGULDAK

ŞEYH OSMANGİL
Aldıkları Soyadları
KOŞAR

- Şeyh Osman > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Mikail, İsrail ☆ Köyde
  - Yakup ☆ Köyde

ŞEDİMEN USTAGİL
Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ

- Ali > ☆ Köyde
  - Muktesim (Demirci) ☆ Sarıkamış
    - Enver (Hoca) ☆ Sarıkamış
- Şadiman (Demirci) > ☆ Köyde
  - Mukim, Latif ☆ Sarıkamış

HOCAGİL
Aldıkları Soyadları
BİLİCAN

- Ömer > ☆ Köyde
  - İdris (Hoca) ☆ Köyde
    - Müştebe ☆ Etimesgut
      - Ali ☆ Etimesgut
    - Mustafa (Demirci) ☆ KARS
      - Osman ☆ Köyde
      - Sıddık, Yahya, Zekeriya ☆ KARS
    - Mehemmet (Demirci - Marangoz) ☆ KARS

VARLILAR (Recepgil)
Aldıkları Soyadları
VARLI - YILDIRIM

VARLI

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Zekeriye (Öğretmen) ☆ Köyde
    - Kenan, Zafer, Zeki, Gürsel, Sakin ☆ BURSA
    - Akın, Ahmet, Hakan ☆ BURSA

YILDIRIM

- Sadık > ☆ Köyde
  - Mehemmet (Oğlu yok) ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Şaban Öztürk	1910 - 1915
2. İdris Bilici	1915 - 1920
3. BilalÇelik	1920 - 1925
4. Feyzullah Şahin	1925 - 1930
5. Habip Hoca	1930 - 1935
6. Ahmet Öztürk	1935 - 1946
7. Nuri Durmaz	1946 - 1947
8. Polat Altun	1947 - 1948
9. Ahmet Öztürk	1948 - 1958
10. Nuri Durmaz	1958 - 1976
11. Polat Altun	1976 - 1977
12. Nuri Bilmiş	1977 - 1978
13. Zülali Kara	1978 - 1995 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Binali Aydemir	1923 - 1930
2. Hürişan Çelik	1930 - 1940
3. Paşali Ataşpara	1940 - 1954
4. Tayfur Şahin	1954 - 1961
5. Mehmet Öztürk	1961 - 1961
6. Binali Yılmaz	1961 - 1963
7. Binali Demir	1963 - 1977
8. Kemal Balcı	1977 - 1992
9. Şahimerdan Bilmiş	1992 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hafiz Karapınar	1943 - 1949
2. Mustafa Varlı	1945 - 1956
3. TUrgut Şişmanoğlu	1949 - 1954
4. Hüseyin Elmacı	1955 - 1961
5. Ahmet Uğurlu	1956 - 1964
6. Fehmi Bayraktaroğlu	1962 - 1970
7. Cevdet Çaycı	1964 - 1968
8. Mukaddim Erdem	1964 - 1969
9. Şerafettin Şanlı	1962 - 1963
10. Nazif Öztürk	1969 - 1971
11. Hafiz Karapınar	1965 - 1986
12. Latif Karapınar	1970 - 1974
13. Aynur Özkan	1972 - 1973
14. Özdemir Olşen	1971 - 1974
15. İlknur Erdem	1974 - 1977
16. Yaşar Yılmaz	1975 - 1976
17. İsa Yalvaç	1976 - 1977
18. Turgay Çakıcı	1977 - 1979
19. Sevginur Erdem	1978 - 1980
20. Şemsettin Yüksel	1974 - 1986 Devam
21. Ayhan Mutlu	1980 - 1986 Devam
22. Binay Mutlu	1980 - 1986 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Şaban Öztürk
2. İdris Bilici
3. Feyzullah Şahin
4. Eşref Altun
5. Ahmet Öztürk
6. Bilal Çelik
7. Polak Altun
8. Rüstem Bilmiş
9. Mehemmet Dülger
10. Ziya Balcı
11. Muhlis Şentürk
12. Nuri Bilmiş
13. Murteza Balcı
14. Gazi Balcı
15. Fehmi Dülger
16. Turgut Ekici
17. Sıddık Tekin
18. Enver Demirci

POLİSLER
1. Aydemir Biçakçi
2. Ahmet Ekici
3. Cevdat Demir

ÖĞRETMENLER
1. Hafiz Karapınar
2. Vasip Demir
3. Nafiz Taşçı
4. Haydar Öztürk
5. Önder Öztürk
6. Yaşar Yılmaz
7. Fevzi Balcı
8. Bedrettin Yüksel

ASTSUBAYLAR
1. Memduh Avcı
2. Merdali Yılmaz

YAZI İŞLERİ MD.
1. Halim Balcı

BİLGİSAYAR UZM.
1. Erdal Öztürk

BANKACILAR
1. Merdali Tüter (Müdür)
2. Haydar Öztürk (Şb. Md.)

ŞAİR
1. Haydar Öztürk

DEMİRCİLER
1. Mustafa Bilici
2. Şadiman Demirci
3. Muhtesim Demirci
4. Memet Bilici
5. Yahya Bilici
6. Sıddık Bilici
7. Faris Taşçı

NALBANTLAR
1. Temel Nalbant
2. Hafiz Nalbant
3. Rahim Tüter
4. Resul Balcı
5. Mürteza Balcı
6. Binali Yılmaz
7. Hamdi Aktepe

TERZİLER
1. Muharrem Aksu
2. Ahmet Aksu
3. Ekrem Aksu
4. Latif Demirci

MARANGOZLAR
1. Devrüş Aksu
2. Aydın Bilmiş

HİZARCILAR
1. Binali Demir
2. Emirhan Dülger
3. Ahmet Şeker

ÇALGICILAR
1. Müstedim Düzel
2. Müştak Arıcı

TACİRLER
1. Rahim Balcı
2. Bedrettin Aslan
3. Fikri Bilmiş
4. Zikri Şanlı

İNŞAAT MÜTEAHHİDİ
1. Ercan Öztürk

SU TESİSATÇILARI
1. Memet Öztürk
2. Paşali Ataşpara

PEHLİVANLAR
1. Hürüşan Çelik
2. Mustafa Nalbant
3. Hafiz Nalbant
4. Cengiz Çelik
5. Tayfur Şahin
6. Ali Tekin

TAŞ USTALARI
1. Nüseyip Bıçakçı
2. Nezir Aslan
3. Ahmet Öztürk

Bu ustalardan Ahmet (Hoca) Öztürk, kendisine ait misafir odasının ön cephe duvarını (400x280 cm.) yontma taş ile, üç yılda tamamlamış. Bu duvara işlediği muhtelif Ayetler ve süsler, her göreni hayran bırakmaktadır. Bir şahaser denebilecek bu duvarı, yöre halkı o kadar benimsemiştir ki, oğlundan bu evi satın almış olan yeni sahibi, bu duvarı sökmeye kalkışınca, karşı çıkmış ve söktürmemişler.

Halen ayakta duran bu duvar, pekçok sanatsever tarafından ziyaret edilmektedir.

GAZİLER

1. Sultan Bıçakçı	1314	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
2. Rıza Balcı	1311	İstiklâl Savaş
3. Ziya Balcı	1313	İstiklâl Savaş
4. Kibar Kartal	1315	İstiklâl Savaş
5. Temel Nalbant	1313	İstiklâl Savaş
6. Kerim Şanlı	1312	İstiklâl Savaş

Güçlü olmak;

Fiziken,
İlmen,
Fennen,
Aklen,
Ahlâken,
Maddeten yeterlilik sahibi
ayrıca;
Sabırlı ve sebatkâr olmak demektir...

KALEÖNÜ (Agara)

Kaleönü bakar, Kalede burca,
Ekini çok güzel, yamacı yonca,
Alabalık avlanır, derede bolca,
Burda misafirin hastası vardır.

CAMİİ : 1890 tarihinde yapıldığı söylenen taş duvar, ağaç çatılı Cami, 1972 tarihinde sökülerek yerine, betonarma, kubbeli ve minareli bir cami yapıldı.

OKUL : 1. 1928 den 1938 'e kadar, köy odalarında Halk Okulu devam etmiş.
2. 1938 de taş duvar, tahta çatı ve üç odalı bir Okul Binası köy tarafından yapılmış. 1939-1940 Öğretim Yılında Eğitmenli İlkokul açılmış.1945 yılında Bekir Akça Bey öğretmen olarak atandı ve beş sınıflı İlkokul açıldı.
3. 1974 tarihinde Devlet tarafından betonarme bir Okul Binası ile Lojman yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, köyün Doğusundan akan Banarhev Çayı'ndan ve Köyiçi mev kiindeki küçük kaynaktan aldıkları su kullanılmakta idi.
2. 1972 tarihinde Köy-Devlet İşbirliği ile 1500 m. mesafedeki Bultiyan Mevkii Pınarı'ndan, plastik boru ile getirilen su köyde iki yerde akıtıldı. Şimdi herkes evlerine alıyor.

YOL : 1979 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1987 tarihinde verildi.

TELEFON : 1986 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Damala, 2. Oluklu, 3. Kapaklı, 4. Sabzele, 5. Bostana adlı meşhur kaynak su ları vardır.

KAPLICALAR : 1. İçmece : Köyün Batısında Mermerler mevkiinde İznullah Kartal'ın Çayırında, soğuk ve akıntısındaki taşlar bakır rengini almış bir sudur. İdrar söktürücü ve romatizmal ağrı giderici olarak kullanılır.
2. Sıcak Su : Mermerler Mevkiindeki, Hamdi Seyfeli'nin çayırında çıkan, sıcak ve beyaz su, kaşıntıları gideriyor.
3. Şorak Su : Şoraklar mevkiindeki, tuzlu ve ekşimtrak suların da romatizmal ağrılara iyi geldiği söyleniyor.

GÖL VE GÖLETLER: Köyün Batısında irili ufaklı gölcükler vardır. Bunların içinde Mermerler mev-kiindeki göl en önemlilerindendir.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : 1. Köyün karşısındaki yamaçta kum ocakları var.
2. Bultiyan ve Kireçane mevkilerinde Taş Ocakları var.
3. Mermer : Aynı adı taşıyan mevkide, Burhan Aygün'e ait çayırda mermer zu hurları var.
4. Krom : Mermerler mevkiinde var olduğunun MTA' cada bilindiği söylenmektedir.
5. Tabii Gaz : Aynı mevkide devamlı bir gaz kümesi mevcuttur.
6. Siyah Mermer : Kalenin Doğusundan akan dere boyunca parça halinde Siyah ve Beyaz mermer taşlarına rastlanmaktadır.

DEĞİRMEN : Su ile çalışan bir adet değirmen vardır. Bu değirmen köy ortak malıdır. İhale ile müstecire verilir.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Kol (Kuvel) Kalesi: Ortasında bir kilise ve Güneyinden Kalenin içine çıkan bir yeraltı yol vardır.
2. Harabeler : Gölayağı mevkiinde bir küçük köy harabesi, büyük taşlarla örtülü bir Taşevi ve yine bu eve bağlı büyük taşlarla örtülü yeraltı kanalı var.
3. Gorhana : Hafiz Şenal'ın Odasının altındadır. Temeller kazılırken bir sürü in

san kemiği çıkmış. Üzerini kapatıp, duvarları yapmışlar.

4. Kanal : Topçigil'in eski evlerin altından geçen, taş duvarlı ve taş örtülü, yeraltı kanalı var.
5. Dikili Taşlar : Kışın yolu kaybetmemek için, Şavşat yolu kenarlarına dikilmiş olan büyükçe taşlardır.
6. Taşevler : Dikilitaş mevkiindedirler.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 18 Km. Batısında, Arsiyan Dağı'nın Doğu eteklerinde, Kol Çayı'nın Güneybatı yamaçlarında kurulmuştur. Doğu, Kuzey ve Batısındaki yükseltilerin ortasında, kuytu bir coğrafyaya sahiptir. Köyün arazisi içinden geçen, Kol Çayı'nda ve Kayınlıklardaki, akar suyunda meşhur Dağ Alas,ı Alabalık vardır. Köyün, Arsiyan Dağı eteklerinde yaylası ve geniş yapraklı ağaçlardan oluşan güzel korusu vardır. Köy; Akballı, Aşıkzülâli, Baykent, Alabalık ve Kol Köyleriyle sınırlıdır. Eski Savşat - Posof yolu güzargahında bir köydür.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. AGARA : Rivayete göre, bir avcı avlanırken Posof Çayı'nda bir elma görüyor. Bu elmayı alıp, Ahıska'nın bir köyündeki evine gidiyor. Elmayı hanımına göstererek, ben bu elmanın yetiştiği bahçeyi bulacağım diyor. Hanımınıda yanına alarak, Posof Çayı ve onun kolu olan, Kol Çayı'na yukarı, ormanlık derelerden gele gele, etrafındaki yamaçları ormanlarla kaplı, şimdiki Kol Kalesi'nin Doğugüneyinde, değirmen ile Kum Ocaklarının arasındaki düzlükte bir bahçeye geliyorlar. Elindeki elma ile bahçedeki elmayı karşılaştırınca, elmanın bu bahçeye ait olduğunu anlıyor. Adam, bahçeyi gördüğünde, hanımına "aha ora" yani işte elmanın olduğu bahçe orası diyor. Daha sonra ağız değişiklikleri sonrası aha ora, oluyor AGARA .
NOT : Sözü edilen bahçenin yakın tarihe kadar kalntıları vardı. Orada ayrıca sahibi bilinmeyen eski mezarlar vardır. Bu mezarların birkaçı, son zamanların, mezar kemikçilerinin hışmına uğramıştır.

2. KALEÖNÜ : Bu ad, Köyün Kuzeyindeki Kol Kalesi'ne izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi Kalıntılar, köyün eski bir yerleşim yeri olduğunu kanıtlamaktadır. Ancak, bugünkü köyü oluşturan ailelerin buraya yerleşmeleri, pek uzak değildir. Anlatılanlara bakılırsa köyün, 200 yıllık bir mazisi var. Zira; Her gelen ailenen geliş yerleri ve yaşamış dedelerinin sayıları bellidir. Daha önce yukarıdaki rivayetin sahibi aile ve onlardan yetişerek etraf köylere dahi hükümranlığını geçiren hanımlardan kimse yoktur. İlk gelen Canıgil ve Selehoğulları, ormanı kırarakev yeri açtıkları, daha sonra da gelen ailelerin aynı işi yaparak burayı yurt edindikleri kanıtlı olarak söylenmektedir.

KURUCU AİLELER

1. SELEH OĞ ULLARI : Kafkasya'dan gelmişler. Seleh'in oğlu Ridvan yaşasaydı Şimdi 140 yaşında olacaktı.
2. YETİM OĞ ULLARI : Rize'den gelmişler. Gelen, İskender Ağa, dursaydı 160 yaşında olacaktı.
3. RECEP AĞ AGİL : Batum'dan gelmişler. Recep'in oğlu Hc. Memmet dursaydı şimdi,125 yaşında olacaktı.
4. CUMOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
5. HELVACIGİL : Acara - Megrel'den gelmişler.
6. OSMAN AĞ AGİL : Ahıska'dan gelmişler.
7. KARAGİL : Posof- Yurtbaşı Köyü'nden gelmişler.
8. OMOGİL : Ahıska'nın Ahılkelek'ten gelmişler.
9. MUSTİGİL(Kokolar) : Posof-Kol Köyü'nden gelmişler.

10. KAPLANGİL : Malatya'dan gelmişler.
11. AÇBAL (Acıbal) OĞ ULLARI : Acara'dan gelmişler.
12. HASANAGİL : Posof - Damala Köyü'nden gelmişler.
13. GÜLİGİL : Posof - Damla Köyü'nden gelmişler.
14. KUMATGİL (Kavazlar) : Şavşat- Şafta Köyü'nden gelmişler.
15. GIRAGİL : Ardahan - Hocuvan, Kımılı köyünden gelmişler
16.MEMİGİL : Hanak - Danaeden Köyü'nden gelmişler.
17. ABDİGİL : Posof - Al Köyü'nden gelmişler.
18. ALİ HOCAGİL : Samsun'dan gelmişler.
19. DURAKGİL : Posof- Erim Köyü' nden gelmişler.

SELEH OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
ÖZER - ÇİFTÇİ

ÖZER

- Seleh > ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Seleh ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ ALMANYA
        - Demirali, Gülali ☆ İSTANBUL
    - Kasım ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Köyde
        - Müsamettin ☆ Köyde
        - Yasin ☆ BURSA
        - Rahmi (Uzman Çvş.) ☆ .....
      - Resul ☆ Köyde
        - Tekin, Metin ☆ Köyde
    - Nazim ☆ Köyde
      - Dursunali ☆ Köyde
  - Tabip ☆ Köyde
    - Kamber ☆ Köyde
      - Dilaver ☆ ALMANYA
      - Mufet ☆ FRANSA
      - Nevzat, Etem ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde
      - Vahit, Müşür ☆ Köyde

ÇİFTÇİ

- Mürsel > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Emir ☆ Köyde
      - Seçkin ☆ İnegöl
      - Zeki ☆ FRANSA
  - Casim ☆ Köyde
    - Asim ☆ Köyde
      - Reis ☆ ALMANYA
    - Enser ☆ FRANSA
    - Ahmet ☆ Köyde
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Fikri ☆ BURSA
  - İsabali ☆ Köyde
    - Necati (Öğretmen) ☆ BURSA

YETİM OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
BAYDAR

- Yetim Ismail > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Hasan ☆ Köyde
        - Ali ☆ ALMANYA
          - Vesfi, Laçin ☆ ALMANYA
          - Şemsi, Yusuf ☆ İnegöl
          - Süleyman (Polis) ☆ .....
        - Memet ☆ Köyde
          - Bilgin, Engin, Ergül ☆ Köyde
      - Haşim ☆ Köyde
    - Abdullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Şevket (Hoca) ☆ Köyde
        - Ziyanur, Ekrem ☆ Köyde
        - Kemal ☆ ALMANYA
        - Cengiz ☆ ZONGULDAK
    - Recep ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
        - İsrafil (Hoca) ☆ Köyde
          - Azmi ☆ ANKARA
          - Fezair, Musa ☆ İZMİR
          - Fevzi ☆ Köyde
        - Mustafa (Şehit) ☆ .....
        - İsa ☆ Köyde

RECEP AĞGİL

Aldıkları Soyadları
ERGÜN

- Refet Ağa > ☆ Köyde
  - Refik Ağa ☆ Köyde
    - Memmet ☆ Köyde
      - Murat ☆ İZMİT
    - Şuğayip ☆ BURSA
- Koçi > ☆ Köyde
  - Sefer (Şehit) ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
      - Niyazi, Yılmaz ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ ERZİNCAN
    - Zabit ☆ Köyde
      - Sebahattin ☆ Köyde
        - Sedrettin ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ Köyde

CUMOGİL

Aldıkları Soyadları
ÖNER - YENER

ÖNER

- Edehem > ☆ Köyde
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Yaşar, İsabali ☆ Köyde
    - Cafer ☆ Köyde
      - Zülali ☆ Köyde
        - İlimdar, Seyfi ☆ ALMANYA
      - Seyfidar ☆ BURSA
      - Mikail ☆ Köyde
  - Mail (Şehit) ☆ Köyde

YENER

- Edehem > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Fazli ☆ BURSA
    - Seyfet ☆ Köyde
      - Bilgin ☆ Köyde
  - Kerim ☆ Köyde
    - Hamza, Feraiz, Lütfü ☆ ARDAHAN

HELVACIGİL

Aldıkları Soyadları
YILDIRIM - ÇANKAYA - UĞURLU - ŞENTÜRK

YILDIRIM

- Reşit > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - İsrail ☆ DİYARBAKIR
      - Hüküm, Temindar ☆ Köyde
    - Müşür ☆ Köyde
      - Durmuş ☆ Köyde
        - İbrahim ☆ Köyde
    - Zabit ☆ Köyde
      - Seyfidar ☆ ESKİŞEHİR
      - Seyfat ☆ İSTANBUL
        - Cimşit, Razo ☆ ANKARA
    - Muhlis ☆ Köyde
      - İlimdar, Tekin ☆ ANKARA
    - Fariz (Oğlu yok) ☆ Köyde

ÇANKAYA

- Hüsen > ☆ Köyde
  - Nazim ☆ Köyde
    - Melikşah ☆ Köyde
    - Eyip ☆ HOLLANDA
      - Zeki ☆ ALMANYA
      - Yılmaz ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ ANKARA
  - Vehbi ☆ Köyde
    - Enis, Ramiz ☆ İSTANBUL
    - Cebrail, Cevdet ☆ Köyde
- Fehret > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Binali, Gülali, Zülali ☆ Hanak
    - İlyas ☆ ALMANYA
    - İsmail ☆ İSTANBUL

UĞURLU

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Züfer ☆ Köyde
    - Bedir (Kayıp)
      - Yaşar ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Müslim ☆ Köyde
      - Laçin ☆ Köyde
    - Mizam ☆ BURSA

ŞENTÜRK

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Necati ☆ Köyde
      - Necdet ☆ İSTANBUL
    - Beşir, Nevzat ☆ BURSA

OSMAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
SEYFELİ - BAYINDIR

SEYFELİ

- Osman > ☆ Köyde
  - Seyfullah ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Bekir ☆ Köyde
    - Bekir (Şehit) ☆ .....
    - Hamdi ☆ Köyde
      - Nafiz ☆ KARS
      - Berüz, Yonuz, Reis, Yavuz ☆ BURSA

BAYINDIR

- Hamza > ☆ Köyde
  - Behçet ☆ Arpaçay
    - Mevlüt, Recep, Cafer, Ahmet, ☆ Arpaçay
    - Şerif, Mahmut, Efrail ☆ Arpaçay

KARAGİL

Aldıkları Soyadları
ÇELİK

- Kara ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Zekeriya ☆ BURSA
        - Refet, Ziya, Yunus ☆ BURSA
      - Feyzullah ☆ BURSA
    - Mürteza ☆ Köyde
      - İsmet ☆ Gemlik
    - Nazim ☆ Köyde
      - Teher, Ridvan ☆ Köyde

OMOGİL

Aldıkları Soyadları
YÜCEL

- Devrüş > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Abdül ☆ Köyde
      - Yüksel, Şemsettin ☆ Köyde
- Mirza > ☆ ARDAHAN
  - Mecit, Fariz, Mescit ☆ ARDAHAN

MUSTİGİL (Kokolar)

Aldıkları Soyadları
GÜNDÜZ

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Elfez, Temel ☆ Köyde
  - Kibar ☆ İSTANBUL
  - Zabit ☆ HOLLANDA
  - Şerif ☆ ARDAHAN

KAPLANGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK

- ..... ☆ Arpaçay
- ..... ☆ ARDAHAN

AÇBAL (Acıbal)OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
YILDIZ

- Kaya > ☆ Köyde
  - Sait ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Musa, İsa ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ Köyde
    - Halis ☆ Köyde
      - Laçin ☆ Köyde
  - Teyfik ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Hüsnü, Süleyman, Engin ☆ BURSA

HASANAGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Hasan (Küfür) > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Arpaçay
    - Halit ☆ Arpaçay
      - Saim ☆ Arpaçay
    - Cahit (Oğlu yok), Emrullah ☆ Arpaçay
    - Aziz, Mustafa ☆ ALMANYA
- Feyzullah ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Eflatun ☆ Köyde
      - Behrem ☆ Köyde

GÜLİGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Güli > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Şevki ☆ Köyde
      - Nevzat, İzzet ☆ BURSA
  - Faik ☆ Köyde
    - Zaim ☆ Köyde
      - İmdat, Ümmet ☆ Köyde
  - Memet, Tahsin ☆ Köyde

KUMATGİL (Kavazlar

Aldıkları Soyadları
KARTAL

- Akif > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Kâzım ☆ Köyde
      - Nihat, Cihat ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Bayram ☆ SİVAS
- Osman (Balcı) > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
      - Nebi ☆ Köyde
        - Demirali ☆ Köyde
          - İsrail ☆ HOLLANDA
          - İsmail, Yusuf, İsrafil, İzahar ☆ Köyde
    - Cumi (Pehlivan) ☆ Köyde
      - İznullah ☆ Köyde
        - Yasin, Yüksel ☆ TRABZON
        - Yücel ☆ ANKARA
        - Temel ☆ İZMİR
        - Şentürk ☆ Köyde
      - Feyzullah (Uz. Çvş.) ☆ ESKİŞEHİR
        - Sancak, Yusuf ☆ ESKİŞEHİR
        - Tahsin, Şinasi ☆ FRANSA
      - Orhan ☆ KONYA
        - Bayram, Memet ☆ KONYA

GIRAGİL

Aldıkları Soyadları
ÖNDER - ULUDAĞ

ÖNDER

- Eyip > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ BURSA
      - Ramiz, Zihni, İsmail ☆ BURSA
    - Harun ☆ Alaca
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Kâmil, Teminder, Temel ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Şenol ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Ferman ☆ Köyde
      - Zeki ☆ Köyde
      - Müfti (Bankacı) ☆ İSTANBUL
      - Cevdet ☆ ALMANYA
    - Kahriman ☆ Köyde
      - Bilal, Emin ☆ BURSA
      - Orhan ☆ ALMANYA
      - Ayhan, Yılmaz ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Serdal ☆ İSTANBUL
        - Hilmi ☆ İSTANBUL
      - Seddet ☆ İSTANBUL

ULUDAĞ

- Dursun (Pehlivan) > ☆ Köyde
  - Arif ☆ BURSA
    - Zarif, Şeref ☆ BURSA
  - Aslan ☆ ZONGULDAK
- Rıza > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Sarıkamış

MEMİGİL

Aldıkları Soyadları
ERDEM

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Fuat, Serhat ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ HOLLANDA
      - Süleyman ☆ FRANSA
      - Koçali ☆ Köyde
- Eyip > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Muzaffer ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Mehmet, Yılmaz ☆ BURSA
    - Şükrü ☆ Selim/KARS
  - Celali ☆ Köyde
    - Cemil ☆ Köyde
      - Gökan ☆ Köyde
    - Kâmil ☆ Köyde
      - İlker ☆ Köyde

ABDİGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNGÖR

- Memet > ☆ Köyde
  - İdris ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Mağrip, Hükümdar ☆ Köyde
  - Milezim ☆ Köyde
    - Kirman, Ferman, Enver ☆ İZMİR
  - Vezir ☆ Köyde
    - Kemal, Cemal ☆ İZMİR

ALİ HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
AYGÜN - ÖNAL

AYGÜN

- Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Mukim ☆ Köyde
        - Önder, Öner, Ali ☆ Köyde
      - Merdali (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Şahap (Pehlivan-Güm. Muh. Mem.) ☆ İSTANBUL

ÖNAL

- Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Köyde
      - Ziya ☆ Köyde
        - İsrafil ☆ ALMANYA
      - Memet, Nedim ☆ Göle
    - Ömer ☆ Köyde
      - Süleyman, Hurşut, Mürşit, Cimşit ☆ Göle
  - Sofi ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Kâmil, Cemil ☆ KARS

DURAKGİL

Aldıkları Soyadları
ŞENAL

- Durak > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ Köyde
      - İlhan, Orhan ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ Köyde
      - Yücel ☆ Köyde
      - Fikret ☆ HOLLANDA
    - Koçi ☆ Köyde
      - Merdali ☆ HOLLANDA
    - Rahim ☆ Köyde
      - Halim ☆ HOLLANDA
  - Haydar ☆ Köyde
    - Rezzak ☆ Köyde
      - Ercan, Erol, Çetin, Metin ☆ Köyde
  - Bahri ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Reşat ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Abdullah Hoca	1920 - 1925
2. Hafiz Hoca	1925 - 1954
3. Aziz Hoca	1954 - 1960
4. Şevket Hoca	1960 - 1966
5. İdris Işık	1966 - 1972
6.Seyfettin Koçlu	1972 - 1975
7. Abdullah Soydemir	1975 - 1977
8. Kadir Konyalı	1977 - 1979
9. İsrafil Baydar	1979 - 1984
10. Nazım Özer	1984 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Yusuf Ağa	1923 - 1925
2. Ahmet Ağa	1925 - 1929
3. Devrüş Ağa	1929 - 1933
4. Haşim Baydar	1933 - 1936
5. İbrahim Erdem	1936 - 1938
6. Paşali Önder	1938 - 1940
7. Memedali Kartal	1940 - 1946
8. Şuğayip Ergün	1946 - 1950
9. Nazim Özer	1950 - 1954
10. Murat Yıldırım	1954 - 1958
11. Hafiz Şenal	1958 - 1961
12. Ferman Önder	1961 - 1963
13. Osman Baydar	1963 - 1968
14. Zeynullah Kartal	1968 - 1984
15. Hafiz Şenal	1984 - 1989
16. Mevlüt Şentürk	1986 - 1992 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Süleyman Çağlar	1938 - 1954
2. Bekir Akça	1946 - 1955
3. Latif Deniz	1955 - 1956
4. Himmet Öner	1956 - 1957
5. Cemalettin Parlak	1957 - 1958
6. Lütfü Seyhan	1958 - 1966
7. Seyfi Ulgar	1958 - 1966
8. Vacip Ergün	1966 - 1969
9. Sofu Uludağ	1969 - 1970
10. Nurhan Seyhan	1967 - 1968
11. Demirali Eren	1968 - 1974
12. Binali Köşe	1968 - 1972
13. Fevzi Balcı	1972 - 1973
14. Cihat Turgut	1974 - 1976
15. Hüsamettin Şentürk	1976 - 1977
16. Esmani Çiftçi	1977 - 1980
17. Bahri Kaya	1978 - 1986
18. Bilgin Köseoğlu	1983 - 1986
19. İlhan Kasap	1982 - 1983
20. Fuat Konak	1983 - 1984
21. Muammer Güran	1985 - 1991
22. M. Şirin Baran	1985 - 1989
23. Mustafa Bolat	1991 - 1992
24. Fatih Kanık	1992 - 1995
25. Ünal Gümüşhaneli	1995 - 1996
26. Adnan Bozyiğit	1995 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Merdali Ergün
2. Necati Çiftçi

UZMAN ÇAVUŞ

1. Feyzullah Kartal
2. Rahmi Özer

HOCALAR

1. Abdullah Baydar
2. Şevket Baydar
3. İsrafil Baydar
4. Ali Aygün

POLİS

1. Süleyman Baydar

BANKACI

1. Müftü Önder

MOBİLYACI

1. Murat Ergün

MARANGOZ ve TAŞ USTALARI

1. Kamber Özer
2. Zabit Yıldırım
3. Ferman Önder
4. Veysel Kaya
5. Binali Erdem

PEHLİVANLAR

1. Dursun Uludağ : 110 kilo siklette Karakucak pehlivanıdır. Pehlivanlığı meslek edinmiş, çevrede yapılan bütün güreşlere iştirak ettiği söylenir. Hakkında diğer bir söylenti de, hiç yenilmemiş olmasıdır.
2. Cumi Kartal : 110 kılonun üzerinde siklet sahibi, Karakucak güreşçisidir. Yenilmemişlik rivayeti vardır. 1926 tarihinde Afyon İli'nde yapılan Karakucak müsabakasında, Meydan Baş Pehlivanlığı'nı aldığına kesin gözüyle bakılmaktadır.
3. Şahap Aygün : 110 kilo siklette Karakucak güreşçisidir. Askerde iken, Ordulararası Şampiyonada Baş Pehlivan olmuştur.

ŞEHİTLER

1. Mustafa Baydar : İstiklâl Savaşı'nda, Eskişehir dolaylarında Şehit olmuş.
2. Sefer Ergün : İstiklâl Savaşı'nda, Eskişehir dolaylarında Şehit olmuş.
3. Kibar Aygün : İstiklâl Savaşı'nda, Eskişehir dolaylarında Şehit olmuş.
4. Bekir Seyfeli : Askerlik görevini yaparken ölmüş.
5. Alisultan Aygün : Askerlik görevini yaparken ölmüş.
6. Mail Öner : Gürcü Harbi sırasında (1920'de), Fahrel Köyü'nde Şehit olmuş.
7. Rüstem Öner : Gürcü Harbi sırasında (1920'de), Fahrel Köyü'nde Şehit olmuş.

GAZİLER

1. Mahmut Çiftçi (1310) : İstiklâl Savaşı'nda Yunan Cephesi'nde savaşmış.
2. Selah (Çvş.) Özer (1312) : İstiklâl Savaşı'nda Yunan Cephesi'nde savaşmış.
3. Kasım Özer (1314) : İstiklâl Savaşı'nda Yunan Cephesi'nde savaşmış.
4. Nuri Erdem (1315) : İstiklâl Savaşı'nda Yunan Cephesi'nde savaşmış.
5. Vehpi Güngör (1316) : İstiklâl Savaşı'nda Yunan Cephesi'nde savaşmış.

ODA SAHİBİ - MİSAFİRPERVERLER

1. İskender Ağa (Baydar)
2. Ridvan Ağa (Öner)
3. Refet Ağa (Ergün)
4. Osman Ağa (Seyfeli)
5. Memmedali Ağa (Kartal)
6. Kadir Ağa (Önder)
7. Ahmet Ağa (Şenal)
8. Sait Ağa (Yıldız)

1919 tarihinden itibaren, Ahıska İli'nden ticari ilişkileri kesilen Posof Halkı, Artvin İli ile, geniş çaplı ticari ilişkileri başlatmış oldu. O dönemlerde ve bilahare Ardahan yolu yapılıncaya kadar, atlı ve yaya yolcular, genellikle Kaleönü, Kol, Alabalık ve Baykent Köyleri'nde bir gece konaklamak zorunda kalıyorlardı. Bundan ötürüdür ki, adı geçen köylerde, konak sahibi ağalar, herkes tarafından tanınmaya başlandı. Bu unutulmazlıklarının sebebi, insanlara gösterdikleri yakın alaka ve sevgidendir.

Unutulmamanın süresi;

Gönüllere yerleşmenin niceliği ve niteliğiyle doğru orantılıdır...

KALKANKAYA (Petoban)

Kalkankaya Yamaç kayaya bakar,
İki yönden çifte deresi akar,
Ekini ey verir, bire on çıkar,
Ormandan oluşan, korusu vardır.

CAMİİ : 1. 1912 de inşaatına başlanan Cami, 1926 yılında köy tarafından yapımı bitirilerek ibadete açılmış.
2. 1976 yılında restore edilen Caminin minaresi de 1992 de yapıldı.

OKUL : 1. 1925 te Altun Hoca'nın odasında Arap harfleri ile okul başlamış.
2. 1929 da Köy tarafından 5 sınıflı İlkokul Binası yapılmış.
3. 1940 ta Okul Binasının yanına bir köy odası yapılmış. Halen derslik olarak kullanılmaktadır.
4. 1976 da Devlet tarafından büyük onarımı yapılan Okul Binası halen kullanılmaktadır.

İÇME SUYU : 1. 1956 yılında, 1.5 parmak demir boru ile, Köy ve Devlet işbirliği yoluyla, Eğrikayın Pınarı'ndan getirilen su, köyün 4 yerinde akıtılmıştır. Daha önce; Köyün etrafındaki küçük kaynaklardan ve akan derelerden alınan su içilmekte idi.

YOL : 1. 1968 tarihinde Taşlıtepe'den bir yol açımı yapıldı.
2. 1977 tarihinde köprüler yapıldı.
3. 1980 tarihinde Hacı Şahpender Öztürk'ün öncülüğü ile, Köy-Devlet İşbirliği ile açılmış olan yol kullanılır duruma getirildi. Kayınlı Köyü yoluna saplama yaptırıldı. Değirmenlere kadar arazi yolu yaptırıldı.

MEZARLIK : 1. HacıŞahpender Öztürk öncülğünde, tüm mezarlıklar ihatası yapıldı. (1981 -1982)

SULAMA SUYU : Yapılı sulama su kanalları yoktur .

KORU : 1943 tarihinde köy kararı ve Muhtar Casim Öztürk'ün gayretleriyle korumaya alınan, köyün kuzeyindeki koruluk; Geniş çam ve ladin ormanı halindedir.

MADENLER : 1. Köyün Kuzeydoğusundaki, değirmenler mevkiinde; Halit ve Halis AKSOY adındaki şahısların çayırında KÖMÜR zuhuru vardır. Oradan alınan kömürler soba ve körüklerde kullanılıyor.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde verildi.

GÖL VE GÖLET : Önemli bir göl veya gölet yoktur. İlkbaharda oluşan ufak gölcükler yaz aylarında kurumaktadır.

AKARSULAR : Gırma Çayı köyün Kuzey ve Doğu sınırlarını çizer. Ayrıca, Taşkıran Deresi köy arazisinin ortasından akarak, Gırma Çayı'na katılır.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : a) Hacı Ahmetler (Yukarı) Mahalledeki Kilise, yakın evler tarafından, samanlık olarak kullanılmaktadır. Yazılı taşlar da, bu samanlıkların duvarlarına kullanılmış. Halen görünür 2 yazılı taş var.
b) Değirmenler mevkiindeki Kilisenin sadece temelleri görünür durumdadır.
2. KANALLAR : Her iki Kilisenin yanından, doğu istikametinde, yeraltı kanalları vardır.
3. GORHANA: Kiliselerin yanlarında birer kuyu mezar vardır. Ayrıca Göller Mevkiindeki SEGANAVUR harabelerinde de bir kanal vardır.

4. HARABELER : Seganavur mevkiinde bir eski köy harabesi vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 14 Km. Kuzeyinde, Kohucuvar (Uc) Tepesi'nin Kuzey yamacının devamı olan platonun, Cabuk Düzlüğü'nden sonra, Doğu istikametine meyilli uzanan, Sarkene Sırtları ile çevrili, rüzgarlara kapalı, Kuzeyi Çam Ormanıyla çevrili, ortasından Taşkıran Deresi, Kuzey ve Doğusundan Gırma Çayı akan bu köy, çok şirin bir görünüm arzetmektedir. Köy; Gürcistan, Armutveren, İncedere, Taşkıran, Kayınlı, Gönülaçan ve Erim Köyleri ile sınırlıdır. Ayrıca Cazi Tepesi'nin Doğusunda yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. PETOBAN adı, rivayetlere göre; Petronun Yeri anlamına gelen bu köyün, çok eski kurucusu Petro adında birisiymiş. Onun adına izafen köye Petoban demişler.

2. KALKANKAYA adı; Köy adları değiştirilirken, Köyün Doğusunda Güney-Kuzey istikametinde uzanan, Terek Kayalara izafen verilmiş

KÖYÜN KURULUŞU : Köyün eski bir yerleşim yeri olduğu, etrafındaki harabeler ve Kiliseler kalıntılarından anlaşılmaktadır. Bir zaman ıssız kaldığı; Köye ilk gelen ailelerin burasını ormanlık saha olarak buldukları rivayetinden anlaşılmaktadır. Anlatılanlara göre, köye ilk olarak; Ahıska'dan Düleler, Abastuban'dan Kahrimanlar, Ude'den Mevlüt Ustagil gelerek, aşağı mahallede ormanı temizleyerek yerleşmişler. Haci Ahmetler de Orçoşan Köyü'nden gelerek yukarı mahalledeki kilisenin yanında yerleşmişler. Diğer aileler; bilahere gelerek köye yerleşmiş.

KURUCU AİLELER

1. DÜLELER : Ahıska'dan ilk gelen ailelerdendir.
2. ÇAKALLAR : Ahıska'nın, Sülis Köyü'nden, Gümüşkavak Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişler.
3. MOLLA OĞ ULLARI : Ahıska'dan gelmişler.
4. ÇOBANOĞ LU : Acere'den gelmişler.
5. HOCAGİL : Ahıska- Puleta Köyü 'nden gelmişler.
6. KAHRİMANGİL : Ahıska - Abastuban Köyü'nden gelmişler.
7. KADOLAR (Mevlüt Ustagil) : Ahıska - Ude Köyü'nden gelmişler.
8. KORALAR : Ahıska - Ude Köyü'nden gelmişler.
9. BEYAZLAR : Ahıska'dan gelmişler.
10. PALAZLAR : Ahıska'dan gelmişler.
11. KUTGİL : Ahıska'dan gelmişler.
12. MOLLA OSMANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
13. HACİ AHMETLER : Ahıska - Orçoşan Köyü'nden gelmişler.
14. SEFİLLER : Posof - Kayınlı Köyü'nden gelmişler.
15. KAPOLAR : Ahıska - Abastuban Köyü'nden gelmişler.
16. HASRETLER : Ahıska - Abastuban Köyü'nden gelmişler.
17. DAVUTLAR : Ahıska - Abastuban Köyü'nden gelmişler.
18. DURAKGİL : Ahıska - Abastuban Köyü'nden gelmişler.
19. SADIKLAR : Posof - Kumlukoz Köyü'nden gelmişler.

DÜLELER

Aldıkları Soyadları

YILDIZ - ÇELİK - KOŞAR - DÜLGER - BİLGİ
ŞANLI - ASLAN - ORHAN - AKSOY
GEMİCİ - ALTUN - BULUT

YILDIZ

- Bilal > ☆ Köyde
  - Binali (Hoca) ☆ Köyde
    - Mukaddim (Hoca) ☆ Köyde
    - Müseddin (Marangoz) ☆ İnegöl
      - Zeki, Fikri, Zikri, Cemal ☆ İnegöl
  - Hasan ☆ Köyde
    - Zekeriya (Hoca) ☆ Türkgözü
    - Müzekker ☆ Köyde
      - Safali ☆ İnegöl
      - İslam ☆ Yatağan
    - Müftele ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ İnegöl

ÇELİK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Rıdvan ☆ Köyde
    - Sait ☆ Köyde
      - Kâzım, Resül, Mürteza ☆ İnegöl
    - Abit ☆ Köyde
      - Müftele, Fazıl ☆ İnegöl
      - Vasip ☆ İSTANBUL

KOŞAR

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ Köyde
      - Kâzım, Turgut ☆ Köyde
      - Seçkin ☆ İnegöl
    - İlyas, Niyaz ☆ BURSA
  - Mirza ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Köksal, Yüksel ☆ İnegöl
    - Merdali ☆ Köyde
      - Yaşar (Eczacı), Mendüf ☆ İnegöl
      - Mehmet Emin ☆ KARS
    - Turan ☆ BELÇİKA
      - İlhan, Yener, Ayhan, İsmail ☆ BELÇİKA
    - Fehmi ☆ İnegöl
      - Metin ☆ İnegöl
  - Teher ve oğulları ☆ KARS

DÜLGER

- Şamil > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Sabri, Seheddin, Fevzi (İnşaat Müh.) ☆ BURSA
    - Seddi, Sümmani ☆ ANKARA
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Memet (Polis) ☆ Karabük
    - Mustafa ☆ ANKARA

BİLGİ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Kâmil (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Laçin (Hoca) ☆ Posof
        - Tahsin (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Kâmil (Ziraat Müh.) ☆ İnegöl
      - Cemal ☆ HOLLANDA
    - Memet ☆ Köyde
      - Vacip, Tacil ☆ BURSA
    - Vezir ☆ Köyde
      - Nizamettin, Gazi ☆ BURSA

ŞANLI

- Dursun > ☆ Köyde
  - Esat ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
      - Özdemir ☆ Köyde
      - Memduh ☆ FRANSA
      - Turgut ☆ Bigadiç
    - Temcit ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Nevzat ☆ BURSA
        - Necdet ☆ İZMİR
        - Tuncay ☆ LİBYA
      - Mürşit ☆ HOLLANDA
        - Özay, Nihat ☆ HOLLANDA
      - Mikail (Hoca) ☆ LİBYA

ASLAN

- Ali > ☆ Köyde
  - Güli (Hoca) ☆ Köyde
    - Nurettin (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
    - Seyfettin, Esfendi ☆ ARDAHAN
    - Nusreddin ☆ ALMANYA
  - Nuri ☆ Köyde
    - Ayhan ☆ Köyde
      - Metin, Memet ☆ HOLLANDA

ORHAN

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Nevruz ☆ Köyde
    - Emirşah ☆ Köyde
  - Dilaver (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Emürhan ☆ Köyde
    - Erol (Hakim) ☆ SAMSUN
    - Varol ☆ ANKARA
  - Abdurrahman ☆ İnegöl
    - Muhlis, Halis, Ayhan ☆ HOLLANDA
  - Zihni ☆ İnegöl
    - Zikri, Fikri, Turan ☆ HOLLANDA
- Ömer (Sonsuz) ☆ Köyde

AKSOY

- Nuh > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Eyip ☆ Köyde
      - Necip ☆ Köyde
        - Mecit, ☆ Köyde
          - Mihrali ☆ Köyde
            - Kâzim ☆ Köyde
        - Hamit ☆ Köyde
          - Haydar ☆ Köyde
          - Sebahattin ☆ BURSA
        - Temür ☆ Köyde
          - Özdemir, Nurettin ☆ İnegöl
          - Ziya ☆ Köyde
        - Karabey ☆ Köyde
          - Hükümdar, İlimdar ☆ Köyde
          - Temindar, Sakin ☆ HOLLANDA
          - Tekin ☆ İnegöl
      - Aslan (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Abbas ☆ Köyde
        - Beyzade ☆ Köyde
          - İsmail, İsrafil ☆ Köyde
        - Necmettin ☆ ALMANYA
        - Nusrettin ☆ Köyde
    - Sabit ☆ Köyde
      - Mühibbi (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Muhittin ☆ Köyde
        - Ekrem, Mükerrem ☆ Karacasu
      - Muhiddis ☆ Köyde
        - Halis, Halit ☆ Köyde
    - İdris ☆ Köyde
      - Mirza ☆ Köyde
        - Müştak ☆ MERSİN
        - Murat (Sonsuz) ☆ Köyde

- Ridvan ☆ Köyde
  - Diyari ☆ Köyde
    - Sefali (Öğretmen) ☆ Sarıkamış

GEMİCİ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Fazli ☆ İnegöl
      - Fadli ☆ Köyde
      - Salih (Öğretmen) ☆ AYDIN
        - Metin, Zeki ☆ AYDIN
      - Sedrettin ☆ FRANSA

ALTUN

- Feyzullah > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Dursun (Öğretmen) ☆ KARS
      - Metin, Tekin ☆ KARS
    - Aslan (Esnaf) ☆ Posof
      - Altan, Alpaslan ☆ Posof
      - Sebahattin (Öğretmen) ☆ KONYA
      - Tecaattin (Esnaf) ☆ İZMİT
    - İhsan ☆ ANTALYA
- Şaban > ☆ Köyde
  - Enver ☆ Köyde
    - Selver ☆ İZMİR
- Şamil (Lal ve sonsuz) ☆ Köyde

BULUT

- Şevki > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Teyfik (İktisatçı) ☆ ARDAHAN
  - Rüştü ☆ ESKİŞEHİR
  - Nedim ☆ İSTANBUL
- Murat > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Sıddık ☆ İSTANBUL
      - Turgay ☆ İSTANBUL
    - Metin ☆ İSTANBUL
    - Necati ☆ HOLLANDA

ÇAKALGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - KAYABAŞI - ÇAKAL - IŞIK

ÖZTÜRK

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Halit ☆ Köyde
    - Mehdi (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Vehbi ☆ Köyde
      - Kadim ☆ Köyde
        - Yasin, Vasip ☆ FRANSA
    - Süleyman (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Kasım ☆ Köyde
      - Şahmurat ☆ Köyde
        - Şemsi ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Necati (Hoca), Salih ☆ Köyde
        - Yücel, Yüksel ☆ İSTANBUL
      - Fazli, Rasim (Fizikçi) ☆ İSTANBUL
    - Casim ☆ Köyde
      - Şahpender (Usta), Şahimerdan ☆ İnegöl
      - Asim ☆ İnegöl
        - Özay, Öztekin, Özcan ☆ HOLLANDA
      - Taksim ☆ HOLLANDA
        - İsmail (Elektrik Müh.), Özaydın ☆ HOLLANDA

KAYABAŞI

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Sabri (İnşaatçı) ☆ BURSA
        - Nurettin, Mikail, İsrafil, Yener ☆ BURSA
      - Seddi (DDY'ndan emekli) ☆ İnegöl
      - Sümmani (Ziraat B. Mem.) ☆ BURSA
      - Şemsi (DDY'nda işçi) ☆ SİVAS
      - Alaattin ☆ ANKARA
      - Selahattin (Zihinsel Özürlü) ☆ İnegöl

ÇAKAL

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Rızali ☆ Köyde
    - Hayrettin ☆ Köyde
      - Nafiz ☆ Köyde
      - Fariz ☆ İSTANBUL
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Saim ☆ Köyde
      - Cevat, Cevdet, Naim ☆ İSTANBUL

IŞIK

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Işık ☆ Köyde
    - Tufan (Ağa) ☆ Köyde
      - Vasip (Avukat) ☆ KAYSERİ
    - İzzet ☆ Köyde
      - Nüfer, Yusuf ☆ İSTANBUL
    - Kaptan ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Yerköy
    - Hazık ☆ Köyde
      - Resul ☆ Yerköy
      - Rasık ☆ ANKARA

MOLLAOĞULLARI

Aldıkları Soyadları

GÜNAY - GÜRLER - AKTEPE

GÜNAY

- Murat > ☆ Köyde
  - Seyfet ☆ KARS
    - Suat, Fuat ☆ KARS
  - Şahset ☆ KARS

GÜRLER

- Ömer > ☆ Köyde
  - Yakup ☆ Köyde
    - Alizar ☆ Yurtbekler
    - Enser ☆ Yerköy
    - Cemal ☆ MUĞLA
  - Şamil ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Hikmet ☆ BELÇİKA
      - Şükrü, İmdat ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
      - Ocak ☆ HOLLANDA
      - Dincel ☆ KARS
      - Aytekin, Gültekin ☆ İZMİR

AKTEPE

- İskender > ☆ Köyde
  - İzahar ☆ Köyde
    - Mehemmet, Ahmet ☆ İZMİR
  - Nuri ☆ Köyde
    - Cevdet ☆ Bigadiç

ÇOBANOĞLU

Aldıkları Soyadları
ÇOBAN - AKBULAK

ÇOBAN

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - İznullah ☆ Köyde
        - Zeynullah ☆ İnegöl
        - Dursun, Mustafa ☆ FRANSA
        - Ağa ☆ İnegöl
          - Ergün, Engin ☆ İnegöl
        - Ziya ☆ İnegöl
          - Ümit ☆ İnegöl
    - Muharrem ☆ Köyde
      - Esfendi ☆ Köyde
        - Yılmaz ☆ FRANSA
      - Bekir (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ Köyde
        - Nihat ☆ ALMANYA
        - Şemsi ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Gafur ☆ Köyde
        - Rahim ☆ İnegöl
        - Rasim ☆ Gölcük
        - Kurban ☆ SİVAS
      - İsrafil ☆ ANKARA
- Ali > ☆ Köyde
  - Mustafa (Hoca) ☆ Köyde
    - Mevlüt (Eğitmen) ☆ İSTANBUL
    - Müslim (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
ATAMAN - AKBULUT

ATAMAN

- Mehemmet (Hoca) > ☆ Köyde
  - Altun (Hoca) ☆ ARDAHAN
    - Şemsettin (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - Cengiz (Doktor) ☆ ANKARA
      - Atilla (Elektrik Müh.) ☆ ANKARA
    - Sedrettin (Gümrük Muh. Mem.) ☆ ANKARA
    - Fahrettin (Özel İdare Müdürü) ☆ Hereke

AKBULUT

- Abbas (Hoca) > ☆ Köyde
  - Efreddin ☆ ARDAHAN
  - Şerafettin, Necmettin, Turgut ☆ Hereke
- Ahmet > ☆ ARDAHAN
  - Yaşar, Hakkı ☆ Hereke
- Emrullah (Gümrük Muh. Mem.) ☆ ANTALYA
- Kamber ☆ ARDAHAN

KAHRİMANGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİR

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Rasim (Nalbant) ☆ Köyde
      - Yasin (Vet. Sağ. Mem.), Asim ☆ KARS
  - Habip (Hoca) ☆ Köyde
    - Mükerrem (Hoca) ☆ SAMSUN
    - Mehemmet ☆ ADAPAZARI
    - Ahmet ☆ İSTANBUL
  - Şaho ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Cemasettin, Şemistan ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ Sincan
  - Melikşah ☆ KARS
    - Selver (Mobilyacı), Kirman, Asker, Saim ☆ KARS

KADOLAR (Mevlüt Ustagil)

Aldıkları Soyadları
BALCI

- Mevlüt (Usta) > ☆ Köyde
  - Medet ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde
      - Refet ☆ Köyde
      - Kibar ☆ KARS
      - Celali ☆ İnegöl
        - Mansur ☆ İnegöl
          - Abubekir, Tekin ☆ İnegöl
        - Rasim ☆ FRANSA
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Paşali ☆ Köyde
        - Alizar, Mizrap ☆ HOLLANDA
      - Lütfü ☆ BALIKESİR
      - Müftü ☆ İSTANBUL
      - Fehmi ☆ İnegöl

KORALAR

Aldıkları Soyadları
GÜMÜŞ - ÖZER

GÜMÜŞ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Karabey ☆ Köyde
        - Nesip ☆ İnegöl
      - Laçin ☆ Köyde
        - Dursun (Ziraat Tek.) ☆ Posof
        - Durmuş ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ Köyde
        - Yaşar, Şener ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Seyfettin ☆ İSTANBUL
  - İlyas ☆ Köyde
    - Refik (Hoca) ☆ Köyde
      - Teyfik, Fariz (Zihinsel Özürlü) ☆ KARS
      - Nizamettin, ... ☆ İSTANBUL

ÖZER

- Sefer > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Halim ☆ Köyde
      - Yüksel, İkram ☆ HOLLANDA
      - Uysal ☆ Köyde
    - Müftele ☆ Köyde
      - Atanur, Erdal, Erhan ☆ HOLLANDA

BEYAZLAR

Aldıkları Soyadları
CENGİZ

- Beyaz > ☆ Köyde
  - Ellez ☆ Köyde
    - Misbah ☆ Köyde
      - Cengiz, Abdülmecit, Alabey, Nafiz ☆ Bornova
    - Bedrettin ☆ Bornova
      - Sedrettin, Nurettin, Nizamettin ☆ Bornova

PALAZLAR

Aldıkları Soyadları

ŞİMŞEK - YILDIRIM

ŞİMŞEK

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Selim/KARS
  - Mürşüt ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Selim/KARS
    - Yusufiziya ☆ HOLLANDA

YILDIRIM

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Kâmil (Eğitmen) ☆ KARS
      - Cahit, Vahit ☆ KARS
    - Cemil ☆ Köyde
      - İmdat, Müddet ☆ Köyde
    - Fahri ☆ Köyde
      - Zakir ☆ ESKİŞEHİR
      - Fikri ☆ HOLLANDA
    - Mukaddim (Öğretmen) ☆ KARS
    - Zülali ☆ Köyde
      - Memet, Mustafa ☆ İnegöl
      - Fuat ☆ Köyde

KUTGİL

Aldıkları Soyadları

IŞIK

- Nezim > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Bilal ☆ İSTANBUL
- Behçet > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Zülali, Mustafa ☆ Köyde
  - Mamo (Oğlu Yok) ☆ Köyde

MOLLA OSMANGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAYIR - KOÇAK - KURŞUN

ÇAYIR

- Gürhan > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Bilecik
    - Fazli, Fedli, Sedrettin, Seddi ☆ İnegöl
  - Şevket ☆ Köyde
    - Vacip ☆ Köyde
      - Cahit (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Necmettin ☆ HOLLANDA
      - Fazil (Akbank'ta Memur) ☆ İnegöl

KOÇAK

- Teyfik > ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ Köyde
    - Efsel, Sürmeli ☆ ESKİŞEHİR
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Saydum, Sevim, Nevzat ☆ Gebze

KURŞUN

- Haydar > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Kağızman
- Hamdi > ☆ Köyde
  - Ümmet, Enver ☆ Kağızman
- Teher > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
  - Şahmurat, Şahismail ☆ Söke
  - Şahpender ☆ ZONGULDAK
  - Lütfü ☆ İSTANBUL

HACİ AHMETLER

Aldıkları Soyadları

ÜZÜM - ŞEKER - KİRAZ - AKDENİZ DEMİRCİ - CENGİZ

ÜZÜM

- Ahmet (Hoca) > ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Emrullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Fariz (Öğretmen) ☆ Köyde
        - Alptekin ☆ Köyde
        - Metin (Öğretmen), Çetin ☆ İnegöl
        - Evin (Hakim) ☆ AYDIN
        - Gültekin (Subay), Nurtekin (Elkt.Tek.) ☆ ANKARA
      - Hayrullah (Hoca) ☆ ARDAHAN
    - Vehbi ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Köyde
        - Aymeddin ☆ İnegöl
      - Nurettin ☆ HOLLANDA
      - Seyfettin (Öğretmen) ☆ İZMİR
    - Gafur ☆ Köyde
      - Nurullah, Nurali ☆ Köyde
    - Misbah ☆ Köyde
      - Şemsettin ☆ Köyde
      - Nurettin, Meydan (Lal) ☆ BURSA

ŞEKER

- Mürsel > ☆ Köyde
  - Şavki ☆ Kağızman
  - Murat ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Gıyasettin, Cenasettin, ☆ BURSA
      - Selahattin, Abdullah ☆ BURSA
    - Nedim ☆ Köyde
      - Sebahattin (Maliyeci) ☆ ADANA
      - Cemalettin, Oktay, Özkan ☆ İnegöl

KİRAZ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Efrail (Çalgıcı), Mükerrem, Ekrem ☆ İnegöl
- Kerim > ☆ Köyde
  - Mukaddim, Necati, Cevdet ☆ BURSA
  - Cemil ☆ ANKARA

AKDENİZ

- Aziz (Hoca) > ☆ Köyde
  - Bektaş ☆ İnegöl
    - Altun, Safali, Orhan, Ayhan ☆ İnegöl
  - Beyzade ☆ Köyde
    - Hilmi ☆ FRANSA
    - Zikri (DDY Memuru) ☆ AYDIN
- Hamza > ☆ Köyde
  - Mülazim ☆ Köyde
    - Cengiz, Şemsettin ☆ HOLLANDA
  - Vezir (Oğlu Yok) ☆ Köyde

DEMİRCİ

- Habip > ☆ Köyde
  - Aydın (Demirci) ☆ Köyde
    - İlimdar (Demirci) ☆ Posof
      - Temindar (Marangoz) ☆ Posof
    - Alimerdan ☆ FRANSA
    - Özdemir ☆ ALMANYA
    - Aydemir ☆ Köyde

CENGİZ

- Kadir > ☆ Köyde
  - Alaattin, Sebahattin, Rahim ☆ ESKİŞEHİR
- Aslan > ☆ Köyde
  - Nurettin, Surettin, Selahattin ☆ İZMİR

SEFİLLER
Aldıkları Soyadları
SERT

- Reşit > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Hanteher (Sağlık Mem.) ☆ MERSİN
  - Bedir ☆ Köyde
    - Naim ☆ Hereke
  - Hüseyin ☆ Hereke
  - Binali, Osman ☆ Kağızman
  - Alişan, Hürişan (1926'da gitmişler) ☆ ÇORUM

KAPOLAR
Aldıkları Soyadları
ÇELİK - CİHANGİR

ÇELİK

- Ağali > ☆ Köyde
  - Muhtes ☆ Köyde
    - Zihni, Fikri ☆ İSTANBUL
- Sabit > ☆ Köyde
  - Casim, Memedali ☆ Bilecik
- Cumi > ☆ Köyde
  - Fehmi ☆ Köyde

CİHANGİR

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Kerim ☆ Köyde
    - Ganim, Hazim ☆ Gebze

HASRETGİL
Aldıkları Soyadları
ÖNAL

- Hasret > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Merdali, Şahali, Yılmaz, Koçali ☆ ALMANYA
  - Rızali (Nalbant) ☆ Köyde
    - Enis (Maliyeci) ☆ ANKARA
    - Zülali ☆ FRANSA
    - Tekin (DDY Memuru), Zeki ☆ Gölcük

DAVUTLAR
Aldıkları Soyadları
KAYA

- Davut > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Temür (Marangoz) ☆ Köyde
      - Timur (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Sancak ☆ ALMANYA
      - Fevzi (Hizarcı), Remzi ☆ İnegöl
      - Fedli (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Remiz (Oğlu Yok) ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Köksal (Esnaf) ☆ Posof
    - Kaya (Öğretmen) ☆ KARS
      - Orhan (Maliyeci) ☆ KARS
      - Ayhan (Öğretmen) ☆ ANKARA
      - İlhan (MKE'de memur) ☆ ANKARA
    - Eflatun (Öğretmen) ☆ KARS
      - Muzaffer (Öğretmen) ☆ KARS
    - Züfer ☆ Köyde
      - Recep ☆ FRANSA
    - Nüfer ☆ Köyde
      - Davut, Arif ☆ ALMANYA

DURAKGİL
Aldıkları Soyadları
EKİCİ

- Durak > ☆ Köyde
  - Turhan ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Erbaa
      - İslam, İsabali, Temindar ☆ Erbaa
  - Dursunkaya ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Erbaa
  - Ali (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Selim, Seyfet (Enişteleri) ☆ Alaca/ÇORUM

SADIKLAR
Aldıkları Soyadları
KILIÇ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ İnegöl
    - Aydemir, Aytekin ☆ İnegöl

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar	Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Altun Ataman	1925 - 1928	16. Muhittin Atalay	1940 - 1944
2. Teyfik Bey (Emekli Yzb.)	1928 - 1931	17. Kaya Kaya	1944 - 1965
3. Teyfik Bey'in Hanımı	1928 - 1931	18. Kemal Erdem	1948 - 1949
4. Dursun Bey	1931 - 1932	19. Selahattin Dülger	1949 - 1951
5. Süleyman Bey (Şavşatlı)	1931 - 1932	20. Fazli Üzüm	1957 - 1978
6. Cemil Turgut	1931 - 1938	21. Yavuz Subaşı	1965 - 1968
7. Şemsettin Ataman	1932 - 1934	22. Eşref Uzun	1966 - 1977
8. Cemal Özer	1934 - 1935	23. Aydemir Şan	1967 - 1968
9. Sümmani Şentürk	1934 - 1935	24. Yaşar Yılmaz	1968 - 1973
10. Muharrem ..... (Kars'lı)	1935 - 1936	25. Metin Üzüm	1973 - 1975
11. Emin Oğuz (Artvin'li)	1936 - 1938	26. Vahit Burcu	1975 - 1977
12. Mehmet Bey (Şavşat'lı)	1937 - 1938	27. Hüseyin Usanmaz	1977 - 1982 Devam
13. Vahti Bey (Balıkesir'li)	1938 - 1939	28. Sevginur Bilgi	1978 - 1979
14. Aziz Öztürk	1939 - 1940	29. Muammer Yıkılmaz	1979 - 1982 Devam
15. Kâmil Yıldırım	1939 - 1965	30. Burhanettin Çelik	1981 - 1982 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Altun Ataman	1925 - 1930
2. Abbas Akbulut	1930 - 1936
3. Binali Yıldız	1936 - 1940
4. Ahmet Bilgi	1940 - 1950
5. Aziz Akdeniz	1950 - 1972
6. Fahri Topçu	1972 - 1974
7. Paşali Koçak	1974 - 1976
8. Müslüm Unat	1976 - 1977
9. Şahpender Öztürk	1977 - 1977
10. Şinasi Gümüş	1977 - 1989
11. Nusrettin Taşdemir	1989 - 1995 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mehemmet Akbulut	1920 - 1926
2. Hasret Önal	1926 - 1936
3. Aslan Cengiz	1936 - 1938
4. Mustafa Akbulut	1938 - 1939
5. Casim Öztürk	1939 - 1950
6. Seyfet Güney	1950 - 1953
7. Temür Kaya	1953 - 1954
8. Bektaş Akdeniz	1954 - 1957
9. Şahmerdan Öztürk	1957 - 1960
10. Şevket Çayır	1960 - 1963
11. Zeynullah Çoban	1963 - 1968
12. Rasim Demir	1968 - 1976
13. Halim Özer	1976 - 1981
14. Yılmaz Gümüş	1981 - 1989
15. Şemsettin Coban	1989 - 1995 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Kâmil Yıldırım (Eğitmen)
2. Mukaddim Yıldırım
3. Şemsettin Ataman
4. Müslüm Çoban
5. Mevlüt Çoban (Eğitmen)
6. Kaya Kaya
7. Fazli Üzüm
8. Dursun Altun
9. Eflatun Kaya
10. Timur Kaya
11. Nurettin Aslan
12. Tahsin Bilgi
13. Muzaffer Kaya
14. Ayhan Kaya
15. Fedli Kaya
16. Safali Aksoy
17. Salih Gemici
18. Sebahattin Altun
19. Metin Üzüm
20. Seyfettin Üzüm
21. Cahit Çayır

MEMURLAR

1. İlhan Kaya (MKE)
2. Tekin Önal (DDY)
3. Seddi Kayabaşı (DDY)
4. Şemsi Kayabaşı (DDY)
5. Zikri Akdeniz (DDY)
6. Naim Sert

POLİS

1. Memet Dülger

DOKTOR

1. Cengiz Ataman

SAĞLIK MEMURU

1. Hanteher Sert

ECZACI

1. Yaşar Koşar

HOCALAR

1. Mehemmet Ataman
2. Abbas Akbulut
3. Altun Ataman
4. Habip Demir
5. Ahmet Üzüm
6. Emrullah Üzüm
7. Binali Yıldız
8. Zekeriya Yıldız
9. Aziz Akdeniz
10. Mukaddim Yıldız
11. Kâmil Bilgi
12. Laçin Bilgi
13. Mikail Şanlı
14. Güli Aslan
15. Necati Öztürk
16. Mustafa Çoban
17. Mükerrem Demir
18. Refik Gümüş
19. Emrullah Üzüm

MÜHENDİSLER

1. Fevzi Dülger (İnş Müh.)
2. Kâmil Bilgi (Ziraat Müh.)
3. Rasim Özdemir (Fizik M.)
4. Özay Özdemir (Fizik M.)
5. Öztekin Özdemir (B.Sayar)
6. İsmail Özdemir (Elkt.M.)
7. Atilla Ataman (Elkt. M.)
8. Dursun Gümüş (Zir. M.)

MALİYECİLER

1. Orhan Kaya
2. Enis Önal
3. Teyfik Bulut
4. Sebahattin Şeker

HUKUKÇULAR

1. Erol Orhan (Hakim)
2. Vasip Işık (Avukat)
3. Evin Üzüm (Hakim)

SUBAY

1. Gültekin Üzüm

BANKACILAR

1.Sümmani Kayabaşı
2. Fazil Çayır

GÜMRÜK MEM.

1. Sedrettin Ataman
2. Emrullah Akbulut

VETERİNER S. M.

1. Yasin Demir

ZANAATKARLAR

1.Aydın Demirci (Demirci)
2. İlimdar Demirci (Demirci)
3. Temindar Demirci (Marangoz)
4. Selver Demir (Marangoz)
5. Şahpender Öztürk (Marangoz)
6. Müseddim Yıldız (Marangoz)
7. Temar Kaya (Marangoz)
8. Fevzi Kaya (Hizarcı)
9. Sabri Kayabaşı (İnşaatçı)
10. Rızali Önal (Nalbant)
11. Rasim Demir (Nalbant)

ÇALGICI

1. Efrail Kiraz

ESNAFLAR

1. Köksal Kaya (Nalburacı)
2. Aslan Altun (Manifatura)
3. Tacettin Altun (Beyaz eşya)

ŞAİRLER

1. Altun Ataman
2. Şemsettin Ataman
3. Cengiz Ataman

GAZİLER

1. Aziz Akdeniz	1311	İst. Hrb.
2. Yakup Gürler	1312	İst. Hrb.
3. Hüseyin Sert	1311	İst. Hrb.
4. Temcit Şanlı	1313	İst. Hrb.
5. Vehbi Üzüm	1317	İst. Hrb.

KAYINLI (Şulgavur)

Kayınlı'nın Dağı, kayınlık meşe,
Kurulmuş Cabuk'ta, çayırlık döşe,
Temizdir insanı, sanki bir şişe,
Her köyden çok güzel, şivesi vardır.

CAMİİ : 1960 yılında köy tarafından betonarme, sac çatılı olarak yapılan Caminin, yanına 1993 tarihinde, Adil Önder tarafından tuvaletler ve avlusunda abdestlikler yaptırıldı.

OKUL : 1. 1938 yılında, tek sınıflı, 1944 yılında 5 sınıflı İlkokula müsait Okul Bınası, köy tarafından, taş duvar, ağaç çatılı olarak yaptırıldı.
2. 1968 yılında Devlet tarafından, betonarme ve sac çatılı olarak yaptırılan Okul Binasının yanına bir de Lojman yaptırıldı.1939 yılına kadar, Köy Odalarında ve Okul Binasında Halk Okulları devam etti. 1939-40 Öğretim Yılında, Eğitmenli İlkokul açıldı. 5 sınıflı İlkokul; 1946 yılında açıldı.

İÇME SUYU : 1. Daha önceleri, köy etrafındaki küçük kaynak sularından ve derelerden alınan sular kullanılmakta idi. 1956 yılında, Devlet-Köy işbirliği ile, demir borularla, köye getirilen su 1 yerde akıtıldı.1976 tarihinde Beyazkayın Pınar'ından Devlet tarafından getirilen su köyde 3 yerde akıtıldı.

YOL : 1. 8 köyün kurduğu Yol Yaptırma Derneği'nin, Kodiyan'dan Devlet-Dernek İşbirliği ile yaptırdığı yol; 1966 tarihinde köye getirildi. 1967-1968 tarihinde de, Binbaşı-eminbey üzerinden gelen yol yapılarak tamamlandı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1984 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : En meşhur olan kaynak suyu, Beyazkayın Pınarı'dır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Samisevre ve Cabuk Mevkilerinde iki küçük göl vardır. Her ikisinde de, hasır dokumada kullanılan Cil denen ot yetişmektedir.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : 1. Linyit Kömür zuhuru; Köyün Güneyinde, Buçe Mevkiindeki Memet Korkmaz'a ait tarlanın tabanındadır.

KORU : Köyün Güneyinde, Kohucuvar(Uc)Tepesi'nin, Kuzeydoğu yamacında, karışık ağaçlardan oluşan geniş bir korusu vardır. Bu korudaki Ormangülü sayesinde, Horoz (Yaban Tavuğu) barınmaktadır.

TARİHİ KALINTILAR : 1. Harabeler : a) Samisevre, b) Loman,c) Beyazkayın adlı üç köy harabesi vardır. Zamanla halk bunların taşlarını sökerek evlerinde, Cami duvarlarında, Okul yapımında kullanmışlardır. Harabelerin temelleri belirli şekilde duruyor.

KANAL : Okulun yanındaki Sadık'ın evlerinden geçen, yeraltı, taş duvarlı bir kanal vardır.

MEZARLIK : Toplu haldeki mezarlıklar, 1985 tarihinde ihata edildi.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin,13 Km. Kuzeyinde, Koduyan(Uc)Tepesi'nin Kuzey yamacının devamı olan, Kuzeye meyilli, iki derenin sınırladığı düzlükte kurulmuştur. Güney-batısındaki köye ait, kayınlık korusu, Taşkıran'a ait Ziyaret Çamlığı ve Doğu-

sundaki Kalkankaya fidanlıkları ortasında, açık bir alan görünümündedir. Eminbey ve Kodiyan yolları bu köyden geçer. Sesödile de yaylaları var. Fakat, yaylaya çıkmazlar. İlçe Merkezi, Çayırçimen, Gönülaçan, Kalkankaya ve Taşkıran köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :1. Şulgavur Köy adının nereden geldiği kesin bilinmemektedir. Rivayete göre buraya ilk yerleşen adamın adı Şuğli imiş. O adamın adına izafen Şulgavur denmiş.
2. KAYINLI Köy adı ; Köyün Güneybatısındaki, kayınlık meşeye izafen verilmiştir.

KÖYÜN KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, burası çok eski yerleşim yerlerinden birisi olduğu kesindir. Ancak, bugünkü köyü oluşturan ailelerin geliş durumları nazara alındığında, köyün genç bir kuruluşa sahip olduğu anlaşılmaktadır. Anlatıldığına göre;1800 lü yılların başında, TOPÇUGİL (SELEH HOCAGİL) Kalkankaya Köyü'nden gelerek, orman içi olan bu yere ev yapmışlar. Daha sonra diğer aileler, genellikle Ahıska'nın köylerinden gelerek burada ormandan açtıkları yerlerde evler yapıp, tarlalar oluşturmuşlar. Böylece köy kurulmuş olmuş.

KURUCU AİLELER

1. HACI MEDETLER : Ahıska - Lelvan Köyünden, gelmişler.1850 li yıllarda Oltu'ya gitmişler. Ruslar çekilince tekrar köye gelip yerleşmişler. Bir kolları Oltu'dadır.
2. TOPÇULAR (SELEH HOCAGİL) : Posof - Kalkankaya Köyü'nden ilk gelmişler. (Köye ilk gelen aile bunlardır)
3. ÇANTALAR (KAYA OĞULLARI) : Ahıska - Abastuban Köyünden gelmişler.
4. NANOLAR (SELEH OĞULLARI) : Ahıska - Bolacur Köyünden gelmişler.
5. ALİ BUROLAR : Ahıska - Bolacur Köyünden gelmişler.
6. ARİF USTALAR : Ahıska'dan gelmişler
7. MUSA HOCAGİL : Ahıska - İriçala Köyünden gelmişler.

HACI MEDETLER

Aldıkları Soyadları
ÖNDER

- Hc. Medet (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ağalı (Hoca) ☆ Köyde
    - Şavki (Hoca) ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
        - Güven (Laborant) ☆ Söke
        - Cemisettin (Tacir) ☆ Köyde
          - Şahis (Nakliyeci) ☆ Köyde
        - Sinan (Tacir) ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
        - İmdat ☆ Köyde
        - İsmet, Metin ☆ İnegöl
      - Hilmi ☆ İZMİT
        - Ünal, Ünsal ☆ İZMİT
        - İsrafil (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Yener, Köksel ☆ İnegöl
    - Beşet (Hoca) ☆ Köyde
      - Nafiz ☆ Posof
        - Fikret ☆ ALMANYA
          - Adil ☆ ALMANYA
        - Miktat ☆ İSTANBUL
        - Hikmet, Selahattin, Reşat ☆ Posof
        - Feramuz (Terzi) ☆ Posof
        - Erol ☆ Posof
        - Necati, Abdurrahman, İbrahim ☆ Karamürsel
      - Mustafa ☆ Posof
        - Yaşar ☆ İSTANBUL
    - Haşim (Hoca), Ridvan (Hoca), Sefer (Hoca) 1878'de ☆ Mecidözü

TOPÇULAR (Seleh Hocagil)

Aldıkları Soyadları
TOP - TAŞDEMİR - BULUT
ŞİMŞEK - POLAT

TOP

- Seleh (Hoca) > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Şemsettin (Nakliyeci), İlhan ☆ Köyde
      - Saim ☆ İSTANBUL
    - Hamdi, Fazil ☆ Etimesgut
    - Müftü, Lütfü ☆ Köyde
  - Mustafa (Hoca) ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
  - Işık ☆ Köyde
    - Feramuz ☆ Köyde

TAŞDEMİR

- Muhittin > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - Dursunali, Nusrettin (Hoca) ☆ Köyde
    - Sedrettin ☆ İnegöl
  - Mihrali ☆ BURSA
    - Selver, Enver ☆ BURSA

BULUT

- Işık > ☆ Köyde
  - İzahar, Şahset, Fahrettin ☆ Köyde

ŞİMŞEK

- Kasım (Hoca) > ☆ Köyde
  - Feramuz (Hoca) ☆ Köyde
    - Mahmut., Necmi, Mansur, Maksut ☆ BURSA
  - Hafiz ☆ İnegöl
  - Memet ☆ BURSA

POLAT

- Işık > ☆ Köyde
  - Faik (Hoca) ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ ANKARA
      - Zeki (Bankacı), Remzi (PTT) ☆ ANKARA
  - Sultan ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Şemsi ☆ İZMİR
      - Alaattin ☆ İSTANBUL
      - Fahrettin ☆ Karacasu

ÇANTALAR (Kaya Oğulları)

Aldıkları Soyadları

KAYA

- Kaya > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Resul ☆ Köyde
      - Zülali, Firgani, Ağali, Gülali ☆ BURSA
    - Kasım ☆ Köyde
      - Durmuş, Yalçın ☆ BURSA
    - Misbah ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ BURSA
    - Rasim ☆ Köyde
  - Sadık ☆ Köyde
    - Fethullah ☆ Köyde
      - Reis, Cengiz ☆ ANKARA
    - Bediş ☆ ANKARA
    - Tefo ☆ BURSA

NANOLAR (Seleh Oğulları)

Aldıkları Soyadları

GÜRLER - KAÇMAZ - ÖZVERİ - CİHANGİR

GÜRLER

- Seleh > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Memet ☆ ANKARA
      - Müslüm, Şeref ☆ Köyde
    - Feyzul ☆ Köyde
      - Rıza, Mukaddim ☆ ANKARA
      - Alaattin ☆ İnegöl
    - Nazim (Hoca) ☆ Köyde
      - Milez, Nevzat, Cevat ☆ İnegöl
      - Kâzım (Öğretmen) ☆ SAMSUN

KAÇMAZ

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Eşref ☆ Köyde
    - Karabey ☆ Köyde
      - Sıddık, Yavuz ☆ İnegöl
      - Cevdet ☆ Köyde
    - Kerem ☆ Köyde
      - Necdet, İlhan, Neşat ☆ İSTANBUL
    - Kibar ☆ Köyde
      - Memet, Ferit, Müfit ☆ İSTANBUL

ÖZVERİ

- Seleh > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Celali (Hoca) ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ İSTANBUL
      - Hayrettin, Tufan ☆ Edremit
      - Nurettin (Öğretmen) ☆ Armutlu
    - Memmet (Marangoz) ☆ Köyde
      - Recep (Marangoz) ☆ Köyde
      - Tahsin, Ali ☆ İnegöl
    - Merdali ☆ Köyde
      - Şemsettin, Kurşun ☆BURSA
      - Yüksel ☆ İnegöl

CİHANGİR

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Köyde
      - Suat (Subay) ☆ ANKARA

ALİBUROLAR (Nanolar'dan)

Aldıkları Soyadları

ÖZDEMİR - YILDIZ

ÖZDEMİR

- Ali > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Seyful ☆ Köyde
      - Rahim, Fahri (Hoca), Refik ☆ İZMİR
      - Gafur (Esnaf) ☆ Söke
    - Rüştü ☆ Köyde
      - Melikşah ☆ Söke
    - Emrullah ☆ Köyde
      - Teyfik (Hizarcı) ☆ İZMİR
    - Cemil ☆ Köyde
    - İznullah ☆ Köyde
      - Sultan, Taceddin ☆ İnegöl
      - Safali ☆ Köyde

YILDIZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Ellez (Çerçi) ☆ Köyde
      - Yılmaz ☆ İSTANBUL
      - Balabey ☆ BURSA
      - Alibey ☆ Köyde
    - İlyas ☆ Köyde
      - Niyaz ☆ BURSA

ARİF USTALAR

Aldıkları Soyadları

KORKMAZ - YILDIRIM

KORKMAZ

- Arif > ☆ Köyde
  - Şedimen ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Nazilli
  - Latif ☆ Köyde
    - Şehmeni, Sümmeni, Memet ☆ İnegöl
    - Adnan ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
        - Meydan, Fariz, Haydar ☆ Nazilli
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Enver ☆ BURSA
    - Mehdi ☆ Köyde
      - Cemender, Hükümdar, Teminder ☆ BURSA

YILDIRIM

- Hürişan (Çerçi) > ☆ Köyde
  - Bedel ☆ Köyde
    - Dursun ☆ BURSA
  - Eflet (Çerçi) ☆ Köyde
    - Fehret (Tüccar) ☆ Köyde
    - Efrail, Hüseyin ☆ BURSA

MUSA HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

AYDIN - ÇAKMAK - ÇELİK - BİLGİLİ

AYDIN

- Musa (Hoca) > ☆ Köyde
  - Rezak (Hoca) ☆ Köyde
    - Paşali (Eğitmen) ☆ İSTANBUL
    - Memet (Öğretmen) ☆ KARS
    - Hafiz ☆ BURSA
    - Vahi ☆ Köyde
    - Cemal ☆ İSTANBUL
  - Nezim ☆ Köyde
    - Ömer ☆ İSTANBUL

ÇAKMAK

- Muzaffer > ☆ Köyde
  - Ahmet (Çerçi) ☆ Köyde
    - Murat, İlim ☆ Köyde

ÇELİK

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Müştebe ☆ Köyde
    - Eflatun, Mükerrem, Ekrem ☆ BURSA
  - Aziz ☆ Köyde
    - Temel, Kemal, Kâmil ☆ BURSA
    - Kerim (40 yıllık Korucu) ☆ Köyde

BİLGİLİ

- İsmail > ☆ Köyde
  - Ramiz, Memedali, Vasip ☆ BURSA

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Paşali Aydın	1940 - 1949
2. İsrafil Önder	1946 - 1955
3. Emirhan Sarıpolat	1951 - 1978
4. Beşir Vural	1956 - 1960
5. İsrafil Önder	1967 - 1973
6. Fahrettin Sucu	1956 - 1959
7. Nizali Kale	1955 - 1961
8. Turgut Sayılır	1964 - 1968
9. Mülazim Coşkun	1965 - 1970
10. Hüseyin Usanmaz	1971 - 1973
11. Hulusi Demirel	1973 - 1981 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Fethullah Kaya	1923 - 1930
2. Ahmet Gürler	1930 - 1940
3. Nafiz Önder	1940 - 1950
4. Mustafa Önder	1950 - 1957
5. Hilmi Önder	1957 - 1963
6. Kâzim Cihangir	1963 - 1968
7. Şerafettin Gürler	1968 - 1984
8 .Cemasettin Önder	1984 - 1987
9. Selim Çelik	1987 - 1989
10. Şerafettin Gürler	1989 - 1990
11. İmdat Önder	1992 - 1996 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Ağali Önder	1890 - 1910
2. Musa Aydın	1910 - 1920
3. Beşet Önder	1920 - 1935
4. Kasım Şimşek	1935 - 1945
5. Nazım Gürler	1945 - 1960
6. Ramiz Bilgili	1960 - 1972
7. Hazım Yıldız	1972 - 1981
8. Sıddık Tekin	1981 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Medet Önder
2. Ağali Önder
3. Şavki Önder
4. Beşet Önder
5. Haşim Önder
6. Ridvan Önder
7. Sefer Önder
8. Seleh Top
9. Mustafa Top
10. Kasım Şimşek
11. Feramuz Şimşek
12. Faik Polat
13. Musa Aydın
14. Rezak aydın
15. Nazim Gürler
16. Celali Özveri
17. Fahri Özdemir
18. Nusrettin Taşdemir

ÖĞRETMENLER

1. Paşali Aydın
2. İsrafil Önder
3. Memet Aydın
4. Kâzim Gürler
5. Nurettin Özveri
6. Abdurrahman Önder

BANKACI

1. Zeki Polat

PTT'Cİ

1. Remzi Polat

SUBAY

1. Suat Cihangir

LABORANT

1. Güven Önder

HİZARCI

1. Teyfik Özdemir

TERZİLER

1. Feramuz Önder
2. Reşat Önder
3. Hikmet Önder
4. Erol Önder
5. Necati Önder

ÇERÇİLER

1. Ellez Yıldız
2. Hürişan Yıldırım
3. Eflet Yıldırım
4. Ahmet Çakmak

NAKLİYECİLER

1. Şemsettin Top
2. Şahis Önder

MARANGOZLAR

1. Memmet Özveri
2. Recep Özveri
3. Ramiz Bilgili
4. Karabey Kaçmaz

ESNAFLAR

1. Gafur Özdemir
2. Nafiz Önder
3. Mustafa Önder
4. Hikmet Önder
5. Reşat Önder

HAYVAN TACİRLERİ

1. Yusuf Önder
2. Sinan Önder
3. Fehret Yıldırım
4. Camisettin Önder

KORUCULAR

1. Alaattin Polat
2. Kerim Çelik (40 yıllık Korucu)

GAZİLER

1. Müştebe Çelik 1323 Dersim H.
2. Muzaffer Çakmak 1313 Gürcü H.
3. İbrahim Çakmak 1314 Gürcü H.
4. Laçin Gürler 1929 Kore H.

KIR-DAMALA

Kır Köyü, meşenin içinde durur
Dağdan gelip geçen, yolcuyu korur,
Ulgar'dan aşanlar, bu köyü bulur,
Bekçinin elinde asası vardır.

Damala kayada büyütür kayın,
Bunu da çok iyi köylerden sayın,
İnsanı iyi de, öküzü hayın,
Çiftçinin elinde, sopası vardır.

CAMİ : 1. Kır Mahallesi'nde, 1967 tarihinde betonarme bir Cami yapıldı.
2. Damala Mahallesi'nde,1975-1976 tarihinde betonarme bir Cami yapıldı. Daha önceleri, toplu ibadetler, köy odalarında yapılırdı. Cuma ve Bayramlar için komşu köylere gidilirdi.

OKUL : 1. Kır Mahallesi'nde 1954-1955 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul açıldı. 1975 yılına kadar Köy Odaları'nda tedrisat yapıldı. 1975 yılında Devlet- Köy İşbirliği ile betonarme ve çatılı, Lojmanlı bir Okul binası yapıldı.
2. Damala Mahallesi'nde, 1969 yılında 5 sınıflı İlkokul açılımış, 1978 yılına kadar Köy Odalarında tedrisat yaplmıştır. 1978-79 Öğetim yılında Devlet tarafından betonarme, çatılı ve Lojmanlı bir Okul Binası yapıldı.
Her iki mahallede de bu tarihlerden önce, çocuklar komşu köylerin İlkokullarına gidip geliyorlardı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri köyün etrafındaki kaynak ve akarsulardan taşınan sular içilmekte idi.
2. Kır Mahallesine; 1973 - 1974 yıllarında, Meskallık ve Kâtip Pınarlları'ndan plastik boru ile getirilen su mahallenin ortasında akıtıldı. Şimdi de evlere alınıyor.
Damala Mahallesi'nde; 1979 yılında Secinge Pınarı'ndan, plastik boru ile getirilen su içilmektedir.

YOL : Damala Mahallesi, Posof Şosesinin yakınındadır. Kır Mahallesi'ne yol,1982 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : Her iki mahalleye de 1982 tarihinde verildi.

TELEFON : Kır Mahallesi'ne; 1987 tarihinde verildi. Damala Mahallesin'e; 1991 tarihinde verildi.

İMAM EVİ : Kır Mahallesi'nde, Köylü tarafından, betonarme olarak,1986 tarihinde yapıldı.

KAPLICA : Kır Mahallesi'nin Güneyinde, Kergele Mevkiindeki serin ve ekşimtrak su, Romatizmal ağrılara ve kaşıntılara iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur .

MADENLER : Yoktur.

TARİHİKALINTILAR : 1. HARABELER : Damala Mahallesi'nin olduğu yer eski köy harabelerinin olduğu yerdir. Köyde Hamam ve At Tavlası kalıntıları halen belirli şekildedir.
2. KANAL a) : Memet Özcan'ın bahçesi ve Köye giden yolun yanıbaşından uzanan bir yeraltı kanalı var. Ayrıca Ulgar Dağı yamaçlarındaki bir pınardan su getirilmekte kullanılan ağaç ve kil borulara rastlanmaktadır.
3. GORHANA : Şimdiki Okul Binasının olduğu yerde.
4. DUVARLAR : Köyün etrafında kazıldığı zaman, yontma taş duvarlar çıkmaktadır.
5. ZİYARET : Köyün Doğusunda, Meydanlar mevkiinde, İnce mezarlıktaki TEK MEZAR (Baş taşının sarık kısmı kırık) yatır olarak ziyaret edilmektedir.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin 7 Km. Güneyinde,Posof - Ardahan Şosesinin geçtiği yol kıyısında, Ulgar Dağı'nın Kuzey yamacının, Doğuya meyilli eteğinde kurulmuştur.

Kuzeyinden Posof Çayı geçer. köyün Güney ve Kuzeyindeki yamaçlar; karışık ağaçlardan oluşan meşeliktir. Ekenek alanlarındaki Yabanı meyve ağaçlarıyla, Meşelik sahalar; Köyü bir park görünümüne sokmaktadır. İki mahalle halindeki bu köyün, Ulgar Dağı'nın Kuzey yamaçlarında yaylaları da var. Köy, Söğütlükaya, Özbaşı, Çakırkoç, Asmakonak ve Çamyazı Köyleriyle sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : DAMALA adı : Damal, Damalı gibi Öztürkçe kelime kökeninden geldiği bilinmektedir. KIR adı ise, yine Öztürkçe bir kelimedir. Köyün ilk adı DAMALA iken, KIR Mahallesi ile bir muhtarlık haline getirilince, Köyün adı: KIR-DAMALA olarak tescil edilmiş.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar, çekişmesiz olarak göstermektedir ki; Burası eski bir kasaba imiş. Sahiplerinin niçin ve nereye gittikleri bilinmiyor. Ancak, anlatılanlara göre bilinen şudur ki; Buraya ilk gelen iki avcı, ormanlık içinde birkaç harabe görüyorlar. İçmeye yetecek kadar su da olunca, evlerini getirip bu harabeleri şenlendiriyorlar. Daha sonra gelen aileler de ormandan açtıkları yerlerde evler yapıp tarlalar açarak bugünkü köyü kuruyorlar.

KURUCU AİLELER

DAMALA MAHALLESİ :

1. KÖLELER : Ahıska - Edigön Köyü'nden gelmişler
2. İZZETLER : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.
3. ŞERİFLER : Acara'dan, Kol Köyüne, Kol Köyü'nden de buraya gelmişler.
4. KARA MEMETLER : Posof - Çakırkoç Köyü'nden gelmişler.
5. BEĞLER : Posof - Söğütlükaya Köyü'nden gelmişler.
6. ÇEREKLER : Acara'dan gelmişler.

KIR MAHALLESİ :

1. SÜLEYMANLAR : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.
2. LOMANLAR : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.
3. HEÇERLER : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.
4. TAŞÇILAR : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.
5. ÇİBİLER : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.

KÖLELER
Aldıkları Soyadları
AKTAN

• Dursun >	☆ Köyde
├Mürsel	☆ Köyde
│ ├ Halis	☆ Köyde
│ │ ├ Orhan (Elektrik Müh.)	☆ İSTANBUL
│ │ ├ Ayhan	☆ İZMİT
│ │ └ Gökhan, Necmettin	☆ Köyde
│ └ Muhlis	☆ İSTANBUL
├Hüseyin	☆ Köyde
│ ├ Hamdi	☆ Köyde
│ │ ├ Halim	☆ İSTANBUL
│ │ └ Yazdan	☆ Köyde
│ └ Mükerrim	☆ Köyde
│ └ Gökşin, Solmaz, Savaş	☆ Köyde
├Mülazim	☆ Köyde
│ └Yasin, Tahsin	☆ ZONGULDAK
├Nezir	☆ Selim/KARS
└Fazil	☆ İnegöl
└ Öztürk (İnş. Müh.)	☆ HOLLANDA

İZZETLER
Aldıkları Soyadları
AKYÜZ

• İzzet >	☆ Köyde
├ Mehdi	☆ Köyde
│ └ Nurettin	☆ ALMANYA
│ └ Necattin	☆ Köyde
└ Efrail	☆ Köyde
├ Rahim	☆ ALMANYA
└ Cemal	☆ Köyde

ŞERİFLER
Aldıkları Soyadları
ÇAĞLAYAN

• Şerif >	☆ Köyde
└ Sait	☆ Köyde
└ Mevlüt	☆ Köyde
└ Nuri	☆ Köyde
└ Mustafa	☆ Köyde
├ Yüksel	☆ BURSA
└ Taner	☆ Köyde

Teyfik ☆ Köyde
- Bedel ☆ Köyde
- Mürtez ☆ ZONGULDAK
- Zeker, Polat (Öğretmen) ☆ BURSA

KARA MEMETLER

Aldıkları Soyadları

POLAT

- Memet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - İdris ☆ Köyde
        - İsrafil ☆ Köyde
        - Maksut ☆ İSTANBUL
        - Reiz ☆ Suluova
  - Akif ☆ Köyde
    - Alişan, Melikşah, Miktat ☆ Köyde

BEĞLER

Aldıkları Soyadları

AYTAN

- Şakir > ☆ Söğütlükaya
  - Sırrı ☆ Söğütlükaya
    - Ali ☆ Köyde
      - Atif ☆ ALMANYA
      - Atila (Polis) ☆ İZMİR

ÇEREKLER

Aldıkları Soyadları

ÖZCAN

- Osman > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Aytekin ☆ Köyde
      - Turgay, Oğuz ☆ İSTANBUL
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Alaattin (Öğretmen), Fevzi ☆ İSTANBUL
    - Nusret, Nevzat ☆ İSTANBUL
    - Selahattin ☆ ALMANYA
  - Kurban ☆ Köyde
    - Nizamettin, Fahrettin ☆ ARDAHAN
  - İsrafil ☆ ADANA

SÜLEYMANLAR

Aldıkları Soyadları

DOĞRUEL - YILDIRIM - KAYA - YILMAZ

DOĞRUEL

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Bedel ☆ Köyde
        - İsmet (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
        - Ahmet ☆ İNGİLTERE
      - Hafiz ☆ Köyde
        - Mustafa, Zeki ☆ İSTANBUL
      - Yahya ☆ Köyde
        - Merdin ☆ ZONGULDAK
        - Metin, Veysel ☆ İSTANBUL
    - Bahri, İznullah ☆ İSTANBUL

YILDIRIM

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Hazık ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
        - Cahit, Nahit ☆ BELÇİKA
        - Mikail ☆ BURSA

☆ ANKARA
- Reis (Polis), Hayrettin
- Ramiz ☆ İSTANBUL
- Halis ☆ Köyde
- Eflatun ☆ Köyde
  - Cemil, Celil, Halil ☆ BELÇİKA

KAYA

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Abdi ☆ Köyde
    - Mehti ☆ Köyde
      - Dursun, Yusuf ☆ Köyde

YILMAZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Halil (6 yıl Gılavalık yapmış) ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Halit ☆ Sarıkamış
        - Gülpaşa ☆ İnegöl
      - Kamber ☆ Sarıkamış
        - Cavit, Cevdet, Zeki, Vedat ☆ ALMANYA
      - Mansur ☆ Sarıkamış
        - Reşat, Mustafa, Yasin (Maliyeci) ☆ İnegöl
        - Erdinç (Maliyeci) ☆ İnegöl
      - Maksut ☆ Sarıkamış
        - Cengiz (Jeolog) ☆ BURSA
        - Casim ☆ Lüleburgaz
      - Necati ☆ ALMANYA

LOMANLAR

Aldıkları Soyadları

GÜNGÖR - DEMİREL - ERGÜN

GÜNGÖR

- Mirza (Hoca) > ☆ Köyde
  - Rasim ☆ Köyde
    - Süleyman, Osman ☆ İSTANBUL
  - Fazli, Selim, İsrafil ☆ İSTANBUL
- Teher, Firgani ☆ ARDAHAN
- Hamza > ☆ Köyde
  - Şahpender ☆ İSTANBUL

DEMİREL

- Loman > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde
      - Yaşar, Feyyaz, Halim ☆ İSTANBUL
      - Gafur ☆ FRANSA
    - Beşet ☆ Sarıkamış
      - Memduh, Yavuz, Kâzim, Yazdan ☆ Sarıkamış
    - İliyaz ☆ Köyde
      - Enver ☆ Köyde
        - Ekrem, Efsel (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Karabey (Hoca) ☆ Köyde
      - ☆ Digor
      - Necdet (PTT Müdürü)
      - Mustafa,İlhan, İsrail (Bil.Müh.) ☆ ALMANYA
      - İsa ☆ Köyde
    - Kadir ☆ Köyde
      - Yüksel, Yücel, Şadimen, Yunus ☆ İSTANBUL
      - Süleyman ☆ İSTANBUL

ERGÜN

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Ferman ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Seyfettin ☆ Köyde
        - Turgut (Gardiyan) ☆ ADAPAZARI
        - Yavuz, Selçuk ☆ İZMİR
        - Davut ☆ ANKARA
        - Turgay ☆ Köyde
      - Şehrali (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Cengiz ☆ ANKARA

- Şahpaz ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Halit (Banka Koruma Gör.) ☆ İSTANBUL
    - Orhan (İktisatçı) ☆ İSTANBUL
    - Fikret, Erol, Halim ☆ İSTANBUL
  - Kirman ☆ İSTANBUL
  - Nedim ☆ Köyde
  - Dilaver (Terzi) ☆ BURSA
- Feyzullah ☆ Köyde
  - Asker ☆ İZMİR
- Kadim (Şehit - Yunan Harbinde) ☆ .....
- Mahmut ☆ Hanak

HEÇERLER

Aldıkları Soyadları

TAŞÇI

- Şerif > ☆ Köyde
  - İdris ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Fevzi (Subay) ☆ BALIKESİR
      - Fezair ☆ İZMİR
      - Akın ☆ Köyde
  - Latif ☆ İZMİR
  - Faik ☆ Hanak

- Murat > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Binali (Gardiyan) ☆ Posof
  - Alisultan ☆ Köyde
    - Niyaz, Feyyaz, Cemil ☆ Köyde
    - Laçin, Yılmaz, Beşli ☆ Kuşadası
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Nuri ☆ARDAHAN
- Kâmil > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Hamza, Ejder, Nizamettin, Emirhan (Öğr.) ☆ ANKARA
    - Aliyar (Polis) ☆ KASTAMONU

TAŞÇILAR

Aldıkları Soyadları

UĞURLU

- Sefer > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Şevket, Melih ☆ BURSA
    - Mihrali ☆ Sarıkamış

ÇİBİLER

Aldıkları Soyadları

.....

- Recep (Sonsuz) ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
KIR MAHALLESİ	
1. Mirza Güngör	..... - 1940
2. Karabey Demirel	1940 - 1956
3. Bahri Doğruel	1956 - 1968
4. Memet Yaşar	1968 - 1981
5. Enser Özdemir	1981 - 1992 Devam
DAMALA MAHALLESİ	
1. Nurali Ulaş	1976 - 1990 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. İsmail Özcan	..... - 1940
2. İsmail Polat	1940 - 1950
3. Halit Yılmaz	1950 - 1958
4. Kajo	1958 - 1961
5. Şevket	1961 - 1963
6. Mehemmet Ergün	1963 - 1977
7. Karabey Demirel	1977 - 1984
8. Fazli Taşçı	1984 - 1989
9. Mustafa Çağlayan	1989 - 1992 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
KIR MAHALLESİ	
1. Dincer Duran	1969 - 1981
2. Vacit Kelebek	1979 - 1981
3. Şener Duran	1981 - 1994 (Okul kapandı)
DAMALA MAHALLESİ	
1. Cihangir Kömür	1969 - 1971
2. Nevzat Kartal	1971 - 1981
3. Turgay Çakıcı	1980 - 1981
4. Vedat Atalay	1979 - 1982
5. Ahmet Uzun	1981 - 1989
6. Servet çomoğlu	1983 - 1985
7. Yücel Özcan	1989 - 1995
8. Şükrü Bozyiğit	1996 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Emirhan Taşçı
2. Alaattin Özcan
3. İsmet Doğruel
4. Efsel Demirel
5. Şehrali Ergün
6. Polat Çağlayan
7. Cemil Yıldırım

HOCALAR
1. Mirza Güngör
2. Karabey Demirel
3. Bahri Doğruel
4. Halil Yılmaz

POLİSLER
1. Aliyar Taşçı
2. Atila Aytan
3. Reis Yıldırım

GARDİYANLAR
1. Turgut Ergün
2. Binali Taşçı

PTT MÜDÜRÜ
1. Necdet Demirel

MÜHENDİSLER
1. Orhan Aktan (Elkt. Müh.)
2. Öztürk Aktan (İnş. Müh.)
3. İsrail Demirel (Bil. Müh.)

SUBAY
1. Fevzi Taşçı

İKTİSATÇI
1. Orhan Ergün

TERZİ
1. Dilaver Ergün

GILAVA
Halil Yılmaz *(Rus idaresi döneminde, Beşet Bey ile birlikte, yörenin idare amirliğini yapmış.)*

ŞEHİTLER
1. Kadim Ergün	1310	İstk. H.
2. Hamza Güngör	1311	İstk. H.

GAZİLER
1. Haşim Taşçı	1310	İstk. H.
2. Mustafa Doğruel	1313	Gürcü H.
3. Nuri Taşçı	1312	Gürcü H.
4. İdris taşçı	1311	Gürcü H.
5. Teyfuk Çağlayan	1313	Gürcü H.
6. Muhittin Özcan	1312	Gürcü H.
7. Cevri Özcan	1313	Gürcü H.
8. Hüseyin Akça	1314	Gürcü H.
9. Hafiz Doğruel	1929	Kore
10. Yahya Doğruel	1929	Kore
11. Yücel Demirel	1953	Kıbrıs
12. Şadimen Demirel	1953	Kıbrıs

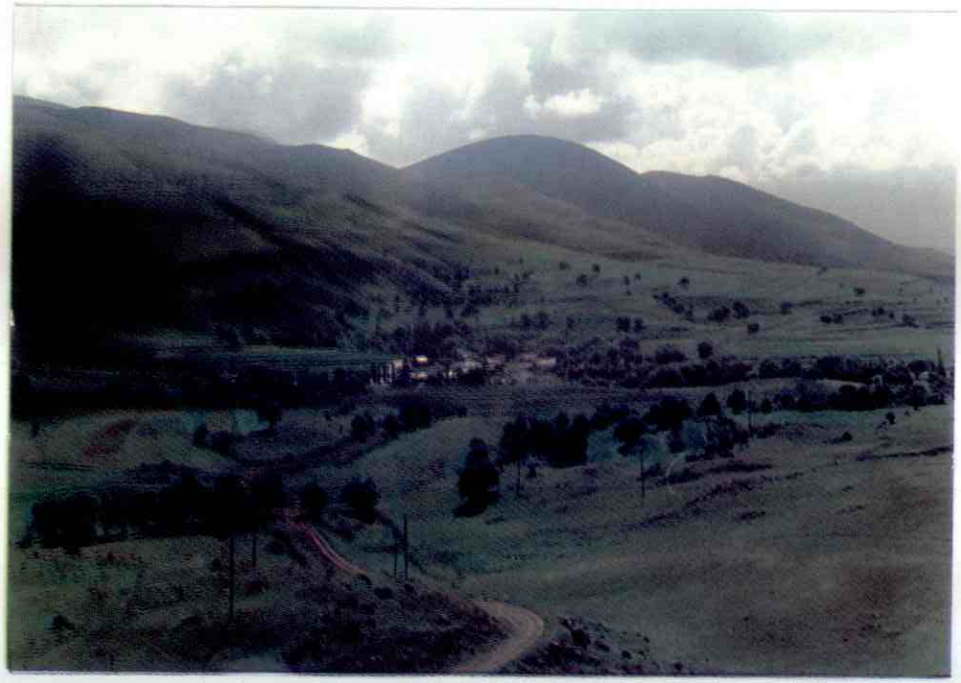

Günlüce Köyü'nden bir görünüm.

Gürarmut Köyü'nden bir görünüm.

Kapan Mahallesi'nden bir görünüm.

İncedere Köyü'nden bir görünüm.

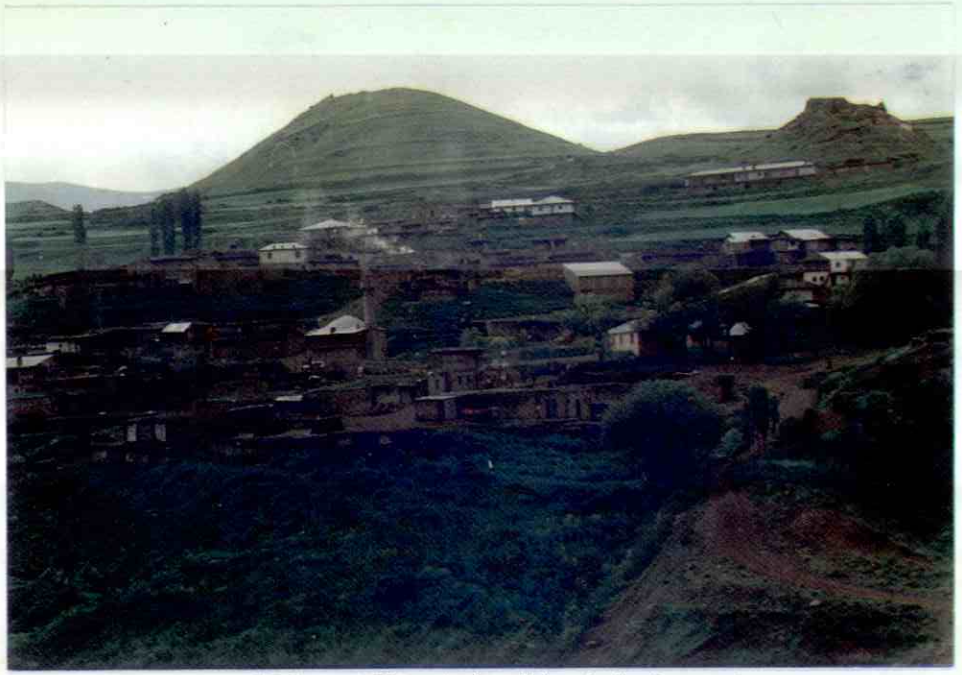

Kaleönü Köyü'nden bir görünüm.

Kalkankaya Köyü'nden bir görünüm.

Kayınlı Köyü'nden bir görünüm.

Kır - Damala (Kır) Köyü'nden bir görünüm.

KOL

Kol, birkaç mahalle, muhtarı birdir,
Meşesi, merası, çok iyi yerdir,
Yücedir yaylası, aşılmaz beldir,
Tarihte bir meydan savaşı vardır.

CAMİ : 1. 1807 Miladî (1223 Rumîl) tarihinde yapılmış, kara duvar, ahşap çatılı, eski Cami, Cami Mahallesi'ndedir.
2. 1970 tarihinde, betonarme, kubbeli ve minareli bir cami, iki mahallenin arasında köy tarafından yapıldı.
3. 1973 tarihinde, Aşağı Mahalle'de, betonarme, tabla beton örtülü bir Cami, köy tarafından yapıldı.

OKUL : 1. 1928 den itibaren, köy odalarında, 1938 tarihinde köylü tarafından yapılan Okul Binasında Halk Okulları devam etti.
2. 1939-1940 Öğretim Yılında, Eğitmenli İlkokul açıldı.
3. 1944 yılında, köy halkı yeniden geniş bir İlkokul Binası yaptı. 1944-1945 Öğretim Yılında da 5 sınıflı İlkokul açıldı.
4. Bugünkü İlkokul Binası ve Lojman,1966 tarihinde Devlet tarafından yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, köy etrafındaki kaynak ve akarsulardan alınan sular içiliyordu.
2. 1976 tarihinde, Devlet tarafından, plastik boru ile, Pınargöze ve Sığnigil mevkiindeki pınardan alınan su bütün mahllelere verildi. Şimdi herkez kendi evine aboneli su almaktadır.

YOL : 1977-1978 tarihinde yapıldı. Köprü de aynı tarihte yapıldı.

ELEKTRİK : 1987 tarihinde verildi.

TELEFON : 1983 tarihinde verildi.

SAĞLIKEVİ : 1968 tarihinde yapıldı.

ŞAVŞAT YOLU : 1980 yılı yazında açıldı.

KAYNAK SULARI : 1. Hato Nine Pınarı, 2. Lebizhale Pınarı,3. Fındıklı Pınarı adlarıyla tanınan meşhur kaynak suları vardır.

GÖL VE GÖLETLER: Köyün; Meydanlar, Yaylalar mevkii ile Güneyinde birkaç ufak göl ve gölcükler vardır. En önemlisi Kanlı Göl'dür.

DEĞİRMEN : Önceleri su ile çalışan, 7 adet değirmen vardı. Şimdi yalınız Binali Konak'ın Değirmeni çalışmaktadır.

AKAR SULAR : Köyün; Manaslar, Köyiçi, ve Yaylalar mevkiindeki kaynaklardan beslenerek, Güneye doğru akan üç dere, Kol Çayı'nı oluşturan kollardandır. Yaylalar mevkiinden gelen derede; Dağ Alası, Alabalık vardır.

MADENLER : 1. Kömür : Yaşar Mert'e ait Hırvat mevkiindeki tarlada linyit kömürü zuhurları vardır.
2. Mermer : Mermerler veya Fındıklı Mevkiinde, mermer zuhurları var. Eskiden burada Mermer Ocakları varmış. Burada işlenmiş bir mermer masa, Binalı Ağanın oğlu Mevlüt Ergün'ün evindedir.

TARİHİ KALINTLAR : 1. Harabeler : a) Manas, b) Samliyat, c)Semakal adlı köy harabeleri halen belirliliğini koruyor.
2. Kale : Köyün Doğusunda, derenin Kuzeyindeki sarp bir kaya üstüne oturtulmuş,

orta büyüklükte bir Kale Harabesidir. 1080 yılında, Selçuklular'ın savaştığı KUVEL Kalesi budur.

3. Tarihî Yer : Kuvel Meydan Savaşı'nın yapıldığı, Meydanlar adlı düzlük; Beşiktepe'nin Kuzeyindedir. Halen su yargınlarında kılıç, bıçak gibi eşyalara rastlanmaktadır.
4. Kilise : Kalenin tepesindedir. Tabanından zemine doğru bir delik yol vardır.
5. Kuyu : Kalenin Kuzeybatısında, Kâzim Yiğit'e ait tarladadır. İçi sıvalı bir kuyudur. Ağzı delik bir taş kapakla kapalıdır.
6. Deliklikaya : Kıldızar mevkiinde, suyun kıyısında, yüksekçe bir kayadır.
7. Su Kanalı : Paşa Pınarı'ndan, Kaleye kil borularla getirilen suyun kanalı halen bellidir.
8. Ziyaret ve Çeşmesi : Kalenin Batısındadır yatır olarak ilgi görür.
9. Taşevler : Boğa Gölü mevkiinde Taşevler var.

TABİİ KONUMU : Beş Mahalle halinde olan Kol köyü; İlçe Merkezinin 19 Km. Batısında, Kançiyan Dağı'nın Güney yamacının, Arsiyan etekleri ile Kol Çayı yataklarında kesişen, yer yer kırık ve eyimli bir arazı üzerinde kurulmuştur. Doğusu, Kuzeyi ve Batısı dağ ve tepelerle çevrili olan köy, İlçenin yerel yapı olarak en yüksek köylerindendir. Köyün Batısındaki korusu, rengarenk çiçeklerle kaplı çayırları ve meralarıyla gönüller fetheden bir güzelliğe sahiptir. Bol meraları ve sulak arazisiyle, hayvancılığa çok müsaittir. Günbatan, Akballı, Kaleönü, Alabalık Köyleri, Şavşat ilçesi ve Gürcistan ile sınırlıdır. Köyün Batısında, yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. KOL adı, burada bulunan (KUVEL) Kol Kalesi'ne izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, burasının çok eski bir yerleşim yeri olduğu kesin olarak anlaşılmaktadır. Ancak; Bugünkü köy halkını oluşturan aileler, buraya çok yakın tarihte (200-250 yıl içinde) geldikleri, anlatılanlardan ve ailelerin geçmiş nesillerinden anlaşılmaktadır. Anlatılanlara göre; Manas (Eski Kol Köyü'ne) nereden geldikleri kesin bilinmeyen, HAYRİLER, TONLAR ve KISALAR sülalelerinin dedeleri, 3 ev Manas'tan gelerek burada ev yapmışlar. Daha sonra gelenler de, etraftaki Tela, Gürgen ve karışık ağaçlardan oluşan meşeyi kırarak evler yapmışlar. Böylece açıklık alanlarda yerleşen ailerle 5 mahalle halinde bir köy oluşmuş.

KURUCU AİLELER

I.KAYADİBİ MAHALLESİ :

1.SANİ AĞ AGİL (Sanioğulları) : Ahıska'dan gelmişler.
2.KİRAZLAR : Ahıska'dan gelmişler.
3. ASLANAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
4. ÇEÇELLER : Ahıska'dan gelmişler.
5. LEVENTLER : Ahıska'dan gelmişler.
6. KARA HASANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
7. HOCAGİL : Ahıska'dan gelmişler.

II - ORTA MAHALLE

1. SIRYALAR (Tıryalar) : Ahıska'dan gelmişler.
2. KALVENCİGİL : Ahıska'dan gelmişler.
3. KARA AHMETLER : Ahıska'dan gelmişler.
4. ÇAÇİLER : Ahıska'dan gelmişler.
5. KOHGİL : Ahıska'dan gelmişler.
6. PALUTLAR : Ahıska'dan gelmişler.

III - CAMİ MAHALLESİ

1. MERAB OĞ ULLARI : Ahıska'nın, Ude Köyü'nden gelmişler.
2. TONLAR : Posof - Manas (Eski Kol) Köyü'nden gelmişler.
3. GÖKGİL : Ahıska'nın, Sigaspila Köyü'nden gelmişler.
4. DEMİRCİGİL : Ahıska'nın, Sığaspila Köyü'nden gelmişler.
5. KÜRTGİL : Kars'tan gelmişler.
6. BOZOLAR : Kars'tan gelmişler.
7. YÜSÜFEGİL : Ahıska'dan gelmişler.

IV - KISALAR MAHALLESİ

1. KISALAR : Posof - Manas(Eski Kol) Köyü'nden gelmişler.
2. KABA ALİGİL : Ahıska'nın Sığaspila Köyü'nden gelmişler.
3. KARABEĞ GİL (Dadaşlar) : Erzurum'dan gelmişler.

V - SAKELE MAHALLESİ

1. HAYRİ OĞULLARI : Posof - Manas(Eski Kol) Köyü'nden gelmişler
2. HATTAT OĞ ULLARI : Şavşat'ın, Çakulta Köyü'nden gelmişler.
3. HALİLEGİL : Ahıska'nın Sülis Köyü'nden gelmişler.

SANİ AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

ALKILIÇ

• Aziz >		☆ Köyde
Üzeyir		☆ Posof
Ramiz		☆ Köyde
Halis		☆ Arpaçay
KİRAZLAR	Soyadları : YALMAN	☆ Arpaçay
ASLANGİL	Soyadları : VAROL	☆ Arpaçay
ÇEÇELLER	Soyadları : AKÇA	☆ Arpaçay
LEVENTLER	Soyadları : SOYLU	☆ Arpaçay
KARA HASANGİL	Soyadları : TAŞÇI	☆ Arpaçay
SANİ AĞAGİL	Soyadları : ALKILIÇ	☆ Arpaçay

(Molla Memmet bu ailedendir.)

Not: Bu aileler, heyelan dolayısıyla evleri yıkılınca, Devletin tanıdığı iskan hakkıyla, 1960 yılında Arpaçay İlçesi, Zöhrep Köyü'ne gittiler.

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

BİLİCAN

• Bahri >	☆ Köyde
Ağali	☆ Köyde
Halim, İsmet	☆ Köyde
Dursun	☆ Alaca
Memet	☆ BELÇİKA
Binali	☆ Köyde
Paşali, Köşeli, Temel	☆ Köyde
Ramazan	☆ İSTANBUL
Merdali (Hoca - Öğretmen)	☆ BATMAN
Rızali	☆ Köyde
Yaşar	☆ Düzce
Ruhi (Hoca)	☆ Adapazarı

SIRYALAR

Aldıkları Soyadları

AYDIN

• Kaya (Hoca) >	☆ Köyde
Seyfet, Davut	☆ Köyde
• Hasan (Hoca >	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Cebrail	☆ ALMANYA
İlhan (Müftü)	☆ ADANA
Ömer	☆ Köyde
• Osman (Hoca)	☆ Köyde
Halim	☆ Köyde
Cihanur	☆ Köyde
Selim	☆ Köyde
Demirali (Hoca)	☆ Köyde

KALVENCİGİL

Aldıkları Soyadları

ALTIK - KAHVECİ - ERCİ

ALTIK

• Şakir >	☆ Köyde
Feyzullah	☆ Köyde
Fazli, Kâzim	☆ Köyde
Memet	☆ Köyde
Zeki	☆ Köyde

KAHVECİ

• Bedel >	☆ Köyde
Taştan	☆ Köyde
Paşali	☆ ALMANYA
Zekeriya (Öğretmen)	☆ VAN
Kibar	☆ Köyde
Özi, Melik	☆ BURSA
Kirman	☆ Köyde
Gündüz	☆ Köyde
Yahya, Süleyman	☆ ALMANYA

ERCİ

• Zabit >	☆ Köyde
Vezir, Şahi, Nezim, Bilal	☆ MALATYA
Memet	☆ ALMANYA
Ali	☆ BURSA
• Nebi >	☆ Köyde
Binali	☆ Selim/KARS

KARA AHMETLER

Aldıkları Soyadları

DOĞRU - ÇÖLGEÇEN

DOĞRU

- Veysel > ☆ Köyde
  - Fariz ☆ Köyde
    - Müsamettin, Sebahattin ☆ Köyde
    - Sedrettin ☆ ALMANYA
  - Nedim ☆ Köyde
    - Şemsi, Kenan, Nural ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mülazim, Orhan ☆ Köyde
    - Naci ☆ İSTANBUL
  - Muhlis ☆ İSTANBUL
- Hamza > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Yücel ☆ İSTANBUL
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Tahsin, Muhsin ☆ İSTANBUL

ÇÖLGEÇEN

- Haydar > ☆ Köyde
  - Nurettin, Kadim, Hamdi, Mukim, Efrail ☆ İSTANBUL
- Selahattin > ☆ Köyde
  - Vahdettin, Fahrettin ☆ İSTANBUL
  - Şerafettin ☆ Köyde

ÇAÇİLER

Aldıkları Soyadları

GÜNGÖR - YILMAZ

GÜNGÖR

- Cumi > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Efrail, Ekrem, Dilaver ☆ ZONGULDAK
  - Memet ☆ Köyde
    - Mikail ☆ Murgul
  - Gafur ☆ Selim/KARS
  - Refik ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
- Cafer > ☆ Köyde
  - Mevlüt, Hürişan ☆ ARDAHAN

YILMAZ

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Rahim, Fehim ☆ İSTANBUL
    - Memduh (Hoca) ☆ Günlüce
  - Lokman ☆ Köyde
    - Temindar, Mümin ☆ İSTANBUL
    - Müslüm, İbrahim ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Kemal ☆ ZONGULDAK
      - Efsel ☆ BURSA
      - Cemil ☆ İSTANBUL

KOHGİL

Aldıkları Soyadları

ÖNER - ÇANKAYA

ÖNER

- İskender > ☆ Köyde
  - Dursunali ☆ Köyde
    - İdris ☆ Köyde
      - Hadim ☆ Köyde
      - Kemal ☆ ALMANYA

ÇANKAYA

- Şakir > ☆ Köyde
  - Mehti (Oğlu yok) ☆ Köyde

PALUTLAR

Aldıkları Soyadları

KÖŞE

- Emrullah > ☆ Köyde
  - Asker (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Binali (Öğrt.), Aziz, Kibar, Şemsi (Hoca) ☆ Köyde
    - Emin ☆ BURSA
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Gülali (Öğretmen) ☆ İZMİT
    - Zülali, Merdali ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Maksut ☆ İSTANBUL
- Veysel > ☆ Köyde
  - Osman, Hasret ☆ Doğanşehir

MERAB OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

ERGÜN - ÖZEL

ERGÜN

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Eyüp ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Mevlüt, Osman, Mahmut ☆ Köyde
    - Kasım ☆ Köyde
      - Mehemmet ☆ Köyde
        - Cengiz, Nihat, Süleyman ☆ Köyde
      - Züfer ☆ Köyde
        - Ali (Hoca) ☆ Iğdır
        - Memet, Arif, Zarif ☆ BURSA
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Yakup ☆ Köyde

ÖZEL

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Melik ☆ BURSA
    - Halis ☆ ALMANYA
    - Binali ☆ Köyde
  - Muzaffer ☆ Köyde
    - Köşeli, Paşali (Polis), Yaşar, Şuğayip ☆ KARS
- Pehlül > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mikail ☆ İSTANBUL
  - Bedir ☆ KARS

TONLAR

Aldıkları Soyadları

ÖZTAŞ - DEREBAŞ - KAYMAKÇI - COŞAR

ÖZTAŞ

- Fehret > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Asim ☆ Köyde
      - Özcan, Öztürk ☆ Köyde
    - Rasim ☆ BELÇİKA
  - Hüsen ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
      - Seyfet ☆ KARS
  - Sait ☆ Köyde
    - Kamber ☆ ARDAHAN
  - Çadi Dede ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ KARS
    - Muharrem ☆ KARS
      - İmdat ☆ KARS

KAYMAKÇI

- Kadim > ☆ Köyde
  - Zekeriya ☆ Köyde
    - Orhan, Ayhan ☆ Köyde
  - Hamit ☆ Köyde
    - İlhan, Memedali, Dursunkaya ☆ KARS

COŞAR

- Ramiz > ☆ Köyde
  - Mürtez ☆ Köyde
    - Temindar ☆ BURSA
    - Hükümdar, Hıdır, Cemil ☆ Köyde

GÖKGİL

Aldıkları Soyadları

YARDIMCI - ESEN

YARDIMCI

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Medet ☆ Köyde
  - Nazım ☆ Köyde
    - Emrullah (Hoca), Kahriman ☆ Köyde
  - Fazıl ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ BURSA
    - Dursun (Hoca) ☆ KARS
    - Haydar ☆ Köyde
  - Kâzım ☆ Köyde
    - Köksal ☆ Köyde
    - Koçali ☆ Köyde
      - Seyfi ☆ Köyde

ESEN

- İbrahim > ☆ Köyde
  - İliyas ☆ Köyde
    - Niyazi, Etem, Cengiz ☆ BURSA
  - Feyzo ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Atila ☆ Köyde
  - Meheddin ☆ BURSA
- Şevki > ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ KARS
  - Dursunali ☆ Selim/KARS
  - Zülali ☆ FRANSA
- Nuri > ☆ Köyde
  - Memet, Vezir ☆ KARS

DEMİRCİGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZDEMİR

- Abbas > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
    - Alim
      - Recep ☆ Köyde
      - Halim, Binali ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Temel ☆ Köyde
  - Behçet ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde
      - Şener ☆ Köyde

KÜRTGİL

Aldıkları Soyadları

ERGİN

- Bahri > ☆ Köyde
  - Şahan ☆ Köyde
    - Mahmut (Veteriner) ☆ İZMİT
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Kamber (Veteriner), Talimdar ☆ BURSA
    - Ferman, İlim ☆ ALMANYA
  - Memet ☆ Köyde
    - Fevzi (Sağlık Memuru) ☆ Posof

BOZOLAR

Aldıkları Soyadları

DOĞANCI

- İskender > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
    - Kemal ☆ BURSA
- Sabri (Hoca) > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ KARS
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Yusuf, Memet ☆ Köyde
- İliyas > ☆ Köyde
  - Kemal ☆ ARDAHAN

YÜSÜFEGİL

Aldıkları Soyadları

İŞÇİ

- Yüsüf > ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Ramazan ☆ Köyde
        - Ahmet (Hoca) ☆ ADANA
      - Yaşar ☆ BELÇİKA
    - Nazim ☆ Köyde
      - Memduh ☆ KARS
      - Mükerrem ☆ İSTANBUL
    - Mülazim ☆ Köyde
      - Mikail ☆ KARS
      - Merdali ☆ BELÇİKA
      - Memet ☆ İSTANBUL
      - Süleyman ☆ Köyde
    - Nedim, Niyazi ☆ KARS
    - Behrem ☆ BELÇİKA
    - Zabit ☆ Köyde
      - Kirman ☆ Köyde
    - Şahsede ☆ Köyde
      - Ahmet, Reşat ☆ Köyde

KISALAR

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - TOHUMCU - GÜNDÜZ

YAŞAR - BOŞYURT

ÖZTÜRK

- Cumi > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Karabey ☆ Köyde
        - İlhan ☆ BURSA
      - Kaya ☆ Köyde
        - Köşeli ☆ BURSA
      - Kâmil (Hoca) ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Şamil, Demirali, Sadık, Yılmaz ☆ BURSA
- Süleyman > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - İdris ☆ BURSA
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Şaban, Etem ☆ BURSA
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Yahya ☆ BURSA
    - Ferman ☆ İZMİT
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Sıddık ☆ Köyde
      - Seyfidar ☆ Köyde
      - Sadık ☆ AYDIN
      - Yunus ☆ Köyde
    - Haşim ☆ Köyde
      - Mikail, İsmet ☆ İSTANBUL

TOHUMCU

- Osman > ☆ Köyde
  - Teher ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ İSTANBUL
    - Nuri ☆ İSTANBUL
    - Halit ☆ KARS
    - Alaattin (Özil İdare Müdürü) ☆ KARS

GÜNDÜZ

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Musa ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ Köyde
      - Seyfet ☆ Köyde
    - Necat ☆ Köyde
      - Temindar ☆ BURSA
    - Fahrettin ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
    - Necmettin ☆ Köyde
  - İsa ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ Sarıkamış
    - Bekir, Hafız ☆ BURSA
    - Şakir ☆ KARS
- Şavki > ☆ Köyde
  - Cevri ☆ İSTANBUL
  - Cafer ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Muhammet ☆ Köyde

YAŞAR

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ ANTALYA
    - Mehti, Süleyman, Alaattin ☆ KARS
  - Murat ☆ Köyde
    - Laçin ☆ Köyde
  - İsrafil ☆ Köyde
    - Zeki ☆ Köyde
- Kaya > ☆ Köyde
  - Haydar, Ömer, Kirman, Aslan ☆ KARS
- İskender > ☆ Köyde
  - Meheddin (Hoca) ☆ AYDIN
  - Rasim (Hoca), Mevlüt ☆ KARS

BOŞYURT

- Ali > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ İSTANBUL

KABA ALİGİL

Aldıkları Soyadları

KONAK

- Eşref > ☆ Köyde
  - Kurbani ☆ Köyde
    - Kâzim, Bedel, Cumi ☆ KARS
- Dursun > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - Durmuş ☆ ALMANYA
    - Bülent ☆ İZMİT
  - Teyfik ☆ Köyde
    - Gültekin, Adem ☆ Köyde
  - Behrem ☆ ALMANYA
  - İlimdar ☆ BURSA
- Taştan > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - İlim, Hikmet ☆ İZMİT
  - Hamit (Oğlu yok), Nezim (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Züfti ☆ ALMANYA
- Vehpi > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Seddi ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Şemsi ☆ Köyde

KARA BEĞGİL

Aldıkları Soyadları

ŞENOL - DÜZKAYA

ŞENOL

- Osman > ☆ Köyde
  - Cevri ☆ Suluova
  - İdris ☆ Sarıkamış
    - Muhlis, Nüfer, Süleyman (Oğlu yok) ☆ Sarıkamış
  - Nebi ☆ Artvin
    - Züfer ☆ Artvin
    - Kâmil ☆ İSTANBUL
  - Zekeriye ☆ Köyde
    - Mansur, Bilal ☆ Murgul
    - Cengiz ☆ BURSA
  - İsmail ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
- Celil ☆ KARS

DÜZKAYA

- Aziz > ☆ Köyde
  - Ziya ☆ BURSA
  - Aslan ☆ Gebze
- Mirza > ☆ Köyde
  - Bektaş, Meydan, Kemal ☆ İSTANBUL

HAYRİ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

YİĞİT - ÇALIŞKAN - EROL - MERT - ÖNDER

YİĞİT

- Hasan > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mirza ☆ Köyde
      - Rüstem ☆ Köyde
        - Selahattin (Usta) ☆ Köyde
          - Memet, Alaattin ☆ BELÇİKA
          - Selim ☆ HOLLANDA
          - Şemsettin ☆ BURSA
        - Kâzim ☆ Köyde
          - Kemal ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Nazim ☆ Köyde
        - Yasin, Resul ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
        - Mustafa, Yılmaz, Köksal ☆ Köyde
      - Ömer ☆ BURSA
  - Mehemmet (Hoca) ☆ BURSA

ÇALIŞKAN

- Hasan > ☆ Köyde
  - İlyas ☆ MALATYA
- Mihrali > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Kirman, Serdel, Hikmet ☆ BURSA
- Memet > ☆ Köyde
  - Beyzade (Astsubay) ☆ .....
  - Ahmet, Alay, Alaattin, Cengiz ☆ İSTANBUL

EROL

- Aziz > ☆ Köyde
  - Koçi ☆ Köyde
    - Erol ☆ ALMANYA
    - Asim, Mustafa ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Kemal, Turgut ☆ Köyde

MERT

- Rıza (Ağa) > ☆ Köyde
  - Mihrali ☆ Köyde
    - Mukim ☆ Erbaa
  - Timur ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
      - Necati (Hoca), Atanur ☆ KARS
  - Yılmaz (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Mustafa (Hoca) ☆ Köyde

ÖNDER

- Ridvan > ☆ Köyde
  - İsak ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ Köyde
      - İmdat ☆ BELÇİKA
    - Seyfi (Oğlu yok), Memduh, İlhan ☆ Köyde
    - Nizam ☆ ALMANYA
- Osman (Ağa-Osmanlı Ordusunda Yzbş.-oğlu yok) ☆ Köyde
- Hasan Usta (Marangoz) ☆ İZMİT

HATTAT OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
YAZICI

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Yunus ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Metin ☆ FRANSA
        - Ümmet ☆ Köyde
    - Sadık (Nalbant) ☆ Köyde
      - Halim ☆ HOLLANDA
      - Bahri, Mevlüt ☆ Dörtyol
      - Kemal ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Ekrem, Mikail, Hilmi ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Şehmus ☆ BATMAN
- Abdurrahman > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Cemil ☆ FRANSA
      - Mikail ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Cebrail, Efrail, Fezair, ☆ FRANSA
      - Abdurrahman, İsrafil ☆ FRANSA
- Murat > ☆ Köyde
  - Karabey ☆ Köyde
    - Alay ☆ Köyde
    - Etem ☆ Kuşadası
    - Hasret ☆ Adapazarı
- Osman > ☆ Köyde
  - Sabri ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
      - Mahmut, Efsel, Şemsi ☆ Köyde
    - Ahmet, memet ☆ Köyde
  - İbrahim (Oğlu yok) ☆ Köyde

HALİLEGİL (Dadaşlar)

Aldıkları Soyadları
DOĞRUYOL - HAZIR

DOĞRUYOL

- Halil > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Kibar ☆ Köyde
      - ☆ İSTANBUL — Yaşar, Paşali
      - Gülali, Zülali ☆ Köyde
      - Şahin ☆ ALMANYA
      - Memduh ☆ Köyde
  - Işık ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ Köyde
        - Yazdan ☆ Köyde
        - Hüküm ☆ FRANSA
        - Haydar ☆ Köyde
          - Nedim, Kerim ☆ BURSA
  - Osman ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Dursun ☆ Köyde
        - Kenan ☆ Köyde
    - Celal (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Kâmil (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Yusuf (Hoca - Oğlu yok) ☆ Köyde

HAZIR

- Arif > ☆ Köyde
  - Zihni ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Kaya, Erdem ☆ Köyde
    - İznullah ☆ Köyde
      - İmdat, Orhan ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. İbrahim Doğancı	1915 - 1923
2. Eşref Hoca	1923 - 1925
3. Abbas Özdemir	1925 - 1930
4. Vehpi Çankaya	1930 - 1935
5. Memmet Alkılıç	1935 - 1955
6. Haban Aydın	1955 - 1960
7. Beşet Hoca	1960 - 1965
8. Nusret Hoca	1965 - 1970
9. Ahmet Akdeniz	1970 - 1975
10. Habib Dadak	1975 - 1978
11. Memet Yılmaz	1978 - 1984
12. Mustafa Mert	1984 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Vasip Genç	1934 - 1940
2. Aliosman	1940 - 1943
3. Abbas	1943 - 1947
4. Hilmi Çağlayan	1947 - 1957
5. Halit Özdemir	1957 - 1965
6. Binali Çınar	1965 - 1970
7. Fazli Ağyar	1970 - 1973
8. Gülali Özer	1973 - 1979
9. Aydın Ocak	1979 - 1980
10. Binali Köşe	1979 - 1980
11. Mustafa Ocak	1979 - 1980
12. Turgut Kızılkaya	1979 - 1981 Devam
13. M. Sait Tekgül	1979 - 1980
14. Halim Çelik	1979 - 1981
15. Üzeyir Özdoğan	1980 - 1981 Devam
16. M. Emin Çiftçi	1980 - 1981 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rıza Mert	1918 - 1920
2. Memmet Alkılıç	1920 - 1925
3. Kaya Aydın	1925 - 1930
4. Kurbani Konak	1930 - 1935
5. Timur Mert	1935 - 1941
6. Bekir Doğruyol	1941 - 1945
7. Nazim Tohumcu	1945 - 1954
8. Binali Ergün	1954 - 1962
9. Gafur Konak	1962 - 1963
10. Selahattin Yiğit	1963 - 1968
11. Süleyman Yazlı	1968 - 1973
12. Kâzim Yiğit	1973 - 1989
13. İlhan Önder	1989 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Meheddin Yaşar
2. Kâmil Öztürk
3. Memmet Alkılıç
4. Rasim Yaşar
5. Emrah Yardımcı
6. Dursun Yardımcı
7. Ahmet Ergin
8. Sari Doğancı
9. Ahmet İşçi
10. Merdali Bilican
11. Ruhi Bİlican
12. Kaya Aydın
13. Hasan Aydın
14. İlhan Aydın (Müftü)
15. Demirali Aydın
16. Osman Aydın
17. Memduh Yılmaz
18. Şemsi Köşe
19. Ali Ergün

ÖĞRETMENLER
1. Asker Köşe
2. Binali Köşe
3. Gülali Köşe
4. Merdali Bilican
5. Zekeriya Kahveci

VETERİNERLER
1. Mahmut Ergin
2. Kamber Ergin

SAĞLIK MEMURU
1. Fevzi Ergin

ÖZEL İDARE MÜDÜRÜ
1. Alaattin Tohumcu

POLİS
1. Paşali Özel

SUBAY
1. Osman Önder (Osm. Ord. Yzbş.)

ŞAİRLER
1. Memmet Alkılıç (Molla Memmet)
2. Ramiz Coşar (Remzî)

TORNACI
1. Selahattin Yiğit

DEMİRCİ ve NALBANTLAR
1. Selahattin Yiğit
2. Sadık Yazlı
3. Şahan Akdeniz
4. Memet Akdeniz

MARANGOZLAR
1. Hüsen Öztaş
2. Seyfettin Aydın

ŞEHİT

1. Aziz Köşe	1310	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi'nde

GAZİLER

1. Osman Aydın	1314	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
2. Zihni Hazır	1310	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
3. Celil Şenol	1315	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
4. Sabit İşçi (Çelik)	1314	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
5. Şahpaz İşçi	1317	İstiklâl Savaşı
6. İsmail Varol	1314	İstiklâl Savaşı
7. Medet Yardımcı	1313	İstiklâl Savaşı
8. Mürsel Yılmaz	1305	İstiklâl Savaşı
9. Şaban Yalman	1310	İstiklâl Savaşı
10. İlyas Doğancı	1316	İstiklâl Savaşı
11. Zihni Halim Hazır	1929	Kore Savaşı

KOPUZLU KÖYÜ

ŞEHİTLER

1. Kahriman Ulgar	.....	1830 Osmanlı - Rus Savaşı'nda
2. Eyip Çankaya	.....	1920 yılında, Gürcülerle yapılan savaşta Taşkıran Köyü ile İncedere Köyü arasındaki Sarkene Mevkii'nde, Uğurcaköylü Nuri ve Maçvetli Ferhat Ağa ile birlikte Şehit Düşmüştür. Mezarı, Taşkıran Köyü önünde, Mehti'nin tarlası ile yolun arasındadır.
3. Melikşah Özdemir	.....	Askerlik görevini yaparken.
4. Kibar Çankaya	.....	Askerlik görevini yaparken.
5. Sefo Yaşar	.....	Askerlik görevini yaparken.

GAZİLER

1. Bedel Ulgar	1314	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi.
2. Faik Şanlı	1312	Gürcü Harbi veİstiklâl Savaşı.
3. Mülazim Çelik	1317	İstiklâl Savaşı.
4. Vezir Özdemir	1930	Kore Savaşı.

KOPUZLU (Çorçuvan)

Kopuzlu, kurutur Furuç'u bezde,
Evleri kurmuşlar, güzel bir düzde,
Ustasıyla ünlü, saz ile sözde,
Nice gönül alan, bestesi vardır.

CAMİİ : 1950 tarihine, mezarlığın yanında, taş duvar, toprak dam olarak bir Cami yapıldı. 1957 tarihinde aynı Camiye sac çatı yapıldı. 1991 tarihinde aynı Camiye table beton atıldı, sac çatı ile kapatıldı, bir de Minare yapıldı.

OKUL : 1939-1940 Öğretim Yılında Eğitmenli Okul açıldı, tedrisat Köy Odaları'nda yapıldı.1984 tarihinde Devlet tarafından betonarme ve Lojmanlı bir Okul Binası yapıldı. 5 sınıflı ilkokul o tarihte açıldı.

İÇME SUYU : Önceleri köy etrafındaki kaynak ve akarsulardan alınan sular içiliyordu. 1984 tarihinde Köy Kalkındırma Derneği, 8 Km. mesafedeki Şirin Pınardan, plastik boru ile içme suyu getirdi.1992 tarihinden beri herkes suyunu evine aldı.

MEZARLIK İHATASI : 1968 tarihinde köy tarafından yapıldı.

YOL : 1969 tarihinde açımı yapılan köy yolu, 1975 yılında, bugünkü kullanım şeklini aldı.

ELEKTRİK : 1985-86 yıllarında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

TUVALET : Caminin yanında umuma acık bir tuvalet var. Kanalizasyon yapılması için, 1993 yılından beri çalışmalar sürdürülüyor.

DEĞİRMEN : Banarhev Çayı üzerinde, su ile çalışan, Köy Tüzel Kişiliğine ait bir değirmen vardır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER :
1. Yoşa : Kayalık mevkiinde, kahverengi toprak boya vardır.
2. Kömür zuhuru : Negütlü mevkiinde, değirmenin bendinden 100 metre Batıda, Banarhev Çayı yatağındadır.
3. Tuzlu Su : a) Yayla mevkiinde,
   b) Köyde, Kıldicala mevkiindedir.

TARİHİ KALINTILAR:
1. Kilise : Ağali Çankaya'nın evinin yerinde kilise varmış.
2. Gorhana : " " Harmanının yerindedir.
3. Kanal : Kilisenin yerinden, Batıya doğru uzanan bir yeraltı, taş duvarlı kanal var.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 13 Km. Batısında, Hıhat Dağı ve Prasnavul Çayırlıkları'nın Güneye uzanan yamacın, Günbatan Çayı ile kavuştuğu etekteki, bir küçük düzlükte kurulmuştur. Arazisine bakıldığında, yabani meyve ağaçlarıyla kaplıbir bahçe görünümü sergiler. Doğu ve Güneyinden akan çaylar, köye ayrı bir güzellik vermektedir. Gürarmut, Demirdöven, Yurtbaşı ve Yolağzı Köyleri ile sınırdaş olan köyün, Ureme Yaylaları'nda da yaylası vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. ÇORÇUVAN adının nerden geldiği kesin bilinmiyor.
2. KOPUZLU adı; Bu köyün meralarında, Kopuz Dikeni denen ot türü fazlaca bu-

lunmasına izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar gösteriyor ki, burası daha önce de yerleşim yeri imiş. Ancak, daha önce yaşayanlardan kimse yoktur. Bugünkü köyü oluşturan aileler; Tahminen 200 yıldan beri gelerek burayı şenlendirmişler. İlk gelen ailelerin, buradaki çamları keserek ev yaptıkları söylenir. Köy, genç köylerden sayılır. Köye ilk gelen ailelerden, Keleşoğlu Kahrıman, Acara'dan geliyor, 1830 Osmanlı- Rus savaşına gidiyor ve orda Şehit oluyor. Bu demektir ki, köy tahminen 1800 lü yıllarda şenlendirilmiştir.

KURUCU AİLELER

1.KÖROĞULLARI : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmişler.

2. KELEŞ OĞ ULLARI : Acara'dan gelmişler.

3. ZANAVLAR : Ahıska - Zanav Köyü'nden gelmişler.

4. PARAŞLA R : Acara'dan gelmişler.

KÖROĞULLARI

Aldıkları Soyadları

ŞANLI

- Memet > ☆ Köyde
  - Ahmet (Şair) ☆ Köyde
    - Dursun (Şair) ☆ Köyde
      - Cafer (Şair) ☆ Köyde
        - Esfendiyar ☆ Köyde
          - İlimdar ☆ BURSA
        - Bayram, Aydın ☆ BURSA
        - Şahpender ☆ Köyde
        - Mürefettin, Hilmi (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Faik ☆ Köyde
        - Kâzim, Sebahattin (PTT) ☆ BURSA
        - Şemsettin (Pehlivan) ☆ Köyde
        - Nizamettin ☆ Köyde
          - Adnan (Subay) ☆ BURSA

KELEŞOGULLARI

Aldıkları Soyadları

ULGAR - YENER - YAŞAR

ULGAR

- Keleş Süleyman > ☆ Köyde
  - Kahriman (Şehit) ☆ .....
    - Şamil ☆ Köyde
      - Bedel ☆ Köyde
        - Emirhan ☆ BURSA
        - Cemal, Hikmet ☆ Köyde
      - Şevket ☆ Köyde
        - Halit ☆ Köyde
          - Şevket ☆ ANKARA

YENER

- Keleş Süleyman > ☆ Köyde
  - İbrahim (Hoca) ☆ Köyde
    - Rüştü (Hoca) ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Köyde
    - ☆ BELÇİKA — Asim, Rıdvan
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ BURSA
      - Maksut ☆ BURSA
        - Rezzak, Bektaş ☆ BURSA
      - Mustafa ☆ Köyde
        - Karabey ☆ Köyde

YAŞAR

- ..... > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Kadir ☆ Köyde
      - İsa ☆ Köyde
        - Alaattin ☆ ARDAHAN
        - Nurettin ☆ BURSA
        - Seyfettin, Necati ☆ Köyde
      - Musa (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Sefo (Şehit - Askerde öldü) ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - ☆ Köyde — Koçi ☆ İSTANBUL
        - Sabit
      - Mehti ☆ Köyde
        - Vezir ☆ KARS
      - Teher ☆ Köyde
        - Fahri ☆ Köyde
        - Zikri ☆ BURSA

ZANAVLAR

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - BALCI - GÜNEŞ - ÇİNAR

ÖZTÜRK

- Şerif (Hoca) > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Hasret ☆ Köyde
      - Nevzat (Polis) ☆ BURSA
    - Serdal ☆ Köyde
      - Yüksel, Yusuf ☆ ALMANYA
    - ☆ BURSA — Celil
    - Cevri ☆ Köyde
      - Cevat, Zekeriya, Ayhan ☆ ALMANYA
    - Topçi ☆ Köyde
      - Cemil (Hoca) ☆ Köyde

BALCI

- Reşit > ☆ Köyde
  - Gazi ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ Köyde
    - Paşali ☆ ALMANYA
  - Gafur ☆ Köyde
    - Evsel ☆ ALMANYA
  - İzzet ☆ İZMİT

GÜNEŞ

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ ALMANYA
    - Selahattin (Maliyeci), Tacettin (Maliyeci) ☆ BURSA
    - Atanur ☆ BURSA

ÇİNAR

- Arif > ☆ Köyde
  - Hamit ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Sabri ☆ Köyde
        - Dursun, Durmuş ☆ Köyde
    - Haydar ☆ Köyde
      - Muhtes (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Niyaz ☆ Köyde
        - Nihat, Fuat, Suat, Cihat, Sait ☆ Köyde
    - Abbas (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde
      - Kaya ☆ Köyde
        - Ergümen, Engin ☆ Köyde
    - Mürteze ☆ Köyde
      - Halit ☆ Köyde
        - Talip ☆ Köyde
      - Halis ☆ Köyde
        - Hafiz ☆ Köyde
    - Fazli ☆ Köyde
      - Adil ☆ Köyde
        - Yusuf ☆ Köyde
      - Davut ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
      - Feramuz ☆ BURSA
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Bekir, Ekrem, İsrafil ☆ ALMANYA
    - Misbah ☆ MERSİN

PARAŞLAR

Aldıkları Soyadları

ÇANKAYA - ÖZDEMİR - ÇELİK - YÜCEL

ÇANKAYA

- Fehret > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Eyip (Şehit) ☆ Köyde
      - Ağali (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Nazim ☆ Köyde
        - Dilaver, Enver, Nedim ☆ Selim/KARS
      - Nedim (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Enver (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Kibar (Şehit) ☆ .....
      - Ağali ☆ Köyde
        - Alaattin ☆ ALMANYA
        - Selahattin ☆ FRANSA
        - Sedrettin, Müzamettin ☆ Köyde

ÇELİK

- Fehret > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Köyde
      - Mülazim ☆ Köyde
        - Mukaddim ☆ İSTANBUL
      - Eflatun ☆ Köyde
        - Fikri, Zikri, İsmet, Zeki, Mustafa ☆ İnegöl
      - Kamber (Sonsuz) ☆ Köyde

ÖZDEMİR

- Fehret > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Rıza ☆ Köyde
      - Celali ☆ Köyde
        - Casim, Kasim ☆ Köyde
      - Melikşah (Şehit) ☆ .....
      - Latif ☆ ALMANYA

YÜCEL

- Fehret > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Züfer (Sonsuz) ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Mansur, Fezair ☆ FRANSA
        - Fevzi ☆ İSTANBUL

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. İbrahim Yener	1920-1930
2. Şerif Öztürk	1930-1935
3. Teher Yaşar	1935-1940
4. Ali Yaşar	1940-1945
5. Rüştü Yener	1945-1950
6. İlyas Öztürk	1950-1955
7. Mürefettin Şanlı	1955-1960
8. Özdemir Şanlı	1960-1976
9. Yunus Tekin	1976-1980
10. Halim Çağlayan	1980-1985
11. Bekir Kara	1985-1990
12. Engin Yener	1990-Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Şamil Ulgar	1923-1932
2. Rüştü Yener	1932-1940
3. Teher Yaşar	1940-1950
4. Bedel Ulgar	1950-1954
5. Faik Şanlı	1954-1957
6. Zekeriya Yener	1957-1960
7. Taştan Yağcı	1960-1963
8. Hasret Öztürk	1963-1968
9. Halit Ulgar	1968-1973
10. Niyazi Çinar	1973-1984
11. Şemsettin Şanlı	1984-1989
12. Yaşar Balcı	1989-1992D

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Adnan Çağlar	1969-1970
2. Şener Duran	1970-1974
3. Cemil Çağlayan	1974-1984
4. Mehmet Çiftçi	1982-1982
5. Muzaffer Bayrak	1984-1988
6. Bedrettin Çakıcı	1988-1990
7. Mehmet Tohum	1990-1992
8. Ali Kaya	1991-1992
9. Sabahattin Savaş	1989-1993
10.Semiha Ünlü	1993-1994
11. Bahattin Eren	1994-1996D.

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. İbrahim Yener
2. Rüştü Yener
3. Şerif Öztürk
4. Cemil Öztürk
5. Mürefettin Şanlı
6. Teher Yaşar
7. Ali Yaşar
8. İlyaz Öztürk
9. Özdemir Şanlı

ÖĞRETMEN
1. Hilmi Şanlı

SUBAY
1. Adnan Şanlı

ŞAİRLER
1. Ahmet Şanlı
2. Dursun Şanlı
3. Cafer Şanlı

POLİS
1. Nevzat Öztürk

MALİYECİLER
1. Selahattin Güneş
2. Tacettin Güneş

PEHLİVAN
1. Şemsettin Şanlı

PTT MEMURU
1. Sabahattin Şanlı

KALAYCI
1. Halit Ulgar

Not: Kopuzlu Köyü, Şehit ve Gazileri; Kol Köyü Şehit ve Gazilerinden sonra yazılmıştır.

Bkz.: Kol Köyü son sahifesi.

KUMLUKOZ (Ğ ume)

Kumlukoz, kapalı kutuya benzer,
Kuzey'ini Altun Kalesi bezer,
Meyvesi makbuldür, ellerde gezer,
Çok çetin kırılır, cevizi vardır.

CAMİİ : 1. İlk Camii (Rumî, 1308) Miladî, 1892 tarihinde, taş duvar, ağaç çatı olarak yapılmış. 1921 Gürcü Savaşında, Gürcüler yakınca,1928 tarihinde yeniden onarılarak yapılmış. Daha sonra çatısı sacla kapatılmış.
2. Şimdiki Cami, Eski Caminin yerinde beton harçlı taş duvar ve minareli olarak 1974 tarihinde köy halkı tarafından yapılmıştır.

OKUL : 1. 1928'den 1939 yılına kadar, Odalar'da Halk Okulları devam etmiş. 1939-40 Öğretim yılında Eğitmenli Okul açılmış. O da, Köy Odaları'nda devam etmiş. 1944 tarihinde köy halkı, taş duvar, ağaç çatılı Okul Binası yapmış.1947 yılında öğretmen atanarak, 5 sınıflı İlkokul tedrisata başlamış.
2. Yeni İlkokul Binası; Devlet tarafından betonarme, üç derslikli ve Lojmanlı olarak 1971 tarihinde yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Daha önce Tinasharo Pınarı'ndan ağaç borularla gelen su kullanılıyordu. Çalışmaz hale gelince; Ebesuyu ve diğer sulardan taşınarak ihtiyaç karşılanıyordu.

2. 1962 tarihinde, Köy-Devlet işbirliği ile, Ebesuyu'ndan getirilen su, köyde 1 yerde akıtıldı. 1973 te daha kalın boru ile alınan bu su, köyde 3 yerde akıtıldı.

YOL : 1968 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1982 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Ebesuyu (Köye getirilen su), 2. Köyün Batısında, Başağa Suyu,
3. Köyün Doğusunda, Kaçkaç Pınarı,4. Kuzeyde Fındıklığın Pınarı'dır.

KAPLICALAR : 1. Çermikler mevkiindeki, ekşimtrak serin su, romatizmal ağrılara iyi geliyor.

GÖL VE GÖLETLER : 1. Köyün Batısında, Bultumlu Göl. Bataklık görünümünde olmasına rağmen, hayvanlar otlatılabiliyor. Ayrıca, Yaban Ördeği üreme ve barınma yerlerinden biridir. Ağaçlandırmaya çok müsaittir.
2. Gözeli Göl : Köyün Batısındadır. Yaban Ördeği üreme ve barınmasına müsaittir. Önüne vurulan bir setle biriktirilen su, yazın sulama işlerinde kullanılıyor.

SULAMA KANALI : Gözeli Göl'den köye kadar 2.5 Km. uzunluğunda beton kanal 1979 tarihinde yapılmıştır.

MADENLER : Yoktur.

İMAMEVİ : Köy tarafından,1976 tarihinde yapıldı.

TARİHİ KALINTLAR : 1. Kale : Köyün Kuzeybatısında, Altunkale diye tanınan bir Kale kalıntıları vardır.
2. Kilise : Köyün Kuzeyindeki Bayırındibi mevkiindeki, Çelik Karakoç'un tarlasında, temel kalıntıları duruyor.
3. Gorhana : Kilisenin Doğu yanındadır.
4. Doğanlı Kale : Köyün Batısında, İncedere Suyu'nun, Kuzeyinde yüksekçe bir sırtın üstünde küçük bir kaleciktir. Kalenin olduğu yerden tahminen 5 m. aşağıda bir mağara var. Bu mağarada 1992 tarihine kadar bir çift Ak Doğan yaşardı.

Bu mağaradan tabana ve tavana birer çıkış olduğu söylenir.

5. Şehit Mezarları: Ebesuyu Pınarı'nın hemenKuzey yanındaki çukur Yamaçta; Biri Kaleye giden yolun üstündeki terek kayaların dibinde, diğeri; Yolun altında, İncedere'ye tarafki yamacın dibindedir. Bunlar; 1920 tarihindeki Gürcü Harbinde Şehit olmuşlardır.
6. Garip Mezarları : Köy Mezarlığı'nın Kuzeyindedir.
7. Yazılı Taş : Nedim Öztürk'ün Dodopala adlı tarlasındaki kiliseden getirdiği Pencere veya kapı üstü taşta; UygurAlfabesi'ni andıran yazı ile yazılmış ve işlenmiş taşlar, Nedim Öztürk'ün evinde saklıdır.

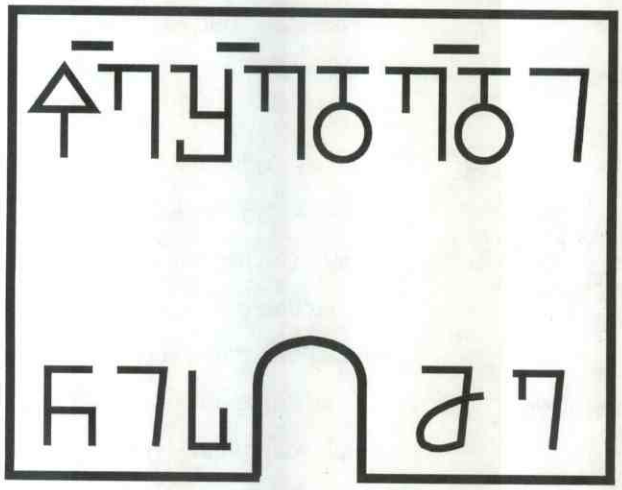

8. Harabeler : Köyün Doğusunda Kâtipler denen köy harebesi vardır. Anlatılana göre; Tahminen 200 yıl önce, Batum'a giden, İncedere Köyü'nden Küçük Ali adındaki adama, oradaki yaşlı bir kadın Cuvantel, Kâtipler, Pala Köyleri'ni sorar. Der ki, Pala'nın Gölünden çıkan bir duman çocukları yaşatmadığı için orasını terkettik. Kâtiplerde de zalim bir ırz düşmanı vardı. Her evlenen yeni gelini ilk defa kendisi yanında yatırır,ondan sonra kocasına verirdi. Kâtipler ile Cuvantel köylüleri de bu yüzden oraları terketti,diyerek ağlar.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin,12 Km. Kuzeydoğusunda, Kohucuvar (Uc) Tepesi'nin Doğu istikametindeki bir uzantısı görünümünde olan,Sarkene Sırtlarının, Güneyinde, Kodiyan Platosunun Doğu yönündeki alt eteklerinde kurulmuştur. İncedere Suyu köyün Kuzey kesiminden geçer. Batısındaki göller, arazisindeki bahçeler ve çiçekli yamaçlarıyla bir park güzelliği sergiler. İçmesuyu var olmasına rağmen, yetersizdir. Armutveren, Sarıdarı, Binbaşıeminbey, İncedere, Taşkıran ve Kalkankaya Köyleriyle sınırlıdır. Gırma eteklerindeki, Tilil Düzlüğünde yaylası vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :

1. GUME adının nereden geldiği kesin bilinmiyor.
2. KUMLUKOZ adı, köyde bol ceviz yetişmesine izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Köyün etrafındaki Tarihi kalıntılara ve rivayetlere bakılırsa, burasının çok eskilere dayanan bir meskenetliği vardır. Ancak; Köye ilk gelen aile (Karaosmangil) buraya geldiklerinde, ormandan açık buldukları kilisenin yanındaki yere yerleşmişler. Bir zaman sonra ağaçları seyreklenen ve rüzgara daha kapalıolan, küçük mahalleye yerleşmişler. Daha sonra gelen aileler, şimdiki köy yerindeki ağaçları keserek evler yapınca, onlar da şimdiki evlerinin yerine ev yaparak taşınmışlar. Böylece de bir köy oluşmuş.

KURUCU AİLELER

1. SADIKGİL (2.Gelen ev) : Ahıska - Unsa Köyü'nden gelmişler.
2. KARAOSMANGİL (İlk gelen ev) : Ahıska - Sarbasuban Köyünden, Kilisenin yanına, Kilisenin yanından, Küçük Mahalleye, oradan da Köye gelmişler. Köyün en eski ailesidir.
3. MARELLİGİL : Ahıska - Marel Köyü'nden gelmişler.
4. GÜZEL ALİGİL : Ahıska - Marel Köyü'nden gelmişler.
5. ŞİRRETGİL : Ahıska - Zediban Köyü'nden gelmişler.
6. YUSUF AĞ AGİL : Ahıska - Zediban Köyü'nden gelmişler.
7. BAKOLAR : Ahıska - Zediban Köyü'nden gelmişler.
8. HAYTAGİL : Ahıska - Zediban Köyü'nden gelmişler.
9. DOKGİL : Ahıska - Zediban Köyü'nden gelmişler.
10. LADASLAR : Posof - Çayırçimen Köyü'nden içgüveyi gelmiş.
11. KOÇOGİL : Ahıska'dan gelmişler.
12. SALMANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
13. MARCOGİL(Sefergiller) : Ahıska'dan gelmişler.
14. SETOGİL (Molla Aligil) : Ahıska'dan gelmişler.
15. MİSAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
16. KÖSEGİL : Ahıska'dan gelmişler.
17. HOCAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
18. BEĞLER : Ahıska - Zazola Köyü'nden gelmişler..

SADIKGİL

Aldıkları Soyadları

KILIÇ - ERGÜN - TAŞ - YILMAZ - ERİŞ
ÖZDEMİR - DURAN - DURAK - DURMAN

KILIÇ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - İrşat ☆ Köyde
      - Şahsettin ☆ Köyde
      - Necmettin, Tacettin ☆ FRANSA
    - Kurşun ☆ Köyde
      - Nusrettin, Hayrettin ☆ İZMİR
      - Şemsettin ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Bekir, Şeheddin ☆ BELÇİKA

ERGÜN

- Sadık > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Teher ☆ Köyde
      - Asker ☆ Köyde
        - Yılmaz ☆ SAMSUN
        - Sehember ☆ Köyde
          - Yücel, Kemal ☆ SAMSUN

TAŞ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Gülali ☆ Köyde
      - Kemal ☆ İnegöl
      - Cemal, Cevat, Nevzat ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - Hakki ☆ İnegöl
      - Rahim, İbrahim ☆ Köyde

YILMAZ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Mehemmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Hafiz ☆ Köyde

ERİŞ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Hamza (Sınıkçı) ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
        - Kasım ☆ İZMİT
        - Asim, Muhtesim, Rasim ☆ Köyde
        - Sıddık, Ahmet ☆ Köyde
      - Teyfik ☆ Köyde
        - Orhan ☆ AYDIN
        - Nazmi ☆ Köyde
      - Merdi (Sınıkçı) ☆ Köyde
        - Recep, Eyüp, Yusuf ☆ Köyde

ÖZDEMİR

- Sadık > ☆ Köyde
  - Derviş ☆ Köyde
    - Zihni ☆ Köyde
      - Yunus ☆ KARS
      - Fevzi, Cemasettin, Mehti ☆ İSTANBUL
    - Kurban ☆ Köyde
      - Famil, Cemil ☆ İnegöl
    - Niyazi ☆ Köyde
      - Tuncer, Muhsin, Tahsin, Tacil ☆ Köyde

DURAN

- Sadık > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Tufan ☆ Köyde
      - Koçali ☆ Köyde
        - Turgut ☆ İSTANBUL
        - Fikret ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
  - Gafur (Hoca) ☆ Köyde
    - Şehri ☆ Köyde
      - Necati, Erdal ☆ Köyde
      - Adnan ☆ ANKARA

DURAK

- Sadık > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - Salih ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Yüksel, Efsel, Kibar, Cemender ☆ İSTANBUL
      - Merdali ☆ İSTANBUL

DURMAN

- Sadık > ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Rahim, Memet ☆ Erbaa
    - Turgut ☆ İSTANBUL
  - Koçi ☆ Erbaa

KARA OSMANGİL

Aldıkları Soyadları

AKTAŞ - KARATAŞ - KARAKOÇ
BOZTAŞ - DURMUŞ

AKTAŞ

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Aydemir, Asim ☆ BALIKESİR
    - Kâzim ☆ İnegöl
  - Alaattin ☆ MUĞLA
- Şamil > ☆ Köyde
  - Halim ☆ Köyde
    - Ziyeddin ☆ Köyde
    - Sümmani, Zülali, Şahsettin ☆ FRANSA
- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Celil ☆ Köyde
    - Cemender ☆ Köyde
    - Şaban, Vehpi, Özdemir ☆ Erbaa

KARATAŞ

- Mevlüt > ☆ Köyde
  - İznullah ☆ Köyde
    - Mukim ☆ Köyde
      - Memet ☆ MUĞLA
      - Necettin, Kenan ☆ Köyde
      - Laçin ☆ ALMANYA
  - Celali ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ Köyde
      - Memet, Feyzullah, Abdullah ☆ Köyde

KARAKOÇ

- Aslan > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Düseri ☆ Köyde
      - Enver ☆ İZMİT
      - Yaşar ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Çelik ☆ İnegöl

BOZTAŞ

- Emrullah > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Erdal ☆ İZMİT
    - Serdar ☆ Köyde

DURMUŞ

- Taştan > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Tevhit ☆ Köyde
    - Hilmi ☆ ALMANYA

MARELLİGİL

Aldıkları Soyadları

ERDEM - KOÇAK - ÇELİK

ERDEM

- İskender > ☆ Köyde
  - Nedim (Astsubay) ☆ Buca
  - Bedel (Oğlu yok),İkram (Hoca) ☆ Köyde

KOÇAK

- İskender > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Battal ☆ Köyde
      - Haşim ☆ Köyde
        - Fahri , Sıddık (Öğretmen - Hoca) ☆ Köyde
        - Kâzim, Memet, Yener ☆ İZMİT

ÇELİK

- İskender > ☆ Köyde
  - Cevri ☆ Köyde
    - Hurşut ☆ İSTANBUL
  - Hasan ☆ Köyde
    - Reşit ☆ Köyde
      - İskender, Ahmet ☆ ALMANYA
  - Aziz ☆ Köyde
    - Naim ☆ ZONGULDAK

GÜZEL ALİGİL

Aldıkları Soyadları

GÜZEL - GÜRLER - ÖZTÜRK
BİÇİCİ - BOZDERE

GÜZEL

- Sofi > ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ Köyde
    - Aydemir ☆ Köyde
    - Cemender ☆ İZMİT
  - Şemsettin ☆ Köyde
    - Asim ☆ Köyde
    - Cemil, Cengiz ☆ İZMİT
    - Abdullah ☆ HOLLANDA

GÜRLER

- Temel > ☆ Köyde
  - Şeheddin ☆ İZMİT
    - Zikri, Fikri, Yılmaz, Ahmet ☆ İZMİT

ÖZTÜRK

- Şuğayip > ☆ Köyde
  - Ömer (Gazi) ☆ Köyde
    - Nedim ☆ Köyde
      - Hayrettin ☆ Köyde
    - Nurettin, Binali ☆ İZMİT

BİÇİCİ

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - İlimdar ☆ Köyde
      - Kâzim, Abdurrahman ☆ HOLLANDA
      - Nazir (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Şahpender ☆ HOLLANDA
    - Temindar ☆ Köyde
      - İsmail, İsrafil ☆ İnegöl

BOZDERE

- Habip > ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Nizamettin ☆ HOLLANDA
    - Sebahattin ☆ Köyde
  - Müslim ☆ Yenice

ŞİRRETGİL

Aldıkları Soyadları

ERKOÇ - KOÇ

ERKOÇ

- ..... > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Yahya ☆ Köyde
      - Recep, Vacip, Necip ☆ HOLLANDA
    - Arslan ☆ Köyde
      - Şehmeni ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ MANİSA
    - Kadim ☆ Köyde
      - Mikail ☆ Köyde
      - Mükerrem ☆ İZMİT
- ..... > ☆ Köyde
  - Altun (Gazi) ☆ KARS
    - Metin (Esnaf) ☆ İSTANBUL

KOÇ

- ..... > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ .....
    - Yaşar ☆ Köyde
      - Turgut, Orhan ☆ HOLLANDA

YUSUF AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

ASLANOĞLU - ELMACI - OCAK
AYDEMİR - GÜLEÇ - ÖZMEN - ÖNVER

ASLANOĞLU

- ..... > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Efsel (Esnaf) ☆ KARS
      - Cemender (Araştırmacı) ☆ ANKARA

ELMACI

- Aslan > ☆ Köyde
  - Salih ☆ Köyde
    - Resul, Mansur ☆ İnegöl
    - Hasan (Öğretmen), Hüseyin (Öğretmen) ☆ MANİSA
  - Musa ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ Köyde
      - Hurşut, Fariz, Şeref ☆ İZMİT
      - Süleyman ☆ İSTANBUL
  - Kerim ☆ Köyde
    - İsmail ☆ FRANSA
    - İlyas ☆ Köyde

OCAK

- Aslan > ☆ Köyde
  - Ocak ☆ Köyde
    - Aydın ☆ KARS
      - Kemal (Esnaf), Selver, Yüksel, Yücel ☆ KARS
    - Memduh (Öğretmen) ☆ KARS
      - Erdal, Mustafa ☆ BURSA
    - Bedrettin (Esnaf) ☆ Posof
      - Cemil (PTT Müdürü) ☆ Posof

AYDEMİR

- Şamil > ☆ Köyde
  - Mürşüt (Marangoz - Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Tevhit (Oğulluğu, Türkgözü-Muzaklar'dan) ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ İZMİT
      - Mustafa ☆ Köyde
  - Dilaver (Taş Ustası) ☆ İZMİT
  - Temel ☆ KARS

GÜLEÇ

- Celal (Oğlu yok) > ☆ Köyde
  - Şehri (Oğulluğu) ☆ Köyde
    - Turgut ☆ İZMİT
    - Orhan ☆ Köyde

ÖZMEN

- Münür > ☆ Köyde
  - Lokman ☆ Köyde
    - Sabit ☆ İZMİT

ÖNER

- Ağali > ☆ Köyde
  - Şahpender, Enver ☆ BURSA
  - Kamber ☆ KARS
    - Emrah ☆ ALMANYA

BAKOLAR

Aldıkları Soyadları

SOYDEMİR - YAZICI

SOYDEMİR

- Kadir > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Köyde
    - Talip ☆ Köyde
    - Kirman ☆ İnegöl
    - Galip (Astsubay) ☆ İZMİR
  - Meheddin ☆ KARS
  - Alaattin ☆ Köyde
    - Cengiz ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Yakup, Yusuf ☆ Köyde

YAZICI

- İsmail (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Rızali, Vezir, Kemal ☆ İZMİR

HAYTAGİL

Aldıkları Soyadları

TAŞKIRAN - DEMİR - KURŞUN
YAŞAR - KILIÇ

TAŞKIRAN

- Beşet > ☆ Köyde
  - Şahan ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Nizamettin ☆ İZMİT
  - Nafiz ☆ İSTANBUL
  - Ejder ☆ İZMİT

DEMİR

- Beşet > ☆ Köyde
  - Ziya ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Zevcet ☆ İZMİT
      - Zeki ☆ FRANSA
    - Tahir ☆ İSTANBUL
  - Fariz ☆ ZONGULDAK
  - Beşet ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ İnegöl
      - Ziyeddin ☆ Köyde

KURŞUN

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Faik ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Mustafa (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Müştebe (İnşaat Müh.) ☆ İZMİT
      - Sümmani ☆ İSTANBUL
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Gazi ☆ Köyde
      - Hamdi ☆ İSTANBUL
      - Atila ☆ Köyde
  - Evsel, Mürsel, Hamit ☆ İSTANBUL
- Müstecip (Gazi) > ☆ Köyde
  - Abdurrahman ☆ Tire

KILIÇ

- Şaban > ☆ Köyde
  - Rahim, Memmet ☆ Erbaa
- Mevlüt > ☆ Köyde
  - İrşat, Nuri ☆ Köyde
  - Mihrali, Hurşut ☆ Kalkankaya

DOKGİL

Aldıkları Soyadları

ERTEK

- Recep > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ FRANSA
    - Süreddin (Dozer Operatörü) ☆ Buca
    - Selahattin ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Yaşar, Yafez ☆ Köyde

LAPASGİL

Aldıkları Soyadları

EKİCİ

- Seyfidar > ☆ Köyde
  - Eşref ☆ Köyde
    - Hüccet ☆ Köyde
- Nazım > ☆ Köyde
  - Casim ☆ Köyde
    - Selahattin, Sebahattin ☆ Köyde

KOÇOGİL

Aldıkları Soyadları

SUBAŞI - ERGELEN - AĞKAYA

SUBAŞI

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ Köyde
    - Memet, Cemal, Kâzim ☆ İZMİT
  - Müftü ☆ Köyde
    - İsmail ☆ MUĞLA
    - Hasan, Hüsen ☆ Köyde
  - Ali (Nalbant) ☆ SAMSUN
- ..... > ☆ Köyde
  - Vasip ☆ İZMİR

ERGELEN

- Mahmut (Hoca) > ☆ Köyde
  - Eflet ☆ İZMİT
  - Seyfet ☆ BURSA

AĞKAYA

- Rüştü > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Ferman (Hoca) ☆ Adapazarı
    - İhsan ☆ ZONGULDAK
    - Kirman ☆ Köyde

SALMANGİL

Aldıkları Soyadları

ŞİMŞEK

- ..... > ☆ Köyde
  - Casim ☆ Köyde
    - Şeref ☆ Köyde
      - Kemal ☆ HOLLANDA
    - Nizamettin ☆ İSTANBUL
      - Yaşar ☆ İSTANBUL
  - Polat ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ AYDIN
  - Feramuz ☆ Köyde
    - Yılmaz ☆ BURSA
    - Hilmi ☆ Köyde
  - Emir ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ Köyde

MARCOGİL (Seferoğulları)

Aldıkları Soyadları

UZUN - KISA

UZUN

- Sefer > ☆ Köyde
  - Binali (Hoca) ☆ Köyde
    - Zeki (Radyo tamircisi) ☆ Posof
  - Nuri ☆ Yenice/AYDIN

KISA

- Sefer > ☆ Köyde
  - Kerim ☆ İnegöl

SETOGİL (Molla Aligil)

Aldıkları Soyadları

ALÇİÇEK - TAŞBAŞI - DÜR

ALÇİÇEK

- Tahir > ☆ Köyde
  - Selim ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
      - Serkan ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Bedrettin ☆ Köyde
      - Şerafettin ☆ Köyde
        - Şahset ☆ ZONGULDAK
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Laçin, Çelik ☆ Köyde

TAŞBAŞI

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Hasbi ☆ Köyde
    - Binali, Hüccet ☆ Aliağa
- Mevlüt > ☆ Köyde
  - Faik ☆ Köyde
    - Gazi ☆ İnegöl

DÜR

- Vahap > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Yakup ☆ Köyde
  - Halit ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ Köyde
    - Halis ☆ BELÇİKA

MİSAGİL

Aldıkları Soyadları

YANKAYA - KAYA

YANKAYA

- Kaya > ☆ Köyde
  - Süfi ☆ Köyde
    - Hüccet ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - Miraç ☆ KIBRIS
    - Temcit ☆ İnegöl

KAYA

- Kaya > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Hulusi ☆ Köyde

KÖSEGİL

Aldıkları Soyadları

USTABOY

- ..... > ☆ Köyde
  - Ekrem ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
    - Köksal ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Selim/KARS

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

BİLİCİ - ŞİMŞEK - YENER - KAÇAR

BİLİCİ

- Abit (Hoca) > ☆ Köyde
  - Kasım (Hoca) ☆ Köyde
    - Nurettin (Hoca) ☆ Köyde
      - Müşerref (Nakliyeci) ☆ Köyde
      - Memet ☆ Köyde
      - Şemsettin (Hoca) ☆ İZMİT
  - Ahmet ☆ Suluca/ÇORUM

ŞİMŞEK

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Polat ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ Yenice
  - Casim ☆ Köyde
    - Şerafettin, Nizamettin ☆ Köyde
- Sabri, Rasim (Tapu Müdürü) ☆ Erbaa

YENER

- Bürhan > ☆ Köyde
  - Teyfik ☆ Köyde
    - Memet, Muammer ☆ BURSA
    - Hüseyin ☆ İZMİT

KAÇAR

- Abbas > ☆ Köyde
  - Dursunali, İsabali ☆ İnegöl
- Kerim ☆ Erbaa

BEĞLER

Aldıkları Soyadları

ŞENAL

- Kemal > ☆ Köyde
  - Binali ☆ İnegöl
    - Yasin, Tahsin, Turgut, Metin ☆ İnegöl

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Zekeriya Gürler	1940 - 1949
2. İmdat Gürler	1947 - 1955
3. Memduh Ocak	1947 - 1952
4. Kirman Soydemir	1954 - 1964
5. Muhsine Mutlu	1964 - 1967
6. Ümmet Öner	1956 - 1964
7. Gafur Demirhan	1964 - 1967
8. Hüseyin Elmacı	1967 - 1969
9. Fazli Polat	1968 - 1969
10. Özdemir Olşen	1969 - 1971
11. Muhsin Demirci	1969 - 1970
12. Sadık Şimşek	1970 - 1971
13. Mukaddim Aydemir	1971 - 1976
14. Ayhan Ulutaş	1971 - 1973
15. Nahit Turgut	1973 - 1974
16. Mustafa Sayın	1974 - 1975
17. Mustafa Özdemir	1974 - 1986
18. Gürsel Çapraz	1975 - 1977
19. Orhan Tayfur	1976 - 1978
20. Atila Büyükkaya	1976 - 1977
21. Hatice Büyükkaya	1976 - 1977
22. Gürbüz Gürler	1977 - 1978
23. Mehmet Özdemir	1978 - 1991
24. Hediye Bal	1978 - 1990
25. Esat Karaman	1979 - 1991
26. Ömer Kuru	1991 - 1993
27. Sıddık Koçak	1991 - 1995 D
28. Ömer Kuru	1993 - 1995 D

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
Önceleri sıra ile muhtarlık yapmışlar.	
1. Ahmet Kurşun	1939 - 1941
2. Casim Şimşek	1941 - 1943
3. Aydın Üstabay	1944 - 1945
4. Hafiz Subaşı	1945 - 1947
5. Temel Gürler	1947 - 1950
6. Batal Erten	1950 - 1955
7. Halim Aktaş	1955 - 1961
8. Sedrettin Boşdere	1961 - 1963
9. Sehender Ergün	1963 - 1968
10. Asim Eriş	1969 - 1977
11. Asker Soydemir	1977 - 1989
12. Asim Eriş	1989 - 1992 D

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Kasım Bilici	1920 - 1940
2. Binali Uzun	1940 - 1942
3. Kasım Bilici	1942 - 1963
4. Şemsettin Alan	1963 - 1968
5. Paşali Karataş	1968 - 1975
6. Yaşar Kartal	1975 - 1979
7. Merdali Karataş	1979 - 1994
8. Süleyman Şeker	1994 - 1996 D

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Şaban Aktaş
2. Abit Bilici
3. Kasım Bilici
4. Şemsettin Bilici
5. Binali Uzun
6. Gafur Duran
7. İsmail Yazıcı
8. Mahmut Ergelen
9. Ferman Alkaya
10. Memet Yılmaz
11. İkram Erdem

ÖĞRETMENLER
1. Memduh Ocak
2. Hasan Elmacı
3. Hüseyin Elmacı
4. Sıddık Koçak
5. Mustafa Kurşun

PTT MÜDÜRÜ
1. Cemil Ocak

DOZER OP.
1. Sureddin Ertek

ASTSUBAYLAR
1. Galip Soydemir
2. Nedim Erdem

MÜHENDİSLER
1. Müşteba Kurşun (İnş. M.)
2. Mansur Elmacı (Elktr. M.)

SINIKÇILAR
1. Hamza Eriş
2. Merdi Eriş

NALBANTLAR
1. Şahpender Önver
2. Ali Subaşı

TAŞ USTALARI
1. Kanber Önver
2. Dilaver Aydemir

HİZARCILAR
1. Aziz Çelik
2. Cevri Çelik

RADYO TAMİRCİSİ
1. Zeki Uzun

PEHLİVANLAR
1. Asim Eriş — 85 Kiloda, birkaç birinciliği var.
2. Yakup Çelik — 75 kiloda devamlı birincilik almıştır.
3. Kemal Yazıcı — 65 kiloda birkaç birinciliği var.

GAZİLER

1. Müstecip Kurşun	1311	İstiklâl Savaşında yara almış.
2. Gafur Aktaş	1315	İstiklâl Savaşında gözünü kaybetmiş
3. Kerim Kaçar	1316	İstiklâl Savaşında yara almış.
4. Ömer Öztürk	1312	İstiklâl Savaşında
5. Altun Erkoç	1315	İstiklâl Savaşında
6. Ali Koç	1312	İstiklâl Savaşında
7. Celali Karataş	1312	İstiklâl Savaşında
8. Reşit Çelik	1312	İstiklâl Savaşında
9. Asım Güzel	1953	Kıbrıs Barış Harekatı
10. Cengiz Soydemir	1953	Kıbrıs Barış Harekatı
11. Yafez Taşbaşı	1953	Kıbrıs Barış Harekatı

KURŞUNÇAVUŞ (Sece)

Kurşunçavuş, dağda bir dere içi,
Eskiden olurdu bir hayli keçi,
Misafirperverdir, ihtiyar genci,
Güzel Bal şerbetli, helvası vardır.

CAMİİ : 1. 1796 tarihinde, Kilise'den çevrilerek yapılan Cami halen duruyor.
2. 1992 tarihinde köy halkı tarafından yapılan, betonarme ve minareli cami hizmete açılmıştır.

OKUL : 1. 1963 yılında açılan 5 sınıflı İlkokul, Eski Medrese ve Köy Odaları'nda devam etti.

2. 1983 tarihinde Devlet tarafından, betonarme ve Lojmanlı Okul Binası yapıldı.

İÇME SUYU : 1965 tarihinde, Sakota Pınarı'ndan, Köy-Devlet işbirliği ile ve demir borularla getirilen su kullanılmaktadır.

YOL : 1976 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 tarihinde getirildi.

TELEFON : 1985 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Köy mevkiinde; Sarahev, Çermik, Kümbet (Malüşet), Sakota, Kayalık Çayır Pınarlarıvar.
2. Yayla mevkiinde : Peş ve Hate'nin Pınarları vardır.

KAPLICALAR : 1. Yayladaki, Romatizma ağrılarına iyi geliyor. Serin sudur.
2. Köydeki, Egzama ve kaşıntılara iyi geliyor. Serin sudur.

AKARSU : Secenin Çayı'nı oluşturan kollar bu köyden doğar.
1. Doğrular Yaylası'nın yamaçlarından gelen su.
2. Ğ ırma ve Yetimkaya mevkiinden gelen su.
3. Mamisabzol (Ormanın içi) dan gelen su.

DEĞ İRMEN : Köyde üç adet değirmen var. İkisi, Doğrular Yaylasından gelen su ile, birisi de Gırma'dan gelen su ile çalışıyor.

KORULUK : Çam, Ladin, Göknar ve geniş yapraklı çeşitli ağaçlardan oluşan güzel ve zengin bir kosu vardır.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : Köyün Doğu yamacında Tebeşir Taşı çıkmaktadır.

TARİHİ KALINTILAR: 1. Kilise : Eski Caminin yerindeymiş.
2. Gorhana : Eski Caminin yanındadır. Bir kısmı sökülmüş.
3. Mağara : Kurşunçavuş, Doğrular ve Günlüce Köyü yaylalarının mevkiindeki kayalıkta bulunan mağaralardan, yazın kar çıkarılır.
4. Harabeler : Eski Sece Köyü harabeleri ve onlara ait mezarlar var.
5. Deliklikaya : Aynı adı taşıyan mevkide; 1 m^2 tabanlı, tahminen 10 m. yüksekliğinde bir delik var, görünümü bir mağarayı andırıyor.
6. Haç Taşı : Acara-Hilvana'ya giden yolun, Gürcistan ile Türkiye hududunda, ortası kare şeklinde masa büyüklüğündeki taşın üstünde haç işareti var.
7. Davar Gölü Harabeleri : Konar göçerlerin barındıkları geçici evlerinin harabeleridir.

8. Mezarlık : Birisi çevrili olmak üzere 5 yerde köy mezarlıkları vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 11 Km. Batısında, Cin Dağı(Cazı Tepesi)nin, Güney yamaçları ile Hıhat Dağı'nın Güneydoğuya uzanan Pırasnavul yamaçlarının kesiştiği derenin, Doğu yamacında kurulmuştur. Üç tarafı Dağ ve Yüksek bir vadi ile çevrili olan köyün, Güneydoğu tarafı dar bir vadi ile, Gürarmut Köyü arazisine uzanır. Köyün Güneybatı yamaçları, Prasnavul çayırlarına kadar, karışık ağaçlardan oluşan güzel bir meşe ile kaplıdır. Bol olan mera ve çayırları, hayvancılığa ve arıcılığa çok müsaittir. Köyün adı ile anılan çayda; çok güzel Dağ Alası, Alabalık vardır. Bu suyun, sığ ve tenha olan kollarındaki, kaynak suları, Alabalığın üremesine ayrıca iyi bir ortam temin etmektedir. Rakım olarak ilçenin en yüksek yerinde olan köy; Gürcistan, Günlüce, Doğrular Köyü Yaylası, Gürarmut ve Yolağzı Köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. SECE adının nereden geldiği kesin olarak bilinmemektedir.
2. KURŞUNÇAVUŞ : Hudutta Şehit düşen KURŞUN adındaki askerimizin adına izafen konmuş bir addır.

KURULUŞ : Şavşat'tan gelerek eski Sece Köyü'ne yerleşen; HÜSENLER ve KAHRAMANLAR Sülalesi, daha sonra bu köyün yerine inerek ev yaparlar. Daha sonra gelen aileler de, anlatılana göre, Çam ve Ardıç ağaçlarını keserek açtıkları yerlere evlerini yapar ve bugünkü köyü kurarlar

KURUCU AİLELER

1 .KAHRAMANLAR : Şavşat'tan, Eski Köy'e, oradan da buraya gelmişler.
2. HÜSENLER : Şavşat'tan, Eski Köy'e, oradan da buraya gelmişler.
3. PAŞO DEDEGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden (Hasanagillerden) gelmişler.
4. TÜLİLER : Posof - Gürarmut Köyü (Tülilerden) gelmişler.
5. MAMO DEDEGİL : Posof - Gürarmut Köyü'nden gelmişler.
6. ÖMERLER : Posof - Türkgözü Köyü (Kavazgillerden) gelmişler.
7. AHMET AMCALAR : Posof - Pala Mahallesi (Paşogillerden) gelmişler.
8. RÜŞTÜLER : Posof - Binbaşıeminbey Köyü (Torolardan) gelmişler.

KAHRAMANLAR

Aldıkları Soyadları
CESUR - ERDEM

CESUR

• Ahmet >	☆ Köyde
└ Yusuf	☆ Köyde
├ Arif	☆ Köyde
└ Muzaffer	☆ Köyde
├ Celil, Sait	☆ Köyde
└ Kâmil (Esnaf)	☆ Posof
└ Kahriman	☆ Köyde
├ Süleyman, Şahpaz, Mülazim	☆ Köyde
└ Recep, Mecit	☆ Akhisar

ERDEM

• Ahmet >	☆ Köyde
└ Yusuf	☆ Köyde
├ Zekeriya	☆ Köyde
└ Fariz, Selim, Mafiz	☆ MANİSA
├ İsmail	☆ İnegöl
└ Mürsel (Hoca)	☆ Köyde
├ Şemsettin, Şeref, Yazdan	☆ ZONGULDAK
└ Fahrettin	☆ Köyde
└ Faik	☆ Köyde
├ Cavit	☆ ZONGULDAK
├ Gültekin, Aytekin	☆ İSTANBUL
└ Necati	☆ Köyde

HÜSENLER

Aldıkları Soyadları
BAYDAR

• Eyüp >	☆ Köyde
└ Hüseyin	☆ Köyde
├ Şehmeni	☆ İSTANBUL
├ Nevzet	☆ İnegöl
└ Binali, Temindar, Yusuf	☆ Köyde
└ İdo (Kayıp)	☆ .....

PAŞO DEDEGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZCAN

• Bilal	☆ Köyde
└ Paşo	☆ Köyde
├ Taştan	☆ Köyde
├ Laçin, Feramuz	☆ Köyde
├ Helim, Selim, Abdurrahman	☆ İnegöl
└ Kâzim	☆ ZONGULDAK
├ Bedel	☆ Köyde
├ Nurettin	☆ İnegöl
└ Dursun, Ramiz	☆ Köyde
└ Zülali	☆ Köyde
└ Nevruz	☆ Köyde

- Temel ☆ Köyde
  - Tevhit, Temcit ☆ Köyde
- Şimşek ☆ ANKARA
  - Musa, Mustafa (Astsubay) ☆ ANKARA

TÜLİLER

Aldıkları Soyadları

KAYA

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ ALMANYA
      - Rüstem ☆ BURSA
    - Bekir ☆ Köyde
      - Mukaddim, Nevrettin ☆ ZONGULDAK
      - Alaattin, Mirza, Müset ☆ Köyde
    - İsap ☆ Köyde
      - Memet ☆ BURSA
    - Cumi ☆ Köyde
      - Muhlis, Ali, Tuncer, Mansur ☆ ZONGULDAK
      - Halis ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
      - Mitat, Mustafa, Memet, Hüseyin ☆ ZONGULDAK
      - Yahya (Öğretmen) ☆ Köyde
    - Refik ☆ Köyde
      - İsrafil, Ergüder ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
      - Ömer, Özdemir ☆ BURSA
  - Kurban ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Selim/KARS
    - Kibar, Ali ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ BURSA

MAMO DEDEGİL

Aldıkları Soyadları

ERGÜN

- Mamo > ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Beyzade ☆ İSTANBUL
  - Espender ☆ Köyde
    - İsrafil, Kamber, Nurettin ☆ ZONGULDAK
  - Nuri ☆ Köyde
    - Evsel ☆ ZONGULDAK
    - Zeki, Hikmet ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Fikri ☆ ZONGULDAK
    - Emsal ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Köyde

ÖMERLER

Aldıkları Soyadları

MERT - AYDIN - BALCI

MERT

- Ömer > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Asim ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ İnegöl
  - Şevki ☆ Köyde
    - Feyzul ☆ İZMİT
  - Cafer ☆ Köyde
    - Karabey, Kerim, Kirman ☆ İZMİT

AYDIN

- Ömer > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ Alaca/ÇORUM
    - Asker ☆ Köyde

BALCI

- Ömer > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Sebahattin, Niyaz, Sehetti ☆ İnegöl
      - Miseveddin ☆ ZONGULDAK
    - Celali ☆ Köyde
      - Halit, Sabri, Esat ☆ İnegöl
      - Muhittin ☆ Alaca/ÇORUM

AHMET AMCALAR

Aldıkları Soyadları

ÖZER

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mukim ☆ Köyde
    - Mikail ☆ Köyde
    - Zikri, Aliyar ☆ BURSA
  - Kadim ☆ Köyde
    - Selim ☆ KARS
- Memmet > ☆ Köyde
  - Şahpender ☆ Köyde
    - İdris, Rızali, Feyyaz, İlyas ☆ BURSA
    - Köksal ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Dursunali, Nizamettin ☆ ZONGULDAK
  - Nuri ☆ Köyde
    - Orhan, Erol ☆ Köyde

RÜŞTÜLER

Aldıkları Soyadları

ÇİNAR

- Rüştü > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Yaşar, Mustafa, ... ☆ BURSA
  - Ali ☆ BURSA

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Memet Bostancı	1971 - 1972
2. Nevzat Öner	1972 - 1974
3. Tahsin Ergül	1974 - 1976
4. Mustafa Işık	1972 - 1976
5. Yalçın Öner	1973 - 1976
6. A.Vahap Güner	1976 - 1978
7. Bahattin Eren	1976 - 1980
8. İsmail Güzel	1980 - 1981
9. Yahya Kaya	1980 - 1996
10. Güven Önder	1996 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Kurban Balcı	1923 - 1940
2. Mürsel Erdem	1940 - 1973
3. Memet Yılmaz	1973 - 1983
4. Nihat Kalem	1983 - 1986
5. Nuri Gidal	1986 - 1988
6. Hayrettin Yıldız	1988 - 1992
7. İ.İnan Polat	1992 - 1996 D.

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Hüseyin Baydar	1923 - 1930
2. Bekir Kaya	1930 - 1935
3. Muzaffer Cesur	1935 - 1941
4. Memmet Özer	1941 - 1946
5. Zekeriya Erdem	1946 - 1950
6. Kibar Kaya	1950 - 1954
7. Fazli Mert	1954 - 1957
8. Nuri Ergün	1957 - 1963
9. Laçin Özcan	1963 - 1993
10. Sabahattin Balcı	1993 - 1996 D.

Not: Bu köye ait "Kimler Yetişmiş" listesi, Özbaşı Köyü listesinden sonra yazılmıştır.

ÖZBAŞI (Gınya)

Özbaşı, güneşten od gibi yanar,
Temizdir insanı, tez söze kanar,
Beslerler koyunu, üç - beşer - onar,
Orada insanın en hası vardır.

CAMİİ : 1894 tarihinde köy tarafından yapılmış, taş duvar, sac çatılıdır.

OKUL : 1. 1928 tarihine kadar Medrese öğretimi devam etmiştir. Bu tarihten itibaren, Halk Okulları devam etmiş. 1938 tarihinde köy tarafından Okul Binası yapılmş.
2. 1944-45 Öğretim yılında 5 sınıflı İlkokul açıldı.
3. 1984 yılında, Okulun yerinde yeniden, Devlet tarafından betonarme ve Lojmanlı Okul Binası yapıldı.

İÇME SUYU : 1. 1910' lu yıllarda, ağaç borularla, Başele Pınarı'ndan getirilen su içilmekteydi.
2. 1954 tarihinde, Devlet-Köy işbirliğiyle Çoç mevkindeki su demir boru ile getirilmiştir.
3. 1973 tarihinde, Devlet tarafından, demir boru ile; Çoç ve Başele kaynakları birleştirilerek köye getirilmiş. Köyde 3 çeşme olarak akıtılmıştır.

YOL : 1969 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1985 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Kilise, 2. İlglisharo, 3. Vejentaba, 4. Kayınlık, 5.Yayla,6. Cami Çayırı Pınarları gibi çok nefis sulu kaynakları vardır.

KAPLICALAR : 1. Kilisenin yanındaki ekşimtrak su, romatizmal ağrılara ve kaşıntılara iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTLARI : 1. KALE : Köyün Doğusunda GINYA Kalesi temelleri ve duvarlarından bir kısmı duruyor.
2. KİLİSE : Köyün Batısında, Mürsel Yücel'in tarlasının yanında, temelleri belirli durumdadır. (Akkilise)
3. HARABELER : a) Latengilev Harabeleri, Kışla mevkiindedir.
b) Pegler'de Taşevler, Kışla mevkiindedir.
4. KÜPLER : Şamil Çiftçi'nin bostanında,birbirine kanalla bağlı küpler var.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 6 Km. Batısında, Cin Dağı(Cazi Tepesi)nin Güneye bakan yamaçlarının, Günlüce Köyü'nü de içine alan geniş ve kırık platonon, Posof ve Günbatan Çayları ile kesiştiği, Güney yamacında kurulmuştur. Güney ve Batısından akan çaylar ve köyün Doğusundan akan dere ile bir ada görünümü sergileyen köyün, Kuzeyinde, karaağaç, fındık ve çamdan oluşan güzelbir korusu ile kırlarında geniş çayırları vardır. Dere yataklarındaki vadiler islah edilirse; Sebze ve meyve bahçeleri yapılabilir. Ayrıca Alabalık üzerine tarla balıkçılığı en iyi yapılır. Doğrular, Uğurca, Günlüce,Arılı, Kır-Damala Köyleriyle sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞ UŞU : 1. GINYA adı; Kıpçak dil kökenli olduğu sanılmakta ve bir anlam verilememektedir.
2. ÖZBAŞI adı; Halkının kendini beğenmişliğine ve beğenilir insanlardan oluşmuş-

luğuna izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, eski bir yerleşim yeridir. Köyü oluşturan halkın, bu köye geliş yer ve zamanına bakılırsa 150 yıllık genç bir köydür. Anlatılanlara bakılırsa, buraya gelen ilk aileler buradaki meşe, çam, ardıç ağaçlarını keserek evlerini yapmış ve tarlalarını açmışlar. Köyün Batısındaki tarlalarda üzüm kütükleri de varmış. Zamanla onların yerlerini ev ve tarlalar almış.

KURUCU AİLELER

1. KENAN OĞUULLARI : Ahıska'dan gelmişler.
2. DEMİRCİGİL : Ahıska'dan gelmişler.
3. SELAHGİL : Ahıska'dan gelmişler.
4. KEV ALİGİL : Ahıska'dan gelmişler.
5. HOŞORLAR : Acara - Hoşora Köyü'nden gelmişler.
6. TATARGİL : Kırım-Tataristan'dan gelmişler.
7. BEKİR AĞAGİL : Posof- Al Köyü'nden gelmişler.
8. TAMAZ OĞ ULLARI : Posof - Baykent Köyü'nden gelmişler.
9. NAÇARGİL : Acara'dan gelmişler.
10. SÜNNETÇİGİL : Batum'dan gelmişler.
11 . HOCAGİL : Batum'dan gelmişler.

KENANOĞULLARI
Aldıkları Soyadları
POLATDĞLU - AKYÜZ

POLATOĞLU

- Dursun > ☆ Köyde
  - Kanber ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
      - Talip ☆ Köyde
        - Cengiz (Gazi) ☆ Köyde
        - Kemal, Cemal, Cahit ☆ İnegöl
      - İlimdar ☆ Köyde
        - Erdal ☆ Köyde
      - Sabri ☆ Köyde
        - Yasin, Tahsin ☆ Köyde
      - Selim (TKİ'de Çavuş) ☆ ZONGULDAK
      - Mecit ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Selim/KARS
    - Haydar ☆ Köyde
      - Osman ☆ BURSA
      - Yasemin, Laçin, Özgen ☆ ZONGULDAK

AKYÜZ

- Mahmut > ☆ Köyde
  - İlyas ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Zülali ☆ ALMANYA
    - Gafur ☆ ZONGULDAK
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Muhittin ☆ Köyde
  - Mehemmet (Sonsuz) ☆ Köyde

DEMİRCİGİL
Aldıkları Soyadları
ÖZDEMİR

- Recep > ☆ Köyde
  - Ahmet (Usta) ☆ Köyde
    - Abdurrahman ☆ Köyde
      - Mustafa (Öğretmen) ☆ BOLU
      - Abdullah,Ömer (Gazeteci),Osman (PTT) ☆ İSTANBUL
- Hurşut > ☆ Köyde
  - Ağali (Usta) ☆ Köyde
    - Hilmi ☆ ARDAHAN
  - Mehti ☆ Köyde
    - İskender, Zikri, Hüsni ☆ Göle
  - Vehpi, Hamdi ☆ ARDAHAN
- Fehret > ☆ Köyde
  - Şevket (Usta) ☆ Köyde
    - Dursunali, Mihrali ☆ Sarıkamış
  - Celali (Usta) ☆ Köyde
    - Şehvünez, Demirali, Zülali ☆ BURSA
    - Seddi (Öğretmen) ☆ BURSA

SELEHGİL
Aldıkları Soyadları
ÇİFTÇİ - YILDIZ - ŞAHİN

ÇİFTÇİ

- Şahpaz > ☆ Köyde
  - Kerem (Hoca) ☆ Köyde
    - Bahri ☆ Köyde
      - Musa (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Zekeriya (Hoca - Gazi) ☆ İnegöl
      - Turgut (Hoca) ☆ Artvin
      - Nurhan, Hüccet ☆ İSTANBUL

Memmet ☆ Köyde
- Şamil ☆ Köyde
  - Hasan, Süleyman (Öğretmen), Oktay ☆ Köyde
- Cemil ☆ Köyde
  - Hüseyin, Zikri, Fikri ☆ BURSA
  - Mahmut ☆ Köyde

ŞAHİN

• Aslan (Oğlu yok) > ☆ Köyde
- Abdullah (Damadı "Gümüşhaneli") ☆ Köyde
  - Haci (Gazi) ☆ Köyde
    - Yazdan, Osman, Vedat ☆ Köyde
  - Aydemir ☆ Köyde
    - Özgür, Özdemir, Özkan ☆ Köyde

YILDIZ

• Aslan > ☆ Köyde
- Fadli ☆ Köyde
  - Osman, Kenan, Yalçın, Adnan ☆ Köyde
- Fazli ☆ Köyde
  - Ferman, İsmail ☆ Köyde

KEV ALİGİL

Aldıkları Soyadları

ERGÜN - ÇETİN - ÇELİK - YENER

ERGÜN

• İbrahim > ☆ Köyde
- Şamil ☆ Köyde
  - Şahismail ☆ Köyde
    - Hüsnü Ali (Öğret.) , Ziya (Öğret.) ☆ BURSA
    - Halim, Necati, Vacip (Öğret.) ☆ Köyde
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Maksut, Mürsel ☆ BURSA
    - Misbah, Şahvelet ☆ ARDAHAN
  - Mirza ☆ Köyde
    - Sıddık ☆ BURSA
    - Temindar (Polis) ☆ ANKARA
  - Ziya ☆ Köyde

ÇETİN

• İbrahim > ☆ Köyde
- Koçi ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Karabeğ ☆ Köyde
      - Zeki ☆ HOLLANDA
      - Alibey, Metin ☆ ANKARA
  - Recep ☆ Köyde
    - İbrahim, Mustafa ☆ İSTANBUL
  - Zekeriya (Şehit) ☆ .....
  - Süleyman (Kadastrocu) ☆ ANKARA
- Veysel ☆ Köyde
  - Serdar ☆ BURSA
  - Seyyar ☆ Köyde
    - Rahim, Yaşar, Selim ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Orhan ☆ Nazilli
    - Gülhan ☆ Batman
    - Ayhan ☆ Köyde
- Aslan ☆ Köyde
  - Kibar ☆ İZMİR

ÇELİK

• Murat > ☆ Köyde
- Bürhan ☆ Köyde
  - Mehmet ☆ Köyde
    - Abbas ☆ ANKARA
    - Mukim, Şahpaz ☆ ARDAHAN
  - Halit ☆ Köyde
    - Pehlül ☆ Köyde
      - Zekeriya (Esnaf) ☆ Posof
- Şahi ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Dursunkaya ☆ BURSA
  - Emrullah (Şehit) ☆ Köyde
- Hamit ☆ Köyde
  - Mecit, Faik ☆ ARDAHAN
  - Abbas ☆ Köyde
    - Yılmaz (Öğretmen) ☆ BURSA
    - İsmet (Polis), Atila (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Mukim ☆ İSTANBUL
      - İzahar ☆ İSTANBUL

YENER

• İbrahim > ☆ Köyde
- Kâmil ☆ Köyde
  - Durak ☆ ARDAHAN
  - Nafiz ☆ Köyde
    - Murat ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ İZMİR

HOŞORLAR

Aldıkları Soyadları

ÇUHADAR - ÖZCAN - ÖDEN - YÜCEL

ÇUHADAR

• Üzeyir > ☆ Köyde
- Ferhat (Hoca - Şair) ☆ ARDAHAN

ÖZCAN

• İbrahim > ☆ Köyde
- Coşkun ☆ Köyde
  - Burhan ☆ Köyde
    - Nazim (Usta) ☆ Köyde
      - Enver ☆ Posof
      - Ahmet,Evsel (Uz. Çvş.) ☆ BURSA
      - Nafiz (Polis) ☆ BURSA
    - Memmet ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ İZMİR
      - Turgut, İlhan, Fikret ☆ Köyde
    - Fazli, Seyfet ☆ Köyde

ÖDEN

• Arif > ☆ Köyde
- Mevlüt ☆ Köyde
  - Memduh ☆ KARS
  - Celil, Halim ☆ ZONGULDAK
  - Ahmet ☆ İSTANBUL
    - Necati ☆ İSTANBUL
  - Memmet ☆ İZMİT
- ☆ İZMİT — Celil
- Ömer ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Lütfü ☆ İZMİR

YÜCEL

• İzzet > ☆ Köyde
- Eflatun ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
- Firgani ☆ Köyde
- Efrail ☆ Köyde
  - Harun ☆ ZONGULDAK

• Şaban (Sonsuz) ☆ Köyde

TATARGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAĞLAYAN

• Süleyman ☆ Köyde
- Rızali (Hoca) ☆ Köyde
  - Hurrem ☆ Köyde
    - Tevhit (Hoca) ☆ BURSA
  - Halim (Hoca) ☆ Köyde
    - Osman (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Salih (Mülkiyeci) ☆ ANKARA
- Refet (Hoca) ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Ziya ☆ Köyde
      - Musa ☆ ANKARA

BEKİR AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
YALÇIN - GÜNDÜZ

YALÇIN

- Murat > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Temür ☆ Köyde
      - Orhan (İş Bankası) ☆ BURSA
    - Nüfer ☆ Köyde
      - Turan ☆ İZMİR

GÜNDÜZ

- Bekir > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Bilal (Hoca) ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Ekrem ☆ ÇANAKKALE
        - Zeki ☆ Köyde
    - Şekir (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Eşref ☆ ANKARA
      - Bekir ☆ ANKARA

TAMAZ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
ESENOĞLU

- Şaban > ☆ Köyde
  - Eyüp (Terzi) ☆ Köyde
    - Kirman ☆ Köyde
      - Gültekin (Kütüphaneci) ☆ Posof
      - Köksel ☆ İSTANBUL
      - Yüksel ☆ Batman
    - Ferman ☆ Köyde
      - Demirali (İş Bank.), Zülali (Zabıta) ☆ İSTANBUL
    - Cemesep ☆ BURSA
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Seyfet ☆ Köyde
      - Selahattin (Polis) ☆ ANKARA
      - Yücel (Zabıta) ☆ İSTANBUL

NAÇARGİL

Aldıkları Soyadları
YILMAZ

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Nazım ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Köyde
      - Rahim, Kerim ☆ ZONGULDAK
      - Zeki ☆ BURSA
  - Binali ☆ Köyde
    - Vacip (Marangoz) ☆ Köyde

SÜNNETÇİGİL

Aldıkları Soyadları
UĞURLU

- Ömer > ☆ Köyde
  - Hüsen ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Derviş ☆ Köyde
        - Eflatun ☆ Köyde
          - Mecit ☆ BURSA
          - Nusrettin ☆ Selim/KARS
          - Nurettin ☆ Köyde
        - İdris ☆ Köyde
          - Fahrettin ☆ ZONGULDAK
          - Şahsettin ☆ Köyde
          - Tahir ☆ Köyde
            - Efrail ☆ İnegöl
            - İsrafil, Mikail ☆ Köyde
          - Çakal ☆ Bulanık
            - Fahri ☆ Bulanık
            - Mehemmet ☆ İSKENDERUN
        - Yusuf ☆ Köyde
          - Selim (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ Köyde
      - Vezir ☆ Köyde
        - Cengiz ☆ ZONGULDAK
        - Zekeriya, Yahya (Hoca) ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Rahim ☆ Köyde
        - Paşali ☆ Köyde
          - Yazdan ☆ Köyde
          - Tuncayir ☆ ZONGULDAK
        - İsrafil ☆ Köyde
          - Yücel ☆ ZONGULDAK

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCAN - ERDEM - KAYA

BİLİCAN

- Hacı Ahmet Durak (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ali (Hoca) ☆ Köyde
    - Loman ☆ Köyde
      - Reşit (Hoca) ☆ Köyde
        - Teyfik (Hoca) ☆ Eleşkirt
          - Ekrem (Hoca) ☆ Eleşkirt
            - Cevdet (Hoca), Cahit ☆ İSTANBUL
        - Faik (Hoca) ☆ Eleşkirt
          - Enver ☆ Eleşkirt
            - Necati (Mülkiyeci) ☆ ANKARA
        - Gafur (Hoca) ☆ Köyde
          - Abdurrahman (Oğlu yok) ☆ Köyde
        - Fehmi ☆ Köyde
          - Mecit ☆ Köyde
            - Nazım (Güm. Müfet.) ☆ İSTANBUL
          - Kâzim ☆ KARS
        - Zihni ☆ Köyde
          - Cemil ☆ İZMİR
        - Refik ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ İZMİR
          - Memet (Gazi) ☆ İSTANBUL
          - Nizamettin, Mürsel ☆ ARDAHAN

ERDEM

- Ömer > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Niyazi ☆ Köyde
      - Cabbar, Metin, Aysel, Olcay, Oktay ☆ Köyde
    - Mansur ☆ Köyde
      - Sebahattin ☆ BURSA
  - Rasim ☆ Köyde
    - Cihat (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Mecit (Nakliyeci), Zeki ☆ Köyde

KAYA

- Osman > ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ ALMANYA
    - Abdi ☆ Köyde
      - Abamüslim, Muhsin, İrfani (Maliyeci) ☆ İSTANBUL
    - Ali ☆ Köyde
      - İlimdar (Öğretmen) ☆ YALOVA
  - Mehti (Şehit) ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Feyzullah Hoca	
2. Burhan Çelik	
3. Rıza Çağlayan	
4. Mehmet Çelik	
5. Teyfik Bilican	
6. Ekrem Bilican	
7. Hurrem Çağlayan	
8. Emrullah Tekin	
9. Taştan Taş	
10. Ahmet Yılmaz	
11. Vehpi Çankaya	
12. Mahmut Cihangir	
13. Merdali Karataş	1965-1979
14. Abdullah Soydemir	1979-1982
15. Yahya Uğurlu	1982-1992 D.

Not
12. sıraya kadar olan imamlar, muhtelif tarihlerde görev yapmışlardır.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hazım Öztürk	1938 - 1941
2. Fazli Özcan	1941 - 1948
3. Yaşar Doğru	1948 - 1953
4. Ali Merdan Önder	1953 - 1956
5. Yaşar Doğru	1956 - 1957
6. Mustafa Çaycı	1957 - 1965
7. Fahrettin Sucu	1965 - 1966
8. Hafiz Yücel	1966 - 1970
9. İsrafil Kızıldemir	1967 - 1980
10. Musa Çiftçi	1967 - 1976
11. Necdet Önder	1970 - 1976
12. Musa Şimşek	1970 - 1976
13. Yavuz Demirel	1976 - 1982
14. Şener Duran	1976 - 1981
15. Yücel Yılmaz	1980 - 1981
16. Adnan Çağlayan	1981 - 1982
17. Yılmaz Çelik	1981 - 1993
18. Dinçer Duran	1981 - 1982
19. Vacip Ergün	1993 - 1994
20. Erhan Kartal	1994 - 1995
21. Gökay Önder	1995 - 1996 D.

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Eşref Gündüz	1920 - 1930
2. Burhan Özcan	1930 - 1935
3. Meheddin Ergün	1935 - 1940
4. Şevket Özdemir	1940 - 1945
5. Halit Çelik	1945 - 1950
6. Niyazi Erdem	1950 - 1957
7. Hafiz Duran	1957 - 1963
8. Niyazi Erdem	1963 - 1989
9. Zakir Gündüz	1989 - 1992
10. Şahset Uğurlu	1992 - 1996 D.

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Ahmet Durak Bilican
2. Ali Bilican
3. Reşit Bilican
4. Teyfik Bilican (Müftü)
5. Ekrem Bilican (Müftü)
6. Cevdet Bilican (Müftü)
7. Gafur Bilican
8. Faik Erdem
9. Kerem Çiftçi
10. Zekeriya Çiftçi
11. Turgut Çiftçi
12. Süleyman Çiftçi
13. Ferhat Çuhadar
14. Rızali Çağlayan
15. Refet Çağlayan
16. Halim Çağlayan
17. Tevhit Çağlayan
18. Hurrem Çağlayan
19. Bilal Gündüz
20. Yahya Uğurlu

ZABITALAR
1. Zülali Esenoğlu
2. Yücel Esenoğlu

ÖĞRETMENLER
1. Mustafa Özdemir
2. Seddi Özdemir
3. Musa Çiftçi
4. Hüsnü Alî Ergün
5. Ziya Ergün
6. Vacip Ergün
7. Yılmaz Çelik
8. Atila Çelik
9. Osman Çağlayan
10. Cihat Erdem
11. İlimdar Kaya
12. Süleyman Yıldız

POLİSLER
1. Temindar Ergün
2. İsmet Çelik
3. Nafiz Özcan
4. Selahattin Esenoğlu

KADASTROCU
1. Süleyman Çetin

UZMAN ÇAVUŞ
1. Evsel Özcan

MÜLKİYECİLER
1. Salih Çağlayan (Kaymakam)
2. Necati Bilican (Vali)

MALİYECİ
1. İrfan Kaya

KÜTÜPHANE MEM.
1. Gültekin Esenoğlu

BANKACILAR
1. Orhan Yalçın
2. Demirali Esenoğlu

ŞAİR
1. Ferhat Çuhadar

PTT MEMURU
1. Osman Özdemir

GÜMRÜK MÜFETTİŞİ
1. Nazım Bilican

GAZETECİ
1. Ömer Özdemir

ÇALGICILAR
1. Hacı Şahin
2. Abbas Çelik

TERZİ
1. Eyüp Esenoğlu

PEHLİVAN
1. Hasan Kaya

NAKLİYECİ
1. Mecit Erdem

SÜNNETÇİLER
1. Feyyaz Uğurlu
2. Süleyman Uğurlu
3. Vezir Uğurlu
4. Aydın Uğurlu
5. Rahim Uğurlu

USTALAR
1. Ahmet Özdemir (Demirci)
2. Ağali Özdemir (Demirci)
3. Şevket Özdemir (Demirci)
4. Celali Özdemir (Demirci)
5. Nazım Özcan (Demirci)
6. Mayıl Çağlayan (Demirci)
7. Ahmet Özcan (Demirci)
8. Mevlüt Gündüz (Demirci)
9. Vacip Yılmaz (Marangoz)

ŞEHİTLER

1. Zekeriya Çetin	1315	Gürcü H.
2. Emrullah Çelik	1317	Gürcü H.
3. Mehti Kaya	1317	Gürcü H.

GAZİLER

1. Rasim Erdem	1319	İstiklâl S.	
2. Memet Çiftçi	1317	İstiklâl S.	
3. Binali Yılmaz	131	İstiklâl S.	
4. Taştan Yalçın	1315	İstiklâl S.	
5. Mecit Erdem	1929	Kore S.	
6. Hacı Şahin	1930	Kore S.	
7. Zekeriya Çiftçi	1953	Kıbrıs B. H.	
8. Cengiz Polatoğlu	1953	Kıbrıs B. H.	

(Kurşunçavuş Köyü'ne aittir.)

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCA : 1. Mürsel Erdem
ÖĞRETMEN : 1. Yahya Kaya
ESNAF : 1. Kâmil Cesur
ASTSUBAY : 1. Mustafa Özcan
SINIKÇI : 1. Mehmet (Mamo) Ergün

GAZİLER

1. Süleyman Cesur	1312	Ermeniler'le Ardahan'da
2. Şaban Cesur	1310	Posof'ta Gürcüler'le
3. Zekeriye Erdem	1317	Posof'ta Gürcüler'le
4. Kasım Cesur	1929	Kore Savaşı'nda
5. Halit Balcı	1929	Kore Savaşı'nda

SARIÇİÇEK (Hertüs)

Sarıçiçek derler, çiçeği sarı,
Çoktur sığır, koyun hem dahi arı,
Eksik olmaz on ay, dağında karı,
Coşkun akar çifte deresi vardır.

CAMİİ : 1972 tarihinde köy tarafından yapıldı. Daha önce Cuma namazları için, komşu köylere giderlerdi. Teravih ve vakit namazları (Cemaatle kılınacağı zaman), Odalarda kılınırdı.

OKUL : 1981 tarihinde Devlet tarafından betonarme bir sınıf ve bir Lojmanlı İlkokul Binası yapıldı. Daha önceleri, okutabilenler çocuklarını komşu köylerde okutuyorlardı. 1965-69 yılları arasında isteyen çocuklar, Yatılı Bölge Okulları'na alındılar. 1969 tarihinde öğretmen atandı, Köy Odalarında tedrisata başlandı. Okul Binası yapılınca da tedrisat yeni binada devam etmeye başladı.

İÇME SUYU : 1968 tarihinde, Devlet-Köy işbirliği ile Kayınlığın Pınarı'nın suyu, 1 lik demir boru ile getirerek köy içinde iki yerde akıtıldı. Daha önce, köyün etrafındaki küçük kaynaklardan ve dereden alınan su içilmekte idi.

YOL : 1974 te, İsaravuld'an, 1984 tarihinde de Yaylaaltı Köyü'nden, yol yapıldı. Köprü, 1986 da yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde getirildi.

TELEFON : 1985 tarihinde bağlandı.

KAYNAK SULARI : En önemli kaynak suyu, köye getirilen Lekliğin Pınarı'dır. Bundan başka; Nene, Telisharo, Hanım, Çermik ve Soğuk Pınarlar var.

KAPLICALAR : Köyün Batıkuzeyinde, Malyatakları denilen mevkide, soğuk sulu, romatizma ve kaşıntılara iyi gelen bir kaplıca vardır.

GÖL VE GÖLET : Köyün Doğusunda, Büyükbayır mevkiinde yarı bataklık şeklindeki gölden; hasırcılıkta kullanılan, Cil Otu elde edilir.

SULAMA SUYU : Sulama suları boldur. Fakat, yapılmış su kanalları yoktur.

MADENLER : Kırmızı boya (Yoşa) toprağı ve Kömür zuhuru vardır.

TARİHİ KALINTILAR:
1. KİLİSE : Köyün Batısındaki köy harabelerinin, Doğusunda, Yaylalara giden yolun kıyısında ve halen temelleri belli olan bir Kilise vardır. Mevki adı da, Kilisenin Önü'dür.
2. HARABELER : a) Köy Harabeleri : Köyün Batısında, Büyüktump ve Kilisenin Önü mevkiinde, 28 ev yerinden ve bir örtülü evden oluşan TAŞ EVLER'den kurulu köy harabesi vadır. Ayrıca Honabeyin Bayırı'nın iki mahalleli, yine taş evlerden oluşan, köy harabesi vardır. Birde Dikilitaş Köy Harabesi var.
3. SİTAHAN (Değirmen) : Birisi köyün Güneydoğusundaki çayırlarda, diğeri Çermiğin bulunduğu yerde olmak üzere iki sitahan vardır. Bir de Himler'de bir Buçula vardır.
4. KANAL VE MAHSEN : Molla Osmangil'in merekten geçen bir kanal ve devamında mahsenler bulunduğu bilinmektedir.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin 22 Km. Kuzeyinde Gırma, Cazi Tepess, Büyükdağ ve Zambur Tepelerinin Gırma Suyu'nda kesiştikleri, Batıya bakan yamaçta kurulmuş. Arazisi Gırma Çayı ve Çermiğin Deresi suları ile sulanan, ekilmeyen yerleri orman ve çalılıklarla kaplı çok güzel bir yerleşim yeridir. İlçenin en yüksek

rakımlı köylerinden birisi olup, arıcılık ve hayvancılık için çok elverişlidir. Binbaşıeminbey, İncedere, Taşkıran, Türkgözü Yaylaları ve Gönülaçan, Yaylaaltı Köyleriyle sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : Kimler tarafından verildiği ve ne anlama geldiği bilinmeyen HERTÜS adı, köylerin adları Türkçeleştirilirken, çok çiçekli bir yöre olmasından ötürü, SARIÇİÇEK adı verilmiştir.

KURULUŞ U : Kimler tarafından ve ne zaman yapıldığı hakkında kesin bir bilgi bulunmayan, Sİtahanlar, köy harabeleri, Taş Evler ve Kilise; Burada çok eskiden beri insanlar yaşadığının bir kanıtıdır. Ancak, bu insanlardan kalan kimse yoktur. Köyü teşkil eden aileler; en uzak, 250 yıl önce buraya gelerek köyü oluşturmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. MOLLA RECEPGİL : Ahıska - Arzna Köyü'nden, Kurşunçavuş Köyü'ne, oradan da 4 yıl sonra bu köye gelmişler.
2. MAHMUTGİL VE ŞİRİNGİL : Ahıska - Goders Köyü'nden gelmişler.
3. MOLLA OSMANGİL (Selimoğulları-Topiler) : Ahıska - Sımada Köyü'nden, Armutveren Köyü'ne, oradan da, 5 yıl sonra bu köye gelmişler.
4. BALELER : Ahıska - Marel Köyü'nden, Gönülaçan Köyü'ne, oradan da, bu köye gelmişler.
5. ESENGİL (Yarım Ağagil) : Ahıska - Rabatbaşı Mahallesi'nden gelmişler.
6. VEYSELGİL : Ahıska - Marel Köyü'nden gelmişler.
7. MÜDERRİSGİL : Bilinmiyor.
8. PARTENLER : "
9. HASAN AĞ AGİL : "

MOLLA RECEPGİL

Aldıkları Soyadları
TAŞDEMİR

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - Mihrali (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Şemsi ☆ BELÇİKA
    - Elfez ☆ Köyde
      - Laçin ☆ BELÇİKA
  - Rıza ☆ Köyde
    - Münür ☆ Selim/KARS
      - Şahismail, Fazil, Gazi (Müftü) ☆ Selim/KARS
      - Şahmurat ☆ ALMANYA
    - Bayram ☆ Selim/KARS
      - Sedrettin, Şahsettin ☆ ALMANYA
      - Fazli ☆ Selim/KARS
    - Nusret ☆ Köyde
      - Nuri ☆ Nazilli
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Mürşüt ☆ Köyde
      - Bedirşah, Latifşah, Demirşah ☆ ALMANYA
      - ..... ☆ ANKARA
  - Temür (Çakal) ☆ Köyde
    - Nizamettin, Fadli ☆ Nazilli
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Kaya ☆ Köyde
  - Ali (Hoca - 1890 Muhaciri) ☆ MALATYA

Erzurumdaki, 3 Kardeşler Sağlık Kuruluşu'nun sahiplerinin dedesidir.

MAHMUTGİL ve ŞİRİNGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİR - ÖNALAN

DEMİR

- Aziz > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Celali ☆ Köyde
      - İskender (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Şahpender, Şehmerden ☆ Köyde
    - Şakir ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ BELÇİKA
        - İbrahim ☆ BELÇİKA
      - Bedrettin ☆ Köyde
        - Hayrettin ☆ Köyde
    - Rical ☆ Köyde
      - Seyfidar ☆ Köyde
        - Yüksel ☆ BURSA

- Hamdi ☆ ADAPAZARI
- Cemender ☆ Selim/KARS
- Yaşar ☆ HOLLANDA
- Ellez ☆ Köyde
- Bekir (İçgüveyi gitmiş) ☆ Pala Mah.
  - Hükümdar ☆ Pala Mah.
- Niyazi ☆ Köyde
  - Fariz ☆ Köyde
    - İmdat (Orman Müh.) ☆ GİRESUN
    - Cevdet (Ziraat Tek.) ☆ KARS
- İlyas ☆ Köyde
  - Turgut, Tavrat ☆ BELÇİKA
  - Hikmet (Pehlivan) ☆ Köyde

ÖNALAN

- Şirin > ☆ Köyde
  - Ebil ☆ Köyde
    - Asker ☆ Eleşkirt
  - Güzel ☆ Köyde
    - Orman ☆ Köyde
      - Kirman ☆ ANKARA
  - Kasım ☆ Köyde
    - Kibar ☆ ANKARA
      - Hikmet (Astsb.), Fikret, ... ☆ ANKARA
    - Mülazim ☆ Nazilli
    - Casim ☆ ANKARA
    - Aytesim ☆ BELÇİKA
  - Nazim ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
    - Fevzi ☆ BELÇİKA
  - Melikşah ☆ Köyde
    - Nevzat, Halil ☆ HOLLANDA

MOLLA OSMANGİL

Aldıkları Soyadları

BALTACI - SARAÇ

BALTACI

- Selim > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Yusuf (Topi) ☆ Köyde
      - Derviş (1890 Muhaciri) ☆ ÇANAKKALE
      - Reşit ☆ Köyde
        - Mehti ☆ Köyde
          - Ekrem (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Ferhat ☆ Köyde
        - Taştan ☆ Köyde
          - Enver, Alaattin ☆ Köyde
          - Meydan ☆ ALMANYA
            - Şemsi ☆ ALMANYA
          - Merdin ☆ Köyde
            - Remzi (Öğretmen) ☆ Gördes
            - Hamdi ☆ Aliağa
        - Abdullah ☆ Köyde
          - Ömer (Zabıta Mem.) ☆ Bornova

SARAÇ

- Selim > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Osman (Hoca) ☆ Köyde
        - Bedel (Pehlivan) ☆ Köyde
          - Nuğman (Loman) ☆ Selim/KARS
            - Naci ☆ BELÇİKA
            - Özdemir, ... ☆ Selim/KARS
            - Seddi (Güm. Muh. M.) ☆ EDİRNE
        - Akif ☆ Köyde
          - Mansur ☆ Akhisar
          - İlimdar ☆ Nazilli
            - Yasin, Tahsin ☆ BELÇİKA
    - Ağali ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ Selim/KARS
        - Rasim ☆ Selim/KARS
        - Esmani ☆ ZONGULDAK
      - Kurşum (Şair) ☆ BURSA
        - Sümmani (Öğretmen) ☆ BURSA
      - Kerim ☆ BURSA
        - Necmi ☆ BURSA
      - Hafiz (Pehlivan) ☆ FRANSA
  - Ömer (Ölü. Eşini, kardeşi Yusuf almış) ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Fehmi ☆ Köyde
        - Osman, Mecit ☆ BURSA
      - Benderşah ☆ İZMİR
        - Uğur (Dil-Tarih Mezunu) ☆ İZMİR
        - Taner, Özgün ☆ İZMİR
      - Sürmeli ☆ ALMANYA
        - Metin, Erdal ☆ ALMANYA
      - Ahmet ☆ Köyde
      - Hamit ☆ FRANSA

BALELER

Aldıkları Soyadları

PARLAK

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Kamber (Hoca) ☆ Gümüşkavak
    - Alipaşa ☆ Gümüşkavak

VEYSELGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAYLAK

- Veysel > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Gümüşkavak
    - Melikşah, Müştebe, Nurettin, Ekrem ☆ Gümüşkavak
    - Mükerrem (Öğr.), Cengiz (Öğr.) ☆ Gümüşkavak

ESETGİL

Aldıkları Soyadları

AYDIN - AKTEPE

AYDIN

- Eset > ☆ Köyde
  - Muhammet ☆ Köyde
    - Şavki ☆ Köyde
      - Cevat, Sait ☆ ANKARA
    - Alişan ☆ KARS
  - Osman, Hamdi ☆ Pasinler

AKTEPE

- Eset > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Cengiz, Rasim, Şeref ☆ BELÇİKA
  - Memedali ☆ Köyde
    - Zekeriye ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ Köyde
    - Ziya, Zihni ☆ BELÇİKA
  - Hürişan ☆ Köyde
    - Cemal ☆ Köyde
      - Zeki ☆ Köyde
    - Kemal, Temel ☆ Köyde

MÜDERRİSGİL (Soyadı yok) : Müderris Mehemmet Hoca, Posof Medresesi'nin ilk müderrisidir. 1880-1900'lü yıllarda Şavşatlı Kara Müderris (Bilal) ile birlikte Posof Medresesi'nde öğretmenlik yapmıştır. Evleri, Molla Osmangil'in evlerinin yerinde idi. Mezarı; İlçe Merkez Camii'nin yanındaki mezarlıktadır. Kardeşi Ömer Hoca ile birlikte yaşadığı İlçe Merkezindeki evlerinde, halen Yusuf Örgün adındaki şahıs oturmaktadır. Her iki kardeş, sonsuz oldukları için, nesillerinden kimse yoktur.

PARTENLER (Soyadı yok) : Ermeni asıllı olan bu aile, Müslüman ailelerin gelmesiyle köyü terketmişler.

HASAN AĞALAR (Soyadı yok) : Evleri, Molla Osmangil ile Esetgil'in evlerinin arasında olan; Hasan ve Hüsen adında iki kardeş olup, kendileri sonsuzdurlar. Adlarına söylenen tarla, çayırlar vardır.

EMİN AĞA (Tuluk Dede) : Bunun evleri; Halen harabesi bulunan, iki suyun birleştiği yerdeki Buçula ve değirmenin olduğu yerde imiş. Kendisi sonsuz olduğu için, töremesi olmadığı gibi, nereye gittiği de bilinmemektedir.

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. 1954 seçimlerine kadar, her yıl bir ev, sıra ile muhtarlık görevini yürütürdü.	
2. Cemal Aktepe	1954 - 1957
3. Nuğman (Loman) Saraç	1957 - 1960
4. Şahpender Demir	1960 - 1962
5. Merdali Taşdemir	1962 - 1964
6. Enver Aktepe	1964 - 1977
7. Merdali Taşdemir	1977 -
8.	
9.	

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hüseyin Usanmaz	1969 - 1971
2. Aliyar Kalkan	1971 - 1973
3. Zeki Uygun	1973 - 1978
4. Hacı Aksoy	1978 - 1979
5. Ramazan Çaylı	1979 - 1981
6. A. Yaşar İnal	1981 - Devam
7. Selim Kurt	1981 - Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Süleyman Şeker	1991 - 1994

Not: Cami yapılıncaya kadar, her yıl, bir Ramazan İmamı tayin edilir ve ücretini Köy Halkı öderdi.

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Mehemmet Hoca (Müderris)
2. Ömer Hoca (Müderris'in Kardeşi)
3. Osman Saraç
4. Ali Taşdemir
5. Gazi Taşdemir (Müftü)
6. Kamber Parlak

MÜHENDİSLER
1. İmdat Demir (Orman Müh.)
2. Cevdet Demir (Ziraat Tek.)
3. Nurettin Taşdemir (Ziraat Tek.)

ASTSUBAY
1. Hikmet Önalan

ÖĞRETMENLER
1. Remzi Baltacı
2. Sümmani Saraç
3. Uğur Saraç (Dil-Tarih Mezunu)
4. Mükerrem Çaylak
5. Cengiz Çaylak (Doçent)
6. Yılmaz Taşdemir

SAZ ve SÖZ USTALARI
1. Celali Demir
2. Hasan Saraç
3. Niyazi Demir
4. Melikşah Önalan

ZABITA MEMURU
1. Ömer Baltacı

GÜMRÜK MUH. MEMURU
1. Seddi Saraç

HALK ŞAİRİ
1. Kurşum Saraç

PEHLİVANLAR
1. Bedel Saraç
2. Hafiz Saraç
3. Hikmet Demir

GAZİLER

1. Memedali Aktepe	1311	İstiklâl Harbi
2. Kasım Önalan	1313	İstiklâl Harbi Yunan Cephesi
3. Şakir Demir	1326	Dersim Savaşı
4. Taştan Baltacı	1323	Dersim Savaşı

(Söğütlükaya Köyü'ne aittir.)

ŞEHİTLER
1. Hasan Yıldırım : Gürcü Harbi'nde Şehit düşmüş. Mezarı, Baykantlı bir Şehit ile birlikte, Binbaşıeminbey Köyü'nün Güneydoğsundaki tepededir.
2. Kahriman Yıldırım : İstiklâl Savaşı'nda şehit düşmüş, mezarı Trakya'dadır.
3. Behçet Kara : Gürcü Harbi'nde şehit düşmüş. Mezarı köydedir.(Milis Birliklerinde Yüzbaşıdır.)

GAZİLER

1.Yusuf Suoğlu	1316	İstiklâl Savaşı
2. Ahmet Öztürk	1314	İstiklâl Savaşı
3. Eyüp Çiftçi	1315	İstiklâl Savaşı

4. Yüzbaşı Behçet Kara kumandasında; Ali Yıldırım, Hüseyin Yıldırım, Memmet Yıldırım, Yusuf Taşçı, Eyüp Çiftçi, Mahmut Özkan, Faik Taşçı, Binali Eren, Ridvan Arıcı, Reşit Arıcı, Yusuf Suoğlu, Ahmet Öztürk, Ağali Davarcı, Seyfo Davarcı Gürcü Harbi'ne katılmışlardır.

Kır - Damala (Damala) Köyü'nden bir görünüm.

Kol Köyü'nden bir görünüm.

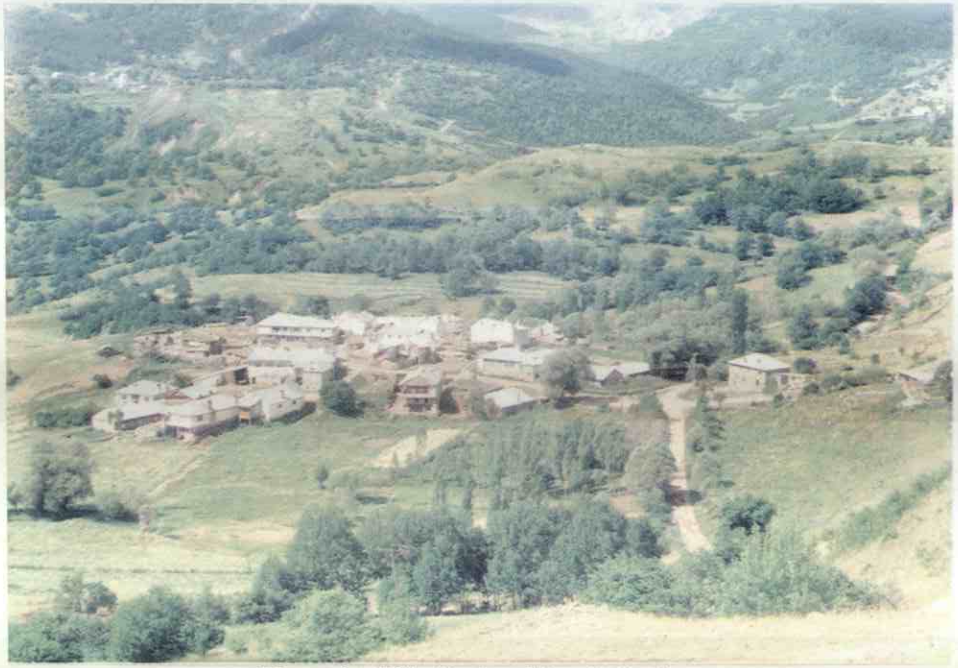

Kopuzlu Köyü'nden bir görünüm.

Kumlukoz Köyü'nden bir görünüm.

Kurşunçavuş Köyü'nden bir görünüm.

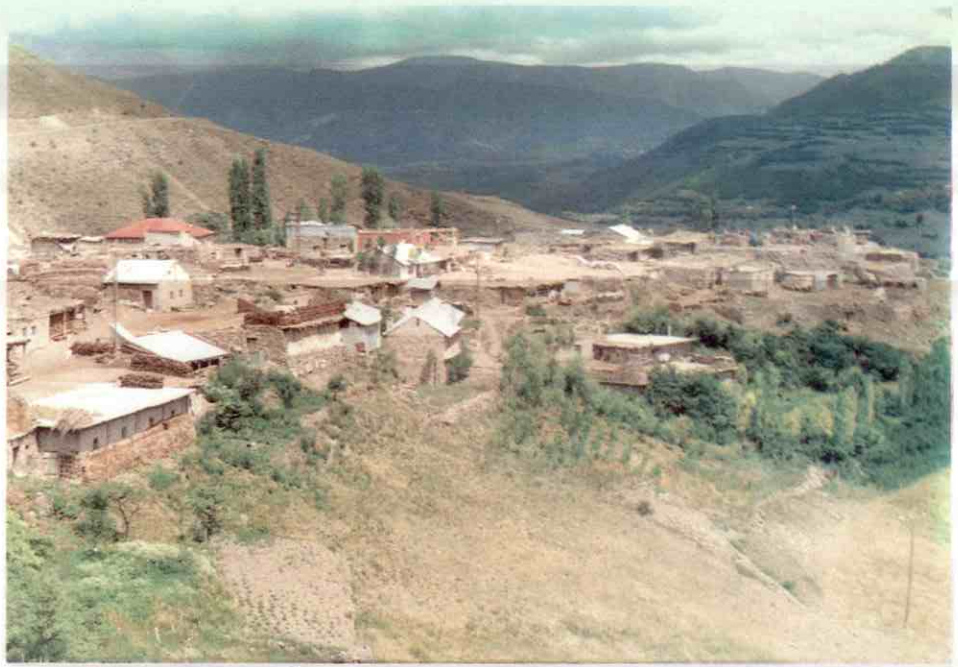

Özbaşı Köyü'nden bir görünüm.

Sarıçiçek Köyü'nden bir görünüm.

Sarıdarı Köyü'nden bir görünüm.

SARIDARI (Tepezümde)

Sarıdarı alır, suyunu gölden,
Kızılcığı düşmez, ağızdan dilden,
Örtülür bahçeler, menekşe gülden,
İlkbaharda açan lalesi vardır.

CAMİİ : 1. 1926 yılında köy halkı, yontma taş duvarlı, ağaç çatılı ve içerisi süsleme yazılı bir Cami yapmış.1958 yılında orijinalliğini bozmamaksızın küçük onarıma tabi tutulmuş.
2. 1989-90-91 yıllarında Eski Cami sökülerek, beton harçlı, yontma taş duvarlı, beton tablalı olarak yeniden yapıldı. Bir de minare yapıldı.

OKUL : 1. 1944 yılında köy tarafından, Okul duvarları yarıya kadar yapıldı. Tüm kerestesi de biçilip istif edildi. Fakat, Okul yapılıp bitirilemedi. Daha önce Kur'an talimleri yapılan köy odalarında,1928 tarihinden sonra Latin harfleriyle Halk Okulları devam etti. Çambeli Köylü Sümmani Pehlivan, Kalkankaya Köyünden Sedrettin Ataman, Gümüşkavak Köyünden, Mürşüt Kayabaşı; Halk Okullarında görev almışlardır. Çocuklar, İlköğretim için Binbaşıeminbey İlkokuluna gidiyorlardı.
2. 1957 yılında Devlet tarafından yapılan tek derslikli ve Lojmanlı bir Okul Binası yapıldı. O tarihten sonra çocuklar burada okumaya başladılar.

İÇME SUYU : 1952 yılında Köy-Devlet işbirliği ile Bendinbaşı Pınarı'ndan su getirilmeden önce, aynıpınardan ağaç borularla getirilen su ile, Sıpaboğan Pınarı'nın suyu kullanılmakta idi. 1956 yılında aynı su biraz daha kalın boru ile getirilirken, Seferingölü Pınarı da demir boru ile getirilerek Caminin yanında akıtıldı. Her iki çeşmenin önüne de birer beton Kürün yapıldı. 1990 da Sıpaboğan Suyuna da bir Kürün yapıldı.

YOL : 1969 yılında açımı yapılan yol, 1975 yılında tamamlandı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Bendinbaşı, Seferin pınarı, Sıpaboğan diye kaynaksuları var fakat, hiçbirisi meşhur değildir.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : 1. Ayaz Göl : Köyün Kuzeyinde genişçe bir göldür. Önü tutularak biriktirilen sularıyla, tarlaları sulamakta kullanılıyor.
2. Sefer'in Gölü: Kendi kaynağından beslenen ve bir ark su akıntısı bulunan, otlu, kamışlı bir göldür. Sulama için yararlanıldığı gibi, Yaban Ördeği üreme ve barınması bakımından da çok yararlı bir göldür.
3. Zinavul'dan, Çukurluklar'ın Kırıklara kadar serpili birkaç ufak göllerin sularından hayvanlar yararlanmaktadır.

SULAMA KANALI : Düzgün bir kanal yoktur. Fakat, Ayazgöl ve Seferin Gölü'nden toprak kanallarla alınan su ile arazi sulanmaktadır. Ayrıca Gırma Çayı'ndan, bahçelere de toprak kanalla su alınarak, bahçeler sulanmaktadr.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR: 1. YERALTI KANALI : 1x1.5 metre genişliğinde, taş duvar ve taş örtü ile kapalı bir kanal; Melik Sönmez'in evi, Şahpender Çelik'in Mereğinin tabanından geçerek Doğu-Batı istikametinde uzanmaktadır. Ayrıca; Osman Akpınar'ın harmanıve

Ziya Kurşun'un evlerinin tabanından geçen, 1 metre çapında kil borularla yapılı kanal var.

2. SU KANALI: 60 yıl önce, Kalkankaya'nın altındaki Gırma Çayı'ndan alınarak köye getirilen suyun toprak su kanalının arazideki yerleri halen belli oluyor.
3. GORHANA : Bahçe yolunda Aktem Kaya'nın bahçesinin başında, içinden insan kemikleri çıkan bir kuyu var.
4. HARABELER : a) Güvercin Tepesi'ndeki harabelerin yerinde kazı yapıldığında; Tandır, ocak ve yontulmuş duvar taşları çıkmaktadır.
   b) Köyün Güneyindeki Koruluğun eteğinde ev harabeleri vardır.
   c) Sarayın Düzü denen, Caminin Doğusunda duvar kalıntılarına rastlanmaktadır.
5. MAHZEN : Hüsnü Yıldız'a ait harmanın tabanında, bir mahzen vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 12 Km. Doğusunda, Kodiyan Platosunun, Güneydoğu istikametinde dik yamaç halini aldığı ve Posof Çayı ile birleştiği eteklerde kurulmuştur. Posof Çayı ile Gırma Çayı'nın kavuştuğu yerde meyve bahçeleri, Köyün güneyinde de ladin fidanlığı vardır. Eskiden tütün ekimi yapılan köyde, her türlü hububat ve sebze yetişmektedir. Arazisi, kültür ve yaban meyveleri ile bir bahçe görünümü sergilemektedir. Pala, Armutveren, Kumlukoz, Binbaşıeminbey ve Puma Köyleri ile Gürcistan Devleti sınırlarıyla sınırlıdır. Ayrıca Gırma Dağı eteklerinde yaylaları vardır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :

1. TEPEZÜMDE adının, ne zaman kimler tarafından konduğu kesin olarak bilinmemektedir. (Tepedibi anlamına geldiği söylenmektedir.)
2. SARIDARI : Köyde kalliteli mısır yetiştiğinden, buna izafen verilmiş olan addır.

KURULUŞU : Mevcut tarihi kalıntılar, Köyün eski bir yerleşim yeri olduğunu kanıtlamaktadır. Ancak, bugünkü köyü teşkil eden halkın buraya yerleşmesi, 200 yıla yakın bir zaman içinde olduğu, gerçek bilgilere dayanmaktadır. İlk gelen ailelerin buradaki kalın gövdeli ağaçları keserek ormandan açtıkları yerlerde ev yapıp, tarlalar açtıkları söylenmektedir. ilk gelen ailelerin en çok 5.ci dedesi bu köydedir. 6.cı dedeleri geldikleri yerde kalmış.

KURUCU AİLELER

1.PAÇAVRALAR : Ahıska - Caral Köyü'nden Süleyman Beğ davet edilerek getirilmiş.

2. RECEP AĞ AGİL : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmişler.

3. MURAD OĞULLARI : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmişler.

4. SADIKLAR : Acara'dan gelmişler.

5. SÜLEYMANGİL (Kosro) : Posof - Gönülaçan Köyü'nden (İbişegil'den) gelmişler.

6. MOLLA RAGIPGİL : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmişler. Molla Ragıp'ın bir kardeşi, Armutveren, bir kardeşi, Gönülaçan Köyleri'ne, kendisi de buradaki Bey'in imamı olmuş

7. HODLİLER (Hüsengil-Purtolar) : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmişler.

8. KAYAGİL (Lipolar) : Ahıska'nın yakın bir Köyü'nden gelmişler.

9. BURHAN USTAGİL (Yeniçerigil) : Ahıska - Hod Köyü'nden gelmiş

PAÇAVRALAR

Aldıkları Soyadları
YILDIZ - ŞEKER - ÖZTÜRK - ÇAKICI - ALTUN

YILDIZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde
      - Niyazi ☆ Köyde
        - Ali ve Oğl: Adnan, Davut ☆ HOLLANDA
        - Memet ve Oğl: Fatih, Olgun ☆ İnegöl
      - Celil ☆ Köyde
        - Yüksel ☆ FRANSA
  - Şahi ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Mevlüt (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Fariz ☆ Köyde
      - Hüsnü ☆ Buca/İZMİR
        - Muammer ☆ Buca/İZMİR
      - Memduh ☆ KARS
        - Murat, Bülent, Metin ☆ KARS

ŞEKER

- Şaban > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Orhan, Behren ☆ İnegöl
    - Süleyman (Hoca) ☆ Kumlukoz
  - Mürşüt ☆ Köyde
    - Binali ☆ HOLLANDA
- Kamber > ☆ Köyde
  - Hazim ☆ Köyde
    - Rıfat ☆ Köyde
      - Zekeriya ☆ BURSA

ÖZTÜRK

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Nisveddin (Sonsuz) ☆ ANKARA
    - Şavki ☆ Köyde
      - Gazi ☆ İZMİT
        - Latif (Mühendis) ☆ İZMİT

ÇAKICI

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ İnegöl

ALTUN

- Aziz > ☆ Köyde
  - Halim (Hoca) ☆ Köyde
    - Veysel ☆ BURSA
      - Behrem, Yavuz (Öğr.), Şinasi (Öğr.) ☆ BURSA
    - Mehemmet, Efsel (Öğretmen) ☆ BURSA

RECEP AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
TAŞDEMİR - ÇELİK - AKKAYA (BULUT)

TAŞDEMİR

- Şaban > ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ Köyde

ÇELİK

- Mehmet > ☆ Köyde
  - Ridvan ☆ Köyde
    - Şahpender ☆ Köyde
      - Özdemir, Polat ☆ ZONGULDAK
      - İsabali ☆ ALMANYA
    - Merdali ☆ Köyde
      - Memedali ☆ İnegöl

AKKAYA (BULUT)

- Recep > ☆ Köyde
  - Hüccet (Şehit) ☆ Köyde
  - Abbas (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Nedim BULUT (Oğulluğu ve yeğeni) ☆ Köyde
      - Şefik (Hizmetli) ☆ Posof
      - Refik (Müftü) ☆ Ardanuç

MURADOĞULLARI

Aldıkları Soyadları
SÖNMEZ - AYDEMİR

SÖNMEZ

- Murat > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - İlimdar, Nevrettin ☆ BURSA
      - Temindar (Öğretmen) ☆ BURSA
        - Yavuz (Mühendis) ☆ BURSA
      - Kirman (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Ferman (Oğlu yok), Latif (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Melik ☆ Köyde
      - Yılmaz (PTT Memuru) ☆ Köyde
      - Nihat, Yüksel ☆ İnegöl
    - Kahriman (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Ahmet (Eniştesi) ☆ İnegöl
        - Mevlüt ☆ İnegöl
    - Yusuf (Usta - Sonsuz) ☆ Köyde

AYDEMİR

- Murat > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Hazık ☆ Köyde
      - Kurban (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Sadık ☆ Köyde
      - Sıtkı, Sıddık ☆ İnegöl
    - Hamza (Sonsuz) ☆ Köyde

SADIKLAR

Aldıkları Soyadları
AKPINAR - BİLGİLİ - GÜMÜŞ
GÜRLER - AKSOY

AKPINAR

- Sadık > ☆ Köyde
  - Şamil (Hoca) ☆ Köyde
    - Teyfik ☆ Köyde
      - Osman ☆ ALMANYA
        - Şeheddin ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Cemender (İnş. Müh.), Cevdet ☆ KARS
      - Cemil (Müftü) ☆ İSTANBUL
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Beşet ☆ Köyde
      - Mülazim, Mukim ☆ İnegöl

BİLGİLİ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Aslan (Hoca - Oğulsuz) ☆ Köyde

GÜMÜŞ

- Sadık > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Bilal ☆ Köyde
      - Kibar, Kemal, Cemal ☆ İnegöl
    - Mürşüt (Oğlu yok) ☆ Köyde

GÜRLER

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Mehmet ☆ Köyde
    - Reşit ☆ Köyde
      - Ocak, Köşeli ☆ İZMİT
    - Asker ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ İZMİT

AKSOY

- Muharrem > ☆ Köyde
  - Teher ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Hayrettin, Necmettin, Selahattin ☆ ANKARA
    - Muhittin ☆ BURSA
      - Süreddin ☆ BURSA
    - Paşali ☆ Eleşkirt
      - Mihrali ☆ Eleşkirt

SÜLEYMANGİL (Kosrolar)

Aldıkları Soyadları

BULUT - TEKİN - ARICI
SARIKAYA - KURŞUM

BULUT

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Refet (Hoca) ☆ Köyde
      - Şevket (Hoca) ☆ Köyde
        - Fetali ☆ İnegöl
        - Nafiz, Köksal ☆ HOLLANDA
      - Nedim (Akkayalar'a içgüveyi) ☆ Köyde

TEKİN

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Emrullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Hafiz (Hoca) ☆ Köyde
        - Yüksel (Hoca) ☆ Posof
        - Enser (Öğr.), Fensal (Öğr.) ☆ Söke/AYDIN
        - Enis ☆ ALMANYA
        - Nurbay ☆ FRANSA

ARICI

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Abdullah ☆ Köyde
      - Binali ☆ Etimesgut
        - Hükümdar ☆ Etimesgut

SARIKAYA

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - İznullah ☆ Köyde
      - Şükrü (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Rüştü ☆ Köyde
        - Fariz ☆ BURSA
      - Lütfü ☆ Köyde
        - Zeki ☆ İnegöl
        - Yılmaz (Bankacı) ☆ Posof

KURŞUM

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Ziya ☆ Köyde
      - Cevat, Bayram ☆ Gölcük
    - Gafur ☆ Köyde
      - Safali ☆ Köyde
    - İznullah (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Feyzullah ☆ Köyde
      - Taştan ☆ Köyde
        - Sebahattin ☆ İnegöl
    - Aydın ☆ Köyde
      - Sabri (Otelci) ☆ Posof
      - Seddi ☆ İSTANBUL

MOLLA RAGIPGİL

Aldıkları Soyadları

GÜNEY - TAŞ

TAŞ

- Ragıp (Hoca) > ☆ Köyde
  - Teyfur ☆ Köyde
    - Taştan (Hoca) ☆ Köyde
      - Hafiz (Hoca) ☆ İnegöl
        - Recep (Hoca) ☆ İnegöl
        - Özdemir (Hoca) ☆ ALMANYA
- Ragıp (Hoca) > ☆ Köyde
  - Teyfur (Hoca) ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Nizamettin ☆ FRANSA

GÜNEY

- Mevlüt ☆ Köyde
  - Şemşet, Züfer ☆ Köyde

HODLİLER (Hüsengil - Purtolar)

Aldıkları Soyadları

YILMAZ - DURMAZ - IŞIK
GÜNDOĞDU - ALTUN

YILMAZ

- Hüsen > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - ☆ Köyde
      - Enver (Hoca)
        - Murat (Ziraat Tek.) ☆ Posof
        - Nihat (Veteriner Hekim) ☆ Posof
      - Selver ☆ ANKARA
      - Mehemmet (PTT Memuru) ☆ KARS
      - Vahit ☆ İnegöl
    - Haydar ☆ Köyde
      - Fazil (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Nezir ☆ Köyde
        - Reis (Komiser) ☆ ANKARA
        - İhsan (PTT Memuru) ☆ ANKARA
        - Meydan ☆ ANKARA

DURMAZ

- Hüsen > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ İnegöl
      - Fahri ☆ İnegöl
        - Yaşar (Öğretmen) ☆ İnegöl
        - Köksal, Yüksel ☆ ALMANYA
      - Şeref ☆ İZMİT
    - Rahim ☆ Köyde
      - Halim ☆ HOLLANDA
      - Selim, Hafiz ☆ ERZİNCAN
      - Nafiz (PTT Hat Çavuşu) ☆ Posof
        - Ercan, Ersin ☆ Posof

IŞIK

- Kadir > ☆ Köyde
  - Seyfet ☆ Köyde
    - Şahset ☆ Köyde
      - Feyyaz, Fevzi, İlhan, Efsel ☆ HOLLANDA
  - Maksut (Kızı Urubiye'nin eşi) ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ Köyde

GÜNDOĞDU

- ismail > ☆ Köyde
  - Seyfullah ☆ Köyde
  - Temel ☆ Köyde
    - Ocak, İdris, Galip, Cengiz ☆ İnegöl

ALTUN

- Hamit > ☆ Köyde
  - Kurban ☆ Köyde
    - Tahsin, Kasım, Rasim ☆ İnegöl
  - Abdurrahman ☆ Köyde
    - Arif (Orman Muh. Mem.) ☆ Nazilli
    - Halit ☆ İnegöl

KAYAGİL (Lipolar)

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Ali > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - İsa ☆ Köyde
      - Zülali ☆ İnegöl
    - Etem (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Ahtem ☆ Köyde
      - Dursun ☆ Köyde
      - Efrail, Hükümdar ☆ BURSA

BURHAN USTAGİL (Yeniçerigil)

Aldıkları Soyadları
ŞENTÜRK

- Burhan (Usta) > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
  - Mehti (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Kibar (Pehlivan) ☆ FRANSA
    - Rızali ☆ Köyde
      - Cemal ☆ Tuzluca
      - Kemal ☆ İnegöl
      - Cemil ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rahim Kahveci	1957 - 1974
2. Nazir Kaya	1970 - 1972
3. Ali Kara	1972 - 1974
4. Ayşegül Değirmenci	1979 - 1980
5. Işık Zuhal Baran	1979 - 1980
6. Sıddık Koçak	1979 - 1981
7. Cihangir Kömür	1976 - 1980
8. Cemil Çağlayan	1981 - 1993 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Ragip Güney	..... - 1914
2. Emrullah Tekin	1914 - 1918
3. Aslan Bilgili	1918 - 1928
4. Halim Altun	1928 - 1940
5. Taştan Güney	1940 - 1961
6. Hafiz Güney	1961 - 1964
7. Ahmet Yılmaz	1964 - 1978
8. Enver Yılmaz	1978 - 1981
9. Hafiz Güney	1981 - 1983
10. Recep Güney	1983 - 1993 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Ahmet Yılmaz	1923 - 1935
2. Refet Bulut	1935 - 1938
3. İskender Sönmez	1938 - 1940
4. Veysel Altun	1940 - 1946
5. Faik Öztürk	1946 - 1950
6. Ziya Kurşum	1950 - 1963
7. Şükrü Sarıkaya	1963 - 1968
8. Osman Akpınar	1968 - 1973
9. Şükrü Sarıkaya	1973 - 1989
10. Şeheddin Akpınar	1989 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Ragip Güney
2. Emrullah Tekin
3. Şamil Akpınar
4. Aslan Bilgili
5. Refet Bulut
6. Şevket Bulut
7. Hafiz Tekin
8. Ahmet Yılmaz
9. Halim Altun
10. Enver yılmaz
11. Hafiz Güney
12. Yüksel Tekin
13. Özdemir Güney (Vaaz)
14. Refik Bulut (Müftü)
15. Cemil Bulut (Müftü)
16. Recep Güney
17. Süleyman Şeker

POLİS
1. Reis Yılmaz (Başkomiser)

BANKACI
1. Yılmaz Sarıkaya

ÖĞRETMENLER
1. Temindar Sönmez
2. Efsel Altun
3. Şinasi Altun
4. Enser Tekin
5. Fenser Tekin
6. Yaşar Durmaz

PTT MEMURLARI
1. Nafiz Durmaz
2. İhsan yılmaz (Şef)
3. Mehemmet Yılmaz
4. Yılmaz Sönmez

İNŞAAT MÜH.
1. Yavuz Sönmez
2. Cemender Akpınar
3. Latif Öztürk
4. Yaşar Durmaz

HİZMETLİ
1. Şefik Bulut (Özel İdare)

MARANGOZ
1. Yusuf Sönmez

NALBANTLAR
1. Temel Gündoğdu
2. Ocak Gündoğdu
3. İlimdar Sönmez

PEHLİVANLAR
1. Mehti Şentürk
2. Nedim Bulut
3. Şevket Bulut
4. Memduh Yıldız
5. Kibar Şentürk
6. Mevlüt Sönmez

ORMAN MUH. MEM.
1. Arif Altun

ZİRAAT TEKNİSYENİ
1. Murat Yılmaz

VETERİNER HEKİM
1. Nihat Yılmaz

OTELCİ
1. Sabri Kurşum

GAZİLER
1. Aydın Kurşum 1315 İstik. H.
2. Hazık Aydemir 1316 İstik. H.

SAVAŞIR (Cancak)

Savaşır kaleden alıyor gölge,
Tarımda derim ki en iyi bölge,
Sal, saçma torunu, köprüden göle,
Balığın burda Alası vardır.

CAMİİ : 1. 1905 tarihinde yontma taş duvar, toprak damlı bir Cami, köy tarafından yapılmış. Aynı Camiye, 1915 tarihinde köylü, bir ahşap minare ve balkon yapmıştır.
2. 1984 tarihinde köy halkı aynı Caminin yerinde, betonarme bir cami yapmıştır.

OKUL : 1. 1940 yılında köy tarafından yapılan Okul Binası, 1944 yılında restore edilerek genişletilmiş ve üzerine tahta çatı yapılmıştır.
2. 1969 tarihinde Devlet tarafından betonarme ve Lojmanlı bir Okul Binası yapılmıştır. 1928 Harf Devriminden itibaren, Hakkı KOÇAK isteyenlere, Köy Odaları'nda okuma-yazma öğretmeye fahri olarak devam etmiş. 1940 tarihinde Sofi Ertan adında bir Eğitmen tayin edilmiş, 1943 te de, Şahi adında bir Eğitmen atanmış. 1946 yılında da 5 sınıflı İlkokul açılmış ve Öğretmen atanmış. Daha önce Süngülü Köyü'ne giderek okuyan öğrenciler, bu tarihten sonra kendi okullarında okumaya başlamışlar.

İÇME SUYU : 1. 1954 tarihinde Kohli Tarla Pınarı'ndan, Devlet-Köy işbirliğiyle ve demir boru ile getirildi.
2. 1984 tarihinde Porsuk Pınarı'ndan getirilen su, halen köyde akmamaktadır. 20 Km.den getirilen bu su inşallah ileri bir tarihte köye akıtılır.

YOL : 1974 tarihinde yapıldı. Yayla yolu: 1987 de yapıldı. Köyün önündeki köprü de, 1975 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON : 1982 yılında verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Porsuk Suyu, 2. Sudökülen, 3.Suluk Pınarı adlı çok ünlü kaynakları vardır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KALE : a) CAN-CAK Kalesi, Köyün Güneyindeki yamaçtadır. Tamar Dodopal döneminde yaptırıldığı rivayet edilmektedir. Duvarlarının bir kısmı duruyor.
b) Eski Kale; Köyün Kuzeyinde, evler ile Arile Çayı'nın arasındadır. Duvarlarının bir kısmı merek duvarı olarak kullanılmaktadır.
2. KİLİSE : a) Eski Kalenin Kuzeyindeki, çayın daKuzeyindedir. b) Gules mevkiindeki sırttadır.
3. YERALTI KANALI : a) Balcıgilin Peglerden, Mantahev Suyu'na doğru uzanan,
b) Gulesteki Kiliseden köye doğru uzanan, iki kanal görülür durumdadır.
4. MAĞARA : Can-Cak Kalesinin Kuzey yamacında Mağaralar vardır.
5. DEĞİRMEN : Köprünün Doğusunda Rasgelegil'in değirmenin harabesi var.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 16 Km. Güneydoğusunda, Ulgar Dağı'nın Doğusundaki, Yeniköy

Köyünü de içine alan, Doğuya bakan eğimli geniş platonun, Eğrikayın Sırtlarıuzantısında son bulan küçük bir düzlükte kurulmuştur. Dik yamaçlar ile çevrili olan köy arazisi avuç içi görünümündedir. Yeniköy Yaylaları ile birlikte yaylaları vardır. Süngülü, Yeniköy Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa burasının çok eskilerden beri yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, halen köyü oluşturan halkın buraya yerleşmeleri 200 yıllık bir zaman içermektedir. İlk gelen ailelerin buradaki çam, ladin ağaçlarını keserek ev yaptıklarını ve yine böylece tarla, çayır açtıklarını kanıtlar durumdadır. Zira; İlk geldiği söylenen ailenin bu köyde 4 dedesi yaşayarak ölmüş. Daha önceki dedesi, geldikleri yerlerde mezar sahibidirler.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. CAN-CAK Kıpçak Dilindeki öncü asker deyiminden kalma bir isimdir.
2. SAVAŞIR adı; Köyün hudutta oluşu ile sahip oldukları şehit sayılarına izafen verilmiştir.

KURUCU AİLELER

1. DADOLAR : Ahıska- Cağısman Köyü'nden gelmişler.
2. ERGEZERLER : Ahıska- Cağısman Köyü'nden gelmişler.
3. DELİ HASANLAR : Posof-Kurşunçavuş Köyü'nden gelmişler.
4. KARA ÇAVUŞLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
5. KOÇ ALİLER : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
6. MEZİNLER : Ahıska - Ude Köyü'nden gelmişler.
7. KIDILLAR : Ahıska - Tiriban Köyü'nden gelmişler.
8. MİTTİKLER : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
9. RASTGELELER : Ahıska - Mineze Köyü'nden gelmişler.
10. YUSUFLAR : Hanak- Maçvet Köyü'nden gelmişler.
11. TOPÇULAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
12. ŞAŞILAR : Ahıska - Tiriban Köyü'nden gelmişler.
13. HASOLAR : Revan'dan gelmişler.
14. HALLOMALAR : Ahıska - Tiriban Köyü'nden gelmişler.
15. KULALAR : Ahıska - Tiriban Köyü'nden gelmişler.
16. HODEDELER : Ahıska - Tiriban Köyü'nden gelmişler.
17. ÇINARLAR : Sivas - Zara ilçesinden gelmişler.
18. OSMANLAR : Erzurumdan gelmişler.
19. KOTURLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.

DADOLAR

Aldıkları Soyadları
AKDENİZ - ÇANKAYA - ÖZTÜRK

AKDENİZ

- Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Sofi (Nalbant - oğlu yok) ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Sarıkamış
    - Veysel, Kâzim ☆ Sarıkamış

ÇANKAYA

- Bilal > ☆ Köyde
  - Pehlül ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ KARS
    - Merdali ☆ KARS
  - Gafur ☆ Köyde
    - Ziya, Tahsin, Rasim, Asim, Sabri ☆ Köyde
  - Nazim ☆ İZMİR
    - Balabey ☆ İZMİR
    - Kâzim ☆ ZONGULDAK
  - Tayfur ☆ İZMİT
    - Mühibbi ☆ İZMİT

ÖZTÜRK

- Musa > ☆ Köyde
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Güner, Yener ☆ ZONGULDAK

- Öner ☆ İSTANBUL
- Ömer ☆ Köyde
- Dağ Memet ☆ Köyde
  - Yaşar, Şemsi, Hilmi, Emsal ☆ BURSA
  - Gökan, İrfan, Yüksel ☆ Köyde
- Kirman ☆ Köyde
  - Muhammet, Güven ☆ Köyde

ERGEZERLER

Aldıkları Soyadları

ERGEZER

- Naci > ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Mansur, Aydemir ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ ZONGULDAK

DELİ HASANLAR

Aldıkları Soyadları

KARATAŞ - YILDIZ - KILIÇ

KARATAŞ

- Etem > ☆ Köyde
  - Seddüm ☆ Köyde
    - Merdali, Haşim, Sefali, Akın ☆ Köyde

YILDIZ

- Abbas > ☆ Köyde
  - Selim ☆ Köyde
    - Orhan ☆ İnegöl
    - Turgut, Erhan ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Yahya, İsmet ☆ Köyde

KILIÇ

- Şamil > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Köyde
      - Şemsettin, Salih ☆ İnegöl
      - Cevri ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Şener, Şenyurt ☆ ALMANYA
      - Özyurt ☆ Köyde
    - Kirman ☆ BURSA
    - Maksut ☆ Köyde
      - Erdoğan ☆ Köyde

KARA ÇAVUŞLAR

Aldıkları Soyadları

AKTAŞ - KARA

AKTAŞ

- Recep > ☆ Köyde
  - Celâli ☆ Köyde
    - Gafur ☆ SAMSUN
    - Tayfur ☆ Köyde
      - Aytekin, Gültekin ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
      - Aydemir ☆ Köyde

KARA

- Recep > ☆ Köyde
  - Sefer ☆ Köyde
    - Ramiz ☆ Köyde
      - Temel ☆ ZONGULDAK
    - Memet ☆ Köyde
      - Nidai ☆ ALMANYA

KOÇ ALİLER

Aldıkları Soyadları

MARANGOZ - KOÇAK - YILDIRIM

MARANGOZ

- Koç Ali > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Beşir (Oğlu Yok) ☆ Köyde
    - Reşit ☆ ARDAHAN
      - Melikşah, Merdinşeh ☆ ARDAHAN
    - Asker ☆ İSTANBUL
      - Yılmaz, Keremet, Engin ☆ İSTANBUL
      - Salman ☆ Köyde

KOÇAK

- Koç Ali > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Hakki ☆ Köyde
      - Niyazi ☆ İSTANBUL
      - Selim ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Nihat, İnayet, Necdat ☆ İSTANBUL
    - Camal ☆ AMASYA

YILDIRIM

- Koç Ali > ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Alaattin ☆ Köyde
      - Rakif ☆ BURSA
      - Faruk ☆ İSTANBUL
      - Özkan, Yüksel ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ Köyde
      - Kenan, Reşat ☆ ALMANYA

MEZİNLER

Aldıkları Soyadları

ÇAKICI

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Yaşar ☆ BURSA
    - İlker ☆ Köyde
  - Battal ☆ İnegöl
- Osman > ☆ Köyde
  - Şerif, Eşref ☆ Hanak

KIDILLAR

Aldıkları Soyadları

ÇİFTÇİ

- Aslan > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Nizamettin, Yafez, Aliyar, Rahim ☆ Köyde

MİTTİKLER

Aldıkları Soyadları

KARATEPE

- İskender > ☆ Köyde
  - Seyfi ☆ Köyde
    - İkram, Ekrem ☆ ZONGULDAK
  - Seyfullah, Kemal ☆ ZONGULDAK

RASTGELELER

Aldıkları Soyadları

YELKEN

- Paşa > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - Zihni ☆ ZONGULDAK
      - Fehmi ☆ Köyde
    - Hafiz ☆ Köyde
      - Mübai ☆ Köyde

- Mürşüt (Oğlu yok) ☆ KARS
- Hurşut ☆ Köyde
  - Mustafa, Memet ☆ ALMANYA

YUSUFLAR
Aldıkları Soyadları
AKYÜZ

- Yusuf > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Kadir ☆ Selim
  - Şehri ☆ ARDAHAN
    - Hasan ☆ Köyde
      - Cemalettin ☆ Köyde

TOPÇULAR
Aldıkları Soyadları
TOPÇU - ÖZCAN - YILMAZ - GÜLER

TOPÇU

- Tahir > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İbrahim (Hoca) ☆ KARS
      - Maksut, Mecit, Ziya ☆ KARS

ÖZCAN

- Tahir > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Mürsel, Enver, Tuncer ☆ Köyde

YILMAZ

- Tahir > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Arslan ☆ Köyde
      - Ferman ☆ İSTANBUL
      - Kurban ☆ Köyde
    - Rüstem ☆ Köyde
      - Naim ☆ KARS
      - Kerim ☆ İSTANBUL
      - Halim ☆ Köyde

GÜLER

- Tahir > ☆ Köyde
  - Mehemmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Veysel, Halis, Muhlis ☆ KARS

ŞAŞILAR
Aldıkları Soyadları
GÜNDOĞDU

- Müseyip > ☆ Köyde
  - Süfi ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ BELÇİKA
    - Haydar ☆ Köyde
  - Sofi ☆ Köyde
    - Merdali ☆ Köyde
- Rıza (Oğlu yok) ☆ Köyde

HASOLAR
Aldıkları Soyadları
DEMİR

- Haso > ☆ Köyde
  - Emo ☆ Köyde
    - Ridvan ☆ Köyde
      - Fevzi, Aydın ☆ İSTANBUL
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Muhlis ☆ Köyde
    - Muhlis (Oğlu yok), Dursun (Oğlu yok) ☆ Köyde

HELLOMALAR
Aldıkları Soyadları
BİÇİCİ

- Şükrü > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Rüştü ☆ ARDAHAN
      - Fikri, Zikri ☆ ARDAHAN
    - Zabit ☆ ARDAHAN
      - Mahmut, Ridvan, Taştan ☆ ARDAHAN

KULALAR
Aldıkları Soyadları
BARBAROS - DURMAZ

BARBAROS

- Ali > ☆ Köyde
  - Hamza ☆ Köyde
    - Selim ☆ ARDAHAN
  - İbrahim (Oglu yok) ☆ Köyde

DURMAZ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Şerif ☆ Köyde
    - Nurettin, Zeheddin ☆ ZONGULDAK

HODEDELER
Aldıkları Soyadları
KALEDİBİ

- Aslan > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde

ÇİNARLAR
Aldıkları Soyadları
ÇİNAR

- Memedali (Halit Özcan'ın damadı - Sonsuz) ☆ Köyde

OSMANLAR
Aldıkları Soyadları
DEMİR

- Ciddi Osman (Nalbant - Hasanlar'ın bir kızına içgüveyi) ☆ Köyde
  - Kâzim (Öğretmen) ☆ Susuz
  - Ali, Kemal, Turgut ☆ Hanak

KOTURLAR
Aldıkları Soyadları
ALTUN

- Kadim > ☆ Köyde
  - Kibar (Öğretmen) ☆ Gebze
  - Cabbar ☆ Köyde
    - Yaşar (Doktor) ☆ BURSA

KİMLER YETİŞMİŞ

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Yusuf Koçak	1900 - 1910
2. Paşa Yelken	1910 - 1920
3. Abbas Polat	1920 - 1935
4. Mustafa (Kayınlı Köyü'nden)	1935 - 1951
5. Hakkı Koçak	1951 - 1955
6. Aziz Yelken	1955 - 1965
7. Sabri (Al Köyü'nden)	1965 - 1970
8. Rahmi Öztürk	1970 - 1980
9. Süleyman (Al Köyü'nden)	1980 - 1982
10. Nihat Kale	1982 - 1991
11. Mevlüt (Konyalı)	1991 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hakkı Koçak	1937 - 1943
2. Memedali Çinar	1943 - 1951
3. Enver Özcan	1951 - 1960
4. Asker Marangoz	1960 - 1963
5. Sofi Akdeniz	1968 - 1968
6. Enver Özcan	1968 - 1984
7. Rasim Çankaya	1984 - 1989
8. Tüncer Özcan	1989 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Sofi Ertan	1940 - 1943
2. Şahi Bey	1943 - 1946
3. Ali Beyhan	1945 - 1948
4. Nurettin Erdem	1948 - 1952
5. Memduh Erdem	1952 - 1954
6. Yaşar	1954 - 1955
7. Fazli Ağyar	1955 - 1957
8. Sabri Erdoğan	1957 - 1959
9. Şevket	1957 - 1959
10. Kibar Güzel	1959 - 1964
11. Nihat Tan	1962 - 1964
12. Balabey Yıldız	1964 - 1968
13. Nizamettin Uzun	1967 - 1968
14. Ağali Çiftçi	1968 - 1971
15. Necmi Yaman	1968 - 1969
16. Merdan	1969 - 1970
17. Yavuz Çağlayan	1971 - 1974
18. Ertuğrul Yiğit	1974 - 1976
19. Ali Öztürk	1976 - 1979
20. Bülent Karaosmanoğlu	1978 - 1979
21. Ahmet Burgucu	1979 - 1980
22. Celali Atay	1979 - Devam
23. Sabri Yıldırım	1980 - 1981
24. Cihat Güzel	1980 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. İbrahim Topçu
2. Mehemmet Güler
3. Ali Akdeniz
4. Yusuf Koçak
5. Hakkı Koçak
6. Aziz Yelken
7. Abbas Yıldız

ÖĞRETMENLER

1. Kibar Altun
2. Kâzim Demir

DOKTOR

1. Yaşar Altun

NALBANT ve DEMİRCİLER

1. Sofi Akdeniz
2. Enver Özcan
3. Ciddi Osman Demir

ŞEHİTLER

1. Müşür Ergezer	1312	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi
2. Haşim Karataş	1313	İstiklâl Savaşı Yunan Cephesi

GAZİLER

1. Kadim (Bedir) Akyüz	1315	İstiklâl Savaşı
2. Ridvan Bıçakçı	1316	İstiklâl Savaşı
3. Ethem Karataş	1315	İstiklâl Savaşı
4. Dursun Öztürk	1310	Dersim İsyanı
5. Mevlüt Demir	1316	Dersim İsyanı
6. Mukaddim Ergezer	1930	Kore Harbi
7. Reşet Yıldırım	1953	Kıbrıs Barış Harekatı
8. Mübayi Yelken	1953	Kıbrıs Barış Harekatı

SÖĞÜTLÜKAYA (Hunemis)

Söğütlükaya'dır, Beğler'in yurdu,
Bilinmez ki kimler, temelin kurdu,
Her gelen bir başka halini sordu,
Evlerde antika halısı vardır.

CAMİİ : 1. Eski Caminin yerinde, taş duvar, ahşap çatılı bir Cami 1914 yılında yapılmış. 1975 tarihinde restore edilmiş ve yanına da bir Medrese yapılmıştır.

OKUL : 1. Daha önce Köy Odaları'nda Kur'an talimleri yapılırdı. 1928 tarihinden sonra, yine Köy Odalarında Latin harfleriyle, Halk Okulları devam etmiş.
2. 1938 tarihinde Köy tarafından Okul Binası yapılmış, 1940 yılında, bu Okul Binasında Eğitmenli İlkokul başlatılmış.
3. Aynı Okul Binasında,1944-1945 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul açıldı. 1988 tarihinde başlatılarak, 1992 tarihinde Devlet tarafından, hizmete açılan İlkokul Binasında tedrisata devam edilmiştir.

İÇME SUYU : 1. Önceleri toprak kanalla gelen su içiliyordu.
2. 1953 tarihinde, Devlet-Köy işbirliği ve demir boru ile Çoçlar Pınarı'nın suyu getirildi.
3. 1978 tarihinde Devlet tarafından ve plastik boru ile Secinge Pınarı'nın suyu getirilerek köyün iki yerinde akıtıldı.

YOL : 1973 tarihinde yapılmıştır.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON (Acente) : 1986 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Çoçlar, 2. Secinge Pınarları meşhur olan kaynaklardır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Köyün Doğusunda, Haçtaşı mevkiinde küçük bir göl var.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KALE : a) Köyün Kuzeybatısında, harabe halinde bir kale kalıntısı vardır.
b) " " Koli Manastır adlı küçük bir Kale kalıntısı, Kol Çayı'nın Kuzeyinde, Güneye bakan yamaçtadır.
2. KİLİSE : Uzunçayır Mevkiindeki, Ömer Ergün'ün tarlasında, temel kalıntıları duruyor.
3. KANAL : a) Tavşan Tepesinden başlayıp, Neşat Taşçı'nın çayırından geçerek köye uzanan, bir yeraltı kanalı var.
b) Yusuf Pınarı'na dağdan gelen suyun kanalının olduğu yerde, ye raltı kanalları vardır.
4. MAĞARALAR : Kol Çayı'nın, Doğusunda 2 , Batısında 15 adet mağara vardır. Bunlardan 2 si kırmızı mağaradır ve Koli Manastır'ın yanındadır.
5. KÖY HARABELERİ : a) Uzun Çayır, b) Katmerkaya, c) Velet, d) Pataravelet adlı köy harabeleri vardır. Duvarlarıharçsız taşla yapılıdır.
6. DEMİRCİ HARABESİ : Yusuf Pınarı mevkiindeki harabede kazılar yapıldığında, demir curufu ve gri renkli iri boncuklar çıkmaktadır.
7. ESKİ MEZARLAR : a) Köy içinde, Mustafa Aytan'ın evinin yanında 1210 Rumî, 1794 Miladî tarihli mezarlar vardır. b) Uzunçayır, Meryezümde, Pınarbaşı, Te-

petarla, Velat mevkilerinde kime ait olduğu bilinmeyen mezarlar var. c) 1978'de ihata edilen, Yeni Köy Toplu Mezarlığı var.

8. GORHANA : Kilise ve Koli Manastır'ın yanındadır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin , 9 Km. Güneybatısında, Ulgar Dağı'nın, Kuzey eteklerinin Kol Çayı ile birleştiği yamaçta kurulmuştur. Yer yer ufak düzlüklere rağmen Kuzey yönünde meyilli ve kırık bir arazisi var. Köyün Güney ve Kuzey yamaçları fundalıklarla kaplıdır. Ulgar Dağı Kuzey yamaçlarında, Yaylası vardır. Kır-Damala, Arılı, Boşdere Köyleri ile sınırlıdır.

KURULUŞU : Köy etrafındaki tarihi kalıntılara bakınca, burasının çok eski tarihlerde, yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak; Bugünkü köyü oluşturan ailelerin geliş yer ve zamanlarına bakıldığında, şimdiki köyün genç bir köy olduğu anlaşılmaktadır. Köyün 200 yıllık bir mazisi olduğuna kesin gözüyle bakılmaktadır. İlk gelen ailelerin, orman içinde Kale ve Kiliseleri görerek burayı, yurt edindikleri söylenmektedir. Köy; Yakın tarihe kadar, Kır, Damala, Asmakonak, Çakırkoç Köyleri'ni de içine alan bir muhtarlıkmış. Köyden ayrılan en son mahallesi olan, Damala 1929 yılında ayrılmıştır.

KURUCU AİLELER

1. CÜCÜK OĞLU (Osman Ağa) : Ahıska dan gelmişler. Şimdi Çorum'dadırlar.
2. BEĞ LER : Acaristan - Tilvana'dan gelmişler.
3. MURAT AĞAGİL : İstanbul'dan gelmişler. (Hüseyin Paşa torunlarıdır)
4. VACARLAR : Ahıska'dan gelmişler.
5. KARA SADIKLAR : Ahıska'dan gelmişler.
6. ŞERİFLER : Ahıska'dan gelmişler.
7. LOMANLAR : Ahıska'dan gelmişler.
8. BEHRİGİL : Ahıska - Edigön Köyü'nden gelmişler.
9. ŞAMİLLER (Kahigil) : Ahıska - Edigön Köyü'nden gelmişler.
10. COŞKUNLAR : Ardahan'dan gelmişler.
11. ABURLAR : Posof - Al Köyü'nden gelmişler.

CÜCÜK OĞLU (Osman Ağa) > 1890 yılında, Çorum'a gitmişler.

BEĞLER

Aldıkları Soyadları
AYTAN

• Şakir >	☆ Köyde
└ Sırrı	☆ Köyde
├ Mustafa	☆ Köyde
└ Famil	☆ ALMANYA
├ Dilaver, Ekrem	☆ Hanak
├ Pertev	☆ Köyde
├ Cevdet	☆ ALMANYA
└ Cengiz	☆ Köyde
└ Ali	☆ Damala
├ Atif	☆ ALMANYA
└ Atilla (Polis)	☆ İZMİR
├ Feyyaz	☆ Köyde
└ Kâmil	☆ Köyde
├ Orhan	☆ İSTANBUL
└ Sakin	☆ Köyde
└ Rıza (1878'de gikmiş)	☆ İSTANBUL

MURAT AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
KAHVECİ - GÜN

KAHVECİ

• Murat >	☆ Köyde
├ Aziz	☆ Köyde
└ Mahmut, Ahmet	☆ ARDAHAN
└ Eşref	☆ Köyde
└ Feyzullah	☆ Köyde
├ Kahriman	☆ Köyde
├ Adnan	☆ Köyde
└ Lütfü	☆ BURDUR
└ Hasan	☆ Köyde
├ Cumi	☆ Hınıs
└ Arif (Öğretmen)	☆ Keçiören

GÜN

• ..... >	☆ Köyde
└ Şakir (Kızının oğlu)	☆ Köyde
├ İsmail	☆ ARDAHAN
├ İbrahim	☆ ÇORUM
└ Kadim ve oğlu Servet	☆ Köyde

VACARLAR

Aldıkları Soyadları
DENİZ - YILDIRIM - MARANCI - KAYA
TAŞÇI - DURAN - ÇİFTÇİ - ÖZKAN

DENİZ

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Memmet ☆ Köyde
      - Bilal ☆ Köyde
        - Harun ☆ Gebze
        - Tahsin ☆ ALMANYA
        - Yasin, Özcan ☆ Köyde

YILDIRIM

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Şeyh ☆ Köyde
      - Hüseyin, Yunus ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Sıddık ☆ Köyde

MARANCI

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Arif ☆ Köyde
    - Şirin, Ahmet, Musa ☆ ARDAHAN

KAYA

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Akif ☆ Köyde
    - Şaban, Rıza ☆ ARDAHAN
    - Mirza ☆ Köyde
      - Laçin, Taştan ☆ Köyde
  - Kemal (1878 tarihinde gitti.) ☆ Doğanşehir

TAŞÇI

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Alaaddin ☆ BURSA
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Neşat ☆ Köyde
        - Durak ☆ Köyde
      - İsmail ☆ ALMANYA
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Köksal ☆ Köyde

DURAN

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Polat ☆ ARDAHAN

ÇİFTÇİ

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Devrüş ☆ Köyde
      - Ömer ☆ Köyde
        - Resül ☆ ZONGULDAK
      - Eyüp ☆ Suluova
      - Adul ☆ İSTANBUL

ÖZKAN

- Gülahmet > ☆ Köyde
  - Şahi ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Mehemmet ☆ Köyde
        - Mihrali, Merdali ☆ İSTANBUL
        - Mukaddim ☆ Köyde

KARA SADIKLAR

Aldıkları Soyadları
KARA - ARICI

KARA

- Sadık > ☆ Köyde
  - Beşet ☆ Köyde
    - Selim ☆ Köyde
      - Vahdettin, Nurettin ☆ BURSA
      - Selahattin ☆ Köyde
    - Mansur ☆ Köyde
      - Kirman ☆ Köyde

ARICI

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Münür ☆ ARDAHAN
  - Zihni ☆ ZONGULDAK
- Reşit > ☆ Köyde
  - Remzi ☆ Köyde
    - Nazım ☆ ALMANYA
    - Nevzat ☆ Köyde
  - Hazim ☆ KARS
  - Nuri ☆ Köyde
    - Nusrettin, Engin ☆ ALMANYA
    - Şemsettin ☆ Köyde
- İbrahim > ☆ Köyde
  - Evsel ☆ ARDAHAN

ŞERİFLER

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK

- Şerif > ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Zihni ☆ KARS
  - Aslan ☆ Köyde
    - Müşür, Binali ☆ BURSA
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Kâzim, Rasim (PTT) ☆ BURSA
    - Casim (Öğretmen) ☆ Posof
  - Kamber ☆ Köyde
    - Özdemir ☆ BURSA
  - Osman ☆ Köyde
    - Fazli ☆ İSTANBUL

LOMANLAR

Aldıkları Soyadları
EREN - DEDE - ERGÜN

EREN

- Loman > ☆ Köyde
  - Eşref ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Temel (Gümrük Muh. Mem.) ☆ İnegöl
      - Demirali (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Zikri ☆ İSTANBUL
      - Fikri ☆ Köyde
    - Zülali ☆ ZONGULDAK

DEDE

- Loman > ☆ Köyde
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Müslim ☆ Köyde
      - Recep ☆ Köyde

ERGÜN

- Loman > ☆ Köyde
  - Kâmil (Loman'ın oğulluğu) ☆ Köyde
    - Murat ☆ Köyde
      - Sofu (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
      - Halit ☆ Köyde

BEHRİGİL

Aldıkları Soyadları
TEKİN

- Recep > ☆ Köyde
  - Behri ☆ Köyde
    - Maksut ☆ Posof
      - Memet ☆ Posof
      - Elfez ☆ İSTANBUL
    - Şevket ☆ KARS
      - Şahpaz ☆ Köyde
    - Haspi ☆ Köyde
      - Fazli, Firgat ☆ İSTANBUL
  - Beşet ☆ Köyde
    - Nedim ☆ Köyde
      - Yılmaz, Nazim, Reis, Zeki, Necdet ☆ İSTANBUL

ŞAMİLLER (Kâhiller)

Aldıkları Soyadları
DAVARCI

- Şamil > ☆ Köyde
  - Celali, Ağali, Sefo, Vehpi ☆ KONYA

COŞKUNLAR

Aldıkları Soyadları
AYDIN

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Kerim ☆ ARDAHAN
  - Rıza ☆ Köyde
    - İsak ☆ ALMANYA
    - Temel ☆ Köyde

ABURLAR

Aldıkları Soyadları
SUOĞLU

- Abdul > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Durmuş ☆ Köyde
- Züfer > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Sarıkamış
- Emin > ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Fetali ☆ ALMANYA
    - Mukim ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. İsabali Özcan	1913 - 1923
2. Hamza Hoca	1923 - 1926
3. Hasan Hoca	1926 - 1931
4. Haydar Hoca	1931 - 1943
5. Emrullah Hoca	1943 - 1948
6. İbrahim Hoca	1948 - 1950
7. Fehmi Suoğlu	1950 - 1966
8. Memet Şahin	1966 - 1977
9. Feyrettin Ay	1977 - 1979
10. Mihrali Kılıç	1979 - 1981 D.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Memet Coşkun	1939 - 1944
2. Hazim Öztürk	1944 - 1949
3. Fazli Ağyar	1945 - 1951
4. Kibar Güzel	1949 - 1956
5. Vezirali Yılmaz	1951 - 1956
6. Saniye Yılmaz	1951 - 1956
7. Dursun Kaya Önder	1956 - 1959
8. Seddi Özdemir	1956 - 1959
9. Memet Atalay	1959 - 1961
10. Ferya	1958 - 1960
11. Fazıl Akpınar	1961 - 1963
12. İsrafil Kızıldemir	1961 - 1963
13. Mihrali Topçu	1963 - 1966
14. Bilor Usanmaz	1963 - 1964
15. Şerafettin Şanlı	1964 - 1965
16. Hüsnü Ali Ergün	1966 - 1982 D.
17. Fazıl Akpınar	1967 - 1982 D.
18. Binay Soyak	1978 - 1980
19. Asım Tekin	1980 - 1981

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Habip Topçu	1920 - 1923
2. Murat Ergün	1923 - 1926
3. Dilaver Aktan	1926 - 1930
4. Ekrem Aktan	1930 - 1934
5. Murat Ergün	1934 - 1938
6. Dilaver Aktan	1938 - 1946
7. Salim Kara	1946 - 1950
8. Bilal Deniz	1950 - 1954
9. Remzi Arıcı	1954 - 1960
10. Dilaver Aktan	1960 - 1963
11. Neşat Taşçı	1963 - 1989
12. Harun Deniz	1989 - Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Arif Kahveci
2. Sofu Ergün
3. Casim Öztürk
4. Demirali Eren

POLİS
1. Atilla Aydın

TAŞ USTALARI
1. Maksut Tekin
2. Neşat Taşçı
3. Mispah Tekin

DEMİRCİLER
1. Maksut Tekin
2. Misbah Tekin

KAYNAKÇI
1. Neşat Taşçı

SUBAY
1. Ali Topçu (Kur. Alb.)

GÜMRÜK MUH. MEM.
1. Temel Eren

PTT MEMURU
1. Rasim Öztürk

MARANGOZ
1. Neşat Taşçı

Not: Bu köye ait ŞEHİT ve GAZİLERE ait liste; SARIÇİÇEK KÖYÜ' sonuna yazılmıştır.

SÜNGÜLÜ (Arile)

Süngülü bekliyor sınırda nöbet,
Bu nöbet şüphesiz, sürecek ebed,
Bu köye veriyor, bir başka heybet,
Köyün ortasında, kayası vardır.

CAMİİ : 1. 1280 Rumi (1864 Miladi) tarihinde köy tarafından, tamamı ahşap bir cami yapılmış. Zaman zaman gerek duvar ve gerek çatısında yapılan restorelerle, 1979 yılına kadar kullanılmış.
2. 1979 tarihinde başlayarak 1982 tarihinde tamamlanan, Yontma taş duvar, çimento harçlı, kubbeli ve minareli cami inşa edilmiştir.

OKUL : 1. 1928 tarihine kadar, köy imamlarının, Köy Odalarında Arap Alfabesiyle sürdürdükleri Mahalle Mektepleri devam etmiş. 1928 tarihinden sonra, yine Köy Odalarında, Halk Okulları devam etmiş. Öğretmen olarak ilk resmi atama 1932 tarihinde yapılmış. İlk Öğretmen; Mehmet Efendi adında bir öğretmendir.
2. 1932 tarihinde köylü, taş duvar ve ağaç çatılı bir Okul Binası yapmıştır. Bu Okul Binasında, 1945 yılına kadar Halk Okulu ve üç sınıflı eğitmenli İlkokul tedrisat yapmıştır.
3. 1944-45 yıllarında yine köylü tarafından, taş duvar, ağaç çatılı bir Okul Binası yapılmış ve aynı yıl 5 sınıflı İlkokul açılmış. Okulun ilk öğretmeni de, Osman Saygılı Bey'dir.
4. 1984 te betonarme ve sac çatılı bir Okul Binası, Devlet tarafından yapılmış.
5. 1991 tarihinde ilköğretim Okuluna yeterli yeni bir Okul Binası yapıldı. 1982 tarihinde de 8 yıllık İlköğretim Okulu tedrisata başladı.

İÇME SUYU : 1. 1930 yılında köylü, ağaç borularla, Karapınar'ın suyunu getirmiştir. Ustası, Savaşır Köylü Dursun'dur.
2 . 1972 tarihinde aynı su demir borularla getirilerek köyde 3 yerde akıtıldı.
3. 1983 tarihinde, aynı suya Adiyan Pınarı'nın suyu da katılarak, plastik borularla getirilen su köyde 7 yerde akıtıldı.

KULLANMA SUYU : Tolos ve Göllerin suyu köyün içinden geçmektedir.

DEĞİRMENLER : 1. Köy içinden geçen bu sularda, 6 adet su ile çalışan Değirmen vardı. Şimdi hazırda 2 si çalışmaktadır. (Fehmi ve Binali'nin Değirmenleri)
2. Elektrik ile çalışan, Ali Aksel'in değirmeni var.

YOL : 1975 tarihinde köy yolu yapıldı.
1988 tarihinde Karadağ yolu yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1988 tarihinde verildi.

MEZARLIK : Toplu köy mezarlığı var 1985 tarihinde ihata edildi.

KAYNAK SULARI : 1. Nesiroğlu, 2. Kırmızı, 3. Sudökülen, 4. Akkona, 5. Hendek, 6. Alibaba adlarıyla anılan, çok meşhur suları vardır.

KAPLICALAR : Köyün Güneydoğusunda, Görget mevkiinde, yayla yolunun Süngülü Çayı deresi ile kesiştiği yerin, 100 m. Doğusunda ekşimtrak, serin bir sudur. Romatizmal ağrılara ve her türlü kaşıntılara iyi gelmektedir.

GÖL VE GÖLETLER : Köyün Kuzeyinde, Göller mevkiindeki iki göl, yabanördeği üreme ve barınmasına çok müsaittir. Ayrıca su yapısı balıklandırılabilir evsaftadır.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER :
1. Kömür: Köyün Kuzeyinde, orta yol üzerinde, Kireçane mevkiinde zuhurlara rastlanmaktadır.
2. Kireç Taşı : Aynı mevkide bulunan kireç taşından köy ve çevre halkı yararlanmaktadır.
3. Yoşa (Toprak boya) : Memsinavur mevkiindeki bu boyadan halen kullanılmaktadır.
4. Demir Curufu : Köyün Güneydoğusunda, Potoranın Başı denen yerde, kazıldıkça demir curufu çıkmaktadır. Burada geçmiş tarihlerde bir haddehane olduğu sanılıyor.

TARİHİ KALINTILAR :
1. DEĞİRMEN HAREBESİ : İzotba mevkiinde kimden kaldığı bilinmeyen bir değirmen harabesi vardır.
2. KÖY HARABELERİ: a) Kunteshev, b) Görget, c) Yağlıgüney, d) Satlo, e) Baramoğul, f) Gürcübeği, g) Kortok Köy harabeleri, aynı adlarla anılan mevkilerdedirler. Bütün harabelerin duvarları; Harçsız taş duvarla yapılıdır.
3. KALE : a) Görget mevkiindeki, taş mağaraların üzerinde, b)Köyün Güneydoğusundaki kayınlığın, Kunteshev mevkiinde, birer kalecik harabesi vardır.
4. KİLİSE : a) Hacigilin Alaattin Cihangir'in Harmanında (Halen temelleri duruyor) b) Kortoka'da, c) Baramoğul'da kilise kalıntıları var.
5. GORHANA : Her Kilisenin doğu yanında birer kuyu mezar vardır.
6. KANAL: Hançargilin evler ile Molla Aligilin evlerinin tabanından geçen, taşla yapılı, yeraltı kanalı vardır.
7. MAĞ ARALAR : Köyün Güneyinde Görget mevkiinde yan yanaoyulmuş taş mağaralar ve bunlara çıkılan taş merdiven kalıntıları vardır.
8. DİLEK TAŞI : Kortoka Mevkiindeki Kilisenin yakınında, bir adet Dilek Taşı vardır.
9. TAŞ EVLER : Balcıgil'in Peğler denen mevkide, tamamı taşla yapılı evler vardır.
10. KELLE TEPE : Köyün Doğusundaki, Cinavlı denen tepenin de Doğusunda, Hendek denen mevkidedir. Anlatılanlara göre; Oradaki 300 m. boyunda, 3 m. derinliğinde tahmin edilen hendeğe su dolturak, hasımlarının yenilmesini sağlayan, Tamar Dodopal adındaki Gürcü Hükümdarı olan kadın, o savaşta ölenleri toplatarak, bir tepe haline getirmiş ve üzerini toprakla kapattırmış. İçinden, insan kafaları çıkan bu tepeye, Kelle Tepe denmektedir. Aslını anlayabilmek için kazı yapılması gerekir. Ben ise bu kazıyı yapma imkanlarına sahip değilim.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 17 Km. Güneydoğusunda, Şabanıbel Dağı'nın Batı yamaçlarında, Güneybatıya eğimli avuç içini andıran bir platoda kurulmuştur. Şabanıbel, Karadağ, Ulgar yükseltileri ile rüzgarlara kapalı, Güney bir yamaçta yer almaktadır. Köy hudutları içinden geçen akarsular ve bunların birleştiği Arile (Sünğülü) Çayı, Güneyindeki koruluğu ve köy etrafındaki meralar, çayırları ile doyumsuz bir güzellik sergilemektedir. İklim ve arazi yapısı hayvancılığa, arıcılığa ve de tarla balıkçılığına çok müsaittir. Derelerinden başka, Mantahev Pınarı'nda dahi Dağ alası Alabalık bulunmaktadır. Köyün ortasındaki, yüksekçe Kayatepe, köyün bir simgesi gibidir. Satkabel, Balgöze, Damal ilçesi, Savaşır köyleri ve Gürcistan Devleti ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. ARİLE adının ne anlama geldiği kesin olarak bilinmemektedir.
2. SÜNGÜLÜ adı; Köyün Gürcistan topraklarına bir girinti görünümünde oluşuna izafen verilmiştir.

KURULUŞ U : Köy etrafındaki; Kalecikler , Köy harabeleri, Kilise kalıntıları, Gorhana, mağara, eski değirmen harabelerine bakıldığında, burasının çok eski bir yerleşim yeri olduğunu anlamamak mümkün değil. Ancak; Şimdiki köyü oluşturan ailelerin ataları buraya geldiği zamana ait rivayetlere hatta, hatıralara bakılırsa, köy tahminen 1800 lü yıllarda kurulmuş. Anlatıldığına göre; Avlanmak için gelen Şavşatlı avcılar, buradaki kaynak sularını, akar-

sularını gölleri görürler. Orman içindeki bu yeri beğenir, daha sonra da gelir burada arazi ve ev yeri açarak, yerleşirler. İlk gelen bu ailenin AYVAZLAR olduğu söylenir. Daha sonra gelen ailelerle bugünkü köy oluşturulur.

KURUCU AİLELER

1. ROZİLER : Ahıska - Cağısman köyünden gelmişler.
2. MAHMUTLAR : Hanak - Nunus köyünden gelmişler.
3. OSMANLAR : Ahıska - Cağısman köyünden gelmişler.
4. PAMAÇLILAR : Ahıska - Pamaç Köyü'nden gelmişler.
5. ABDALGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
6. HANÇARLAR : Posof - Erim Köyü'nden gelmişler.
7. ALİBABALAR : Ahıska - İncgola Köyü'nden gelmişler.
8. AKİFLER : Ahıska - İncgola Köyü'nden gelmişler.
9. NURULAHGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
10. ÖMEREGİL : Ahıska - İncgola Köyü'nden gelmişler.
11. HOCAGİL : Posof - Kopuzlu Köyü'nden gelmişler.
12. MOLLA ALİGİL : Artvin - Şavşat İlçesinden gelmişler.
13. MOLLA GÜLİGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
14. RACOLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
15. TIRISLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
16. SÜLİGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
17. BALCIGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
18. KOTURGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
19. AYVAZGİL : Artvin - Şavşat İlçesinden gelmişler (İlk gelen aile)
20. ÇOLAKLAR : Şavşat - İmerhev Köyü'nden gelmişler.
21. AĞAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
22. TOTOŞGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
23. PÖRİZGİL : Posof - Savaşır Köyü'nden gelmişler.
24. BOZ OSMANGİL : Artvin - Şavşat İlçesi'nden gelmişler.
25. KOJOTLAR : Artvin - Şavşat İlçesi'nden gelmişler.
26. NAŞALLAR : Ahıska - Anda Köyü'nden gelmişler.
27. DURAKGİL : Ahıska - Anda Köyü'nden gelmişler.
28. ASİGİL (Hacı İdrisler) : Ardahan'dan gelmişler.
29. MEDETLER : Ahıska - Azgur Köyü'nden gelmişler.
30. KURKALAR : Erzincan'dan gelmişler.
31. UZUNABEGGİL : Ahıska'dan gelmişler.
32. HACIGİL : Posof - Savaşır Köyü'nden gelmişler.
33. MUSAHANGİL : Ahıska'dan gelmişler.
34. KARA SALAHLAR : Ahıska - Cağısman Köyü'hden gelmişler.

ROZİLER

Aldıkları Soyadları

GÖK - TEKİN - BULUT - BİÇER - TEPE

GÖK

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Fehmi ☆ Köyde
    - Osman ☆ Köyde
    - Aziz, Efrail ☆ İSTANBUL
    - Hüccet ☆ ZONGULDAK
  - Ekrem

TEKİN

- Dursun > ☆ Köyde
  - Seyfet ☆ Köyde
    - Gaffariye, Sedir ☆ İnegöl
    - Alişan ☆ Köyde

BULUT

- Ali > ☆ Köyde
  - Şakir (Gazi) ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Yusuf ☆ İZMİR
      - Yüksel ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Şeheddis, Ünal ☆ Köyde
    - Fehmi ☆ İZMİR
    - Fazli ☆ ANKARA
  - Bekir (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Beşir (Oğlu yok) ☆ Köyde

BİÇER

- Hamit > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Yücel, Yüksel ☆ Gemlik
- İsmail > ☆ Köyde
  - Mülazim ☆ Köyde
    - Memet, İsmail ☆ Köyde

TEPE

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Gülali ☆ Köyde
    - Turan, Turgut, Turgay ☆ Kinegöl
- Karani > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Laçin, Aziz ☆ İZMİR
    - Hafiz ☆ Köyde

MAHMUTLAR

Aldıkları Soyadları

PARLAK - GÜZEL - KİRAZ

PARLAK

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Şavki (Müftü) ☆ Köyde
    - ☆ Köyde
    - Fevzi (Hoca)
      - Hüsnü, Hüsamettin ☆ Köyde
      - Abdullah (Öğretmen) ☆ Nazilli
      - Öznur (Öğretmen) ☆ Kırıkkale
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Bekir ☆ İSTANBUL
      - Erdal (Hoca), Ergül ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ ZONGULDAK
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Memet ☆ Sincan
      - Nazim ☆ İnegöl
      - Maksut ☆ Köyde
    - Ridvan ☆ Köyde
      - Aydın ☆ Köyde
        - Midali ☆ Köyde
          - Aslan ☆ Köyde
        - Memet ☆ ZONGULDAK
        - Sedai ☆ ALMANYA

GÜZEL

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İsabali ☆ Köyde
      - Kirman ☆ Köyde
        - Yusuf, Cemal ☆ ZONGULDAK
      - Ferman ☆ Köyde
        - Necmi ☆ Köyde
      - Kibar, Kurban ☆ ZONGULDAK
      - Aslan ☆ Köyde
      - Alişan ☆ Köyde
        - Ercan ☆ Köyde
    - İznullah (Eğitmen) ☆ ARDAHAN
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Teyfik ☆ Köyde
      - Beşet ☆ Köyde
        - Mecit ☆ ALMANYA
        - Lütfü ☆ Köyde
      - Kibar (Öğretmen) ☆ KARS
      - Seyful ☆ ARDAHAN
    - Aslan ☆ Köyde
      - Alisultan ☆ Köyde
        - Atilla, Dilaver ☆ Z. Ereğli
        - Kemal, Nazim ☆ Köyde

KİRAZ

- Şakir > ☆ Köyde
  - Seyfidar (Lele) ☆ Köyde
    - Fazli ☆ KARS
    - Ekrem ☆ BURSA
    - Şerafettin ☆ İZMİR
  - Şahmurat ☆ ARDAHAN

OSMANLAR

Aldıkları Soyadları

ŞEKER - DALBUDAK

ŞEKER

- Çako > ☆ Köyde
  - Selim ☆ Köyde
    - Sebahattin ☆ Köyde
- Murat > ☆ Köyde
  - Cemal ☆ Köyde
    - Metin, Necmettin ☆ İZMİR
    - Cemil ☆ Köyde
  - Kemal ☆ Z. Ereğli
- Aslan > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İhsan ☆ Köyde

DALBUDAK

- Koçi > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Necati, Sucettin ☆ ALMANYA
  - Recep ☆ Köyde
    - Mikail ☆ Köyde
      - Efrail ☆ Köyde
    - Rahim ☆ ALMANYA

PAMAÇLILAR

Aldıkları Soyadları

HAVADAR - DİKİCİ - ÇAKICI - IŞIK

HAVADAR

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Niyazi ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ ALMANYA
      - Selahattin, Yelken ☆ Z. Ereğli
      - Şahan ☆ Köyde
    - Zekeriye ☆ Köyde
      - Nizamettin, Necati ☆ ZONGULDAK
      - Abdullah, Nuri ☆ İnegöl
      - Alipaşa ☆ Köyde

- Yahya ☆ KARS
- Cemalettin ☆ Köyde
  - Cemal ☆ Posof
  - Kemal, Erol, Engin ☆ Köyde
- Osman ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Bahattin, Turan ☆ ZONGULDAK
    - Ali ☆ BURSA
    - Kenan ☆ Köyde
- Mecit ☆ Köyde
  - Eflet ☆ KARS

DİKİCİ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Veysel ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
    - Efsel, Kurban ☆ ALMANYA
    - Zikrullah ☆ ZONGULDAK
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Feyyaz, Işık ☆ Köyde

ÇAKICI

- Mevlüt (Gılava) > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Seyful ☆ Köyde
    - Mecit, Kibar, Kirman ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Ömer ☆ ZONGULDAK
      - Memet ☆ Köyde

IŞIK

- Murat > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Köyde
    - Baki ☆ FRANSA
    - Sıddık, Tevhit ☆ Köyde
  - Etem ☆ Köyde
    - Faik ☆ Z. Kandilli
    - Turgut, Bahtiyar ☆ Köyde

ABDALGİL

Aldıkları Soyadları

AKSEL - GÜNER - BAHÇECİ

AKSEL

- Aziz > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
    - Nisveddin ☆ ARDAHAN
      - Fahrettin, Turgut ☆ İSTANBUL
    - Alaattin, Muhittin ☆ Köyde
- Hc. Ali > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Ali ☆ ALMANYA
        - İrfan (Turgut) ☆ Posof
      - Halim (Öğretmen) ☆ Z. Ereğli
      - Kibar ☆ Nazilli
      - Rahim, Selahattin ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Hafiz (Bankacı) ☆ Z. Ereğli
      - Resul ☆ Z. Kandili
      - Rasim ☆ İZMİR

GÜNER

- Aziz > ☆ Köyde
  - Milez ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ Köyde

BAHÇECİ

- Meheddin > ☆ Köyde
  - Latif ☆ Köyde
    - Ekrem, Mükerrem ☆ Köyde
  - Melik ☆ KARS
  - Ridvan ☆ Köyde

HANÇARLAR

Aldıkları Soyadları

GÜVERCİN

- Ali > ☆ Köyde
  - Ülfen ☆ Köyde
    - Musa ☆ Köyde
      - İlimdar, Temindar ☆ BURSA
      - Şadimen ☆ Köyde
    - Veysel ☆ Hanak

ALİ BABALAR

Aldıkları Soyadları

BAY - ÇEĞİL - AYDIN - GÜNDER - BAKICI

BAY

- Ali > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
      - Ali ☆ ARDAHAN
        - Mustafa, Kemal ☆ İnegöl
        - Yusuf ☆ ZONGULDAK
        - Cemal ☆ BURSA
      - Halit ☆ İnegöl
        - Nurettin, Süleyman ☆ ANKARA
      - Mecit ☆ İnegöl
        - Yılmaz, Suceddin, Tecettin ☆ İnegöl
        - Necmettin, Necati ☆ İnegöl
    - Abbas (Oğlu yok) ☆ Köyde

ÇEĞİL

- Ali > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Eyüp ☆ ARDAHAN
      - Mürsel, Veysel, Mahmut, Osman ☆ ARDAHAN

AYDIN

- Ali > ☆ Köyde
  - Hüsen ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
      - Osman ☆ Z. Ereğli
    - Nezir ☆ Köyde

GÜNDER

- Ali > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Türen ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Niyaz ☆ Köyde
        - Şahimerdan ☆ Köyde
          - İsrafil, Memet, ☆ FRANSA
          - Mikail ☆ FRANSA
            - Cahit, Cevat, Engin ☆ Köyde

BAKICI

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
      - Merdali ☆ BURSA
    - Kâzim ☆ Köyde
      - Ali, Demirali, Nazim ☆ İnegöl

AKİFLER

Aldıkları Soyadları

AYDEMİR - KURUKAYA - KURU

AYDEMİR

- Süleyman > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Memmet ☆ Köyde
      - Hamza ☆ KARS
      - Bilal ☆ Köyde
      - Alosman ☆ Köyde
        - Mihrali ☆ Z. Ereğli

└ Ömer ☆ BURSA
├ Maksut, Nizam, Haydar ☆ BURSA
└ Memmet, Aydın, Aslan ☆ Köyde

KURUKAYA

• Akif > ☆ Köyde
└ Ahmet, Sofi ☆ Hanak

KURU

• İbrahim > ☆ Köyde
├ İsmail ☆ Köyde
│ ├ Alaattin, Rasim, Kasim ☆ Köyde
│ └ Casim ☆ ALMANYA
└ Süleyman ☆ Köyde
├ Mecit ☆ İZMİT
└ İbrahim ☆ Köyde

NURULLAHGİL

Aldıkları Soyadları
AKKAYA - AÇIKGÖZ - KILIÇ
KOÇAK - TAŞDELEN

AKKAYA

• Kaya > ☆ Köyde
├ Feyzullah ☆ Köyde
│ ├ Faik ☆ Köyde
│ │ ├ Lütfü, Selahattin ☆ Z. Kandilli
│ │ └ Sıtkı, Ünal ☆ İnegöl
│ ├ Habip ☆ Köyde
│ │ └ Nihat, Suat, Fuat ☆ Köyde
│ └ Tabip ☆ İnegöl
└ Aziz ☆ Köyde
└ Eflet, Kirman, Ferman, Cemil ☆ KARS

AÇIKGÖZ

• Mehmet > ☆ Köyde
└ Süli ☆ Köyde
├ Memet ☆ Köyde
│ ├ Mürsel ☆ Köyde
│ │ └ Mizam ☆ Köyde
│ └ Süleyman ☆ Z. Kandilli
│ ├ Halis ☆ Z. Kandilli
│ └ Enis, Murat, Turgut ☆ Köyde
└ Mustafa ☆ Köyde
└ Teher ☆ Köyde
└ Mizraf ☆ İSTANBUL

KILIÇ

• Recep > ☆ Köyde
├ Memet ☆ Köyde
│ └ Ahmet, İbrahim, Nazim, Kâzim ☆ BURSA
└ Mevlüt ☆ Köyde
└ Necip ☆ BURSA

KOÇAK

• Halil > ☆ Köyde
├ Nuri, Hüccet, Halim, Aziz ☆ Hanak
└ Ali ☆ Köyde
└ Yusuf ☆ Selim/KARS

TAŞDELEN

• Edehem > ☆ Köyde
├ Taştan ☆ Selim/KARS
│ └ Alisultan, Alaattin ☆ Selim/KARS
├ Osman ☆ Selim/KARS
│ └ Cemil ☆ Selim/KARS
└ Ömer ☆ Köyde
└ Aliyar, Özer ☆ BURSA

ÖMEREGİL

Aldıkları Soyadları
BİBER

• Ali > ☆ Köyde
├ Eşref ☆ Köyde
│ ├ Taksim ☆ ALMANYA
│ └ Maksut, Ömer ☆ Köyde
└ Teher ☆ Köyde
└ Sümmani ☆ Z. Ereğli

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları
BİLİCAN - BİLGİLİ

BİLİCAN

• Yusuf > ☆ Köyde
└ Ali ☆ Köyde
├ Şevket ☆ Köyde
│ └ Köksal ☆ Köyde
└ Aziz, Aslan ☆ HORASAN

BİLGİLİ

• Hüseyin (Hoca) > ☆ Köyde
├ Hamdi (Hoca) ☆ Köyde
│ ├ Rezzak ☆ Köyde
│ ├ Teyfik ☆ Köyde
│ │ └ Faik, Fuat, Suat ☆ Köyde
│ └ Beşet ☆ Köyde
│ └ Altun, Cahit ☆ Köyde
├ Ziya ☆ Köyde
│ └ Nureddin, Memet ☆ Z. Ereğli
└ Rafo ☆ Köyde
└ Zyeddin, Süreddin ☆ Z. Ereğli

MOLLA ALİGİL

Aldıkları Soyadları
ERTÜRK

• Ali > ☆ Köyde
└ Mahmut ☆ Köyde
├ Zekeriya ☆ Köyde
│ ├ Sedrettin ☆ Z. Kandilli
│ └ Yasin, Karabey ☆ Köyde
├ Mevlüt (Oğlu yok) ☆ Köyde
├ Mecit ☆ Köyde
│ └ Kirman, Ferman ☆ Köyde
└ Ali, Kibar ☆ Z. Ereğli

MOLLA GÜLİGİL

Aldıkları Soyadları
DOĞRAMACI

• Güli > ☆ Köyde
└ Yusuf ☆ Köyde
├ Mecit ☆ Köyde
│ ├ Maksut, Yusuf ☆ BURSA
│ └ Fehmi ☆ Köyde
├ Teyfik ☆ Nazilli
└ Ahmet ☆ Köyde
└ Efrail ☆ BURSA

RACOLAR

Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ - KARADENİZ

DEMİRCİ

• Recep > ☆ Köyde
├ Şamil ☆ Köyde
│ ├ Haydar ☆ Köyde
│ │ └ Kemal ☆ Köyde
│ ├ Ferman ☆ Köyde
│ │ └ Maksut ☆ Köyde
│ └ Mail ☆ Köyde
│ └ Binali, Cemal ☆ Köyde
├ Aziz ☆ Köyde
│ ├ Kibar ☆ Köyde
│ └ İsmail ☆ Köyde
│ └ Kirman ☆ Köyde
│ └ Mustafa, Mecit, Alibey, Alisultan ☆ Köyde
├ Mustafa ☆ Köyde
Abdul ☆ ARDAHAN
└ Gülali (Oğulları ile bidlikte) ☆ Eleşkirt

KARADENİZ

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Devrüş ☆ Köyde
      - Cemal ☆ Sarıkamış
  - Ali ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Sarıkamış
  - Feyzullah ☆ Köyde
    - Mürsel, Kirman ☆ Köyde

TIRISLAR

Aldıkları Soyadları

YALÇIN - SARAÇ - YILDIRIM

YALÇIN

- Kaya > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
    - Maksut, Merdin ☆ Z. Ereğli
  - Niyazi (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Necdet ☆ Köyde

SARAÇ

- Recep > ☆ Köyde
  - Ahmet (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Turgut ☆ Köyde
  - Sofu ☆ Köyde
    - Faruk ☆ İSTANBUL
- Taştan > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Posof
    - Kadir ☆ İnegöl

YILDIRIM

- Mülazim > ☆ Yıldızeli

SÜLÜGİL

Aldıkları Soyadları

OCAK

- Süli > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Efrail, Esfendiyar ☆ Z. Ereğli
    - Celali ☆ Köyde
      - Cevri, Nuri ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Memmet ☆ Köyde
      - Müddet ☆ Köyde

BALCIGİL

Aldıkları Soyadları

BALCI

- İsmail > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Veysel ☆ Köyde
      - Murat, Ata ☆ Köyde
      - Mürsel ☆ ALMANYA
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Zülali ☆ İZMİR
      - Seheddin ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Cazim ☆ Ayvalık
      - Hilmi ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - Misbah ☆ Köyde
    - Gülali ☆ Köyde
      - Fikret ☆ BURSA
      - Fahrettin, Vahdettin ☆ Köyde

KOTURGİL

Aldıkları Soyadları

ALTUN

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
  - Beşet, Memedali, Şirin ☆ Şirgan/KARS
  - Şahan ☆ Malazgirt

AYVAZGİL

Aldıkları Soyadları

DEREBAŞI - ÖTER

DEREBAŞI

- Ayvazhan > ☆ Köyde
  - Habip ☆ Köyde
    - Rahim ☆ Köyde
      - Turgut, Turan, Önder ☆ Köyde

ÖTER

- Recep > ☆ Köyde
  - Niyazi ☆ Köyde
    - Yunus ☆ Z. Kandilli
    - Yavuz, Cahit ☆ Köyde
  - İliyaz ☆ Köyde
    - Erhan ☆ Köyde
    - Ziyeddin, Tüncer ☆ BURSA
- Memmet > ☆ Köyde
  - Alaattin ☆ Köyde
    - Süreddin ☆ BURSA
    - Seheddin ☆ Köyde

ÇOLAKLAR

Aldıkları Soyadları

ÇAĞLAYAN - EKİCİ - KİRMAN

ÇAĞLAYAN

- Memet > ☆ Köyde
  - Seddi ☆ Köyde
    - Gani ☆ İnegöl
    - Seheddin, Mühibbi, Mühittin ☆ Köyde
  - Alaattin ☆ Köyde
    - Memet, Uysal, Turgut ☆ Köyde
- Memmet > ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Kemal ☆ ZONGULDAK
    - Beğzet, Nevzat ☆ Köyde
    - Musa ☆ ALMANYA
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Alişan, Hürişan ☆ ZONGULDAK
      - Halit ☆ Köyde

EKİCİ

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Riza ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Mustafa, Memet ☆ ZONGULDAK
      - Resül ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Özdemir, Cengiz ☆ Köyde
    - Kerem ☆ Köyde
      - Halim ☆ ZONGULDAK
    - Şeref ☆ Köyde
      - Ersoy, Alibey ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
      - Salih ☆ Köyde

KİRMAN

- Haşim > ☆ Köyde
  - Şamil ve oğulları Kirman, Ferman ☆ ARDAHAN
  - Celil ve oğlu Asker (Öğretmen) ☆ ARDAHAN
  - İsmail, Aslan ☆ ARDAHAN

AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

ÖNALAN - ÖZTÜRK

ÖNALAN

- Esat > ☆ Köyde
  - Bahşi ☆ Köyde
    - Cemal, Lütfü ☆ İnegöl
    - Sedrettin ☆ KARS
    - Kemal, Necmettin ☆ ALMANYA

ÖZTÜRK

- Feyzullah > ☆ Köyde
  - Menduh (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Emsal ☆ Köyde
  - Hazık ☆ Köyde
    - Nedim ☆ Köyde
      - Cemil, Cengiz ☆ ANKARA
    - Kadim ☆ Köyde
      - Yüksel, Köksal ☆ Z. Kandilli
  - Hakki ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ ZONGULDAK
    - Mizraf ☆ ALMANyA
- Bahri > ☆ Köyde
  - Muğrulşah ☆ Köyde
    - Hayrettin ☆ İSTANBUL
    - Nurettin ☆ KIBRIS
    - Mukim, Metin ☆ Köyde
  - Enver (Öğretmen) ☆ Iğdır

TOTOŞLAR

Aldıkları Soyadları

ATEŞ

- Şakir > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ BURSA
    - Rasim ☆ Bergama
    - Asker, Rahim ☆ Köyde
- Aziz > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Binali ☆ İZMİR
    - Hilmi, Enver ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - İlhan ☆ Z. Kandilli
    - İhsan ☆ Köyde

PÖRÜZLER

Aldıkları Soyadları

PÖRÜZ - BAYRAM - MARANGOZ

PÖRÜZ

- Beşet > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Binali ☆ ZONGULDAK
      - Seheddin, Mikail ☆ Köyde

BAYRAM

- ..... > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Nizamettin ☆ Köyde
      - Fahrettin ☆ İSTANBUL
      - Hürriyettin ☆ BURSA
      - Sebahattin, Ziyettin ☆ Köyde
    - Cemil ☆ Köyde
      - Kâil, Cevat, Hüküm ☆ Köyde
  - Alosman (Oğlu yok) ☆ Köyde

MARANGOZ

- İzzet > ☆ Köyde
  - Nevruz ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Yurdusev ☆ Köyde
      - Veysel ☆ Köyde
        - Selahattin ☆ Köyde
    - Ellez ☆ Köyde
      - Kirman ☆ İSTANBUL

BOZ OSMANGİL

Aldıkları Soyadları

DURMAZ - GÜLMEZ

DURMAZ

- İsmail > ☆ Köyde
  - Aydın (Davulcu) ☆ Köyde
    - Dursun, Murat, Esfendiyar ☆ Köyde

GÜLMEZ

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Maksut ☆ Köyde
    - Aydemir, Yılmaz ☆ Köyde

KOJOTLAR

Aldıkları Soyadları

GÜRLE

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Cevdet ☆ Köyde
    - Bedirşah, Cevri, Demirhan ☆ Z. Ereğli
    - Ağırhan, Emirhan, Bedirhan ☆ Köyde
  - Rasim ☆ Köyde
    - Emin, Ömer ☆ Köyde
- Aziz > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Şemsettin ☆ Köyde
      - Muktesim ☆ Köyde
      - Kiraz ☆ Bergama
    - Müseddim ☆ ARDAHAN
  - Yafez ☆ Z. Ereğli

NAŞALLAR

Aldıkları Soyadları

TEKİN

- Resül > ☆ Köyde
  - Seyfet ☆ Köyde
    - Elfez ☆ Z. Ereğli
  - Ahmet (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Fariz ☆ Köyde
      - Yaşanur, Hüseyin ☆ Köyde

DURAKGİL

Aldıkları Soyadları

ÇEVİREN - DURAN

ÇEVİREN

- Vezir > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Aydemir ☆ Köyde
  - Gülali ☆ Z. Ereğli

DURAN

- Recep > ☆ Köyde
  - Şakir (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Emsal ☆ KARS
  - Bekir ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
  - İskender ☆ Köyde
    - Sebahattin ☆ Köyde
- Gülali > ☆ Köyde
  - Cafer ☆ ARDAHAN
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mühendis, Şeheddis ☆ İZMİR
    - Memmet ☆ Köyde
- Abit > ☆ Köyde
  - Rasim ☆ Z. Ereğli
  - Kasım ☆ Köyde
    - Tahsin ☆ İZMİR
    - Yasin ☆ Köyde

ASİGİL (Hacı İdrisler)

Aldıkları Soyadları
TAŞTAN

- Hc. İdris > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Ahmet ☆ Köyde
        - Aziz (Öğret.) , İbrahim (Öğret.)
        - Asim (Öğretmen), Aliyar ☆ KARS
        - Emsal ☆ Köyde
          - Memet ☆ Köyde
        - Şakir ☆ Köyde
          - Aslan (Öğretmen) ☆ Köyde
          - Özkan, Özgür ☆ Köyde
      - Mansur (Eğitmen) ☆ İSTANBUL
        - Halit, Halis, Kemal, Yavuz ☆ İSTANBUL

MEDETLER

Aldıkları Soyadları
AKTEPE

- Hamdi > ☆ Köyde
  - Şahpender ☆ Köyde
    - Kibar ☆ Köyde
      - Şerafettin, Şeheddis, Meheddin ☆ Köyde
  - İskender ☆ Hanak

KURKALAR

Aldıkları Soyadları
PALUT - SÖĞÜT

PALUT

- Hamit > ☆ Köyde
  - Fazli (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - Köksal, Yener ☆ Köyde

SÖĞÜT

- Dursun > ☆ Köyde
  - Eflet ☆ Köyde
    - Kemal, Orhan, Burhan, Turhan, Nuri ☆ Köyde
  - Cabbar ☆ Z. Ereğli

UZUNABEGGİL

Aldıkları Soyadları
ÜZÜM - UZUN

ÜZÜM

- Hasan > ☆ Köyde
  - Halit ☆ Köyde
    - Yusuf (Hoca) ☆ İnegöl
    - Musa ☆ Bergama
    - Battal ☆ Z. Ereğli
  - Hamit ☆ Köyde
    - Şeref ☆ Köyde
      - Nurbay, Tüncer ☆ Köyde
    - Aziz (Fırıncı) ☆ Posof
  - Aziz (Şehit) ☆ KARS

UZUN

- Ali > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Binali, Cengiz, Gülali ☆ Köyde
  - Rüstem ☆ Köyde
    - Ali, Aziz ☆ Köyde
- Celali > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Enser, İsmail ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Fahrettin, Abuzar ☆ Köyde

HACIGİL

Aldıkları Soyadları
CİHANGİR

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Memet ☆ Köyde
    - Ahmet, Alaattin, Nurettin ☆ Köyde
  - Muhittin ☆ Köyde
    - Turgut, Tuncer, İlbeyi ☆ Köyde
- Arif > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Z. Ereğli

MUSAHANGİL

Aldıkları Soyadları
GÜNDOĞDU

- Resul > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ ZONGULDAK
      - İhsan, Aziz ☆ Köyde

KARA SALAHLAR

Aldıkları Soyadları
KORKMAZ - AKTAŞ

KORKMAZ

- Aziz > ☆ Köyde
  - Şükrü ☆ Köyde
    - Binali ☆ İZMİR
    - Zekeriya ☆ KARS

AKTAŞ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Gökçe ☆ İnegöl
  - Gülali ☆ Azat/KARS

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mehmet Efendi	1929 - 1932
2. Halit Bey	1932 - 1936
3. Cemil Bey	1936 - 1938
4. Efrail Bey	1938 - 1941
5. Bir Polis Komiseri	1939 - 1940
6. Mansur Taştan	1940 - 1949
7. Osman Saygılı	1944 - 1963
8. Aziz Taştan	1955 - 1958
9. Kibar Güzel	1954 - 1957
10. Niyazi Yeşil	1962 - 1965
11. Kibar Güzel	1963 - 1966
12. Nezir Kaya	1967 - 1973
13. D. Ali Kara	1971 - 1972
14. Halim Aksel	1972 - 1978
15. Necati Karadağ	1974 - 1975
16. Muhammet Yıldız	1974 - 1975
17. İbrahim Günal	1975 - 1978
18. Muharrem Avcı	1975 - 1978
19. Osman	1976 - 1978
20. Bülent Şimşek	1978 - 1979
21. Kasım Kaya	1979 - 1983
22. Mustafa Celbiş	1978 - 1982
23. Alpaslan Çavuş	1970 - 1981
24. Gülcemal Terekeme	1970 - 1974
25. Ferhat Öztürk	1971 - 1971

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
26. İbrahim Taştan	1971 - 1976
27. Yılmaz Çelik	1981 - 1984
28. M. Menderes İnan	1982 - 1985
29. H. İbrahim Örtlek	1982 - 1986
30. Ziya Çakmak	1983 - 1985
31. Süleyman Baykaraağaç	1984 - 1986
32. Ekrem Ergezer	1985 - 1986
33. İslam Karadereli	1985 - 1986
34. Yusuf Karabulut	1985 - 1987
35. Şahide Karabulut	1985 - 1987
36. Orhan Canbakal	1986 - 1990
37. Alaattin Altınok	1987 - 1988
38. Ali Zevzek	1987 - 1990
39. Servet Aktaş	1987 - 1992 Devam
40. Bülent Okur	1987 - 1990
41. Ender Çınar	1987 - 1992 Devam
42. Yaşar Demirci	1990 - 1991
43. Nejat Uğur	1990 - 1992 Devam
44. Adnan Ertürk	1987 - 1988
45. Arslan Taştan	1991 - 1992 Devam

ORTAOKUL ÖĞRETMENLERİ

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. D. Ali Kaban	1992 - 1993
2. Durmuş Karadeniz	1993 - 1995
3. Süleyman Gözübüyük	1994 - 1996
4. Hikmet Alev	1992 - 1994
5. Mehmet Karaman	1994 - 1995
6. M. Maşuk Şahin	1992 - 1995
7. Tekin Demir	1995 - 1996
8. Aydın Kahraman	1995 - 1995
9. Mehmet Doğan	1995 - 1996 Devam
10. Tayfun Özkan	1995 - 1996 Devam
11. Murat Kaya	1995 - 1996 Devam
12. Şaban Yendim	1996 - 1996 Devam

İMAMLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Hüseyin Hoca	1890 - 1910
2. Şaban Hoca	1910 - 1925
3. Şevki Parlak	1925 - 1955
4. Fevzi Parlak	1955 - 1990 Devam

MUHTARLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Altun Ağa	1875 - 1900
2. Rüştü Ağa	1900 - 1910
3. Taştan Ağa	1920 - 1935
4. Bahşi Önalan	1935 - 1944
5. Taştan Taşdemir	1944 - 1950
6. Latif Bahçeci	1950 - 1955
7. Aliosman Bayram	1955 - 1960
8. Niyazi Öter	1960 - 1968
9. Mecit Çakıcı	1968 - 1976
10. Niyazi Öter	1976 - 1977
11. Yusuf Üzüm	1977 - 1984
12. Maksut Demirci	1984 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Mansur Taştan
2. İznullah Güzel
3. Ahmet Tekin
4. Kibar Güzel
5. Aziz Taştan
6. İbrahim Taştan
7. Asim Taştan
8. Abdullah Parlak
9. Halim Aksel
10. Öznur Parlak
11. Arslan Taştan
12. Asker Kirman
13. Enver Öztürk

BANKACI

Hafiz Aksel

HOCALAR

1. Şaban Bilgili
2. Hüseyin Bilgili
3. Hamdi Bilgili
4. Mehemmet Bay
5. Coşkun Günder
6. Türen Günder
7. Eyip Çeğil
8. Mahmut Cihangir
9. Şavki Parlak
10. Fevzi Parlak
11. Ali Bay
12. Yusuf Üzüm
13. Erdal Parlak

GILAVA

1. Mevlüt Bakıcı

DEMİRCİ-NALBANTLAR

1. Hayta Nalbant ve oğulları
2. Eyip Çeğil ve oğulları
3. Nisveddin Aksel
4. Seyful Çakıcı ve oğulları
5. Derviç Can
6. Mustafa Demirci
7. Ferman Demirci

ŞAİRLER

1. İbrahim Bay
2. Yılmaz Bay

SINIKÇI

1. Mansur Taştan

ÇALGICILAR

1. Binali .....
2. Aydın Durmaz

PEHLİVANLAR

1. Şakir Duran (Hiç yenilmemiş ve Yurtbekler'deki bir güreşte, hasmına "Cancur Ağacı"nı kökünden söktüren pehlivan)
2. Menduh Öztürk
3. Mansur Taştan
4. Seyful Güzel

Not: Güreşin bir hobi olduğu bu köyde, en ünlü pehlivanlar bunlardır.

FIRINCI

1. Aziz Üzüm

ŞEHİTLER

1. Aslan Aydın	1312	İstiklâl Savaşı, mezarı Tınaztepe Şehitliği'ndedir.
2. Aziz Üzüm	1305	İstiklâl Savaşı, mezarı Kars Şehitliği'ndedir.

GAZİLER

1. Şakir Bulut	1312	İstiklâl Savaşı (Yara almış)
2. İsmail Kuru	1312	İstiklâl Savaşı (Yara almış)
3. Ömer Aydın	1315	İstiklâl Savaşı (Yara almış)
4. Osman Kılıç	1312	İstiklâl Savaşı (Yara almış)
5. Etem Can	1317	İstiklâl Savaşı
6. Ahmet Günder	1310	İstiklâl Savaşı
7. Veysel Dikici	1305	İstiklâl Savaşı
8. İsabali Güzel	1312	İstiklâl Savaşı
9. Derviş Can	1311	İstiklâl Savaşı
10. Kaya Yalçın	1310	İstiklâl Savaşı
11. Şevki Altun	1314	İstiklâl Savaşı
12. Mehti Karataş	1314	İstiklâl Savaşı
13. Hakki Öztürk	1314	İstiklâl Savaşı
14. Veysel Tikici	1314	İstiklâl Savaşı
15. Ahmet Tekin	1317	İstiklâl Savaşı
16. Mustafa Demirci	1951	Kıbrıs Barış Hrkt.

Not: Yukarıdaki Gazilerimizin öncülüğünde, o yaştaki tüm köy erkekleri, Gürcüler'le mücadelede Milis Kuvvetleri'ne katılmışlardır.

SÜTOLUK (Satkabel)

Sütoluk, ekinsiz, biçerler otu,
Yaylası iyidir, yolları kötü,
Alırlar yıl boyu, inekten sütü,
Yaparlar yağ, peynir, mayası vardır.

CAMİİ : 1974 tarihinde köy tarafından yapıldı.

OKUL : 1970 yılından önce komşu köylerin okullarına giden çocuklar, 1970 tarihinde Okul açılınca, köyde okumaya başladı. 1978'de Okul Binası yapıldı.

İÇME SUYU : Köy etrafındaki iki kaynaktan yararlanılmaktadır.

YOL : 1980 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1986 tarihinde verildi.

TELEFON : 1990 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : Köy etrafındaki kaynaklar haricinde önemli bir kaynak suyu yoktur.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : Yoktur.

TABII KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 20 Km. Güneydoğusunda, Şabanıbel Dağı'nın Batı yakasındaki yüksek bir yamaçta kurulmuştur. Her tarafı çayırlık ve meralarla kaplı, hayvancılığa çok müsait bir araziye sahiptir. Yayla görünümünde bir yerleşim yeridir. Süngülü, Balgöze, Derindere Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. SATKABEL, Sarp dağ geçidi anlamına gelen bu ad, yabancı bir ad görünümü arzettiğinden, değiştirilmiştir.
2. SÜTOLUK adı; Köyde iyi cins sığır ve koyun beslendiğinden ve de otlağı bol olduğu için, bol süt ve sütten mamul yiyecek maddeleri bulunduğundan dolayı verilmiştir.

KURULUŞU : Kağızman'dan, önce Yurtbekler'e, oradanda şimdiki köy yerine gelerek, hayvancılığa çok müsait olan bu yere yerleşen Emo adındaki adam, bu köyü kurmuştur. Köy, tahminen; 1830 yıllarında kurulmuştur.

KURUCU AİLELER

1.EMOGİL : Kars - Kağızman ilçesinden gelmişler.

a) EMRAHLAR.

b) TONDOLAR .

c) ŞAHOLAR.

EMRAHLAR

Aldıkları Soyadları

ACAR - ÜNVER - ERGEZER

ÖKSÜZ - KOÇAK

ACAR

- Emo > ☆ Köyde
  - Emrah ☆ Köyde
    - Celali ☆ Köyde
      - Cabo ☆ Köyde
        - Turgut, Cengiz, Alattin ☆ Köyde
      - Kurban ☆ Köyde
        - Sevim, Ersin, Ayhan, Kenan ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde
        - Selahattin, Şahsi, Sinan ☆ ARDAHAN

ÜNVER

- Emo > ☆ Köyde
  - Emrah ☆ Köyde
    - Abbas ☆ Köyde
      - Cemal ☆ Köyde
        - Celal, Sait, Yunus ☆ Köyde
      - Kasım ☆ Köyde
        - Şahmurat, Murat ☆ Köyde
        - Şahap ☆ ARDAHAN
    - Paşa ☆ Köyde
      - Mehmet ☆ Karacabey
      - Sabri ☆ Köyde
        - Suat, İlhan ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Orhan, Burhan ☆ Gebze
      - Şeref, Yaşar ☆ Gebze

ERGEZER

- Emo > ☆ Köyde
  - Emrah ☆ Köyde
    - Halil ☆ Köyde
      - Mecit ☆ Köyde
        - İbrahim, İlhan ☆ Gebze
      - Nesip (Öğretmen) ☆ Gebze
        - Nihat ☆ HOLLANDA
        - İlhan ☆ Gebze
      - Oruç ☆ ALMANYA
      - Nazım ☆ Köyde
        - Cahit, Mustafa ☆ İSTANBUL
      - Kâzim ☆ Köyde
        - Metin, Çetin, Tekin ☆ Köyde
    - Haşim ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Öztürk, Erbay ☆ Ardahan
      - Laçin ☆ HOLLANDA
      - İsmet ☆ FRANSA
        - Olgun, Emrah ☆ FRANSA

ÖKSÜZ

- Emo > ☆ Köyde
  - Emrah ☆ Köyde
    - Devriş ☆ Köyde
      - Celal ☆ İnegöl
      - Şinasi ☆ ARDAHAN
    - Binali ☆ Köyde
      - Nevzat, Tahsin, Nurettin ☆ ARDAHAN

KOÇAK

- Emo > ☆ Köyde
  - Emrah ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Hanak
      - Asim ☆ Hanak
        - Metin, Çetin ☆ Hanak
      - Casim ☆ Hanak
        - Tekin ☆ Hanak
      - Rasim ☆ İSTANBUL

TONDOLAR

Aldıkları Soyadları

ERDOĞAN - YALÇIN - ÇELİK

GÜNDOĞDU - YILMAZ

ERDOĞAN

- Emo > ☆ Köyde
  - Tondo ☆ Köyde
    - Garip ☆ Köyde
      - Veysel ☆ ARDAHAN
        - Beyali, Mihrali ☆ ARDAHAN
      - Yasin ☆ Köyde
        - Sabri (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
          - Oktay (Avukat), Sakin ☆ İSTANBUL
          - Selami (Mak. Müh.) ☆ HOLLANDA
          - Sırrı (Mak. Müh.) ☆ İSTANBUL
      - Kasım ☆ Köyde
        - Celil ☆ Köyde
          - Reşat, Yaşar, Turan, Sakin ☆ Köyde
      - Osman ☆ Köyde
        - Zeki, Tekin, Hikmet ☆ Köyde

YALÇIN

- Emo > ☆ Köyde
  - Tondo ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Serdar ☆ Köyde
        - Murat ☆ İSTANBUL
      - Sabri ☆ Köyde
        - Bilgin ☆ Köyde
      - Fevzi, Niyazi ☆ İSTANBUL
      - Remzi ☆ Köyde
        - Durmuş ☆ Köyde
    - Şahvelet ☆ Köyde
      - Cemil ☆ ALMANYA
        - Kibar, Hilmi ☆ Köyde
    - Bedir ☆ Köyde
      - Zekeriya, Cemil ☆ FRANSA
      - Cevat, Kemal ☆ Köyde

ÇELİK

- Emo > ☆ Köyde
  - Tondo ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Namaz, Önder ☆ Köyde
      - Beyaz, Feyyaz, İsmet, Ali, Nurettin ☆ İSTANBUL
    - İlbeyi ☆ Köyde
      - Hasan, Hayrettin, Ataman, Fuat ☆ İSTANBUL

GÜNDOĞDU

- Emo > ☆ Köyde
  - Tondo ☆ Köyde
    - Paşa ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ Köyde

YILMAZ

- Emo > ☆ Köyde
  - Tondo ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Tahsin, Yasin ☆ İSTANBUL
      - Emin ☆ ARDAHAN
    - Resul ☆ Köyde
      - Cevdet, Turgay ☆ Köyde

ŞAHOLAR

Aldıkları Soyadları

GÜR - EROĞLU - GÜNER

GÜR

- Emo > ☆ Köyde
  - Şaho ☆ Köyde
    - Memet ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
        - Mehmet ☆ Köyde
          - Tuncer, Gecer, Yener ☆ Köyde
          - Caner, Soner ☆ Köyde

- Binali ☆ Köyde
  - Erol ☆ Köyde
- Şemset ☆ FRANSA
- Şevket ☆ Köyde
  - Ecevit ☆ FRANSA
- Celal ☆ ALMANYA
  - Durmuş, Derviş ☆ ALMANYA

EROĞLU

- Emo > ☆ Köyde
  - Şaho ☆ Köyde
    - Kemal ☆ Köyde
      - Bahattin, Alaattin, Memo ☆ Köyde
    - Yolcu ☆ Köyde
      - Tayfun ☆ Köyde

GÜNER

- Emo > ☆ Köyde
  - Şaho ☆ Köyde
    - Esmani ☆ Köyde
      - Sabri, Cemil, Bahri ☆ Köyde
    - Bedir ☆ Köyde
      - İsrafil, İlyas ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
- ☆ İSTANBUL Zülali, Binali
  - Etem ☆ Köyde
    - Şener, Metin ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rahim Timur	1970 - 1972
2. Dursun Karayağız	1972 - 1974
3. Zeki Nazif	1972 - 1973
4. Yusuf Akyol	1974 - 1975
5. Ümmet Çağlayan	1975 - 1977
6. Turgut Şentürk	1977 - 1979
7. Yüksel Ertan	1979 - 1980
8. Hasan Bilir	1979 - 1980
9. Yusuf Soybir	1981 - 1981
10. Mehmet Kabakçı	1980 - 1981
11. Cumali Aydoğmuş	1981 - 1981
12. Hulusi Demirel	1981 - 1981
13. Şener Duran	1981 - 1981
14. Vacit Kelebek	1981 - Devam

MUHTARLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Paşa Ünver	1931 - 1935
2. Celali Acar	1935 - 1953
3. Abbas Ünver	1953 - 1965
4. İsmail Gür	1965 - 1969
5. Bedir Yalçın	1969 - 1973
6. Serdar Yalçın	1973 - 1977
7. Cebo Acar	1977 - 1984
8. Binali Gür	1984 - 1989
9. Hilmi Gündoğdu	1989 - 1992 Devam

İMAMLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Melikşah Yıldız	1983 - 1987
2. Nurali Ulaş	1987 - 1992
3. Yaşar Biçakçı	1992 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Nesip Ergezer
2. Sabri Erdoğan

MAKİNA MÜHENDİSLERİ

1. Selami Erdoğan
2. Sırrı Erdoğan

AVUKAT

1. Oktay Erdoğan

GAZİ

1. Abbas Ünver 1310 İstiklâl Savaşı

Mutlak bir tatmin olamayacağına göre;
Sahip olduklarımızla yetinmek,
mutluluk adına,
hayati bir gereksinimdir...

TAŞKIRAN (Gergisuban)

Taşkıran'da herkes, taş yapan usta,
Ekin iyi olmaz, dumanda - pusta,
Şifa bulur orda, her türlü hasta,
Ziyarette zatın, duası vardır.

CAMİ : 1. 1889 tarihinde köy tarafından yapılmış, yontma taş duvar, tahta çatılı idi. Yanında 4 odalı bir de Köy Odası vardı. Bu Köy Odası, 1944 yılına kadar, okul olarak kullanılmıştır.
2. 1968 tarihinde çatısı alınarak, tabla beton yapıldı. Üzerine saç çatı yapıldı. 1980 tarihinde, Köy Odası, Cami avlusu ve Caminin iç sıvası yapıldı. Aynı zamanda elektrik tesisatı çekildi.

OKUL : 1. 1889 tarihinden 1945 yılına kadar, gerek Medrese ve gerek, Halk Okulları döneminde, Caminin yanındaki Köy Odası okul olarak kullanılmıştır. 1946 yılına kadar öğrenim çağındaki çocuklar, Kalkankaya Köyü'ndeki okula giderek eğitim görmekte idiler.
2. 1945 yılında köy halkı, taş duvar, ağaç çatılı bir Okul Binası yaptı. 1946-1947 Öğretim Yılında da köyde 5 sınıflı ilkokul açıldı.
3. 1968 yılında Devlet aynı okulun yerinde, betonarme ve lojmanlı bir İlokul binası yaptı.

İÇME SUYU : 1. Köy içindeki Eski Çeşme'nin suyundan yararlanılıyordu.
2. 1965 tarihinde Köy-Devlet işbirliğiyle, Cinavlı Pınarı'nın suyu, 1,5 parmak boru ile getirilerek köyde 3 yerde akıtıldı.

YOL : 1968 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Soğukpınar, 2. Gözeler, 3. Cinavlı,4. Köyiçi Pınarları gibi kaynak suları vardır.

AKARSU : Köyün kendi arazisi içinden doğan kaynakların oluşturduğu küçük bir akarsu, Köyün Kuzeyinden, Batı-Doğu istikametinde akmaktadır.

KAPLICA : Uzun Çayır'daki su, göz ağrılarını iyileştiriyor.

GÖL VE GÖLETLER : Cabuk'ta küçük bir gölcük vardır. Ayrıca köyün Batısında Samizevre mevkiindeki harabelerin yanında bir göl var. Bu gölden Cil otu elde edilmektedir.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : 1. Kömür : Ziyaret Tepesi'nin Kuzeyindeki derede, zuhurlara rastlanmaktadır.
2. Yağlı Su : Aynı mevkideki bu yağlısuyun olduğu yerde 1992 de bir patlama olmuştur.

EBE EVİ : 1973 tarihinde yapıldı.

TARİHİ KALINTILAR : 1. HARABELER : Köyün Kuzeyinde Cabuk denen mevkide, Kalkankaya yolunun Güneyinde ve köyün Batısında, Samizevre mevkiinde Köy Harabeleri vardır.
2. KİLİSE : Şimdiki camiin olduğu yerde, bir kilise varmış.
3. KANAL : a) Cabuk'un başındaki Hamzanın Gölü Harabeleri'nde, b) Kibar Ekici'nin Mereğinde, c) Zülali Yaşar'ın evinin altında, Yeraltı Kanalları vardır.

4. GORHANA : a) Caminin önünde, b) Fadli Öztürk'ün evinin önünde, c) Okul Çeşmesinin arkasında, Kuyu Mezarlar vardır.
5. ŞEHİT MEZARLARI : a) Şehit Hatice Mezarı; Köy mezarlığındadır, b) Gürcü Harbinde şehit edilenlerin mezarları: Birisi; Polat'ın tarlasının Doğu başında, diğeri; Süleymangilin eski mezarılıktadır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 12 Km. Kuzeydoğusunda, Kohucuvar (Uc Tepesi) nin Doğuya doğru bir uzantısı konumundaki, Sarkene Sırtları'nın Kuzeyindeki, Doğuya meyilli düzlükte kurulmuştur. Köyün Güneyinde Ziyaret ve Soğukpınar denen mevkilerini içine alan bir çam ve ladin fidanlığı vardır. 1945 yılından itibaren köy tarafından korumaya alınan bu saha, çok güzel çam ormanı halindedir. Köyün, Cin Dağı (Cazi Tepesi'nin) Doğu yamacında yaylası vardır. İncedere, Kalkankaya, Kayınlı köyleri ile sınırlıdır. 1917 yılına kadar bir köy halinde oluğu; Kayınlı ve Kalkankaya ile arazileri içiçedir.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. GERGİSUBAN; Sonundaki **"ban"** eki, ismin Kıpçak Dili'ne ait oluduğunu göstermektedir. Ancak ne anlama geldiği kesin bilinmiyor. Rivayete göre; Kalkankaya Köyü'nde oturan PETRO adındaki birisinin, Şulgeze ve Gorgiye adlı iki oğlu varmış. Gorgiye'ye burasını vermiş ve bu ad da, Gorgiye'nin yurdu deyiminden, zamanla GERGİSUBAN şeklini almış. Şulgavur'un Şulgeze, Petobanın , Petrodan izafe edilerek oluştuğu gibi.
2. TAŞKIRAN; Köyde taş ustalarının çok ve de kaliteli oluşuna izafen bu ad verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa; Burasının çok eski tarihlerden beri yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır.Ancak, bugünkü nesli oluşturan ailelerin, tahminen 200 yıl önce muhtelif yerlerden gelerek, buraya yerleştikleri kesin olarak bilinmektedir. İlk defa buraya, Şavşat'ın Agara Köyü'nden birisi gelerek orman içinde bir kaynak suyu ve akan dereyi buluyor. Birkaç yıl yaşadıktan sonra, Agara'ya giderek, Margezeler'i davet edip getiriyor. Yaptığı Darbaz evini bunlara veren Şuğlilerin dedesi, ormanı kırarak kendisine yeniden ev yapıyor. Bunlardan sonra da diğer aileler muhtelif yerlerden gelerek ormandan yer açıp köye yerleşiyor.

KURUCU AİLELER

1. SAİTGİL : Ahıska - Sımada Köyü'nden gelmişler.
2. KURDOLAR : Kırım - Kazan şehrinden gelmişler.
3. ŞUĞLİGİL : Şavşat - Agara Köyü'nden gelmişler (İlk gelen aile).
4. TOSOLAR (Margezeler) : Şavşat - Agara Köyü'nden gelmişler
5. HOCAGİL : Acara'dan gelmişler.
6. TOPÇULAR : Ahıska - Sımada Köyü'nden gelmişler.
7. KIRIMLIGİL : Kırım'dan, Ahıska - Vale Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişler.
8. VALELİGİL : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
9. HASANGİL : Ahıska - Goders Köyü'nden gelmişler.
10. GORGULLİGİL : Ahıska - Gorgul Köyü'nden gelmişler.
11. ÇULALLAR : Ahıska - Pulate Köyü'nden gelmişler.
12. KIRK YALANLAR : Posof - Özbaşı Köyü'nden gelmişler.

SAİTGİL

Aldıkları Soyadları
ÖZDEMİR - YAŞAR

ÖZDEMİR

- Recep > ☆ Köyde
  - Ebil ☆ Köyde
- İlyas > ☆ Köyde
  - Nevzat, Necat ☆ ANKARA
  - Hüccet ☆ Nazilli
- İsmail > ☆ Köyde
  - Şehri, Cevdet ☆ Nazilli
- Niyaz > ☆ Köyde
  - Turgut ☆ Nazilli

YAŞAR

- Ragıp > ☆ Köyde
  - Zekeriya ☆ Köyde
    - Enver, Kemal, Yüksel, Kurban, Özdemir ☆ Nazilli
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ Torbalı
    - Zülali ☆ Köyde
      - Resul ☆ Köyde
    - Binali ☆ Etimesgut
  - Şaban ☆ Köyde
    - Gülaydın (Gazi - PTT'ci) ☆ Karacasu

KURDOLAR

Aldıkları Soyadları
GÜNGÖR - ATALAY - TAŞDEMİR
BOZKURT - KURT - KAYA - BOYACI

GÜNGÖR

- Ali (Hoca) > ☆ Köyde
  - Refik ☆ Köyde
    - Hükümdar ☆ AYDIN
    - Cemil (Hoca), Kemal ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
- Nazilli - Vasip, İsrafil
  - Vahap ☆ Köyde
    - Mehmet ☆ İSTANBUL
    - Cevdet, Necdet ☆ Köyde
- Binali > ☆ Köyde
  - Zülali, Ayvaz, Niyazı (üçü de Demirci) ☆ Panayır/BURSA

ATALAY

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Necmettin (Öğretmen) ☆ İZMİR
  - Şemsettin ☆ Köyde
- Memmet > ☆ Köyde
  - Taştan (Sonsuz) ☆ Köyde

TAŞDEMİR

- Muğaffer (Gazi) > ☆ Köyde
  - Sabri, Fevzi, Nevzi, İbrahim ☆ Köyde
  - Gafur, Seyfidar, Sebrettin ☆ İSTANBUL
  - Fahrettin ☆ Kağızman
- Emri > ☆ Köyde
  - Efrail ☆ Kağızman
  - Şemsettin ☆ BİLECİK

BOZKURT

- Behri > ☆ Köyde
  - Mehti ☆ Köyde
    - Ekrem ☆ BURSA
    - Atanur ☆ ZONGULDAK
    - Etem ☆ Köyde

KURT

- Bilal > ☆ Köyde
  - Mürsel (Hoca) ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - İsrafil, Memet ☆ İSTANBUL
      - Temcit, Vacip, Turgut ☆ Köyde
    - Cafer ☆ Köyde
      - Sıddık ☆ ANKARA
      - Gıyas, Selahattin, Zakir ☆ İZMİR
    - Mahmut ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Karacasu
    - Ummet (Öğretmen) ☆ Tire
    - Müstecip (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
    - Mecit ☆ Köyde

KAYA

- Osman > ☆ Köyde
  - Kaya ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Memet ☆ İZMİR
      - Asker ☆ MUŞ
      - Halis ☆ Kemalpaşa
      - Muhlis ☆ BURSA

BOYACI

- Osman > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Nevzat, Müddet, İmdat, Fikret, Nihat ☆ Köyde
    - Mihrali (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Şahpaz ☆ Köyde
      - Rızali ☆ FRANSA

SUĞLİGİL

Aldıkları Soyadları
YILDIZ - ARAS - YILDIRIM - ŞİMŞEK

YILDIZ

- Yakup > ☆ Köyde
  - Celali (Hoca) ☆ Köyde
    - Lütfi, Sabit, Müfti (üçü de Demirci) ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Kağızman
- İbrahim > ☆ Köyde
  - Eflatun (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Mihrali ☆ Köyde
      - Zakir ☆ Nazilli
      - İsrafil, Sevinç, Nazdemir ☆ Köyde
      - Merdali ☆ Köyde
        - İbrahim ☆ ANKARA

ARAS

- İlyas > ☆ Köyde
  - Gafur ☆ Köyde
    - Sabri ☆ Köyde
    - Alizar ☆ Nazilli
    - İlimdar ☆ B. Eminbey
  - Muzaffer (Hoca) ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Nazilli
      - İhsan ☆ Nazilli
    - Halit ☆ Nazilli
    - Kasım ☆ KARS
  - Kerim ☆ Köyde
    - Mizrap ☆ Nazilli
    - Düseri ☆ Köyde

YILDIRIM

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Vahit ☆ Köyde
    - Necati, Alaattin, Sedrettin ☆ Köyde

ŞİMŞEK

- Bilal (Hoca) > ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Aydemir ☆ İnegöl
    - Vasip ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Mevlüt, Teyfik ☆ Köyde
  - Ebil, Kadir ☆ Edremit

TOSOLAR (Margezeler)

Aldıkları Soyadları
ÖZTÜRK - POLAT - ALTUN - IŞIK
TUNÇ - KARAGÖZ

ÖZTÜRK

- Haşim > ☆ Köyde
  - Casim ☆ Köyde
    - Hasan (Öğretmen) ☆ İnegöl
    - Gazi ☆ İnegöl
      - Köksal (İnşaat Müh.) ☆ İnegöl

- Kerim ☆ Köyde
  - Vasip, Hilmi, Alaattin ☆ Nazilli
- Kibar ☆ Köyde
  - Tevhit ☆ Karacasu
  - Cavit ☆ BURSA
  - Talat ☆ Köyde
- Bezgün > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Şinasi (İnşaat Müh.) ☆ ANKARA
    - Fadli, Naşit, Cengiz ☆ Köyde
  - Sezair ☆ İnegöl
    - Cahit, Vahit , Vacip ☆ Köyde

POLAT

- Ridvan > ☆ Köyde
  - Ziya (Şair) ☆ Köyde
    - Demirali ☆ ANKARA
    - Nurettin ☆ Köyde
  - Mirza ☆ Köyde
    - Mizrap ☆ Köyde
      - Ali İhsan ☆ ANKARA
      - Erarslan, Ergüç, Canap ☆ Köyde

ALTUN

- Ömer > ☆ Köyde
  - Alişan ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Bülent, Ömer ☆ Köyde
  - Hürişan ☆ Köyde
    - Maksut ☆ Köyde
  - Münür ☆ Köyde
    - Aydın ☆ Köyde
    - Safali, Şahmurat ☆ Nazilli
  - Nurişan ☆ Köyde
    - Mukim ☆ İZMİR
  - Nuri ☆ Köyde
    - Şeref, Yasin, Müsamettin ☆ Köyde
    - Şahset, Sedrettin ☆ Köyde

IŞIK

- Refet > ☆ Köyde
  - Enver ☆ Köyde
    - Mükerrem ☆ Köyde
      - Mustafa, Selim ☆ BURSA
      - Enver ☆ Köyde
      - Süleyman ☆ HOLLANDA
- Rıza > ☆ Köyde
  - Şahpender ☆ Köyde
    - Cemal ☆ BURSA

TUNÇ

- Aziz > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Yaşar, Reis ☆ Selim/KARS

KARAGÖZ

- Taştan > ☆ Köyde
  - Halil (İçgüveyi olarak gitmiş) ☆ Türkgözü
  - Rüştü ☆ Köyde
    - Binali ☆ İSTANBUL
  - Faik ☆ Köyde
    - Nazir, Fevzi, Reis ☆ İSTANBUL

HOCAGİL (Kabahocagil)

Aldıkları Soyadları
BALCI - GÜRLER - BİLİCAN
BİLMİŞ - HANÇER

BALCI

- Kabahoca > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
    - Kasım ☆ Köyde
      - Cavat, Mahmut, Önder ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ İnegöl
      - Süreyya, Bedel, Özdemir, Cemil ☆ İnegöl
  - Casim ☆ Köyde
    - Nevzet, Necdet (Maliyeci) ☆ Posof
    - Reşat (Öğretmen) ☆ BURSA
  - Rasim ☆ Köyde
    - Tahsin ☆ ANKARA
  - Muktesim ☆ Köyde
    - Önder, Neşat ☆ Köyde
  - Asim ☆ İnegöl
    - Erdoğan, Ergümen ☆ İnegöl

GÜRLER

- Haydar > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Sofi ☆ Köyde
      - Miktat ☆ Köyde
      - Özcan, Nurkan ☆ İSTANBUL
    - Servent, Hükümdar, Fikri ☆ İSTANBUL
  - Emri ☆ Köyde
    - Nusrettin ☆ İSTANBUL
  - Mehti ☆ Köyde
    - Bedir ☆ Köyde
      - Cemil, Celil ☆ İSTANBUL
    - Efrail ☆ Doğanşehir
  - Hesbi ☆ Köyde
    - Feramuz, Ramis, Rical ☆ Selim/KARS
  - Tufan (Şehit - oğlu yok) ☆ .....

BİLİCAN

- Reşit (Hoca) > ☆ Köyde
  - Muharrem ☆ Köyde
    - Muhlis ☆ İZMİT
    - Mukaddim ☆ Köyde
      - Yener, Adnan ☆ Köyde

BİLMİŞ

- Şadiman > ☆ Köyde
  - İlim, Aydın, Seyfidar ☆ Eleşkirt
- Şaban > ☆ Köyde
  - Müseddim ☆ İZMİT
  - Mevlüt (Hoca) ☆ İnegöl
    - Teyfik (Terzi) ☆ İnegöl

HANÇER

- Müştak > ☆ Köyde
  - Ramiz ☆ Köyde
    - Sevgi ☆ Köyde
  - Mürşüt ☆ SİVAS
  - Fariz ☆ Köyde
    - Ayhan ☆ BURSA
- Musa > ☆ Köyde
  - Mürtez, Seyfidar, İlim ☆ BURSA
- Mürsel > ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Etimesgut
- Habip ve oğulları Nezir, Muhittin ☆ İncedere
- Asker (Hoca) ☆ Doğanşehir

TOPÇULAR

Aldıkları Soyadları
TOPÇU

- Osman > ☆ Köyde
  - Ali (Hoca) ☆ Köyde
    - Kurban ☆ Köyde
      - Nimet ☆ Köyde
        - Yasin, Yazdan ☆ İSTANBUL
      - Necati ☆ İSTANBUL
      - Nasip ☆ KARS
  - Beşet ☆ Köyde
    - Nuri (Oğlu yok), Nafiz (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Eşter ☆ Köyde
      - İlhan ☆ İSTANBUL
  - Kadir (Hoca) ☆ Köyde
    - Talip ☆ Köyde
    - Selim (Öğretmen), Abdurrahman ☆ BURSA
    - Gafur (Sağlık Memuru) ☆ İZMİT

- Omer ☆ Köyde
  - Şevket ☆ Köyde
    - Mehmet, İsmail, İsrail ☆ Köyde
  - Ayvaz, Fahrettin (Hoca) ☆ İnegöl
- Züfer ☆ Köyde
  - Abdulah, Emrullah, Şemsettin (Öğr.) ☆ KARS
- Rahim (Sonsuz) ☆ Köyde

KIRIMLIGİL

Aldıkları Soyadları

KURŞUM

- Ali > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Efsel ve Oğ:Demir, Özdemir,Özgen ☆ İnegöl
    - Abuzer ☆ Köyde
      - Safali ☆ İSTANBUL
      - Fetali ☆ BALIKESİR
      - Cengiz ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Mirza ☆ Köyde
      - Yılmaz, Yaşar ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Dilaver ☆ Köyde
      - Camesap, Nizamettin, Enver ☆ Köyde
  - Mürteze (Oğlu yok) ☆ Köyde

VALELİGİL

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

- Müşür > ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ Köyde
    - Bayram ☆ Köyde
      - Faik, Hafiz, Seddi, Sebreddin ☆ Köyde
  - ..... ☆ Köyde
    - Dursun (Oğlu yok) ☆ İZMİT
    - Yahya (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Hamit (Sonsuz) ☆ Köyde

HASANGİL

Aldıkları Soyadları

YILMAZ

- Şaban > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ Köyde
    - Ersin ☆ İSTANBUL
    - Yaşar, Enis ☆ Köyde
  - Zekeriya (Sonsuz) ☆ Köyde
- İzzet > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Kağızman
    - Enver (Öğretmen), Ferman ☆ İSTANBUL
    - Selver, Fevzi, Feyyaz ☆ İSTANBUL
- Hamza > ☆ Köyde
  - Güli ☆ Köyde
    - Çelik ☆ İSTANBUL
    - Polat, ..., ... ☆ Köyde
  - Bekir ☆ Köyde
    - Cavat, Cavit, Vahit ☆ Köyde

GORGİLLİGİL

Aldıkları Soyadları

DEĞİRMENCİ - EKİCİ

DEĞİRMENCİ

- Rüştü > ☆ Köyde
  - Refik ☆ Köyde
    - Kasım ☆ Köyde
    - Asim, Rasim ☆ Nazilli
    - Halim ☆ ANKARA
  - Teyfik ☆ Köyde
    - Kurşun, Demirali ☆ Nazilli
- Şükrü (Şehit) > ☆ .....
  - Kâzim ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ BURSA
    - Ruhi, Rahim, Aytekin ☆ Köyde
  - Milez (Sonsuz) ☆ Köyde
- Müftü > ☆ Köyde
  - Fazli ☆ Köyde
    - Fazıl ☆ İnegöl
  - Nusrettin ☆ Köyde
    - Laçin ☆ BURSA
  - Mevlüt ☆ İSTANBUL
- Rüştü > ☆ Köyde
  - Rezak ☆ Köyde
    - Fahrettin ☆ Kağızman
    - Şemsettin ☆ BİLECİK

EKİCİ

- Çamurali > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
    - Mikail, Cebrail, İsmail ☆ ANKARA
  - Bekir ☆ Köyde
    - Şahali, Memedali, Merdali ☆ Nazilli
  - Şaho (Oğlu yok) ☆ Köyde

CULALLAR

Aldıkları Soyadları

ŞENTÜRK - ÇAKMAK

ŞENTÜRK

- Fehret > ☆ Köyde
  - Celil (Kalaycı) ☆ Köyde
    - Necdet ☆ Köyde
    - Asim, Camal ☆ ANKARA
  - Seyfet, Hikmet ☆ Hasanoğlan
  - Enver (Mühendis), Kurban (Sonsuz) ☆ ANKARA
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Nevzat, Enver ☆ ANKARA
    - Bedrettin, Kemal ☆ Köyde
  - Kamber (Kalaycı) ☆ Köyde
    - Orhan ☆ İnegöl
    - Kurban ☆ ANKARA
    - Aydın ☆ İSTANBUL
    - Midam, Muammer ☆ Köyde

ÇAKMAK

- Hamdi > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Efreddin, İsmail, Özcan ☆ BURSA
  - Sultan (Memduh) ☆ Köyde
    - İsrafil, Mikail, Mükerrem ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Ümmet, Memet ☆ İnegöl
- Eşref > ☆ Köyde
  - Emürhan ☆ Köyde
    - Şeref, Nafiz, Hafiz, Osman ☆ İnegöl

KIRK YALANLAR

Aldıkları Soyadları

SANCAK - AKDERE

SANCAK

- Şadimen > ☆ Köyde
  - Taştan ☆ Köyde
    - Şahset ☆ İZMİR
  - Fezrettin ☆ İZMİR
  - Fahrettin ☆ Köyde
    - Ağa, Karabey ☆ İnegöl
  - Efrail (Şehit) ☆ .....

AKDERE

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Melikşah (Kayıp), Bedirşah (Kayıp) ☆ .....
  - Latifşah, Zekeriye ☆ Eleşkirt
- ..... > ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Köyde
    - Feyyaz ☆ İSTANBUL

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Süleyman Şimşek	1921 - 1925
2. Kadim Kaya	1925 - 1930
3. Muharrem Bilican	1930 - 1936
4. Casim Öztürk	1936 - 1940
5. Aslan Yılmaz	1940 - 1943
6. Taştan Atalay	1943 - 1950
7. Casim Öztürk	1950 - 1955
8. Fariz Hançer	1955 - 1960
9. Sezair Öztürk	1960 - 1977
10. Ali Yıldız	1977 - 1984
11. Necdet Şentürk	1984 - 1996 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Fariz Üzüm	1946 - 1956
2. Nurettin Akyüz	1954 - 1956
3. Hasan Öztürk	1956 - 1958
4. Tahsin Dursun	1958 - 1959
5. Vasip Demir	1959 - 1961
6. Oktay Sinay	1962 - 1963
7. İsmet Yılmaz	1964 - 1965
8. Hafiz Karapınar	1964 - 1967
9. Cihat Erdem	1965 - 1966
10. Muhsin Demirci	1966 - 1976
11. İsrafil Öztürk	1966 - 1972
12. Ahmet Uzun	1971 - 1980
13. Şahpender Akbaş	1972 - 1977
14. Musa Özdemir	1973 - 1973
15. Metin Üzüm	1975 - 1976
16. Şerafettin Menteş	1976 - 1977
17. Gani Yalçın	1977 - 1978
18. Ersin Taşpınar	1978 - 1979
19. Tahsin Bilgi	1978 - 1981 Devam
20. Sevginur Bilgi	1978 - 1981 Devam

İMAMLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Reşit Balcı	1905 - 1907
2. Ali Çakmak	1907 - 1910
3. Beşet Topçu	1910 - 1912
4. Mürsel Kurt	1912 - 1920
5. Asker Balcı	1920 - 1925
6. Bilal Şimşek	1925 - 1930
7. Celali Yıldız	1930 - 1950
8. Mevlüt Bilmiş	1950 - 1965
9. Abdurrahman Çiftçi	1965 - 1971
10. Mürefettin Şanlı	1971 - 1975
11. Tahir Yemenoğlu	1975 - 1976
12. Mehmet Şahin	1976 - 1978
13. Cemil Güngör	1978 - 1981 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Ali Topçu
2. Kadir Topçu
3. Fahrettin Topçu
4. Ali Güngör
5. Cemil Güngör
6. Mürsel Kurt
7. Celali Yıldız
8. Müzafer Aras
9. Mevlüt Bilmiş
10. Reşit Bilican
11. Muharrem Bilican
12. Hüccet Bilmiş
13. Asker Hançer
14. Bilal Şimşek

MALİYECİ

1. Necdet Balcı

SAĞLIK MEMURU

1. Gafur Topçu

POLİS

1. İbrahim Yıldız

PTT MEMURU

1. Gülaydın Yaşar

ŞAİR

1. Ziya Polat

ÖĞRETMENLER

1. Selim Topçu
2. Şemsettin Topçu
3. Enver Yılmaz
4. Necmettin Atalay
5. Ümmet Kurt
6. Müstecip Kurt
7. Hasan Öztürk
8. Reşat Balcı

MÜHENDİSLER

1. Köksal Öztürk (İnş. Müh.)
2. Şinasi Öztürk (İnş. Müh.)

DÖKÜMCÜ

1. Enver Şentürk

DEĞİRMENCİLER

1. Refik Ekici
2. Rezak Ekici

TERZİLER

1. Teyfik Bilmiş
2. Muktesim Balcı
3. Şahset Sancak

İPÇİ

1. Emirhan Çakmak

OTO TAMİRCİSİ

1. Vacip Kurt

YONTMA TAŞÇILAR

1. Zülali Yaşar
2. Gülali Yaşar
3. Haşim Öztürk
4. Casim Öztürk
5. Kerim Öztürk
6. Fazli Öztürk
7. Kibar Öztürk
8. Mirza Polat
9. Hüseyin Altun
10. Mahmut Balcı
11. Mirza Kurşum
12. Münür Altun
13. Refet Işık
14. Enver Işık
15. Seyfet Şentürk
16. Faik Çelik

KALAYCILAR

1. Kamber Şentürk
2. Celil Şentürk

NAKLİYECİLER

1. Enis Yılmaz
2. Nevzat Balcı

TORNACI

1. Demirali Polat

PEHLİVAN

1. Fariz Hançer

DEMİRCİLER

1. Zülali Güngör
2. Ayvaz Güngör
3. Niyazi Güngör
4. Lütfü Yildiz
5. Sabit Yıldız
6. Müftü Yıldız

MARANGOZLAR

1. Casim Öztürk
2. Yaşar Yılmaz
3. Ömer Topçu

BICKI-HİZARCILAR

1. Sabit Yıldız
2. Yaşar Yılmaz
3. Casim Balcı
4. Taştan Sancak

NALBANTLAR

1. Bedir Gürler
2. Rasim Balcı

ÇALGICILAR

1. Nimet Topçu (Zurnacı)
2. Nedim Hançer (Zurnacı)
3. Rahim Topçu (Zurnacı)
4. Şeref Şimşek (Zurnacı)
5. Yahya Çelik (Davulcu)
6. Ahmet Yaşar (Davulcu)

ŞEHİTLER

1. Efrail Sancak		Askerde ölmüş
2. Şükrü Değirmenci		Gürcü Harbi
3. Hatice Muzak		Gürcü Harbi
4. Tufan Gürler	1310	Gürcü Harbi
5. Burhan Gürler	1313	Gürcü Harbi

GAZİLER

1. Yusuf Gürler	1310	İstiklâl Harbi	5. Ruhi Değirmenci	1953	Kıbrıs Çıkartması
2. Muğafer Taşdemir	1314	İstiklâl Harbi	6. Nafiz Çakmak	1930	Kore Çıkartması
3. Nuri Altun	1317	İstiklâl Harbi	7. Fevzi Taşdemir	1930	Kore Çıkartması
4. Gülaydın Yaşar	1930	Kore Harbi	8. Rızali Boyacı	1933	Kore Çıkartması

ZİYARETİN BULUNUŞU

Taşkıran Köyü'nden Bilal oğlu 1310 Rumî, 1894 Miladî doğumlu Süleyman Şimşek, Göle İlçesi Demirkapı Karakolu'nda askerliğini yaparken, bir gün, "Acaba ne zaman terhis olur da memleketime giderim" diye düşünürken, çok ihtiyar, ak sakallı birisi gelerek selam verir ve; *"Oğlum, sen üç gün sonra terhis olarak memleketine gideceksin. Senden bir isteğim var. Bu isteğimi, bir Allah Emaneti olarak sana veriyorum."* der. İsteğini sorunca da; *"Sizin köyün Güneyindeki tepede, dokuz mezarın bulunduğu yer, bir Ziyarettir. Sen onu meydana çıkaracaksın. Ziyaret edilecek zatın mezarının başında; Taştan oyulmuş bir leğen, kil bir ibrik ve kil bir bardak vardır."* der.

Süleyman, ihtiyara çay ısmarlamak için kalkar, çok kısa bir zaman sonra geriye döner, fakat ihtiyarı göremez. Etrafı açık saha olmasına ve etrafı araştırmasına rağmen yine de göremez.

Gerçekten 3 gün sonra terhis olup köyüne gelir. Ancak bu tembihi unutur. Bir gün rüyasında aynı ihtiyar görünerek emaneti hatırlatır. Bu da, kendisine arkadaş edinebilmek için, etrafındakilere anlatır. Kendisiyle alay ederler. Aradan birkaç gün geçince, Süleyman hastalanır. Üç ay boyunca, yataktan kalkamayacak şekilde hasta yatar. Süleyman, Ziyaret işini etrafındakilere anlatır ve son gördüğü rüyasında da, aynı ihtiyarın, Ziyareti meydana çıkartmadıkça iyileşemiyeceğini söylediğini anlatır ve oradakilerden rica eder.

Köylüler, Süleyman'ın ricasını yerine getirirler. Kazı sonucu, tarif edilenler aynen çıkar. Mezarı yapar ve dönerler ki, Süleyman ayağa kalkmış. Onu da alarak, Ziyarete araba ile götürürler. Süleyman mezarı ziyaret ettikten sonra, kendi ayağı ile yürüyerek köye gelir ve tamamen şifa bulur.

O günden bugüne, her derdi olan, bu mezarı ziyaret eder ve şifa bulur. Yörede, özellikle yağmur duası için gidildiğinde, boş dönülmeyeceği kanaati hakimdir.

Not.: Türkgözü Köyü, Şehit ve Gazilerini gösteren listedir.

ŞEHİTLER

1. Hatice Muzak		Gürcü Harbinde, Gürcüler tarafından şehit edilmiştir. Mezarı, Taşkıran Mezarlığı'ndadır.
2. Aydın Kaynar	1315	İstiklâl Savaşı, Yunan Cephesi'nde Mezarı Kocatepe Şehitliği'ndedir.
3. Güvendik Çelik	1993	Çizre - Mardin' de Polis iken

GAZİLER

1. Celali Şentürk	1316	İstiklâl Savaşı
2. Celil Sucu	1314	İstiklâl Savaşı
3. Gani Erol	1313	İstiklâl Savaşı
4. Nuri Aydemir	1317	İstiklâl Savaşı
5. Şehri Deveci	1315	İstiklâl Savaşı
6. Hurrem Karataş	1316	İstiklâl Savaşı
7. Aliyar Turhan	1952	Kıbrıs Çıkartması
8. Cemil Kaya	1952	Kıbrıs Çıkartması

TÜRKGÖZÜ (Badele)

Türkgözü, gerçekten gözüdür Türk'ün,
Bahçe - bağla kaplı etrafı bütün,
Halkında nezaket, her yerden üstün,
Güzeline mahsus, türküsü vardır.

CAMİİ : 1. 1286 Rumî, 1870 Miladî yılında, Köy tarafından yapılmış, toprak damlı bir cami, 1910 yılında Bedevre denen yarma tahta ile çatılanmış. Bu Camiyi 1920'de Gürcüler yakınca, Köylü 1924 yılında yeniden yapmıştır. Şimdi eski cami antik olarak durmaktadır. 1992'de , köyün Batıdan girişinde bir cami yapımına başlanmıştır.

OKUL : 1. 1923 tarihinden önce, Cami Medresesinde, Hocalar öğrenci okuturlardı. 1923 ten 1928 tarihine kadar da aynı şekilde mahalle okulu devam etmiş. 1928 de Latin harflerinin öğretilmesine başlanmış. 1929 da köy, bir Okul Binası yapmış ve aynı tarihte de Nebi Bey öğretmen olarak atanmış. 1941 yılına kadar üç sınıflı okul olarak devam etmiş. 1941 yılından itibaren 5 sınıflı Okul açılmıştır. 1946 yılında Köy tarafından taş duvar, ağaç çatılı bir İlkokul Binası yapılmış. Daha sonra onarımlarla, bu okul binası 1963 yılına kadar kullanıldı. Bu tarihte devlet, büyük onarımla, okulu hizmete devam ettirdi.

İÇME SUYU : 1. Daha önceleri küçük kaynaklar ve akarsulardan alınan sular içilmekte idi.
2. 1957 yılında, Devlet-Köy işbirliği ile, demir borularla, Aklana Kaynağı'ndan içme suyu getirildi.
3. 1976 tarihinde Devlet tarafından, plastik borularla, İsaravul mevkiindeki bir kaynaktan getirilen su köyün muhtelif yerlerinde akıltıldı. Şimdi de herkes evlerine su almaktadırlar.

YOL : 1. 1963 tarihinde, Gırma Çayı üzerine köprü yapılarak köye yol getirilmiş oldu. İlk köprü yarılınca,1968 tarihinde ikinci defa köprü yapıldı.1995 te de Hudut Kapısı açılınca köye geniş bir yol açımı başlatıldı. Yakında asfalt yapılacağı umuluyor.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1982 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Şorak su (yarı tuzlu): Saltbil ve Çalt-Balt mevkilerinde, yarı tuzlu suyu bulunan kaynaklardır.

KAPLICALAR : 1. Çamur ve ekşimtırak su : Varaşon mevkiinde, Yaşar Özer'e ait çayıraki bu su, ve çamurun egzama için çok iyi geldiği biliniyor.

GÖL VE GÖLETLER : Birisi köyün Batısında, ikisi Pala Mahallesi'nin Kuzey ve Batısında olmak üzere üç adet göl vardır. Bu göllerden, hasırcılıkta kullanılan birkaç tür Cil Otu ile kamış elde edilmektedir. Ayrıca, Yaban Ördeği üreme ve barınak yeri olarak korunmaktadır.

SULAMA KANALLARI : Eskiden toprak kanalla getirilerek kullanılan Gırma Çayı suyu, 1970 tarihinde beton kanalla köye getirildi. Aynı kanal 1986 tarihinde, Devlet tarafından restore edildi. Kanal, 4 Km. uzunluğundadır.

MADENLER : 1. Pala Mahallesi'nin Doğusunda, Gırma Çayı deresinin Batı yamacında kömür zuhuru vardır. (Pala kömürleri)
2. Aynı yerde birkaç çeşit renkli toprak var.

DEĞİRMEN : Gırma Çayı üzerinde su ile çalışan iki adet değirmen var.

KONSERVE EVİ
VE KURS BİNASI : 1973 tarihinde Tarım Bakanlığı, Köy işbirliği ile yapıldı.

SAĞ LIK EVİ : 1990 Tarihinde yapıldı.

HUDUT KAPISI : 31 Temmuz 1995 tarihinde açıldı.

TARİHİ KALINTILAR :
1. KİLİSE : a)Kara Kilise mevkiinde, b) Keven mevkiinde, Kavazgilin tarlada Kilise temelleri var.
2. KANALLAR: a) Kilisenin olduğu yerlerde, b) Hacı Ahmet adındaki adama ait tarlada, taş duvar ve taş örtülü yeraltı kanalları var.
3. BÜYÜK KÜP: Hacı Sucu'nun evinin temelinden çıkan büyük bir kil küp halen saklanmaktadır.
4. İZKAYALAR : Camuş (Manda) Ayağı adlı mevkide, kayalar üzerinde manda ayağı izlerini an-dıran sıralı izler vardır.
5. HARABELER : Tuzluk Mevkiinde, eskiden İdris Arı'ya ait olan, şimdi mera içinde kalan yerde ev harabeleri vardır.
6. GORHANA : Kiliselerin olduğu yerlerde, içinden insan kemikleri çıkan kuyular vardır.
7. MEZARLAR : Zekeriya Yıldız'ın evinin yanında, kime ait olduğu bilinmeyen, çok eski mezarlar vardır.
8. ESKİ DEĞİRMEN : İlimdar Atalay'ın evlerinin bitişiğinde, temel açarken çıkan, iki adet değirmen taşı ve bina duvarları olduğu gibi kapatılmıştır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 15 Km. Doğusunda, Kodiyan Platosunu, Kobliyan ovasından ayıran Gırma Çayı deresinin Doğusunda, Doğuya meyilli bir düzlükte kurulmuştur. Gırma Çayı köyün topraklarından geçiyor. Doğugüneyinden akan Posof Çayı, Gürcistan ile olan sınırlarının bir kısmını çizmektedir. Arazisinin büyük bir kısmı, bahçeler ile kaplıdır. Tarla araları ile, meralarının bir kısmı yabani meyve diğer ağaçsı bitkilerle kaplıdır. Her çeşit meyve ve sebzenin yetiştiği, ılıman bir iklime sahiptir. Badele elması ile her tarafta nam yapmıştır. İlçenin en güzel köylerinden birisidir. Cin Dağı (Cazi Tepesi) nın Doğu yamaçlarında yaylası vardır. Sarıdarı, Armutveren köyleri ve Gürcistan ile sınırlı olan, ilçenin en Doğusundaki köyüdür.

KÖY ADININ
DOĞUŞU :
1. BADELE isminin , Bad ile çevrili anlamına gelen iki sözcüğün zamanla ağız değişikliğine uğrayarak, Bad-ile, daha sonra da Badele şeklini aldığı söylenmektedir.
2. TÜRKGÖZÜ adı, İlçenin, hatta Türkiye'nin, Gürcistan topraklarının içerisine doğru girinti yaptığı en Kuzeydoğu ucunda olmasına izafen konmuş, çok yerinde bir addır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar, burasının çok önceki zamanlarda yerleşim yeri olduğunu kanıtlamaktadır. Ancak, o zamanki nesillerden şimdi kimse yoktur. Tahminen bundan 250 yıl önce, Gürcistan'ın , Ahıska İl'inden avlanmak için gelen Ali ve Zontri adlı iki kişi, köyün Güneydoğusundaki kaynağın başında bir ceviz ağacı görürler. Orman içindeki bu ceviz ağacı bunlara burada yaşanabilirlik ümidi verir. Etrafı inceledikten sonra, buraya yerleşmeye karar verirler. Gidip evlerini alarak gelip burayla yerleşirler. Uzun boylu, iriyarılığından dolayı lakabına Zontri denen adamın oğlu Ali'nin töremesi, Selim Ağagildir. Köyü yeniden şenlendiren ilk sülale bunlardır. Daha sonra etraftan gelenler. Ormanı kırarak evler yapmış, tarlalar açmış ve bahçeler kurmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. SELİM AĞAGİL : Gürcistan - Ahıska İl'inden gelmişler.
2. UZUN ALİGİL : Ahıska'dan gelmişler
3. HACIGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
4. AVCIGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
5. KADIGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
6. DAVULAVURLAR : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
7. TİPAHLAR : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
8. SÜLÜAĞAGİL (Hunipler) : Ahıska - Zir Köyü'nden gelmişler.
9. BOTOLAR : Ahıska - Orçoşan Köyü'nden gelmişler.
10. GÜRCÜ OĞ ULLARI : Gürcistan - Acara'dan gelmişler.
11. PURTOGİLLER : Ahıska'dan gelmişler.
12. BEĞ LER : Posof - Yaylaaltı Köyü'nden gelmişler.
13. COŞOGİLLER : Kars'tan gelmişler.
14. MUŞGİLLER : Muş'tan gelmişler.
15. DEVECİGİLLER : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
16. KIRTİGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
17. KADİR OĞ ULLARI : Ahıska'dan gelmişler.
18. KAVAZGİL : Ahıska'dan gelmişler.
19. ASLAN AĞ AGİL : Ahıska - Marel köyünden gelmişler.
20. BAYRAMAĞAGİL : Ahıska'dan gelmişler.
21. HALİT AĞ AGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
22. FADLİ AĞAGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
23. RÜSTEM AĞAGİL : Ahıska - Sülis Köyü'nden gelmişler.
24. KIRALLAR : Ahıska'dan gelmişler.
24. PALUTLAR : Posof - Taşkıran Köyü'nden gelmişler.
25. KARAGÖZLER : Posof - Taşkıran Köyü'nden gelmişler.
26. DÜSERİGİL : Posof - Al Köyü'nden gelmişler.

SELİM AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
KÖMÜR - TEKİN - SUCU - YAŞAR
YAVUZ - AYGÜN - ŞENTÜRK - AKPINAR

KÖMÜR

- Selim > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Rüstem ☆ Köyde
      - Fariz ☆ Köyde
        - Ağa (Öğretmen) ☆ İZMİT
        - İsmet (Gümrük Muh. Mem.) ☆ EDİRNE
      - Niyaz ☆ Köyde
        - Cihangir (Öğretmen), Dinnar ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Osman ☆ Köyde
        - Memet ☆ İZMİT

TEKİN

- Kamber > ☆ Köyde
  - Paşali ☆ Köyde
  - Köşeli ☆ BURSA

SUCU

- Ömer > ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
      - Necmettin ☆ Köyde
    - Murat ☆ Köyde
      - Enver, Hacı ☆ BURSA

YAŞAR

- Seyfullah > ☆ Köyde
  - Mikail ☆ Köyde

YAVUZ

- Asker > ☆ Köyde
  - Kibar ☆ İnegöl
- Numan > ☆ Köyde
  - Cemal ☆ BURSA
- Mirza > ☆ Köyde
  - İzahar ☆ Köyde
- Niyazi > ☆ Köyde
  - Servet ☆ Köyde

AYGÜN

- Mürtez > ☆ Köyde
  - Fazil ☆ İSTANBUL

ŞENTÜRK

- Celali > ☆ Köyde
  - Casim ☆ Köyde
  - Asim ☆ İSTANBUL
- Yusuf (Oğlu yok) > ☆ Köyde
  - Selver Ocak (Kızı Güler'in eşi) ☆ KARS
  - Aziz Çelik (Kızı Gülten'in eşi) ☆ Köyde

AKPINAR

- Memedali > ☆ Köyde
  - Necati (Uz. Çvş.) ☆ ERZİNCAN
  - Nihat (Ast.sb.) ☆ SAMSUN
  - Fuat, Cihat (Ast.Sub.) ☆ İSTANBUL
  - Servet (Ziraat Tek.) ☆ İnegöl

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
- Aktem > ☆ Köyde
  - Aydın ☆ Köyde

UZUN ALİGİL

Aldıkları Soyadları

KAYA

- Ali > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
      - Kibar ☆ Köyde
  - Kahraman ☆ Köyde
    - Alaattin, Nusrettin, Kâmil, Cemil (Gazi) ☆ Köyde
    - Nazir (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Tuncer ☆ Köyde

HACIGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZDEMİR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Burhan ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ İSTANBUL
      - Casim ☆ İZMİT
    - Memedali ☆ Köyde
      - Yakup ☆ Köyde
      - Atanur, Aydemir ☆ BURSA
    - Gazi ☆ Köyde
      - Temcit (Öğretmen - Şair),Tevhit ☆ Köyde
      - Zafer, Öznur (Öğretmen) ☆ Köyde

AVCIGİL

Aldıkları Soyadları

AVCI

- Kadir > ☆ Köyde
  - Şeref ☆ İSTANBUL
  - Orhan (Polis), İlhan (Polis), Ayhan ☆ BURSA
  - Cengiz (Öğretmen) ☆ BURSA

KADIGİL

Aldıkları Soyadları

SUBAŞI - AYDIN

SUBAŞI

- Memet > ☆ Köyde
  - Binali (Öğretmen) ☆ İZMİT
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Merdali (Öğretmen), Şemsettin (Ast.sb.) ☆ İZMİT

AYDIN

- Şevket > ☆ Köyde
  - Hilmi, Şemsi ☆ Köyde
- Şevki > ☆ Köyde
  - Memet, Mevlana ☆ AMASYA
  - Rasim ☆ Köyde

DAVULAVURLAR

Aldıkları Soyadları

KARATAŞ

- Hürrem (Gazi) > ☆ Köyde
  - Fahri, Fikri ☆ Köyde
- Memet > ☆ Köyde
  - Atanur, Memduh ☆ İZMİT
  - Seddet ☆ Köyde

TİPAHLAR

Aldıkları Soyadları

ATEŞ - ÖZDAĞ

ATEŞ

- Abdurrahman > ☆ Köyde
  - Cengiz, Gündüz ☆ Köyde
- Halil > ☆ Köyde
  - Yaşar ☆ Köyde

ÖZDEĞ

- Memet > ☆ Köyde
  - Hafiz ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Özdemir ☆ Köyde

SÜLÜAĞAGİL

Aldıkları Soyadları

GÜMÜŞ - ÇETİN - GÜRBÜZ

GÜMÜŞ

- Ali > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Münür ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - İhsan (Polis) ☆ İSTANBUL
        - Orhan,Erol, Turgut, Ercan ☆ BURSA
      - Şavki ☆ Köyde
        - Kemal (Muhasebeci) ☆ Posof
        - Mevlüt ☆ Köyde
      - Rüştü ☆ Köyde
        - Oktay ☆ Köyde
          - Tokay, Şinasi, Turgay,Mehmet ☆ İZMİT

ÇETİN

- Ali > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Agah ☆ İSTANBUL
        - Süleyman ☆ ALMANYA
        - Enver (Polis) ☆ İSTANBUL

GÜRBÜZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Medet ☆ Köyde
    - Seyfidar ☆ Köyde
      - Nuri ☆ Köyde
        - Kemal, Kenan, Erbil ☆ BURSA

BOTOLAR

Aldıkları Soyadları

MUZAK - KARANFİL - EROL - YILDIZ

MUZAK

- Bilal (Hoca - Şair) > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Kemal, Cengiz ☆ İnegöl
    - Cemil, Turgut ☆ Köyde
  - Cevat ☆ Köyde
    - Turan, Adnan, Kenan, Sinan ☆ ANKARA
  - Hüccet ☆ BURSA

KARANFİL

- Vehpi > ☆ Köyde
  - Sebahattin, Bahadır ☆ İSTANBUL
  - Cahit (Öğretmen) ☆ ANKARA
- Selahattin > ☆ Köyde
  - Azem, Bülent, Cemal ☆ ANKARA

EROL

- Gani > ☆ Köyde
  - Galip, Gaip (Bankacı) ☆ İSTANBUL
- Mail > ☆ Köyde
  - Talip ☆ İSTANBUL

YILDIZ

- Gazi > ☆ Köyde
  - Erdal, Ensar ☆ İSTANBUL

GÜRCÜ OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

KORKMAZ - SANCAK

KORKMAZ

- Haşim > ☆ Köyde
  - Kâzim ☆ İSTANBUL

SANCAK

- Eflatun > ☆ Köyde
  - Cengiz, Cihangir ☆ DENİZLİ

PURTOGİLLER

Aldıkları Soyadları
YEŞİLDAĞ - ALABULUT

YEŞİLDAĞ

- Abas > ☆ Köyde
  - Alaattin ☆ İSTANBUL
  - Süreddin, Müseddin ☆ Digor

ALABULUT

- Muhlis > ☆ Köyde
  - Laçin ☆ Köyde

BEĞLER

Aldıkları Soyadları
GÖKTAŞ - TURGUT - ÖZEL - DURSUN
GÖKKAYA - DÖNMEZ

GÖKTAŞ

- Dede (Beğ) > ☆ Köyde
  - Çelik ☆ BURSA
  - Kemal ☆ Köyde
  - Cemal ☆ ANKARA
  - İlhan ☆ KARS

TURGUT

- Vahit (Beğ) > ☆ Köyde
  - Yüksel (Öğrt.), Nahit (Öğrt.), Cihat (Öğrt.) ☆ BURSA
  - Ergün (Öğrt.), Nihat ☆ BURSA
- Enver (Beğ) ☆ Köyde
  - Adil, tacil, Atilla ☆ Köyde

ÖZEL

- Servet (Beğ) > ☆ Köyde
  - Alim ☆ Köyde
    - Bahadır (Subay) ☆ ANKARA
  - Bala ☆ Köyde
    - Hayri (Öğretmen), Atilla, Turgut ☆ BURSA

DURSUN

- Kerim (Beğ) > ☆ Köyde
  - Nafiz (Esnaf) ☆ Posof
    - Tahsin (Öğretmen), Cahit, İhsan ☆ İSTANBUL
    - Engin (Öğretmen) ☆ İnegöl
    - Seçkin (Esnaf), Yavuz ☆ Posof

GÖKKAYA

- Kaya (Beğ) > ☆ Köyde
  - Öztürk, Şinasi (öğretmen), Özbek ☆ İSTANBUL

DÖNMEZ

- Galip, Efraim > ☆ İSTANBUL

COŞOGİLLER

Aldıkları Soyadları
DURAK

- Memet > ☆ Köyde
  - Osman ☆ İnegöl

MUŞGİLLER

Aldıkları Soyadları
ÇELİK

- Derviş > ☆ Köyde
  - Mecit, İsrafil, Hamit ☆ Köyde
- Mustafa > ☆ Köyde
  - Dursun (Öğretmen) ☆ BURSA
  - İbrahim ☆ Köyde
- Mehmet > ☆ Köyde
  - Aziz, Ahmet ☆ Köyde
- Memedali > ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde

DEVECİGİLLER

Aldıkları Soyadları
DEVECİ

- Şehri (Gazi) > ☆ Köyde
  - Nizamettin ☆ AYDIN
- Bahri > ☆ Köyde
  - Köksal ☆ BURSA

KIRTIGİL

Aldıkları Soyadları
YEŞİLDAĞ - ALÜZÜM

YEŞİLDAĞ

- Abbas > ☆ Köyde
  - Alaattin, müseddin, Nuri, Necmettin ☆ İnegöl

ALÜZÜM

- Fehret > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Taşkın (Sağlık Memuru) ☆ BURSA

KADİR OĞULLARI

Aldıkları Soyadları
YILDIRIM

- Kadir > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
    - Fevzi, Remzi ☆ ÇORUM
  - Sait ☆ ÇORUM

KAVAZGİL

Aldıkları Soyadları
ÖNALAN

- Feyzullah > ☆ Köyde
  - Yahya (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Niyazi ☆ Köyde
    - Enver (Ziraat Müh.), Salih ☆ ANKARA
- Feyzo > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Memduh, Nafiz ☆ DENİZLİ
    - Hafiz (Ziraat Tek.) ☆ Posof
    - Suat, Mustafa ☆ Köyde
  - Fariz ☆ Köyde
    - Oktay ☆ İSTANBUL
    - Fevzi (Kr. Yrt. K. Md. Yrd.), Yazdan ☆ ANKARA

ASLAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ÇAKAL - KAYNAR

ÇAKAL

- Aslan (Ağa) > ☆ Köyde
  - Mehemmet ☆ Köyde
    - Faruk ☆ Köyde
    - Kemal (Öğretmen), Yakup (Memur) ☆ İnegöl
    - Fatih (Hakim) ☆ ANTALYA
    - Ercan (Banka Memuru) ☆ ANKARA
  - Cemil Oğ. Osman, Ahmet ☆ Köyde

KAYNAR

- Yahya > ☆ Köyde
  - Zekeriya ☆ Köyde
    - Cemal (Astsb.), Yaşar (Astsb.) ☆ İZMİT
  - Salih (Nüfus Müdürü) ☆ Posof

BAYRAM AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
CENGİZ - ULGAR

CENGİZ

- Bayram > ☆ Köyde
  - Ekrem ☆ İnegöl
  - Etem, Netem ☆ Köyde

ULGAR

- Seddi > ☆ Köyde
  - Ergün (Öğretmen) ☆ İZMİT

HALİT AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

AKKUŞ - HANÇER - ÖZTÜRK
TURHAN - GÜNDÜZ - İZCİ

AKKUŞ

- Halit (Oğlu yok) > ☆ Köyde
- Beşet (Oğlu yok) > ☆ Köyde
- Ahmet > ☆ Köyde
  - Remzi ☆ KARS
    - Fevzi (Esnaf) ☆ KARS
- Şemset > ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Memduh (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Kemal (İş ve İşçi Bul. Kur. Md.) ☆ İZMİT
    - Yaşar ☆ Nazilli

HANÇER

- Kadim > ☆ Köyde
  - Müştak ☆ Köyde
    - İlyas, Yılmaz ☆ Köyde
  - Paşali ☆ İnegöl

ÖZTÜRK

- Aydın > ☆ Köyde
  - Asım (Öğretmen) ☆ ERZURUM
  - Rasim, Tahsin ☆ DENİZLİ

TURHAN

- Temel > ☆ Köyde
  - Miliyar ☆ Köyde
    - Aliyar (Gazi), Tahsin (Öğretmen) ☆ BURSA

GÜNDÜZ

- Alaattin > ☆ Köyde
  - Mustafa, Fevzi, Yılmaz (Astsb.) ☆ BURSA

İZCİ

- Refik > ☆ Köyde
  - Ensar (Maliyeci) ☆ KARS
- Hakki > ☆ Köyde

FADLİ AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZER

- Fadli > ☆ Köyde
  - Yaşar, Salih ☆ Köyde
- Fazli > ☆ Köyde
  - Vehpi ☆ Köyde
  - Seyyit, Melik ☆ İZMİT

RÜSTEM AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

HAZIR - SÖNMEZ - BAYAZ

HAZIR

- Rüstem > ☆ Köyde
  - Fazil ☆ Köyde

SÖNMEZ

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Kâzim ☆ Köyde
    - İlhan (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Cengiz ☆ İZMİR
    - Alhan (Polis) ☆ İZMİR
- Şahpaz (Eğitmen) ☆ Köyde
  - Kemal (Öğretmen), Cemal, Ünal, Salih ☆ BURSA

BAYAZ

- Bilal > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Adil (Öğretmen), Osman (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Enver, Kemal (Maliyeci) ☆ ANKARA
- Mustafa > ☆ Köyde
  - İsmet (Polis) ☆ ANKARA

KIRALLAR

Aldıkları Soyadları

KURAL - AKKAR - ATALAY - YILDIZ
GÜLAÇAR - SÖĞÜT - ÜZÜMCÜ

KURAL

- Kıral > ☆ Köyde
  - İsrafil, Mürşit, Müştak ☆ Köyde

AKKAR

- Hasan > ☆ Köyde
  - Ferman ☆ Köyde
    - Harun ☆ Köyde
    - Mansur ☆ KARS
    - Salman ☆ BURSA
      - Sabri,Serhat, Ahmet ☆ BURSA

ATALAY

- Ali > ☆ Köyde
  - İlimdar ☆ Köyde
    - Tamer (Polis) ☆ EDİRNE
    - Burçin (Polis) ☆ MANİSA
    - Durmuş (Ziraat Tek.) ☆ Edremit
    - Soner (İlköğretim Müfettişi) ☆ ARDAHAN
    - Savaş (Gümrükte Hizmetli) ☆ Türkgözü
  - Talimdar (Astsb.) ☆ Foça
    - Oğuz (Doçent),Yavuz (Avukat) ☆ İZMİR
    - Ali (Kimya Müh.) ☆ İZMİR

YILDIZ

- Zekeriya > ☆ Köyde
  - Zeki ☆ İZMİT

GÜLAÇAR

- Veysel > ☆ Köyde
  - Yılmaz ☆ Köyde
    - Nevzat ☆ ANKARA

SÖĞÜT

- Memet > ☆ Köyde
  - Aydemir ☆ Köyde
- Aydın > ☆ Köyde
  - Atanır ☆ Köyde

ÜZÜMCÜ

- Abdul > ☆ Köyde
  - Nuri ☆ KARS
  - Efe ☆ Köyde
  - İznullah ☆ Köyde
    - Yaşar (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Fuat (Öğretmen) ☆ İnegöl
  - Ahmet ☆ ANKARA

PALUTLAR

Aldıkları Soyadları

PALUT

- Gafur > ☆ Köyde
  - Mukim (Esnaf) ☆ İSTANBUL
    - Ziyeddin (Esnaf) ☆ İSTANBUL

KARAGÖZLER

Aldıkları Soyadları

KARAGÖZ

- Taştan > ☆ Köyde
  - Refik (Esnaf) ☆ İSTANBUL
  - Faik ve Oğ: Nazir, Fevzi, Reis ☆ İSTANBUL
  - Rüştü ve Oğ. Binali ☆ İSTANBUL

DÜSERİGİL

Aldıkları Soyadları

ALTUNTAŞ

- Düseri > ☆ Köyde
  - Nebi ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Çakal	1891-1897
2. Medet	1897-1900
3. Molla Mustafa	1900-1907
4. Halit Ağa	1907-1912
5. Nazım	1912-1917
6. Molla Mustafa	1917-1919
7. Fazli	1919-1922
8. Gani Erol	1922-1923
9. Enver Turgut	1923-1924
10. Fazli Özer	1924-1927
11.Gani Erol	1927-1930
12. Yahya Kaynar	1930-1934
13. Niyazi Önalan	1934-1937
14. Şadu Karataş	1937-1940
15. Kaya Göktaş	1940-1944
16. Bayram Cengiz	1944-1948
17. Yahya Kaynar	1948-1955
18. Gani Erol	1955-1959
19. Mecit Çelik	1959-1961
20. Kâmil Kaya	1961-1963
21. Kadir Koç	1963-1968
22. Hüsnü Kaynar	1968-1973
23. Mecit Çelik	1973-1977
24. İlimdar Atalay	1977-1984
25. Harun Akkar	1984-1989
26. Yavuz Hazır	1989-1992 D.

İMAMLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Muharrem Hoca	1872-1882
2. İsmail Hoca	1882-1900
3. Sarı Hoca	1900-1905
4. Kâmil Hoca	1905-1907
5. Hürişan Hoca	1907-1918
6. Maksut Hoca	1918-1922
7. Aslan Bilgili	1922-1942
8. Vehpi Çankaya	1942-1970
9. Abamüslüm Şahin	1970-1985 D.

ÖĞRETMENLER

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Nebi Bey	1925-1929
2. Recep Uzun	1929-1930
3. Cazim Bey	1930-1932
4. Z. Azgur Bey	1932-1933
5. Teyfik Bey	1933-1934
6. Cemil turgut	1934-1937
7. Ali Hoca	1937-1940
8. Dursun Erdoğan	1940-1941
9. Selçuk Kantarcıoğlu	1941-1942
10. Şahpaz Sönmez	1940-1968
11. Hamit Çiftçi	1945-1959
12. Sabri Altuntaş	1947-1956
13. Teyfik Bak	1947-1948

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
14. Fazli Ağyar	1948-1953
15. Memet Öztürk	1954-1959
16. Zekeriya Varlı	1954-1967
17. Gülpaşa Çiftçi	1958-1959
18. Ağa Kömür	1959-1991
19. Nizali Kalem	1962-1972
20. Fuat Üzümcü	1967-1983
21. Tahsin Dursun	1959-1967
22. Orhan Mutlu	1967-1972
23. Aynur Saygılı	1967-1976
24. Nazir Kaya	1972-1995 D.
25. Nahit Turgut	1972-1979
26. Yıldız Erdem	1972-1976
27. Mücevher Erdem	1974-1976
28. Gültaş Serdar	1974-1975
29. Melike Önalan	1976-1979
30. Temcit Özdemir	1976-1995 D.
31. Namık Özer	1976-1977
32. Nihat Kahveci	1978-1978
33. Emine Demircioğlu	1978-1980
34. Cihat Turgut	1979-1980
35. Cihangir Kömür	1979-1984
36. Hediye Bal	1979-1983
37. Taner Akdeniz	1980-1983
38. İrfan Üzümcü	1986-1988
39. Cihangir Kömür	1984-1995 D
40. K. İrfan Akkuş	1973 -

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Ağa Kömür
2. Cihangir Kömür
3. Nazir Kaya
4. Temcit Özdemir
5. Zafer Özdemir
6. Öznur Özdemir
7. Cengiz Avcı
8. Binali Subaşı
9. Merdali Subaşı
10. Cahit Karanfil
11. Yüksel Turgut
12. Nahit Turgut
13. Cihat Turgut
14. Ergün Turgut
15. Hayri Özel
16. Tahsin Dursun
17. Engin Dursun
18. Şinasi Gökkaya
19. Dursun Çelik
20. Kemal Çakal
21. Ergün Ulgar
22. Memduh Akkuş
23. Asim Öztürk
24. Tahsin Turhan
25. İlhan Sönmez
26. Şahpaz Sönmez
27. Kemal Sönmez
28. Adil Bayaz
29. Osman Bayaz
30. Sabri Altuntaş
31. Mükerrem Altuntaş
32. Soner Atalay
33. Fuat Üzümcü

HOCA
1. Bilal Muzak

SAĞLIK MEMURU
1. Taşkın Alüzüm

GÜMRÜK MEMURU
1. İsmet Gümüş

UZMAN ÇAVUŞ
1. Necati Akpınar

ASTSUBAYLAR
1. Nihat Akpınar
2. Şemsettin Subaşı
3. Cemal Kaynar
4. Yaşar Kaynar
5. Yılmaz Gündüz
6. Talimdar Atalay

SUBAY
1. Bahadır Özel

BANKA MEMURLARI
1. Gaip Erol
2. Ercan Çakal
3. Yavuz Dursun
4. Şener Meydan

HÂKİM
1. Fatih Çakal

ŞAİRLER
1. Bilal Muzak
2. Temcit Özdemir

MÜHENDİSLER
1. Enver Önalan (Ziraat Mh.)
2. Enver İzci (Ziraat Mh.)
3. Kemal Bayaz (Ziraat Mh.)

AVUKAT
1. Fatih Çakal

KÜTÜPHANECİ
1. Yakup Çakal

ZİRAAT TEK.
1. Servet Akpınar
2. Hafiz Önalan

POLİSLER
1. Orhan Avcı
2. İlhan Avcı
3. İlhan Gümüş
4. Enver Çetin
5. Ayhan Sönmez
6. İsmet Bayaz
7. Tamer Atalay
8. Burçin Atalay
9. Tuncer Avcı
10. Zafer Üzümcü

MUHASEBECİLER
1. Kemal Gümüş
2. Ercan Çakal

NÜFUS MÜDÜRÜ
1. Salih Kaynar

İŞ ve İŞÇİ B.K. Md.
1. Kemal Akkuş

Krd. Yrt. Kr. Md. Yrd.
1. Fevzi Önalan

ESNAFLAR
1. Nafiz Dursun
2. Seçkin Dursun
3. Galip Dönmez
4. Efraim Dönmez
5. Refik Karagöz
6. Mukim Palut
7. Remzi Akkuş
8. Fevzi Akkuş
9. Ziyeddin Palut

DUVAR USTALARI
1. Feyyaz Kurt
2. Yaşar Demirci
3. Yılmaz Özdemir
4. Şevket Akbulut
5. Hilmi Aydın
6. Memedali Özdemir

ÇİLİNGİR
1. Evsel Kalem

İNŞAATÇILAR
1. Mikail Özdemir
2. Cemal Demir
3. Hayrettin Kalem

TERZİ
1. Refik Biçici

MARANGOZLAR
1. İsrafil Çelik
2. Vehpi Balcı

PEHLİVANLAR
1. Celil Sucu
2. Asker Yavuz
3. Yahya Kaynar
4. Ahmet Muzap
5. Demir Karataş
6. Binali Cengiz
7. Hurşut Top
8. Gazi Yıldız
9. Yakup Çakal

ÇALGICILAR
1. Laçin Akbulut (Zurnacı)
2. Muhlis Akbulut (Zurnacı)
3. Fehim Uyuşmaz (Davulcu)
4. Şaho Uyuşmaz (Davulcu)

Not: Bu köye ait, Şehit ve Gaziler'e ait liste, Taşkıran Köyü sonunda yazılmıştır.

PALA

(Türkgözü Köyü'nün Mahallesidir)

Pala, Türkgözü'nün bir mahallesi,
Dokunur orada, hasırın hası,
Deredir Doğusu, göldür arkası,
Cancır'dan en iyi ezmesi vardır.

CAMİİ : 1990 tarihinde köy tarafından, yontma taş duvar ve beton örtü, sac çatılı olarak yapıldı. Daha önce bağlı oldukları Türkgözü Köy'ü camiinden yararlanmakta idiler.

OKUL : 1982 tarihinde yeri köy tarafından hibe edildi. Devlet tarafından, tek derslikli, Lojmanlı olarak, betonarme bir Okul Binası yapıldı. Daha önce Türkgözü Köy'ü İlkokulundan yararlanılmakta idi.

İÇME SUYU :
1. Gırma Çayı'ndan alınan su içilmekte idi.
2. 1974 tarihinde, Devlet tarafından, plastik boru ile Eski Pala mevkiindeki Pınardan getirilen su kullanıldı.
3. 1976 tarihinde Türkgözü Köyü'ne getirilen, İsaravul Pınarı'nın suyu bu mahalleye de verildi.

YOL : 1981 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1982 tarihinde verildi.

TELEFON : 1989 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : Önemli kaynak suları yoktur.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET :
1. Köyün Batısında Büyükgöl (Sisli Göl).
2. Köyün Kuzeyinde Kamışlı Göl (Mezarlığın gölü),
3. " " Kırantuba Gölü, adıyla tanınan üç göl var. Bu göller; Kamış, Cil Otu elde etme, yaban ördeği üreme ve yaşama yerleridir.

SULAMA KANALI : Yoktur. Ancak, toprak kanallarla göllerden alınan su ile bahçe ve tarlalar sulanmaktadır.

MADENLER :
1. KÖMÜR : Köyün Doğusundaki yamaçta, Hasan Hoca'nın tarlasının altındaki zuhurdan alınan kömürler yakılıyor.
2. BORAKS VE ELMAS : Kömürle karışık olarak ve gözle görülür durumda zuhurlar vardır.
3. GAZ : 30 yıl öncesine kadar Büyükgöl (Sisligöl)ün üzerinde yaz ve kış devamlı bir sis bulunurdu. O zamanlarda da Pala Mahallesinde çocuklar yaşamazdı. Şimdi o sis görülmez oldu ve çocuklar da yaşamaya başladı.

TARİHİ KALINTILAR :
1. ESKİ PALA HARABELERİ : Köyün Batısında, halen duvarları belli olan köy harabesidir.
2. KANAL : Pehlül Kalem'e ait ahır damının tabanından geçerek, dereye doğru uzanan bir yeraltı kanalı vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 15 Km. Doğusunda, Türkgözü Köyü'nün, göller semtinde, küçük bir düzlükte kurulmuştur. Doğusundan akan Gırma Çayı, etraftaki göller ve arazisindeki bahçelerle Cennetten bir köşe gibidir. Türkgözü Köyü'nün mahallesidir.

MAHALLE ADININ DOĞUŞU : Kıpçak Türk Dilinden olduğu sanılan bu adın ne anlama geldiği kesin olarak bi-

linmemektedir. Ancak, PALA'nın halen büyük kılıç anlamına geldiği bir gerçektir.

KURULUŞU : Şimdiki köyün yeri ormanlık olduğu için, biraz daha Batıdaki yamacın açıklarında evler yapan ilk gelen aileler, daha sonra ormanı kırarak arazi açtıktan sonra, yerleşime daha elverişli olan şimdiki köy yerine taşınmışlar.

KURUCU AİLELER

1. KOMANGİL : Ahıska - Çihel Köyünden gelmişler.
2. TAHİR OĞ ULLARI : Ahıska - Zedoban Köyü'nden gelmişler.
3. ŞAKİR AĞAGİL : Ahıska - Sığaspile Köyü'nden gelmişler.
4. KÖSELER : Ahıska - Sığaspile Köyü'nden gelmişler.
5. OCAKGİL : Acara'dan gelmişler.
6. TOSOLAR : Ahıska'dan gelmişler.

KOMANGİL

Aldıkları Soyadları
DEMİR - ÖZDEMİR

DEMİR

- Emin Ağa > ☆ Köyde
  - Aslan (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Cevri (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Bekir (Sarıçiçek Köyü'nden gelme) ☆ Köyde
      - Cemil ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Cemal, Cemender ☆ Köyde
    - Faik ☆ Köyde
      - Resik ☆ AVRUPA
      - Hüküm ☆ Köyde
      - Yafes (Polis) ☆ İSTANBUL

ÖZDEMİR

- Hürişan > ☆ Köyde
  - Nedim ☆ Köyde
    - Selver ☆ FRANSA
    - Saim (Polis) ☆ İSTANBUL
    - Yılmaz ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Mikail ☆ Köyde
    - Yasin (Gardiyan) ☆ İnegöl

TAHIR OGULLARI

Aldıkları Soyadları
DEMİRCİ

- Tahir > ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Fehmi ☆ Köyde
      - Alaattin ☆ FRANSA
      - Mecit ☆ Köyde
    - Gafur ☆ Köyde
  - Emrulah ☆ Köyde
    - Mehemmet, Temel ☆ MALATYA
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Yaşar ☆ Köyde

ŞAKİR AĞAGİL

Aldıkları Soyadları
ÇAKAL

- Şakir > ☆ Köyde
  - Muzaffer (Hoca) ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Hafiz ☆ BURSA
      - Osman, Ekrem, Kâzim ☆ Köyde

KOSELER

Aldıkları Soyadları
ÇETİN

- İbrahim > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Celil (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Şenlik (Özbaşı Köyü'nden içgüveyi) ☆ Köyde
        - İhsan (Sağlık Memuru) ☆ İSTANBUL
        - Talimdar, İsmet ☆ Köyde
    - Muhlis (Oğlu yok), Züftü (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Lütfü ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Aydın, Enver ☆ Köyde

OCAKGİL

Aldıkları Soyadları
KALEM - USANMAZ - AKBULUT - CAM

KALEM

- Pehlül > ☆ Köyde
  - Ferman ☆ Köyde
    - Nizali (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Şahmurat ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ Köyde
    - Efrail (İçgüveyi gitti) ☆ Armutveren
    - İlyas ☆ Köyde
  - Kamber (Şehit) ☆ .....

USANMAZ

- Tefo > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Şemsettin ☆ Köyde
      - Adnan ☆ İnegöl
      - Etem, Cemal, Kemal ☆ Köyde

AKBULUT

- Ocak > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Seyfi ☆ Köyde
      - Şevket ☆ Köyde
        - Behçet ☆ İSTANBUL
      - Binali ☆ Köyde
        - Kenan ☆ ANKARA
    - Mehti ☆ Köyde
      - İlimdar ☆ Köyde
        - Bülent (Öğretmen) ☆ MARDİN
    - Ahmet ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ Köyde
        - Seçkin ☆ Köyde
      - Nevzat, Turan ☆ Köyde

CAM

- Şevket (Şehit) > ☆ .....
  - Şamil ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Nurettin ☆ Köyde

TOSOLAR

Aldıkları Soyadları

KARANFİL

- Dursun > ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Temel ☆ Köyde
      - Kemal ☆ Köyde
      - Yener ☆ BURSA

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Muzaffer Çakal	Bunlar, muhtelif tarihlerde Ramazan İmamı olarak görev yapmışlardır.
2. Şamil Hoca	
3. Bilal Muzak	
4. Mehemmet Şahin	
5. Abamüslim Şahin	

ÖĞRETMEN

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Cihangir Kömür	1982 - 1995

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıl
1. Düseri Tunç	Bunlar; Mahalle, Türkgözü Köyü'ne bağlanıncaya kadar görev yapmışlardır.
2. Bedel Çakal	
3. Kadim Demirci	

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Nizali Kalem
2. Bülent Akbulut

POLİSLER
1. Saim Özdemir
2. Yafez Demir

SAĞLIK MEMURU
1. İhsan Çetin

HOCA
1. Muzaffer Çakal

GARDİYAN
1. Yasin Özdemir

ŞEHİTLER

1. Kamber Kalem	1312	İstiklâl Savaşı
2. Şevket Cam	1313	İstiklâl Savaşı

GAZİLER

1. Seyfi akbulut	1314	İstiklâl Savaşı
2. Recep Cam	1310	İstiklâl Savaşı

(Yeniköy Köyü'ne aittir.)

ŞEHİTLER

1. Hamdi Top	1310	İstiklâl Savaşı
2. İdris Ateş		Askerde Öldü
3. Mehettin Şanlı		Askerde Öldü
4. Dilaver Avcı		Askerde Öldü
5. Yüksel Şeker		Askerde Öldü
6. Turgut Vurucu		Askerde Öldü

GAZİLER

1. Memmet Coşar	1263	1878 Osmanlı-Rus H.	9. Ali Altun	1316	İstiklâl Savaşı
2. Recep (Çvş.) Çiftçi	1270	1878 Osmanlı-Rus H.	10. Münür Gündoğdu	1313	İstiklâl Savaşı
3. Aziz Altun	1313	İstiklâl Savaşı	11. Ziya Gündoğdu	1315	İstiklâl Savaşı
4. Aziz Aslan	1315	İstiklâl Savaşı	12. Süleyman Uyar	1315	İstiklâl Savaşı
5. Kadim Demir	1315	İstiklâl Savaşı	13. Bekir Çiftçi	1313	İstiklâl Savaşı
6. Kadim Topçu	1310	İstiklâl Savaşı	14. Selahattin Kaya	1930	Kore Savaşı
7. Aslan Gümüş	1311	İstiklâl Savaşı	15. Orhan Marangoz	1953	Kıbrıs Çıkarması
8. Mevlüt Kartal	1315	İstiklâl Savaşı	16. Yılmaz Ateşçi	1953	Kıbrıs Çıkarması

Savaşır Köyü'nden bir görünüm.

Söğütlükaya Köyü'nden bir görünüm.

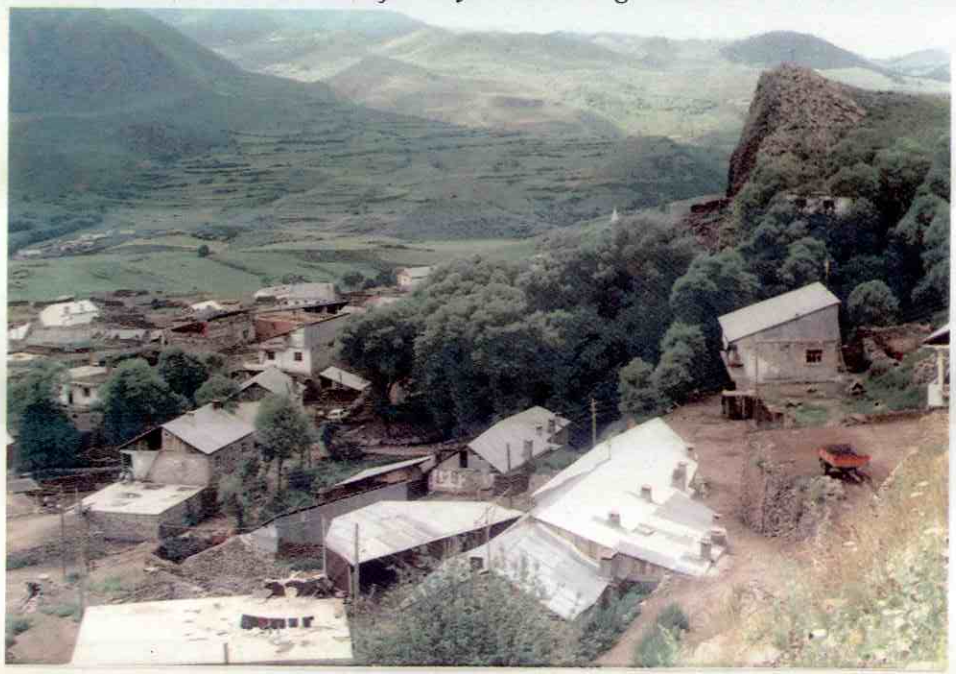

Süngülü Köyü'nden bir görünüm.

Sütoluk Köyü'nden bir görünüm.

Taşkıran Köyü'nden bir görünüm.

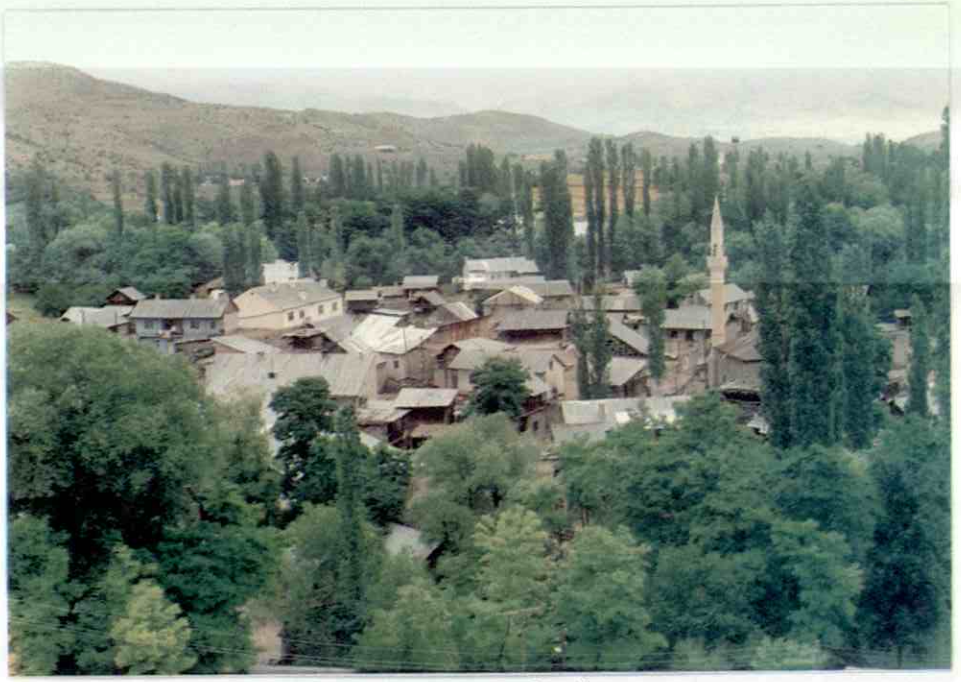

Türkgözü Köyü'nden bir görünüm.

Pala Mahallesi'nden bir görünüm.

Uğurca Köyü'nden bir görünüm.

UĞURCA (Cacun - Üliye)

Uğurca, yeniden yapıyor bahçe,
Eşyası taşınır, hep bohça bohça,
Suları akıyor, inceden hoşça,
Güneyinde meşhur deresi vardır.

CAMİİ : 1. Eskiden var olan Caminin duvarları bile sökülerek yok edilmiş.

2. Camisizliğin sıkıntısını gören halk başlarında, Öğretmen Ali Merdan Önder Beğ olmak üzere 1961 yılında Cami Yaptırma Derneği kurmuşlar. 1965 yılında Caminin kaba inşaatı bitirilmiş. 1972 yılında da eksikleri tamamlanarak bugünkü durumuna getirilmiş. Masraf tutarının 32 bin lira olduğu söylenir.

OKUL : 1. 1928'e kadar, köy hocaları, Köy Odaları'nda Kur'an talimi yaptırırlardı. 1928'den sonra açılan Halk Okulları, kış aylarında Köy Odalarında devam etmiştir. Köyde görev alan öğreticiler; Mansur Doğru ve Kadim Üstün efendilerdir.
2. 1939-40 Öğretim yılında 3 sınıflı, Eğitmenli İlkokul açıldı. 1944 yılında Okul Binası, Köy tarafından, taş duvar, ağaç çatılı olarak yapıldı. 1946 yılında da 5 sınıflı İlkokul açıldı.
3. Aynı Okul Binası 1964 yılında Devlet tarafından büyük onarıma tabi tutularak beton örtü ve sac çatı haline getirildi. Okulun uzun müddet ayakta kalması, o köyden öğretmen olan Alimerdan Önder'in gayretleriyle olmuştur.

İÇME SUYU : 1. 1850 yıllarında, Yakup Ağa önderliğinde köy tarafından, ağaç borularla, Davatur Pınar'ının suyu getirilmiş.
2. 1953 yılında Devlet - Köy işbirliğiyle Avazana Pınarı'nın suyu demir boru ile getirilerek köye akıtıldı.
3. 1968 de 1.5 luk boru ile aynı su, Devlet tarafından getirilerek, 3 yerde akıtıldı.

YOL : 1970 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1985 tarihinde verildi.

TELEFON : 1986 tarihinde verildi.

KAYNAKSULARI : 1. Avazana, 2. Soğuk Pınar en meşhur olan kaynak sularıdır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KÖY HARABESİ : Avazana mevkiindeki Alimerdan Önder'e ait tarlada, halen ocak yerleri dahi belli olan evlerden oluşan ve bu köyü oluşturan ailelerin ilkinin burada bir müddet yaşadıktan sonra köye geldiği söylenen ev harabeleri var.
2. KANAL : Karagöl mevkiindeki Hocagil'in tarlada, bir kısmı görülebilen bir yeraltı, taş duvar ve taş örtülü kanal var.
3. ZİYARET : Kurugöl mevkiindeki kime ait olduğu bilinmeyen mezar, çeşitli maksatlarla ziyaret edilmektedir.
4. MAĞARALAR : Kunziyan mevkiindeki kırmızı kayalarda, oyma küçüklü, büyüklü mağaralar vardır.
5. SANDUKA : Okulun yanında,toprağa gömülü bir sanduka, içinde de yazılı bir taş vardır.

6. MEZARLAR : Yatış yönü Batıya olan ve kime ait olduğu bilinmeyen mezarlar vardır.
7. MAHSENLER : Düzülütaş (Hudurnev) mevkiinde, Merkez hududuna yakın yerde bir mahsen vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 4 Km. Batısında, Cindağı(CazıTepesi)nin bir uzantısı olan, Sesödile Sırtları'nın Güney yamaçları, Kohucuvar (Uc) Tepesi'nin Batıya uzantısı gibi duran Van Tepesi'nin Batı yamaçları ve Hıdır Tepesi'nin Doğu yamaçlarının biribirleriyle buluştuğu ve Güneydoğuya doğru uzandığı yamaçta kurulmuştur. Köyün Güneydoğu ve Batısı tarla ve çayırlarla kaplıdır. Kuzeyi çayır ve meralarıyla, köyün yaylalarına kadar uzanır. Udabuna Çam fidanlıkları ile arazi içindeki yabani meyve ve geniş yapraklı ağaçlar köye ayrı bir güzellik kazandırmaktadır. Köyün Doğu ve Batısından iki küçük dere akar. İlçe Merkezi, Doğrular, Özbaşı, sGünlüce köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. CACUN : Kıpçak Dil kökenli olduğu sanılan bu isim, bir zaman, Cacun Karyası olarak tanınır. Sonradan bu mahalleye Cacuni Ülye (Yukarı Cacun), diğer mahalleye de, Cacuni Süfye (Aşağı Cacun) denmeye başlanmış.
2. UĞURCA adı; Köyün Batısındaki 9 köy ve mahalle yollarının bu köyden geçmesi ve her gelip gidene UĞUR dileyen yüce terbiyeye sahip olmasına izafen verilmiştir.

KÖYÜN KURULUŞU: Tarihi kalıntılara bakılırsa, burasının eski bir yerleşim yeri olduğu hemen göze çarpmaktadır. Ancak bir müddet ıssız kalarak ormanlık saha haline gelen bu yere, ilk gelen aile köyün Kuzeydoğusundaki Avazana Harebeleri'nin olduğu yere geliyor. Birgün mandaları kayıp oluyor. Ararken orman içinde, şimdiki köyün Doğusundaki çeşmenin bulunduğu sulak yerde mandalarını buluyor. Etrafıda beğenerek eve dönüp durumu anlatıyor. Oradan şimdiki köyün yerine gelip, köyün altındaki pınarın üstünde, evlerini yapıyor. Bu ilk ailenin Hane Oğulları olduğu söylenir. Daha sonra; Çapo, Kurt, Sele ve Dursun Oğulları gelip yerleşerek köyü oluşturuyorlar. Daha sonra bu ailelerden:

1. Hame Oğulları : Malatya'ya gitmişler.
2. Sele Oğulları : Konya'ya gitmişler.
3. Kurt Oğulları : Maraş İl'inin, Elbistan İlçesi'ne gitmiş ve orada POSOF adlı bir köy oluşturmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. YAKUP OĞULLARI : Ahıska - Çorçan Köyü'nden gelmişler.
2. UZUNGİLLER : Ahıska - Çorçan Köyü'nden gelmişler.
3. KAYAGİL : Ahıska - Çorçan Köyü'nden gelmişler.
4. ÇOBANGİL : Posof - Yolağzı Köyü'nden gelmişler.
5. HEMŞİNLİGİL : Artvin'den Kol Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişler.
6. HOCAGİL (Mazlum Oğulları) : Ahıska - Anhor Köyü'nden gelmişler.
7. HIDIR OĞLU : Posof - Kol Köyü'nden gelmişler.
8. TAŞÇILAR : Ahıska'dan gelmişler.
9. ŞENOLLAR (Abaz Oğulları) : Posof - Boşdere (Aşıküzeyir) Köyü'nden gelmişler.

YAKUP OĞULLARI

Aldıkları Soyadları

ÖNDER - YILDIRIM - YILMAZ

ÖNDER

- Yakup >
  - Hamit
    - Mehemmet
      - Ahmet
        - Rahim, İbrahim
      - Taştan
        - Ocak, Yücel, Fahri, Yakup, Özden
      - Dursun
        - Salih
        - Yaşar, Yazdan
      - Ali Merdan (Öğretmen)
        - Yılmaz (Maliyeci)
        - Gökay (Öğretmen)
        - Alpay (Bankacı)
        - Kubilay

Yakup >	☆ Köyde
Hamit	☆ Köyde
Mehemmet	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Rahim, İbrahim	☆ Doğanşehir
Taştan	☆ Köyde
Ocak, Yücel, Fahri, Yakup, Özden	☆ Köyde
Dursun	☆ Köyde
Salih	☆ ZONGULDAK
Yaşar, Yazdan	☆ FRANSA
Ali Merdan (Öğretmen)	☆ Köyde
Yılmaz (Maliyeci)	☆ ERZURUM
Gökay (Öğretmen)	☆ Posof
Alpay (Bankacı)	☆ Posof
Kubilay	☆ Köyde

YILDIRIM

- Yakup >
  - Yusuf
    - Aslan
      - Haydar
        - Cemil (Laborant), Kibar
        - Kemal (Şair)
        - Cemal
    - Şahi
      - Ahmet
        - Yusuf
          - Olgun
      - Ali
        - Mansur (Sonsuz)

Yakup >	☆ Köyde
Yusuf	☆ Köyde
Aslan	☆ Köyde
Haydar	☆ Köyde
Cemil (Laborant), Kibar	☆ ANKARA
Kemal (Şair)	☆ Şavşat
Cemal	☆ KARS
Şahi	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Yusuf	☆ Köyde
Olgun	☆ Köyde
Ali	☆ Köyde
Mansur (Sonsuz)	☆ Köyde

YILMAZ

- Yakup >
  - Haşim
    - Batal
      - Demirali
      - Aydın
    - Abbas
      - Şaban
    - Hürişan
      - İsrafil
        - Temel, Temindar, Alim

Yakup >	☆ Köyde
Haşim	☆ Köyde
Batal	☆ Köyde
Demirali	☆ BURSA
Aydın	☆ Eleşkirt
Abbas	☆ Köyde
Şaban	☆ MALATYA
Hürişan	☆ Köyde
İsrafil	☆ Köyde
Temel, Temindar, Alim	☆ Köyde

UZUNGİLLER

Aldıkları Soyadları

DEMİREL

- Mehemmet >
  - Ali (Demirci)
    - Celil (Demirci)
      - Zeki
      - Halis, Tecettin, Temel
    - Sebahattin, Nevzat
    - Maksut (Astsb.)
  - Miktat
    - Kerim
      - Kadir
    - İsmet
  - Polat
    - Muhittin
      - Kemal
      - Abdurrahman (Polis)
    - Nezim
      - Yavuz (İçgüveyi)

Mehemmet >	☆ Köyde
Ali (Demirci)	☆ Köyde
Celil (Demirci)	☆ Köyde
Zeki	☆ BURSA
Halis, Tecettin, Temel	☆ Köyde
Sebahattin, Nevzat	☆ BURSA
Maksut (Astsb.)	☆ İSTANBUL
Miktat	☆ Köyde
Kerim	☆ Köyde
Kadir	☆ ALMANYA
İsmet	☆ İSTANBUL
Polat	☆ Köyde
Muhittin	☆ Köyde
Kemal	☆ ALMANYA
Abdurrahman (Polis)	☆ İSTANBUL
Nezim	☆ Köyde
Yavuz (İçgüveyi)	☆ Köyde
Nuri	☆ Köyde
Binali	☆ İZMİR
Münür	☆ Köyde
Yazdan	☆ İZMİR
Müşür	☆ Köyde

KAYAGİL

Aldıkları Soyadları

ASLAN - MERT - AKYÜZ - KAYA

ASLAN

- Loman >
  - Şakir
    - Niyazi
      - Ağali, Sadık, Misbah
    - Haci
      - Nedim, Cevdet
    - Aziz
      - Nuri, Ali

Loman >	☆ Köyde
Şakir	☆ Köyde
Niyazi	☆ Köyde
Ağali, Sadık, Misbah	☆ Köyde
Haci	☆ Köyde
Nedim, Cevdet	☆ BURSA
Aziz	☆ Köyde
Nuri, Ali	☆ Eleşkirt

MERT

- Loman >
  - Murat
    - Kadim
      - Mülazim (Oğlu yok)
    - Mukaddim
      - Etem
      - Ekrem (Hoca)
    - Vezir
      - Nezir

Loman >	☆ Köyde
Murat	☆ Köyde
Kadim	☆ Köyde
Mülazim (Oğlu yok)	☆ Köyde
Mukaddim	☆ Köyde
Etem	☆ İSTANBUL
Ekrem (Hoca)	☆ Köyde
Vezir	☆ Köyde
Nezir	☆ Köyde

AKYÜZ

- Loman >
  - Aslan
    - Ahmet
      - Cengiz
        - Halim, Yücel
  - Koçi
    - Dervüş
      - Bilal
        - Yaşar

Loman >	☆ Köyde
Aslan	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Cengiz	☆ Köyde
Halim, Yücel	☆ Köyde
Koçi	☆ Köyde
Dervüş	☆ Köyde
Bilal	☆ SAMSUN
Yaşar	☆ SAMSUN

KAYA

- Loman >
  - Rüstem
    - Memmet
      - Zekeriya
        - Kenan
        - Güven
      - İsmail
        - İrfan
        - Ekrem
      - Reis
        - Yafez, Aytaç
      - Evsel (Polis)
  - Eyüp
    - Müştak
      - Gafur
        - İhsan, Bahattin

Loman >	☆ Köyde
Rüstem	☆ Köyde
Memmet	☆ Köyde
Zekeriya	☆ Köyde
Kenan	☆ BURSA
Güven	☆ Köyde
İsmail	☆ Köyde
İrfan	☆ ANKARA
Ekrem	☆ Köyde
Reis	☆ Köyde
Yafez, Aytaç	☆ Köyde
Evsel (Polis)	☆ ANKARA
Eyüp	☆ Köyde
Müştak	☆ Köyde
Gafur	☆ Köyde
İhsan, Bahattin	☆ BURSA

ÇOBANGİL

Aldıkları Soyadları

KARTAL - YÜCEL

KARTAL

- Işık >
  - Ahmet
    - Muammer (Eğitmen)
      - Hilmi (Öğretmen)
      - Necati (Esnaf)
      - Nevzat (Öğretmen)

Işık >	☆ Köyde
Ahmet	☆ Köyde
Muammer (Eğitmen)	☆ Köyde
Hilmi (Öğretmen)	☆ Kavak
Necati (Esnaf)	☆ Posof
Nevzat (Öğretmen)	☆ Posof

- Tufan (Kalaycı) ☆ Köyde
  - Yaşar, Yılmaz ☆ İSTANBUL
- Muzaffer (Kalaycı) ☆ Köyde
  - Kenan (Tekel Memuru) ☆ İnegöl
  - Cevdet (Öğretmen) ☆ İnegöl
- Yusuf ☆ Köyde
  - Laçin ☆ İSTANBUL

YÜCEL

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Kirman ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Muktesim, Asim, Paşali ☆ Köyde

HEMŞİNLİGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZER - YILDIZ - ERDEM - GÜNDÜZ BİLİCAN - DOĞRU

ÖZER

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Celali ☆ Köyde
    - Muktesim (Sonsuz), Paşali (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Asim ☆ Köyde
      - Kenan ☆ Köyde

YILDIZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Feyzullah (Hoca) ☆ Köyde
      - Hazim (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Tekin, Ercan, Yasin ☆ Köyde
      - Halim (YSE'de Tekniker) ☆ KARS

ERDEM

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Şaban ☆ Köyde
    - Taştan ☆ Köyde
      - Ferman ☆ İnegöl
      - Temel (Öğretmen) ☆ HATAY
      - Müceddin ☆ İSTANBUL
      - Fehim ☆ ANKARA

GÜNDÜZ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Aşir ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
      - Vezirali ☆ İSTANBUL
      - Talip (Ast.sb.), Memedali ☆ İSTANBUL
      - Alişan ☆ Posof

BİLİCAN

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Seyfullah ☆ Köyde
      - Kemal ☆ BELÇİKA

DOĞRU

- Aslan > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Bedel, Mustafa (Polis). Ömer ☆ BURSA
    - Salih (Banka Memuru) ☆ Posof

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

ÖZTÜRK - ÇELİK - ÖZEL - ERDEM

ÖZTÜRK

- Mustafa > ☆ Köyde
  - Hazık ☆ Köyde
    - Enver ☆ Köyde
      - Mürefettin ☆ ALMANYA
    - Selim ☆ İnegöl

ÇELİK

- İbrahim > ☆ Köyde
  - Asker ☆ Köyde
    - Efsel ☆ Köyde
      - Veysel ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ ESKİŞEHİR

ÖZEL

- İsmail > ☆ Köyde
  - Ali ☆ Köyde
    - İdris ☆ Köyde
      - İlhan, Orhan ☆ İSTANBUL
      - Atila ☆ Köyde
    - İbrahim, Abdurrahman ☆ İSTANBUL

ERDEM

- Koçi > ☆ Köyde
  - Aydın (Oğlu yok) ☆ Köyde
- Şakir > ☆ Köyde
  - Mirza ☆ Köyde
    - Kemal (Yaylaaltı Köyü'nden icgüveyi) ☆ Köyde
      - Tunar, Tuncer ☆ Köyde
- Ali > ☆ Köyde
  - Haspi ☆ Köyde
    - Hüseyin ☆ Köyde
      - İsa (Öğretmen) ☆ İnegöl
      - Yusuf (Müftü) ☆ MALATYA

HIDIR OĞLU

Aldıkları Soyadları

ÇİFTÇİ

- Durak > ☆ Köyde
  - Mukaddim ☆ Köyde
    - Ferman ☆ Köyde
      - Fahrettin (Uzm. Çvş.) ☆ BURSA
      - Ekrem, Memduh ☆ ZONGULDAK
  - Aziz ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Ağali (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Mehemmet (Öğretmen) ☆ Köyde
      - Alisultan ☆ AYDIN
      - Zihni (Öğretmen) ☆ İnegöl
    - Nezim ☆ Köyde
      - Bedel ☆ ALMANYA
      - Serdel ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ BURSA
  - Hurşut ☆ MALATYA

TAŞÇILAR

Aldıkları Soyadları

TAŞÇI

- Kemal > ☆ Köyde
  - Pehlül ☆ Köyde
    - Ahmet ☆ Köyde
      - İsmet, Yavuz ☆ Köyde

ŞENOLLAR

Aldıkları Soyadları

ŞENOL - BİLİCAN

ŞENOL

- Halil > ☆ Köyde
  - Ahmet ☆ Köyde
    - Sait ☆ Köyde
      - Veysel (Gardiyan) ☆ AYDIN

BİLİCAN

- Halil > ☆ Köyde
  - Kemal ☆ ALMANYA

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Sefil Hoca	1900 - 1920
2. Kadir Yıldız	1920 - 1935
3. Ahmet Şenol	1935 - 1950
4. İsmail Özel	1950 - 1965
5. Feyzi Yıldız	1965 - 1971
6. Ali Acar	1972 - 1973
7. Zülali Kaya	1973 - 1978
8. Abubekir Sağlam	1978 - 1979
9. Hazim Yıldız	1979 - 1981 Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rasim Sucu	1929 - 1930
2. Sabit Seyhan	1930 - 1931
3. Muammer Kartal	1940 - 1976
4. Alaattin Sucu	1945 - 1955
5. Yaşar Doğru	1955 - 1956
6. Şevket Çelik	1956 - 1961
7. Ali Merdan Önder	1961 - 1977
8. Yılmaz Bayrakdar	1972 - 1975
9. Yıldız Erdem	1975 - 1976
10. Mücevher Çolak	1975 - 1981
11. Gülay Uğurlu	1976 - 1981
12. Orhan Çolak	1978 - 1981
13. Binay Soyak	1980 - 1981
14. Muzaffer Kaya	1981 - Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Aşır Gündüz	1926 - 1930
2. Şahpaz Bozkurt	1930 - 1935
3. Mirze Eren	1935 - 1940
4. Niyazi Aslan	1940 - 1950
5. Mecit Gündüz	1950 - 1954
6. Ali Demirel	1954 - 1957
7. Şaban Yılmaz	1957 - 1960
8. Ahmet Önder	1960 - 1963
9. Ağali Aslan	1963 - 1984
10. Müşür Demirel	1984 - 1989
11. Ağali Aslan	1989 - 1992 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Ali Merdan Önder
2. Gökay Önder
3. Muammer Kartal
4. Hilmi Kartal
5. Nevzat Kartal
6. Cevdet Kartal
7. Temel Erdem
8. İsa Erdem
9. Ağali Çiftçi
10. Mehemmet Çiftçi
11. Zihni Çiftçi

HOCALAR
1. Feyzullah Yıldız
2. Ekrem Mert
3. Yusuf Erdem (Müftü)

BANKACILAR
1. Alpay Önder
2. Salih Doğru

POLİSLER
1. Abdurrahman Demirel
2. Evsel Kaya

ESNAF
1. Necati Kartal

ASSUBAYLAR
1. Talip Gümüş
2. Maksut Demirel

UZM. ÇAVUŞ
1. Fahrettin Çiftçi

MALİYECİ
1. Yılmaz Önder

EBE
1. Ülvide Önder

TEKEL MEMURU
1. Kenan Kartal

İNŞ. TEKNİSYENİ
1. Halim Yıldız (YSE)

LABORANT
1. Cemal Yıldırım

ŞAİR
1. Kemal Yıldırım

DEMİRCİLER
1. Ali Demirel
2. Celil Demirel

KALAYCILAR
1. Muzaffer Kartal
2. Tufan Kartal

ŞEHİTLER

1. Nuri Aslan : Gürcü Harbi'nde, Taşkıran Köyü'nün önünde, *Sarkene* denen tepede savaşırken; Kopuzlu Küyü'nden Mirza ile aynı anda şehit edilmişler. Mezarı, Uğurca Köyü Mezarlığı'ndadır.
2. Ragıp Oğlu Müşür : Gürcü Harbi'nde, Badele Suyu Mevkiinde savaşırken şehit olmuştur. Mezarı, Uğurca Köyü Mezarlığı'ndadır.

GAZİLER

1. Miktat Demirel	1311	İstiklâl Savaşı, Yunan Cephesi'nde, Uşak'da bacağından yaralanmıştır.
2. Kadim Mert	1312	İstiklâl Savaşı
3. Mukaddim Çiftçi	1311	İstiklâl Savaşı
4. Ali Demirel	1311	İstiklâl Savaşı
5. Ferman Erdem	1928	Kore Savaşı, 1. Tertip
6. Suat Aslan	1953	Kıbrıs Çıkarması (1. Çıkarma)

Özgürlük, öyle nazik, hayati bir çemberdir ki;
Bir başka özgürlük çemberine değdiği an,
her ikisi de yok olur!..

ULUÇAM (Varhana)

Uluçam, Çamlıca, yamacın yanı,
Görünce kaynıyor, insanın kanı,
Dünyayı almıştır, Kohep'in şanı,
Tavşan, keklik yurdu, fundası vardır.

CAMİİ : 1. 1890 tarihinde, ahşap bir Cami yapılmış.
2. 1924 tarihinde taş duvar, ağaç çatı ve Medreseli olarak yenilenmiş.
3. 1989 tarihinde, betonarme olarak yenilenen Caminin yanına birde İmamevi yapılmış. Bütün yapımlar köy tarafından olmuştur.

OKUL : 1. 1928 den 1940 yılına kadar, Köy Odaları ve Medresede Halk Okulları devam etmiş.
2. 1940 tarihinde 3 sınıflı Eğitmen Okulu açılmış ve yine Köy Odalarında tedrisat yapılmıştır.
3. 1944 yılında köy tarafından bir Okul Binası yapıldı.1945 -1946 Öğretim Yılında 5 sınıflı İlkokul açıldı.

İÇME SUYU : Önceleri köye 400 m. mesafedeki dereden alınan su kullanılırdı. 1976 tarihinde, Devlet tarafından, plastik boru ile Navat Pınarı'ndan getirilen su 4 yerde akıtıldı. Şimdi de her ev suyunu almaktadır.

YOL : 1977 -1978 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 tarihinde verildi.

TELEFON : 1986 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Navat ve Kohep Pınarları, suyu en meşhur olanlarıdır.

KAPLICA : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Köyün Kuzeyinde ufak tefek gölcükler vardır.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER : KÖMÜR : İkisular mevkiindeki su yatağında, parçalar halinde zuhurlara rastlanmaktadır. Araştırma yapılmamıştır.

FİDANLIK : Köyün Batısında çam ve yapraklı ağaçlardan oluşan güzel bir korusu vardır. Ayrıca; 1987-1989 yıllarında, NAKORSEL mevkiinde, Köy Tüzel Kişiliği'ne ait 50 Hektarlık bir fidanlama, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapıldı.

MEZARLIK : Toplu haldeki köy mezarlığı 1981 tarihinde ihata edildi.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : Köyün Doğusunda, Okul Binasına 200 m. mesafede, Kilisenin Başı denen yerdedir.
2. KANAL : Kâzım Demir'in evleri ile Kilise arasındaki kısmı belli olan, bir yeraltı kanalı vardır.
3. KUYU : Mezarlık mevkiindeki, Nihat Güngör'ün tarlasında, ağzı, tahminen 75 m^2 ve çok derin bir kuyu var. Bu kuyu, bir tünele bağlı ve bu tünel, Doğuya doğru uzanıyor. Kuyunun etrafı yumuşak toprakla doludur.Kazılınca masat taşı ve bazı kil kaplar çıktığı söylenir.
4. MAĞARA : Köyün Doğusunda, merkez yolunun altındaki mer'ada Hazim Çetin'in tarlasının Kuzeyinde, tahminen 150 m^2 alanlı ve üzerine çıkabilmek için taş merdiveni bulunan bir mağaradır.

5. HARABELER : a) Kamlep, b)Velet, c) Küçük Çayır Köy Harabeleri, d) Beğin Sarayı Harabesi; Köyün Batısında, Hazim Çetin'e ait tarla ve çayırda *temel* taşları ve tahıil kuyuları duruyor. Buradaki Beğin bu sarayını, Hamşi Beğleri yaktırmış. Sarayın sahıpleri bu olay üzerine köyün içinde evler yapmak zorunda kalmışlar.
6. KİREMİT BORULU SU KANALI : Gogoçala - Bultiyan istikametinde devam eden tepelere giden kiremit boru döşeli kanal vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 11 Km. Batısında, Kançiyan Dağı'nın bir uzantısı durumunda olan Nakosar sırtlarının Güneye uzanan dik yamacındakı, yer yer oluşmuş küçük düzlüklerden oluşan Güneye doğru uzanarak, Kol Çayına kavuşan yamaçta kurulmuştur. Köyün Batısındaki kaya ve kayadan başlayarak kuzeye uzanan Çam ve geniş yapraklı ağaç ormanı ile Nakorsal mevkiinde oluşturulan çam fidanlığı, ayrıca arazideki yabani meyve ağaçları, fındalıkları ile doyumsuz bir güzellik sergilemektedir. Kohep'ten başlıyarak, Güneyde Kol Çayı'na ulaşan bir de deresi vardır. Ureme'de yaylaları bulunan köy; Akballı, Boşdere, Arılı, Demirdöven Köyleri ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. VARHANA : "Orada ev var" sözcüklerinin birarada ifadesi zamanla şekil değiştirerek, "Var" Hana (Hana Var) derken Varhana şeklinde konuşula gelmiş.
2. ULUÇAM: Köyün Batısındaki ve Nakosar'daki tek tük kalmış yaşlı çam ağaçlarına izafen konulmuş addır.

KÖYÜN KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa, burası çok eski uygarlıklara mekan olmuş bir yer olduğunu anlamamak mümkün değil. Ancak; Bir zaman ıssız kalarak orman haline gelen buraya, tahminen önce Beğler gelerek eski saray yerine yerleşmişler. Daha sonra diğer aileler gelerek ormanı kırmış ev ve arazi yapmışlar. Beğlerin evleri de yakılınca, onlar da köy içine gelmişler. Köyün kuruluşu bu söylentilere dayanmaktadır.

KURUCU AİLELER

1. LEVENTLER : Acara - Batum'dan gelmişler.
2. ŞAHİGİL : Posof - Özbaşı Köyü'nden gelmişler.
3. ŞERİFGİL : Ahıska - Lelvan Köyü'nden, Ureme'deki Yurtlara, oradan da bu Köye gelmişler.
4. CANOLAR : Ahıska - Edigön Köyü'nden, Ureme'deki Yurtlara, oradan da bu Köye gelmişler.
5. AĞAGİL : Ahıska - Edigön Köyü'nden gelmişler.
6. DARBAZLAR : Ahıska - Vale Köyü'nden gelmişler.
7. HOCAGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.
8. KOÇOGİL : Ahıska - Pulete Köyü'nden gelmişler.

LEVENTLER

Aldıkları Soyadları
AKYÜZ - ÇİFTÇİ - ÖZDAMAR - ÇETİNKAYA

AKYÜZ

- Hüsen > ☆ Köyde
  - Cevri ☆ Köyde
    - Laçin ☆ Köyde
      - Şemsettin ☆ Köyde
        - Musa, Ali ☆ BURSA
    - Asker ☆ Köyde
      - Enver ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - İsmet ☆ İSTANBUL

ÇİFTÇİ

- İskender > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Koçi, Gafur ☆ Selim/KARS
    - Kasım ☆ İZMİR
- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Mirza, Vezir ☆ BURSA
  - Latif, Karabey ☆ Köyde
  - Battal ☆ Köyde
    - Dilaver, Melik ☆ KIBRIS
    - Orhan ☆ Köyde

ÖZDAMAR

- Kâmil > ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Mustafa (Usta) ☆ Köyde
      - Eflatun ☆ Köyde
      - Alaattin (Öğretmen) ☆ KAYSERİ
      - Nurettin (YSE) ☆ TRABZON
      - Fahrettin ☆ İnegöl
      - Çelik (Öğretmen) ☆ İZMİT
      - Ali (Gardiyan) ☆ BURSA

ÇETİNKAYA

- Mahmut > ☆ Köyde
  - Aslan, Osman ☆ ARDAHAN

ŞAHİGİL

Aldıkları Soyadları

YILDIZ - ÖDEN

YILDIZ

- Eşref > ☆ Köyde
  - Akif ☆ Köyde
    - Dursunali ☆ Selim/KARS
  - Mürsel ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Cengiz ☆ İSTANBUL
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Atanur ☆ İSTANBUL

ÖDEN

- Şehri > ☆ Köyde
  - Kadim ☆ Köyde
    - Mukim ☆ BURSA

ŞERİFGİL

Aldıkları Soyadları

YILDIRIM - ÖNER - DEMİR - YAZICI

YILDIRIM

- Hidayet > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Şahpender ☆ ALMANYA
    - İsmet ☆ İnegöl
  - Celil ☆ BURSA

ÖNER

- Hidayet > ☆ Köyde
  - Memedali ☆ Köyde
    - Kadim, Müşür, Nedim ☆ İSTANBUL

DEMİR

- Hidayet > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Kâzim, Mehtiali ☆ BURSA
  - Murat ☆ Köyde
    - Beşir ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ İSTANBUL
    - Nusrettin ☆ ARDAHAN

YAZICI

- Şahismail > ☆ Köyde
  - Cafer (Eğitmen) ☆ Köyde
    - Paşali, Nevzat ☆ BURSA

CANOLAR

Aldıkları Soyadları

GÜNGÖR - EREN - GÜNDÜZ

GÜNGÖR

- Cano > ☆ Köyde
  - Gülahmet ☆ Köyde
    - Pehlül ☆ Köyde
      - Teyfur ☆ Köyde
        - Ekrem ☆ KARS
        - Efsel ☆ İnegöl
      - Faik ☆ Köyde
        - Nihat ☆ Köyde
    - Cevri ☆ Köyde
      - Binali ☆ ZONGULDAK

EREN

- Cano > ☆ Köyde
  - Gülahmet ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Şahmurat ☆ Köyde
        - Dursunali ☆ Köyde

GÜNDÜZ

- Cano > ☆ Köyde
  - Gülahmet ☆ Köyde
    - Zabit ☆ Köyde
      - Ridvan ☆ Köyde
        - Muhibbi ☆ Köyde
        - Muhittin ☆ HOLLANDA
      - Gafur ☆ Köyde
        - Hükümdar ☆ Köyde
        - Fehmi ☆ BURSA
        - İsmail ☆ İSTANBUL
    - Kara ☆ ARDAHAN

AĞGİL (Beğler)

Aldıkları Soyadları

ÇETİN - AYDEMİR

ÇETİN

- İzzet (Beğ) > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Rüştü ☆ Köyde
      - Mülazim ☆ Köyde
        - Hazim ☆ Köyde
          - Metin, Harun, Güven ☆ Köyde
        - Kâzim ☆ ALMANYA
        - Mevlüt (Mübaşir) ☆ YALOVA
      - Nazir ☆ Köyde
        - Yaşar, Köşeli ☆ BURSA
      - Fikri ☆ Selim/KARS

AYDEMİR

- İzzet (Beğ) > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - İskender ☆ Köyde
      - Yunus ☆ Köyde
        - Zülali ☆ BURSA
        - Merdali ☆ Köyde
          - Gürsel, Zeki, Necdet ☆ İZMİR
          - Köksal ☆ ZONGULDAK

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

ŞENTÜRK - KAYA

ŞENTÜRK

- Mahmut (Hoca) > ☆ Köyde
  - Necip ☆ Köyde
    - Mansur, Hilmi ☆ İSTANBUL
    - Asim ☆ ADIYAMAN
  - Şevket ☆ Köyde
    - Hamit, Şerafettin ☆ İSTANBUL
    - Temindar, Memduh ☆ Köyde
- Murat (Hoca - 1878'de muhacir) > ☆ Alaca/ÇORUM

KAYA

- Abdullah > ☆ Köyde
  - Turan ☆ Köyde
    - Bekir ☆ Köyde
      - Zeki, Beşir ☆ Köyde
      - Zikri, Yazdan, Yalçın ☆ ALMANYA
    - Osman ☆ BURSA

DARBAZLAR

Aldıkları Soyadları

YÜCEL - TEKİN - ÖZALP - CENGİZ

YÜCEL

- Emin > ☆ Köyde
  - Kamber ☆ Köyde
    - Şevki, Abbas ☆ Köyde
    - Şahpaz ☆ BURSA

TEKİN

• Ali >	☆ Köyde
├ Hakki	☆ Köyde
└ Binali, Mihrali	☆ ARDAHAN
├ Kibar	☆ Köyde
└ Casim, Rasim	☆ BURSA
├ Zihni	☆ Köyde
└ Fehmi	☆ Köyde
└ Kirman	☆ Köyde
├ Feramuz	☆ İSTANBUL
├ Nedim	☆ Köyde
└ Necati	☆ Köyde
└ Nacdet	☆ Köyde

ÖZALP

• Eyip >	☆ Köyde
└ Nuri	☆ Köyde
├ Nurettin, Gazi	☆ Köyde
└ Altun	☆ ESKİŞEHİR

CENGİZ

• Ali >	☆ Köyde
└ Niyazi, Feramuz	☆ BURSA

KOÇOGİL

Aldıkları Soyadları

KARADENİZ

• Aziz >	☆ Köyde
├ Nuri	☆ Köyde
├ Asker	☆ BURSA
└ Mikail	☆ ANKARA
└ Kerim	☆ Köyde
└ Selim	☆ Köyde
└ Halim	☆ Köyde
• Bilal >	☆ Köyde
├ Hamdi	☆ Köyde
└ Mehti	☆ Köyde
└ Rahim	☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Eşref Hoca (Arılı'dan)	1915 - 1920
2. Şükrü Hoca (Arılı'dan)	1920 - 1930
3. Celali Hoca (Arılı'dan)	1930 - 1940
4. Taştan Hoca (Arılı'dan)	1940 - 1950
5. Vahiyettin Bilgili	1950 - 1955
6. Sıddık Hoca (Boşdere'den)	1955 - 1965
7. İsmail Hoca (Akballı'dan)	1965 - 1970
8. Hilmi Çankaya	1970 - 1976
9. Enver Yıldız	1976 - 1980
10. Paşali Hoca (Gürarmut'dan)	1980 - 1985
11. Reis Polat	1985 - 1990
12. Baki Aktaş	1990 - 1992
13. Turan Akdemir	1992 - Devam

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Cafer Yazıcı	1941 - 1946
2. Memet Önder	1946 - 1957
3. Rahim Kahveci	1957 - 1958
4. Süleyman Özdemir	1958 - 1965
5. Kibar Güngör	1965 - 1968
6. Güner Özmen	1968 - 1971
7. Rıza Yıldız	1971 - 1974
8. Şadi Vurucu	1974 - 1978
9. Mevlüt Çavuş	1978 - 1981
10. Sabri Sönmez	1981 - 1984
11. Osman Delici	1984 - 1985
12. Selahattin Sarı	1985 - 1987
13. Ali Şahin	1987 - 1991
14. Ekrem Çetin	1991 - 1994
15. Bülent Akbulut	1994 - 1995
16. Y. İsmail Serdar	1995 - 1996 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Şehri Öden	1923 - 1928
2. Akif Yıldız	1928 - 1932
3. Yunus Aydemir	1932 - 1936
4. Mülazim Çetin	1936 - 1940
5. Nazir Çetin	1940 - 1950
6. Efsel Güngör	1950 - 1963
7. Merdali Aydemir	1963 - 1968
8. Hazim Çetin	1968 - 1992
9. Zeki Kaya	1992 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER
1. Alaattin Özdamar
2. Çelik Özdamar
3. Cafer Yazıcı

HOCALAR
1. Mahmut Şentürk
2. Murat Şentürk

GAZİLER

1. Pehlül Çavuş		1877 tarihinde, komutanın emrine rağmen; Asmakonak Köylü, Molla Oğlu Mahmut Çavuş'un da desteği ile Kars'ta düşmanı bozguna uğratan adamdır.
2. Faik Güngör	1310	Gürcü Harbi ve İstiklâl Savaşı
3. Binali Güngör	1310	Gürcü Harbi ve İstiklâl Savaşı
4. Aslan Eren	1312	Kars Savaşı'nda, top mermisini, düşman topunun namlusundan geçiren asker.
5. Mahmut Demir	1315	Gürcü Harbi ve İstiklâl Savaşı
6. Abbas Yücel	1928	Kore Harbi
7. İmdat Eren	1953	Kıbrıs Çıkarması
8. Melikşah Çiftçi	1953	Kıbrıs Çıkarması

MÜBAŞİR
1. Mevlüt Çetin

GARDİYAN
1. Ali Özdamar

YSE'de MEMUR
1. Nurettin Özdamar

MARANGOZ
1. Mustafa Özdamar

ŞAİR
1. Abbas Efendi

LOKANTACI
1. Enver Akyüz

YAYLAALTI (Satlel)

Yaylaaltı denir, yayladır gerçek,
Yamacı kaplayan, Kayın'ı gökçek,
Suyu sanki billur, etrafı çiçek,
Hastaya can veren, havası vardır.

CAMİİ : 1948 -1950 yıllarında, Köy tarafından, yontma taş duvarlı, ahşap örtü ve sac çatılı olarak yapıldı. 1990 yılında da taş minare yapıldı.

OKUL :
1. 1928 -1940 yılları arasında Köy Odaları'nda, Halk Okulları devam etmiş.
2. 1940 yıllarında Eğitmenli Okul açılmış ve Köy Odaları'nda tedrisat yapılmıştır. (Müştak Avcı, Musa Hazır, Hüsen Kışhan'ın Odaları Okul olarak kullanılmıştır.)
3. 1944-1945 Yıllarında köy tarafından taş duvar, ağaç çatılı 10 x 20 m. ebatlı bir Okul Binası yapıldı. 1947 yılında 5 sınıflı İlkokul açıldı.
4. 1978 tarihinde, eski Okul Binasının yerinde, Devlet yeniden betonarme Okul ve Lojman yaptı.

İÇME SUYU :
1. 1918 yılında ağaç borularıyla, Bendin Pınarı getirilmiş. Bu getirilen su ile etraftaki küçük kaynak suları kullanılmış.
2. 1954 yılında Devlet-Köy işbirliği ile 1 parmak demir boru ile aynı su getirildi.
3. 1972 yılında, Devlet tarafından 1.5 parmak demir boru ile Bent, Çukçuko adlı iki pınarın suyu ile Zuka Pınarı'nıda katarak getirilen su köye akıtıldı.
4. 1978-1980 yıllarında, Devlet tarafından, 100 lük plastik boru ile Gırma Deresindeki bir kaynaktan alınan suyun kanal ve boru döşemesi tamamlandı. Ancak, köye akıtılamadığı için, su yaylalarda akıyor.

YOL : 1975 Yılında yapıldı. İlk yol açımı 1968 de Gurup Köy Derneği - Devlet işbirliği ile yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1981 tarihinde verildi. İlk sorumlu Halim Çoban'dır.

KAYNAK SULARI : Halen köye gelen sular haricinde : Kürünün Suyu, Becvenin Pınarı, Karapınar, Taşlı Pınar, Paşa Pınarı gibi meşhur kaynak suları vardır.

KAPLICALAR : Ufak Kayınlık mevkiinde, Çobanoğulları'nın çayırında eskiden etrafın gelip, Romatizma ve kaşıntılar için yararlandığı bir Çermik varmış.Sonradan, çayır sahibinin civa dökerek kaynağını dağıttığını söylerler. Halen Çermiğin kuyusu (2 m derinliğinde) duruyor.

GÖL VE GÖLET : Yaylalar mevkiinde ufak tefek gölcükler vardır.

KÜRÜN (Yalak) : Paşapınarı, Yaylanın Suyu, Sarıçayır, Karapınar, Kürünün Suyu, Çevirme, Kanlıpınar ve Köyün Suyu'na birer Kürün (Hayvan yalağı) yapıldı.

SULAMA SUYU : Yoktur.

MADENLER :
1. BOYA ÇAMURU : Köyün Batısındaki Aşağı Koruluk'ta, Abazagil'in Çayır'da mavımtrak bir çamur var. Bu çamurla boyanan yünlüler ; Hiç solmayan siyaha boyanmış olur. Ayrıca çevrede; Taş ve kayalar şeklinde siyah mermer türünden taş var. Çakmak taşı olarak kullanılır.

TARİHİ KALINTILAR :
1. KİLİSE : Müştak Avcı'nın harmanı ile İznullah Kasap'ın evlerinin yerinde bir kilise vardı. Ortadan kaldırıldı. Temel taşlarına rastlanmaktadır.
2. GORHANA : Kilisenin Doğusunudaki evlerin tabanındadır.
3. ESKİ CAMİ : Eflatun Yılmazı'ın mereğinin yerindedir.

4. KANAL : Refik Demir'e ait samanlık ve Kurban Çakıcı'nın kapısının önünden geçen, bir yeraltı kanalı var. Aynı kanalın; Çevirme'deki Kahriman Kurban'ın tarlasının Doğu tumbunda, Haci Merdali Bayraktaroğlu'nun evlerinin Kuzeyinde kanalın bazı kısımlarına rastlanmaktadır.
5. HARABELER : a) Köyün Güneydoğusunda,Zinoban Köy Harabesi, b)Köyün Güneydoğusunda Büyük Tump Köy Harabesi, c) Köyün Kuzeyinde Pegler evden oluşan harabeler. d) Yayla mevkiinde; Göller ve Lager Köy Harabeleri, e) Lager'in Kuzeyinde, Gürcistan hududunun, 500 m. kadar içerilerinde, Eski Şehir adlı bir Şehir Harabesi vardır.
6. MEZARLAR : a) Yaylalar mevkiinde, Kürtyatağı denen yerin Gürcistan hududuna yakın kesiminde (Garip veya Arap Mezarları adlı) kime ait olduğu kesin olarak bilinmeyen mezarlar var. Köye ait, 3 mezarlığın etrafları taş duvarla çevrilidir.
7. KANLIPINAR; Omar Oğlu'nun, oğlu çayır biçerken, bu pınardan yorgun yorgun biraz fazla su içer ve ölür. Bu olaydan sonra, pınarın adı; Kanlıpınar olarak kalır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 19 Km. Kuzeyinde, Zambur, Büyük Dağ ve Kalem Dağı(Kokola) ile yamaçlarının birleşerek, Güneydoğuya doğru uzanan, yer yer ufak düzlüklerden oluşan yamaçta kurulmuştur. İlçenin rakımı en yüksek olan köylerinden birisidir. Arazisinin içinde, Mangala Deresi denen küçük bir dere geçerek, Gırma Çayı'na ulaşır. Köyün Kuzey ve batısını; Beyaz kayın, fındık, kavak gibi geniş yapraklı ağaçlardan oluşan meşeler çevirmiştir. Gerek bu meşeler,gerek arazisi içindeki, yabani meyve ağaçlarıyla, diğer geniş yapraklı ağaçlar; Tahminen, 1700 rakımlı bu köye, yükseklerde kurulmuş bir park görünüm ve güzelliğini vermektedir. Yaylaları, köy arazisinin Kuzey kesimi ile Gürcistan hududunun arasındadır. Köy: Erim, Gönülaçan,Sarıçiçek Köyleri ve Gürcistan ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU :
1. ZİNİBAN : Kıpçakça olan bu ad birçok tarihi kayıtlarda geçen, fakat, bugün için bir anlam verilemeyen en eski adıdır. Harabeleri, aynı adla anılan mevkidedir. Bir mahalleside şimdiki köy yerinde olduğu sanılmaktadır.
2. SATLEL : El, eli ekleri alışına bakılırsa Kıpçakça olan bu adın anlamını da bilemiyoruz.
3. YAYLAALTI : Köy arazisinin, yaylalarla hudutlu olmasına izafen verilmiş bir addır.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılara bakılırsa çok eski zamanlardan beri yerleşim yeri olan bu köy, bir zaman ıssız kalmış. İlk gelen Çobanoğlu ailesi, Azgur'dan geldiği zaman; Etrafı ormanla kaplı, harebelerin olduğu yerde de (İsrafil Kaya'nın evinin önündeki) pınar'ı görünce buraya yerleşmiş. Çok fazla koyun beslermiş. Birgün koyunun içinde bir alaca domuz gören Omaroğlu demiş ki; Artık Çobanoğlu'na ulaşılmaz. Bir domuzu eksikti, onun da alacası koyunuyla gelmiş. Omaroğlu arazisini Hazıroğlu denen, Günlüce'den gelen adamına bırakarak köyden gitmiş. Burada bir köy oluştuğunu gören diğer aileler de peyder pey gelerek bugünkü köyü kurmuş, çam ormanlarını kırarak tarla, çayır yapmışlar.

KURUCU AİLELER

1. BAYRAKTAROĞLU (Molla Emingil) : Ahıska - Uravel Bölgesi, Pikrol Köyü'nden gelmişler.
2. PALAZOĞLU : Ahıska - Goders Köyü'nden gelmişler.
3. ÇOBANOĞLU (Hallezeler) : Azgur'dan gelmişler. (ilk gelen aile)
4. COŞOGİL : Ahıska - İncgola Köyü'nden gelmişler.
5. TAZARLİGİL : Ahıska - Tazar Köyü'nden, Gönülaçan Köyü'ne, oradan da, bu köye, Bayraktaroğuları'nın dedesinin daveti üzerine gelmişler.

6. KARSLIGİL (Cumi ve Beşir Dedegil) : Kars'tan gelmişler.

7. BİLAL HOCAGİL : Ahıska'nın - Karatuban köyünden gelmişler.

8. KAŞEGİL : Ahıska - Marel Köyü'nden, Karatuban Köyü'ne, oradan, İriçala Köyü'ne, oardan da bu köye gelmişler.

9. DAVULCİGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler.

10. HAZIRGİL : Posof - Günlüce Köyü'nden, Omaroğlu Ağa'ya oğulluk olarak gelen, Hasan ve Hurşut Dedeler'in babası; Omaroğlu'nun bıraktığı araziye sahip olarak köye yerleşmiş.

11. ABAZAGİL : Abazistan'dan, Ahıska'nın Çençla Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişler.

12. KOÇİGİL : Ahıska - Karatuban Köyü'nden gelmişler. (Koçi Dede'nin babası, Palazoğlu'nun bir kızına içgüveyi olarak gelmiş.)

13. KAYA DEDEGİL : Ahıska - Çençla Köyü'nden gelmişler.

14. YENGEGİL (Kara İbogil) BAYRAKTARGİL : Ahıska - Çençla Köyü'nden gelmişler.

15. MOLLA REHİMGİL : Ahıska - Çençle Köyü'nden gelmişler.

BAYRAKTAROĞLU

Aldıkları Soyadları

BAYRAKTAR - BAYRAKTAROĞLU - ERDOĞAN
KARTAL - KORKMAZ - GÜRLER
AYDIN - TÜTER

BAYRAKTAR

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hasret (Şehit - Bayraktar) ☆ .....
        - Aslan ☆ Köyde
          - Abdülaziz ☆ Digor
            - Emrullah ☆ Digor
            - Abdurrahman, İlimşah ☆ İZMİT
          - Nezir ☆ Digor
            - Enser ☆ İZMİT

BAYRAKTAROĞLU

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hasret (Şehit) ☆ .....
        - Hamdi (Sınıkçı) ☆ Köyde
          - Merdali (Sınıkçı) ☆ Köyde
            - Rasim (Terzi) ☆ Köyde
              - İhsan (Bankacı) ☆ BURSA
              - İlhan (Öğretmen) ☆ BİLECİK
            - Fehmi (Öğretmen) ☆ İZMİR
              - Rahmi (Öğretmen) ☆ İZMİR
              - Ruhi (Veteriner) ☆ İZMİR
            - Hilmi (Öğretmen) ☆ Köyde
              - İnan (Öğretmen) ☆ ANKARA
          - Rızali (Eğitmen) ☆ Köyde
            - Fevzi (Öğretmen) ☆ Köyde
              - Faruk (Orm. Müh.) ☆ ARTVİN
              - Olgun (Zir. Müh.) ☆ ARTVİN
              - Taner (Dr.) ☆ İSTANBUL
              - Nazmi (Öğretmen) ☆ ARTVİN
            - Nafiz ☆ ALMANYA
            - Onur, Öner ☆ ALMANYA
          - Mihrali (Nalbant) ☆ Köyde
            - Necmi, Yahya ☆ Köyde
            - Lütfü (Banka Memuru) ☆ Selim/KARS
            - Zeki (Banka Memuru) ☆ Posof

ERDOĞAN

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hasret (Şehit) ☆ .....
        - Kadir ☆ Köyde
          - Teyfik ☆ Köyde
          - Osman, Mustafa ☆ Selim/KARS
          - Efrail (Gümrük Muh. Mem.) ☆ MERSİN
      - Hamit ☆ Köyde
        - Hakkı ☆ Köyde
          - Fazli ☆ Köyde
            - Mükerrem ☆ Köyde
              - Öztürk, Sinan, Resul ☆ Köyde
          - Yusuf ☆ Köyde
            - Cahit (Polis) ☆ BALIKESİR
            - Cemil ☆ ESKİŞEHİR

KARTAL

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hasret (Şehit) ☆ .....
        - Şavki ☆ Köyde
          - Seheddin ☆ ANKARA
            - Cengiz, Zekeriya ☆ ANKARA
            - Önder, Haydar ☆ ANKARA
          - Alaaddin ☆ ANKARA
            - Nezir, Fazil ☆ ANKARA
        - Rezak (İçgüveyi olarak gitmiş) ☆ Huro/Ahıska
          - Nedim, Kadim ☆ Huro/Ahıska

KORKMAZ

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hasret (Şehit) ☆ .....
        - Osman (Dayısı Yusuf Hoca'ya oğulluk) ☆ Doğanşehir
          - Kadir ☆ Doğanşehir
            - Vehbi ☆ Doğanşehir
              - Vefai (Özürlü) ☆ Doğanşehir
              - Turan, Salih ☆ Doğanşehir
          - Haciali (Hafız) ☆ Doğanşehir
            - Vahap (Muhasip) ☆ Osmaniye
          - Hasan ☆ Doğanşehir
            - Nebi (Marangoz), Vahap ☆ Doğanşehir
          - Faik ☆ Doğanşehir
            - Osman (Şoför) ☆ Doğanşehir
          - Hüseyin ☆ Doğanşehir
            - Yaşar ☆ Doğanşehir
          - Nesehiye (Kızı) ☆ MALATYA
            - Necati Kutlu ☆ MALATYA
            - Şahbettin ☆ Doğanşehir

GÜRLER

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hamit ☆ Köyde
        - Şakir (Hoca) ☆ Köyde
          - Muhittin ☆ Köyde
            - Nurettin (Terzi) ☆ ALMANYA
              - Yaşar, Tevhit ☆ ALMANYA
            - Nevrettin ☆ ALMANYA
          - Mülazim ☆ Köyde
            - Şerafettin ☆ Köyde
              - Ergün ☆ BELÇİKA
            - İbrahim, Sebahattin ☆ İnegöl
          - Kibar ☆ Köyde
            - Ziya ☆ ALMANYA
              - Hakan ☆ ALMANYA
              - Akın ☆ ANKARA
            - Mikail ☆ ZONGULDAK
            - Alizar ☆ ANKARA
            - Memet ☆ Köyde

AYDIN

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hamit ☆ Köyde
        - Şükrü ☆ Köyde
          - Binali ☆ ANKARA
            - Gülali (Öğretmen) ☆ ANKARA
            - Koçali, İsabali, Nizamettin ☆ ANKARA
            - Yılmaz (Öğretmen) ☆ ANKARA
          - Celali ☆ BURSA
            - Gülğani ☆ HOLLANDA
              - Yaşar ☆ HOLLANDA
            - Cemal ☆ HOLLANDA
          - Zülali ☆ Kayınlı
            - Mansur ☆ BURSA

TÜTER

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Emin (Hoca) ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Hamit ☆ Köyde
        - Cevri ☆ Köyde
          - Hazık ☆ ARDAHAN
          - Memmet (Pehlivan) ☆ Köyde
          - Ahmet ☆ Köyde
            - Şahismail ☆ BURSA
            - Gencer ☆ Köyde
          - Abdullah ☆ BURSA
            - Bahaddin, Tuncer, Önder ☆ BURSA
          - Memmet ☆ Köyde

PALAZOĞLU

Aldıkları Soyadları

BİLİCİ - DEMİR - EKMEKÇİ

BİLİCİ

- Şaban (Usta) > ☆ Köyde
  - Hamdi ☆ Köyde
    - Bedir, Merdin, Laçin ☆ BURSA
    - Ahmet ☆ ESKİŞEHİR

DEMİR

- Şaban (Usta) > ☆ Köyde
  - Faik ☆ Köyde
    - Düseri (Berber) ☆ Posof
      - Yaşar, Davut (Öğretmen) ☆ ANKARA
    - Züferi ☆ ESKİŞEHİR
      - İhsan, Tahsin ☆ ESKİŞEHİR
  - Ellez ☆ Köyde
    - Kaya ☆ İSKENDERUN
    - İskender ☆ İZMİR
  - Refik (Usta) ☆ Köyde
    - Enver (Terzi) ☆ İZMİR
      - Emirşah, Osman, Naim ☆ İZMİR
    - Esfendi (Marangoz) ☆ KARS

EKMEKÇİ

- Şaban (Usta) > ☆ Köyde
  - Şamil ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Köyde
      - Rasim ☆ Z. Ereğli
      - Gülmemmet ☆ Z. Ereğli
    - Şemset ☆ Digor
    - Şedimen ☆ SİVAS

ÇOBANOĞLU

Aldıkları Soyadları

ÇOBAN

- İsmail > ☆ Köyde
  - Habip (Hoca) ☆ Köyde
    - Memedali (Hoca - Sonsuz) ☆ ANKARA
    - Fetali (Hoca) ☆ ANKARA
      - Abdülnafiz, Akif, Abdurrahman ☆ ANKARA
      - Zekeriya (Öğretmen), Tufan (Polis) ☆ ANKARA
  - Mehti (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Kabil ☆ Köyde
    - Alişan ☆ Köyde
      - Halim, Turgut, Seyful ☆ Köyde
    - Hürişan ☆ Köyde
      - Mülazim ☆ BELÇİKA
        - Niyazi ☆ BURSA
  - Ebil ☆ Digor
    - Hüsen, Alaattin, Osman ☆ İZMİT

COŞOLAR

Aldıkları Soyadları

ÇELİK

- İsmail > ☆ Köyde
  - Coşkun ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Şirin ☆ Köyde
        - Şahanali, Fezali, Nizali ☆ BURSA
      - Üzeyir (Taş Ustası) ☆ Köyde
        - Salih ☆ Köyde
        - Özcan ☆ ESKİŞEHİR
    - Nedim ☆ Digor
    - Mukaddim ☆ Köyde
    - Şahpender (Taş Ustası), Şahmurat ☆ Köyde
    - Hüsnü, Şakir ☆ HOLLANDA
  - Çaçan (Ali), Molla Rehim 1879'da gitmişler ☆ AMASYA
  - Memet ve Balaban 1879'da gitmişler ☆ AMASYA

TAZARLİGİL

Aldıkları Soyadları

MARANGOZ - ÇAKICI

MARANGOZ

- İsmail (Marangoz) > ☆ Köyde
  - Altun (Marangoz) ☆ Köyde
    - Binali (Marangoz) ☆ Bulanık
      - Aliyar, Mükerrem, Cemil ☆ İZMİR
      - Miliyar, Ekrem ☆ Bulanık
    - Haşim ☆ İZMİR
      - İsmail ☆ İZMİR
    - Hulusi ☆ Köyde
  - Aslan (Oğlu yok) ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Mürşüt ☆ Köyde
      - Halis, Aydemir ☆ Köyde
      - Mecit ☆ İZMİR
      - Tekcit, Zakir ☆ BELÇİKA
    - Sümmani ☆ İnegöl
      - Dursun, Durmuş ☆ İnegöl
    - Gülali ☆ İnegöl
      - Zülali ☆ İnegöl
      - Köksal ☆ Z. Ereğli

ÇAKICI

- Sefer (Demirci) > ☆ Köyde
  - Hasan (Nalbant) ☆ Köyde
    - Kamber (Oğlu yok) ☆ İnegöl
      - Şahvelet (Oğulluğu) ☆ İnegöl
        - Zarafettin, Alibey, Ağabey ☆ BELÇİKA
    - Abdulkadir ☆ Köyde
      - Yasin (Öğretmen), Ayhan ☆ İZMİT
      - Tasin (Özürlü) ☆ KARS
    - Mürsel ☆ Köyde
      - Kurban ☆ Köyde
        - Neşedi ☆ Köyde
        - Hafiz, Cengiz ☆ ZONGULDAK
  - Murat ☆ Köyde
    - Dursun (Sonsuz) ☆ Köyde

KARSLIGİL

Aldıkları Soyadları

KARATAŞ - PARLAK - ERGEZER
KURTULUŞ - KASAP - SÖNMEZ

BEŞİR DEDEGİL
KARATAŞ

- Kurban > ☆ Köyde
  - Beşir ☆ Köyde
    - Reşit ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Dilaver ☆ Köyde
          - Ridvan ☆ Köyde
        - Seyfet (Sonsuz) ☆ ANKARA
        - Binali (Sonsuz) ☆ BURSA
      - Abüzer ☆ Köyde
        - Nevrettin, Fahrettin, Şerafettin ☆ İnegöl

PARLAK

- Kurban > ☆ Köyde
  - Beşir ☆ Köyde
    - Rıfat (Hoca) ☆ Köyde
      - Hazık ☆ Köyde
        - Haşim ☆ Selim/KARS
          - Aytekin, Temel, Ayhan ☆ İnegöl
          - İlhan, Bilhan ☆ Selim/KARS
        - Şehri ☆ İnegöl
          - Gülaydın, Özyurt, Yahya ☆ İnegöl

ERGEZER

- Kurban > ☆ Köyde
  - Beşir ☆ Köyde
    - Kahriman ☆ Köyde
      - Memo ☆ Köyde
        - Ridvan (Sonsuz) ☆ Köyde
        - Memet, Bayram ☆ ESKİŞEHİR
        - Fariz (Hoca) ☆ İnegöl
          - Hafiz, Muhlis (Hoca) ☆ İnegöl

KURTULUŞ

- Kurban > ☆ Köyde
  - Beşir ☆ Köyde
    - Rüştü ☆ Köyde
      - Merdali ☆ Köyde
        - Ocak, Paşali ☆ BELÇİKA
        - Köşeli, Orhan, Turan ☆ İnegöl
      - Asker ☆ Köyde
        - Nevzat ☆ BURSA
        - Ekrem, Nafiz, Necmettin ☆ ALMANYA
      - Safali, Kirman (İçgüveyi gitti) ☆ Puma

Not: Beşir oğlu Süleyman ve oğulları: Celali, Niyazi, Ramiz, Ridva, Selver, Enver soyadı almadan önce, Ardahan'ın Konk Köyü'ne gitmişler.

CUMİ DEDEGİL
KASAP

- Kurban > ☆ Köyde
  - Cumi ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ Köyde
      - İznullah ☆ Köyde
        - Binali ☆ Köyde
          - Koçali ☆ ZONGULDAK
      - Feyzullah ☆ Selim/KARS
        - Yılmaz ☆ Selim/KARS
      - Abdullah ☆ Köyde
        - Nurettin ☆ BURSA
      - Seyfi ☆ Köyde
        - Sabri ☆ ZONGULDAK
          - Kirman, İlhan, Orhan, Yakup ☆ ZONGULDAK
        - Efrail (İçgüveyi gitti) ☆ Armutveren
        - Melikşah, Turgut ☆ BURSA

SÖNMEZ

- Kurban > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Memmet ☆ Köyde
      - Ferakat ☆ Eleşkirt
        - Nuri, İskender, Çakır ☆ İnegöl
      - İfakat, Refik, Mevlüt, Hürişan ☆ ESKİŞEHİR
    - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
      - Emirhan (Oğlu yok) ☆ Köyde
      - Recep ☆ Köyde
        - Saim, Beyzade ☆ BURSA

BİLAL HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

BİLGİLİ - AKTEPE

BİLGİLİ

- Mevlüt (Hoca) > ☆ Köyde
  - İlyas (Hoca) ☆ Köyde
    - Nusrettin (Hoca) ☆ Selim/KARS
      - Beyzade, Esmani ☆ Selim/KARS
        - Vahiyettin (Hoca) ☆ Selim/KARS
          - Nurali ☆ Selim/KARS
  - Halil (Hoca) ☆ Köyde
    - Maksut, Muktesim ☆ İnegöl
  - Yunus ☆ ARDAHAN
    - Latif, Teher. Fezair (Taş Ustası) ☆ ARDAHAN

AKTEPE

- Bilal (Hoca) > ☆ Köyde
  - Kasım (Hoca - İçgüveyi gitti) ☆ Kayınlı
  - Nazim ☆ Köyde
    - Nedim ☆ İnegöl
      - Necdet, Cevdet, Seddet, Selver, Serdal ☆ İnegöl
    - İlimdar ☆ BELÇİKA
      - Atabey, Nurdoğan ☆ BELÇİKA
  - Alisultan ☆ Köyde
    - Behizer ☆ İnegöl
  - İsa ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ İnegöl
      - Yaşar, Nafiz, Şahin ☆ İnegöl

KAŞEGİL

Aldıkları Soyadları

YILDIRIM - BİLGİLİ -YAZICI - ŞİMŞEK - AVCI KIŞHAN - KOÇAK - PEHLİVAN - DURMAZ

YILDIRIM

- Kaşe > (Hasan) ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Pehlül (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Veysel (Ağa) ☆ Köyde
      - Vezir ☆ İSTANBUL
        - Nihat, Şemistan ☆ İSTANBUL
        - Metin, Yılmaz, Devrüş ☆ ALMANYA

BİLGİLİ

- Kaşe > (Hasan) ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Ağali ☆ Köyde
      - Melik, Kirman ☆ Digor
    - Devrüş (Soyadı YAZICI dır.) ☆ Köyde
      - Müfti, Temür, Emür, Taştan ☆ Digor
      - Fazli, Kahriman, Vehpi, Mehti ☆ Digor

ŞİMŞEK

- Kaşe > (Hasan) ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Nuri ☆ Köyde
      - Şahmurat ☆ Köyde
        - Şahmerdan (Güm. Muh. Mem.) ☆ İnegöl
          - Nuri ☆ İnegöl
        - Ali, Şehreddin (Gardiyan) ☆ Posof
        - Yaşar ☆ Köyde
      - Kibar ☆ İnegöl
        - Ayhan ☆ İnegöl

AVCI

- Kaşe > (Hasan) Oğlu Osman ☆ Köyde
  - Hasret ☆ Köyde
    - Müştak (Avcı ve Atıcı) ☆ Köyde
      - Kâzim ☆ Köyde
        - Hikmet (Öğretmen) ☆ ZONGULDAK
        - Yahya, Erdal ☆ ZONGULDAK
        - Nurali ☆ İnegöl
      - Müslüm (Sağlık Memuru) ☆ İSTANBUL
        - Yavuz (İktisatçı), Yalçın (İşletmeci) ☆ İSTANBUL
      - Midrap ☆ ESKİŞEHİR
      - Meydan (Tekin) ☆ ANKARA

KIŞHAN

- Kaşe > (Hasan) ☆ Köyde
  - Osman ☆ Köyde
    - Kadir ☆ Köyde
      - Necip ☆ Köyde
        - Temcit ☆ BURSA
        - Temindar (Çalgıcı) ☆ BELÇİKA
      - Şükrü ☆ Köyde
        - Dursunali ☆ BURSA
          - Temizali ☆ BURSA
        - Memduh, Merdin ☆ İZMİT
      - Gaf ur ☆ Köyde
        - Alaattin ☆ Köyde
        - İskender, İsmail ☆ Z. Ereğli
  - Sait ☆ Köyde
    - Hüsen ☆ Köyde
      - Abdul ☆ Köyde
        - Tecettin, Engin, Bahattin (Öğr.) ☆ İnegöl
        - Erol, Erdoğan ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Müşür (Ağa), Torun (Marangoz) ☆ ARDAHAN

KOÇAK

- Kaşe > (Hasan) Oğlu Osman ☆ Köyde
  - Ömer ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Resul ☆ ZONGULDAK
      - Cemal ☆ SAMSUN
      - ☆ ARDAHAN Atila

PEHLİVAN

- Kaşe > (Hasan) Oğlu Koçi ☆ Köyde
  - Edehem (Pehlivan) ☆ Köyde
    - Paşali (Nalbant) ☆ Köyde
      - Ayvaz, Salman (Nalbant) ☆ Eleşkirt
    - Riza (Pehlivan - Demirci) ☆ Köyde
      - Osman, Dursunkaya ☆ BURSA
    - Halim (Kalaycı) ☆ Köyde
      - Efsel, Adnan ☆ İZMİR
      - İlhan ☆ Gemlik
    - Fadli (Kalaycı) ☆ Köyde
      - Hasan ☆ Köyde
        - İslâm ☆ İSTANBUL
    - Arif ☆ İZMİR

DURMAZ

- Kaşe > (Hasan) Oğlu Koçi ☆ Köyde
  - Eyip ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Teyfuk ☆ KARS
        - Mehemmet (Terzi), Müsaveddin ☆ KARS
      - Celali ☆ KARS
        - Cemasettin, Aydın, Cevat, Kurşum ☆ KARS

DAVULCUGİL

Aldıkları Soyadları

KURBAN - ÖZDEMİR - YAŞAR

KURBAN

- Ülfen (Hoca) > ☆ Köyde
  - Şenlik ☆ Köyde
    - Teyfur (Terzi) ☆ Köyde
      - Hükümdar (Güm. Muh. Mem.), Enis ☆ İSTANBUL
    - Kerimşah ☆ Köyde
    - Şahvelet (Tazarlıgil'e içgüveyi) ☆ Köyde
    - Gazi (Latifşah) ☆ Köyde
  - Bektaş ☆ Köyde
    - Hasbi ☆ Köyde
      - Hayrettin ☆ Köyde
    - Vehpi (Gardiyan) ☆ ZONGULDAK
    - Enver, Selver (Polis) ☆ İZMİT
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Selahattin ☆ İSTANBUL
    - Muammer ☆ Köyde
  - Fikri ☆ Köyde
    - Sehember ☆ Köyde

ÖZDEMİR

- Bürhan) > ☆ Köyde
  - Temür ☆ Köyde
    - Rasim, Necmettin, Fahrettin ☆ Selim/KARS

- Etem ☆ Köyde
  - Hayrettin, Fahrettin ☆ Selim/KARS
  - Önder (Polis) ☆ Seferihisar
- Bedirşah ☆ BURSA
  - Nizamettin, Ziya, İmdat, Murat, Hasan ☆ BURSA
  - Celalettin, Şehrettin ☆ BURSA
- Merdinşah ☆ BURSA
  - Kıyasettin, Ömer ☆ BURSA

YAŞAR

- Medet > ☆ Köyde
  - Muhlis ☆ Köyde
    - Halis, Karabey, Temel, Eflet, İsa ☆ ESKİŞEHİR

HAZIRGİL

Aldıkları Soyadları

HAZIR - AKSOY - IŞIK - AYDOĞDU YILMAZ - GÜNDOĞDU

HAZIR

- Ali > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Behri ☆ Köyde
      - Mihrali, Taştan, Mustafa ☆ ARDAHAN

AKSOY

- Ali > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mirza ☆ Köyde
      - Hurrem ☆ Köyde
        - Esfendi, Şehmeni, Rahmeni ☆ ZONGULDAK
        - Laçin ☆ BURSA
          - Rasim, Yasin ☆ BURSA
      - Rıza ☆ İnegöl
        - Alimerdan ☆ İnegöl
        - Şahsettin, Kasım, Asim ☆ BELÇİKA
      - Mevlüt ☆ ARDAHAN
      - Diyari (Şehit) ☆ .....

IŞIK

- Ali > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Musa ☆ Köyde
      - Polat ☆ Köyde
        - Mansur, Vahit, Tahsin, Cahit ☆ BURSA
      - Mukim ☆ BURSA
        - Yaşar, Yener ☆ HOLLANDA
        - Serdal ☆ BURSA

AYDOĞDU

- Ali > ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ Köyde
    - Feyzul (Zurnacı) ☆ Köyde
      - Kadim ☆ Selim/KARS
        - Yafez ☆ Selim/KARS
      - Feyyaz ☆ Köyde
        - Seyfettin ☆ Köyde
          - Öztürk, Salih ☆ Köyde
      - Kibar ☆ Köyde
        - Orhan, Ayhan, Turan ☆ FRANSA

YILMAZ

- Ali > ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ Köyde
    - Zekeriye (Davulcu) ☆ Köyde
      - Eflatun (Davulcu) ☆ İnegöl
        - Mükerrem, Ekrem ☆ BELÇİKA
        - Remzi ☆ İnegöl
      - Hamza ☆ ESKİŞEHİR
      - Hafiz ☆ BURSA

GÜNDOĞDU

- Ali > ☆ Köyde
  - Hurşut ☆ Köyde
    - Şevket ☆ Köyde
      - Merdin (Usta) ☆ Selim/KARS
        - Hanali, Nurali, Fezali ☆ Selim/KARS
      - Bektaş ☆ Köyde
        - Hazim ☆ Selim/KARS
      - Asker ☆ Selim/KARS
        - Necati ☆ Selim/KARS
      - Serdal (Esnaf) ☆ Selim/KARS
        - Bahattin (Ziraat Tek.) ☆ Selim/KARS

ABAZAGİL

Aldıkları Soyadları

AKKAYA - TAŞ - EKİCİ

AKKAYA

- Ali > ☆ Köyde
  - Hürüşan (Hoca) ☆ Eleşkirt
    - Ekrem, Mükerrem, Elzem ☆ İZMİR
  - Bekir ☆ Eleşkirt
    - Şahpender ☆ Eleşkirt
    - Mükerrem, Ali ☆ ALMANYA
  - Abüzer (Oğlu yok) ☆ ANKARA
  - Memmet ☆ Köyde
    - Zikri ☆ HOLLANDA
    - Süleyman, Erdal ☆ BURSA
  - Eşref (İçgüveyi gitti) ☆ Posof
  - Pehlül (İçgüveyi gitti) ☆ Posof

TAŞ

- Coşkun > ☆ Köyde
  - Türen ☆ Köyde
    - Nurettin ☆ ANKARA
    - Alattin, Şemsettin, Şahsettin, Köksal ☆ BURSA
  - Casim (Oğlu yok) ☆ Köyde

EKİCİ

- Sulo > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Şadimen ☆ İnegöl
      - Naim ☆ İnegöl
  - Şahi ☆ Köyde
    - Arif ☆ Köyde
      - Yüksel ☆ İnegöl
    - Zarif (Pehlivan) ☆ Köyde
      - Hafiz, Refik ☆ Köyde
      - Teyfuk ☆ BELÇİKA
- Süleyman ☆ Köyde
  - Ahmet (Sonsuz) ☆ Köyde

KOÇİGİL

Aldıkları Soyadları

KOÇ - GÜLMEZ

KOÇ

- Koçi > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Aydın ☆ Köyde
      - Halit ☆ BURSA
        - Şahsettin, Cavat ☆ BURSA
      - Kemal (İçgüveyi gitti) ☆ Uğurca
      - Feramuz ☆ İZMİT

GÜLMEZ

- Koçi > ☆ Köyde
  - Kâmil ☆ Köyde
    - Fezair ☆ Köyde
  - Fehret ☆ Köyde
    - Şahpaz (Hoca) ☆ Köyde
      - Bedrettin, Sedrettin, Zübeyir ☆ İnegöl
  - Haydar (Sonsuz) ☆ Köyde

KAYA DEDEGİL

Aldıkları Soyadları
KAYA

- Kaya ☆ Köyde
  - Behçet ☆ Köyde
    - İsrafil ☆ İnegöl
      - Müsevettin, Cemasettin ☆ İnegöl
    - Bayramali ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
      - İsmet, Tekin, Metin ☆ HOLLANDA
      - İsrail, İsmail ☆ İnegöl
    - Ziya ☆ Köyde
      - Yalçın, Selçuk ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Koçi (Pehlivan) ☆ Digor
      - İsmail, İskender ☆ Digor

YENGEGİL

Yenge olarak tanınan kadının oğlu,
Kara İbo (İbrahim - Beşik Ustası),
1936'dan önce, soyadı almadan gitmiş ☆ ÇORUM

MOLLA REHİMGİL

Rehim ve oğulları;
Ali, Cumi, Fehret ve oğlu Memmet (Pehlivan)
1936'dan önce, soyadı almadan gitmişler ☆ ARDAHAN

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Habip Çoban	1910 - 1920
2. İlyas Bilgili	1920 - 1933
3. Halil Bilgili	1933 - 1940
4. Memedali Çoban	1940 - 1950
5. Fetali Çoban	1950 - 1956
6. Vahiyettin Bilgili	1956 - 1960
7. Fariz Ergezer	1960 - 1990
8. Bayram Keskin	1990 - 1991
9. Hasan Ordulu	1991 - 1993

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rızali Bayraktaroğlu	1940 - 1951
2. Kâzim Gürler	1947 - 1951
3. Mükerrem Çaylak	1951 - 1954
4. Fehmi Bayraktaroğlu	1952 - 1954
5. Mihrali Topçu	1954 - 1955
6. Fehmi Bayraktaroğlu	1955 - 1958
7. Osman Saygılı	1956 - 1957
8. İsrafil Önder	1958 - 1963
9. Fevzi Bayraktaroğlu	1958 - 1978
10. Turgut Şentürk	1963 - 1965
11. Ali Özmen	1964 - 1965
12. Remzi Çağlayan	1965 - 1967
13. Erdal Demir	1967 - 1968
14. Necmi Bilican	1968 - 1969
15. Metin Üzüm	1968 - 1970
16. Zekeriye Baydar	1970 - 1972
17. Mustafa Demirel	1971 - 1973
18. Mustafa Gürgöze	1975 - 1977
19. İbrahim Harbi	1975 - 1977
20. Hikmet Avcı	1977 - 1978
21. Bahri Bayrak	1978 - 1978
22. İlhami Bayraktaroğlu	1978 - 1984
23. Hikmet Avcı	1978 - 1983
24. Tahsin Yolcu	1978 - 1980
25. Ali Osman Kılıç	1979 - 1981
26. Mustafa Çeçen	1983 - 1984
27. Muharrem Tekin	1984 - 1988
28. Halil Korkut	1984 - 1984
29. Gülali Öztürk	1984 - 1985
30. Hüseyin Adıgüzel	1986 - 1986
31. Ömer Ali Dağdelen	1986 - 1990
32. FikretUğurlu	1992 - 1993
33. Adnan Kara	1993 - 1994
34. Muharrem Demirci	1994 - 1995
35. Davut Ödemiş	1990 - 1996 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Koçi Koç	1910 - 1914
2. Eyip Durmaz	1914 - 1916
3. Hasan Aksoy	1916 - 1917
4. Habip Çoban	1917 - 1918
5. Müşür Kışhan	1918 - 1926
6. Koçi Kaya	1926 - 1928
7. Kamber Çakıcı	1928 - 1930
8. Ellez Demir	1930 - 1935
9. Vezir Yıldırım	1935 - 1937
10. Rızali Bayraktaroğlu	1937 - 1939
11. Şahmurat Şimşek	1939 - 1946
12. Memedali Çoban	1946 - 1954
13. Kahriman Kurban	1954 - 1957
14. Kibar Şimşek	1957 - 1960
15. Rasim Bayraktaroğlu	1960 - 1960
16. Kahriman Kurban	1960 - 1963
17. Memedali Kaya	1963 - 1984
18. Alimerdan Aksoy	1984 - 1989
19. Köşeli Kurtuluş	1989 - 1992
20. Öztürk Aydoğdu	1992 - 1996 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Emin Bayraktaroğlu
2. Şakir Gürler
3. Habip Çoban
4. Memedali Çoban
5. Fetali Çoban
6. Ülfem Kurban
7. Rıfat Parlak
8. Fariz Ergezer
9. Ahmet Sönmez
10. Mevlüt Bilgili
11. İlyas Bilgili
12. Halil Bilgili
13. Vahiyettin Bilgili
14. Bilal Aktepe
15. Kasım Aktepe
16. Hürüşan Akkaya
17. Şahpaz Gülmez
18. Muhlis Ergezer

ÖĞRETMENLER

1. Rızali Bayraktaroğlu
2. Fehmi Bayraktaroğlu
3. Fevzi Bayraktaroğlu
4. İlhami Bayraktaroğlu
5. Rahmi Bayraktaroğlu
6. Nazmi Bayraktaroğlu
7. Hilmi Bayraktaroğlu
8. Olgun Bayraktaroğlu
9. Gülali Aydın
10. Yılmaz Aydın
11. Fatma Aydın
12. Hikmet Avcı
13. Gönül Avcı
14. Güler Avcı
15. Yasin Çakıcı
16. Güler Demir
17. Bahattin Kışhan
18. Zekeriya Çoban
19. Davut Demir

GARDİYAN

1. Vehpi Kurban
2. Şehrettin Şimşek

SAĞLIK MEMURU
1. Müslim Avcı

SINIKÇILAR
1. Hamdi Bayraktaroğlu
2. Merdali Bayraktaroğlu
3. Zarif Ekici

HAKİMLER
1. Nermin Avcı
2. Nesrin Avcı
3. Suzan Bayraktaroğlu

DOKTOR
1. Taner Bayraktaroğlu

VETERİNER HEKİM
1. Ruhi Bayraktaroğlu

İKTİSATÇI
1. Yavuz Avcı

İŞLETMECİ
1. Yalçın Avcı

ZİRAAT MÜHENDİSİ
1. Olgun Engin Bayraktaroğlu

ZİRAAT TEKNİSYENİ
1. Bahattin Gündoğdu

POLİSLER
1. Turan Çoban
2. Cahit Erdoğan
3. Selver Kurban
4. Önder Özdemir

BANKA MEMURLARI
1. Lütfü Bayraktaroğlu
2. Zeki Bayraktaroğlu
3. İhsan Bayraktaroğlu

GÜMRÜK MH. MEM.
1. Efrail Erdoğan
2. Şahmerdan Şimşek
3. Hükümdar Kurban

ESNAFLAR
1. Serdal Gündoğdu
2. Salih Aydoğdu
3. Ali Şimşek
4. Şemistan Yıldırım
5. Ayhan Şimşek

BERBER
1. Düseri Demir

SARAÇ
1. Fikri Kurban

KALAYCILAR
1. Alim Pehlivan
2. Fadli Pehlivan

ŞOFÖRLER
1. Osman Korkmaz
2. Ekrem Akkaya
3. Elzem Akkaya
4. Mükerrem Akkaya
5. Salih Aydoğdu
6. Öztürk Aydoğdu
7. Niyazi Çoban
8. Şahanali Çelik
9. Gülaydın Parlak
10. Nurali Bilgili
11. Hayrettin Özdemir
12. Fahrettin Özdemir
13. Erol Kışhan

DEMİRCİ ve NALBANTLAR
1. Sefer Çakıcı
2. Hasan Çakıcı
3. Rıza Pehlivan
4. Edehem Pehlivan
5. Paşali Pehlivan
6. Salman Pehlivan
7. Mihrali Bayraktaroğlu

TERZİLER
1. Faik Demir
2. Rasim Bayraktaroğlu
3. Enver Demir
4. Teyfur Kurban
5. Esfendi Demir
6. Mehemmet Durmaz
7. Nurettin Gürler

BEŞİK USTALARI
1. Kara İbo
2. Eyip Durmaz
3. Edehem Pehlivan
4. Halim Bilgili
5. Behri Hazır
6. Hurrem Aksoy
7. Hamdi Bayraktaroğlu
8. Merdali Bayraktaroğlu

YONTMA TAŞ USTALARI
1. Şaban Bilici
2. Refik Demir
3. Merdin Gündoğdu
4. Fezair Bilgili
5. Kibar Şimşek
6. Şahpender Çelik
7. Üzeyir Çelik
8. Züferi Demir
9. Arif Ekici
10. Zarif Ekici

MARANGOZLAR
1. İsmail Marangoz
2. Altun Marangoz
3. Binali Marangoz
4. Esfendi Demir
5. Nebi Korkmaz

TAŞ KIRMA USTALARI
1. Seheddin Kartal
2. Mehemmet Aktepe

ÇALGICILAR
1. Feyzul Aydoğdu (Zurnacı)
2. Asker Kurtuluş (Zurnacı)
3. Bedir Bilici (Zurnacı)
4. Teminder Kışhan (Zurnacı)
5. Zekeriya Yılmaz (Davulcu)
6. Eflatun Yılmaz (Davulcu)
7. Cemal Kışhan (Davulcu)

PEHLİVANLAR
1. Memmet (Molla Rehimgil'den)
2. Koçi Koç
3. Edehem Pehlivan
4. Koçi Kaya
5. Rıza Pehlivan
6. Müştak Avcı
7. Kurban Çakıcı
8. Vezir Yıldırım
9. Kirman Kurtuluş
10. Emür Bilgili
11. Zarif Ekici
12. Memmet Tüter
13. Celali Aydın
14. Abdullah Tüter
15. Zülali Aydın
16. Yılmaz Yıldırım
17. Ocak Kurtuluş
18. Feramuz Koç
19. Metin Yıldırım
20. Nurali Bilgili
21. İhsan Demir

ŞAİRLER
1. Müştak Avcı
2. Müslim Avcı
3. Gülali Aydın
4. Hamza Yılmaz
5. Derviş Yıldırım
6. Fehmi Bayraktaroğlu

SUBAY
1. Veysel Yıldırım (Gürcü Harbi'nde, İaşe Subaylığı yapmış.)

ATICI
1. Müştak Avcı(Üçlü tüfekle kuş avı yapmakla meşhurdur. 100 m.'den makara ipliğini bir mermide kopartabilecek kadar keskin nişancıdır. İspanza Köprüsü'nü geçen Gürcü cephane arabalarını, atlarını vurarak köprüyü tıkayan adamdır. Bu hizmeti için, Halit Paşa kendisine bir üçlü tüfek hediye etmiş ve klavuz olarak yanına almıştır.

ŞEHİTLER

1. Hasret Bayraktaroğlu	1265	1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nda
2. Diyari Aksoy	1310	İstiklâl Savaşı, Haymana'da
3. Diyari Kurban	1312	Gürcü Harbi'nde, Hona Köyü'nün Doğusundaki sırtta
4. Mehti Bulgili	1311	İstiklal Harbi

GAZİLER

1. Feyzullah Kasap	1315	İstiklâl Savaşı
2. Teyfuk Erdoğan	1317	İstiklâl Savaşı
3. Bedel Ekmekçi	1312	İstiklâl Savaşı
4. Memedali Çoban	1313	İstiklâl Savaşı
5. Müştak Avcı	1305	Gürcü Harbi
6. Rasim Özdemir	1932	Kore Savaşı

YENİKÖY

Yeniköy, eskiden bu adı almış,
Bu köy, kalkınmaya hızlıca dalmış,
Ne yazık, ormanı çoktu, azalmış,
Bu yüzden gönlünde sızısı vardır.

CAMİİ : 1. 1860 yılında,Sığaspilali Yusuf Bey'in önderliğinde, taş temel, ahşap duvar ve çatılı bir Cami yapılmış.1915 yılında bu Cami kazaen yanınca, yerine, taş duvar, ağaç çatılı olarak yeniden bir Cami yapılmış.
2. 1966 tarihinde köy, bu camiyi yetersiz bulduğundan, onu sökerek, yerine yontma taş, beton harçlı, kubbeli ve minareli bir cami yaptırdı.

OKUL : 1 . 1928 tarihine kadar Medrese eğitimi devam etmiştir.
2. 1928 den 1940 yılına kadar yine Köy Odalarında, Halk Okulları devam etmiştir.
3. 1940 yılında 3 sınıflı Eğitmenli Okul açılmış ve Köy Odalarında tedrisat yapmıştır.
4. 1944 yılında taş duvar, ağaç çatılı bir Okul Binası, köy tarafından yapılmış. Aynı yılda, 5 sınıflı İlkokul açılmış.
5. 1965 tarihinde Devlet tarafından betonarme Okul Binası ve yanında da Öğretmen Lo jmanı yapıldı.

SAĞ LIK OCAĞI : 1969 tarihinde Sağlık Ocağı Binası ve Lojmanları yapıldı.

İÇME SUYU : 1. Çok önceleri,Soğuk Pınar'ın suyu ağaç borularla getirilmiş. Getirilen bu su ve etraftaki küçük kaynaklar ile akar sulardan yararlanılmakta idi.
2. 1953 te Devlet-Köy işbirliği ile Soğukpınar ve Gözeler'den demir boru ile getirilen su kullanılmaya başlandı.
3. 1974 tarihinde, Devlet tarafından ve plastik boru ile, aynı sular köye getirildi. Şimdi herkes suyunu evine almaktadır.

YOL : 1976 tarihinde yapıldı. Köprü ve Menfezler : 1980 tarihinde yapıldı. Savaşır Köyü'ne giden yoldaki köprü 1989'da yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 yılında verildi.

TELEFON (Ajanta) : 1975 tarihinde açıldı. 1983 te şubeye dönüştürüldü.

ORMAN BAKIMEVİ : 1970 yılında yapıldı.

KÖY HİZMET BİNASI: 1982,1984 yıllarında köy tarafından yapıldı. Kaba inşaat olarak duruyor.

OKUL TUVALETLERI: 1992 tarihinde köy tarafından yapıldı.

DEĞİRMEN : Alosman Ateşçi'ye ait, 2 adet su ile çalışan değirmen var.

KAYNAK SULARI : 1. Soğukpınar, 2. Gözeler,3. Kanlıpınar, 4.Saboca Pınarı adlı meşhur kaynakların yanında birçok ufak kaynak suları da vardır.

KAPLICALAR : Köyün Kuzeydoğusunda, Hevismen mevkiindeki kaplıca, Romatizma ağrıları ile kaşıntıların her türüne iyi gelmektedir. Hudutta olması nedeniyle son zamanlarda oraya gidenler azaldı.

GÖL VE GÖLETLER : İrili ufaklı gölcükler sayısı çok olmasına rağmen, önemli bir göl yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

MADENLER : YOŞA DENEN TOPRAK BOYA : Kesikkaya ve Değirmiler mevkiinde var. BALLI KAYA : Hevismen mevkiinde ve Gürcistan hududunda bu adla anılan sarp kayada Balarısı yaşamaktadır. Köydeki Balarılarının menşei bu kayadaki Kafkas türü Balarısıdır.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KİLİSE : a) Gözeler mevkiinde, b) Kırık Kilise mevkiinde, c) Misirken mevkiinde (Kız Kilisesi) birer kilise kalıntıları vardır.

2. MAĞARA : a) KırıkKilisenin Doğusundan, Hevismen'e doğru akan, Kazandere'nin Kuzeyinde kazılarak yapılmış 3 adet mağara vardır. b) Hanyer'inde; Binali Coşar ve Aslangilin Bedel Işık'ın çayırlarında mağaralar var.
3. HARABELER : a) Çuça, b) Paşa (Latif Okumuş ve Binali Coşar'ın çayırlarında), c) Muconun Düzü (Haci Kadim'in Saboca çayırında) olmak üzere 3 köy harabesi vardır.
4. POSTA HARABESI : Köyün Batısında Kanlıpınar denen mevkide ; a) Kır Serdarı Binası, b) Yol Korukçusu Binası, c) Ruslar'ın 1891 de yaptırdığı Posta Binası harebeleri vardır. Eski Ardahan -Ahıska yolu üzerinde olan ve tenha bir durumda olması nedeniyle soygunlara müsait olduğundan, bu tedbirler alınmıştır. Ayrıca; Ardahan'dan evlenerek eşi ile birlikte Ahıska'ya giden bir adamı, kızı isteyen Başka bir adam takip ederek buradaki pınarın başında vurmuş. Bunu gören bir Avcı da katili vurmuş. Her iki maktulün cesedi de, Çambeli Köyü'nün Kışlasın'a getirilerek defnedilir. Mezarları halen, Kışla'da bellidir. Pınara, Kanlıpınar denmesinin ve de bu tedbirlerin alınmasının sebebi bu olay olmuş. O günden sonra da, evlenenler, gelin götürürken, yanlarına bir gurup atlı alırlar. Düğünlere atlı toplama âdetinin de bundan geldiği sanılmaktadır.

TABİİ KONUMU : İlçe merkezinin, 9 Km. Güneydoğusunda, Ulgar Dağ'ının uzantısı görünümündeki, Atyolu ve Kavaz Sırtları'nın Doğuya doğru uzanan az meyilli ve kırıklık, geniş bir platosunda kurulmuştur. Köy içinden geçen Söğütlüdere ile Cavak Dereleri, (Amanak) Süngülü Çayı'na karışmaktadır. Atyolu, Kavaz sırtları, Hanyeri, Kırık Kilise, Cavak sırtları; Ekserisini Çam ve Ladinin teşkil ettiği, yapraklı ağaçlarla da karışık orman ve fidanlıklarla kaplıdır. Atyolu'nun sırtlarında yaylaları vardır. Süngülü Çayı ile Gürcistan, Güneydoğuda Savaşır Köyü, Güneyde Damal ilçesi, Kuzeybatı ve Kuzeyde, Çambeli Köyü ile sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. YENİKÖY, adından da anlaşılacağı gibi, yeniden kurulmuş köy anlamını taşımaktadır. Karahasanlar'ın dedesi, Kağızman'daki bir Beğle arası açılınca, Caksuyu'ndaki Kağızmanlılar'ın yanına gelmek ister. Kendisi avcılıkla geçinen bir avcı imiş. Bu köyün arazisini beğeniyor ve burada kimsenin kendisini bulamıyacağına inandığı için, ormanın içinde bir ev yapıp kalıyor. Daha sonra, Ahıska'nın buraya yakın olan Cağısman ve Caral Köyleri'nden gelenler bu köyü oluşturuyorlar. Cağısmalılar; Burası bizim yeni köyümüz diye diye, köyün adı YENİKÖY olarak kalıyor.

KÖYÜN KURULUŞU : Bir söylentiye göre; İlk olarak Kağızman'dan gelen bir avcı bu köyde ev yapıyor. Daha sonra diğer aileler gelip yerleşiyor. Diğer söylentiye göre de; Ahıska'nın Caral Köyünde oturan Dede Beğ ile Yusuf Beğ'ler buraya gelerek yurt edinmişler. Bunları takiben de, Caral'ın çevresindeki köylerde oturan yakınlarıda gelerek köyü oluşturmuşlar.

KURUCU AİLELER

1. UZUNGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
2. OKTELLİGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden önce Çamyazı(Oktel) Köyüne gelmişler. Oradan da bu köye gelmişler.
3. ENTELLİGİL : Ahıska - Entel Köyü'nden gelmişler.
4. HASANAĞAGİL : Ahıska - Ercene Köyü'nden gelmişler.

5. TOPÇUGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
6. HOCAGİL : Dağistan'dan gelmişler.
7. ASLANGİL : Kağızman'ın bir Köyü'nden gelmişler.
8. KÖROĞULLARI : İrevan'dan gelmişler (İRAN)
9. ARAPGİL : Ahıska - Hero Köyü'nden gelmişler.
10. KARA HASANGİL : Ahıska - Caral Köyü'nden gelmişler.
11. MOLLA AHMETGİL : Ahıska - Namlıyavur Köyü'nden gelmişler.
12. KAHRİMANGİL (Ateşgil) : Ahıska - Cağısman Köyü'nden gelmişler.
13. DUĞURLİGİL : Posof ilçe Merkezi'nden gelmişler.
14. OSMANGİL : Ahıska - Paraka Köyü'nden gelmişler.
15. RECEP ÇAVUŞGİL : Posof - Gönülaçan Köyü'nden gelmişler.
16. KÖSEGİL : Çorum'dan gelmişler.
17. AHMETGİL : Posof - Uluçam Köyü'nden gelmişler.
18. DEDE BEĞLER : Ahıska - Caral Köyü'nden gelmişler.
19. DURAKGİL : Posof - Binbaşıeminbey Köyü'nden gelmişler.
20. HO DEDEGİL : Ahıska - Cağısman Köyü'nden, Savaşır'a,oradan da bu köye gelmişler.

UZUNGİL

Aldıkları Soyadları

UZUN - KARTAL - YAZICI
DURDABAK - GÜNAY - VURUCU

UZUN

• Recep (Hoca) >	☆ Köyde
├ Ridvan	☆ Posof
│ └ Zekeriye ve Oğl: İlimdar, Enver	☆ KARS
├ Ali	☆ Köyde
│ └ Selahattin	☆ Köyde
│ ├ Nurettin (Makina Müh.), Şerafettin	☆ İSTANBUL
│ └ İlhan ve Serkan	☆ İSTANBUL
└ Torun (Oğlu yok)	☆ Köyde

KARTAL

• Hamdi >	☆ Köyde
├ Mevlüt	☆ Köyde
│ └ Lütfü	☆ Köyde
│ ├ Nurettin	☆ Gemlik
│ └ Nizamettin	☆ KARS
├ Memmet (Oglu yok)	☆ Köyde
└ Necip	☆ Köyde
└ Öznur	☆ Köyde

YAZICI

• Hüseyin >	☆ Köyde
├ Habip	☆ Köyde
│ └ Şakir (Hoca)	☆ KARS
└ Dervüş	☆ Köyde
└ Ali	☆ Kozlu

DURDABAK

• Hüseyin >	☆ Köyde
├ Bedel	☆ BURSA
└ Midal	☆ Köyde
├ Cengiz	☆ Köyde
├ Davut (Öğretmen)	☆ Bilecik
└ Hamdi, Yavuz	☆ ALMANYA

GÜNAY

• Eyip >	☆ Köyde
├ Şahpaz	☆ Köyde
│ └ Yusuf, Süfi, Gafur (Terzi)	☆ KARS
└ Kurban	☆ Köyde
└ Haydar, Bekir	☆ Köyde

VURUCU

• Emrullah >	☆ Köyde
├ Ahmet	☆ Köyde
│ └ Laçin (Binali)	☆ Köyde
├ Memmet	☆ Köyde
│ └ Ömer	☆ Köyde
└ Kâmil	☆ Köyde
└ Osman, Aziz	☆ BURSA

OKTELLİGİL

Aldıkları Soyadları

GÜRLER - KURŞUN - KURBAN
ERDOĞAN - BEŞEREN - AYDEMİR - SUBAŞI

GÜRLER

• Ahmet >	☆ Köyde
└ İbrahim	☆ Köyde
└ Muharrem	☆ Köyde
├ Miktat	☆ Köyde
│ └ Merdali, Aliyar, Esfendiyar	☆ Köyde
└ Müştak	☆ Köyde
├ Demirali	☆ ZONGULDAK
└ Mihrali, Aydemir, Balabey	☆ Köyde

KURŞUN

• Ahmet >	☆ Köyde
└ İbrahim	☆ Köyde
└ Musayip	☆ Köyde
├ Vehpi	☆ Köyde
│ └ Teyfur, Kibar	☆ Eleşkirt
└ Gafur	☆ ANKARA

KURBAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Dursunkaya ☆ Köyde
      - Nuri (Marangoz-Demirci) ☆ Köyde
        - Memet (Terzi) ☆ İnegöl
        - Ahmet ☆ Köyde
      - Ali (Marangoz-Demirci) ☆ Köyde
        - Nevzat, Halim ☆ Selim/KARS
      - Celil (Marangoz-Demirci) ☆ Köyde
        - Ulgar (Öğretmen) ☆ KARS
        - Yusuf ☆ Köyde
      - Halil (Marangoz-Demirci) ☆ Köyde
        - Aziz ☆ KARS

ERDOĞAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Kadir ☆ ARDAHAN
    - Murat ☆ Köyde
      - Muzaffer ☆ Köyde
        - Yaşar ☆ İZMİR
    - Halit ☆ Köyde
      - Cafer ☆ İnegöl

BEŞEREN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Şehri ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
      - Seyyaf, Enis ☆ Köyde
    - Cafer, Züfer (Nalbant) ☆ Azat/KARS

AYDEMİR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Rezak ☆ Köyde
      - Pehlül (Nalbant), Osman (Nalbant) ☆ KARS
      - Muhtesim ☆ KARS
      - Recep (Nalbant), Ahmet(Nalbant) ☆ Köyde

SUBAŞI

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Memmet ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Tahir, Abdurrahman ☆ KARS
      - Şaban ☆ İZMİT
      - Musa ☆ İZMİR

ENTELLİGİL

Aldıkları Soyadları

ÇAKICI - ÖZTÜRK - KAVAK - DEMİRHAN

ÇAKICI

- Halil > ☆ Köyde
  - Kadir ☆ Köyde
    - Pehlül ☆ Köyde
      - Mizraf ☆ Köyde
        - Yafez (Hoca) ☆ Köyde
        - Cihangir, Cevri ☆ Z. Ereğli
      - Behçet ☆ Köyde

ÖZTÜRK

- Halil > ☆ Köyde
  - Selah ☆ Köyde
    - Mevlüt (Hoca) ☆ Köyde
      - Memduh, Selahattin ☆ Köyde
      - Müslim ☆ ALMANYA
    - Koçi (Sonsuz) ☆ Köyde

KAVAK

- Halil > ☆ Köyde
  - Selah ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Teyfuk ☆ KARS
      - Yunus, Osman ☆ Köyde
      - Necip ☆ Z. Ereğli
    - Recep ☆ Köyde
      - Binali ☆ KARS

DEMİRHAN

- Halil > ☆ Köyde
  - Reşit ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - Müsevettin, Halil, Süleyman ☆ KARS
    - Murat ☆ Köyde
      - Alişan, Merdinşah ☆ Z. Ereğli
  - Kurban ☆ Köyde
    - Şahi ☆ Köyde
      - Merdali, Mihrali, Mürsel, Harun ☆ KARS
    - Halim ☆ KARS

HASAN AĞAGİL

Aldıkları Soyadları

ALTUN - KOÇ - PEHLİVAN - TEKEL ELMA - BOY -KOÇAK

ALTUN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Memmedali ☆ Köyde
    - Aziz ☆ Köyde
      - İbrahim, Hüsen, Halil ☆ Köyde
    - Ali ☆ İSTANBUL
    - Ferman, Süleyman, İsmail ☆ Köyde

KOÇ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Emrullah ☆ Köyde
    - Kaya, Faik, Mehti ☆ Köyde

PEHLİVAN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Bilal ☆ Köyde
    - Mürsel ☆ Eleşkirt
    - Taştan ☆ Köyde

TEKEL

- Hasan > ☆ Köyde
  - Çako ☆ Köyde
    - Köşeli ☆ Köyde

ELMA

- Hasan > ☆ Köyde
  - Ağali ☆ Köyde
    - Binali ☆ Köyde
      - Kirman ☆ KARS
      - Etem (Pehlivan), Hüseyin, Hasan ☆ Köyde
    - Celil ☆ Köyde
      - Laçin ☆ KARS
    - Zülali ☆ Köyde
      - Nuri ☆ KARS

BOY

- Hasan > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Bahri ☆ Köyde
      - Abdurrahman, Kibar ☆ KARS
    - Müşür ☆ Köyde
      - Mansur, Mühibbi ☆ KARS
    - Temür ☆ Digor

KOÇAK

- Hasan > ☆ Köyde
  - Seyful ☆ Köyde
    - (Sultanbey) Paşali (Hoca) ☆ BURSA

TOPÇUGİL

Aldıkları Soyadları

TOP - TOPÇU - YILDIZ

TOP

- Hurşut > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Haydar ☆ Köyde
      - Misbah ☆ İnegöl
    - Merdali ☆ Köyde
      - Hilmi ☆ İnegöl

TOPÇU

- Hurşut > ☆ Köyde
  - Yusuf ☆ Köyde
    - Kadim (Hoca) ☆ Köyde
      - Sedrettin (Terzi) ☆ ZONGULDAK
      - Asim ☆ KARS
      - Nedim ☆ Köyde

YILDIZ

- Hurşut > ☆ Köyde
  - Şakir (Hoca) ☆ Köyde
    - Temel, Kemal ☆ Köyde
    - Ocak ☆ ZONGULDAK

HOCAGİL

Aldıkları Soyadları

TOPAL - KALEM - OKUMUŞ - GÜNDOĞDU ÖCAL - BİLİCAN - BİLGİLİ - YILMAZ

TOPAL

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Şamil ☆ Köyde
        - Murat ☆ Köyde
          - Mukaddim ☆ BURSA
          - Alaattin, Meheddin ☆ Köyde

KALEM

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Şamil ☆ Köyde
        - Hurrem ☆ Köyde
          - Sümmani ☆ ZONGULDAK
          - Selver ☆ İSTANBUL
          - Enver ☆ Doğanşehir
          - Şemsi ☆ Köyde
        - Fehim ☆ Köyde
          - Mihrali ☆ Horasan
          - Merdali, Candan ☆ Köyde
        - Şahpender ☆ Köyde
          - Müceddin ☆ Aksaray
          - Cemasettin, Nurettin ☆ Köyde
          - Nizamettin ☆ Köyde
          - Şerafettin ☆ ZONGULDAK
        - Hamit ☆ Köyde
          - Kıyasettin, Cemalettin ☆ Köyde
          - Doğan, Nihat (Hoca) ☆ Köyde

OKUMUŞ

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Feyzul ☆ Köyde
        - Latif ☆ Köyde

GÜNDOĞDU

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Abdul ☆ Köyde
        - Rüştü, Ziya, Münür ☆ Köyde

ÖCAL

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Eyüp (Hoca) ☆ Köyde
      - Mehmet (Hoca - Sonsuz) ☆ Köyde
        - Süddün (İçgüveyi gelmiş) ☆ Köyde

BİLİCAN

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Recep ☆ Köyde
      - Şakir (Sonsuz) ☆ Köyde
      - Bekir ☆ Köyde
        - İsrafil, Efrail ☆ Köyde
      - Tayfur (Sonsuz) ☆ Köyde

BİLGİLİ

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Sabit ☆ Köyde
        - İdris, Muhlis, Halis ☆ Köyde

YILMAZ

- Recep (Hoca) > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Mahmut ☆ Köyde
      - Kâmil ☆ Köyde
        - Mürşüt, Osman ☆ İSTANBUL
        - Abdullah ☆ Eleşkirt

ASLANGİL

Aldıkları Soyadları

IŞIK - KARA - YILDIZHAN

IŞIK

- Hasan > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde
      - Mevlüt ☆ Köyde
        - Bedel ☆ Köyde

KARA

- Hasan > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Hüsen ☆ Köyde
      - Resik ☆ Köyde
        - Temindar ☆ Köyde
      - Resul ☆ Köyde
        - Rasim ☆ Köyde

YILDIZHAN

- Hasan > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Mehemmet ☆ Köyde
        - Şahpender, Şahmurat ☆ BURSA
        - Feramuz, Ramiz ☆ BURSA
        - Eflet (Pehlivan) ☆ Köyde
      - Ali (Usta) ☆ Köyde
        - Selahattin ☆ Köyde

KÖROĞULLARI

Aldıkları Soyadları

TAŞ - KAYA

TAŞ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Şerafettin, Nurettin, Şemsettin ☆ ZONGULDAK

KAYA

- Mehemmet > ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Etem ☆ AYDIN
    - Necmettin ☆ BURSA
    - Zekeriya, Topçu ☆ Köyde

ARAPGİL

Aldıkları Soyadları

UYAR - ŞEKER - CANBAY

UYAR

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Murat ☆ Köyde
    - Refet ☆ Köyde
      - Ömer, Hüseyin, Osman ☆ İZMİT
    - Süleyman (Hoca) ☆ Köyde
      - Cevdet, Nevzat ☆ İZMİR
    - Resul ☆ İZMİT

ŞEKER

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - İdris ☆ Köyde
      - Binali, Köşeli ☆ BURSA
    - ..... ☆ Köyde
      - Mahmut ☆ BURSA

CANBAY

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Hasan ☆ Köyde
    - Mevlüt ☆ Köyde
      - Müzellef ☆ İnegöl
      - Gülahmet (Hoca), Gülmemmet ☆ Köyde
    - Halit ☆ ANKARA

KARA HASANGİL

Aldıkları Soyadları

AVCI

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Garip ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - Misbah ☆ Köyde
        - Öztekin, Mikail, Efrail ☆ Köyde
      - Hesbi ☆ ZONGULDAK
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Dilaver ☆ KARS

MOLLA AHMETGİL

Aldıkları Soyadları

ŞANLI - BALCI - AYDIN

KOŞUCU - BİÇİCİ - EKİCİ

ŞANLI

- Hasan (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - Haşim ☆ Köyde
      - Rahim ☆ Köyde
        - Enver ☆ İSTANBUL
        - Dilaver ☆ ZONGULDAK
        - Selver ☆ Köyde
      - Selim ☆ Köyde
        - Sani, Özdemir ☆ Köyde
      - Mecit ☆ Bulanık
      - Şavki ☆ Köyde
    - Aslan (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Bedel ☆ Bulanık
    - Mülazim (Hoca) ☆ BURSA

BALCI

- Hasan (Hoca) > ☆ Köyde
  - Ahmet (Hoca) ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Ali ☆ Z. Ereğli

AYDIN

- Osman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Dursun (Usta) ☆ Köyde
    - Abbas ☆ Köyde
      - Celil ☆ Köyde
        - Kibar, Nizamettin, Şaban ☆ İZMİR
    - Mevlüt (Usta) ☆ Köyde
      - Fazli ☆ Köyde
        - Miktat ☆ Sarıkamış
      - Fariz (Usta) ☆ Sarıkamış
        - Asker, Feramuz ☆ Sarıkamış
    - Şevket ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
        - Elbeyi ☆ BURSA
          - Melikşah ☆ Köyde
            - Selçuk, Gültekin, Şahin ☆ Köyde
            - Mahmut,Kadir,İlyas,Ömer ☆ Köyde

KOŞUCU

- Osman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Loman ☆ Köyde
    - Feyzul ☆ Köyde
      - Beşet ☆ Köyde
        - Selvir, Osman, Hüsen ☆ BURSA
      - Memmet ☆ Köyde
        - Eflet ☆ Köyde
          - İsmail, Musa, Rahmi ☆ Köyde
        - Efrail ☆ Köyde

BİÇİCİ

- Osman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Loman ☆ Köyde
    - Koçi ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde
      - Demir ☆ BURSA

EKİCİ

- Osman (Hoca) > ☆ Köyde
  - Loman ☆ Köyde
    - İzzet ☆ Köyde
      - Nevruz ☆ Köyde
        - Hasan, Yaşar ☆ Köyde

KAHRİMANGİL (Ateşgil)

Aldıkları Soyadları

ATEŞÇİ - DEMİR

ATEŞÇİ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Kahriman ☆ Köyde
    - Refet (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Şavki (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - Mehemmet ☆ Köyde
      - İdris (Oğlu yok) ☆ Köyde
    - İsmail ☆ Köyde
      - Rıcali, Ekrem ☆ ARDAHAN
      - Alosman, Gülosman ☆ Köyde
    - Ali ☆ ARDAHAN
  - Burhan (Sonsuz), Emin (Sonsuz) ☆ Köyde

DEMİR

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Şadiman ☆ Köyde
    - Kadim ☆ Köyde
      - Selahattin, Seyfettin, Fahrettin ☆ BURSA
    - İskender ☆ Köyde
      - Şemsettin, Nurettin ☆ BURSA

DUĞURLİGİL

Aldıkları Soyadları
GÖKYEŞİL - MARANGOZ

GÖKYEŞİL

- Hasan > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Nezim, İskender, Aydın, Kamber ☆ Köyde

MARANGOZ

- Hasan > ☆ Köyde
  - Şahi (Usta) ☆ Köyde
    - Mecit ☆ Köyde
      - Ziyeddin, Nurettin ☆ Sarıkamış
    - Hakki (Usta) ☆ Köyde
      - Şerafettin, Sıtkı, Sultanbey, Nevrettin ☆ ZONGULDAK
    - Zekeriye ☆ Köyde
      - Mesut, Zeki, Efsel ☆ Köyde
  - İsa ☆ Köyde
    - Paşali ☆ Köyde
      - Merdali, Köşeli ☆ Köyde

OSMANGİL

Aldıkları Soyadları
COŞAR - GÜMÜŞ - ŞİMŞEK

COŞAR

- Osman > ☆ Köyde
  - Memmet (Gazi) ☆ Köyde
    - Şükrü ☆ Köyde
      - Binali ☆ Köyde

GÜMÜŞ

- Osman > ☆ Köyde
  - Güli ☆ Köyde
    - Aslan ☆ Köyde
      - Kâzim, Hazim, Nazim ☆ Köyde
      - Selver ☆ ZONGULDAK

ŞİMŞEK

- Osman > ☆ Köyde
  - Mevlüt ☆ Köyde
    - Halis, Enis ☆ Köyde
    - İdris ☆ ZONGULDAK

RECEP ÇAVUŞGİL

Aldıkları Soyadları
ÇİFTÇİ

- Recep (Gazi Çvş.) > ☆ Köyde
  - Şahpaz ☆ Köyde
    - Aydın ☆ Köyde
      - Yakup ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Eşref ☆ İSTANBUL
    - Nurettin ☆ Z. Ereğli
  - Şakir ☆ Köyde
    - Karabay, Enver, Selver ☆ Z. Ereğli
  - Bekir ☆ Köyde
    - Emirşah ☆ ANKARA
    - Mihrali ☆ Z. Ereğli
    - Mukim, Müslim ☆ Köyde

KÖSEGİL

Aldıkları Soyadları
ASLAN

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Yücel ☆ Z. Ereğli
      - Yüksel ☆ İSTANBUL
      - Köksal ☆ Köyde
  - Aziz ☆ Köyde
    - Asker, Yahya, Recep ☆ Z. Ereğli

AHMETGİL

Aldıkları Soyadları
DAĞ

- Ahmet > ☆ Köyde
  - Niyazi ☆ Köyde
    - Nurettin, Nizamettin ☆ İSTANBUL
  - Feyyaz, Ali, cemalettin ☆ İSTANBUL

DEDE BEĞLER

Aldıkları Soyadları
SOYADI ALMADAN GİTMİŞLER

- Dede Beğ > *Bu iki kardeş, evlerini Hasan Ağa'ya bırakarak, 1850'li yıllarda gitmişler* ☆ ERZURUM
  - Yusuf Beğ
- Şahpaz Beğ >

DURAKGİL

Aldıkları Soyadları
BALTACI

- Durak > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Yusuf, Rüstem. Ömer ☆ ARDAHAN
    - Hürişan ☆ Köyde
      - Memmet ☆ Köyde

HO DEDEGİL

Aldıkları Soyadları
ÇELİK - DURMAZ

ÇELİK

- Hamza > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Sıddık, Refik, Teyfik ☆ Z. Kandilli

DURMAZ

- Hamza > ☆ Köyde
  - İbrahim ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Mevlüt, Maksut, Mağrip, Harun ☆ Köyde

HİZMET EDENLER

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Osman Aydın	1895 - 1900
2. Eyüp Bilican	1900 - 1910
3. Kâmil Yılmaz	1910 - 1920
4. Vehpi Çankaya	1920 - 1929
5. Seyfet Bilican	1929 - 1931
6. Binali Koşar	1931 - 1935
7. Maksut (Gomora Köylü)	1935 - 1938
8. Hamza Önder	1938 - 1940
9. Gafur Erbilici	1940 - 1942
10. Mevlüt Öztürk	1942 - 1950
11. Kadim Topçu	1950 - 1955
12. Mevlüt Öztürk	1955 - 1964
13. Yafez Çakıcı	1964 - 1990
14. Nihat Kalem	1990 - 1996 Devam

Not: Feyzul Okumuş, uzun müddet Caksu'da Neçerlik yardımcılığı yapmıştır.

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Mansur Taştan	1943 - 1949
2. Süleyman Usanmaz	1945 - 1947
3. Hamit Usanmaz	1947 - 1958
4. Fehmi Bayraktaroğlu	1953 - 1954
5. Müstecip Kut	1954 - 1956
6. Şemsettin Aydın	1956 - 1964
7. Mustafa Saydam	1957 - 1964
8. Alaattin Özdemir	1964 - 1965
9. Hafiz Yücel	1964 - 1967
10. Nesip Ergezer	1964 - 1973
11. Sabri Erdoğan	1966 - 1974
12. Alibey Şentürk	1968 - 1970
13. Niyazi Boy	1969 - 1975
14. Dursun Çiftçi	1970 - 1971
15. Yavuz Çağlayan	1970 - 1971
16. Tayfun Çakıcı	1971 - 1973
17. Mehmet Gürses	1972 - 1974
18. Halil Kaya	1973 - 1975
19. Yalçın Öner	1974 - 1976
20. Hüseyin Doğanay	1976 - 1977
21. Seyit Sayılır	1976 - 1977
22. Mustafa Bölükçü	1975 - 1977
23. Çetin Akoğlu	1975 - 1976
24. Cemal Kayıkçı	1976 - 1977
25. Hasan Lafçalıoğlu	1977 - 1978
26. Mevlüt Küçükkeskin	1978 - 1979
27. M. Necati Demir	1979 - 1980
28. Salih Çağlayan	1977 - 1978
29. Ulgar Kurban	1981 - 1983
30. İbrahim Genç	1976 - 1980
31. Nizamettin Uzun	1978 - 1981
32. M. Kemal Ünlü	1979 - 1980
33. Mahmut Aykut	1979 - 1983
34. Gürbüz Gürler	1979 - 1980
35. Gülali Öztürk	1980 - 1981
36. Gülay Uğurlu	1981 - 1982
37. Osman Kültüroğlu	1982 - 1983
38. Özkan Taşkıran	1983 - 1985
39. Nedim Arslan	1984 - 1985
40. Halil Korkut	1984 - 1986
41. Faruk Gürsoy	1988 - 1993
42. Aynur Gürsoy	1990 - 1993
43. Münevver Ayar	1994 - 1996
44. Olgun Boy	1993 - 1996 Devam
45. Özcan Yolsav	1994 - 1996 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Musayip Kurşun	1918 - 1920
2. Murat Erdoğan	1920 - 1922
3. Loman Koşucu	1922 - 1924
4. Mevlüt Boy	1924 - 1926
5. Müşür Boy	1926 - 1928
6. Temür Boy	1928 - 1930
7. Ridvan Uzun	1930 - 1934
8. Şahpaz Güney	1934 - 1936
9. Resul Uyar	1936 - 1938
10. Ridvan Uzun	1938 - 1940
11. Feyzül Okumuş	1940 - 1946
12. Latif Okumuş	1946 - 1947
13. Pehlül Aydemir	1947 - 1955
14. Mansur Boy	1955 - 1960
15. Laçin Elma	1960 - 1964
16. Kirman Elma	1964 - 1968
17. Maksut Okumuş	1968 - 1970
18. Memduh Öztürk	1970 - 1971
19. Memduh Işık	1971 - 1973
20. Merdali Gürler	1973 - 1984
21. Memduh Işık	1984 - 1989
22. Etem Elma	1989 - 1996

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR

1. Cahit Bilgili
2. Recep Uzun
3. Şakir Yazıcı
4. Yafez Çakıcı
5. Mevlüt Öztürk
6. Paşali Koçak
7. Kadim Topçu
8. Şakir Yıldız
9. Recep Kalem
10. Nihat Kalem
11. Recep Topal
12. Ahmet okumuş
13. Eyüp Öcal
14. Mehmet Öcal
15. Süleyman Uyar
16. Gülahmet Canbay
17. Osman Koşucu
18. Hasan Şanlı
19. Ahmet Şanlı
20. Mülazim Hoca
21. Mehmet Güney
22. Mükerrem Yazıcı
23. Yalçın Topçu

ÖĞRETMENLER

1. Davut Yazıcı
2. İslam Yazıcı
3. Yavuz Gürler
4. Davut Gürler
5. Cengiz Kurşun
6. Ulgar Kurban
7. burhanettin Çakıcı
8. Kenan Öztürk
9. Erengil Öztürk
10. Kirman Demirhan
11. Kibar Elma
12. Nazmi Koçak
13. Alpaslan Tekel
14. Suat Topal
15. Tuncer Yıldızhan

MÜHENDİSLER

1. İmdat Topal (Mak. Mh.)
2. Hüsamettin Boy (Mak. Mh.)
3. Şahset Pehlivan (Mak. Mh.)
4. Zeki Pehlivan (Mak. Mh.)
5. Yüksel Koç (Zir. Mh.)
6. Özer Çakıcı (Kim. Mh.)
7. Nurettin Uzun (Mak. Mh.)

DOKTOR

1. Salih Kurban

VETERİNER HEKİM

1. Kemal Yazıcı

ASTSUBAY

1. Hafiz Güney

İKTİSATÇILAR

1. Bedrettin Çakıcı
2. Nevzat Uyar
3. Şerafettin Demir

ŞAİRLER

1. Yafez Çakıcı
2. Pakize Şanlı (Yeni Aşık)

PEHLİVANLAR

1. Seyful Ocak
2. Etem Elma
3. Eflet Yıldızhan

SINIKÇI

1. Fariz Aydın

K.YOLLARI EKİP ŞF.

1. Nafiz Güney

TERZİLER

1. Gafur Güney
2. Memet Kurban
3. Ali Yıldızhan

MARANGOZLAR

1. Şahi Marangoz
2. Hakki Marangoz
3. Dursun Aydın
4. Mevlüt Aydın

DEMİRCİLER

1. Fariz Aydın
2. Nuri Kurban
3. Celil Kurban
4. Halil Kurban

NALBANTLAR

1. Halil Kurban
2. Züfer Beşeren
3. Pehlül Aydemir
4. Recep Aydemir
5. Ahmet Aydemir
6. Osman Aydemir
7. Fariz Aydın

Not: Bu köye ait, Şehitler ve Gaziler'in isim listeleri, Pala Mahallesi'nin sonuna yazılmıştır.

YOLAĞZI (Sinsetip)

Yolağzı büyütmüş, güzel bir koru,
Yeni yapılmıştır, köyünün yolu,
Göl'ünün balığa müsait suyu,
Beğlerle bir güzel davası vardır.

CAMİİ : 1963 tarihinde, beton duvar, ahşap örtü sac çatı olarak köy tarafından yapıldı.

OKUL : 1. 1967 yılına kadar, çocuklar muhtelif komşu köy okullarında okumakta idiler. Bu tarihte tayin edilen öğretmenler, Köy Odaları'nda tedrisat yaptılar.
2. 1972 tarihinde Okul yapılınca, tedrisat Okulda yapılmaya başlandı. 1981 tarihinde de Lojman yapıldı.

İÇME SUYU : 1 . 1918 tarihinde Cilligöl Pınarı'ndan ağaç borularla getirildi.
2. 1961 tarihinde aynı su, Devlet-Köy işbirliğiyle ve demir boru ile getirildi.
3. 1992 tarihnde Devlet tarafından, plastik boru ile Kızılgöl Pınarı'nın suyu getildi. Her eve su verilmeye başlandı.

YOL : 1976 yılında yapıldı.

ELEKTRİK : 1985 tarihinde verildi.

TELEFON : 1987 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Karagöl, 2.. Takvariye, 3. Şahana, 4. Cilligöl Pınarları var.

KAPLICALAR : Kızılgöl Pınarı'nın suyu; İç mayasıl için içmece, kaşıntılar için de yıkanmak amacıyla kullanılıyor ve bunlara iyi geliyor.

GÖL ve GÖLET : 1. Köyün Güneydoğusunda, yakın tarihe kadar içinde Alabalık yaşayan iki adet göl vardır. Bir ark su çıkışlı olan bu göllerin arasında bir su değirmeni çalışmaktadır. Alabalıkçılığa çok müsaittir.
2. Kurugöl, 3. Kızılgöl, 4. Cilligöl adlı üç adet daha göl var köyün etrafında.

SAĞLIKEVİ : 1992 tarihinde yapıldı

TARİHİ KALINTLAR : 1. HARABELER : a) Cilligöl , b) Karagöl, c) Ogeçeler , d) Kilise mevkii, e) Haçip f) Avazan mevkii'ndeki köy harabelerinin harçsız taş duvarları, ocakları belli durumdadırlar.
2. KİLİSE : Köyün Kuzeybatısında, Memet Eren tarlasındadır.
3. GORHANA : Kilisenin Doğusunda ve Güneyinde iki adet kuyu, Memet Eren'in tarlasındadır.
4. KANAL : a) Şahset Eren'in mereğinden, Ferman Gündüz'ün evlerinin altından geçiyor. İçine fosseptik akıtılmış durumdadır. b) Avazan Harebeleri'nde, İlyas Özer tarlasından geçen bir yeraltı kanalı vardır.
5. MAĞARA : a) Kesik Kaya Mağarası: Bu mağarada, taş oyma kürün (Su yalağı), eşik, söhe ve taştan kapı var. Adına, Sulu Mağara deniyor. b) Kuru çayır'da, Delik kaya : Ambarkaya'da üçgen şeklinde bir delik vardır.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezinin, 15 Km. Batısında, Şahana Dağı'nın (Büyük Dağ), Güneydoğuya bakan, Prasnavul yamaçlarının, Güneyinde birden dikleşen yamacının, kırıklarında göllerin oluştuğu sekide kurulmuştur. Batısında Çam koruluğu vardır. Kuzeyi ise Prasnavul Çayır ve Mer'alarıyla çevrilidir. Bol yabani meyve ağaçları ile çeşitli çiçeklerle kaplı mer'aları, arıcılğa çok müsaittir. Gölünün suyu ise Alabalık yetiştiriciliğine çok elverişlidir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : 1. SİNSETİP adının Kıpçakça'dan geldiği sanılmaktadır. Ancak ne anlama gel-

diği kesin olarak bilinmemektedir. Bu nedenledir ki, Türkçeleştirme adı altında bu ad değiştirilmiştir. 2. YOLAĞZI adı, köyün, İlçenin Batısındaki en son köyüne giden yol üzerinde olmasına izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılar, burasının çok eski meskün yerlerden biri olduğunu göstermektedir. Ancak bugünkü köy halkını oluşturan aileler tahminen, bundan 150 yıl önce muhtelif yerlerden gelerek buraya yerleşmişler. Anlatılanlara göre; Koşlar'ın Dedeleri, Acara'dan, Ahıska'ya giderken burasını görür ve beğenir. Dönerek, evini de alıp getirir. Ormanın içinden açtığı yerde evlerini yapar. Tarla, çayır açarak yerleşirler. İkinci olarak Polikle'rin dedeleri ve müteakiben de diğer aileler gelerek köyü oluşturur. Şurası gerçek ki, köy kurulurken buralar tamamen ormanmış.

KURUCU AİLELER

1. POLİKLER : Çıldır - Vel Köyü'nden gelmişler.
2. KOŞLAR (Çığmalar) : Acara'dan gelmişler.
3. MAKİTLER : Posof - Günbatan Köyü'nde değirmenci iken, Molla Hüsen'in evlerine gelmişler.
4. UNCİLER : Posof - Kopuzlu Köyü'nden gelmişler.
5. KADOLAR : Amasya'dan gelmişler.
6. YEKELER : Ahıska'dan gelmişler.

POLİKLER

Aldıkları Soyadları

EREN - ZEYREK - MERT

EREN

- Osman > ☆ Köyde
  - Sadık ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - İskender ☆ Köyde
        - Kirman ☆ Köyde
          - Kenan (İnş. Mh.) ☆ İSTANBUL
          - Ayhan (Bilgisayarcı) ☆ İSTANBUL
        - İsmail ☆ Köyde
          - İsmet (Gümrük Muh. Mem.) ☆ EDİRNE
          - Necdat (Şef), Nevzat ☆ ZONGULDAK
          - Cihan (Mim. Mh.) ☆ ANKARA
          - Kısmet ☆ Köyde
        - Bedir ☆ Köyde
          - Nadir (Öğretmen) ☆ BATMAN
          - Kadir ☆ İSTANBUL
          - İsmail ☆ Köyde
        - Bahattin (Öğretmen) ☆ Köyde
          - Taşkın (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - İbrahim ☆ Köyde
          - Hikmet (Öğretmen ☆ ZONGULDAK
      - ☆ Köyde — Koçi
        - Topçu ☆ Köyde
          - Alaattin ☆ ALMANYA
          - Ömer, Musamettin ☆ BURSA
          - Selahattin ☆ FRANSA
        - Şevki ☆ Köyde
          - Ekrem ☆ İnegöl
          - Memet ☆ Köyde
        - Mecit ☆ Köyde
          - Şahset ☆ Köyde
          - Mirza ☆ Köyde
            - Zülali ☆ Köyde
              - Ergül ☆ Köyde
              - Sümmani, Yılmaz, İrfan ☆ Gebze
              - ..... (Hoca) ☆ Gebze
              - Hilmi ☆ RİZE

ZEYREK

- Ali > ☆ Köyde
  - Rıza ☆ Köyde
    - Dursunali ☆ Köyde
      - Nusret ☆ Köyde
        - İlhan ☆ Köyde
        - Yavuz (İş ve İşçi Bul. Kr. Mem.) ☆ ANKARA
        - Yunus (Öğretmen) ☆ ANKARA
        - Şinasi (Avukat) ☆ D. Beyazıt
      - Necati ☆ Köyde
        - Tuncer (Öğretmen) ☆ D. Beyazıt
      - Cavit (Polis) ☆ BURSA
  - Hamit (1948'de muhacir) ☆ ARDAHAN
  - Hasan ☆ Köyde
    - Efraim ☆ Köyde
      - Özkan ☆ İSKENDERUN
      - Yakup (Üniversite Öğretim Gör.) ☆ VAN
      - Behrem, Yüksel ☆ Köyde
    - Rahim (Öğretmen) ☆ BURSA
    - Şaban ☆ BURSA
      - Nevzat, Nihat ☆ BURSA

MERT

- Ömer > ☆ Köyde
  - Recep ☆ Köyde
    - Yusuf ☆ Köyde
      - Merdali ☆ Köyde
        - Şemsi, Adnan ☆ Köyde
      - Aliyar ☆ BURSA
      - Alaattin (Öğretmen) ☆ İSTANBUL

- Mehtiali ☆ Köyde
  - Temel,Famril (Öğretmen) ☆ İSTANBUL
  - Kemal ☆ Köyde
- Ahmet ☆ Köyde
  - Halit ☆ Köyde
    - Abdulkadir, Ahmet ☆ ALMANYA
    - Arif, Şenol, Mustafa ☆ Köyde
    - Tarif ☆ İSTANBUL
  - Seyfidar ☆ Köyde
    - Sıddık ☆ Köyde
    - Şerafettin, Mücahit ☆ Marmaris

KOŞLAR

Aldıkları Soyadları

KONAK - ŞAHİN - ÖZCAN - YILDIZ

KONAK *(Çığmalar)*

- Memet (Oğlu yok) > ☆ Köyde
- Çığma > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Vezir ☆ Köyde
      - Musa (Öğretmen) ☆ KARS
      - İsa ☆ ALMANYA
      - Enver, Dilaver ☆ Köyde
    - Kamber ☆ KARS
    - Rasim ☆ Köyde
      - Casim (Pois) ☆ İSTANBUL
      - Kasım ☆ Köyde
  - Şakir ☆ Köyde
    - Dursun ☆ Köyde
    - Alim ☆ ALMANYA
      - Selim ☆ FRANSA
      - Halim (Hoca) ☆ Köyde
    - Süleyman ☆ Köyde
      - Efleccim, Şemsi ☆ BELÇİKA
    - Sabri ☆ Köyde
      - Elver ☆ BELÇİKA
      - Selver ☆ BURSA
      - Aliyar ☆ Köyde

ŞAHİN *(Şahiler)*

- Şahi > ☆ Köyde
  - Nebi ☆ Köyde
    - Ziya ☆ ALMANYA
    - Müseyyen ☆ Köyde
      - Mustafa ☆ Köyde
  - Müdür ☆ Köyde
    - Münür ☆ ALMANYA
    - Şadiman ☆ Köyde
      - İsmail ☆ Köyde
  - Hurrem ☆ Bergama
  - Abuzar (Sonsuz) ☆ Köyde

ÖZCAN *(Hırıklar)*

- Hüseyin > ☆ Köyde
  - Şahmurat (Sonsuz) ☆ Köyde
    - Zekeriye ☆ Eleşkirt
    - Alisultan ☆ Köyde
      - Alaattin, Seheddin ☆ HOLLANDA
      - Aydın, Sebahattin, Nizamettin ☆ MUĞLA
    - Şahmeni ☆ Köyde
      - Necati, Kadim ☆ HOLLANDA
    - Ali ☆ Köyde
      - Cemil ☆ ZONGULDAK
      - Cemal ☆ MUĞLA

YILDIZ *(Koşlar)*

- Şamil > ☆ Köyde
  - İsak ☆ Köyde
    - Etem ☆ Köyde
      - Hazim ☆ BURSA
      - Bekir (Astsb.), Gazi ☆ ANKARA
      - Nevzat (Hoca) ☆ ALMANYA
      - Kâzim (Nüfus Müdürü) ☆ İnegöl
      - Zeki ☆ Köyde
- Hazık ☆ Köyde
  - Laçin ☆ Köyde
    - Demirali ☆ BURSA
    - Engin ☆ İSTANBUL
    - Emirali ☆ Köyde
  - Merdin ☆ Köyde
    - Famil ☆ İSTANBUL
    - Kerim ☆ ANKARA
  - Bahtiyar ☆ Köyde
    - Kâmil ☆ İSTANBUL
- Hakki ☆ Köyde
  - Dursunkaya ☆ Köyde
    - Yahya, Cengiz ☆ Köyde
  - Enver ☆ ALMANYA
  - Abdullah ☆ BURSA
- Şavki ☆ Köyde
  - Fazil, Nazir ☆ BURSA

MAKİTLER

Aldıkları Soyadları

GÜNDÜZ

- Emin > ☆ Köyde
  - Mahmut ☆ Köyde
    - Memedali ☆ Köyde
      - Mikail ☆ Köyde
        - Evsel ☆ Köyde
          - Ekrem (Öğretmen) ☆ Yurtbaşı
          - Abdurrahman ☆ BURSA
          - Enis ☆ Köyde
        - İsabali ☆ Köyde
          - Fevzi, Remzi ☆ HOLLANDA
        - Hüsni ☆ Köyde
          - Emin ☆ BURSA
          - Olgun ☆ Köyde
        - Kemal ☆ Köyde
      - İsrafil ☆ Köyde
        - Muzaffer ☆ ALMANYA
        - Nüfer, Reis (Maliyeci) ☆ ZONGULDAK
        - Züfer, Lifaz ☆ FRANSA
      - Rızali ☆ Köyde
        - Yaşar ☆ HOLLANDA
        - Ferman, Fehim ☆ Posof
      - Kibar ☆ Köyde
        - Karabey ☆ İSTANBUL
        - Rahim (Polis) ☆ SİVAS
      - Serdar ☆ Köyde
        - Ellez ☆ İZMİR
        - Muhsin ☆ BURSA
        - Özcan ☆ FRANSA
        - Özdemir ☆ Köyde
      - Serven ☆ Köyde
        - Seyfet ☆ ZONGULDAK
        - Neşat (Polis) ☆ BATMAN
        - Şeref ☆ Köyde

UNCİLER

Aldıkları Soyadları

AYDIN

- Uncu Dede > ☆ Köyde
  - İzet ☆ Köyde
    - Mihri ☆ Köyde
      - Çelik (Öğretmen) ☆ Selim/KARS
      - Hafiz ☆ ESKİŞEHİR
    - Nuri ☆ Köyde
      - Turgut ☆ ZONGULDAK
      - Fikret ☆ BURSA

└ Fehmi	☆ Köyde
├ Erhan, Fahrettin, Nurettin	☆ BURSA
└ Rahim	☆ Köyde
├ Refet (Hoca)	☆ Köyde
└ Refik (Sonsuz)	☆ Köyde
├ Mail	☆ Köyde
├ Binali	☆ Köyde
└ Paşali	☆ Sarıkamış
└ Aslan	☆ Köyde
└ Koçi	☆ Köyde
└ Necdet, Nedim	☆ İSKENDERUN

ERDEM

• Memet >	☆ Köyde
├ Gafur	☆ Köyde
├ Niyazi	☆ Köyde
├ Reis, Erol	☆ Köyde
└ Zekeriya, Yahya, Osman, İhsan	☆ İSTANBUL
├ Mustafa	☆ İSTANBUL
└ Orhan	☆ İSTANBUL
├ Alihan	☆ ESKİŞEHİR
└ Alırıza	☆ BURSA
├ Feyzo	☆ Arpaçay
└ Nazim	☆ Köyde
├ Gazi, Davut	☆ İSTANBUL
└ Ocak	☆ Köyde

KADOLAR

Aldıkları Soyadları

ÖZEL - ERDEM

ÖZEL

• Sefer >	☆ Köyde
└ Kaya	☆ Köyde
├ Fariz	☆ Selim/KARS
├ Kurban, Feyyaz	☆ İSTANBUL
├ İlyas	☆ Köyde
└ Taner	☆ Köyde
└ Mürteza (Sonsuz)	☆ Köyde

YEKELER

Aldıkları Soyadları

YILDIRIM

• İbrahim (Hoca - Şair) >	☆ Köyde
├ Beşet	☆ Köyde
├ Eflatun	☆ Köyde
└ Durak	☆ Köyde
└ Asim	☆ ALMANYA
└ Aslan	☆ Köyde
└ Taştan	☆ Köyde
├ Hikmet	☆ HOLLANDA
├ Önder (Gümrük Muh. Mem.)	☆ İZMİR
└ Mükerrem	☆ Köyde

HİZMET EDENLER

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Recep Mert	1910 - 1923
2. Memet Konak	1923 - 1930
3. Aslan Aydın	1930 - 1936
4. Şahmurat Özcan	1936 - 1939
5. Mehtiali Mert	1939 - 1940
6. Feyzo Erdem	1940 - 1942
7. Koçi Eren	1942 - 1946
8. Taştan Yıldırım	1946 - 1950
9. Mikail Gündüz	1950 - 1960
10. İsrafil Gündüz	1960 - 1963
11. Süleyman Koman	1963 - 1968
12. Evsel Gündüz	1968 - 1973
13. Hazim Yıldız	1973 - 1984
14. Ferman Gündüz	1984 - 1992D.

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Beşet Yıldırım	1923 - 1931
2. Abbas Çaycı	1931 - 1940
3. Refet Aydın	1940 - 1952
4. Recep Mert	1952 - 1957
5. Ahmet Akçay	1957 - 1961
6. Memet Sanatçı	1961 - 1972
7. Halim Konak	1972 - 1995D

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Demirali Eren	1967 - 1970
2. Derviş Yıldırım	1968 - 1969
3. Fedair Ergün	1969 - 1996D
4. Vacip Ergün	1965 - 1974
5. Muttalip Türkmen	1975 - 1981
6. Bahattin Eren	1982 - 1994

KİMLER YETİŞMİŞ

ÖĞRETMENLER

1. Nadir Eren
2. Bahattin Eren
3. Taşkın Eren
4. Hikmet Eren
5. Yunus Zeyrek
6. Tüncer Zeyrek
7. Yakup Zeyrek
8. Rahim Zeyrek
9. Alaattin Mert
10. Famril Mert
11. Musa Konak
12. Ekrem Gündüz
13. Çelik Aydın

HOCALAR

1. İbrahim Yıldırım
2. Refet Aydın
3. Nevzat Yıldız
4. Halim Konak
5. ..... Eren

POLİSLER

1. Cavit Zeyrek
2. Casim Konak
3. Rahim Gündüz
4. Neşat Gündüz

ASTSUBAY

1. Bekir Yıldız

MÜHENDİSLER

1. Kenan Eren (İnş. Mh.)
2. Cihan Eren (Mim. Mh.)
3. Ayhan Eren (Bilgisayar M.)

AVUKAT

1. Şinasi Zeyrek

MALİYECİ

1. Reis Gündüz

NÜFUS MD.

1. Kâzım Yıldız

İŞ ve İŞÇİ B.K.MD.

1. Yavuz Zeyrek

ŞAİRLER

1. İbrahim Yıldırım
2. Zahirî (1800'lü yıllarda)

GÜMRÜK MUH. MEM.

1. İsmet Eren
2. Önder Yıldırım

KÖMÜR İŞL. ŞEFİ

1. Necdet Eren

KALAYCI

1. Şadimen Şahin

ASTARŞİNAS (Nah. Md.)

1. Recep Mert

ŞEHİTLER

1. Osman Mert	1268	1878 Osmanlı - Rus Savaşı
2. Ahmet (Ağa) Eren	1310	İstiklâl Savaşı
3. Asker Mert	1312	İstiklâl Savaşı
4. Mirza Eren	1310	İstiklâl Savaşı, Yunan Ceph.

GAZİLER

1. Şahmurat Özcan	1315	İstiklâl Savaşı, Yunan Ceph.
2. Alisultan Özcan	1315	İstiklâl Savaşı, Yunan Ceph.
3. Gafur Erdem	1312	İstiklâl Savaşı, Yunan Ceph.
4. Hazık Yıldız	1313	İstiklâl Savaşı, Yunan Ceph.
5. Hurrem Şahin	1313	Gürcü Harbi

YURTBAŞI (Sakabol)

Yurtbaşı Korusunu, görmeye değer,
Ye yaban meyvesin, gidersen eğer,
Gölünde çok balık ürermiş meğer,
Fındalıkta güzel Jola'sı vardır.

CAMİİ : 1972 yılında köy tarafından, yontma taş, beton harç, tabla beton, sac çatılı olarak yapıldı. Daha önce, Teravih Namazları köy odalarında, Cuma namazları da komşu köylerde kılınıyordu.

OKUL : 1974 yılında Devlet tarafından, betonarme ve sac çatılı olarak yapıldı. 1930' lu yıllarda köy odalarında Halk Okulları devam etmiş. Daha sonra da çocuklar, çevre köylerinde okumuşlar.

İÇME SUYU : Daha önce çevredeki kaynaklardan ve akar sulardan alınan sular içilmekte idi. 1972 yılında Devlet tarafından, demir boru ile Karagöl Pınarı'ndan getirilen su, 3 çeşme halinde akıtıldı. 1994 ten itibaren herkes evlerine aldı suyunu.

YOL : 1973 te Günbatan yolundan saplama yapıldı.
1983 tarihinde,Cebinin Gölü mevkiinden yeniden yol yapıldı.

ELEKTRİK : 1984 yılında verildi.

TELEFON : 1986 yılında verildi.

İMAM EVİ : 1985 tarihinde köy halkı tarafından yapıldı.

MEZARLIK İHATASI : 1992 tarihnde Köy Halkı tarafından yapıldı.

DEĞİRMEN : Köy kurulalıdan beri, Cebinin Pınarı'ndan alınan su ile çalışan bir değirmen vardır.

KAYNAK SULARI : 1. Karagöl, 2. Çayırınbaşı, 3. Cebinin Pınarı adlı üç meşhur kaynak suları vardır.

GÖL VE GÖLET : 1. Köyün Batısında Karagöl denen, İlkbaharda oluşan, daha sonra kuruma derecesine gelen bir göl var.
2. Cebinin Gölü : Cebi Ağa Gölleri adıyla anılan, köyün Doğusunda birkaç göze ve çayırlık göller var. Bu göllerde Alabalık üremektedir.

SULAMA KANALI : Yoktur.

TARİHİ KALINTILAR : Yoktur.

TABII KONUMU : İlçe Merkezi'nin, 14 Km. Batısında,Şahana (Büyük dağ) diye adlandırılan yükseltinin Güney yamaçlarının, Günbatan Çayı ile birleştiği,ufak düzlüklerden oluşan, kırıklkı eteklerinde kurulmuştur. Göl, Gölet, Akarsu, Köyün Batısındaki; Karagöl mevkiinde korunmuş olan çam ve yapraklı ağaçlardan oluşan koruluğu ile arazisindeki yabani meyve ağaçları, köye park görünümü vermektedir. Cebinin Pınarı ve göletleri Alabalıkçılığa çok elverişlidir. Ureme'de yaylaları vardır. Günbatan, Demirdöven, Kopuzlu, Yolağzı Köyleriyle sınırlıdır.

KÖY ADININ DOĞUŞU : SAKABOL adı; Köyün bulunduğu muhitte saka kuşunun çok oluşuna izafen konduğu sanılmaktadır. Aslı: Saka Bol iken bu iki sözcük birleştirilerek SAKABOL olmuştur.
YURTBAŞI adi; Bu söz Öztürkçe olan Sakabol'u yadırgayanlar tarafından; İlçenin Batıdaki son köylerinden birisi olmasına izafen verilmiştir.

KURULUŞU : Tahminen 150 yıl önce, Acara'dan, Ahıskaya giderken buradan geçen, Mirza adındaki birisi burasını görür ve beğenir. Yine Acaralı olan Cebioğlu ile Türkgözü Köyü'nde tanışır. Birlikte gelip buradaki ormanın içinde birer ev yaparlar. Mirza'nın evi ve aynı yerinde kestiği ağaçları, o evin damının örtüsünde halen duruyor. Daha sonra diğer aileler gelip, orman içinde açtıkları yerlere tarla çayır yaparak bugünkü köyü kurarlar.

KURUCU AİLELER

1. CEBİ OĞLU : Gürcistan - Ceb Köyü'nden,Türkgözü Köyü'ne, oradan da bu köye gelmişiler.
2. MİRZA OĞLU : Gürcistan - Kotiye Köyü'nden gelmişler.
3. SÜNNETÇİLER : Posof - Kaleönü Köyü'nden gelmişler.
4. TERGELLER : Ahıska - Rabatbaşı Köyü'nden gelmişler.

CEBİ OĞLU

Aldıkları Soyadları

BİLİCİ - SUBAŞI - EREN - ÖZCAN

BİLİCİ

- Cumi > ☆ Köyde
  - Edehem ☆ Köyde
    - Zekeriya ☆ Köyde
      - Sabri ☆ Köyde
        - Yazdan, Cevdet, Serhat ☆ HOLLANDA
        - Yılmaz, Salih ☆ HOLLANDA
      - Hüsamettin ☆ Köyde
        - Fahrettin ☆ BELÇİKA
        - Hayrettin ☆ Köyde
    - Halit ☆ Köyde
      - Şemsettin ☆ Köyde
        - Bülent ☆ İnegöl
        - Zarafettin, Şemsi, İmdat ☆ HOLLANDA
  - Tağo (Şehit) ☆ Kocatepe
    - İlyas ☆ Hanak
  - Aziz (Hoca - Müderris) ☆ Acara

SUBAŞI

- Kâmil > ☆ Köyde
  - Aslan ☆ Köyde
    - Cafer ☆ Köyde
      - Enver ☆ Köyde
        - Sedrettin, Hüseyin ☆ FRANSA
      - Fahrettin ☆ Köyde
        - Önder, Cemender ☆ FRANSA
      - Alaattin ☆ Köyde
        - Yener, Şener ☆ FRANSA
      - Nevzat ☆ Köyde
        - Yasin, Yusuf, Tahsin ☆ Köyde
      - Selahattin ☆ Köyde
        - Metin, Güven, Hasan ☆ FRANSA
    - Ferhat ☆ Köyde
      - Selim, Zeki ☆ BURSA
      - Süleyman, Aydın ☆ LİBYA
      - Şehri ☆ Köyde
        - Şemistan ☆ BURSA
        - Şahıstan ☆ Köyde
    - Kahriman ☆ Acara

EREN

- Salih > ☆ Köyde
  - Hüseyin ☆ Köyde
    - Ali ☆ Köyde
      - Şerif ☆ Köyde
        - Kâzim ☆ ALMANYA
        - Yahya ☆ Köyde
          - Fikret, Hikmet, Memet ☆ Köyde
    - Mustafa ☆ Köyde
      - Musa, Memet ☆ İSTANBUL
      - İsa ☆ BURSA

ÖZCAN

- Osman > ☆ Köyde
  - Haşim ☆ Köyde
    - Haydar ☆ Köyde
      - Hazim ☆ Köyde
        - Yücel, Mikail ☆ İSTANBUL
    - Vezir ☆ Köyde
      - Reis, Şahset ☆ İSTANBUL
      - Memet ☆ Köyde
    - Kâzim ☆ Köyde
      - Ramiz, Selah, Ali ☆ ALMANYA
    - Osman ☆ Köyde
      - Salih ☆ ALMANYA
      - Hüseyin (Doktor) ☆ ANKARA

MİRZA OĞLU

Aldıkları Soyadları

DOĞRU

- Mirza > ☆ Köyde
  - Esat ☆ Köyde
    - Hamza ☆ Köyde
      - İzahar ☆ Köyde
        - Fevzi ☆ Köyde
          - Ali ☆ BURSA
        - Gazi ☆ Köyde
          - Yunus ☆ BURSA
        - Rahmi ☆ Köyde
          - Abdülkadir ☆ Köyde
  - Teher ☆ Köyde
    - Zabit ☆ Köyde
      - İlhan ☆ Köyde
        - Nurhan ☆ BELÇİKA
        - Mustafa (Hoca) ☆ İnegöl
      - Orhan ☆ Köyde
        - Erhan ☆ BELÇİKA
        - Taner ☆ Köyde
          - Tunar ☆ İnegöl

SÜNNETÇİLER

Aldıkları Soyadları
ŞENAL - ÖZTÜRK - ERDOĞAN

ŞENAL

• İbrahim >	☆ Köyde
├ Mihrali	☆ Köyde
├ Durmuş	☆ BURSA
└ Cahit	☆ BELÇİKA
├ Laçin	☆ Köyde
├ Hüküm, Kemal	☆ İSTANBUL
└ Cemil	☆ FRANSA
├ Zülali	☆ Köyde
└ Nihat	☆ FRANSA
└ Asker	☆ Köyde
└ Gülali	☆ BURSA

ÖZTÜRK

• İrfanî >	☆ Köyde
└ Diyar	☆ Köyde
├ Muhlis	☆ Köyde
├ Yüksel, Bahattin	☆ ZONGULDAK
├ Ercan	☆ ANKARA
└ Erkan	☆ Köyde
├ Topçu	☆ İSTANBUL
├ Hasret	☆ Köyde
└ Nusrettin	☆ Köyde
└ Hilmi, Bedrettin, Cevdet, Mansur	☆ Köyde
├ Murat	☆ Köyde
└ Hamdi	☆ Köyde
└ İlimdar (Öğretmen)	☆ Orhangazi

ERDOĞAN

• Sofi >	☆ Köyde
├ Rasim	☆ Köyde
├ Asim	☆ FRANSA
└ Temel	☆ BURSA
└ Dursun	☆ Köyde
├ İsrafil	☆ HOLLANDA
└ İsrail	☆ Köyde

TERGELLER

Aldıkları Soyadları
KIZILKAYA - BULUT

KIZILKAYA

• Arif >	☆ Köyde
└ Binali (Gazi)	☆ Köyde
├ Zihni	☆ Köyde
└ Halit	☆ Selim/KARS
├ Kadim	☆ Köyde
├ Nedim	☆ Köyde
☆ ALMANYA- Arif, İsmail, Yusuf	
└ Halit (Şehit)	☆ KORE
└ Harun	☆ ALMANYA

BULUT

• Şamil >	☆ Köyde
└ Yusuf	☆ Köyde
└ Merdinşah, Muhittin	☆ İnegöl

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Halim Altun	1971 - 1971
2. Fahrettin Balcı	1971 - 1973
3. Şener Duran	1973 - 1979
4. Nail Çatak	1976 - 1978
5. Mümin Turna	1981 - 1982
6. Ekrem Gündüz	1979 - 1995 Devam

MUHTARLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Memedali Özcan	1940 - 1950
2. Zekeriya Bilgili	1950 - 1957
3. Vezir Özcan	1957 - 1963
4. İzahar Doğru	1963 - 1968
5. Osman Özcan	1968 - 1973
6. Vezir Özcan	1973 - 1987
7. Muhittin Bulut	1987 - 1989
8. Nevzat Subaşı	1989 - 1992 Devam

İMAMLAR

Adı ve Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Nurettin Doğruel	1974 - 1979
2. Paşali Karataş	1979 - 1982
3. Cengiz Cesur	1982 - 1983
4. Halim Çağlayan	1983 - 1988
5. Bayram Doğan	1988 - 1991
6. Burhan Uğurlu	1992 - 1993
7. Sebahattin Avcı	1993 - 1995 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

HOCALAR
1. Aziz Bilici
2. Mustafa Doğru
3. Memedali Özcan

ÖĞRETMEN
1. İlimdar Öztürk

DOKTOR
1. Hüseyin Özcan

SINIKÇI
1. Hamza Doğru

DEĞİRMENCİ
1. Zekeriye Bilici

DEMİRCİ
1. İsmail Öztürk

MARANGOZ
1. Muhlis Öztürk

PEHLİVAN
1. Diyar Öztürk

ŞEHİTLER

1. Tağo Bilici	1313	İstiklâl Savaşı, Kocatepe'de
2. Halit Kızılkaya	1929	Kore Savaşı'nda

GAZİLER

1. Yusuf Özel	1311	İstiklâl Savaşı
2. Binali Kızılkaya	1313	İstiklâl Savaşı, Yunan Cephesi
3. İsrafil Erdoğan	1953	Kıbrıs Çıkarması

YURTBEKLER (Caksu)

Yurtbekler Köyü'nün, bir adı Cak'tır,
Yazları havası, çokça sıcaktır,
Al götür herkesi, kaleye baktır,
Tarihten silinmez, yazısı vardır.

CAMİ : 1970 -1971 yıllarında,yontma taş, beton harç duvarlı, saç çatılı bir cami yapıldı. Bu tarihe kadar, Köy Odalarında Teravih Namazları kılınır, Cuma Namazlarına komşu köylere gidilirdi

OKUL : 1. 1928 yılından 1940 yılına kadar Köy Odalarında Halk Okulları devam etmiş. 1940 yılında Eğitmenli (3 sınıflı) okul açılmış. Eğitmen Yusuf Örgün'ün Gümüşkavak Köyü'ne gitmesiyle, Okul kapanmış. Tekrar,Yusuf Örgün köye dönerek 1960 ta Okulu açmış. 1961 tarihinde de, 5 sınıflı ilkokul açılmış ve Köy Odalarında tedrisat devam etmiş.
2. 1975 tarihinde Devlet tarafından yapılan ve 1983 tarihinde onarım gören Okul Binası hizmete açılmıştır.

İÇME SUYU : 1. Önceleri, Posof Çayı, Gümüşkavak Deresi ve bunların yataklarındaki eşmelerden alınan sular içilirdi.
2. Önce Beyaz Pınardan 1975 tarihinde getirilen, sonra da Şuruhev Pınarından 1985 tarihinde getirilen su köyde iki çeşmeden akıtılmıştır.

YOL : 1975 tarihinde yapıldı.

ELEKTRİK : 1983 tarihinde verildi.

TELEFON : 1985 tarihinde verildi.

KAYNAK SULARI : 1. Beyaz Pınar, 2. Şuruhev Pınarı meşhur kaynaklarıdır.

MADEN SUYU : Yoktur.

GÖL VE GÖLET : Yoktur.

SULAMA KANALI : Yoktur.

PERE : 1977 -1978 yıllarında DSİ'ce, Posof Çayı kıyısına pere yapıldı.

BOĞA BARINAĞI : 1986 tarihinde Tarım Bakanlığınca bir Boğa Barınağı yapıldı.

MADENLER : Kaj diye adlandırılan, ÇAKMAK TAŞI var.

TARİHİ KALINTILAR : 1. KALE : Köyün Güneyinde CAK KALESİ kalıntısı var.
2. KIŞLA KALE : Köyün Batısında, Kajliler mevkiindeki bu kaleciğin temelleri ve du varlarından çok azı duruyor.

HÜKÜMET KONAĞI : Neşnişin Sarayı adıyla tanınan, Hükümet Konağı harabesi, köyün Batısındaki (Belediyeye ait Beylik Bahçenin) Doğusundadır. Arsası sahip çıkılmadığından köylüler tarafından zimmete geçirilmiştir. Duvarları da hergün biraz daha sökülüyor.

TABİİ KONUMU : İlçe Merkezi'nin,12 Km. Doğusunda, Kodiyan, Ulgar ve Şabanıbel Yükseltilerinin uzantısı yamaçlarının Posof Çayı yatağında birleştiği vadide kurulmuştur. Köyün Doğusundaki tarlalar haricindeki arazisi; Fundalıklar, ormanlar ve bahçelerle kaplı, ılıman iklimli, her türlü meyve, sebzenin yetiştiği, akaksuyunda balık kaynaşan bir doğa harikası yerdir. Bir süre Posof İlçesini idare eden, Atabekler ve daha sonra Neşnişler'in oturduğu idare merkezidir.

KÖY ADININ DOĞUŞU : CAKSU, adının Kıpçakçadaki, Öncü Asker sözcüklerinden geldiği sanılmaktadır. YURTBEKLER adının ise; Hudutta oluşu ve orada bir takım askerimizin bu lunuşuna izafen verildiği bilinmektedir.

KURULUŞU : Tarihi kalıntılarından çok eski bir yerleşim yeri olduğu anlaşılmaktadır. Ancak; Bugünkü köyün yakın tarihte, Kağızman'dan gelen üç aile tarafından kurulduğu bilinmektedir.

KURUCU AİLELER

1. KUMİLER : Kağızman ilçesinin bir köyünden gelmişler.
2. KELOLAR : Kağızman ilçesinin bir köyünden gelmişler.
3. KAROLAR : Kağızman ilçesinin bir köyünden gelmişler.
4. HEPOLAR : Kağızman ilçesinin bir köyünden gelmişler.
5. OZOLAR : Yozgat İl'inden gelmişler.
6. BALGÖZELİLER : Posof - Balgöze Köyü'nden gelmişler

KUMİLER

Aldıkları Soyadları
ÇELİK - ÇAYLAK - ÇAKMAK

ÇELİK

- Kaba Reşit > ☆ Köyde
  - Abdullah ☆ Köyde
    - Haşim (Ağa) ☆ Köyde
      - Sümmani, Süleyman, Sürmeli ☆ Köyde
      - Varol, Seddi, Memduh ☆ Köyde
      - Fehmi, Dilaver ☆ HOLLANDA
    - Bedir ☆ Köyde
      - Kemal, Kâmil ☆ İnegöl
      - Gögüş ☆ Yenipazar
      - Cemil ☆ HOLLANDA
    - Serdal ☆ Köyde
      - Selver, Tahsin ☆ İnegöl
      - Serbay ☆ Köyde
    - Selim ☆ Köyde
      - Yüksel, Efsel, İhsan, Yıldıray ☆ Köyde
  - Ferhat ☆ Köyde
    - Zabit ☆ ARTVİN

ÇAYLAK

- Kaba Reşit > ☆ Köyde
  - Halil (Oğlu yok) ☆ Köyde

ÇAKMAK

- Kaba Reşit > ☆ Köyde
  - Karahan ☆ Köyde
    - İbrahim ☆ ALMANYA
    - Seladdin ☆ İnegöl
    - Cemal, Cabbar, Elaaddin ☆ Köyde

KELOLAR

Aldıkları Soyadları
YILDIZ - ÖZASLAN

YILDIZ

- Sarı Reşit > ☆ Köyde
  - İsmail ☆ Köyde
    - Memedali, Şakir, Bekir, Kemal ☆ Köyde
    - Asker ☆ Köyde
      - Zeki, Zekeriya, Zikri ☆ Köyde
    - Paşa ☆ Köyde
      - Şinasi, Binasi ☆ Köyde

ÖZASLAN

- Sarı Reşit > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Sümmani ☆ AYDIN
    - Aslan, Osman, Muzaffer ☆ Köyde

KAROLAR

Aldıkları Soyadları
YILMAZ

- Kahriman > ☆ Köyde
  - Süleyman ☆ Köyde
    - Elbeyi ☆ HOLLANDA
    - Vezir, Tüncer ☆ Köyde
  - Binali ☆ Köyde
    - Remzi, Vahit ☆ Köyde
    - Cengiz, Cahit, Sait, Saim ☆ HOLLANDA

HEPOLAR

Aldıkları Soyadları
AYDIN

- Ferhat > ☆ Köyde
  - Mihrali (Sonsuz), Celali (Sonsuz) ☆ Köyde
  - Begali ☆ Köyde
    - Sabri, Safali, Köşeli, Paşali ☆ HOLLANDA
    - Zekeriya, Resül ☆ FRANSA

OZOLAR

Aldıkları Soyadları
KAYA - ŞİMŞEK

KAYA

- Osman > ☆ Köyde
  - Dursun ☆ Köyde
    - Taştan, Ferhat ☆ ARDAHAN
  - Ali ☆ Köyde
    - Serdal ☆ Hanak
    - Zabit ☆ Köyde
      - Fevzi ☆ Yenipazar
    - Asker ☆ Köyde
      - Reis, Remzi, Refik ☆ Köyde
    - Osman ☆ Yenipazar

ŞİMŞEK

- Osman > ☆ Köyde
  - Abbas ☆ Köyde
    - Kadim, Bedir ☆ Köyde
    - Alisultan ☆ Köyde
      - Bahri, Casim ☆ İnegöl
      - Derviş, Rasim ☆ Köyde
    - Hasan ☆ Köyde

BALGÖZELİLER

Aldıkları Soyadları

DEMİRCİ

- Süleyman > ☆ Köyde
  - Mustafa ☆ Köyde
    - Şahi, Nedim ☆ Köyde
    - Şahmurat ☆ BELÇİKA
    - Kadir ☆ HOLLANDA

HİZMET EDENLER

ÖĞRETMENLER

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Yusuf Örgün	1940 - 1950
2. Yusuf Örgün	1958 - 1962
3. Mehmet Ekici	1962 - 1967
4. Mehmet Terzi	1967 - 1968
5. Tuncer Soy	1968 - 1981 Devam
6. Ercan Atalay	1970 - 1980
7. Gülsüm Yılmaz	1979 - 1981 Devam

MUHTARLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Haşim Çelik	1936 - 1965
2. Mustafa Demirci	1965 - 1968
3. Binali Yılmaz	1968 - 1974
4. Serdar Kaya	1974 - 1977
5. Süleyman Çelik	1977 - 1992
6. Serbay Çelik	1992 - 1996 Devam

İMAMLAR

Adı - Soyadı	Çalıştığı Yıllar
1. Rahmi Öztürk	1972 - 1987
2. Süleyman Önder	1987 - 1992 Devam

KİMLER YETİŞMİŞ

KÖY AĞASI (Hanedan)

1. Haşim Çelik
2. Begali Aydın
3. Karahan Çakmak

DAVUL - ZURNACI

1. Aslan Özaslan

SINIKÇILAR

1. Haşim Çelik
2. Begali Aydın
3. Karahan Çakmak
4. Mustafa Demirci
5. Usuk Usta

GAZİLER

1. Celali Aydın	1311	İstiklâl Savaşı
2. Haşim Çelik	1318	Gürcü Savaşı

HANGEL MAHALLESİ

İZZETLER

Aldıkları Soyadları

YALNIZ

- İzzet > ☆ Hangel
  - Sait ☆ Hangel
  - ..... ☆ Hangel
    - Ramazan ☆ Hangel

Not: Bu aile, Posof - Doğrular Köyü'nden gelerek kendi arazisi içerisinde evler yaparak buraya yerleşmişler.

POSOF'TA HAMŞİLER

- Temür > ☆ .....
  - Derviş ☆ Demirdöven
  - Kâzim (Tahsildar) ☆ Demirdöven
  - Selim ☆ Uluçam
    - İbrahim ☆ Uluçam
- Kaya > ☆ Yolağzı
  - Dursun ☆ Yolağzı
- Cafer > ☆ Posof
  - Aslan ☆ Posof
    - Kuruti (Tahsildar) ☆ Posof

Not: 1. Bu bilgiler; "Tarihte Hamşioğulları" adlı kitap ve köylerde yaşayan bilirkişilerden alınmıştır. Eksik ve yanlışlar, kaynaklara aittir.

*2. Hamşiler'in, Kars, Ardahan, Artvin'in Ruslar'a bırakıldığı 1878 tarihinden sonra, **Tilvana**'dan gelerek yukarıda gösterilen yerlerde yaşadıkları bilinmektedir.*

*3. Selim Bey'in töremesi, İlçe Merkezi'ndeki Beğler'e ait bölümde işlenmiştir. Tüm Hamşiler, **ACAR** soyadını almışlardır.*

BÖLÜM KAYNAKÇASI:

1 - Halk bilirkişileri
2 - İlkokul Müdürlükleri
3 - Köy Muhtarlıkları
4 - Özel İdare Müdürlüğü
5 - Köy İmamları

BU İKİ SAYFAYA HERKES KENDİ SOY KÜTÜĞÜNÜ İŞLESİN

BU İKİ SAYFAYA HERKES KENDİ SOY KÜTÜĞÜNÜ İŞLESİN

Uluçam Köyü'nden bir görünüm.

Yaylaaltı Köyü'nden bir görünüm.

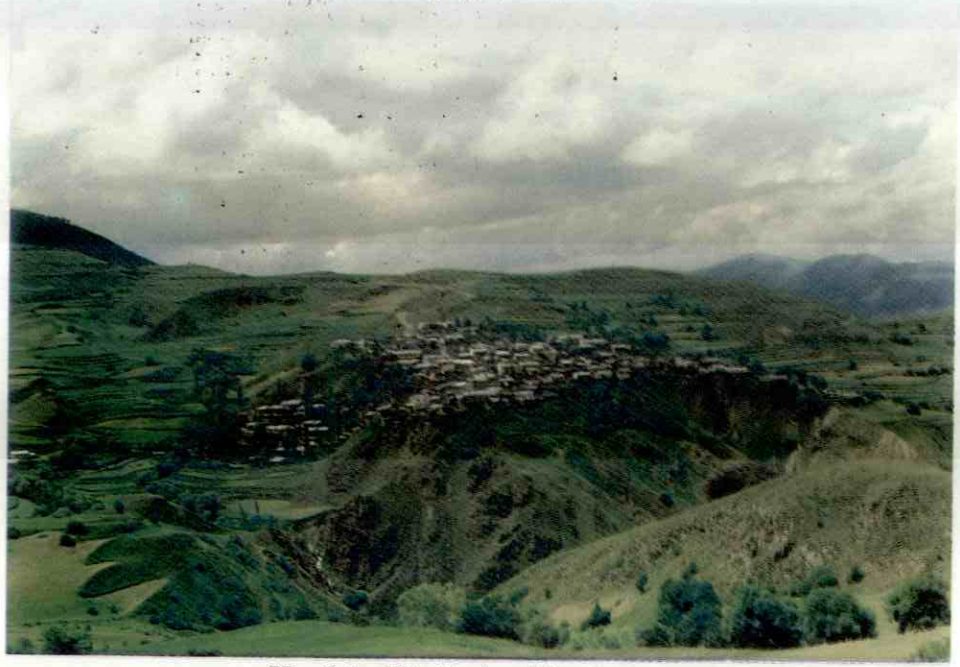

Yeniköy Köyü'nden bir görünüm.

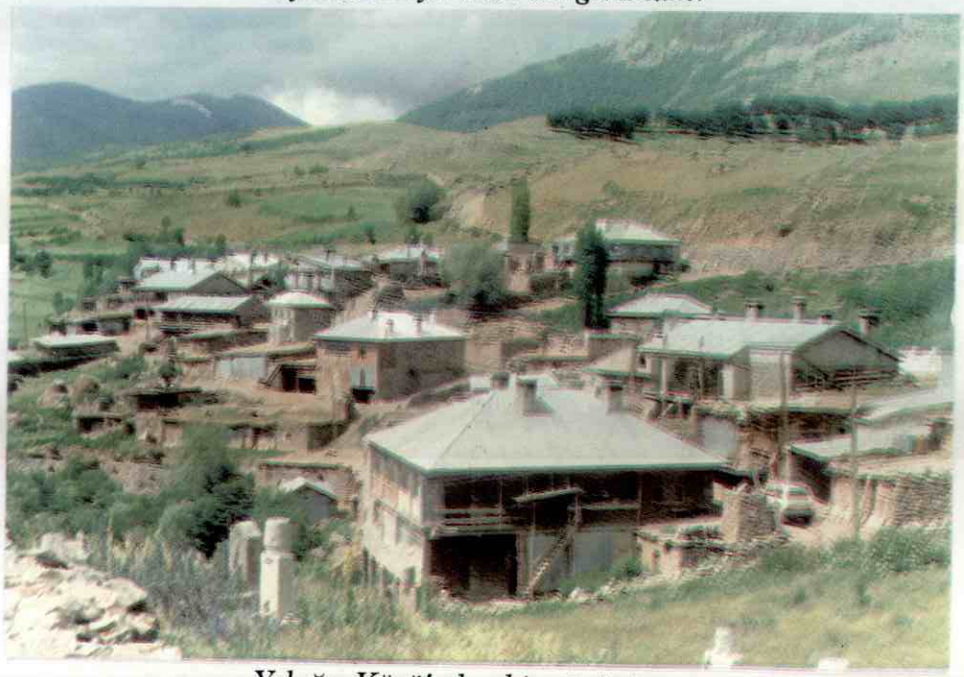

Yolağzı Köyü'nden bir görünüm.

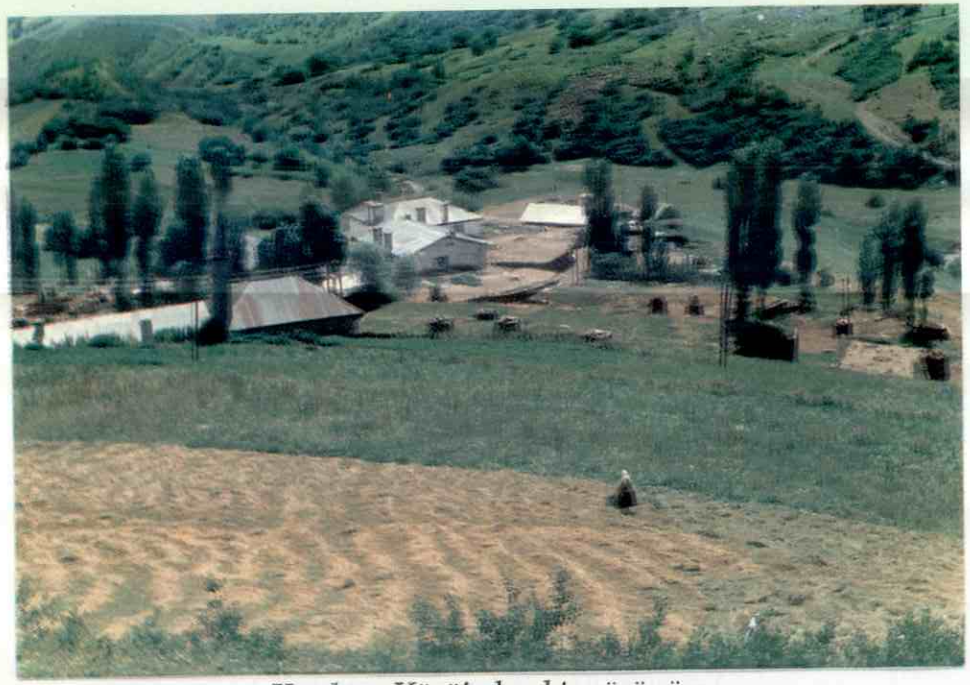

Yurtbaşı Köyü'nden bir görünüm.

Yudtbekler Köyü'nden bir görünüm.

Pama Mahallesinden bir görünüm

Y. Demirdöven Mahallesinden bir görünüm

ŞEHİTLER - GAZİLER - PEHLİVANLAR ve ŞAİRLER

Sıra No.	İdari Merkezin Adı	ŞEHİT Adet	GAZİ Adet	PEHLİVAN Adet	ŞAİR Adet
1	İlçe Merkezi	3	19	8	7
2	Akballı	--	11	--	1
3	Al	2	8	5	3
4	Alabalık	2	5	3	1
5	Arılı	1	3	1	4
6	Armutveren	---	7	3	3
7	Asmakonak	---	9	---	3
8	Aşıküzeyir	1	2	---	5
9	Aşıkzülali	---	12	4	3
10	Balgöze	---	6	---	---
11	Baykent	---	16	1	---
12	Binbaşıeminbey	2	13	1	1
13	Çakırkoç	---	4	---	---
14	Çambeli	---	4	6	3
15	Çamyazı	1	8	3	1
16	Çayırçimen	---	3	5	---
17	Demirdöven	2	11	---	5
18	Derindere	---	---	---	---
19	Doğrular	---	2	---	---
20	Erim	---	4	6	---
21	Gönülaçan	---	13	5	---
22	Gümüşkavak	3	8	3	2
23	Günbatan	---	6	---	---
24	Günlüce	7	7	1	2
25	Gürarmut	---	3	2	---
26	İncedere	---	5	6	1
27	Kaleönü	7	5	3	---
28	Kalkankaya	---	5	---	3
29	Kayınlı	---	4	---	---
30	Kır-Damala	2	12	---	---
31	Kol	1	12	---	2
32	Kopuzlu	5	4	1	3
33	Kumlukoz	---	12	3	---
34	Kurşunçavuş	---	5	---	---
35	Özbaşı	3	7	1	1
36	Sarıçiçek	---	4	3	1
37	Sarıdarı	---	2	6	---
38	Savaşır	2	8	---	---
39	Söğütlükaya	---	---	---	1
40	Süngülü	2	17	4	2
41	Sütoluk	---	1	---	---
42	Taşkıran	5	9	1	1
43	Türkgözü	3	10	9	2
44	Uğurca	2	6	---	1
45	Uluçam	---	7	---	1
46	Yaylaaltı	3	5	22	6
47	Yeniköy	6	16	3	2
48	Yolağzı	4	5	---	2
49	Yurtbaşı	2	3	1	---
50	Yurtbekler	---	2	---	---
	TOPLAM	71	350	120	73

SOSYAL HİZMETLERİN GELİŞ TARİHLERİ

S.No.	İdari Merkezin Adı	Cami	Okul	Yol	Su	Elektrik	Telefon	Sağ. Kş.
1	İlçe Merkezi	1883	1895	1954	1918	1953	1923	1924
2	Akballı	1890	1940	1979	1964	1987	1986	----
3	Al	1890	1938	1968	1954	1983	1982	----
4	Alabalık	1955	1940	1973	1961	1987	1985	----
5	Arılı	1890	1944	1974	1954	1985	1986	----
	" Marsolat Mh.	1977	1990	1976	----	1986	1992	----
6	Armutveren	1850	1938	1980	1952	1983	1983	----
7	Asmakonak	1879	1940	1974	1953	1983	1986	----
8	Aşıküzeyir	1914	1940	1990	1960	1987	1982	----
9	Aşıkzülali	1788	1938	1973	1958	1982	1982	1970
10	Balgöze	1972	1961	1975	----	1983	1983	----
11	Baykent	1856	1939	1973	1972	1987	1982	----
12	Binbaşıeminbey	1850	1932	1967	1954	1982	1961	1963
	" Puma Mh.	1972	----	1975	1957	1982	1985	----
13	Çakırkoç	1917	1940	1980	1958	1983	1987	----
14	Çambeli	1875	1940	1975	1975	1983	1989	----
15	Çamyazı	1958	1942	1977	1957	1983	1986	----
16	Çayırçimen	1963	1967	1967	1963	1983	1985	----
17	Demirdöven	1924	1940	1978	1954	1986	1987	----
	" Yukarı Mah.	1969	1976	1978	1969	1986	1990	----
	" Tikas Mah.	1993	1986	1978	----	1986	1990	----
	" Hurgeşen Mah.	----	----	1978	----	1986	1990	----
18	Derindere	1972	1963	1980	----	1986	1990	----
19	Doğrular	1978	1939	1965	1980	1985	1987	----
20	Erim	1972	1941	1968	----	1984	1986	----
21	Gönülaçan	1911	1941	1967	1954	1983	1982	1972
22	Gümüşkavak	1923	1942	1977	1949	1981	1984	----
23	Günbatan	1962	1948	1973	1972	1986	1986	----
24	Günlüce	1924	1940	1968	1951	1984	1975	1978
	" Yukarı Mh.	1956	1971	1968	1970	1984	1990	----
25	Gürarmut	1972	1943	1969	1968	1984	1983	----
	" Kapan Mh.	1979	1985	1984	1951	1983	1990	----
26	İncedere	1916	1941	1967	1954	1983	1982	----
27	Kaleönü	1890	1939	1979	1972	1987	1986	----
28	Kalkankaya	1926	1929	1968	1956	1983	1982	----
29	Kayınlı	1960	1938	1967	1956	1983	1984	----
30	Kır-Damala (Kır Mh.)	1967	1973	1982	1973	1982	1987	----
	" Damala Mh.	1975	1969	1954	1979	1982	1991	----
31	Kol	1807	1937	1977	1976	1987	1983	1968
32	Kopuzlu	1950	1939	1969	1984	1985	1986	----
33	Kumlukoz	1892	1939	1968	1962	1983	1982	----
34	Kurşunçavuş	1796	1963	1976	1965	1984	1985	----
35	Özbaşı	1894	1944	1969	1954	1985	1986	----
36	Sarıçiçek	1972	1981	1974	1968	1983	1985	----
37	Sarıdarı	1926	1957	1969	1952	1983	1986	----
38	Savaşır	1905	1940	1974	1954	1983	1982	----
39	Söğütlükaya	1914	1940	1973	1953	1986	1986	----
40	Süngülü	1864	1940	1975	1972	1986	1988	----
41	Sütoluk	1974	1970	1980	----	1986	1990	----
42	Taşkıran	1889	1946	1968	1965	1983	1982	1973
43	Türkgözü	1870	1929	1963	1957	1983	1982	1990
	" Pala Mh.	1990	1982	1981	1974	1982	1982	----
44	Uğurca	1965	1939	1970	1953	1985	1986	----
45	Uluçam	1890	1940	1977	1976	1984	1986	----
46	Yaylaaltı	1948	1940	1968	1954	1983	1981	----
47	Yeniköy	1860	1940	1976	1953	1983	1975	1969
48	Yolağzı	1963	1967	1976	1961	1985	1987	1991
49	Yurtbaşı	1970	1974	1973	1972	1984	1986	----
50	Yurtbekler	1970	1975	1975	1975	1983	1985	----

SOY - SOYADI ve YETİŞMİŞ İNSANLAR ÇİZELGESİ

Sıra No.	İdari Merkezin Adı	Soy Sayısı	Soyadı Sayısı	Hoca Sayısı	Öğretmen Sayısı	D.Meslek Sahibi S.	Zanaatkar Sayısı
1	İlçe Merkezi	39	106	8	102	209	66
2	Akballı	7	12	4	14	6	8
3	Al	18	44	4	15	24	4
4	Alabalık	6	13	4	1	7	2
5	Arılı	10	24	10	3	19	8
6	Armutveren	18	40	5	9	8	3
7	Asmakonak	10	23	6	15	7	7
8	Aşıküzeyir	5	19	10	14	17	2
9	Aşıkzülali	39	78	14	58	52	14
10	Balgöze	3	11	3	5	2	1
11	Baykent	27	38	7	12	16	3
12	Binbaşıeminbey	39	62	5	11	17	16
13	Çakırkoç	5	15	3	6	6	1
14	Çambeli	24	36	12	10	11	--
15	Çamyazı	8	17	10	3	--	2
16	Çayırçimen	9	11	11	7	2	5
17	Demirdöven	14	29	11	5	10	8
18	Derindere	2	22	1	4	1	1
19	Doğrular	5	16	3	16	36	8
20	Erim	8	15	5	3	18	5
21	Gönülaçan	25	44	33	10	38	52
22	Gümüşkavak	12	21	4	13	9	5
23	Günbatan	5	22	6	--	4	1
24	Günlüce	15	36	11	12	16	2
25	Gürarmut	12	19	20	4	5	3
26	İncedere	17	49	18	8	11	30
27	Kaleönü	19	26	4	2	6	6
28	Kalkankaya	19	47	19	21	31	12
29	Kayınlı	7	19	18	6	4	10
30	Kır-Damala	11	16	4	7	11	1
31	Kol	26	48	18	5	6	8
32	Kopuzlu	4	12	9	1	9	1
33	Kumlukoz	18	61	11	5	5	11
34	Kurşunçavuş	8	11	1	1	2	1
35	Özbaşı	11	21	20	11	30	9
36	Sarıçiçek	9	12	6	6	6	1
37	Sarıdarı	9	29	15	5	14	4
38	Savaşır	19	30	7	2	1	2
39	Söğütlükaya	11	20	1	4	4	4
40	Süngülü	33	69	13	13	3	9
41	Sütoluk	3	12	--	2	3	--
42	Taşkıran	12	34	14	8	8	47
43	Türkgözü	32	66	2	33	43	20
44	Uğurca	9	23	3	11	13	5
45	Uluçam	8	22	2	3	4	2
46	Yaylaaltı	15	45	18	19	22	64
47	Yeniköy	20	62	22	15	14	18
48	Yolağzı	6	11	5	13	16	3
49	Yurtbaşı	4	11	3	1	1	4
50	Yurtbekler	5	10	--	--	--	5
	TOPLAM	700	1539	438	554	808	504

MEVCUT YOLLARA GÖRE, KÖYLERİN İLÇE MERKEZİNE UZAKLIKLARI ve 7 NÜFUS SAYIMINA GÖRE KÖYLERİN NÜFUSLARI

Sıra No.	İdari Merkezin Adı	İlçeye Uzaklığı Km.	Hane Sayısı (1985)	SAYIMLARA GÖRE NÜFUS						
				1965	1970	1975	1980	1985	1990	1997
1	İlçe Merkezi	--	646	1587	2164	2105	2277	2329	2212	2331
2	Akballı	18	74	334	354	323	316	275	260	203
3	Al	6	125	950	929	840	700	620	473	298
4	Alabalık	20	64	422	462	449	434	418	371	267
5	Arılı	9	55	427	381	379	258	265	187	118
6	Armutveren	11	363	495	463	412	369	363	248	145
7	Asmakonak	6	70	437	423	340	290	216	147	68
8	Aşıküzeyir	8	38	291	302	270	237	191	173	104
9	Aşıkzülali	17	248	1617	1622	1449	1344	1197	877	596
10	Balgöze	15	55	373	422	416	437	378	401	305
11	Baykent	18	164	1226	1258	1091	1023	1003	764	522
12	Binbaşıeminbey	10	145	1033	957	920	783	777	556	318
13	Çakırkoç	7	39	277	201	165	136	110	88	49
14	Çambeli	8	173	789	726	668	539	513	435	333
15	Çamyazı	10	55	418	427	442	350	309	246	148
16	Çayırçimen	14	61	272	290	317	274	250	218	100
17	Demirdöven	8	60	615	598	656	507	427	392	267
18	Derindere	20	90	447	520	584	462	560	431	311
19	Doğrular	2	37	289	282	263	201	204	155	115
20	Erim	19	40	256	252	243	225	189	151	85
21	Gönülaçan	15	175	718	667	652	607	586	451	200
22	Gümüşkavak	6	60	515	454	423	345	378	263	140
23	Günbatan	18	53	405	384	318	314	289	238	156
24	Günlüce	8	70	697	678	590	488	491	399	299
25	Gürarmut	10	53	414	384	342	296	288	243	189
26	İncedere	11	113	606	630	613	454	472	317	214
27	Kaleönü	18	64	462	484	325	487	499	411	323
28	Kalkankaya	14	75	494	484	440	327	289	230	150
29	Kayınlı	13	45	312	369	323	239	218	165	119
30	Kır-Damala	7	40	237	239	229	220	202	151	100
31	Kol	19	108	855	867	801	787	769	719	550
32	Kopuzlu	13	45	239	171	188	170	155	137	71
33	Kumlukoz	12	101	690	644	639	575	573	496	372
34	Kurşunçavuş	11	56	270	274	266	189	166	167	95
35	Özbaşı	6	68	446	419	443	346	318	211	132
36	Sarıçiçek	22	29	192	187	183	183	175	112	63
37	Sarıdarı	12	45	363	365	313	204	168	110	61
38	Savaşır	16	57	523	495	419	397	379	336	218
39	Söğütlükaya	9	115	477	448	423	390	365	304	232
40	Süngülü	17	165	1250	1168	1018	1019	1096	1049	853
41	Sütoluk	20	55	252	350	343	318	341	299	186
42	Taşkıran	12	114	506	539	511	419	396	313	188
43	Türkgözü	15	165	1033	1056	905	837	827	687	388
44	Uğurca	4	56	358	336	361	351	285	266	192
45	Uluçam	11	68	241	235	244	240	221	204	126
46	Yaylaaltı	19	75	565	572	543	444	411	313	118
47	Yeniköy	9	129	1056	1138	1030	896	760	700	364
48	Yolağzı	15	85	373	364	374	330	290	236	199
49	Yurtbaşı	14	30	159	154	192	154	118	111	66
50	Yurtbekler	12	46	274	263	276	243	248	235	167
TOPLAM			4971	27729	27874	26582	23525	22572	18662	13195

BÖLÜM III
KAMU KURULUŞLARI ve PERSONELİ

BÖLÜM ÖNSÖZÜ

İhtiyacı olduğu zaman, kendisine bir bardak su veren insanı,ömür boyu unutamamak,elbetteki; İnsanlık hasletlerinin en yücesidir. Hal böyle iken,ihtiyaç duyduğumuz çeşitli ve bireysel,maddi ve manevi ihtiyaçlarımızın giderilmesinde, bir değil, bin defa hizmeti dokunan ve bu iş için görev almış olan "Kamu Görevlileri"ni elbette ki unutmak mümkün değildir. Onları unutmamak, zaman zaman yadetmek, kadirbilirlilikten çok öte bir duygu ile anmak, onu kendisine candan dost kabul etmektir.

Her Yönüyle Posof, adlı kitabı düşünürken, konu olarak ilk akla gelen de, Posof Halkı'na hizmet edenler, bu hizmetleri sırasında çektikleri zahmetler, karşılaştıkları zorluklar, geçirdikleri kaza ve olaylar bir bir gözümün önünden geçti. Üzüntü, sevgi, gurur, saygı duygularım biribirine karıştı. Kimisini kucaklamak, kimisine geçmiş olsun demek, kimisinden özür dilemek geçti içimden.Çoğu için zamanın geçmiş olduğunu ne zaman sonra farkettim. İşte bu duygularladır ki; kitabıma bu bölümü almakla, Posoflular adına onlara sevgi ve saygı teatisinde bulunmak istedim.

İstedim ki; Şimdi çoğu ölmüş olanların; Çocukları, torunları,Posof'tan uzakta bulunanların kendileri, bu Posofluca jestimiz karşısında, unutulmazlıklarının hazzını yaşasınlar. Halen görevleri başında olanlar da, bu saygıya daha da liyakat kazanma gayretine girsinler. Bir isteğim daha var ki, o da; Unutulmak üzere olan birçok Kamu Görevlilerimize, bu kitabımızdaki özel bölümde unutulmazlık kazandırmaktır.

Bazı Arşivlerin, SEKA'ya gönderilmiş olması, bazı kamu kuruluşlarında çalışanlardan bir kısmının ismini bulamamamıza sebep oldu. Onları, bilirkişilerden öğrenip tanıtmaya çalıştık. Bu nedenle bazı Kamu Görevlilerimizin adını bu listelere alamadığımız gibi bazılarının da, çalışma yıllarında, biriki yıl farklı rakamlar vermiş olabiliriz. Elimizde olmayan bu nedenlerden ötürü; Eksik ve hatalarımızın bağışlanacağını umarım.

Bu araştırmalarımda bana mesailerini ve emeklerini esirgemeyen, tüm Kamu Görevlisi, Amir ve Memurlara ne kadar teşekkür etsem az olduğunu bütün samimiyetimle söylemek istiyorum.

"KADİR BİLEN, KİYMETLENİR.TIPKI; SAYGI DUYANIN SAYILDIĞI,
SEVENİN SEVİLDİĞİ " GİBİ...

KAMU KURULUŞLARI

İlçenin 1923 Yılından önceki İdari yapısı ve Kamu Hizmetlerinin yürütülüşüne bir göz attığımız zaman ilginç şeylerle karşılaşılıyor. Şöyle ki; 1878 Osmanlı-Rus Savaşlarından sonra, Çarlık Rusyası'nın elinde kalan ilçe halkını kendilerine ısındırabilmek için; Askerlikten, vergiden okuma zorunluluğundan affetmişler. Hatta Müslüman halkımıza yaranabilmek amacıyla, Cuma günleri köylere jandarma göndererek, o gün Cumaya gitmeyip işine gidenleri döverek Cumaya götürtürlermiş. Maksatları dine hizmet değil elbette. Maksatları dinden yana görünerek, kendilerini Müslüman halka sevdirmektir.

Vuku bulan adli konular için, Caksuyu'nda bulunan bir görevli (Neşniş) ne derse o olur. Aslında, oraya iş gitmesi pek ender olur. Zira; Köylerdeki hatırı geçen kişiler, bilhassa Beğler her türlü meseleyi halleder nüfus sahibi olmuşlar. Güçlüler, güçsüzlere hükmeder olmuşlar. Bazı Beğ geçinenler, birisinde gördüğü iyi at, öküz, inek hatta köpeği bile alıp götürürmüşler. Astığı astık, kestiği kestik duruma gelen bu gibi kişilere, bir de eşkiyalar eklenmiş, artık Posof insanına özgürlükten bahsetmek alay etmek gibi birşey olmuş. Kırk yıl süren, bu ızdıraplı yıllara 1923 te, bugünkü İdari teşkilat kurulmakla son verilmiş oldu.

Posof'ta Cumhuriyet'in kuruluşundan bugüne kadar görev yapmış olan, Kamu Kurum ve Kuruluşları ile, bunlarda görev almış, Kamu Görevlileri'ni bu bölümde tanıtmaya çalışacağım.

POSOFTA ÇALIŞMIŞ KAMU GÖREVLİLERİ

KAYMAKAMLIK

Cumhuriyet'in kuruluşu ile, ilçe olarak tescili yapılan Posof'ta, çalışmış olan Kaymakamlar'ın, ve diğer personelin 1940 yılından önce çalışanlarının adlarını, "o güne kadar çalışmış olanlara ait kayıt defterleri, SEKA'ya gönderilmiş olduğundan" tespit edemedik. 1940 yılından sonra görev yapanların isim listesi aşağıya çıkarıldı.

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Kâmil YILDIRIM	Kaymakam	11.04.1940	1942
2.	Cahit ORTAÇ	"	22.07.1942	1944
3.	Vale KURTİZ	"	13.10.1944	1947
4.	Ahmet TOPALOĞLU	"	14.01.1948	1949
5.	Abdullah VEREL	"	11.01.1952	1953
6.	Sait TAMAMCAN	"	16.01.1953	1953
7.	Abdullah BAŞARAL	"	24.11.1953	1956
8.	Hayrettin GÜVEN	"	11.10.1956	1959
9.	Kemal BOZBAY	"	18.01.1960	14.07.1960
10.	Hüsman ERDOĞAN	"	01.08.1960	22.09.1960
11.	Ali Suavi ERDEMTOK	"	15.11.1960	1961
12.	Mehmet GÜÇLÜ	"	30.01.1962	1964
13.	Necmettin ÖZTIRAK	"	02.04.1964	29.03.1966
14.	M. Semih ÜNCÜATA	"	22.10.1966	1967
15.	Yener RAKICIOĞLU	"	11.10.1967	1969
16.	Altan AKKAYA	"	12.05.1970	1972
17.	Önal ÖZTAŞ	"	21.08.1972	1975
18.	Ruhi PAKER	"	02.11.1975	1978
19.	İlhan ATIŞ	"	14.05.1978	01.06.1980
20.	Ekrem ÖZSOY	"	01.06.1980	08.08.1983
21.	Mesut DEMİRKOL	"	02.09.1983	01.10.1985
22.	Celâl ULUSOY	"	09.10.1985	03.12.1987
23.	Abdullah ASLAN	"	15.12.1987	06.08.1990
24.	Ahmet KURT	"	09.08.1990	06.08.1992
25.	Gürkan KAHRAMAN	"	22.08.1992	15.08.1994
26.	Mehmet Ali ÖZKILINÇ	"	02.09.1994	1996
27.	Ramazan ALTINOK	"	1996	1996 Devam

Yazı İşleri Müdürlüğü

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Mehmet ÖZDEMİR	Tahrirat Katibi	17.09.1924	20.01.1942
2.	İskender GÜRCAN	" "	20.01.1942	06.12.1947
3.	Yakup AKBABA	" "	06.12.1947	1948
4.	Halit SAYDAM	" "	1948	1953
5.	Kerim	" "	1953	1965
6.	Reşeddin Demirel	" "	1965	1974
7.	Halim Balcı	Yazı işleri Müd.	1974	1984
8.	Şemsettin Özgen	" " "	06.08.1994	1996 Devam
9.	Feyyaz Taşçı	Şöfor	1974	1992
10.	Merdali Çaycı	Hizmetli	1968	1992
11.	Ali Odabaş	"	1992	1996 Devam

BELEDİYE

Muhasip, Sayın Hükümdar Rıcaloğlu ile Başkan, Sayın Refik Uğurlu Beylerin imzasıyla elimize gelen, belgeden öğrenildiğine göre, ilçede Belediye 1927 tarihinde kurulmuştur. Kuruluşundan bugüne kadar çalışmış olan Başkanlar ve diğer personel aşağıda, liste halinde tanıtılmaya çalışılmıştır.

Sıra No :	Adı ve Soyadı	Görevi	Başlayış Tr.	Ayrılış Tr.
1	Hazık BİLMİŞ	Belediye Başkanı	1927	1929
2	Mansur DOĞRU	" "	1929	1931
3	Hamit TEMİZEL	" "	1931	1940
4	Halil ALTUNTAŞ	" "	1940	1946
5	Mevlüt DÖNMEZ	" "	1946	1950
6	Osman ATALAY	" "	1950	1954
7	Alaattin ATALAY	" "	1954	03.12.1958
8.	Osman ATALAY	" "	04.12.1958	27.05.1960
9.	Hüsmen ERDOĞAN	" " (Kaymakam)		
10	Ali Süavi ERDEMTOK	" " "		
11.	Mehmet Güçlü	" " "		
12.	Necmettin ÖZTURAN	" " "		
13	Nuri DEMİRCİ	" "	12.11.1963	04.06.1968
14.	Alaattin ATALAY	" "	04.06.1968	17.12.1973
15.	Nuri DEMİRCİ	" "	18.12.1973	13.12.1977
16.	Mustafa BOZYİĞİT	" "	14.12.1977	12.09.1980
17.	Ekrem ÖZSOY	" " (Kaymakam)	12.09.1980	
18.	Mesut DEMİRKOL	" " (Kaymakam)		
19.	Fahrettin SUCU	" "	27.03.1984	24.03.1989
20	Refik UĞURLU	" "	26.03.1989	1996 Devam
21.	Halim ÖZTÜRK	Muhasip	1927	1930
22.	Rahim ÇAĞLAYAN	"	1930	1933
23.	Alaattin YÜKSEL	"	1933	1937
24.	İsmail ÖZTÜRK	"	1937	1940
25.	Seyfettin ÖZKAN	"	1940	1957
26.	İsmail ÖZTÜRK	"	1957	1960
27.	İlyas AYDIN	"	1960	1962
28.	Hükümdar RICALOĞLU	"	28.12.1962	Temmuz 1994
29.	Gökhan ÇAĞ LAYAN	"	Temmuz 1994	1996 Devam
30.	Beşet ÇELİK	Zabıta Mem.	1927	1945
31.	İsmail ÖZTÜRK	" "	1945	1951
32.	İsmet YILDIRIM	" "	1951	1956

33.	Laçin SUCU	Zabıta Mem.	1956	1979
34.	Tacettin ÖZGEN	" "	1979	1996 Devam
35.	Gökhan ÇAĞLAYAN	" "	1987	1996 Devam
36.	Cengiz SAYILIR	" "	1987	1996 Devam
37.	Secaattin ÖZGEN	Başkâtip	1979	1996 Devam
38.	Orhan AYGÜN	Tahakkuk Memurul	1987	1996 Devam
39.	Kibar YILDIZ	Tahsildar	1955	1979
40.	Ruhani KARTAL	"	1979	1984
41.	Gökay SUCU	"	1985	1987
42.	Gökhan ÇAĞLAYAN	"	1987	1996 Devam
43.	Habip ÇAYCI	Odacı	1947	1971
44.	Bekir USANMAZ	"	1971	1984
45.	Cemis YILMAZ	"	1984	1996 Devam
46.	Azmi COŞAR	Fen Memuru	1977	1996 Devam
47.	Sadık ÖZGEN	Elektrik Sant. Mem.	1956	1984
48.	Zeki YILMAZ	Şoför	1987	1996 Devam
49.	Necmettin YALMAN	"	1986	1996 Devam
50.	Gürsel RICALOĞLU	"	1988	1996 Devam
51.	Gökay SUCU	Emlâk Memuru	1987	1996 Devam
52.	Şerafettin YILDIRIM	Temizlik İşçisi	1967	1984
53.	İsmet ERENGİL	" "	1977	1996 Devam
54.	Mülazim YILDIRIM	" "	1978	1996 Devam
55.	Nevzat ERENGİL	" "	1984	1996 Devam
56.	Ömer DEMİRKIRAN	" "	1984	1996 Devam

Ele geçen bilgilere bakıldığında, Posof'ta Belediye Teşkilatı 1927 yılında kurulmuş. O günden bugüne kadar, bu ilçeye hizmet etmiş olan muhterem büyüklerimize teşekkür etmek elbette ki insani bir borçtur.

İlk kuruluşundan bugüne kadar bir göz gezdirdiğimizde, Belediyenin yapı ve çalışmalarında bazı ilginç olaylara şahit olunuyor.

Kuruluşundan bu güne kadar, ilk defa Lise muadili bir okul mezunu Belediye Başkanıolarak, 27.03.1987 tarihinde yapılan seçimle işe başlayan, Emekli Öğretmen Fahrettin Sucu Bey'i görüyoruz. Onu takiben de bir Makine Teknikeri kardeşimiz seçilerek Belediye Başkanı oluyor. Daha önce Belediye Başkanlığı yapmış olan ağabeylerimizin tahsil dereceleri ise, ekserisinin sadece Okur-Yazarlıktır. Yeter ki iyi niyetli olunsun yapılamıyacak iş yoktur demekte belki de haklıyız. Hepimiz gönülden tasdik ediyoruz ki; Hepsi de iyi niyetli ve de hürmetlerimize layık hemşerilerimizdir. Ancak, iyi niyetli olmak, asrın ilerleyen dev adımlı tekniğine ulaşmaya yetmiyor.

Nitekim, geçmişe baktığımız zaman, Belediye hizmetlerinde; Çoğu zaman bir orman bekçiliği, mer'a bekçiliği, çiftçi mallarını koruma hizmetçiliği, evlendirme işleri ve düğünler organizatörlüğü, İlçeye gelip gidenlerin atlarına, öküzlerine, sattıkları sebze ve meyvelerine ceza yazarak gelir sağlayıcılığı yapmaktan ileriye gidilememiş. Posof Çayı üzerinde bir Hidroelektrik Santralı kurulması yönünde, Bakanlıkça getirilmiş olan teklife, o kadar elektriği kim tüketcek diye karşı çıkılmış. O büyük Elektrik Santrali yerine, küçük çapta bir elektnik santralını, Çaycılar'ın evlerinin dibine sokuşturmakla yetinmişler. Bilahare, elektriğe artan ihtiyaç karşısında, çareyi Termik Santralda bulanlar, yeniden bu işe koyulmuşlar, amma oda yetmemiş. Bu sorun için, TEK imdada yetişmiş.Yetmişli yıllarda; İlçede yapılacak olan: Kültür Merkezi, Halk Eğitimi Merkezi, Meteoroloji Binası, 100 Tezgahlı Yatılı Halıcılık Okulu için ödenekler ayrılarak ilgili kuruluşlara bildirildiği halde, Belediyece yer gösterilemediği için bu hizmetler bir daha gelmemek üzere tenkis edilir. Paralar ödenerek yaptırılan İmar Planları dosyalarda çürütülür, planda gösterilen yerler de imara açılmaz.

Hiç şüphemiz yoktur ki, bütün bunlar bir kötü niyetin sonucu değil. Ancak ileriyi görme, yararına inandığını yürürlüğe koyma gücünü kendinde bulamamanın sonucudur.

Bütün bu yapılamayanlar yapılsaydı ne olurdu? Belki değişen bir şey olmazdı. Belki de köylerden kalkan vatandaşların birçoğu, İlçe Merkezi'ndeki sosyal yaşantıya razı olarak, Posof'ta yerleşmeyi isterlerdi. Köyünden kopan vatandaş, İlçe Merkezi'nde konut yapabilecek imarlı arsa bulamayınca, köyünden farklı sosyal ortam göremeyince, bunların özlemini duyduğu yerlere göç ediyor. İnsan göçüyle beraber fikir ve ekonomik göç te sürüyor. Bu yüzden de şimdi, Belediyemiz, personel giderlerini karşılayacak kadar gelir kaynaklarının arkasından koşturup duruyor. Bizler de, bu Be-

lediyeden aklımızca hizmet bekliyoruz. İller Bankası'ndan, Bakanlık'tan ele geçirilen gelirle de, ancak bu kadar işler yapılabilir diyerek boynumuzu büküyoruz.

Yetmiş küsür yıllık ömrü olan Belediye'nin; Bir binası, bir fırını, 8-10 tane yirmişer metrekarelik dükkanlarından başka, herhangi bir varlığı yoktur. Bir de yıllardır terk edilmiş, yapıldığı günden beri çalışmayan, bir hamamı vardır. Bugüne kadar ismi var, kendi yok durumda olan Belediyemiz'in, bugünden sonra varlık göstermesi, her Posoflu'nun candan arzusudur.

Seksenli yıllarda başlayan kıpırdanışın. daha da canlanarak bu güzel beldemize layık hız kazanacağını umduğumuz Belediyemizin tüm görevlilerine, çağdaş belediyecilik anlayışı temenni ediyoruz.

ADLİYE

Cumhuriyet'le birlikte kurulan Adliye, önce Kaymakamlıkla birlikte çalıştığı binanın iki odasında hizmet vermiş. 1936 tarihinden, 1956 tarihine kadar da, Beğler'e ait iki katlı binada çalışmış. 1956 yılında, Hükümet Binası'nın yapılmasıyla, o binadaki altı odaya taşınmış.

Bulabildiğimiz kadarıyla, Adliye'de görev yapmış personel listesi aşağıdadır.

Sıra	Adı ve Soyadı	Görev Ünvanı	Geliş T.	Ayrılış T.
1.	Ahmet Şakip ERSOY	Cumh. Müddeyi Um. Mv.	30.07.1952	04.01.1955
2.	Necati KAMBUROĞLU	Hakim Muavini	30.07.1952	04.01.1955
3.	Ahmet Ziya UYANIK	Hakim	31.12.1952	07.07.1955
4.	Mithat ÇAMSOY	Cumh. Müddeyi Um. Vek.	15.12.1953	21.02.1956
5.	Cahit NALBANTOĞLU	Hakim Muavini	04.05.1955	31.01.1958
6.	Cahit KARAKEÇ	Hakim Muavini	12.07.1955	10.03.1958
7.	Salih TAŞTEPE	Hakim Muavini	27.02.1958	27.07.1960
8.	Eyyüp İ. HİÇOĞLU	Hakim Muavini	11.04.1958	04.08.1960
9.	Oktay İZİGEY	Hakim Muavini	1965	1966
10.	Necdet ŞEREFOĞLU	Yargıç Yardımcısı	02.07.1972	23.10.1974
11.	Mehmet ÖZTEN	Cumh. Savcı Yardımcısı	21.08.1972	21.02.1975
12.	Erol KURT	Hakim Yardımcısı	20.10.1972	20.11.1974
13.	Sait BİLMAÇ	Cumh. Savcı Yardımcısı	01.04.1973	29.07.1975
14.	Halil Hazık ÖNAL	Hakim	11.10.1974	20.01.1977
15.	Şerafettin İSTE	Cumhuriyet Savcısı	28.05.1975	01.07.1977
16.	A. Hüsnü TIRPAN	Cumhuriyet Savcı Yrd.	18.01.1978	30.03.1978
17.	Hasan ERBİL	Cumhuriyet Savcısı	22.03.1976	01.09.1978
18.	Atila ÖZKAN	Hakim	25.07.1975	08.07.1979
19.	Ömer ARKAŞ	Hakim	15.07.1977	03.05.1980
20.	Metin YÜCEL	Cumhuriyet Savcı Lrd.	15.08.1978	08.07.1980
21.	Şemsettin YEŞİL	Cumhuriyet Savcı Yrd.	17.02.1979	02.12.1981
22.	Salih KAPAN	Yargıç	26.03.1980	01.07.1982
23.	Vasfi UĞURER	Yargıç	20.08.1980	04.10.1982
24.	Emine AYBERKİN	Yargıç	17.07.1982	26.09.1982
25.	Cahit YAĞCI	Hakim	20.03.1980	04.02.1983
26.	Erdoğan ÖZKESER	Cumhuriyet Savcı Yrd.	28.08.1980	15.04.1983
27.	Gökten TAŞKIN	Hakim	03.02.1983	01.10.1985
28.	Mustafa GÖKŞEN	Cumhuriyet Savcı Yrd.	14.09.1984	22.10.1986
29.	Tahsin Murat PULAK	Hakim	01.10.1985	30.03.1988
30.	H. Hale ŞAHİN	Hakim	04.10.1985	30.10.1988
31.	Metin TOPRAK	Cumhuriyet Savcısı	12.10.1985	15.12.1989
32.	Ali ÇAĞAN	Hakim	29.03.1988	19.07.1990
33.	Nazmi GÜVEN	C. Savcısı	1989	1991
34.	Fethi GÜLER	Hakim	20.07.1990	11.09.1992
35.	D. Murat ÇEPER	Cumhuriyet Savcısı	01.03.1992	1994
36.	B. Tayfun AĞAR	Hakim	11.09.1992	1993
37.	Hüseyin YILDIRIM	Hakim	01.03.1990	1992
38.	Besim Tayfun AĞAR	Hakim	1992	1994
39.	Şemsettin ÖZTEN	Hakim	1993	1995
40.	Orhan YÜKSEL	Hakim	1994	1995 Devam
41.	Muzaffer ZORLU	Hakim	1995	1995 Devam

42.	Serdar NAİR	Cumhuriyet Savcısı	1991	1994
43.	Cumali KARAKÜTÜK	Cumhuriyet Savcısı	1994	1995 Devam
44.	Gürmen İLHANOĞLU	Cumhuriyet Savcısı	1994	1995 Devam
45.	Selçuk HERDEM	Cumhuriyet Savcısı	1941	1943
46.	Tüncer GÜNER	Hakim	1942	1944
47.	Necati SAATÇIOĞLU	Hakim	1944	1946
48.	Fahri BATUR	Hakim	1947	1950
49.	Abdullah GÖKLERİNOĞLU	Hakim	1967	1973
50.	Mustafa DEMİRAĞ	Hakim	1968	1972
51.	M. Ersan ARDA	Cumhuriyet Savcısı	1956	1958
52.	Mehmet GÜLDESTE	Hakim	1954	1958
53.	Asım Sezai KÖKLÜ	Cumhuriyet Savcısı	1968	1975
54.	Hayrettin TOPÇU	Cumhuriyet Savcısı	1972	1974
55.	Aytekin Gani ATAMAN	Cumhuriyet Savcısı	1945	1950
56.	Hüseyin BOROĞLU	Hakim	1947	1951
57.	Şenöz KARAÇAY	Seçim Büro Şefi	1974	1983
58.	Fikret TÜRK	Seçim Büro Md.	1991	1995 Devam
59.	Kader KARAHANCI	Seçim Büro Kâtibi	1991	1995 Devam
60.	Nevzat TAŞDEMİR	Seçim Bürosu Hizmetli	1985	1995 Devam
61.	Mahmut TEKİN	Adliye Başkâtibi	20.10.1925	1934
62.	Temekkül KUTLAY	Adliye Başkâtibi	23.08.1934	1942
63.	Haydar DURAN	Adliye Başkâtibi	29.07.1942	1952
64.	Rahim ÇAĞLAYAN	Adliye Başkâtibi	1952	1965
65.	Abdurrahman ÜNAL	Adliye Başkâtibi	29.12.1965	1970
66.	Abdulkadır KARACA	Adliye Başkâtibi	1970	1975
67.	Harun KARABAĞ	Adliye Başkâtibi	1975	1978
68.	Halil ÇİFTÇİ	Adliye Başkâtibi	1978	1979
69.	Aziz ÖZTÜRK	Adliye Başkâtibi	1979	1982
70.	Sabri ULUTAŞ	Adliye Yazi İşleri Md.	1982	1990
71.	Yunus ÇİMEN	Adliye Yazı İşleri Md.	1990	1992
72.	Fevzi ÇELİK	Adliye Yazı işleri Md.	1992	1995 Devam
73.	Memduh ERTAN	Adliye Zabıt Kâtibi	29.12.1965	1981
74.	Sabri ULUTAŞ	Adliye Zabıt Kâtibi	1981	1982
75.	Halim ÇELİK	Adliye Zabıt Kâtibi	1982	1986
76.	İsmail ÖZTÜRK	Adliye Zabıt Kâtibi	1983	1985
77.	Tahsin ÖNAL	Adliye Zabıt Kâtibi	1984	1995 Devam
78.	Kaya KIZILGÜL	Adliye Zabıt Kâtibi	1984	1995 Devam
79.	Metin DURAKOĞLU	Adliye Zabıt Kâtibi	1986	1995 Devam
80.	Ayfer KARAYIZI	Adliye Zabıt Kâtibi	1987	1989
81.	Gülten KARTAL	Adliye Zabıt Kâtibi	1988	1990
82.	Kemal SİVASLIGİL	Savcılık Kâtibi	1990	1995 Devam
83.	Fevzi ÇELİK	Savcılık Kâtibi	1992	1992
84.	Atila KALKAN	Savcılık Kâtibi	1993	1995 Devam
85.	İbrahim KUTLAY	Adliye Zabıt Kâtibi	1992	1995 Devam
86.	Leyla YILDIZ	Adliye Zabıt Kâtibi	1993	1995 Devam
87.	Faruk AKTAŞ	Adliye Zabıt Kâtibi	1994	1995 Devam
88.	İsmet UĞURLU	Hizmetli	1960	1988
89.	Yakup TAŞDELEN	Hizmetli	1988	1995 Devam
90.	Turgut TAŞDELEN	Kaloriferci	1989	1995 Devam
91.	Yavuz MENGÜLOĞLU	Hizmetli	1993	1995 Devam
92.	Mehmet Gazi BİLİCİ	Mübaşir	29.06.1940	1950
93.	Nazım TAŞÇI	Mübaşir	1950	1973
94.	Enis TURAN	Mübaşir	1973	1975
95.	Fazıl DEMİRCİ	Mübaşir	1975	1995 Devam
96.	Etem CAN	Gardiyan	1924	1951
97.	Osman BAŞKENT	Gardiyan	1951	1968
98.	Memduh ERTAN	Gardiyan	1956	1965

99.	Faruk DEMİREL	Gardiyan	1966	1970
100.	Musa GÖKTAŞ	Gardiyan	1965	1971
101.	Enver GÜLER	Gardiyan	1970	1974
102.	Enver SUCU	Gardiyan	1966	1995 Devam
103.	Mehmet BİNGÖL	Gardiyan	1974	1975
104.	Salman ALAN	Gardiyan	1975	1978
105.	Şehrettin ŞİMŞEK	Gardiyan	1982	1995 Devam
106.	Güven BOZYİĞİT	Gardiyan	1991	1995 Devam
107.	Fahrettin BULUT	Gardiyan	1990	1995 Devam
108.	Binali TAŞÇI	Gardiyan	1992	1995 Devam
109.	Osman SİS	Gardiyan	1993	1995 Devam

SAĞLIK KURULUŞLARI

Sağlık kuruluşlarına geçmeden önce bazı hususları belirtmenin yararlı olacağını sanıyorum. 1923 tarihinden önce, kırk yıllık Ruslar'ın elinde kaldığı müddetçe, sağlık sorunları; Tamamen Halk Tabipleri'nin elinde kalmış. İlçe Merkezi'nde, şimdi Keskin soyadını taşıyan Sünnetçiler, Özbaşı Köyü'nde Sünnetçiler,Yurtbekler Köyü'nde Usuk adındaki Halk Tabibi, en önemlisi de Gönülaçan Köyü'nde şimdiki Başyapıcı soyadını taşıyan ailenin mensupları; Ferhat Usta, oğlu Rüştü Usta, oğlu İbrahim Usta İlçede tedavisi zor olan hastalıkların tabibi olarak çalışmışlar. Bunlar; Firengi, Gonore, Tüberkiloz, Çıban, Kangren gibi hastalıkları, bilhassa da, açık yaraları tedavi etmekte ün kazanmışlardır. Bu Halk Tabipleri, Posof dışında da birçok hasta tedavilerini gerçekleştirmişlerdir. 1919 Gürcü istilasından sonra Posof'un bazı köylerinde aniden ve yaygın bir biçimde ortaya çıkan Firengi hastalığının kökünü kazıyan bu Tabiblerdir. Kırık, çıkık işlerinde de çok meşhur sınıkçılar yetişmiş Bunlardan birkaçının adını buraya almanın bir kadirşinaslık olacağı kanaatindeyim. Bunlar: Yurtbekler'de Usuk Usta, Merkez'de Hamdi Usta, Baykent'te Dilaver Usta, Yeniköy'de Fariz Usta, Yaylaaltı Köyü'nde Hamdi Ağa, Gönülaçan Köyü'nde Kaya Usta, Kumlukoz Köyü'nde Hamza Usta, Gürarmut Köyü'nde Topçu Usta, hemen her köyde bu işi becerebilenler varsa da, en ünlüleri bunlardır. Yumurta yakısı ile bağladıkları kırık ve çıkıklardan tutmayana bindebir rastlanmıştır.

Ufak tefek hastalıkların tedavileri ise, Halk Sağlığı ile ilgili bölümümüzde anlatıldığı yollarla haalledilmiş.

1923 tarihinden sonra; İçtimai Muavenet Vekaletine bağlı bir sağlık teşkilatı kurulmuş. Fakat; Takdir edilir ki, Türkiye'nin büyük şehirlerinde dahi bulunmayan doktorların, buraya gelmeleri hayli güç ve de geç olmuş. Araştırmalarımızdan bulabildiğimiz kadar bu konudaki bilgilerimizi bir çizelge şeklinde nakletmeye çalışacağım.

SAĞLIK OCAĞI ve DEVLET HASTAHANESİ'NDE ÇALIŞMIŞ PERSONEL

Sıra	Adı ve Soyadı	Görev Ünvanı	Geliş T.	Ayrılış T.
1.	Ziya BALKANLI	Sıhhat Memuru	15.10.1927	31.10.1940
2.	Memet AÇIKGÖZ	Sıhhat Memuru	27.11.1935	31.01.1940
3.	Kadir TEZEL	Hükümet Tabibi	29.02.1940	14.01.1943
4.	Şükrü KURT	Gezici Sağlık Mem.	1945	1983
5.	Murat ATALAY	Sağlık Memuru	1945	1952
6.	Lütfü BANDIRMALIOĞLU	Doktor	1949	1952
7.	İhsan FUTACI	Doktor	1952	1955
8.	Mustafa HÜNER	Doktor	1955	1957
9.	Celal ARAS	Doktor	1957	1959
10.	Nurullah MÜLAZİMOĞLU	Doktor	1959	1962
11.	Aydın ÖZER	Doktor	1960	1962
12.	Rahmi ÖZGEN	Doktor	1962	1962
13.	Memet paylar	Doktor	1962	1962
14.	Necati KÜÇÜKSU	Doktor	1962	1964
15.	Mithat KANIK	Doktor	1963	1966
16.	Filiz ÖZDEMİR	Doktor	1964	1965
17.	Hüseyin SÜMER	Doktor	1966	1968
18.	Nazmi TANRIVERDİ	Doktor	1968	1969

19.	Nazif TUNÇ	Doktor	1969	1970
20.	Cengiz ŞİŞMANOĞLU	Doktor	1970	1972
21.	Özden ÖZTÜRK	Doktor	1972	1973
22.	Akın AKBULUT	Doktor	1973	1977
23.	Cevdet Ali ERGENLİK	Doktor	1977	1978
24.	Volkan ERKILIÇ	Diş Doktoru	1977	1978
25.	Fatih KAMER	Eczacı	1977	1978
26.	Kartal KUMAN	Diş Doktoru	1979	1980
27.	Nadide Yıldız KUMAN	Eczacı	1979	1980
28.	Dursun DEDE	Devlet Hs. Doktoru	[illegible]	[illegible]
29.	Ahmet BOZDOĞAN	Devlet Hs. Doktoru	[illegible]	[illegible]
30.	Selim ERTİN	Devlet Hs. Doktoru	1984	1985
31.	Mehmet SUBAŞI	Devlet Hs. Doktoru	1985	1986
32.	Baki ÖZSOY	Devlet Hs. DoktorU	1986	1989
33.	Göksal ERGÜL	Devlet Hs. Doktoru	1987	1990
34.	Üzer YAZICI	Devlet Hs. doktoru	1990	1991
35.	Hakan DURAN	Devlet Hs. Doktoru		1992 Devam
36.	Tahsin ÇOLAK	Devlet Hs. Doktoru	1990	1992 Devam
37.	Kemal SORKULU	Sağlık Oc. Doktoru	1982	1982
38.	Adnan ŞAR	Sağlık Oc. Doktoru	1983	1985
39.	Mehmet AYDOĞMUŞ	Sağlık Oc. Doktoru	1984	1985
40.	Veysi ÖZKILIÇ	Sağlık Oc. doktoru	1987	1988
41.	Mehmet TÜNCER	Sağlık Oc. Doktoru	1987	1988
42.	Zeki KOCAKULAK	Sağlık Oc. doktoru	1988	1988
43.	İbrahim YÖNDER	Sağlık Oc. doktoru	1988	1990
44.	Ercüment ZAYIM	Sağlık Oc. doktoru	1989	1990
45.	Sabit ŞAHİN	Sağlık Oc. doktoru	1992	1992 Devam
46.	Ümmühan YILDIRIM	Sağlık Memuru	1971	1987
47.	Seyfettin VURAL	Sağlık Memuru	1970	1987
48.	Mustafa ERDEM	Sağlık Oc. Doktoru	1990	1992
49.	Mustafa GÜZEL	Sağlık Oc. Doktoru	1992	1994
50.	Gülseren AĞAR	Sağlık Oc. doktoru	1992	1993
51.	Mesut GÜREL	Sağlık Oc. doktoru	1994	1995 Devam
52.	Etem DAYANIYASTI	Sağlık Oc. Doktoru	1994	1995 Devam
53.	H. İbrahim ÇETİNKAYLA	Sağlık Oc. Sağlık Mem.	1987	1995 Devam
54.	İsak AYDIN	Sağlık Oc. Sağlık Mem.	1993	1995 Devam
55.	Coşkun TEMİZ	Sağlık Oc. Çevre Sağ. Tek.	1992	1994
56.	Mehmet ARICAN	Sağlık Oc. Çevre Sağ. Tek.	1987	1991
57.	Özbey BAL	Sağlık Oc. Ebe	1976	1995 Devam
58.	Mahide BULUT	Sağlık Oc. Ebe	1983	1995 Devam
59.	Nurtan KARTAL	Sağlık Oc. Ebe	1994	1995 Devam
60.	Semra GÜLTEKİN	Sağlık Oc. Ebe	1992	1994
61.	Leyla BAYDİNÇ	Sağlık Oc. Ebe	1991	1992
62.	Semra TAŞÇI	Sağlık Oc. Hemşire	1990	1991
63.	Meral KENANOĞLU	Sağlık Oc. Hemşire	1988	1991
64.	Meserret SAÇAN	Sağlık Oc. Hemşire	1988	1991
65.	Esma İSTANBULLU	Sıtma Savaş Mem.	1975	1994
66.	Kenan KARA	Memur	1983	1995 Devam
67.	Remzi EKİCİ	Memur	1984	1991
68.	Rızali GÜNALTAY	Şoför	1985	1990
69.	Efrettin BAYINDIR	Şoför	1990	1993
70.	Kemal GÖKTAŞ	Hizmetli	1985	1995 Devam
71.	Kâzım GİDER	Devlet Hs. Doktoru	1985	1985
72.	Güldane ŞENTÜRK	Devlet Hs. Şoför	1985	1985
73.	Necmettin AYDIN	Devlet Hs. Doktor	1985	1989
74.	Faruk IŞIKHAN	Devlet Hs. Hemşire	1985	1986
75.	Huriye IŞIKHAN			

76.	Zeki DEMİRBAŞ	Devlet Hs. Hizmetli	1985	1988
77.	Neşat DEMİRCİ	Devlet Hs. Hizmetli	1985	1987
78.	Leyla AKAN	Devlet Hs. Hemşire	1985	1988
79.	Emine PÜSKÜLLÜ	Devlet Hs. Tab. Tek.	1985	1988
80.	Enis SANATÇI	Devlet Hs. Hizmetli	1986	1986
81.	Nesrin KILIÇ	Devlet Hs. Hemşire	1986	1987
82.	Ali	Devlet Hs. Hizmetli	1986	1986
83.	Hasan AKAN	Devlet Hs. Tab. Tek.	1986	1988
84.	İsmet BULUT	Devlet Hs. Hemşire	1986	1988
85.	Özdemir YÜRÜK	Devlet Hs. Aşçı	1986	1995 Devam
86.	Selami KARACA	Devlet Hs. Op. Dr.	1986	1986
87.	Nizamettin TOPRAK	Devlet Hs. Dahiliye Uzm.	1986	1986
88.	M. Cumhur İZGİ	Devlet Hs. Acil Tabip	1986	1988
89.	V. Aydın İZGİ	Devlet Hs. Acil tabip	1986	1988
90.	E. Göksel ERGÜL	Devlet Hs. Doktoru	1986	1989
91.	Mevlüt ESEN	Devlet Hs. Tab. Tek. Yrd.	1986	1995 Devam
92.	Gürsut KAYA	Devlit Hs. Hemşire	1987	1988
93.	Batuhu ASLANTÜRK	Devlet Hs. Op. Dr.	1987	1988
94.	Yurdagül TOSKAN	Devlet hs. Başhemşire	1987	1995 Devam
95.	Kadriye KOCATEPE	Devlet Hs. Hemşire	1986	1988
96.	Durmaz ERDEM	Devlet Hs. Ayniyat Mem.	1986	1995 Devam
97.	Selma DEMİR	Devlet Hs. Hemşire	1986	1990
98.	Lütfüye SOYBUK	Devlet Hs. Hemşire	1989	1989
99.	Makbule KAYA	Devlet Hs. Hemşire Yrd.	1989	1989
100.	Hayati GÜLAÇ	Devlet Hs. Rontgen Tek. Yrd.	1989	1990
101.	Hini CİCİRLİ	Devlet Hs. Hemşire	1989	1989
102.	İdris KURT	Devlet Hs. Rontgen Tab. Tek.	1989	1989
103.	Ayten BÜYÜKKAYA	Devlet Hs. Hizmetli	1989	1993
104.	Nurten ÇOLAK	Devlet Hs. Hemş.	1989	1992
105.	Kubilay BOGRANLI	Devlet Hs. Doktoru	1989	1990
106.	Fevzi AKDENİZ	Devlet Hs. Mem.	1989	1995 Devam
107.	Necmettin SABAHUT	Devlet Hs. Rontgen Tek.	1989	1989
108.	Halim DURAN	Devlet Hs. Doktoru	1990	1991
109.	Nuray DURAN	Devlet Hs. Doktoru	1990	1991
110.	Zarife ŞAHİN	Devlet Hs. Ebe	1990	1991
111.	Aziz ÜRE	Devlet Hs. Hizmetli	1990	1990
112.	Birsen KÜPELİ	Devlet Hs. Hemş.	1990	1991
113.	Yaşar AYDOĞMUŞ	Devlet Hs. Ebe	1990	1991
114.	Serpil UMADALI	Devlet Hs. Hemş.	1990	1992
115.	C. Feruz EKER	Devlet Hs. Diş Doktoru	1991	1991
116.	Tülay SUCU	Devlet Hs. Hemş.	1990	1992
117.	Ahmet KOZAN	Devlet Hs. Hizmetli	1992	1992
118.	Servet KAYA	Devlet Hs. Hizmetli	1991	1994
119.	Murat AYKUTALP	Devlet Hs. Hizmetli	1991	1992
120.	Tahsin ÇOLAK	Devlet Hs. Doktor	1992	1992
121.	C. UZUN	Devlet Hs. Doktor	1992	1992
122.	Metin SARIKAYA	Devlet Hs. Şef	1992	1995 Devam
123.	Cumhur DEVECİ	Devlet Hs. Ebe	1992	1994
124.	Ziya ŞAHAN	Devlet Hs. Dahiliye Dr.	1992	1992
125.	Memet KARS	Devlet Hs. Hizmetli	1994	1995 Devam
126.	Perihan GÖKHAN	Devlet Hs. Hemş.	1992	1992
127.	L. COŞKUN	Devlet Hs. Doktor	1993	1993
128.	Şule ÖZDİLER	Devlet Hs. Lab. Tek.	1993	1993
129.	Mustafa BAYRAKDAR	Devlet Hs. Doktor	1992	1993
130.	Erdoğan ERDEM	Devlet Hs. Diş doktoru	1994	1995
131.	Hakan SAYILIR	Devlet Hs. Diş Doktoru	1994	1995
132.	N. KAYA	Devlet Hs. Hemş.	1993	1995 Devam

133.	Gökhan AĞACAN	Devlet Hs. Doktor	1993	1994
134.	Soner ERDİNÇ	Devlet Hs. Doktor	1993	1994
135.	Alaattin BALLI	Devlet Hs. Gassal	1994	1995
136.	Tufan ŞENER	Devlet Hs. Doktor	1994	1994
137.	Ulgar EKİCİ	Devlet Hs. Hizmetli	1994	1995 Devam
138.	Yücel YILDIRIM	Devlet Hs. Hizmetli	1994	1995 Devam
139.	Mükerrem CAL	Devlet Hs. Memur	1983	1995 Devam
140.	Resis CAN	Devlet Hs. Rontgen Tek.	1994	1995 Devam
141.	Emine YILDIRIM	Devlet Hs. Hemş.	1994	1995 Devam
142.	Ayber GÜZ	Devlet Hs. Doktor	1195	1995 Devam
143.	Ayhan KORUAY	Devlet Hs. Doktor	1995	1995 Devam
144.	Deniz EŞKİN	Devlet Hs. Hemş.	1995	1995 Devam
145.	Nurhan UÇKAN	Devlet Hs. Hemş.	1994	1995 Devam
146.	Zikri YILDIZ	Devlet Hs. Memur	1984	1986
147.	Gökçen ERGÜN	Devlet Hs. Ebe	1983	1995 Devam
148.	Ömer ERGÜN	Devlet Hs. Şef	1983	1994
149.	Fahrettin ATEŞ	Devlet Hs. Memur	1984	1995 Devam
150.	Köşeli ELGÜL	Devlet Hs. Ambar Memuru	1984	1995 Devam
151.	Kemal SORKULU	Devlet Hs. Doktor (Bşk. Vk.)	1990	1995 Devam
152.	Özer YAZICI	Devlet Hs. Dahiliye Dr.	1987	1991
153.	Saniye İNCE	Sağlık Ocağı Ebe	1971	1977
154.	Naşit İNCE	Sağlık Ocağı Memur	1968	1977
155.	Nevride YILDIZ	Sağlık Ocağı Ebe	1975	1995 Devam
156.	Vezirali SARIKAYA	Sağlık Ocağı Sağlık Mem.	1977	1989
157.	Benderşah SARAÇ	Sağlık Ocağı Şoför	1970	1980
158.	Mağrip ÖZKOŞAR	Sağlık Ocağı Şoför	1972	1986

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaleti'ne bağlı olarak çalışmak üzere kuruluşa geçen sağlık teşkilatı, uzun bir zaman Sıhhat Memurları tarafından yürütülmüş. Yaptıkları iş, Askerlik Yoklamalarında ispatı vücut etmek, gerekli sağlık raporları vermek, halka Kinin, Atabrin dağıtmak. Aslında başka bir iş beklemek de fazla olur. Faaliyet gösterdikleri yer: Çermik Mahallesi'nde Rumi Atalay'a ait iki odalı bir evdir. Daha sonra, Hükümet Tabipliği ve Muayene - Tedavi Evi ünvanı alınca; 1949 yılında, eski Hükümet binası'nda, iki odaya taşınmış. 1952 yılında da, şimdiki Turistik Otelin bulunduğu yerdeki, tek katlı köhne bir binaya taşınmıştır. Burası İlçe Merkez Halkından Temindar Yılmaz Efendi'nin, Beğlerden aldığı Bağ Evi idi. 1956 yılında, şimdiki yerinde yapılan Sağlık Binası'na taşındı. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Tedavi Kurumlar Genel Müdürlüğü'ne bağlı, Hükümet Tabipliği ve Yataklı Tedavi Kurumu adıyla çalışmaya başladı. 1964 yılında, bu ilçenin sosyalizasyon bölgeler içine alınmasıyla, binanın bir bölümü, Sağlık Ocağı olarak faaliyet göstermeye başladı. 1985 - 1987 yılları arasında, Halk - Devlet işbirliği ile tamamlanan ek bina, Devlat Hastahanesi ile, Sağlık Ocağı'nın müstakil faaliyet göstermesini sağladı. Ayrıca Avrupa'da çalışan Posoflu işçilerin alarak gönderdikleri; Rontgen, doğum masası, diş tedavi araçları, tahlil aletleri, ameliyat masa ve takımları, ambulans, karyola, yatak Devlet Hastahanesini kullanılır duruma getirdi. Dernek marifetiyle, Hastahane ve Sağlık Ocağı'nın ihatası yapılarak tam Hijyenik durum sağlandı.

Posof'ta, bunlardan başka;

1. Binbaşıeminbey Köyü'nde 1963 tarihinde,
2. Yeniköy Köyü'nde 1969 tarihinde,
3. Aşıkzülâli Köyü'nde 1970 tarihinde Sağlık Ocakları yapılarak, faaliyete geçirildi.

İlçeden gidip gelen Doktorlarla da olsa, sağlık işleri yürütülmektedir.

Ayrıca:

1. Kol Köyü'nde 1968 tarihinde,
2. Gönülaçan Köyü'nde 1972 tarihinde,
3. Taşkıran Köyü'nde 1976 tarihinde,
4. Günlüce Köyü'nde 1978 tarihinde,
5. Armutveren Köyü'nde 1976 tarihinde (Ebe atandı, Sağlık Ocağı yoktur),
6. Süngülü Köyü'nde 1982 tarihinde,
7. Asmakonak Köyü'nde 1978 tarihinde (Ebe atandı, Sağlık Ocağı yok),
8. Demirdöven Köyü'nde 1978 tarihinde (Ebe atandı, Sağlık Ocağı yok).

9. Türkgözü Köyü'nde 1990 tarihinde
10. Yolağzı Köyü'nde 1991 tarihinde, Sağlık Evleri yapılıp ve açılarak, Halk'a hizmete devam etmektedir.

SITMA SAVAŞ

Bu teşkilatın kuruluş ve çalışmalarını, Merkez ve Bucak olarak ele almak gerekiyor. Merkez'de, 1930'lu yıllarda açılan Sıtma Savaş Teşkilatı, tüm İlçe'yi kapsayan çalışmalarda bulunmuş. 1960 yılında Binbaşıeminbey Bucağı'nda da bir şubesi açılınca, herkes kendi kesimindeki köylerinde, Sıtma Savaş yönünden çalışmalarını sürdürdüler.

İlçe Merkezi'nde Çalışmış Görevliler:

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Abdullah ÖZKAN	Sıtma Savaş Mem.	1930 - 1940'lı yıllarda	
2.	Nurettin AKIN	Sıtma Savaş Mem.	1940 - 1950'li yıllarda	
3.	Abdul Bahri Murat	Sıtma Savaş Mem.	1956	1960
4.	Haydar GÜMÜŞ	Sıtma Savaş Mem.	1960	1963
5.	Taştan ALTUN	Sıtma Savaş Mem.	1963	1973
6.	Kemal ALTUN	Sıtma Savaş Mem.	1973	1974
7.	Kenan KARA	Sıtma Savaş Mem.	1974	1979

Binbaşıeminbey Bucağı'nda Çalışmış Görevliler:

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Abdul Bahri Murat	Sıtma Savaş Mem.	1960	1970
2.	Memet TEKİN	Sıtma Savaş mem.	1970	1975

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

İlçede, Posof Medresesi'nden sonra, Cumhuriyet Dönemi'nde, Maarif Memurluğu adı altında bir kuruluş faaliyete geçmiştir. Bu Maarif Memurluğu, İlkokulla birlikte, eski Hükümet Binası'nın bir odasında çalışmaya başlamış. Daha sonra, yeniden yapılan Merkez İlkokulu'nda ve Hükümet Binası'nda birer odada faaliyetini sürdürmüş. Bilahare İlköğretim Müdürlüğü ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü adını almış. Halen, Hükümet Binası'nda, kendisine tahsis edilen üç oda, bir aralıklı yerde hizmet vermektedir. Bu görevde çalışmış olanlar aşağıda gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Abbas ARASLI	Maarif Memuru	16.11.1926	25.09.1930
2.	Sadık Bey	Maarif Memuru	13.11.1930	01.06.1932
3.	Şevki AKTAY	Maarif Memuru	14.08.1932	09.08.1935
4.	Hakkı YENER	Maarif Memuru	25.09.1935	04.11.1940
5.	Muhittin ATALAY	Maarif Memuru	29.09.1941	04.04.1943
6.	Muhittin ATALAY	Maarif Memuru	30.10.1944	04.04.1946
7.	Yaşar KOÇAK	Maarif Memuru	04.06.1946	20.10.1950
8.	Muammer UNAN	Maarif Memuru	29.10.1950	01.04.1951
9.	Server ÖZAVCI	Maarif Memuru	20.09.1951	25.01.1955
10.	Hilmi ÇAĞLAYAN	Maarif Memuru	26.10.1956	02.02.1960
11.	Turgut ÖZTÜRK	Maarif Memuru	02.02.1960	20.10.1960
12.	Ahmet UĞURLU	Maarif Memuru	20.10.1960	15.07.1961
13.	Muhittin ATÜALAY	Maarif Memuru	15.08.1961	20.12.1966
14.	Fahrettin SUCU	İlköğretim Müdürü	12.01.1967	05.11.1976
15.	Yasin ÇAKICI	İlköğretim Müdürü	05.01.1977	01.02.1985
16.	Mehmet GÖKTAŞ	İlçe Milli Eğitim Md.	01.02.1985	15.09.1989
17.	İhsan GÜNDOĞDU	İlçe Milli eğitim Md.	14.12.1989	1994
18.	Cengiz ÖZDEMİR	İlçe Milli eğitim Md. Yrd.	1985	1995

19.	Selâhattin SIĞIN	İlçe Milli eğitim Md. Yrd.	1985	1995
20.	Yücel ERTAN	İlçe Milli Eğitim Md.	1994	1996
21.	Öner RİCALOĞLU	İlçe Milli Eğitim Md.	1996	Devam
22.	Hümmet DEMİRCİ	İlçe Milli Eğ. Md. Şef	1983	1995
23.	Yakup ERBİLİCİ	İlçe Milli Eğ. Md. Şef	1995	1996
24.	Halit BULUT	Daktilograf	1978	1995 Devam
25.	Canip ŞENTÜRK	Memur	1984	1995 Devam
26.	Rasim SUCU	Memur	1986	1994
27.	Sevim TATAR	Memur	1994	1995 Devam

HALK EĞİTİMİ MERKEZİ MÜDÜRLÜĞÜ

İlçe Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü; 1 Haziran 1969 tarihinde, resmen açılmış ve bu göreve, İncedere Köyü İlkokulu Müdürü vekaleten atanmıştır. Fehmi Bayraktaroğlu, bu tarihte başlayan Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'nü vekaleten, 15.03.1970 tarihine kadar yürütmüştür. Bir taraftan asıl görevi olan İncedere Köyü İlkokulu'nu, bir taraftan da Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'nü, İlçe Merkezi'nde ikamet ederek idare etmiştir. 15.03.1970 tarihli, Bakanlık Onayı'ndan sonra, Asil görev olarak, Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'ne, Hükümet Binası'nın bir odasında başlamış. Halk Eğitimi Merkezi de bu tarihten sonra, kapsamlı programlarla faaliyete geçmiştir. O tarihten bu yana, birkaç defa bina inşaat ödenekleri temin edilmişse de, İlçe'de yer temin edilemediğinden, bir merkez binası yapılamamıştır. Bu kusur belki Merkez Müdürleri'nin olarak görülebilir ama; Asıl kusur, İlçe İmar Planı'nı uygulamayarak istimlak ve tahsislerden kaçınan ilgilerindir, demek daha doğru olur kanaatindeyim.

Bugüne kadar; Binlerce Okuma-Yazma Kursu, yüzlerce Biçki-Dikiş ve Nakış Kursu, Halı Kursu, Trafik ve Şoförlük Kursu, Daktilo Kursu Kursiyerlerine hak ettikleri Kurs Belgeleri'ni vermiş, tertipliediği; Oyun Yarışmaları, Güreş, Futbol, Voleybol Müsabakaları, Şiir Yarışmaları, Bilgi Yarışmaları ile çevre kültürüne hizmetlerde bulunmuştur. Bütün namüsait şartlara rağmen, kültür ve edebiyat hizmeti olarak "Halk Eğitimi Bülteni" adıyla bültenler çıkarmış. Daha çok hizmet için; Gönül ister ki, Halkın kendisi sayılan bu kuruluşa, layık olduğu değer verilsin. Hiç olmazsa, yeterli bir arsa temin edilerek, bir Halk Eğitimi Merkezi Binası'na kavuşturulsun.

Çalışmış olan personel listesi aşağıdadır:

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Fehmi BAYRAKTAROĞLU	Müdür	01.06.1969	03.04.1985
2.	Fevzi BAYRAKTAROĞLU	Müdür Yardımcısı	20.06.1978	03.04.1985
3.	Fevzi BAYRAKTAROĞLU	Müdür Vekili	03.04.1985	18.12.1986
4.	Yüksel ERTAN	Müdür	17.03.1987	1996 Devam
5.	Ümmet ÇAĞLAYAN	Müdür Yardımcısı	04.03.1992	1995 Devam
6.	Candan ERTÜRK	Müdür Yardımcısı	17.03.1987	1990
7.	Reşattin ÜSTÜN	Müdür Yardımcısı	1996	1996 Devam
8.	Hilmi YILMAZ	Memur	13.12.1983	1996 Devam
9.	Ağca KARA	Müstahdem	03.04.1974	25.06.1975
10.	Şakir BAYRAKDAR	Müstahdem	25.06.1975	15.08.1995

ORTA ÖĞRETİM

Posof'ta Orta Öğretim; 1951 yılında, İlkokul Binası'nın birkaç odasından yararlanılarak, Ortaokul olarak açıldı. 1973 yılında yapılan Lise Binası'na, Posof Lisesi adı altında taşınıldı. Binbaşıeminbey Köyü'nde, 1972 tarihinde Ortaokul açıldı. Eski İlkokul ve Köy Odası binalarında tedrisata devam etti. 1994 tarihinde yapımı tamamlanan, İlköğretim Okulu'na taşındı. Aşıkzülâli Köyü'nde, 1982 tarihinde Ortaokul açıldı. İlkokul Binası'nı, İlkokul'la paylaşarak tedrisat yürütüldü. 1986 tarihinde, Ortaokul Binası tamamlanınca, kendi binasına taşınarak hizmeti sürdürdü.

Diğer Ortaokullarda çalışan personel, ait oldukları köy bölümünde tanıtılmıştır.

Posof Ortaokul ve Lisesi'nde görev yapmış olan personel aşağıya çıkarılmıştır.

Sıra	Adı-Soyadı	Görevi Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Abdullah ERBAY	Müdür - Toplu DerslerÖğr.	1951	1954
2.	Nevin KABAKLI	Öğretmen - Edebiyat	1951	1952
3.	Neşet ATAY	Öğretmen - Fen Bilimleri	1951	1952
4.	Hayrettin KİRİCİOĞLU	Müdür Vek. - Fen Öğr.	1952	1953
5.	Kâzım ERDOĞDU	Öğretmen - Müzik	1951	1953
6.	Server ÖZAVCI	Öğretmen - Fen Tabiat	1952	1953
7.	Osman DÖKMECİ	Öğretmen - Ticaret	1952	1953
8.	Zekai BAŞÖZ	Öğretmen - Yurttaşlık	1952	1953
9.	Mehmet TOPAL	Öğretmen - Yurttaşlık	1952	1953
10.	Adnan GÖRSEV	Öğretmen - Beden Eğitimi	1952	1953
11.	Safiye GÖNÜL	Öğretmen - Fen Bilgisi	1953	1954
12.	Mehmet ERKAN	Müdür - Beden Eğitimi	1953	1954
13.	Fahri TÜGEN	Öğretmen - Edebiyat	1953	1956
14.	Emin YAVUZ	Öğretmen - Fen Bilgisi	1954	1957
15.	Ünal ÇOLAK	Öğretmen - Fen Bilgisi	1954	1955
16.	Bülent ÇAKALAR	Öğretmen - Edebiyat	1955	1956
17.	Orhan YÜCEL	Öğretmen - Edebiyat	1957	1958
18.	Polat KARAKAŞ	Öğretmen - Fen	1957	1959
19.	Hüseyin GÜRBÜZ	Müdür - Edebiyat	1957	1958
20.	A. İhsan SAYIN	Öğretmen - Edebiyat	1958	1960
21.	Metin DEMİRCİ	Öğretmen - Fen	1959	1961
22.	A. İhsan BÜYÜKSARACOĞLU	Müdür - Resim	1959	1962
23.	Muzaffer ERDOĞAN	Öğretmen - Fen	1960	1963
24.	Hikmet AKSÖZ	Müdür - Edebiyat	1960	1963
25.	Ercan SESVER	Öğretmen - Edebiyat	1961	1964
26.	Sebahat BİLDİREN	Öğretmen - Fen	1963	1966
27.	Şerafettin ABACI	Öğretmen - Fen	1963	1966
28.	Varol ŞENYILMAZ	Öğretmen - Edebiyat	1964	1967
29.	Mehmet AKÇA	Öğretmen - Edebiyat	1964	1967
30.	Mitat BEK	Öğretmen - Edebiyat	1964	1966
31.	Hadi YAĞCI	Öğretmen - Edebiyat	1966	1968
32.	Düzgün BOZAY	Öğretmen - Fen	1966	1968
33.	Zehra DEMİR	Öğretmen - Edebiyat	1967	1967
34.	Şener ÇAKICI	Öğretmen Müdür - Edebiyat	1967	1978
35.	Kurban POLAT	Öğretmen Müdür - Fen	1968	1972
36.	Yaşar ULUCANLI	Öğretmen - Edebiyat	1968	1970
37.	Şevket ÖZER	Öğretmen - Fen	1968	1970
38.	M. Yıldız HACALOĞLU	Öğretmen - Fen	1968	1969
39.	Leman SÜMER	Öğretmen - Edebiyat	1969	1970
40.	M. Türkakça BİLGİÇ	Öğretmen - Matematik	1969	1971
41.	Macit AVCI	Öğretmen - Fen	1970	1971
42.	Kâzım TURGUT	Öğretmen - Edebiyat	1970	1973
43.	İbrahim AVCI	Öğretmen - Edebiyat	1971	1971
44.	Gülay DEMİREL	Öğretmen - Fransızca	1971	1974
45.	Edip TOKDEMİR	Öğretmen - Matematik	1971	1974
46.	Fikri SEVGİ	Öğretmen - Fen	1971	1973
47.	Mustafa YONAR	Öğretmen - Sosyal Bilgiler	1971	1974
48.	Cahit KARANFİL	Öğretmen Müdür - Matematik	1971	1979
49.	Mefharet KURT	Öğretmen - Fen	1972	1975
50.	Adnan ÇAĞLAR	Öğretmen - Matematik	1973	1975
51.	Mustafa DURSUN	Öğretmen - Fen	1973	1976
52.	İlhami PARMAKSIZOĞLU	Öğretmen - Edebiyat	1973	1975
53.	Yüksel EROĞLU	Öğretmen - Biyoloji	1974	1977
54.	Ahmet ALTINTAŞ	Öğretmen - Fizik	1974	1975
55.	Selahattin EROĞLU	Öğretmen - Felsefe	1974	1979

56.	Uğur KAYNAR	Öğretmen - Matematik	1974	1976
57.	İsmail LAPSEKİLİ	Öğretmen - Fransızca	1975	1977
58.	Nihat DOĞRU	Öğretmen Müdür - Sosyal Bilgiler	1975	1981
59.	Mehmet ŞENGÜN	Öğretmen - Resim	1976	1981
60.	Hayrettin GÜNAY	Öğretmen - Türkçe	1976	1978
61.	Sümer KÜÇÜK	Öğretmen - Matematik	1976	1978
62.	Naim AKYÜZ	Öğretmen - Sosyal Bilgiler	1976	1981
63.	Ali Rıza KAYA	Öğretmen - Fransızca	1977	1980
64.	Nurettin KÖMÜR	Öğretmen - Fen Bilgisi	1978	1981
65.	Mehmet YILDIRIM	Öğretmen - Fizik	1978	1979
66.	Mustafa AKÇA	Öğretmen - Matematik	1978	1981
67.	Jale GÜNEŞ	Öğretmen - Fen Bilgisi	1979	1982
68.	Yaşar AKBAŞ	Öğretmen - Matematik	1979	1981
69.	Erdoğan DEMİR	Öğretmen - Sosyal Bilgiler	1979	1984
70.	Gürbüz GÜVEN	Öğretmen - Almanca	1979	1985
71.	Hanife HIDIROĞLU	Öğretmen - Fransızca	1979	1984
72.	Nevzat EŞKİN	Öğretmen Müdür - Matematik	1979	1995 Devam
73.	Adnan SOLAK	Öğretmen - Türkçe	1979	1985
74.	Abdullah TAŞLIPINAR	Öğretmen - Sosyal Bilgiler	1979	1982
75.	Adil ERDOĞAN	Öğretmen - Türkçe	1980	1985
76.	Yücel ERTAN	Öğretmen Müdür - Türkçe	1980	1995
77.	Hayrullah ÖZTÜRK	Öğretmen - Matematik	1980	1985
78.	Ali ERTEMLİ	Öğretmen - Fransızca	1981	1984
79.	Şakire DEDE	Öğretmen - Matematik	1981	1982
80.	Necip YEĞİR	Öğretmen Müdür - Fen Bilgisi	1981	1985
81.	Engin DURSUN	Öğretmen - Resim	1982	1985
82.	Halit ZENGİN	Öğretmen - Türkçe	1982	1985
83.	Sami YAVUZ	Öğretmen - Resim	1982	1985
84.	Zeki ÇAĞLAYAN	Öğretmen - Sosyal Bilgiler	1982	1984
85.	Sevinç GÜRKAN	Öğretmen - Matematik	1983	1987
86.	Necmiye ERGÜN	Öğretmen - Matematik	1983	1985
87.	Zeki ÜNVER	Öğretmen - Fen Bilgisi	1983	1986
88.	Halim HIDIROĞLU	Öğretmen - Fen Bilgisi	1979	1984
89.	Bilal CENGİZ	Öğretmen - Türkçe	1979	1981
90.	Sadık TAVOĞLU	Öğretmen - Fen Bilgisi	1984	1987
91.	Sadi ÜNAL	Öğretmen - Fen Bilgisi	1985	1986
92.	Cafer YILDIRIM	Öğretmen - Edebiyat	1985	1989
93.	Melike GÖKTAŞ	Öğretmen - Türkçe	1985	1989
94.	Sıtkı YAZAR	Öğretmen - Beden eğitimi	1985	1989
95.	Leyla ULUSOY	Öğretmen - Tarih	1985	1987
96.	Adnan USLU	Öğretmen - Kimya	1986	1989
97.	Keramettin ÇOBAN	Öğretmen - Fransızca	1986	1991
98.	Faruk KENER	Öğretmen - Edebiyat	1986	1989
99.	Kemal AKALIN	Öğretmen - Coğrafya	1986	1989
100.	Ersoy YILDIZ	Öğretmen - Biyoloji	1986	1991
101.	Necdet KARA	Öğretmen - Fizik	1987	1989
102.	Uğur SÖNMEZ	Öğretmen - Matematik	1987	1989
103.	Birsen YÜKSEL	Öğretmen - Sosyoloji	1987	1989
104.	Mehmet KIRLÖK	Öğretmen - Fen Bilgisi	1988	1989
105.	Serpil ÇOĞAN	Öğretmen - İngilizce	1988	1990
106.	Aslan AYGIN	Öğretmen - Matematik	1988	1992
107.	Mehmet TIĞLI	Öğretmen - Tarih	1988	1991
108.	Nuray BURÇAK	Öğretmen - Resim	1988	1991
109.	Sevgi ACAR	Öğretmen - Almanca	1988	1990
110.	Hülya ÇETİN	Öğretmen - Müzik	1989	1990
111.	Nadir ACAR	Öğretmen - Fen Bilgisi	1989	1990
112.	Süleyman AKBAŞ	Öğretmen - Kimya	1989	1993

113.	Mustafa USANMAZ	Öğretmen - Beden Eğitimi	1989	1991
114.	İbrahim ÖZKAN	Öğretmen - Edebiyat	1989	1992
115.	Recep BİLİCAN	Öğretmen - Edebiyat	1990	1995 Devam
116.	Ramazan AYHAN	Öğretmen - Almanca	1990	1993
117.	Mevlüt KESİM	Öğretmen - Matematik	1990	1993
118.	Ömer ERDAL	Öğretmen - Tarih	1990	1993
119.	Murtaza GÜNDOĞAN	Öğretmen - Fizik	1991	1993
120.	Vedat KIZILDEMİR	Öğretmen Müdür Yrd. - Tarih	1991	1995 Devam
121.	Zekai ERDOĞAN	Öğretmen - Matematik	1991	1992
122.	Emriye ERDOĞAN	Öğretmen - Türkçe	1991	1992
123.	Mehmet ARIK	Öğretmen - Din Kültürü	1991	1993
124.	Mustafa KARA	Öğretmen - Biyoloji	1991	1994
125.	Şerife SERTTAŞ	Öğretmen - Beden Eğitimi	1991	1993
126.	Nurten SEVİM	Öğretmen - Resim	1991	1994
127.	Zakir ÖZYILMAZ	Öğretmen - Türkçe	1991	1995 Devam
128.	Mustafa ÖZTÜRK	Öğretmen - Fransızca	1991	1995
129.	Erkan KAYNAR	Öğretmen Müdür Yrd. - Tarih	1992	1995 Devam
130.	Nalan ONAR	Öğretmen - İngilizce	1992	1994
131.	Sevcan BİLAL	Öğretmen - Fizik	1992	1995 Devam
132.	Ali CAN	Öğretmen - Matematik	1992	1995 Devam
133.	M. Hanefi ATCI	Öğretmen - Kimya	1992	1994
134.	İrfan BİLAL	Öğretmen - Fizik	1992	1995 Devam
135.	Adnan TURHAN	Öğretmen - Matematik	1993	1995 Devam
136.	Erdoğan GÜNDOĞDU	Öğretmen - Beden Eğitimi	1993	1995 Devam
137.	Dilek SELİM	Öğretmen - Kimya	1993	1995 Devam
138.	Dündar ŞİMŞEK	Öğretmen - Coğrafya	1994	1995 Devam
139.	Süleyman ALAGÖZ	Öğretmen - Coğrafya	1994	1995 Devam
140.	Ekrem SEZER	Öğretmen - Matematik	1994	1995 Devam
141.	Fahrettin ÖZTÜRK	Öğretmen - Din Kültürü	1994	1995 Devam
142.	Suat SUCU	Öğretmen - Edebiyat	1994	1995 Devam
143.	Gazi DİKER	Öğretmen - Resim	1994	1995 Devam
144.	Mehmet ERDEM	Öğretmen - Edebiyat	1995	1995 Devam
145.	Erol ZEYREK	Öğretmen - Tarih	1995	1995 Devam
146.	Kadir KOÇER	Öğretmen - Tarih	1995	1995 Devam
147.	Handan ÜNSAL	Öğretmen - Resim	1995	1995 Devam
148.	Recep ÖZBİLEN	Öğretmen - Edebiyat	1990	1995 Devam
149.	Adnan ÜNSAL	Öğretmen - Matematik	1990	1991
150.	Merzuka BİLGİ	Öğretmen - Edebiyat	1993	1995 Devam
151.	Sadettin ALPTEKİN	Teknisyen	1994	1995
152.	Yakup ERBİLİCİ	İdare Memuru	1957	1995
153.	Temcit ÖZER	İdare Memuru	1970	1995 Devam
154.	Halit BULUT	Kütüphane Memuru	1978	1981
155.	Şemsettin DEMİRCİ	Kütüphane Memuru	1984	1995 Devam
156.	Şahpender SAYGILI	Hizmetli	1951	1978
157.	Bahattin YENER	Hizmetli	1966	1990
158.	Dursunkaya KARA	Hizmetli	1969	1995 Devam
159.	Nisbet ERENGİL	Hizmetli	1974	1995 Devam
160.	Hikmet TAŞKIRAN	Hizmetli	1975	1995 Devam
161.	Aydemir ÇİFTÇİ	Hizmetli	1986	1995 Devam
162.	Neşet ŞENER	Hizmetli	1988	1989
163.	Alper BİLİCİ	Hizmetli	1986	1995 Devam

MÜFTÜLÜK

1. Din Eğitimi: Posof'ta, bilindiği kadarla, 1578 tarihinden sonra; Ahıska, Gori, Zazola, Edigön gibi köylerde İmam yetiştirip, icazet veren merkezlerde yetişen Posoflu Hocalar, Halk'a bir yan-

dan Okuma-Yazma öğretirken, bir yandan da dini bilgiler ve eğitimler vermeye çalışmışlar. Köylere ait bölümlere baktığımızda, bu Hocalar'ı tanımak mümkün olacaktır.

1875 - 1880'li yıllarda, aslen Şavşat'lı olan (Kara Müderris) Bilal Efendi ile Sarıçiçek Köyü'nden (sonsuz oldukları için iki kardeşin de kimsesi yoktur) şimdiki İlçe Merkezi'nde Cafer Örgün'ün evlerinin sahibi olan, Ömer Hoca'nın kardeşi Mehemmet Hoca (Müderris) yönetiminde bir Medrese açılmış. O tarihten itibaren öğrenci yetiştirmeye başlanmış. 1892 tarihinde Altun Hoca (Petoban'lı Altun Ataman), 18 yaşında bu Medrese'den icazet almıştır. Tahsil süresi, sekiz yıldır. Birçok Posof'lu Hocalar, bu Medrese'den yetişmişlerdir. Kara Müderris'in bu başarısını duyan, Şavşatlılar gelerek, Müderris'i kendi ilçelerine götürmüşler. Daha önce, Müderris Mehemmet Efendi de ölmüş olduğundan, Medrese kapanmış. Bu arada, Al Köyü'ndan Molla Recep (Recep Akdemir), Ahıska'da rastladığı Lezgi Müderris'i getirerek, önce Al Köyü'nde bir Medrese açmış. Ertesi yıl, Müderris İlçe Merkezi'ne getirilerek, kapanmış olan Medrese, yeniden faaliyete geçirilmiş. Bu Medrese de, Gürcü İstilası'ndan, Efsel Bey'in Şehit edilmesinden hemen sonra, Lezgi Müderris'in, Posof'tan, önce Batum'a, oradan da memleketi olan Dağistan'a gitmesiyle kapanmıştır.

O günden sonra ancak, 1954 yılında Hafız Memet Tiryaki tarafından Kur'an Kursları açıldı. Bu Kur'an Kursu'ndan belge alanların çoğu, yeterlilik sınavlarını kazanarak, İmam - Hatip oldular. Resmi bir İmam Hatip Lisesi yoktur. Fakat; Bütün İmamlar, uygun zamanlarda, kendi bünyelerinde Kur'an Kursları açıp, isteyenlere Kur'an okumasını ve dini bilgiler öğretmektedirler.

2. Dini İşlerimiz: Kitabın Tarih Bölümü'nü incelediğimizde görebileceğimiz gibi, Posof, 1578'de, Ahıska'nın Osmanlılar tarafından fethinden sonra, bir daha değişmemek üzere, İslam Dini'ne sahip çıkmışlardır. O tarihten bu yana, İslam Dini'nin bütün emir ve yasaklarını en iyi şekilde uygulayagelmişler. 1700'lü yıllarda, Kilise'den Cami'ye çevrilen Camiler'den başlayın, bugüne kadar, köylerde, çeşitli zamanlarda, çeşitli yapı stillerinde Camiler inşa edilmiş. Bazılar restore edilerek, bazıları da yıkılıp yeniden yapılarak, her köy ve mahalle birer betonarme ve minareli Camiler yapmıştır. Her köye ait bölüm incelendiğinde, işin detayı öğrenilebilir. Genelde Camiler'in, İmam - Hatipler'i vardır.

1975 tarihinde, yeri ve inşaatının tamamı Halk'a ait olan, üç katlı bir Müftülük Sitesi yapıldı. İki katında Müftülük oturmaktadır. Dükkanları da Cami yararına kiraya verilmiştir. Zemin katında yıllardır bir Mescvit, Halk'ın hizmetindeydi. 1994 yılında, **"Site Camii"** adıyla tescil ettirilerek, kadrolu İmam - Hatip tayini yapıldı.

Yine Halk yardımıyla yapılmakta olan, üç katlı bina da, Kur'an Kurs Binası olarak hizmete verilecek.

Müftülük'de çalışmış olan personel listesi aşağıya çıkarılmıştır.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Teyfik BİLİCAN	Müftü	21.06.1924	27.11.1948
2.	İbrahim YÜKSEL	Müftü	01.12.1948	15.07.1954
3.	M. Şevki PARLAK	Müftü	01.08.1954	08.10.1963
4.	Muhittin İNAN	Müftü	15.12.1964	03.07.1965
5.	Süleyman BALTA	Müftü	30.07.1965	27.01.1967
6.	Mehmet ALBAYRAK	Müftü	23.08.1968	1969
7.	Mehmet AYDIN	Müftü	25.06.1969	01.03.1972
8.	Davut AKBABA	Müftü	31.07.1972	08.04.1974
9.	Ramazan ZEYBEK	Müftü	25.06.1974	15.11.1975
10.	Cemil AKPINAR	Müftü	17.08.1979	26.12.1980
11.	Refik BULUT	Müftü	20.01.1981	03.10.1984
12.	Yakup BAKİ	Müftü	03.10.1984	23.02.1987
13.	Abdullah SAĞLAM	Müftü	17.09.1987	17.09.1990
14.	Sinan CİHAN	Müftü	10.08.1990	18.08.1991
15.	M. Visali TOSCUOĞLU	Müftü	06.07.1992	19.02.1993
16.	Muammer USLU	Müftü	27.04.1993	17.04.1995
17.	Ali EFE	Müftü	27.07.1995	1996 Devam
18.	Yüksel TEKİN	Memur	1978	1988
19.	Espender KARACA	Memur	1988	1988
20.	Orhan YÜCEL	Memur	1988	1995 Devam
21.	Musa EREN	Memur	1994	1995 Devam
22.	Erdinç USANMAZ	Hizmetli	1987	1995 Devam
23.	Orhan UĞURLU	Müezzin (Site Camii İmamı)	1981	1995 Devam

MAL MÜDÜRLÜĞÜ

Mal Müdürlüğü, daha önce Maliye adıyla kurulmuş. Önceleri Eski Hükümet Binası'nda faaliyet göstermiş. 1956 yılında, yeni Hükümet Binası yapılınca, buraya taşınmıştır.

Maliye (MalMüdürlüğü)'de çalışmış bütün personelin adlarını bulmak mümkün olmadı. Zira, eski evrakın SEKA'ya gönderilmesi bizi bundan mahrum etti.

Mal Müdürlüğü'nde çalışmış personelin listesi aşağıya çıkarılmıştır.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Hasan BUĞRA	Mal Müdürü	1934	1937
2.	Naim UZMAN	Mal Müdürü	1938	1942
3.	Mustafa YENER	Maliye Tahsildarı	12.12.1932	1938
4.	Ahmet İHSAN	Mal Müdürü	31.08.1938	1944
5.	Asım BALCI	Tahsildar	21.03.1942	1943
6.	Hüsnü YALÇIN	Varidat Memuru	13.12.1940	1944
7.	Yusuf KARTAL	Vezneci	07.07.1941	1950
8.	İsmail KIRALIM	Mal Müdürü	18.07.1943	1943
9.	Zeki ÖZŞAHİN	Mal Müdürü	17.08.1943	25.08.1943
10.	Şemsettin YILMAZ	Tahsildar	20.10.1942	1945
11.	Salut GÜNAL	Varidat Memuru	13.07.1943	
12.	Reşit ATAÇ	Mal Müdürü	31.08.1943	12.07.1944
13.	Rüstem ANAR	Gelir Memuru	24.09.1945	
14.	Talip KAYA	Mal Müdürü	17.07.1944	25.08.1947
15.	Sami İLGİN	Mal Müdürü	27.07.1947	1948
16.	Talat SİVRİOĞLU	Mal Müdürü	29.08.1948	15.05.1951
17.	Osman DÖKMECİ	Mal Müdürü	23.06.1951	12.08.1953
18.	Hayati PÜTEN	Mal Müdürü	15.08.1953	26.04.1954
19.	Nuri SERT	Mal Müdürü	27.04.01954	04.09.1957
20.	İsmet MERTLİ	Mal Müdürü	26.08.1957	07.08.1959
21.	Y. Yılmaz TOKER	Mal Müdürü	15.08.1959	05.07.1962
22.	Nuri AYGÜN	Muhasebe Memuru	06.07.1962	12.05.1972
23.	Mehmet KAZAR	Mal Müdürü	19.09.1963	28.08.1965
24.	Hikmet GENÇ	Mal Müdürü	29.09.1965	01.09.1968
25.	Haylrettin KIZIL	Mal Müdürü	02.09.1968	04.06.1971
26.	Ahmet GÜN	Mal Müdürü	13.05.1972	26.09.1973
27.	Halis YILMAZ	Mal Müdürü	27.09.1973	09.11.1975
28.	Süreyya EREN	Mal Mürürü	10.11.1975	05.10.1978
29.	Nevzat GÜLER	Mal Müdürü	26.10.1978	06.05.1981
30.	Kemal GÜMÜŞ	Muhasebe Şefi	07.05.1981	1995 Devam
31.	Cemil KAYA	Mal Müdürü Yardımcısı	31.10.1985	16.09.1986
32.	Mustafa BAYRAM	Mal Müdürü Yardımcısı	02.10.1986	15.05.1988
33.	K. Yakup AZİZOĞLU	Saymanlık Müdürü	16.05.1989	1992
34.	Veysel DEMİREL	Tahsildar	1945	1972
35.	Kadim ÜSTÜN	Tahsildar	1947	1972
36.	Bahri IŞIK	Veznedar	1950	1960
37.	Fİkret DEMİRCİ	Vergi Memuru	1957	1984
38.	İsmet YILDIRIM	Vergi Memuru	1956	1984
39.	Memet ERKAN	Tahsildar	1967	1986
40.	A. Nuri AYGÜN	Vergi Memuru	1951	1962
41.	Memetali ERTÜRK	Tahsildar	1975	1982
42.	Nejdet BALCI	Milli Emlak Memuru	1975	1995 Devam
43.	Yılmaz ÇAYCI	Vezneci	1978	1984
44.	Engin DEMİREL	Memur	1990	1995 Devam
45.	Hikmet ÇINAR	Memur	1993	1995 Devam
46.	Gürcan KATITAŞ	Memur	1993	1995 Devam
47.	Latif ÖNDER	Memur	1993	1995 Devam

48.	Ahmet ŞİMŞEK	Hizmetli	1962	1994
49.	Hüsamettin TAŞLI	Hizmetli	1994	1995 Devam
50.	Zekeriya KELEŞ	Mal Müdürü Vekili	01.07.1993	1995 Devam

İLÇE TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

Cumhuriyet'in kuruluşu ile mevcut olan kuruluşun, 1950'li yıllara kadar, birtakım istatistik çalışmaları haricinde, göze batacak bir faaliyeti görülmemektedir. 1950-1960'lı yıllarda, Ziraat Teknisyenlikleri'nin ihdası ve Veteriner Sağlık Memurlukları'nın kuruluşuyla, faaliyetlerinde bir canlılık görülmeye başlanmıştır. Yabanı otla mücadele. meyve bahçelerinin ilaçlanması, Mildiyo mücadelesi, arılarda Varrova mücadelesi, suni tohumlama, sulu tarım, yonca ve korunga ekimi, fındık ve tütün gibi tarımsal demestrasyonları görmek mümkün oldu. Son yıllarda da, İlçe Coğrafyası için çok uygun ve de İlçe Ekonomisi için çok önemli olan **Alabalıkçılık** teşvik çalışmaları sürdürülmektedir.

Kuruluşundan beri, Hükümet Binaları'nın iki odasında faaliyetlerini sürdürmeye çalışmışlardır. 1986 yılında yapımına başlanan, İlçe Tarım Müdürlüğü Binası'na yakında taşınmaları ümit edilmektedir.

Görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Vehbi	Veteriner Sağlık Mem.	1960	1963
2.	Yasin DEMİR	Veteriner Sağlık Mem.	1963	1973
3.	Kamber AKDENİZ	Veteriner Sağlık Mem.	1962	1963
4.	TURAN	Veteriner Sağlık Mem.	1963	1964
5.	Ömer	Veteriner Sağlık Mem.	1965	1967
6.	Erdinç	Veteriner Sağlık Mem.	1967	1968
7.	Engin YILDIRIM	Veteriner Sağlık Mem.	1982	1989
8.	H. Hüsen AKÇAÖZ	Veteriner Sağlık Mem.	1970	1974
9.	Kemal ZEYTÜNLÜ	Veteriner Sağlık Mem.	1979	1982
10.	Hasan GEZGÜÇ	Veteriner Sağlık Mem.	1975	1978
11.	Mustafa TARÇIN	Veteriner Sağlık Mem.	1982	1984
12.	İsmail AKŞİT	Veteriner Hekim	1982	1982
13.	Mustafa OZAN	Veteriner Hekim	1983	1983
14.	Mustafa OKTAY	Veteriner Hekim	1983	1984
15.	Hasan PAKGÖZ	Ziraat Teknisyeni	1974	1976
16.	İbrahim UZUN	Ziraat Teknisyeni	1975	1976
17.	Ali GÖRGÜLÜ	Ziraat Teknisyeni	1975	1977
18.	Enver OKATAN	Ziraat Teknisyeni	1976	1977
19.	Murat YILMAZ	Ziraat Teknisyeni	1975	1996 Devam
20.	Durmuş ATALAY	Ziraat Teknisyeni	1977	1984
21.	Gazi KIRIŞOĞLU	Ziraat Teknisyeni	1984	1987
22.	Fatih BAHAR	Ziraat Teknisyeni	1987	1989
23.	Recai YAZ	Veteriner Hekim	1988	1996
24.	Avni ACAR	Ziraat Teknisyeni	1964	1967
25.	Naim AYDIN	Ziraat Teknisyeni	1965	1969
26.	Nihat ÖNALAN	Ziraat Teknisyeni	1965	1970
27.	Mesut GÖKAY	Ziraat Teknisyeni	1966	1971
28.	Yılmaz İNNER	Ziraat Teknisyeni	1967	1971
29.	Feridun OKTAY	Ziraat Teknisyeni	1968	1970
30.	Halit TAŞOLUK	Ziraat Teknisyeni	1970	1974
31.	Mehmet AKALIN	Ziraat Teknisyeni	1971	1975
32.	Hikmet KARAÇAY	Ziraat Teknisyeni	1972	1976
33.	Hüseyin KIRGIZ	Ziraat Teknisyeni	1972	1976
34.	Aziz POLAT	Ziraat Teknisyeni	1973	1977
35.	Ali ÇİMEN	Ziraat Teknisyeni	1973	1978
36.	Halil ÇAKIR	Ziraat Teknisyeni	1973	1979
37.	Mehmet ALTINOK	Ziraat Teknisyeni	1974	1979

38.	İbrahim OK	Ziraat Teknisyeni	1976	1980
39.	Halime SARANOĞLU	Ziraat Teknisyeni	1978	1980
40.	Enver OKATAN	Ziraat Teknisyeni	1979	1982
41.	Ali GÖRGÜLÜ	Ziraat Teknisyeni	1978	1981
42.	Ekrem MURAT	Ziraat Teknisyeni	1979	1986
43.	Samet TUZAK	Ziraat Teknisyeni	1979	1981
44.	Ahmet YILDIZ	Ziraat Teknisyeni	1980	1983
45.	Talat TEKİN	Ziraat Teknisyeni	1982	1985
46.	Hasan TAŞKIN	Ziraat Teknisyeni	1984	1986
47.	Dursun Kaya GÜMÜŞ	Ziraat Teknisyeni	1985	1987
48.	Hafiz ÖNALAN	Ambar Memuru	1978	1996 Devam
49.	Yüksel GÜNGÖR	Memur	1992	1996 Devam
50.	V. Karani ARSLANBAY	Veteriner Sağlık Memuru	1993	1995
51.	Mustafa BİLEN	Veteriner Sağlık Memuru	1993	1996 Devam
52.	Sadrettin USANMAZ	Daktilograf	1972	1994
53.	Suzan SIĞIN	Daktilograf	1994	1996 Devam
54.	Cemal HAVADAR	Şoför	1994	1996 Devam
55.	Öncü ÖZKOŞAR	Şoför	1986	1994
56.	Asım ÇAKICI	Hizmetli	1965	1990
57.	Kemal SAYGILI	Hizmetli	1962	1970
58.	Efraim SAYGILI	Hizmetli	1945	1963

NÜFUS İŞLERİ MÜDÜRLÜĞÜ

Nüfus Yazım Memurlukları olarak 1884 tarihinde kurulmuş olan bu kuruluş, 1923 yılından itibaren Nüfus Memurluğu, 1980'li yıllardan sonra da, Nüfus İşleri Müdürlüğü adı altında, İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Kaymakamlık Makamının faaliyet gösterdiği eski ve yeni Hükümet Binaları'nda faaliyetlerini sürdürmüştür.

Görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Feride ŞENTÜRK	Nüfus Memuru	18.12.1925	1932
2.	Yusuf Ziya ÇAĞLAYAN	Nüfus Memuru	26.03.1932	1935
3.	Nurettin	Nüfus Memuru	1935	1935
4.	Osman BEVLER	Nüfus Memuru	1935	1937
5.	Ferit MANTAR	Nüfus Memuru	1937	1940
6.	Cavit KAĞAN	Nüfus Memuru	1940	1945
7.	Cavit GÖLE	Nüfus Memuru	1945	1946
8.	Rasim VURAL	Nüfus Memuru	1946	1948
9.	Hamza DEMİREL	Nüfus Memuru	1948	1950
10.	Hasan AKTAN	Nüfus Memuru	1951	1953
11.	Nurettin HOCAOĞLU	Nüfus Memuru	1953	1955
12.	Halim ÖZTÜRK	Nüfus Memuru	1955	1967
13.	Cavattin ŞİMŞEK	Nüfus Memuru	1967	1975
14.	Salih KAYNAR	(Memur) Nüfus İşleri Md.	1970	1995
15.	Necdet ÇAYCI	Memur	1967	1993
16.	Gülperi DEMİRCİ	Memur	1987	1990
17.	Sevda DEMİRCİ	Memur	1988	1995 Devam
18.	Gökçe ŞİMŞEK	Hizmetli	1976	1996 Devam
19.	Merdin ÇİFTÇİ	(Memur) Nüfus İşleri Md. Vek.	1985	1996 Devam

TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ

İlçede, Tapu ve Kadastro Müdürlüğü yoktur. Osmanlılar zamanında, Oltu Tapu Dairesi'ne bağlı, Cumhuriyet döneminden sonra da, bir zaman Ardahan ve Kars Tapu - Kadastro Müdürlüğü'ne bağlı olarak, bir Tapu Sicil Müdürlüğü, 1923 yılından beri hizmet vermektedir. İlçede, muhafızlığın yet-

kilerini aşan tapulama işlerinde, İl Makamı Onayı ile bir yetkili gönderilerek, Tapu - Kadastro işleri yürütülmektedir. 70 yıllık bir İlçe'de, Tapu ve Kadastro Müdürlüğü'nün ne anlama geldiğinin yorumunu, bu kitap elde kaldığı müddetçe, okuyacak münevver insanlara bırakıyorum.

Tapu Sicil Memurluğu'nun İlçe'de bir binası yoktur. İşlerini, Hükümet Binası'ndaki 12 m^2'lik bir odada yürütmektedir.

Görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Nazmi ÇAKAR	Memur	19.02.1937	30.11.1940
2.	Niyazi ÖNAL	Memur	30.11.1940	01.07.1942
3.	Salih SÖNMEZ	Memur	31.12.1942	28.05.1947
4.	Alaattin YÜKSEL	Memur	01.09.1947	17.07.1970
5.	Şerafettin YILMAZ	Memur	17.07.1972	21.08.1978
6.	Sebahattin UZUN	Memur	20.03.1979	29.09.1986
7.	Zikri YILDIZ	Tapu Sicil Müdürü	01.04.1986	1996 Devam
8.	Gülali DURAN	Memur	1970	1972
9.	Zikri COŞKUN	Hizmetli	1978	1996 Devam
10.	Necdet ÇAYCI	Hizmetli	1974	1977

PTT MÜDÜRLÜĞÜ

Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında, ulaştırma işleri, Köy Bekçileri tarafından yapılırmış. Soradan İlçede bir PTT Şefliği kurulmuş. Cumhuriyet'le kurulan bu Şefliğin; bir şef, bir muhabereci (Mors'çu), bir atlı dağıtıcı, bir yaya dağıtıcı ve bir odacıdan ibaret personeli varmış. Ardahan PTT'si ile irtibatı da, her yıl yapılan ihalelerde işi alan at va kızakçılar yürütürmüş. Amansız Ulgar Dağı arada varken, herkes bu işe talip olmazmış. Ekseri bu işi; Al Köyü'nden Abbas Yılmaz ile, Çamyazı Köyü'nden Bahrigil Sülalesi yürütürlermiş. Gelen mektuplar genellikle, İlçe Merkezi'ndeki tüccarlar aracılığı ile sahiplerini bulurdu. Tüccar Mürsel Ertürk, Tüccar Aslan Dönmez, Tüccar Aslan Ergezer'in dükkanları, PTT Şubeleri gibiydi.

Telefon; Kaymakamlık, Nahiye Müdürlükleri ile Ardahan arasında vardı. 1942 yılında Posof'taki bu şeflik, Şube Müdürlüğü haline getirildikten sonra, hizmet, personel ve imkanlar olarak da daha işler hale geldi. Bu tarihten sonra, köyler PTT'ye abone edilerek, her köy Muhtarlığına birer telefon bağlandı. Bu telefonların bakımı, köyler yedine verilip, bilahare de bakım ve onarım ihmal edildiğinden, on yıl içinde, o güzelim çelik hattan, binlerce direkten eser kalmadı. Telefonlar da, öylece kırıldı döküldü gitti. 50 ve 60'lı yıllara yalnız Askeri hatlar kalmıştı. 70'li yıllarda, Halk'ın isteği üzerine, bir Telefon Birliği kurma teşebbüsüne geçildi. Başta Kaymakam olmak üzere, tüm Muhtarlıklar ve kuruluş mensupları da bu teşebbüsü destekledi. Bakanlık bu faaliyetin etkisiyle olacak ki; Önce Binbaşıeminbey, arkasından Aşıkzülâli, Yeniköy, Günlüce Köyleri'nde bataryayla çalışan telefon santralları kurdurdu. Daha sonra köylere elektrik verilince, bu bataryalı santrallar, yerlerini yeni tip çok aboneli santrallara bıraktı. 1987 tarihinde, yeni hizmet binası yapıldı, aynı zamanda, otomatik sisteme geçildi.

1988'de Merkeze, 400'lük Radyolink kondu. 1994 yılında; Süngülü, Yeniköy, Aşıkzülâli, Demirdöven Köy gruplarına otomatik santrallar kondu. Günlüce, Gönülaçan Köy gruplarına da, 1996'da otomatik santrallar konarak, bütün köyler otomatiğe bağlanmış oldu.

Köylere telefonun verildiği tarihler, her köyün ilgili bölümünde belirtilmiştir.

PTT teşkilatından sıhhatli bir liste alamadığımız için, çalışanlar listesindeki eksikliklerden ötürü özür diliyorum. Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Alaybey AYDIN	Şef	29.10.1934	17.12.1952
2.	Enver BİLİCAN	Atlı Dağıtıcı	11.11.1939	17.12.1948
3.	Mustafa ÖNDER	Yaya Dağıtıcı	22.11.1941	17.02.1948
4.	Aziz KESKİN	Muhabereci (Mors'cu)	01.05.1945	1975
5.	Hafiz DÜNDAR	Atlı Dağıtıcı ve Hatcı	01.06.1944	22.06.1948
6.	Reşit YARDIMCI	Şef	1928	1952

7.	Mustafa ÇELİK	Hatcı	01.01.1950	14.09.1955
8.	Feyyaz SAYILIR	Dağıtıcı	1945	1965
9.	Zikri AKPINAR	Dağıtıcı	1965	1982
10.	Sait KESKİN	Memur (Müdür Vek.)	1990	1996 Devam
11.	Cemil DEMİREL	Müdür	1962	1963
12.	Raşit AY	Müdür	1963	1964
13.	Nevzat GÜLSÜN	Müdür	1964	1968
14.	Günay ŞENOL	Müdür	1968	1971
15.	Cengiz YILDIRIM	Müdür	1972	1973
16.	A. Fuat AKPINAR	Müdür	1973	1978
17.	Cemil OCAK	Müdür	1978	1996
18.	Ramiz KESKİN	Muhabere Şefi	1972	1975
19.	Hüsamettin TAŞKIRAN	Hizmetli	1980	1996 Devam

ORMAN İŞLETME ŞEFLİĞİ

Posof, isminin kökeninden de anlaşılacağı gibi, her tarafı orman ve yapraklı ağaçlarla kaplı, meşelik bir deredir. Nüfusun az olduğu dönemlerde, köyler adeta ormanların içine gömülü görünümünde imiş. 40 yıllık Rus idaresinde kaldığı zaman ve arkasından ormanlarımıza tam anlamıyla sahip çıkılamadığı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında, bu ormanlar yerlerini boş alanlara bırakmaya başlamışlar.

Ruslar'ın hükmettiği dönemde, koca Posof Ormanları'na, birkaç Abeşik dedikleri Orman Bekçileri tayin etmişler. Onlar da kendi çıkarlarından başka bir şey düşünmemişler. Düşünseler dahi, bu işi başaracak nicelik ve nitelikte değillermiş.

Cumhuriyet Döneminin ilk yıllarında da, durum bundan daha iç açıcı değilmiş. Geniş alanlara birer Orman Mesaha Memurları tayin edilmiş. O günün şartlarında, ormanları korumak değil, gezmek dahi mümkün değilmiş. Halk'ın yapı ve yakacak ihtiyaçlarını, bir başka yoldan temin imkanları da, bu koruma yetersizliğine eklenince, Posof Ormanları, kısa sürede 1/4'e inmek zorunda kalmış. 1940'lı yıllarda "Orman Askeri" Teşkilatı ile orman kıyımlarının önüne geçilmeye çalışılmış ise de, alışılmış olan orman katliamı, bir türlü durdurulamamış. Hatta; Köyden, kasabadan Orman Simsarları türemiş. Bunlar etraftan topladıkları kimselere yol göstericilik ve de görevlilere aracılık yaparak, para karşılığında ormanlardan ağaç satışına devam etmişler.

1952 yılında, Orman İşletme Şefliği kurulduktan sonra, ormanların korunması bir nisbet ciddiye alınmış ise de, alışkınlar, bir türlü eski alışkanlıklarından vazgeçememişler. Ne zaman ki, Halkın kültür düzeyi gelişmiş, yakacak için kömür ve tezeği keşfetmiş, yapacak için, demir, çimentoyu kullanmaya başlamış, ondan sonra ormanlar, balta ve hizardan biraz rahatlamış. Ancak, yerli yersiz istihsallerle, orman sevenleri incitilir duruma geldi.

Şimdi bir taraftan istihsal yapılırken, bir taraftan da geniş sahalar fidanlandırılmaya devam ediyor. Birçok köyler, kendi meralarının ağaçlandırılması için, devamlı olarak Orman Teşkilatı'nı zorluyorlar.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Kâzim DÜNGİ	Orman Mesaha Memuru	1928	1948
2.	Mustafa Bey	Orman Mühendisi	1949	1953
3.	Kadir KARAKELLE	Orman Mühendisi	1954	1957
4.	Cemil BULUT	Orman Mühendisi	1959	1963
5.	Yücel ÇINAR	Orman Mühendisi	1970	1973
6.	Zeki BORA	Orman Mühendisi	1974	1975
7.	Muammer SİVRİ	Orman Mühendisi	1975	1977
8.	Orhan SELİMOĞLU	Orman Mühendisi	1977	1978
9.	Hamdi ESİN	Orman Mühendisi	1979	1980
10.	Hasan DEMİR	Orman Mühendisi	1980	1981
11.	Mürsel KESKİN	Orman Mühendisi	1981	1982
12.	Mehmet KADIOĞLU	Orman Mühendisi	1982	1983
13.	Ali TEYLİK	Orman Mühendisi	1983	1984

14.	Fikret ÖZDEMİR	Orman Mühendisi	1984	1984
15.	Abdullah DOĞAN	Orman Mühendisi	1984	1985
16.	Naci BAL	Orman Mühendisi	1985	1986
17.	Saim MERE	Orman Mühendisi	1986	1987
18.	Seyfullah AYDIN	Orman Mühendisi	1987	1988
19.	Selim SIĞIRCI	Orman Mühendisi	1988	1989
20.	Aydoğan TÜREDİ	Orman Mühendisi	1989	1991
21.	M. Kemal TUYUN	Orman Mühendisi	1992	1994
22.	İyas ÇILDIR	Orman Mühendisi	1994	1995
23.	Nuri BAL	Orman Mühendisi	1995	1996 Devam
24.	Zöhrep BEY	Kâtip - Mutemet	1940'lı yıllarda	
25.	İlhan KARA	Kâtip - Mutemet	1950'li yıllarda	
26.	Osman ÖZYURT	Kâtip - Mutemet	1950'li yıllarda	
27.	Ali ÖZGEN	Kâtip - Mutemet	1951	1976
28.	Osman BALCI	Kâtip - Mutemet	1976	1977
29.	Muammer ULUMAN	Kâtip - Mutemet	1978	1982
30.	Necati AYDIN	Kâtip - Mutemet	1982	1986
31.	Orhan DEMİRCİ	Kâtip - Mutemet	1986	1995 Devam
32.	Orhan ERGÜN	Kâtip - Mutemet	1987	1995 Devam
33.	Ülkü KAPLAN	Memur - Mutemet	1985	1995 Devam
34.	Nafiz DURSUN	Orman Muhafaza Memuru	1940'lı yıllarda	
35.	Ahmet TAŞPINAR	Orman Muhafaza Memuru	1940'lı yıllarda	
36.	Nuri ERDOĞAN	Orman Muhafaza Memuru	1950	1969
37.	Latif BOZYİĞİT	Orman Muhafaza Memuru	1950	1968
38.	İskender	Orman Muhafaza Memuru	1951	1959
39.	Necmettin	Orman Muhafaza Memuru	1949	1958
40.	Ferhat	Orman Muhafaza Memuru	1948	1959
41.	Yasin	Orman Muhafaza Memuru	1951	1963
42.	Feyyaz TAŞÇI	Orman Muhafaza Memuru	1958	1965
43.	Polat AYIK	Orman Muhafaza Memuru	1960	1969
44.	Şahpaz SARIKAYA	Orman Muhafaza Memuru	1969	1974
45.	Aziz YILMAZ	Orman Muhafaza Memuru	1970	1975
46.	Serdar YILMAZ	Orman Muhafaza Memuru	1973	1976
47.	Hurşit AKTAŞ	Orman Muhafaza Memuru	1974	1978
48.	Etemşah KIZILKAYA	Orman Muhafaza Memuru	1980	1993
49.	Seyfettin ALİÇAY	Orman Muhafaza Memuru	1986	1995 Devam
50.	Behran BAYTORU	Orman Muhafaza Memuru	1980	1983
51.	Talat ODABAŞ	Orman Muhafaza Memuru	1978	1986
52.	Refik ÖZYURT	Orman Muhafaza Memuru	1980	1984
53.	Nurettin TURAN	Orman Muhafaza Memuru	1975	1981
54.	İmdat ŞENTÜRK	Orman Muhafaza Memuru	1972	1978
55.	Muzaffer KIZILTAŞ	Orman Muhafaza Memuru	1973	1977
56.	Davut AKYÜZ	Orman Muhafaza Memuru	1983	1989
57.	A. Kadir EKİNCİ	Orman Muhafaza Memuru	1983	1990
58.	Muhlis SOYAK	Orman Muhafaza Memuru	1979	1984
59.	Hüseyin CIDITÇI	Orman Muhafaza Memuru	1980	1983
60.	D. Ali KARATAŞ	Orman Muhafaza Memuru	1978	1982
61.	Ahmet DOĞRU	Odacı	1950	1972
62.	Yücel ÜNAL	Odacı	1972	1985
63.	Cabbar TAŞDELEN	Odacı	1985	1995 Devam
64.	Hamza POLAT	Orman Muhafaza Memuru	1986	1987
65.	Hasan KARAKAŞ	Orman Muhafaza Memuru	1986	1994
66.	Servet YILMAZ	Orman Muhafaza Memuru	1989	1993
67.	İhsan SEZER	Orman Muhafaza Memuru	1993	1995 Devam
68.	Refik SAĞLAM	Orman Muhafaza Memuru	1993	1995 Devam
69.	Hasan DEDE	Orman Muhafaza Memuru	1993	1994
70.	Remzi ÖZER	Orman Muhafaza Memuru	1993	1995 Devam

71.	Sebahattin YILDIRIM	Orman Muhafaza Memuru	1955	1979
72.	Orhan ÇELİK	Fidanlamada Memur	1988	1995 Devam
73.	Cabbar TAŞDELEN	Hizmetli	1985	1995 Devam
74.	Yücel ÖNAL	Depo Bekçisi	1980	1995 Devam
75.	Yaşar KÜÇÜK	Depo Memuru	1985	1993
76.	Seyfidar ÖZDEN	Depo Memuru	1993	1995 Devam

(HUSUSİ MUHASEBE) ÖZEL İDARE MÜDÜRLÜĞÜ

1923 yılında, ilk kuruluşunda, Hususi Muhasebe Memurluğu adı ile, Eski Hükümet Binası'nda faaliyet göstermiş. Daha sonra, Özel İdare Memurluğu, ardından da, Özel İdare Müdürlüğü olarak isim değişikliğine uğramış. Tüm faaliyetlerini, Hükümet Binası'ndaki bir odada sürdürmektedir. Mal varlığı olarak, Alparslan Caddesi üzerinde, 6 adet tek katlı lojmanları vardır.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Maksut BİRDAL	Hususi Muhasebe Mem.	1924	1946
2.	Aliyar BİNGÖL	Hususi Muh. Tahsildarı	1930	1937
3.	Nizamettin DİLE	Hususi Muh. Tahsildarı	1937	1941
4.	Halim ÖZTÜRK	Hususi Muh. Tahsildarı	1941	1955
5.	Mihrali ÖNDER	Özel İdare Tahsildarı	1946	1947
6.	Emin ÇAKICI	Özel İdare Tahsildarı	1947	1952
7.	Hasan ÇAĞLAR	Özel İdare Memuru	03.06.1946	03.02.1948
8.	Hüseyin GÜLER	Özel İdare Memuru	08.10.1948	23.02.1954
9.	Maksut BİRDAL	Özel İdare Memuru	18.05.1954	02.06.1958
10.	İlyas AYDIN	Özel İdare Memuru	15.08.1959	23.06.1964
11.	Mehmet GÜNGÖR	Özel İdare Memuru	25.08.1964	21.06.1970
12.	Menhmet ÇELİK	Özel Idare Müdürü	24.06.1970	1993
13.	Faik ŞENEL	Özel İdare Memuru	1971	1993
14.	Şefik BULUT	Müstahdem	1975	1995 Devam
15.	Ayhan BİLDİR	Özel İdare Müdürü	1993	1995 Devam

POSOF EMNİYET AMİRLİĞİ

1923 tarihinde, Cumhuriyetle birlikte kurulmuş olan Polis Komiserliği, Hükümet Binası'ndaki bir odada hizmetini sürdüregelmiştir. 1983'te, Emniyet Amirliği ünvanını almış ve kadrosu buna uyarlanmış olmasına rağmen, halen Hükümet Binası'nda iki odacığa sıkıştırılmış durumdadır.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	İbrahim PESEN	Komiser	1947	1951
2.	Vahip GÜNDOĞDU	Komiser	1951	1954
3.	Hakkı TURGAY	Komiser	1954	1956
4.	M. Asım ÖZCAN	Komiser	1956	1960
5.	Necdet AYGEN	Komiser	1960	1962
6.	Kemal TOPAL	Komiser	1962	1971
7.	Ferit VAROL	Komiser	1971	1971
8.	Mehmet DOĞAN	Komiser Yardımcısı	1971	1974
9.	Sıtkı ÇETİN	Komiser	1974	1978
10.	Rüştü SOYSAL	Komiser Yardımcısı	1981	1982
11.	Ramazan GÜNER	Komiser Yardımcısı	1982	1983
12.	Cemalettin ÇAĞDAŞ	Komiser	1983	1983
13.	Celal KALKAN	Komiser	1983	1985
14.	Cevdet KAYA	Komiser	1985	1985
15.	Yılmaz ERDOĞAN	Komiser Yardımcısı	1985	1989
16.	S. İlhan ÖKER	Başkomiser	26.07.1989	31.10.1990

17.	İhsan BAŞKELEŞ	Komiser	26.07.1990	19.07.1991
18.	Recep ERDOĞAN	Komiser	18.07.1991	04.08.1992
19.	Mustafa CABADAK	Komiser Yardımcısı	14.07.1992	1995 Devam

İLÇE JANDARMA BÖLÜK KOMUTANLIĞI

1923 tarihinden bu yana İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı hizmet vermektedir. Bölgeye bağlı iki karakolu vardır. Birisi; Merkez Karakolu, diğeri; Binbaşıeminbey Karakolu'dur. Binbaşıeminbey Karakolu 1975 tarihine kadar, Köy Tüzel Kişiliği'ne ait bir binada oturmuş. Daha sonra, Halk'ın imece yoluyla yaptığı, şimdiki Karakol Binası'na taşınmıştır. Merkez Karakolu ve Bölük Komutanlığı; Bir zaman Eski Hükümet Binasında kalmış. Daha sonra. sürgür edilen Beğler'e ait, tek katlı bir eve taşınmış. En son 1975 tarihinde yapılan, bugünkü kendilerine mahsus hizmet binasına yerleşmişler.

İlçemizde, 1923 tarihinden bu yana hizmet vermiş çok değerli, Bölük ve Karakol Komutanlarımız gelip geçmişler. Bu kitapta, hepsinin adlarını yazarak ve okutarak bir kadirşinaslık göstermek isterdik. Fakat; Biz bulabildiğimiz isimlerle yetinmek zorunda kaldık.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Aydın VAROL	Jandarma Astsb. Bçvş.	06.06.1987	01.07.1989
2.	Hasan ÇETİN	Jandarma Astsb. Üstçvş.	06.07.1989	01.07.1990
3.	Yusuf SÜZÜK	Jand. Astsb. Kd. Üstçvş.	05.07.1990	21.07.1992
4.	Turan DURAK	Jand. Astsb. Kd. Bçvş.	16.07.1992	1994 Devam

ASKERLİK ŞUBE BAŞKANLIĞI

Cumhuriyetin ilk yıllarında Ardahan'da bulunan Askerlik Şube Başkanlığı, Askeri Yoklamar için geçici olarak Posof'a gelip giderlermiş. Bilahare Posof'ta Hükümet binasının iki oda ve iki adet bodrum odasında Askerlik Şubesi'ni açmışlar. 1972 yılında, Posof'tan Askerlik Şubesi söndürülerek, tekrar Ardahan'a taşımışlar. 80 km. mesafedeki Askerlik Şubesi'nde; Gerek yoklamalarını yaptıramamaktan ve gerekse günlük işleri için Ardahan'a gidip gelmekten dolayı çıkan masraflardan usanan Halk, bu işe çareler aramaya başladı. İlgili makamlarla kurulan istişareler sonucu, Şube'nin taşınabilmesi için, bu işe yetecek bina istendi. Kendilerine, Müftülük Sitesi'nin bir katı tahsis edildiyse de, bize yetmez denildi. Bunun üzerine; Kaymakam Ekrem Özsoy, Halk Eğitim Merkezi Müdürü Fehmi Bayraktaroğlu'nun öncülük ve sorumluluğunda "Askerlik Şube Binası Yaptırma Derneği" kuruldu. 1980'li yılların başında, Köy Muhtarlaır aracılığıyla, Halk'ın onayı alındıktan sonra, Osman Atalay'a ait Köprübaşı'ndaki yer, hibeen alındı. Köylerden toplanan salma şeklindeki 4.000.000.- TL para, yetecek kadar taş ve kum ile, Hizmet Götürme Birliği'nden ödenen para marifetiyle, bodrumla birlikte, 480 m^2 kullanım alanlı (196 m^2 tabanlı) bodrum, hizmet binası ve iki adet lojmanlı Askerlik Şubesi Binası yapıldı. 1984 tarihinde, bina Asker Alma Daire Başkanlığı'na, tapusu ile birlikte teslim edildi. Böylece, Posof Halkı bu iş için her yıl, 5-10 milyon ceza ve masraf ödemekten kurtulmuş oldu.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Cahit ERDEM	Kd. Yzbş. - Şube Bşk.	1957	1958
2.	Sırrı YALÇIN	Per. Yzbş. - Per. Sb.	1957	1958
3.	Hüseyin ÖZCAN	Per. Üstg. - Per. Sb.	1957	1958
4.	Mustafa TUNCA	Kd. Bnb. - Şube Bşk.	1958	1960
5.	Nefi GÖKSÜR	Per. Üstg. - Per. Sb.	1958	1960
6.	Haydar TEK	Per. Üstg. - Per. Sb.	1958	1960
7.	Suat SÜNEVİN	Per. Kd. Yzb. - Şube Bşk.	1960	1962
8.	Halit URAL	Per. Kd. Yzb. - Per. Sb.	1960	1962
9.	Hüseyin SAKARYA	Per. Kd. Yzb. - Şube Bşk.	1962	1964
10.	Ahmet İSKİT	Per. Yzb. - Şube Bşk.	1964	1966
11.	Hamit BAKTIROĞLU	Per. Bnb. - Şube Bşk.	1966	1968
12.	Osman Nuri KAYGUSUZ	Per. Bnb. - Şube Bşk.	1968	1970

13.	Fahri AYANOĞLU	Per. Yzb. - Şube Bşk.	1970	1971
14.	Turan BAŞER	Per. Yzb. - Şube Bşk.	1971	1972
15.	Mehmet Fatih SEİT	Asteğmen - Şube Bşk.	30.11.1990	30.11.1991
16.	Akın ÖZKAN	Asteğmen - Şube Bşk.	30.11.1991	10.09.1992
17.	Niyazi KUNDUKAN	Asteğmen - Şube Bşk.	10.09.1992	31.03.1993
18.	Yavuz KARLIOĞLU	Asteğmen - Şube Bşk.	22.11.1993	31.12.1994
19.	Suphi Özden ERDAĞI	Teğmen - Şube Bşk.	31.12.1994	01.06.1995
20.	Mustafa UYGUN	Teğmen - Şube Bşk.	01.06.1995	1995 Devam
21.	Zeynel TEK	Teğmen - Per. Sb.	01.06.1995	1995 Devam
22.	Ferhat SAÇAN	Astsubay	16.06.1990	06.07.1991
23.	Yüksel ZABUN	Astsubay	06.07.1991	21.07.1992
24.	Ayhan KOÇOĞLU	Astsubay	21.07.1994	1995 Devam
25.	Yunus KOÇAK	Astsubay	1984	1986
26.	Mehmet KARABAĞ	Astsubay	1986	1990
27.	Halim BALCI	Sivil Memur	1957	1972
28.	Halil GÜZEL	Sivil memur	26.11.1986	30.10.1991
29.	Adnan ÖREN	Sivil Memur	17.07.1987	17.07.1992
30.	Münür DİKİCİ	Sivil Memur	15.10.1991	24.04.1995
31.	Ahmet AÇA	Sivil Memur	15.10.1991	01.09.1993
32.	Temel KARAÇELİK	Sivil Memur	01.01.1994	1995 Devam
33.	Yahya SALTÜRK	Sivil Memur	01.01.1994	1995 Devam

HALK KÜTÜPHANESİ

İlçe'de ilk defa 19.10.1964 tarihinde bir Halk Kütüphanesi kurulmuş. Kendi yeri bulunmadığından, İlkokul Binası'nda, Çocuk Kütüphanesi ile birlikte faaliyet göstermiştir. Daha sonra yine İlkokul Binası'nda, Çocuk Kütüphanesi'nden ayrı bir odada hizmetini sürdürmüştür. 1989 tarihinde, Alparslan Caddesi üzerindeki, şahsa ait bir binanın üst katındaki bir odayı kiralamış, halen hizmetini bu odada vermektedir.

1996 yılında bitirilmek üzere olan, kendi binasına en kısa zamanda taşınması en içten dileğimizdir.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	İsmet ÇOLAK	Memur	19.10.1964	15.10.1969
2.	İsmet YILMAZ	Memur	15.10.1969	01.03.1987
3.	Gültekin ESENOĞLU	Memur	01.03.1987	1996 Devam

METEOROLOJİ MEMURLUĞU

İlçede, Devlet Meteoroloji Genel Müdürlüğü'ne bağlı, İstasyon Memurluğu, 1968 yılında kurulmuş. Hükümet Binasındaki bir odada faaliyetini başlatan İstasyon Memurluğu; İstasyon malzemelerini koymak için kiraladığı, Mustafa Bulut'un bahçesine Rasat İstasyonunu kurmuş. Aynı kişinin evini de, Lojman olarak kiralamış. 1980 tarihinde, lojman mukavelesinin bitiminden sonra, Memur, şahsen kiraladığı evlere taşınmış. Bir memur ve bir hizmetli ile yürütülen, meteoroloji hizmeti, 15.05.1986 tarihinden sonra tek yetkili kılınmış memur tarafından yürütülmektedir.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Ramazan DEMİRCI	Meteoroloji Memuru	15.07.1968	15.06.1970
2.	Namaz TURGUT	Meteoroloji Memuru	15.06.1970	17.09.1977
3.	Ramazan DEMİRCİ	Meteoroloji Memuru	15.05.1977	15.05.1986
4.	Cavit TAŞKIRAN	Hizmetli	15.07.1968	
		(Sonradan Yetkili Memur)	15.05.1986	1996 Devam

TEKEL PAZARLAMA ve DAĞITIM MEMURLUĞU

Bu kuruluş, 1925 yılından bu yana ilçede faaliyet göstermektedir. Muhtelif yerlerde kiralık binalarda çalışan kuruluş, 30.09.1988 tarihinde bugünkü kendi binasına taşınmıştır.

Bu kuruluşta çalışmış personelin listesi, bulunabildiği kadarıyla aşağıya çıkarılmıştır. Kurum Yetkilisinin açık beyanına göre, eski evrakların bulunamadığı anlaşılmış ve eksik bilgilerle yetinilmiştir.

Not: Kuruluş, Eylül 1995 tarihinde söndürüldü.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Remzi ERTEKİN	İnhisar Memuru	03.11.1933	31.01.1940
2.	Kahraman BEY	İnhisar Memuru	1933	1935
3.	Gazi BEY	İnhisar Memuru	1934	1935
4.	Naim BEY	İnhisar Memuru	1935	1938
5.	Ali İhsan TARMAN	İnhisar Memuru	1938	1941
6.	Lütfü GÜNEY	İnhisar Memuru	1942	1944
7.	Murat GÜNGÖR	İnhisar Memuru	1944	1948
8.	Selim ACAR	İnhisar Memuru	1949	1952
9.	Sabit KENDİR	İnhisar Memuru	1953	1957
10.	Hüseyin KARADAĞ	İnhisar memuru	1958	1961
11.	Yusuf ESEN	İnhisar Memuru	1962	1966
12.	Sabit KENDİR	İnhisar Memuru	1967	1968
13.	Kemal AŞGAR	İnhisar Memuru	1969	1970
14.	Bedrettin ATABAY	İnhisar Memuru	1971	1973
15.	Memet ÇAĞLAYAN	İnhisar Memuru	1974	1976
16.	Behram COŞKUN	İnhisar Memuru	1975	1976
17.	Recep POLAT	İnhisar Memuru	1976	1978
18.	Salih KÖSE	Tekel Müdürü	26.12.1978	Eylül 1995
19.	Kemal AĞYAR	Ambar Memuru	1978	1981
20.	Adnan KESKİN	Ambar Memuru	1978	1981
21.	Nurullah ÖZTÜRK	Ambar Memuru	1978	1981
22.	N. Fahrettin ÇAĞLAYAN	Memur	1965	1986
23.	Gülnor DEMİRCİ	Müdür Yrd.	1985	1995
24.	Tevhittin ÖZTAN	Ambar Memuru	1982	1995
25.	Ünal KAPLAN	Ambar Memuru	1980	1995
26.	İsmail ÇİFTÇİ	Memur	1980	1995
27.	Mikail ÇAYCI	İşçi	1974	1995
28.	Suat ÇAĞLAYAN	Kaloriferci	1990	1995

TÜRKİYE ZİRAİ DONATIM KURUMU

Tarımla geçimini sağlamakta olan ilçemiz halkı için en önemli ve de yararlı bir kuruluş olan, Türkiye Zirai Donatım Kurumu, 1977 yılına kadar, ilçede bir şube açmamıştır. Bu tarihe kadar, vatandaş ihtiyacı olan; İlaç, alet, gübre vb. ihtiyaçlarını, Ardahan Şubesinden aldığı bir belge ile, Trabzon Şubesinden temin etmekteydi. Halkın bu sıkıntısını gören zamanın Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü, Kaymakamlık Makamı'nın da okeyini alarak, Günlüce Köyü Kalkındırma Kooperatifi'ne yol göstericilik yapmak suretiyle; 1974 yılından itibaren üç yıl, Kurum'a ait malları, yerinden alarak Halk'a satmakla çevreye yardımcı olmuştur. Üç yıl içinde Kurum yetkilileri; Posof'taki satışın, Ardahan'dan iki misli fazla olduğunu gözleriyle görünce, 1977 yılının sonunda, İlçe'ye bir Şube açmanın yerinde olduğuna karar vererek Şube'yi açmıştır.

Ne yazık ki, binbir zahmetle açtırılan Şube, 1995 yılında kapatıldı.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Ekrem SARIKAYA	Müdür	12.12.1977	1995
2.	Feyzi ÖZDEMİR	Memur	1978	1995

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU
Dağıtım Şefliği

Daha önce her yerde olduğu gibi, elektrik işleri, o beldenin Belediyelerince yürütülmekte idi. Türkiye Elektrik Kurumu kurulduktan sonra, ilçemizde de 1984 yılında, Kurum bir Şeflik açtı. Halen kiralık bir binada (Belediye Binasının bir odasında) faaliyet göstermektedir.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görev yapmış olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Ruhan KARTAL	Şef	27.01.1984	10.04.1985
2.	Tahsin ELMA	Şef	11.04.1985	29.08.1989
3.	Köksal ELKILIÇ	Şef	30.08.1989	15.12.1991
4.	Yılmaz KILIÇ	Şef	16.12.1991	1995 Devam
5.	Tacaettin YILMAZ	Elektrikçi	1985	1995 Devam
6.	Fazli EKİCİ	Elektrikçi	1984	1994
7.	Yavuz TAŞÇI	Elektrikşi	1994	1995 Devam
8.	Memet TÜYSÜZ	Şoför	1985	1992
9.	Secaettin COŞAR	Bekçi	1985	1995 Devam
10.	Turan AKTAŞ	Elektrikçi	1993	1994
11.	Hayrettin SARIKAYA	Şoför	1995	1995 Devam

GÜMRÜK TEŞKİLATI

Cumhuriyet'in kuruluşu ile, Posof İlçe Merkezi'nde; Gümrük Müdürlüğü, Türkgözü Köyü'nde; Gümrük Muhafaza Müdürlüğü kurulmuş. Muhafaza Müdürlüğü'ne bağlı olarak da; Süngülü, Yeniköy, Çambeli, Türkgözü, Kalkankaya, Yaylaaltı, Kurşunçavuş, Günbatan, Kol Köylerinde Gümrük Muhafaza Memurlarından oluşan Karakollar kurulmuş. Teşkilat tümüyle 1954 yılında kaldırılmıştır.

Türkgözü Sınır Kapısı'nın açılmasıyla; 31.07.1995 tarihinden geçerli olmak üzere ve geçici görevle, aşağıda adı geçen Gümrük ve Gümrük Muhafaza Müdür ve Memurları atanmışlardır. Henüz hizmet binası tamamlanmamış olduğu gibi, lojmanlar da bulunmadığından, tüm personel, Posof'ta, Bedrettin Ocak'a ait küçücük otelde kalmaktadırlar. Her gün, 14 km. yolu gidip gelmek suretiyle görev sürdürülmektedir.

Geçici görevle görevlendirilmiş olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

I. Türgözü Gümrük Müdürlüğü:

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Fahrettin BUYRUK	Müdür	31.07.1995	30.10.1995
2.	Ahmet HIZ	Müdür Yardımcısı	31.07.1995	Kadrolu
3.	Ahmet ÖZ	Muayene Memuru	31.07.1995	30.10.1995
4.	İzzet ÖTKÜN	Gümrük Memuru	31.07.1995	30.10.1995
5.	Selim ÇAVUŞ	Gümrük Memuru	31.07.1995	30.10.1995

I. Türgözü Gümrük Muhafaza Müdürlüğü:

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Hasan ÖZMEN	Müdür	31.07.1995	31.09.1995
2.	İsmail TÜRKER	Muhafaza Memuru	31.07.1995	31.09.1995
3.	Murat KALAY	Muhafaza Memuru	31.07.1995	31.09.1995
4.	Kadir ŞAHİN	Muhafaza Memuru	31.07.1995	31.09.1995
5.	Ali İhsan Yüce	Muhafaza Memuru	31.07.1995	31.09.1995
6.	Nail ÖZSOY	Muhafaza Memuru	31.07.1995	31.09.1995

T.C. ZİRAAT BANKASI

İlçede, daha önceki yıllarda, Ziraat Bankası'nın bir Şubesi yokmuş. Vatandaş, Zirai krediler vb. işler için, Devlet Memur Maaşları için, kuruluşların bankalarla olan ilişkileri için, İlçe'nin 80 km. güneyindeki Ardahan İlçesi'ne gitmesi gerekiyormuş. Hem de o günün şartlarında, 2500 m rakımlı Ulgar Dağı Beli'nden aşarak. Nasılsa, Genel Müdürlükçe bir lutufta bulunulmuş da, 1949 tarihnde, Posof'ta bir Şube açmışlar. O tarihten bu yana, muhtelif binalarda kirada faaliyet gösteren şube, halen daha bir vatandaşın binasının zemin katında çalışmalarını sürdürmektedir. Bankanın, onun bunun binalarının bodrumlarında sığınmaca oynamasının vebali; önce, bu kuruluşta çalışmı, bugüne kadarki müdür ve diğer yetkililerindir. Sonraki ve daha çoğu vebal, T. C. Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü'nündür. Genel Müdürlük, hemen hemen her yıl bir göstermelik satınalma temsilcisi gönderir, onlar da, kimi yerin nalına, kimi yerin mıhına vurur, döner giderler. Yer bulunamadı bahanesiyle, bina yapımı sürüncemede bırakılır. Bu her yıl böyle tekrarlanır. Gelip gidenlere yol harcırahı ödenir. Bizim zavallı Ziraat Bankası Şubesi de yine kirada kalır.

Not: 1949 - 1974 yılları arasındaki personellere ait bilgi bulunamadı.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görevlendirilmiş olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Niyazi SARGÜNEY	Müdür	20.12.1974	11.11.1976
2.	Ali TOSUN	Müdür	20.01.1977	07.09.1979
3.	Güner ARIN	Müdür	10.10.1979	12.02.1984
4.	Yunus ÖZSOY	Müdür	13.04.1984	02.091985
5.	Nuri PATUR	Müdür	05.09.1985	15.07.1987
6.	Mehmet YILMAZ	Müdür	24.07.1987	02.10.1989
7.	Ali ÇELİK	Müdür	30.10.1989	14.07.1992
8.	Nuri ERDOĞAn	Memur	1970	1984
9.	Latif BOZYİĞİT	Memur	1970	1989
10.	Mirza İNAN	Hizmetli	1949	1972
11.	Zeki ERTÜRK	Muhasebeci	1975	1986
12.	Muharrem İNAN	Amir	1970	27.06.1995
13.	Yılmaz DEMİREL	Muhasebeci	1967	16.11.1992
14.	Gülçin KÖSE	Memur	1973	23.10.1993
15.	Yılmaz SARIKAYA	Veznedar	1978	1996 Devam
16.	İlhan SUCU	Veznedar	1975	1996 Devam
17.	Zeki BAYRAKTAROĞLU	Memur	25.05.1986	1996 Devam
18.	Salih	Memur	1986	1996 Devam
19.	Yücel EKİCİ	Şef	1978	1996 Devam
20.	Memet İNAN	Memur	1976	1987
21.	Sabri MİRZA	Müdür	23.10.1992	02.12.1994
22.	Dursunali DOĞRU	Şef	1968	27.10.1993
23.	Kemal OTHAN	Muhasebeci	16.09.1993	1996 Devam
24.	Özdemir BİLMİŞ	Şef Yardımcısı	1986	1996 Devam
25.	Afet BOZKIR	Şef Yardımcısı	08.08.1994	26.06.1995
26.	Nurettin UZUN	Memur	1992	1996 Devam
27.	Necdat EŞKİN	Memur	1985	1996 Devam
28.	Ali İhsan Coşkun	Vezneci	1986	1996 Devam
29.	Selehattin KIZILKAYA	Koruma Memuru	1986	1996 Devam
30.	Ruhsal ARICI	Memur	01.12.1994	17.01.1995
31.	Ali ÖZELPAT	Memur	14.02.1994	1996 Devam
32.	Tülin TOPÇU	Memur	02.03.1994	31.11.1994
33.	Necdet GÖÇOĞLU	Şoför	1978	1996 Devam
34.	Selahattin ŞENTÜRK	Hizmetli	1985	1996 Devam

SÜMERBANK SATIŞ MEMURLUĞU

Daha önceleri İlçe'de Sümerbank Şubesi yoktu. 1930 - 40'lı yıllarda, Halkın giyim - kuşam ihtiyacını ucuza karşılayabilme amacıyla, Kaymakamlık'a bağlı bir pazarlama merkezi çalıştırılmış. Çevrede ticaretle iştigal edenler sayısı artınca, bu işe son verilmiş.

Bugün İlçede faaliyet göstermekte olan, Sümerbank Holding Anonim Şirketi Pazarlama İşletmesi Mağazası, 15.05.1977 tarihinde, Kayabaşı mevkiindeki bir şahıs dükkanı kiralanarak açılmıştır. Daha sonra Belediye Binası'nın alt katını kiralayarak, oraya taşınmıştır. 1986'da da Pazarlama Mağazası kapatılmıştır.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görevlendirilmiş olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Necati GÜNDÜZ	Müdür	15.05.1977	02.07.1982
2.	Yavuz ÖZGEN	Memur - Müdür	15.05.1977	1986

SOSYAL YARDIMLAŞMA ve DAYANIŞMA VAKFI

Vakıf, özel yönetmeliğine göre 1985 tarihinde kuruldu.

Bulabildiğimiz kadarıyla, görevlendirilmiş olan personel, aşağıdaki listede gösterilmiştir.

Sıra	Adı-Soyadı	Görev Ünvanı	Başlama Tarihi	Ayrılma Tarihi
1.	Önder ÖZGEN	Vakıf Saymanı	1985	1996 Devam
2.	Gülsevim ÖZBİLEN	Sekreter	1985	1996 Devam

BÖLÜM KAYNAKÇASI

1- Kamu Görevlisi tüm personelin;
adları ve atanma tarihleri :
a) Ait olduğu Kurum ve Kuruluşun Atama Emirleri,
b) Kuyudattaki Ad ve İmzaları,
c) Sicil Defterleri,
d) Kurumlardan Alınan Personel Listeleri,
e) Hatıra Yazımları,
f) Bilirkişiler'den yararlanıldı.

Hükümet Konağı

Belediye Binası

Posof Lisesi

Kütüphane-Kültür Merkezi

Müftülük Sitesi

Kur'an Kursu Binası

Askerlik Şubesi

Devlet Hastanesi Ek Binası

BÖLÜM IV
KÜLTÜREL YAPI

BÖLÜM ÖNSÖZÜ

Bir toplumun KÜLTÜR'ü; Onun ait olduğu milletin, yaşam biçiminin eskiliği ve yaşamdaki sürekliliği ile orantılıdır. Zira Kültür: Milletlerin yaşam tarihidir. Her milletin: Dili, İnancı, adet ve ananeler, sportif yaşantıları, oyunları, eğlenceleri, müzikal anlayışları, şarkıları, türküleri, hülasa tümüyle yaşantıları, kolay kolay değişmeyecek şekilde kurallaşmıştır. En zor asimilasyonlar, Milletlerin Kültürleri üzerinde yapılmaya çalışılan asimilasyonlardır. Kültürlerin asimile edilmesi, asırlarca zamana malolur. Yine de mutlaka izleri kalır. Bir millet için yaşamak; Kültürünü yaşatmaktır. Kültürüne sahip çıkmayan milletler, tarihten silinmeye mahkumdurlar.

İşte bu anlayışladır ki; Zamanın, değişik mekanlarda yerleşmelerin, çeşitli Kültürdeki toplumlarla birlikte yaşamanın, medyanın etkisiyle, az da olsa Kültürümüzden tavizler verilmesi endişesi içine girdim. Posoflu olarak üstün varlığımızın bir ifadesi olan, kökü çok eskilere dayanan, Kültürümüz'ü elimden geldiği kadar gelecek nesillere, tanıtım yoluyla, intikal ettir-meye çalıştım. Bu Kültür varlıklarımızdan birisi var ki, çok iyi korunmalıdır. Zira; Bu beldenin 1800 yıllık Kültür kalıntısıdır. İşte bu; Bugün çoğu sözcüklerinin anlamlarını dahi anlamakta güçlük çektiğimiz ve herkese kaba lisan olarak gelen DİL mirasımızdır. Gerekirse buna ait bir sözlük çıkarılmalıdır.

Bütün adet ve ananelerinde; Yardımlaşma, yardımseverlik, misafire saygı, yoksula, hastaya yardım ve merhamet okunan, herşeyi büyük bir tevazu ve hoşgörü içinde yürütmeyi esas alan, haktan ve adaletten ayrılmayan hayat tarzını benimsemiş olan Posof Halkı'nın bu eşsiz Kültür verilerinin korunmasını, hatta geliştirilmesini arzulayarak, bu konuyu ele aldım. Belki bu konuda herşeyi izah edemedim. İzah ettiklerimde de birçok eksiklikler olabilir. Bu eksiklikleri; Benim beşeriyetime, ulaştığım kaynaklara, kaynaklardan istifade edebilme şansıma, kaynak kişilerin ketu-miyetine, kitabın yalnız bu bölümden ibaret olmaması mazeretlerine sayılmasını diliyorum.

Kültür araştırmalarımda, bana büyük yardımları dokunan; Bilhassa Öğretmen arka-daşlarıma ne kadar teşekkür etsem, haklarını ödeyemem. Tabii bu araştırmaları yapıp vermenin; Anayasaya ve İnsan Haklarına aykırı olduğu ve yasalar karşısında suç işlendiğini bahisle, köy incelemesi yapmadığını Resmi Yazı ile bildiren öğretmene değil. Bunu utanarak yazdım. Amma yazdım ki, bu araştırmalarda ne zorluklarla iş yaptığımız bilinsin. Fakat biz yılmadık. Öğretmen-den alamadığımızı; İmamdan, Muhtardan, köy bilir kişilerdinden, analarımızdan, ninelerimizden öğrendik. En küçük emeği geçene bile en büyük saygı duyduğumu ifade etmek isterim.

En büyük isteğim; Kültür miraslarımızın, meydana çıkmasına çalışılması ve meydana çıkanların asırlarca yaşamını yitirmemesi için azamî gayretlerin gösterilmesidir. Bilhassa Posof dışında istihdam eden hemşerilerime seslenmek istiyor ve diyorum ki; Gittiğiniz yerin Kül-türüne bürünmeye çalışıp, bir Kültür sığınmacısı gibi yaşamamaya dikkat edin. Bunun için de, kendi Kültürünüzü bütün incelikleriyle öğrenin ve onu yaşamaya çalışın. Zira: Kültüründen ödün veren milletlerin, ödün vermeyeceği hiçbir şeyleri kalmaz.

Kültürümüzün üstünlüğüne inanmalıyız. Bakınız, Kaymakam Gürkan KAHRAMAN bir sohpet sırasında ne dedi: - Posof Kültürü korunma altına alınmalıdır. Zira ; Bu kadar mazbut bir beldeye dünyanın hiçbir yerinde rastlamak mümkün değildir. Bunu dedikten sonra da nedenlerini uzun uzun izah etti.

Bir değer elde iken değeri iyi anlaşılamaz. O değerler elden çıktıktan sonra değeri daha iyi anlaşılır amma, ay bacayı aşmış olur. Lütfen bu konuda, Ay'ın bacayı aşmasına izin vermeyelim.

ADET VE AN'ANELERİMİZ

Topluluk, toplum ve milletlerin Kültür kaynaklarından biriside o öğelerin adet ve an'aneleridir. Posof Halkının Kültürü hakkında az da olsa bir bilgi verebilmek için; Bu ilçede yaşayanların adet ve an'anelerini sırasıyla tanıtmaya çalışacağım.

EVLENME

Posof'ta evlenme yaşı; Fevkalede haller dışında, 20 yaşından sonradır. Cumhuriyet döneminden sonra, bilhassa son zamanlarda bu, Askerliğini yapmış olmakla alt sınır belirlenmiş oluyor. Son yıllarda bu, tahsilini tamamlayıp gelir sağlayıcı bir mesleğe iktisapla sınırlandırmaya başlanmıştır. Bu son durum kızlar için de geçerli sayılmaktadır.

Daha önceleri evlilikte seçilecek eşten; Büyük aile içindeki bireylerle kaynaşıp kaynaşamıyacağı, Aile reislerine karşı hürmet edip etmeyeceği, Aile işlerine yardımcı olup olamıyacağı ile doğurganlık gücünün bulunup bulunmadığı hususlarına hep olumlu cevaplar alınabilecek nitelikler beklenirdi.

Şimdi, çekirdek aile sisteminin yerleşmesiyle, yukarıdaki şartların birçoğu kendiliğinden ortadan kalkmış oldu. Halen Posof'ta uygulanan evlilik adetlerini, eskiden uygulanan adetlerle birlikte anlatarak gelecek nesillere intikal ettirmek istiyorum.

Evlilik adetlerimizi sırasiyle birkaç merhalede açıklamanın daha uygun olacağını umuyorum. Bu merhaleler sırasiyle; a) Saraflama (Taraflar), b) Saraflama (Evlencek eşler), c) Elçilik, d) Söz Yüzüğü, e) Nişan, f) Kına Geces,i g) Düğün, h) Ayak Dönümü'dür.

A - SARAFLAMA (Taraflarca)

Evlenecek yaşa gelmiş ve evlendirme şartları tamamlanmış kız ve erkek genç sahibi aileler, uzak-yakın akraba, komşu, dost, arkadaş kesimlerinde kendileriyle dostluk kurulabilecek ailelerden; Oğluna veya Kızına eş olabilecekleri araştırır. Beğenilen ailenin kız veya erkeği; Düğünlerde, bayramlarda, seyranlarda, iş başında, boş dolaşışında uzak yakın incelemeye alınır. Bu işi, talip olan ailenin güvenebileceği yakınları yapar. Saraflamada: Saraflayan tarafça, karşı tarafı her hususta beğenmişse bu iş, evlenecek olan erkek veya kıza açıklanır. Bu saraflamanın gizliliğini ilk delen hareket olur. Bundan sonra aynı gizlilik içinde saraflamanın ikinci süresi başlar.

B - SARAFLAMA (Evlenecek gençlerce)

Anne, baba ve diğer yakınların beğendiği erkek veya kız, bu defa talip tarafından gizlice incelemeye alınır. Toplum içindeki davranışları, fizyonomik yapısı, piskolojik yapısı, ahlak yapısı, arkadaşları arasındaki yeri gözlenir. Bu süre aynı zamanda talip olan gencin karşı tarafa ilgi duyarak samimi yaklaşımını sağlamış olur. Beğeni talip tarafından da okeylendikten sonra, artık sıra, işin karşı tarafa duyurulmasına gelir.

Bakın, Müdami Baba evlenecek gençlere nasıl sesleniyor. İnşallah bu büyük sözden ibret alınır.

BİR BAK

Gençlik aleminde, kız seven yiğit,
Alacağın kızın soyuna bir bak.
Hali edvarını sor, eyce işit,
İmtizaç, ahlakta, huyuna bir bak.

Ömür torpusudur, avradın Khoru,
Yüzünde olmalı, Muhammet Nuru,
Ne pek gödek olsun, ne de hündürü,
Normal kıyafette, boyuna bir bak.

Çok yiğitler hilkatında mert olur,
Bir acuze düşer, günü dert olur,
Saçları sarının, huyu sert olur,
Ebrişim tellerde, muyuna bir bak.

Güzellerde cilve olur, naz olur,
Pudra güzelliğin ömrü az olur,
Alık kaş, küçük göz hilabaz olur,
Keman kaşlarının, yayına bir bak.

Şair MÜDAM fikrin derince ise,
Herkes kaderince, karınca ise,
Otuziki sima yerinde ise,
Hazırol düğüne, toyuna bir bak.

C - ELÇİLİK

Elçilik işi tamamen erkek tarafının işidir. Posof'ta kız tarafından erkek tarafına elçi gitmesi ayıplanan bir husus olarak mütalaa edilir. Ancak şunu söylemek zannedersem gerçeklere saygı göstermek olur. Bazen, kız tarafı el altından erkek tarafının yakınlarına, kızını karşı tarafın oğluna vermek istediğini söyler. O da oğlan tarafını uyarır. Böyle olsa dahi yine saraflama işleri mutlaka yapılır ve elçi erkek tarafından kız tarafına gider.

Elçi, erkek tarafının en çok güvendiği aile dostları arasından (bir veya iki kişi) seçilir. Elçiler, genellikle erkek olur. Gidilecek ailenin durumu öyle gerektiriyorsa, elçiler kadın da olur.

Elçiler, gidecekleri düngür adayına önceden haber verirler. Genellikle bir Perşembe gecesi, Yatsı Namazından hemen sonra giderler. Karşı taraf haberli olduğu için elçiler, evin genç erkekleri tarafından karşılanarak oturacakları odaya götürülür. Kız evinin aile reisi veya onu temsil eden yaşlı adam, elçileri kendi oturduğu yerin yanıbaşına davet ederek ilk iltifatını gösterir. Müteakiben selam, merhaba ve halhatır sormalarından sonra, genellikle tarafların arzu ettikleri ahlaki beğentileri yansıtan hatıralar, seremcemler, kısa hikayeler anlatılarak sohpet yürütülür. Eskiden elçiye çay, kahve, yemek ikram edilmezdi. Şayet ikramda bulunulursa; Elçinin yapacağı evlilik istemi kabul edilmiş sayılırdı. şimdi kahve ve çay faslından sonra; Elçilerden yaşlı olanı münasip bir fırsatı yakalayarak, - ..... Ağa, yedik içtik Allah bereket versin. Çok şükür hürmet ve rahatımız da iyi, fakat bizi rahatsız eden bir Tanrı Emanetimiz var. Müsaade ederseniz bu hayırlı emanetimizi yerine getirip rahatlamak istiyoruz der. Veya buna benzer bir girişle meramlarını anlatmaya izin ister.

Kız ailesinin reisi veya onu temsil eden kişi de: - ..... Ağa veya Beyefendi, buyurun bakalım bu hayırlı emanetiniz neyimiş? İhşallah bizi de memnun eden bir emanettir. der. Veya buna benzer bir izin bildirisinde bulunur. Bunun üzerine; Elçibaşı, Biz Allahın emri, Peygamberimiz Hz.Muhammedin kavli, İmamıazam Abu Hanifenin mezhebi ve burada bulunan islam din kardeşlerimiz şehadetiyle; ..... Ağanın kızı.....yı.....Ağanın oğlu.....na eşliğe, haklığa, helallığa istemek için geldik. Bizler sizi dostlarımız arasına münasip gördük. Sizler de inşallah bizleri ve oğlumuzu beğenir, bu dostluk teklifi olan hayırlı işimize evet dersiniz, der. Elçi bu veya buna benzer teklifini üç defa tekrarladıktan sonra elçiye zeval yok efendim, der ve susar.

Kız tarafını temsil eden adam, bu teklife bir cevap vermek için elçilere bir süre tanımalarını söyler. Birlikte kararlaştırılan gün, elçiler tekrar gelirler. Aynı teklif mesarsimi tekrarlanır. Kız tarafı kesinlikle olumsuz karar içindeyse, bunu açıkça söyler, kısmetlerini başka yerden aramalarını söyler. Bu sözler tamamen kesindir. Hiçbir şekilde yeşil ışık sızmaz. Eğer, bu evliliğe kız tarafı da razı ise, o zaman bazı sebepler ileri sürülerek bu evliliğin yapılmasının mümkün olmayacağı söylenirse de, arada bir yeşil ışık yakılır. Bunun anlamı, gidin birdaha gelin demektir. Bu defa gelinecek gün elçiler tarafından belirlenir. Biz sizi yine de rahat bırakmayacağız. Sizi.....günü rahatsız edeceğiz. İyi düşünün bu hayırlı işin olmasına siz de bizim kadar yardımcı olun. Yuva kurmak sevaptır, gibi sözlerle ayrılırlar.

Üçüncü defa gelirken, kıza kayınpeder veya kaynana olacak kimse de beraber gelir. Elçilik serenomisi aynen tekrarlanır. Karşılıklı latifelerle zaman doldurulduktan sonra, elçiye teklifin tekrarlanması söylenir. Erkek vekili olan kişi tarafından üç defa elçilik sözleri tekrarlanır. Kız tarafının temsilcisi de, aynı sözleri bir defa söyleyerek; Kız vekili olarak ..... kızı, ...'ı, ...oğlu .....'a haklığa helallığa verdim der. Böylece evliliğin ve dostluğun ilk temeli atılmış olur. Ancak bazı şartlarım var. Başlık .....lira, altın, elbise, bilezik isterim der miktarlarını söyler.

Söz verildikten sonra; Özel olarak hazırlanmış olan söz yemeği yenir. Genellikle bu yemekler yörenin en çok sevilen yemekleri olup yemeğin sonunda yüzde seksen mutlaka sütlaç verilir.

Elçier ve kayınpeder, eve dönerken, gelin adayına hediye verirler. Bu hediye; O günün geçerlilik durumuna göre bir miktar para, altın, yüzük, kolye veya herhangi bir giysi olur. Bazan kayınpeder, elçilerle birlikte gider, bazan da elçiler erkek evine döner, evdekilere, bilhassa damat adayına gözaydını verirler. Kayınpeder o akşam orda kalır, gelinin kendisine nasıl hizmet edeceğini gözler.

Şunu hatırlatmadan geçmek doğru olmaz. Evliliğe evet sözü verildiğinde kız tarafından bir veya birkaç delikanlı müjde için erkek evine giderek, damat adayından müjde ikramiyesini alır. Genellikle, müjdecileri yormamak için, ikramiyeler kayınpeder veya yakınları tarafından, orada iken verilir. İkrar şerbeti denen şerbet; Ya oradaki herkese veya yalnız erkek ve kız kefiline verilir. Bu şerbette ikramiyelidir. O şerbeti getirenin bahşişini erkek kefili veya erkek babası verir.

D - SÖZ YÜZÜĞÜ

Evliliğe söz verildikten hemen sonra; Kız tarafından, erkeğe bir alyans yüzük,erkek tarafından da, kıza bir taşlı veya alyans altın yüzük verilmek üzere, kefiller arasında takas edilir. Bunun adına söz yüzüğü denir.

Söz Yüzüğünden sonra,erkek tarafları, gelin görüşüne gelirler. Gelen herkes, kendisine göre birer hediye verirler. Bu hediyeler: Yüzük, kolye, ayakkabı, terlik, entari, ceket, manto vb.olur. Bu süre ençok bir hafta veya onbeş gün olur. Düngürlerin kararlaştıracakları bir gün Nişan yapılır.

E - NİŞAN

Evliliğin en önemli aşamalarından biri Nişandır. Taraflarca kararlaştırılan gün, erkek tarafından, yine taraflarca belirlenen miktarda kişi ile kız evine gidilir. Bu gidenlere Nişancı adı verilir. Nişancılar duruma göre 5 kişi de olur, 50 kişi de olur. Eskiden mutlaka Perşembe günü akşamı yapılan nişan işi son zamanlarda, memur ve işçi sayısının artması üzerine, Pazar günleri yapılmaktadır.

Nişancılar; Eskiden, atlarına binerek, önlerine davul-zurnacıları alır, marşlar çaldıra çaldıra, at oynatarak, gelin evine giderlerdi. Şimdi o ihtişam yerini; Minibüslere, taksilere, motor romorklarına bıraktı. Çalgı olarak halen davul-zurna, mey ve saz kullanılmaktadır.

Gerek atlı, gerek arabalı olarak Nişancılar, kız köyüne veya evine yaklaştığı zaman köyün gençleri, önlerinde yaşlı birisiyle gelenleri karşılar. Atlar, arabalar münasip yerlere götürülerek, gelenlerin bu konudaki rahatları sağlanmaya çalışılır. Gidilen yerin münasip bir sahasında Davul-Zurna çalınarak köyde bir eğlence havası yaratılmaya çalışılır. Nişancılar kız evinin münasip bir odasına alınarak ağırlanırlar. Kahve, yemek, çay ikramından sonra; Erkek ve kız vekilleri, bu Nişancılar huzurunda, Allahın emrini anarak, yeniden aldım verdim yapılır. İlk sözleşmede kararlaştırılan şartlar (Başlık Parası - Altın - Bilezik vb.) tam yerine getirildikten sonra; Kız ve erkeğin karşı tarafa vereceği hediyeler birer bohça ile huzura gelir. Bohçaları analı babalı bir çocuğun açması adettir. Bohçalar açılarak eşyalar sırasıyla oradakilere gösterilir. Vekiller nişan bohçalarını alır. Bunun sonucunda Hoca dua eder. Duanın sonunda vekiller görüşür. Erken davranmak bir usüldür. Bundan sonra birisi şeker dondu der ve bahşişini alır. Allahaısmarladık diyen bahşişini alır. Bohçaları açan çocuğun bahşişini de, erkek babası verir. Bundan sonra oradakilere şerbet ikram edilir. Son zamanlarda şerbet yerine çikolata ,lokum da dağıtılmaya başlandı. Şerbetten sonra, gelin, nişancıların bulunduğu odaya peçeli olarak kardeşinin refakatinde gelir. Kayınpeder, gelinin yüzündeki peçeyi açar ve Yüzgörümce bahşişi ile gelini gösterenin bahşişini verir. Takiben gelin Nişancılara hoşgeldin der. Eskiden pata ile herkesin elinden öperdi. Şimdi oradakilerine hoşgeldiniz der. Oradakilerden en yaşlı nişancı, geline gitmesi için izin verir.

Gelin görüldükten sonra, nişancılara bir tabla dolandırılarak, geline verilecek bahşiş toplanır. Bu bahşiş o günün şartlarına göre geçerli bir miktar para olur. Arkasından, gelinin nişancılara ikramı olan ve adına NEMER denen hediyesi dağıtılır. Bu hediye; Herkese bir çift yün çorap, merserize çorap, dikili mintan, mintanlık kumaş olabiliyor. Bunun da arkasından bir tabla getirilerek, hediyeleri dağıtan kimseye bahşiş toplanır. Çalgıcılar için toplanacak ücret veya bahşiş ayrıca, nişancılardan birisi tarafından toplanarak sahiplerine verilir.

Toplanan Nemer parası kızın çeyiz sandığına konur. Bunun ilk kısmet olarak nitelendirilmesi, bu paraya bir kutsiyet havası verir. Bu paranın düğün için türlü masraflarda kullanılması da yadırganan bir olay değildir.

Tarafların durumuna göre nişan ile düğün arasında geçen süre müddetince, erkek tarafı kısa aralıklarla gelini görmeye giderler. Her görüşçü, geline olan yakınlık derecesine göre birtakım hediyeler götürür.

Düğünün yapılmasından önce Resmi Nikahın tamamlanması işi hemen hemen zorunlu hale gelmiştir. Eskiden Resmi Nikah, düğün için şart olarak görülmüyordu. Şartlar elverdiği zaman, taraflarca düğünün günü kararlaştırılır. Düğünden birgün önce, erkek yengesi, kız evine gelir.

F - KINA GECESİ

Erkek yengesinin kız evine gelecegi gece, kız ve erkek taraflarına duyurulur. O gece, yengenin getirdiği gelinlik giysiler teşhir edilir. Kumaş olarak getirilen giysilerden yetiştirilebilenler ve de acilen dikilecek giysilerin biçki dikiş işlerine başlanır. Gelinin yakınlarına getirilmiş olan hediyeler de sahiplerine verilmek üzere ayrılır. Verilebilenler o akşam verilir. O akşam verilemeyenler de yakınlarına teslim edilir. Bu gecenin bir diğer önemli işi de geline kına yakmaktır. Bu nedenledir ki, Bu geceye KINA GECESİ denmektedir. bu gece kız evine toplanmış olanlar arasından genç kızlar ve

gelinler; Erkek yengesinin getirdiği çerez'i tepsilere koyarak etrafında mumlar yakıp def çalarak oynatırlar. Kına ezilmiş büyük taslar da aynı şekilde oynatılır. Çerez ve kına oynatanlara, onların üzerine atılmış olan yazmalar hediye edilir. Çerez oradakilere o anda dağıtılır, orda olmayanlara da sabahtan düğünden önce dağıtılır. Çerezi alan herkes bir miktar para hediye ederler. Bu paralar yengenin bahşişi sayılır.

Ezilerek, oynatılan kına, orda bulunan genç kız ve gelinler tarafından, gelinin eline konur (yakılır), artan kına da ellerine yakılmak üzere kızın akranlarına dağıtılır. Kına ezenlere erkek yengesi tarafından bir miktar bahşiş (para) verilir.

Kına Gecesine gelenler, geline hediye olarak; Eskiden mutfak eşyaları getirirlerdi. Şimdi her türlü ev eşyası getirilmektedir. Hatta yakınları ziynet eşyaları dahi getirmektedirler.

Bütün bu işler yapılırken, gece boyunca bir taraftan da; Türkülü oyunlar oynanır. Davul-zurna ve ney eşliğinde oyunlar oynanır., maniler söylenerek bir taraftan eğlenilirken, bir taraftan da geline nasihatlar çekilir. Bu manilerden birkaç örnek , kitabımızın Maniler Bölümü'ne alınmıştır.

G- DÜĞÜN

Düğün gününden birkaç gün önce, eskiden bir davetçi çıkarılarak, köyden ve komşu köylerden düğüne iştirak etmesi istenen kimseler, düğün atlısı olarak çağrılırdı. Ayrıca düğün günü eğlencelerinde ve yemeklerinde bulunmaları istenenler de düğün davetlisi olarak çağrılır. Düğün günü, çağrılan düğün atlıları Davul-Zurna ile marşlar çalınarak erkek evine getirilir. Çalgı ile getirilen düğün atlıları, çalgıcılara bahşiş verir. Atlılar ve davetliler, düğün evine gelirken yiyecek türünden hediyeler getirir. Bu hediyeler; Eskiden, yağ, peynir, punturuş, pağaça, pestil, açma, meyve, bal hatta bezetilmiş koç olurdu. Şimdi de, bunlar götürüldüğü gibi, şeker, çikolata, kolonya gibi şeyler de götürülmektedir.

Düğün atlısı tamam toplandıktan sonra, bunlara ve davetlilere yemek verilir. Yemekten sonra eskiden; Herkes atlarına biner, Davul-Zurna marşlar çalarak, kız evinin bulunduğu köye veya mahalleye gidilir. Yola çıkmadan önce Sağducu (sağdıç) ve Atlıbaşının tanınması şarttır. Atlıbaşı, Sağducudan nemerin adını ve parolayı öğrenmesi gerekir. Papak konusunda bu çok önemlidir.

Kız evinin bulunduğu semtin gençleri, gelenleri karşılayarak onların atlarını alır götürürler. Atını götürdüğü adamıda beraberce evine davet eder. Kahve, çay veya aparat türünden bir yemek verildikten sonra, beraberce kız evine gelirler. Bu arada Davul-Zurna Köy Meydanında devamlı çalar. O köyün gençleri ile atlılar halaylar çeker, oyunlar oynar. Zaman ve hava şartları müsaitse güreşler yapılır. Bir yandan da kız evinde, atlılara ve misafirlere topluca bir yemek verilir. Başlık, altın vb. işi nişan günü tamamlanmışsa, Dini Nikah yapılır veya bu nikahın erkek evinde yapılmasına izin verilir.

Bu sırada, gelinin bulunduğu odada def çalınır, türkü söylenir, oyunlar oynanır, maniler söylenir. Bir yandan da gelinin giysileri giydirilir. Odanın ortasında bir sandalyaya oturtulup gelinin başı bağlanırken, kızlar ayna tutar eline kına yakar ve silerler. Bu arada gelinin yüzü duvaklanır. Bu işleri yapanlara erkek yengesi bahşiş verir. Artık gelin hazırdır. Yakınları gelir görürler. Gelin evden alınacağı zaman, gelinin kardeşi veya yakınlarından bir erkek çocuk, gelinin belindeki kemeri üç defa açar, tekrar bağlar. Bu nikahın üç olduğunu hatırlatmaktır. Şimdi kemer yerine ibrişim veya kordela bağlanmaktadır.

Kayınpeder, gelini almak için, gelinin bulunduğu eve girecekken, kız tarafından birileri kapıyı içeriden bastırır. Kapıyı basanların bahşişini verdikten sonra eve giren kayınpeder veya onun yardımcısı, kemeri bağlayanın, gelinin başına el koyanların bahşişini verir. Odanın içine üç avuç bozuk para savurarak herkesi bahşişlemiş sayılır. Erkek yengesi önde, onu takiben gelin ve sağ kolundan kayınpeder tutarak evden çıkarlar. Kız yengesi de gelinin arkasından gelir. Gelin okumuş ise kardeşi veya bir yakınının oğlu Kur'anı Kerimi , işlemeli bir kap içinde boynuna asarak gelinin yanında gelir. Önce erkek yengesi, sonra gelin, onun arkasından da kız yengesi ata biner. Yol boyu bu sıranın bozulmamasına ve gelin ile yengelerin arasından bir kimsenin geçmemesine dikkat edilir. Gelinin iki yanından iki kardeşi veya yakınları gelirler. Gereken yerlerde bunlar gelinin kollarından tutarak onu korurlar. Bu iki veya üç kişiye MAKER denir. Köyden çıkıp giderken, köyün gençlerinden birisi soyunarak güreşmek için, düğün atlılarından hasım ister. Düğün sahibi buna münasip bir harçlık vererek bahşişlendirir. Köyden at binerek yolcu edenler olur. Bunların da bahşişlendirilmesi gerekir. Ayrıca yola ip gerenler, araba çekenler, koç çıkaranlar olur. Bunların da münasip bahşişlerle onurlandırılması adettir. Bekçinin veya devriye jandarmaların tüfek çatması, mermi atması da bahşişlendirilir. Bu işler erkek köyüne gelene kadar her yerde olması mümkündür.

Yolda gelirken, atlılar kız yengesinden : - Çok acıktık. Karnımızı doyurmazsanız burdan öte gidemeyiz diyerek atından inenler olur. Bunlara kız yengesi yanında hazır bulundurduğu (5 veya 10

adet) keteleri verir. Şimdi bunun yerine bir kutu fantazi şeker de verilmektedir.

Düğün alayı gelirken belli bir yerden; Sağdıcıdan alınan parola söylenerek atların yarışı başlatılır. Düğünlerdeki bu at yarışının adı; PAPAK tır. Daha önceki zamanlarda, belli bir papak veya küçük yastığı öne geçen ötekinden alarak at koşturur ve bunu, sağdıcıya verene, ikramiyesi verilirmiş. Sonraları bu yastık veya papak yerine parola kullanılmaya başlamış. Bu yarışçılardan hangisi önde erkek evine vararak, düğün müjdesini ve parolayı söylerse onun atının boynuna bir nemer bağlanır.

Bu nemer herhangi bir kumaştan 1 metre parça olabileceği gibi, tavşal, poşi, eşarp da bağlanır. İkinci gelene, birinciden biraz daha az değerde nemer bağlanır. Üçüncü gelene, bir tavuk ve bir pağaça ekmeği verilir.

Papak denen bu at yarışları, aynı zamanda çevrede, iyi at yetiştiriciliğini ve biniciliği teşvik edici sosyal bir faaliyettir.

Atlıların at koşturmaları ve yol boyu Davul-Zurnanın çaldığı marşlarla gelin düğün kapısına gelir.

Gelinin ön yengesi (erkek yengesi) atından iner. Arkasından geline, kayınpederi tarafından bir dişi sığır (inek veya düve) hediye edilir. Hediye edilen bu damızlığa, makerler kulağından bir parça keserek nişan vururlar. Gelinin attan inerken ayağını basması için bir bakır kazan ters çevrilerek konur. Burada kazan şartı, ayağının bereket getirmesini talep etme anlamında olduğu içindir. At üzerinde duran gelinin başına; Damda hazır bekleyen damat ve sağdıcı, üç avuç para, arkasından da şeker atar. Damadın, tüfek veya tabanca ile bir el ateş etmesi, bir erkeklik gösterisi sayılmaktadır. Para ve şeker atıldıktan sonra gelin attan indirilerek; İki yengenin arasında, aralarından başka birilerinin geçmemesine dikkat edilerek odaya götürülür. Atılan şeker ve paralardan gelinin de at üzerinde iken kapması, malına sahiplikle yorumlanır. Yerdeki para ve şekerin alınması, o kimseye bereket getireceği söylenerek, onların yerlerden toplanması temin edilmektedir.

Odaya alınan gelin münasip bir yerde ayakta durur. Kayınpeder gelerek, bahşişini verir ve oturmasına izin verir. Gelin oturunca, yakın akrabalardan birisinin, 1-2 yaşlarındaki erkek çocuğu kucağına verilir. Bu çocuğa, kız yengesi çorap, mendil, pantolon vb. bir hediye verir. Gelin akşama kadar bulunduğu yerde, odaya gelenlerin ayağına kalkar. Oradaki bir yaşlı kadının izni ile tekrar oturur.

Geline ilk defa oturma iznini vermek için gelen kayınpeder; Birtakım espirili konuşmalar yaparak, gelinin yeni evine ısınmasını sağlamaya çalışır. Örneğin : - Kızım sen yeter ki rahatsız olma otur, ne ki ölmüş ineklerimizin, yitmiş (kaybolmuş) danaları var hepsi senin olsun. Avı (ayı) nın söndürdüğü arılarımızın balı hep senin olsun. Kıraç tarlalarımın bitmeyen ekinleri senin olsun. vb. Bunları dinleyen gelin yine de oturmamakta israr eder. Eğer otururşa, lafa kanabilecek kadar aptal sayılır. En son kayınpeder, altın, bilezik veya bir miktar para vererek, - Otur kızım der. O zaman gelin, kayınpederinin elini öper ve oturur. Tekrar eve geleceklerin ayağına kalkacak olan gelinin tekrar oturtulması izin işine kayınpeder, oradaki bir yaşlı kadına vekaletini verir.

Gelin attan ininceye kadar at üzerinde duran atlılar, Atlıbaşından hangi saatte toplanılacağını öğrenerek atlarından inerler. Atlar o atın sahibiyle birlikte komşular tarafından evlere götürülür. Atın bağlandığı yer gösterilir. Kendisine de bir yorgunluk çıkarıcı ikramda bulunulur.

Gelin attan indiği an, mekarlardan birisi gelinin atına binerek - Allaha ısmarladım der. Kayınpeder, - Gitme yolun uzaktır. Yollar kötüdür, vb. sözlerden sonra, bir miktar bahşiş (para) verir.

Bunlardan sonra, Davul-Zurna damat ve sağducunun yanına giderek oyun havaları çalmaya başlar. Sağducu, damat, mekarlar ve oradaki gençler çevre oyunlarının hepsini birlikte oynarlar. Bu eğlence, atlıları ve misafirleri çay ikramına çağırıncıya kadar devam eder. Çaylar içildikten sonra tekrar oyunlar ve güreşler devam eder.

Akşam yemek zamanı gelince atlılar ve davetliler düğün evine toplanarak yemeklerini yerler. Yemek sofraları kaldırılırken, mekarlar, sofrayı tutarak özel yemek isterler. Onlara özel yemekleri geldikten sonra Yenge ketesi ile papakta üçüncülüğe gelen atlının aldığı tavuk ile pağaça istenir. Bazen bunlar getirtilerek herkese tattırılır. Bazan da atlılar bunları kimin elinde ise ona hibe ederler. Tabii bu işler zaman geçirici, karşılıklı tatlı münakaşalarla yürütülür.

Dini Nikah, kız evinde yapılmamış ise, Nikah yapılmak üzere ; Hoca,Kız vekili (mekarlardan birisi), erkek vekili, iki erkek şahit tenha bir odaya giderler. Kız vekili kızdan, erkek vekili erkekten bu evliliğe razı olup olmadıklarını öğrenmek üzere onların yanına gider. Onların bu hususdaki kararlarını ağızlarından dinleyerek tekrar nikah odasına dönerler. Evlilik ikrarı yanında, kız ve erkeğe 32 farz dan da birkaç soru sorulur.

Bu beş kişilik nikah gurubu, ortaya ağzı açık bir bıçağı saplar, hepsi diz üstü otururlar. Nikahı kıyacak Hoca, kız ve erkek vekillerine üçer defa, tarafların bu evliliğe razı olup olmadığını sorar. Eğer vekaleten rıza gösterirlerse, o zaman Hoca şahitlere dönerek, siz bu vekillerin evlilik konusundaki beyanlarına şahit misiniz diye yine üç defa sorar.

Onlardan da olumlu cevap alan Nikah Hocası; Önce erkek vekiline, sonrada kız vekiline dönerek, üçer defa : - Allahın emri, Peygamberin kavli, İmamı azam mezhebi ve bu iki şahidin şahadeltiği ile ..... kızı .....'ı, ... oğlu,..... 'a eşliğe,helallığa vekalet olarak aldın mı?, diğerine de verdin mi? diye sorar. Onların aldım ve verdim sözleri üzerine Hoca, Kur'andan kısa birkaç Ayet okuduktan sonra, Nikah Duasını okur. Artık nikah tamamlanmıştır. Gelin ile damat zifafa verilebilir. Son yıllarda İmam Nikahı'nın yapılabilmesi için, Resmi Nikah yapılmış olması ve Hoca'ya bunun ibraz edilmesi şart haline gelmiştir. Resmi Nikahsız İmam Nikahlarına pek nadir rastlanmaktadır.

Nikah işi tamamlandıktan sonra, daha önce hazırlanmış olan zifaf odasına damat ile sağdıcı gelir. Damat Allah Rızası için iki rekat namaz kılar. Def ve manilerle, yengeler eşliğinde gelin zifaf odasının kapısına gelirler. İçeriden sağdıcı kapıyı basarak, gelinin MİHRİNİ bağışlamasını ister. Gelinin kendi ağzından mihrini bağışladığını üç kere duyduktan sonra kapıyı açarak gelini içeri alır. Kız yengesi, gelinin elinden tutarak, damat efendi kızımız evvel Allah sonra da sana emanet diyerek kızın elini damatın eline verir. Bu anda damat veya gelin diğerinin ayağına basar. Bunun anlamı; Kim kimin ayağına basarsa, o diğerini ömür boyu kendi sözünde gezdirir.

Sağdıcı ve yengeler zifaf odasını terkettikten sonra, damat gelini konuşturmak için münasip bir hediye verir. Bu hediye; Para, altın, bilezik vb. olur.

Zifaftan tahminen bir saat sonra, yengeler damat ve geline bir yemek götürürler. Bu yemeğin adına, Zifaf Yemeği denir. Genellikle, tavuk, köfte, kete,h elva, sütlaç olur. Bu bir yoklamadır. Maksat gelin ve damatla irtibat kurmaktır. Bu yemek ikramında eşlerden gelinin bekaret durumu hakkında bir bilgi alınamamışsa, kısa aralıklarla ve çeşitli bahanelerle eşler yine yoklanır. Bu olumlu sonuç haberini alana kadar devam eder. Olumlu sonuç alındıktan sonra herkes rahat eder.

Sabahtan damat kalktıktan hemen sonra, kız yengesi zifaf odasına giderek, yatağı kaldırır. Damatın yastık altına koyduğu para, bu yengenin bahşişidir.

Bütün bunlar olurken halen düğün odasında; Çalgılı, türkülü oyunlar, ney ile türkü söylemeler, ortaoyunları devam eder.

Sağdıcın, damatla olan işi bittikten sonra, düğün odasına çağrılır. Ondan düğün için, kahve, çay, meyve, sigara, etlik istenir. Bu istenenler; Atlıbaşı ile Köyün Delikanlıbaşı arasında kararlaştırılır. Miktarların azaltılması, bir kısmının da affedilmesi için, sağdıcı ile Atlı ve Delikanlıbaşları arasında karşılıklı tartışmalar yapılması adettendir. Bu iş bazen saatlerce uzayabilir. İsteklerin bir kısmı affedildiği gibi hepsinin de taman getirtildiği olur. Çoğu kez etlik olarak getirtilen Koç düğün odasında iken kesilip, o gece kavurma yapılır. Şunu da hatırlatayım; Kesilen Koçun parasını sabahtan atlılar kendi aralarında toplayarak Sağdıca verirler. Maksat beraberce bir kavurma yemektir.

Sabah yemeğine gelen atlılar, yemekten sonra, bir tabla dolandırarak geline bahşiş (nemer) toplanır. Gelin tarafından da atlılara münasip bir hediye dağıtılır. Bu hediyeleri, damat babası alır, toplanan para da onundur. Bu hediye, çorap, gömlek vb. olur. Bu arada kız yengesi çerezi dağıtılır. Herkes aldığı çerezin kabına bir miktar para bahşiş koyar. Bu bahşişler kız yengesinindir.

Yemekler yendikten sonra, çalgıcılar meydanda oyun havaları çalarak gençleri eğlendirir.

Duvağı açılmak üzere hazırlanan gelin bir odaya veya geniş bir alana çıkarılarak sandalyaya oturtulur. Damat ve sağdıcı gelerek gelinin duvağını açarlar. Bu iş için; Sağdıcı ile damat gelinin olduğu yere gelirler. Sağdıcının elnde bir kama veya uzun ağızlı bir kasap bıçağı bulunur. Sağdıç oradakilere hitaben : - Yenge hanımlar, hanım bacılar ben bu gelinin dilini mi keseyim, serini mi keseyim? der. Oradakiler de - Dilini kes ki dilsiz olsun diye bağırırlar. Bu üç defa tekrarlandıktan sonra. sağdıcı Bismillah ya Allah diyerek, elindeki kamanın ucu ile gelinin yüzündeki peçeyi kaldırır atar. Geline bahşişini verir. Kız yengesi de sağdıcıya, bir çift yün çorap veya bir mintan hediye eder. Gelinin yüzünden açılarak atılan peçeyi kaynana alarak üzerine oturur. Bunun anlamı, gelinin, kaynana sözünde gezmesini temin etmektir.

Duvak açıldıktan sonra, yengeler, makerler, gelin, damat, sağdıcı ve gelinin yakınları birlikte bir halay çekerek oyunları başlatır. O gün köyde akşama kadar, oyunlar oynanır, güreşler yapılır. akşam olunca, atlılar ve davetliler, düğün sahibine Allahaısmarladık diyerek izin alıp evlerine dönerler. Müteakip üç gün içinde yakın akraba ve komşular, hediyelerle gelerek gelini görürler. Üçüncü gün kız yengesinin evine gitmesiyle düğün sona erer.

Kız yengesi evine döndükten bir hafta sonra, damat ile sağdıcı beraberce kız babasını ziyarete giderler. Bu ziyaretin yerel bir adı var. Bu ilk gidiş, Bereket Okuma (Teşekkür Etme) ziyaretidir. Damat bu ziyareti ile kurulmuş olan evlilikten ve kızlarından memnun olduğunu beyan etmiş olur. Bu gidişte, kız evine; Münasip tatlılar, meyveler, şeker, çay, kahve, kolonya gibi yiyecek-içecek cinsinden hediyeler götürülür. Götürülen bu şeker veya çikolatalardan, komşu ve akrabalara dağıtılır. Bu he-

diyeleri alanlar da, ya gelerek damat ve sağdıcıya hoş geldine gelir tanışırlar veya bunları evlerine davet ederek yemek verir ve tanışırlar. Üç günden sonra damat ve sağdıcı birlikte evlerine döner.

Ğ. SABAHLIK GÖTÜRME :

Damadın bu ilk ziyaretinden bir hafta veya onbeş gün sonra; Kızın babası, anası ve yakınlarından bir grup kadın, damat evine giderler. Bu gidişe SABAHLIK GÖTÜRME denir. Bu gidişte; Kızın babası, damat tarafının tüm erkek ve kadınlarına, (çocuklar dahil) yakın akrabalarının kadın ve erkeklerine, yaş ve durumlarına uygun giysi türünden hediyeler götürür. Bu Sabahlık Götürmeye katılan diğer kadınlar da, gelin olan kıza giysi türünden birer hediye götürürler. Beraberlerinde götürdükleri şeker veya çikolatalar, akraba ve yakın komşulara dağıtılarak, düngürlerin geldiği bildirilir. komşu ve akrabalar da bu gelenleri ya ziyarete gelir veya evlerine davet ederek tanışırlar.

H. AYAK DÖNÜMÜ :

Üç gün misafirlikten sonra, kayınpederinden izin alarak, gelin kızı da beraberlerinde baba evine götürürler. İşte bu ilk baba evine getirilişine AYAK DÖNÜMÜ denir. İzin süresi bitiminde kayınpeder olmazsa bir başka yakını giderek gelini evine getirir.

I. ÇOCUK GÖRME :

Buraya kadar anlatmaya çalıştıklarımız, düğün aşamalarında adet olan şeylerdi. Bundan sonra yine bu olayın devamı sayılan, ilk Doğum Ziyareti işi vardır. Kızın ilk doğumu olunca, mümkün mertebe erken bir zamanda; Varsa kızın babası, anası, yoksa, yakınlarından erkek ve kadınlı iki kişi giderek kızlarına geçmiş olsun der. Ailesine de göz aydını verir. Bu gidişte bebeğin yatacağı beşik (karyola), yatak takımı ve giysiler götürülür. Ayrıca bebeğe bir hediye (para, altın, kolye vb.) verilir. Diğer doğumlarda da gidilir. Fakat; İlk doğuma gitmek adet icabıdır.

SÖZLÜK

1. Papak : Düğünde atlıların at koşturarak damat evine gelmesi.
2. Maker : Gelin gelirken onun kolundan tutan, kızın yakınları.
3. Sağdıcı : Damat'a refakat eden, atlılara karşı damatı temsil eden, damat adayına evlilik hakkında lüzumlu bilgiler veren, evliliğin dini vecibelerini hatırlatan, damat'a yakın akrabalardan bir erkek.
4. Nemer : 1. Papağa gelen atların boynuna bağlanan kumaş.
2. Atlılara dağıtılan hediye ve atlıların verdiği para.

DÜĞÜNDE SÖYLENEN BAZI MANİLER:

- Gelinin Başı Bağlanırken-

Baba kızın çokmiydi,
Bir kız sana yükmiydi,
Ağllasaza bacilerim,
Hiç emeğim yokmiydi.
Kız anasi, kız anasi
Çağır gelsin, öz anasi
Evinde mumlar yanasi.
Elimi yuyduğum arklar,
Belimi verdiğim dutlar,
İşte bindim gidiyorum,
Silip süpürdüğüm yurtlar.
(Nakarat)
Yaz olur bostan ekerler,
Düğünde halay çekerler,
Evlenip de giden kızın,
Gözüne sürme çekerler
(Nakarat)

--Gelini Güveyiye verirken-

Gelin der ki hani annem,
Elimden aldılar iğnem,
Senin annen, Zübeyde anne,
Gelin hoş geldin,hoş geldin.

Gelin der ki, hani babam,
Senin baban Adem Baba,
Olsun şimdi..... baba,
Gelin hoş geldin, hoş geldin.

Gelin der ki hani kardaş,
Kim olacak bana yoldaş,
Yaz olur bostan ekerler,
Gelin hoş geldin, hoş geldin

Gelin derki hani eşim,
Elimden aldılar poşum
Senin eşin ..... Efendi
Gelin hoş geldin,hoş geldin

- Gelin evden çıkarılırken-

Kurdular kurdular kurna taşın,
Yuydular, yuydular kızın başını,
Çağırın şu kızın bey kardaşını,
Bağlasın beline bel kayışını.

Atlar ayarlandı binek istiyor,
Gönül havalandı gitmek istiyor.
Şen ana, şen baba, eviz şenolsun.
İşte ben gidiyorum, eviz varolsun

Bütün düğün faaliyetleri, böyle manilerle şenlendirilmeye çalışılır.

SÜNNET

Erkek çocuğu dünyaya gelen aileler, o günden itibaren, dost ve akrabalar arasından kirva adayı araştırmaya başlarlar. Bu konu ile ilgili sohpetlerde, yakınlardan birisi bu erkek çocuğa kirva olarak sahiplenir. Çocuk sünnet ettirileceği zaman, mutlaka bu kirvaya haber verilir. Bir aksilik olmadığı takdirde bu adam mutlaka kirva olarak bu sünnet işinde bizzat bulunur. Bu mümkün olmadığı takdirde kendisine vekaleten yakınlarından birisini gönderir. Gelme imkanı yoksa gelemiyeceğini bildirerek özür diler. O gelemiyeceğini söylemediği müddetçe, o çocuğun kirvası aynı adamdır. Gelemiyeceğim derse yine yakınlarından birisi kirvalığa çağrılır.

Kirva işi tamamlandıktan sonra, sünnet hazırlığına başlanır. Sünnet Düğününe çağrılacak komşu ve akrabaların listesi yapılarak davet edilir. Sünnet işini yapacak sünnetçi (sünnet işlerinde usta birisi, Doktor, Sağlık Memuru) daha önceden haberdar edilir.

Sünnet yapılacak gün daha önceden komşularla da görüşülerek kararlaştırılır. Çünkü: O köyde daha başka sünnet edilecek çocuklar varsa, hep birlikte yapılması daha münasip görülür. Bu arada düğün yapıp özel sünnetçi getiremiyecek kimselerin çocukları da köyde birlikte yapılan bu düğünden yararlandırılarak, çocukları az bir masrafla sünnet ettirilmiş olur. Bu ise köyün ve köylünün dayanışma örflerine olan saygısının mutlu bir delilidir.

Sünnet yapılacak gün, çalgıcılar köye getirilerek, köyün meydanında oyunlar oynanır, güreşler yapılır. Böylece sünnet düğününün olduğu herkese duyurulmuş olur. Sünnet olacak çocuklar; Giyindirilerek, o günkü eğlence yerlerine, akraba ve komşulara götürülerek gezdirilir. Bu o gün hangi çocukların sünnet edildiğini teşhir etmek amacıyla yapılır.

Akşam olunca,Sünnet yaptırılacak çocukların evinde hazırlanmış olan yemekler yenir. Yemekten sonra, bir taraftan Mevlüt okunurken, bir taraftan da sünnetçi dolaşarak çocukları sünnet eder. Birden çok evde sünnet yapılacaksa; Sünnetçi hangi evde yemek yedi ise önce o evdeki çocukları sünnet eder. Müteakiben bu eve en yakın evden başlayarak ayırım yapmaksızın sıra ile diğer evlerdeki çocuklarıda sünnet ederek, ilk başladığı eve gelir.

Sünnet işi, sünnet için özel hazırlanmış yatak başında yapılır. Sünnet işi yapılırken, kirva, sünnet edilen çocuğu tutar ve ağzına şeker vererek avutmaya çalışır. Sünnetin yapıldığı an Tekbir getirir. Sünnet olan çocuk ta: - İsmi pak Muhammede selavat der.

Sünnet yapıldıktan sonra, o evin diğer odasına misafirlerin oturduğu odaya gidilir. Çocuğun büyüklerine gözaydını verilir. Çocuk sahibi, Sünnetçinin ücreti ile birlikte bir miktar da bahşiş verir. Orda bulunanlar da Sünnetçi tablasına bahşişlerini verir.

Kirva veya kirvalar, huzura çağrılarak, oradakiler tarafından seçilmiş Delikanlıbaşı vasıtasıyla, o akşam için kendisinden; Çay, kahve, meyve, sıgara, etlik istenir. Kirvaların sayısına, maddi durumlarına, misafirlerin bu işe uygunluğuna göre bunlardan bir kısmı getirilerek oradakilere ikram edilir. Bazan da, bilhassa, etlik Koç mutlaka aldırılarak kesilir. O akşam birlikte kavurma yapılarak yenir. Sonradan bu etliğin parası oradakiler arasından toplanarak Koç sahibine verilir. Bu Koç parasının yalnız kirvalar uhtesinde kaldığı olur. Bütün bu ikram fasılları, tatlı münakaşalarla süslenmeye çalışılır.

Ertesi günden başlıyarak, çocuklar yataktan kalkıncaya kadar, akraba ve komşular, onları ziyaret eder, çocuk sahiplerine göz aydını verir, çocuklara da bahşişler verirler. Kirva çocuğu son defa görerek evine dönerken çocuk sahibi kirvaya gömlek veya çorap hediye eder.

Sünnetten bir hafta-ongün sonra kirva hanımıyla birlikte, çocuğa baştan sona takım giysi, evinde bulunan erkek ve kadınlara da münasip giysi türünden hediyelerle kirva görmesine gelirler. En az bir gece kaldıktan sonra evlerine dönerler. Bilahare sünnet edilen çoçuğun baba, anne veya yakınlarından iki kişi, kirva tarafındaki kadın ve erkeklere münasip giysi hediyelerle giderler. Böylece, sünnet ile başlatılan dostluk, ilk karşılıklı ziyaretlerle pekiştirilmiş olur.

Kirva dostluğu, kutsal bir dostluk sayılır. Hiçbir kan bağı bulunmadığının bilincinde olunmasına rağmen, kirva, kirvanın en yakını sayılır.

SÖZLÜK :

1. Kirva : Çocuğun sünnet işinde kendisine yardımcı olan, sünnet edilirken onu tutan adamdır. Bu yolla kurulmuş dostluğada KİRVALIK denir.

SEYRAN

Seyran sözcüğünün, sözlük karşılığı kısaca: Gezmek demektir. Posof'taki seyran da aşağı yukarı bu anlamda, sosyal bir yaşantıdır. Her yıl Temmuz ayının 15 ile 25 inci günleri arasında, bir hafta süre ile erkek-kadın, genç-ihtiyar yaylalara giderler. Köy ve kasabada ancak her evde bir insan kalır. Hatta, bazen birkaç eve bir insan bakar.

Seyran günleri yaklaştığında, her köyden bir seyran komitesi oluşur. Bu komite de kendilerine bir Seyranbaşı (lider) tayin eder. Bunlar, seyran gününü tesbit eder. Seyranda çalgı çalacak, çalgıcıları bulur, komşu köylerle irtibat kurarlar.

Seyrana gidileceği gün, erkenden çalgıcılar Köy Meydanı'nda marşlar oyun havaları çalarlar. Bir taraftan köy delikanlıları halaylar çekerken bir taraftan da, seyrana gidecek olanlar toplanır. Böylece bir seyran kafilesi oluşur. Bu kafile, Davul-Zurna eşliğinde, genellikle yaya olarak yola koyulurlar. Durumları yayan gitmeye müsait olmayanlar at ve arabalarla giderler. Köyden yaylalara gidinceye kadar Davul-Zurna hiç susturulmaz. Çalgıcılar bir zaman marş çalar, bir zaman, müsait yerlerde, oyun havaları çalarak, oradakilerin oyun oynamalarını sağlar. Kafile yaylalara varınca herkes yaylalarına girerek dinlenir ve yemeklerini yer. Yaylası bulunmayan kimseler, mutlaka yaylası olanlar tarafından misafir edilir. Çalgıcılar ise kendileri için hazırlanmış olan bir yaylaya götürülür. Burası aynı zamanda Seyran Karargahı olarak kullanılır. İlk Seyran gecesi, sabahlara kadar çalgılı, türkülü oyunlar oynanır. Bazan ortaoyunları oynanır. Yenile içile sabah edilir.

Ertesi gün, diğer köylerin seyran kafileleriyle, kararlaştırılan yerde buluşmak üzere, hep birlikte gidilir. Bu gidişte atları olanlar at koşturarak, yayan olanlar zaman zaman halay çekerek, Davul-Zurna ile yola devam ederler. Kararlaştırılan yere erken gelen köyün gençleri, oraya sonradan gelen köyün seyran kafilelerini kendi Davul-Zurnaları ile karşılamaya gelirler. Bu karşılananlar bahşiş olarak para verirler.

Gelecek olan köylerin seyrancıları, gelip toplandıktan sonra, kadın ve erkeklere ayrı ayrı yerlerde oturak yerleri kararlaştırılır. Kadınlar bir yanda erkekler diğer bir yanda kendilerine göre; Türkülü veya çalgı eşliğinde oyunlar oynarlar. Bu arada bir araya gelen köy halkları, biribirleriyle tanışır konuşurlar. Evlenecek erkek ve kızların saraflanması için en iyi fırsat bu seyranlardır. Bilhassa evlenecek çağa gelmiş gençler arasında güreş müsabakaları düzenlenir. Etrafın, bilhassa, yetişkin kızların beğenilenini kazanabilmek için, bu güreşlerde kıyasıya yarışılır. Yine toplumun beğenilerini sağlamak için iyi at sahipleri at yarıştırırlar. Diğer bir yandan boğa, koç güreştirirler. Bütün bu eğlenceler devam ederken bir yandan da yemekler yenir. Dinlenmek için yemyeşil çimenli düzlüklerde gezintiler yapılır. Akşama doğru her köy kendi çalgıcılarını önüne katarak yaylalarının yolunu tutarlar. Düzler, ovalar Davul-Zurna sesinden inim inim inler.

Akşama yaylalarına gelen gelin ve kızlar; Gece ve ertesi gün yayık yayar, yağlar yıkanır, kablarına konur. Bunun için bazı yerlerde seyranlara; Yayık veya kaymak denmektedir. Adına ne denirse densin, bu günlerde kıyasıya eğlenilerek, gezilerek gün geçirilir. Bir hafta süren bu yaşantıdan sonra köylere dönülür. Çalgıcıların parası ödenmekle seyran son bulur. Müteakiben çayır ve arkasından da ekin kesimi (biçin) başlar. Halk seyranlardaki eğlencelerden kazandığı rahatlıkla işlerine koyulurlar.

Yavaş yavaş eski niteliğini kaybetmekte olan bu SEYRANLARIN daha da geliştirilerek; En iyi dana, en iyi kuzu, en iyi inek, en iyi öküz yetiştirenleri, en iyi yağ, en iyi peynir türleri, en iyi yoğurt yapanları ödüllendiren Festivallere dönüştürülmesi gerekir.

İnsanlar arasındaki sıcak dostluğu, beşeri münasebetleri, sevgilere dönüştüren bu sosyal yaşantının, günden güne sönmesi yerine, geliştirilmesi temennimdir.

YILBAŞI

İnsanlar arası samimi münasebetlerin oluşturulduğu bir sosyal faaliyet de yulbaşı eğlenceleridir. Eskiden, Rumî Takvime göre Mart ayının birinci günü (Miladî Takvime göre Mart ayının 13. cü gecesi) Şimdi ise 31 Aralık gecesi her yerleşim biriminde birer Yılbaşı Eğlencesi düzenlenir.

Bu geceyi idare edecek birkaç lider genç çıkar, diğer gençleri de içine alan bir eğlence gurubu oluşturulur. En çok dikkat edilecek şeylerden biri, köydeki her evden, olmazsa, her sülaleden bu toplantıya katılım sağlamaktır. Maddi durumları yerinde olmayanlar özellikle bu toplantıya çağrılır. Kendilerini onure etmek için onların yapabileceği ve parasal olmayan işlerde faal duruma getirilir.

Böylece samimi bir kaynaşma ve dayanışma sağlanmaya çalışılır. O gece için alınacak koyun, keçi, kaz, mevye vb.nin parası durumu iyi olanlar tarafından toplanır. Yağ, peynir, un, mısır unu gibi şeyler ise; Toplantıya katılan gençlerin tümünün katılacağı bir kafile ile ev ev gezilerek toplanır. Bence bu, gururu hiçe indirerek, tevazuyu oluşturan en güzel bir davranıştır. Toplanan bu unlardan ekmek yaptırılır, bişi pişirilir. Hazırlanan etlerle bu ekmekler yenir.

Bu yılbaşı pasası toplamaya giden delikanlılar, her gittikleri evin kapısından, penceresinden; ***- Bu gece yıl geceleri, devlet bacaları, pay verene bir koç oğul, vermeyene bir kör kız, o da bacadan düşsün ölsün. Aaaaaaaamiin,*** diye diye her evin kapı, penceresine ellerinde çıra meş'a lelerle gezerler. Toplanan unlardan ekmekler yapılana kadar da, deve bezeterek köy sokaklarında halkı eğlendirmeye çalışırlar. O gece hiç kimse yatmaz dersek pek yalan olmaz. Çünkü; Genç, ihtiyar herkes bu eğlenceli geceyi birlikte yaşamaktan kendini alamaz.

Yılbaşı gecesi pişirilen etten, diğer yemeklerden veya bişiden bilhassa hasta, yaşlı ve fakirlere mutlaka yeterince ikram edilir. Kalan yemekler de, toplantı odasına gelenler tarafından yenir.

Sabaha kadar devam eden oyun ve eğlenceler, ertesi gün güreşler şeklinde devam eder.

Yılbaşı gününün ilgi çeken bir hususu da; Yılın ilk gününde eve gelen komşu veya misafirin ağırlanmasıdır. O gün eve gelenlere yemek verilir, çay, meyve ikramlarında bulunulur. Bu gelen kimsenin oturduğu örtünün altına arpa, buğday konur. Bütün bunlar, yılın bereket ve bolluk içinde geçmesi içindir. Bir yıl gelen kimsenin ayağı iyi gelmiş, yani; O yıl, o evin işleri iyi gitmişse, ertesi yıl aynı kişi Yılbaşı günü için davet edilerek götürülür. Ayağı iyi gelmemişse, ertesi yılın Yılbaşında eve yönelirse kapı kapatılarak eve alınmak istenmez.

Bu yılbaşı eğlenceleri, bazan birkaç köyün gençleri bir araya gelerek yapılır.

Bence bu eğlenceler genel ahlak kurallarını aşmaması bakımından, bu günkü haliyle desteklenmeli, hatta geliştirilmelidir.

ELFENE

Kış gecelerini düğünlerle değerlendiren köy gençleri, düğünler gecikince, kendi aralarında para toplarlar. Bu para ile koyun, keçi gibi etlik alırlar. Yağ, un, peynir gibi şeyleri de evlerinden getirerek, bir yemekli eğlence düzenlerler. Bu yemekli eğlenceler, genellikle çalgılı olur. Çalgı olarak; Davul-Zurna, ney veya saz olur.

Akşamdan büyük bir odada toplanan elfeneciler, orada sabaha kadar çeşitli oyunlar oynar, eğlenceler yaparlar. Hazırlanan yemeklerden önce hasta, yoksul ve yaşlılara gönderilir. Elfenecilerle, o geceki eğlenceye katılan diğer gençler birlikte yemeklerini yerler. Varsa biraz da Aşık dinledikten sonra dağılırlar. Elfene bahanesiyle getirilen Aşık'a birkaç gün bu odada, halka hikayeler anlattırılır, türküler söylettirilir. Her akşam toplanan pasadan başka, yolcu ederken delikanlılar ayrıca bu Aşığı memnun edecek kadar para verirler.

İnsanları biribirine sevdiren ve kaynaştıran bu sosyal içeriği üstün elfeneler, diğer sosyal faaliyetler gibi teşvik edilerek yaygınlaştırılmalıdır.

İMECE

Adet ve an'anelerimiz içinde en sosyal içerikli davranışlardan biri İmeced'ir. İmeceler, yapılış amaç ve şekillerine göre dört gurupta toplanır.

1. İşlerini birlikte yapma amaçlı imeceler: Ekin, çayır biçmi, mısır, patates çapasi, yün eğirme, hasır örme, tüy seçme, mısır seçme vb. işlerinde birkaç evin bu işte çalışanları bir araya gelerek, sıra ile bu evlerin işlerini yapar. Maksat tek kişinin sıkıldığı işlerde birkaç kişinin birlikte çalışmasıdır. Bunun bir diğer yararıda, komşular arası beşeri münasebetlerin geliştirilmesi ve pekiştirilmesidir. Ayrıca bu tür çalışmalar iş ekonomisi bakımından da, münferit çalışmalara nazaran daha avantajlıdır.

2. Komşulardan birisinin yaptığı işte ona yardımcı olma amaçlı imeceler: Bilhassa ev yapan ailelerin, yorucu olan, bu işlerinde, köy gençleri, köyden birisinin başkanlığında toplanarak, gider ücret talep etmeden bir veya birkaç gün yardım ederler. Kendisine yardıma gelen bu gençlerin sayılarına göre, iş sahibi bir etlik keser ve onlara ziyafet çeker. Bu imece türünde; Sosyal dayanışmanın ve samimi komşuluk münasebetlerinin iyi bir örneği verilmiş olur.

3. Muhtaç ailelere yardım amaçlı imece: Asker aileleri, hastalar ve evinde erkeği bulunmayan ailelerin, zaruri yapı işleri, ekin ekme, tarla çapası ve biçin işlerini yapmak üzere, köy

gençleri toplanarak, ücret beklemeksizin gider onların sayılan türden işlerini yaparlar. İş sahibine düşen görev, sadece onlara yemek vermektir. Bu tür imeceler; Sosyal yardımlaşmanın en ideal örnekleridir. "Birimiz hepimiz için" Atasözü'nün en anlamlı biçimde realize edilişidir.

4. Köy işlerinin birlikte yapılması için düzenlenen imeceler: Bu tür imeceler, aynı zamanda köy bütçelerinde, bir yıl içinde yapılması zorunlu olarak belirlenen işlerin, yapılması için oluşturulur. Bu imecelerde, köy ve kamu yararına olan işler yapılır. Örneğin : Yeniden yol yapılır. Yapılı olan yolların bakımı yapılır. İçme suyu kanalları açılır. İçme suyu arızaları giderilir. Köprüler yapılır veya onarılır. Okul, Cami yapım ve onarımları yapılır. Bütün bunlar yapılırken, hiçbir türlü karşılık beklenmez. Bu faaliyetler köyün, hatta tüm insanların yararlanabilecekleri işler için olduğu düşünülerek yapılır.

Bu tür imece çalışmalarını, bir hayır ve hayrat işi olarak ele alıp Allah rızasını kazanmak için yaparlar.

Bu güzel duygu ve davranışların devam ettirilmesine gayret etmek; Dünyayı sarmış olan aşırı maddecilik zihniyetinin getirdiği insanlığı kökünden sökmeye matuf, illetin önüne geçmek olur.

İmeceler yapılırken; Dinlenme maksadıyla, ara sıra tek tek veya koro halinde türküler söylenir. Tek, eşli veya bar oyunları oynanır. Maniler söylenir. Guruplar arası mani yarışmaları yapılır. Hülasa bir taraftan iş yapılırken, bir taraftan da birlikte eğlenilir.

Ne yazık ki,son yıllarda, Posof'taki bu güzelim sosyal yaşantılara gönüllerin arzu ettiği sıklıkta rastlanamamaktadır. Temennimiz, bu güzel ve sosyal yönü yüksek adetlerimizin yeniden eski şeklini kazanmasıdır.

C E N A Z E

Her yerde olduğu gibi, Posof halkında da Cenazeye karşı büyük bir saygı vardır. Bu saygının derecesini daha iyi anlayabilmek için, şunu açık ifade etmekte fayda umuyorum. Her aile, kendisini geçindirebilecek kadar koyun, İnek, Öküz edindikten sonra, hemen bir at alır. Bunun esas sebebi; Cenaze ve Cuma kılınan camilere gidebilmektir. Cenaze bulunan yere zamanında gitmek o kadar önemli sayılmaktadır ki, "Cenazeye gitmek için at patlatmak caizdir." sözü, bütün anlamıyla dimağlara oturmuştur.

Cenaze duyulduğu an; önce komşuları ve yakınları, kadınlı - erkekli olarak, cenazenin bulunduğu eve giderler. Ev halkını sakinleştirirken bir taraftan da; ölüm haberinin, etrafına ve akrabalarına duyurulmasına, cenaze defin malzemelerinin temin edilmesine, mezarının kazılmasına, gasil yapılacak yerin hazırlanmasına çalışılır. Ayrıca, köye bu vesileyle gelecek olan misafirlerin konuk edilmesi tedbirleri de alınır.

Mefta; Yüzü kıblaya gelecek şekilde sırt üstü yatırılır. Bilahare alınması zor olan dünyalık eşyaları alınır. (Yüzük, vb. gibi). Elleri yanlarına düzgünce konur. Ayakları baş parmaklarından birbirine bağlanır. çene bir tülbent ile bağlanarak ağzın açık kalmaması sağlanır. Gözler sıvazlanarak kapakların kapanması sağlanmış olur. Üzerine bir çarşaf atılarak gasli beklenir.

Genelde kendi ev müştemilatında, bazan da dışarıda hazırlanmış olan Gasil yerine cenaze, duruma göre; kilim, sedye veya tabut ile taşınarak götürülür. Hazırlanmış olan Teneşir üzerinde, tüm dünya malı eşyalar tekrar gözden geçirilerek çıkarılır. Burada; Bu işe en yatkın hocalar, gasil işinde görev alırlar. İşinin ehli olan bu hocalar, gusül abdesti aldırtarak vücudu serin su ile üç defa yıkarlar. Yıkama işi yapılırken, buhur tütsüsü verilebildiği gibi, kefenlenirken de, gülsuyu serpilir, zemzem suyu damlatılır. Önce kıyamet gömleği giydirilip arkasından da kefen ile kefenlenen cenaze, tabut'a alınır. Bu arada yakınları veda görüşmelerini yaparlar.

Cenazenin bulunduğu gün ve yerde, Sela verilerek, o gün cenaze bulunduğu duyurulmaya çalışılır. Ayrıca gasil yapılan yerin yakınında, yüksekçe bir yerde, devamlı sela verilerek, cenazeye gelenlerin, oraya kolayca gelmelerini sağlamaya çalışılır.

Genellikle bir namazı müteakiben, topluca Cenaze Namazı kılınır. Namazı kılınan cenaze, götürülerek defin edilir. Defin işinde; Cenazeyi, en yakınlarının mezara indirmesi usuldendir. Ayrıca Cenazenin, yüzü Kıbleye gelecek şekilde sağ omuzu üzerine yatırılması, bunun için de mezarda Lahit'in iyi yapılmış olmasına dikkat edilir. Definde kefenin baş ve ayak kısmındaki bağları açılır. Mertek denen tahtalar dizildikten sonra, toprakla kapatılır. Bu arada hocalar; Kur'an okurlar (Genelde YASİN - TABAREKE süreleri okunur), dua edildikten sonra cemaat mezarın başından uzaklaşır. Hoca, mezarın başında TELKİN denen nidasını yapar. Nida da cenaze Anasının adı ile çağrılarak kendisine kabirde sorulacak soruları ve cevaplarını tekrar eder.

Cenazeye iştirak edenler, cenaze sahiplerine, ön tecziyede bulunduktan sonra, Kur'an oku-

nur. Arkasından aparatif türden birşeyler yenir. Bu yiyecekler kesinlikle cenaze evinde yapılmaz. Bunlar komşu ve yakınlarının ikramıdır. Cenaze evinde iki gün yemek pişirilmez. Yemekler devamlı olarak komşuları ve yakınları tarafından verilir.

Meftanın defninden sonra, onun hayrına Kur'an lar okunur. Ayrıca, Birisi kırk gün birer defa YASİN süresini okuyarak meftaya hibe eder. Birisi de Kur'an ı hatmeder. Bunların duaları 52. ci gün verilecek olan yemekte yapılır. Bir de 7. ci günü, mezar kazanlara bir yemek verilir. Bu yemeğin adı; Kazma kokusudur.

Defin günü; İskatı selat verilir veya Devir yapılır. Bilahare Kefereti sehim (61 fitre), Kefğreti Yemin (10 fitre) fakirlere verilir. Cenazeyi yıkayan, namazı kıldıran, mezar başında Kur'an okuyan hocalar'a bir miktar para verilerek helallaşılır.

Mezar kazanlar, mertek yapanlar, su ısıtanlar, kefen biçenler de memnun edilerek helallaşılır.

OYUNLAR

Oyunları tanıyabilmek için onları birkaç gurup ve kategoride incelemek gerekir.

1. Orta Oyunları: Yılbaşı, seyran, düğün ve elfenelerde, bu eğlencelere katılanlar arasından bu işe yatkın gençler yetmezse, köyde bu işin ehli olanlar da çağrılarak bir araya gelirler. Kendi aralında oynanacak oyun kararlaştırılır. Gerekli araç ve gereçler temin edilir. Eğlence gününün veya gecesinin münasip bir zamanında, hazırlanan oyun büyük bir itina ile oynanır. Oyunculara ve oyun anında, oyuncuların yapacakları bazı aşırı şakalarına tahammül istenir. Orta oyunlarının eğitici ve öğreticiliği yanında, karşılıklı hoşgörüyü de geliştirme amacı vardır. Bu oyunlarda, oyuncular bir taraftan seyircileri eğlendirirken, bir taraftan da seyircilerle eğlenirler. Bunun için oradakiler orta oyunlarında sabretmesini, karşılıklı anlayış göstermesini de öğrenirler.

2. Tek oyunlar: a) Çalgılar eşliğinde oynanan oyunlar : Karabağ, Hançar Barı, Sarıkız, Usul Oyun.

b) Türküler eşliğinde oynanan tek oyunlar : Usul oyun, Sarıkız

3. Çalgılar eşliğinde oynanan oyunlar: Bu oyunlar genellikle şu sıra ile takdim edilir ; Ağırbar, Üçayak, Sıçratma, Sallama ağır, Sallama hızlı, Tavuk Barı usul, Tavuk Barı hızlı, Tello yavaş, Tello hızlı, Döne ağır, Döne hızlı, Iğdır Barı ağır, Iğdır barı hızlı, Tanzara ağır, Tanzara hızlı.

4. Türküler eşliğinde oynanan oyunlar : Yukarıda sayılan oyunların hepsinin birer türküsü vardır. Halaya katılanlar bu türküleri ikili eşler halinde sıra ile hem söyler hem de oynarlar. Bu türkülere bilhassa, seyranlarda her yıl yenileri eklenmektedir.

ÇALGI TÜRLERİ

Çevrede kullanılan çalgı türlerini şöyle sınıflandırabiliriz ;

1. Nefesli çalgılar : a) Ney; Dili kamıştan yapılmış, erik-kestane-ceviz-gürgen gibi ağaçların iç kısımlarından oyularak yapılmış, 40-50 cm boyunda üstte 8 altta 2 deliği bulunan içi delik bir sopa gibidir. Bilhassa, söylenen türkülere eşlik için çalınır. Taksimler geçilir, marşlar çalınır. Ayrıca usul ve tek oyunlarında, oyun kaideleri de çalınır.

b). Kaval : Ney gövdesinin yapıldığı ağaçlardan, içi delinerek yapılanları olduğu gibi, sarı madenden yapılanları da vardır. Dilsiz sadece boruya üfleyerek çalınan bir çalgı aletidir. Bilhassa meclislerin oturak havaları, uzun havalar, mayalar çalınır. Çobanların arkadaşı denilen ve gerçekten çobanların, koyunlarıyla konuştuğu rivayet edilen bu alet, en çok çobanların elinde dolaşır.

c) Düdük: Yılın Mayıs ayında, Kuşburnu (diken) ağacının gövdesine su yürüdüğünde, bu ağacın çubuklarından kabukları yırtılmadan çıkarılır. Çubuğun ağaç kısmı orta yarılarak içinin süngerimsi kısmı temizlenir. Temizlenen bu ağaçlardan birisinin üzerine bir dil açılır. Çıkarılan kabuk içi boşaltılan ve üzerine dil açılan bu çubuğun üzerine tekrar geçilirilir. Üzerine 5 göz açılarak bununla türlü makamlar çalınır.

Düdüğün bir başka türü de, kamıştan yapılanıdır. Bir kamış alınarak üzerinden dil ve gözler açılarak aynen kuşburnu düdüğü gibi kullanılır

ç) Zurna : Zurnalar belli ustalar tarafından yapılır. Her tarafta görülenlerin aynısıdır. Düğünlerin, her türlü eğlence ve bayramların davulla beraber ayrılmaz dostudur.

d) Tulum : Özel yapılmış, deri ve çifte düdükten yapılan, bir çoban çalgısıdır.

2. Telli Çalgılar : Çevrede yaygın olan ve eskiden beri toplumun ayrılmaz dostu gibi her zaman yanında olan, Saz dır. Sazların hemen her çeşidi kullanılmaktadır. Bilindiği kadarıyla 1600 lü

yıllardan beri toplumun Kültür aktarıcıları olarak her zaman halkın içinde olan Aşıklar, insanları bu sazlarının yardımıyla yanlarına çekmişler. Bugün de çevre halkının, Davul-Zurnadan sonra en çok sazın sesini kendi sesi gibi sever.

3. Darbeli Çalgılar : a) Davul: Davulun bilindiği gibi çok çeşitleri varıdır. Posof'ta kullanılan davullar; Genellikle yarım metre çapında ve yarım metre yüksekliğindeki bir kasnağın iki başına geçirilmiş deri ile yapılır. Çift çubukla (Çomak) darbeler ile türlü makamlar çıkarılır. Zurnanın ve ney'in refakatçısı olarak kullanılır. Nice düğün, bayram, seyran ve eğlenceler bunların gümbürtüleri ile anlam kazanmışlar ve hâlâ da devam etmektedir.

b) Def (tef) Genellikle 30 cm. çapındaki bir kasnağa tek taraflı olarak işkembe geçirilerek yapılır. Düğün ve eğlencelerde ney veya türkülere eşlik etmek üzere çalınır. Nice gelinler bu deflerin tatlı sesini dinleye dinleye zifaf odasına gitmiş, nice gelinler, kızlar onun eşliğinde söylediği türkülerle duygularını dile getirmişlerdir.

KEPÇE HATUN

Yağmur yağmadığı yaz aylarında, köylerde münferiden yapılan bir yağmur duası şeklidir. Köyde denenmiş, ağzı dualı (nüfuslu) birisi köydeki çocukları etrafına toplar. Bir uzun saplı kepçe alır. O nu bir kız bebek gibi giyindirir. Bir sırığa bağlanan bu bebek (Kepçe Hatun), kafileye katılanların ellerinde köyü gezer. Her kapıya varıldığında; ***-Kepçe Hatun ne ister? Allahtan yağmur ister. Yağsın yağsın göl olsun, göl olmazsa sel olsun, mahsülümüz bol olsun. Ambarları bolu bolu, haroları dolu dolu Allahtan yağmur isterim . Aaaaamiinnn.*** diye bağırırlar. Evden çıkanlar bir miktar yağ, peynir, un vb. verir. Arkalarından bir bardakla su serperler. Bu seronomi ile köyün bütün evleri gezildikten sonra, bir eve gidilir. Toplanan gereçlerle bir yemek yapılarak fakir ve kimsesizlere dağıtılır. Kalanıda oradakiler birlikte yerler.

Görüldüğü gibi bu faaliyet te, Allah Rızası'nı kazanabilmek için önce muhtaçları gözetme esasına dayanmaktadır. Allah'tan birşey alabilmek için, onun kullarından yoksul olanlara yardım etme esasına saygılı olma kuralı bu faaliyetin de temelini teşkil etmektedir.

Bu yaklaşımlar, istenen sonuçlara kavuşturuyor mu, kavuşturmuyor mu ? sorusuna yorum yapmak haddimizi aşan ve burada izaha mahal bulunmayan husus olduğu için, değinmeyi fazla buluyorum.

ÇİFT ÇIKARMA

İlkbahar da çift çıkarılacağı gün, her çiftçi, çiftini, pulluk'unu, arabasını hazırladıktan sonra, Çift (Cılga veya Arona)nın, el tutacağı ağaç (mançva) nın başında bir ekmek (Pağaça veya Punturuş) kırarak oradakilerine dağıtır. Bereket dilekleriyle herkes bu ekmekten yer. İnanılana göre bu ekmekten yiyenleri bir yıl süre ile SITMA hastalığı tutmazmış. Anladığıma göre, herkesin komşu çift ekmeğinden yemesini teşvik için konuyu böyle bir mistisizme bağlamışlar. Gaye her komşunun, bir diğerinin ekmeğinden yemesini temin etmektir. Bu ise dostluk pekiştirmenin bir nezih yoludur sanırım. Öküzler harekete geçirildiğinde de, öndeki ve en görkemli öküzün alnına bir çiğ yumurta vurularak kırılır. Bunu yaparken, (Hotak) tarlayı süren adama yardımcı çocuk, sanki öküze, sen de toprağı böyle parçala dergibi bir tavır içine girer.

Şimdi bu işler Traktörle, İlk tarlayı sürmeye giderken, aynı adetler yaşatılmaya çalışılıyor. Umarız bu nezih davranış ebedi devam eder.

KOÇ KATIMI

Koyunların yavrulama zamanını, havaların ısındığı Nisan ayına getirebilmek için, köy halkı koçlarını Ekim ayından itibaren, ağılda özel yerlerde besiye alır, dolayısiyle koyundan ayrı kalmasını sağlarlar. Köyün kararlaştırdığı, genelde Kasım ayının içinde birgün, herkes koçunun boynuzlarını boyar, kordelalar bağlar, elinden geldiği kadar süslerler. Bir avuç arpayı elinde yediren çoban veya sahibi, dualıyarak koyunun (sürünün) içine salıverir.

UJMUR GEZMEK : Tıbbın bulunmadığı zamanlardan kalma bir alışkanlık olarak bundan birkaç yıl öncesine kadar süre gelen bir alışkanlık olarak yapılan bir tür tedavi ile hastada görülen psikolojik sebeplerden gelen uyuşukluklara Ujmur, bunun tedavisi için yapılan işe de ujmur gezmek denir.

Bu tür nörolojik sebeplere dayalı, içine dönük ve hareketlerinde yarı uykululuk hali

görülenler, önce hocalara götürülerek üzerine şifa duaları okutturulur. Bu dualardan şifa bulamamışsa artık çare ona Ujmur Gezmekte aranır. Zira; O devirlerde doktorun ismi dahi gitmemiştir buralara.

Ujmur Gezmek şöyle idi; Bir veya iki kişi gecenin bir vaktinde ellerine bir kap ve uzunca bir ip alarak güvendiği evlerin damına çıkar. İpe bağladıkları kabı, evin bacasından (buharı) aşağı salarlar. Ocağın içine bu kap indikten sonra yukarıdan şöyle bağırırlar : ***- Ujmuri camorariye.*** Bu sözü duyan ev sahibi anlar ki, Ujmur için ekmek ve tuz istiyorlar. Biraz tuz ve biraz ekmek koydukları kabı yukarıya alan Ujmur Geziciler, bu şekilde yedi evi dolandıktan sonra hastanın evine gelirler. Bu tuz ve ekmeği yedi günde yiyen hastanın iyileşeceği söylenirdi. Kanımca, tamamen psikolojik etkisi bulunan bu faaliyet, Doktorun bulunmadığı zamanlarda uygulanmış çok güzel psikolojik yönlü bir tedavi şeklidir. Az da olsa, yetersiz de olsa, Doktorun bulunduğu zamanımızda, bu tür bir tedavi uygulamasına rastlanmamaktadır.

DALAK KESME : Doktor veTıbbın buralara ulaşmamış olduğu dönemlerin bir tür tedavi usulü de; Dalak Kesmedir. Dalak adı verdikleri, dalak-karaciğer büyümeleri ile karın boşluğunda su toplanmasından mütevellit karın şişliklerini gidermek için uygulanır. Uygulama şekli şöyle imiş: Hasta sert bir yatağa veya yere sırtüstü yatırılır. Şiş olan karın boşluğunun üzerine kalınca bir tahta konur. Hastasına göre kadın veya erkek birisi elinde balta ile hastanın başına gelir selâm verir. Oradakilerinden birsi bu baltalı kimseye hitaben; ***- Nereden geliyorsun?*** der. Baltalı adam; ***- Dalak dağından.*** Oradakiler; ***- Nere gidiyorsun ?*** der, o da; ***Dalak kesmeye geliyorum*** der. Oradakiler; ***Kes de git*** der. Bunun üzerine adam baltasını karın boşluğu üzerindeki tahtaya vurur. Bu işlem üç defa yapılır. Aynı iş yedi gece tekrarlanır.

Bu darbelerin sarsıntısından olacak ki, hastada bir ishal başlar. Arkasından da kimisi iyi olur kimisi de ölür gider. Ölene Allah'ın emri böyleymiş denir. Hasta iyileşirse, bu iyileşmeyi Dalak kesme işine bağlarlarmış.

Tıbbın gelişip, doktora ulaşma imkanları doğduktan sonra azalan bu tedavi şekli, artık uygulanmaz olmuştur.

ZİYARETLER : a) Yatır Ziyaretleri: Ziyaret olarak tanınan ve belli maksatlarla gidilerek, Allahım bu zatın sana yakınlığı hürmetine benim veya bizim ..... hususundaki dileğimizi kabul et diye, Allah'a dilekte bulunulduğu mezarlardır. Bu mezarlar; Ermiş kişilerin, Şehit kişilerin veya bir garip kişinin mezarı olarak tanınmaktadır. Kime ait olduğu; Ya eskiden beri söylenegelen bir rivayet veya birisinin rüyasına dayanan bilgilerdir. Ancak denenenler, deneyenlerce olumlu olarak tanıtıla tanıtıla bunların kutsiyeti pekişmektedir. Bu gibi ziyaretlerin en çok denenme olayı ise topluca yapılan yağmur dualarıdır. Bu ziyaret yerleri; YATIRLAR bölümünde ve her köye ait incelemelerde tanıtılmıştır.

b) Nezaket Ziyaretleri :

1. Hasta Ziyareti : Gerek köydeki komşular, gerekse komşu köylerdeki dost, akraba, arkadaş veya herhangi bir komşunun hasta olduğu duyuldu mu ; Geciktirmeden onun ziyaretine gidilerek hal ve hatırı sorulur. Gerekirse yardım için hazır oldukları söylenir. Gerekirse, herkes elinden geldiğince yardımlarda bulunmaya çalışır. Ziyarete giderken mutlaka yanında herhangi bir yiyecek maddesi hediye olarak götürülür.

2. Cenaze Ziyaretleri : Köyde veya çevre köylerde bir cenaze haberi alındığında, herkes işini bırakır. Cenaze evine gidilir. Mezar kazılması, mezar tahtalarının yapılması, gasil işlerinin yürütülmesinde, elbirliğiyle çalışılır. Definden sonra, cenaze evine gelinerek, Kur'an okunur, teselli verilir. İki gün süreyle o eve komşular yemek taşır. İki günden sonra, hediyeli olarak Başsağlığı ziyaretleri başlar. Bu ziyaretler 52. gün denen Hayır-Hayrat gününe kadar devam eder. Bu hayrata, başsağllğıı ziyaretine gelen herkes çağrılır.

3. Yaşlıları Ziyaret : İyi bir adet te, çevredeki yaşlıları ziyaret ederek onlardan dua almaktadır. Ziyarete giderken, bu yaşlı insanın durumuna göre gönül alma hediyesi götürülür. Ona değer verildiğini hissettirmeye çalışılarak dönülüp gelinir.

4. Misafir Ziyaretleri : Komşulara bir misafir geldiği zaman, misafirin durumuna göre ya yalınız erkek, ya yalınız kadın veya erkek kadın hatta çocuklarla birlikte, münasip bir hediye ile misafir ziyaret edilir. Bu konak sahibinin çevredeki itibarını yükseltici bir davranış olarak niteleniyor.

5. Gelin Ziyaretleri : Bunun bir adıda, Gelin Görmedir. Yeni gelen gelini, münasip bir gelin görümce hediyesi ve yiyecek bir hediye ile görmeye giderler. Bu aynı zamanda gelinle tanışmadır.

6. Enişte Ziyareti : Damat, Kayınpederini görmeye geldiğinde, komşular, münasip yiyecek hediyelerle, damatı görmeye gelirler. Daha sonra da davet edip kendi evlerinde bir yemek verirler. Bu da bir nevi damat tanışmasıdır.

7. Sünnet Çocuklarını Ziyaret : İlgili bölümünde de anlatıldığı gibi, sünnet olan çocuklar; Yemekler ve çeşitli hediyelerle ziyaret edilerek onları kutlar ve gayret verirler. Bu ise bir beraberlik ifadesidir.

8. Mezar Ziyaretleri: Perşembe akşamları, Bayram arefeleri ve Bayramlar ile Kandil günlerinde, gurbetten köye dönüldüğünde hiç ihmal edilmeksizin, Kabristanlara gidilerek Kur'an okunur. Gelip geçenler alsın, bu meftaya rahmet okusun diye, mezarın başına para veya şeker konur.

9. Akraba, Arkadaş ve Dost Ziyaretleri : Sade hatır sorma ve hasret giderip, gönül alma amaçlı ziyaretlerdir. Bu ziyaretlere giderken de, duruma en uygun hediyelerle gidilir. Genelde yiyecek türünden hediyeler tercih edilir.

YAĞMUR DUASI : Bilhassa Yaz aylarında (Temmuz ayında) tarla ve çayırların suya en çok ihtiyacı olduğu zamanlarda, yağmur yağmadığı zaman topluca yapılan bir Allaha yalvarış işidir. Bunun için, duanın yapılacağı gün ve dua için toplanılacak Ziyaret, Ziyaretin bulunduğu yer, tüm Posof'a çeşitli yollarla duyurulur.

Yağmur duası yapılacak gün; Durumu müsait din adamları ve köylerde bulunan halk,d uanın yapılacağı yere toplanır. Bu duaya katılacakların abdestli olması gerekir (baliğ olmayan çocuklar harıç). O gün fakirlere hastalara, dul ve yetimlere dağıtılmak, oraya gelenleri yedirip doyurmak için, hali vakti yerinde olanlardan toplanan para ile alınan hayvanlar kesilerek kavurma yapılır. Yeterince ekmek pişirilir.

Halk toplanınca, Hocalar Kur'andan birkaç sure okur. Yeterince Hoca varsa, her Hoca bir veya birkaç cüz Kur'an okuyarak kısa sürede Hatım tamamlanır. Hatım'dan sonra, Okunmuş taşlar, ömrü içinde kendi helalinden başka hiçbir cinsi ilişkide bulunmamış birisi tarafından suya atılır. Allah'tan, okunan Hatim ve burada yatan zatın Allah'a yakınlığı hürmetine yağmur yağdırması için Yağmur Duası yapılır. Ellerin parmak uçları aşağıya doğru yapılan (Birçok yerde yazılı metni bulunan) Yağmur Duası yapıldıktan sonra, kurulan sofralarda yemekler yenir. Yenen bu yemeklerden, yukarıda belirttiğimiz kimselerin paylarıda, sahiplerine verilmek üzere, emanetçilere teslim edilir.

Bir tarafı mistik bir kurala dayanan, diğer tarafı en güzel sosyal dayanışmanın örneği olan bu faaliyete, Posof'ta her zaman iyi ve güzel faaliyet gözüyle bakılır.

TABAK SATMA : Çevrede Tabak; Şap hastalığının yerel adıdır. Tabaklamak kökünden gelip, çürüterek halletmek anlamında kullanıldığı sanılmaktadır. Çevrede bu hastalık görülünce, diğer hayvanlara da bulaşmasını önlemek isteğine bağlı bir faaliyet olarak tabak satma işi yapılır.

Bu iş için, çevrede Nüfuslu (sözünü Allahın kırmadığına inanılmış) bir yaşlı kadın, kendisine katılanları, bilhassa büluğ çağına gelmemiş çocukları, yanına alarak ağaçtan bir bebek yapılır. Bu, giysilerle süslenir. Bir sopaya bağlanarak kapı kapı gezilir. - ***Tabak geldin tabak git. Akşam geldin sabah git. Aaaamiiiinnn.*** diye bağrılır. Her gidilen evden bir miktar yağ, kaymak, peynir, un alınır. Toplanan bu gereçlerle bir evde yiyecek yemek ve ekmekler yapılır. Yemekler hazırlanırken, kapı kapı dolaştırılan bu bebek, Tabak (Şap) ı temsilen uzakta bir yere gömülür. Veya hayvanların uğramayacağı bir uçurumdan atılır. Dönüldüğünde, yemekler hazırlanmıştır. Bu yemeklerden; Hasta, yoksul, dul, yetimlere dağıtıldıktan sonra, kalanı oradakiler tarafından yenerek, Allaha şükür edilir.

Teknik ve bilimsel çaresizlik içindeki halkın, fakir, yoksul, çaresiz insanlara bir bahane ile yardım ederek Allahın rızasını kazanmaya çalışıp, ondan müşküllerine çare istemelerine bağlı bu yalvarışları ne kadar asil ve anlamlı bir faaliyettir bilenlere...

EDEBİYAT

Tarihin yaşlılığı karşısında çok genç sayılabilecek zamandan beri (Tahminen 400 yıldan buyana) buraya yerleşmiş olan Posof Halkı,edebiyat dalında belli bir gelişme göstermiş olduğunu; Posoflu Şairler listesindeki, nüfusuna göre kabarık sayıya bakmakla anlamak mümkündür. Posof'ta 1600 lü yıllardan başlayarak; Şairler, Halk şairleri, ozanlar ve ehli diller yetişmiştir. Din adamı yetiştiren, Medrese ve bu Medreseden yetişmiş Hocalar sayısına da baktığımız zaman, Posof'un Edebiyat ve İlme ne kadar önem vermiş olduğu açıkça anlaşılmaktadır. Bu küçücük beldede 1800 lü yıllarda "Müderris Mehemmet Efendi" (Sarıçiçek Köylü) ile 1700 lü yıllarda "Mehmet Sakip Efendi Müderris / Din profesörü

yetişmişlerdir. Mehmet Sekip Efendi Osmanlı Sarayı'nda görev yapmıştır. (Duğurludur.) Müderris Mehemmet Efendi de Posof Medresesi'nde Kara Müderris (Şavşatlı) ile birlikte Hoca yetiştirmiştir.

Şair ve Ozanlar, isim listesi halinde tanıtıldığı gibi , "Posoflu Şair ve Ozanlar" adlı kitapta da; kısa biyografileri ve şiirlerinden örneklerle tanıtılmıştır.

Halk Şairleri, ozanlar ve ehli diller; Bilhassa kış aylarında belli konutlarda mekan kurarak, türkülü halk hikayeleri, önemli şiir ve destanları halka anlatıp dinletirler, gereken yerlerde ahlaki konuları pekiştirici açıklamalarda bulunurlardı. Hem öğretir, hem de eğlendirirlerdi. Kış aylarında, halk bu Halk Şairlerini (Aşıkları) kendi köylerine götürebilmek için, sıraya girer, gün alırlardı. Düğünlerin ekserisinde Aşık bulundurulurdu. Gençler bir tarafta eğlenirken, yaşlılar ve isteyenler de bir odada Aşık dinlerlerdi.

Din adamları da belli yerlerde kurulan oturaklarda; SİYRETİ, BATTALİ GAZİ, ABAMÜSLİM gibi dini menkibeli eserleri okur, anlatırlardı. Ehli diller de, bir yandan bunlardan dinlediklerini, her fırsatta topluluklara naklederlerdi.

17. ci Asırda HÜDAYÎ ve NEBATÎ ile başlayan Aşıklık müessesesi, Posof'ta halen devam etmektedir. Bu arada Badeli Aşık olarak tanıdığımız, Üzeyir (FAKİRÎ), Yusuf Zülâli Kökten (ZÜLÂLÎ) , Sabit Ataman (MÜDAMÎ) , Selahhattin Dülger (İNANÎ) gibi her bir sözü bir kitap olabilecek zatlar da Posof Edebiyat Tarihi'ne ayrı bir yücelik kazandırmaktadır.

Bu değerlerin yavaş yavaş susturulması, bence toplum ahlak ve kültürü bakımından büyük bir kayıptır. Onu yaşatmak için çalışanlar, bence büyük bir halk ve Milli hizmetini yerine getirmiş olur.

Aşağıdaki listede isimleri geçen, 72 Şair, Aşık, Ozan'larımıza bakıp sakın aldanmayalım. Posoflu'lar içinde, nice 72 lik listeler dolduracak şairlerimiz vardır. Lakin ben ancak bunlara ulaşabildim. Ulaşamadıklarımdan özür dilemek zorundayım.

Posof'ta bunlardan başka bir de adları bilinmeyen, her düğünde, her Seyranda bir başka türkü veya mani'ler ortaya koyan nice kadın şairlerimiz var.

İşte aşağıya, kimin söylediği belli olmayan, fakat birer vesileyle Posoflu'nun dilinde dolanan, birkaç deyişin örneklerini alıyorum. Bunlar gibi binlerce türkü, mani var olduğu gibi, her vesileyle yenileri türemektedir.

MANİLERDEN ÖRNEKLER :

Mani demeye geldim,
Kuymak yemeye geldim,
Meramim kuymak değil,
Yari görmeye geldim.

Mani söyler coşarım,
Çağlar gibi taşarım,
Kimseye zararım yok,
İnsan gibi yaşarım.

Mendilim oyalıdır,
Sevdiğim buralıdır,
Ben değmem dolaşmam
Yüreğim yaralıdır.

Mani benim ezberim,
Kan ağlıyor gözlerim,
Ben o yarın yolunu,
Öleneçakh beklerim.

Sular gibi ak ta gel,
Kuşlar gibi şak ta gel,
Ben sana gel diyemem
Sen kalbine bak ta gel.

Kaleden iniyorum,
Kaz gibi dönüyorum,
Yar aklıma gelince,
Buz gibi eriyorum.

Pencereden bakıyor,
Almış kitap okuyor,
Sanki benim yarim yok,
Bana cilve satıyor.

Bizim evde inek var,
Boynuzunda sinek var,
Benim sevdiğim oğlanda,
Beş düğmelil yelek var.

Gidene bakıyorum,
Eriyip akıyorum,
Ben onu candan sevdim,
Demeye korkuyorum.

Maniye mest ederim,
Maniye kast ederim,
Sizin gibi kızları,
Altıma Post ederim.

Sigara attım yara,
Gitti saplandı kara,
Ne zaman eylenecek,
Yüreğimdeki yara.

Sarı mendilim sarı,
Kars'a gönderdim yarı,
Kars mevle'ni seversen
Geri gönder o yarı.

Karşıda kiliseler,
Kilidin kırsalar,
Burda islam yok mudur,
Sevdiğimi verseler.

Şu taşı kaldırmalı,
Yılanı öldürmeli,
Posof'tan kız alan,
Cüzdanı doldurmalı.

Kadife lastik yüzi,
Kim bilir kalbimizi ?
Kara yılan oklasın,
Yarım ile yatan kızı.

Bu dağlar olmasaydı,
Çiçeği solmasaydı,
Ölüm Allah'ın emri,
Şu ayrılık olmasaydı.

Tekne dolu yumurta,
Anne beni unutma,
Unutursan tez unut,
Göz yaşını kurutma.

Maniye mestim oğllan,
Küçükten dostum oğlan,
Ben sana ne dedim,
Ne için küstün oğlan.

Mendilim dalda kaldı,
Gözlerim yolda kaldı,
Yıkılasız yaylalar,
Sevdiğim köyde kaldı.

Ay güneyler, güneyler,
Güneyler odun eyler,
Senin orda duruşun
Beni burda kül eyler.

Gül ektim, gül bitirdim.
Dalında bülbül öttürdüm,
Eller yaylaya çıkarken,
Ben gülümü yitirdim.

Nehir olup akayım,
Ateş olup yakayım,
Aç yüzünü sevdiğim,
Doya doya bakayım.

Bacada yar yatıyor,
Yanına taş batıyor.
Uymuş eller sözüne
Benden ayrı yatıyor.

Karşıda hozan tarla,
Parla sevdiğim parla,
Yakına gelemezsen,
Uzaktan mendil salla.

Hastaya kar isterim,
Bahçede nar isterim,
Böyle güzel bahçede,
Sevgili yar isterim.

Mendilim al kırmızi,
İçinde koç boynuzi,
Girdim yarın koynuna,
Atti Şafak Yıldızi.

Mendilimde tuz taşi,
Yarım olmuş Yüzbaşi,
Sağ olsun sallansın,
Dosta düşmana karşı.

Kalede taş olaydım,
Gözlere yaş olaydım,
O yar bize gelende.
Sofrada aş olaydım.

Akşamın araklığı,
Cebimin taraklığı,
Çok canıma kâr etti,
O yarın ıraklığı.

Armut dalda çürürsün,
Git mektubum yürürsün,
Ne mutlu mektup sana,
Sen yarimi görürsün .

Bir çay geçtim taşı yok,
Bir at bindim başı yok,
Burada bir yiğit ölmüş,
Yanında kardeşi yok.

Lobuyalar tel atti,
Dibinde yılan yatti,
Andır kalasın gurbet,
Yari ırağa atti...

Anamın kızı benim,
Kundakta bezi benim,
Gidin anama deyin,
Gülmemiş kızı benim.

Elin elimde değil,
Kılıç belimde değil,
Yare gitmek isterdim,
Hüküm elimde değil.

Tabaklarda tuz olsam,
Bir evde kız olsam,
Yar kapıya gelince,
İçerde yalnız olsam.

Bacada duran oğlan,
Elinde Kur'an oğlan,
O Kur'an seni vursun,
Sözünden dönen oğlan.

Bahçede sarı hıyar,
Boyun boyuma uyar,
İkimz de bir boyda,
Ayırmaya kim kıyar.

Yük üstünde üzüm var,
Üzüm sende gözüm ar,
Bir evde iki baci,
Küçüğünde gözüm var.

Camiye fener geldi,
Aklıma neler geldi,
Ben küçük, yarim küçük,
Başıma neler geldi.

Ezem ezeden oğlan,
Bıyık bezeden oğlan,
İğnenin yıldızından,
Kıza göz eden oğlan.

Maniye melez derler,
Çil ördeğe kaz derler,
Beni sana vermezler,
Yana yana gez derler.

Bacalarda fing atar,
Alemlere fors satar,
Tüküreyim forsuna,
Gece mitilde yatar.

Karşıda kuş oturur,
Kuş kuşa yem götürür,
Bıldır gönlüm hoş idi,
Buyıl baykuş oturur.

Elmayı soydum,
Yar yanına koydum,
Afiyet olsun yarım,
Sen yedikçe ben doydum.

Tütiyeyim tüterim,
Taş dibinde biterim,
Eller abla dedikçe,
Ben boynumu bükerim.

ERKEKTARAFI

Al almaya gelmişim,
Şal almaya gelmişim,
Ben de Oğlan Babası,
Kız almaya gelmişim.

Al almaya gelmişim,
Şal almaya gelmişim,
Bende Oğlan Annesi,
Kız almaya gelmişim.

Al almaya gelmişim,
Şal almaya gelmişim,
Bende Oğlan Bibisi,
Kız almaya gelmişim.

Al almaya gelmişim,
Şal almaya gelmişim,
Ben de oğlan kendisi
Kız almaya gelmişim.

OLUMLU CEVAP ALANLAR

Yüzük attım çayıra
Gitti düştü bayıra,
Yığılın komşularım,
İşimiz döndü hayıra.

OLUMSUZ CEVAP ALANLAR

Gülü ektim bitmedi,
Bülbül gelip ötmedi,
Eli güldürdü Felek,
Bizi memnun etmedi.

NİŞANLI KIZIN SESLENİŞİ

Kese tiktim turunci,
İçine koydum inci,
Sen ordan bak ben burdan,
İkimiz de zerinci.

GELİN ATA BİNERKEN

Asmadan üzüm aldım,
Salkımı düzüm aldım,
Kalk gidelim sevgilim,
Annenden izin aldım.

Akşam aşmış gidiyor.,
Aklım şaşmış gidiyor,
Beyaz gömlekli yarım,
Ulgar'ı aşmış gidiyor.

KIZ TARAFI

Alın mübarek olsun,
Şalın mübarek olsun,
Ben de Kızın Babası,
Verdim mübarek olsun.

Alın mübarek olsun,
Şalın mübarek olsun,
Bende Kızın Annesi,
Verdim mübarek olsun.

Alın mübarek olsun,
Şalın mübarek olsun,
Bende Kızın Bibisi,
Verdim mübarek olsun

Alın mübarek olsun
Şalın mübarek olsun,
Bende Kızın kendisi,
Vadım mübarek olsun.

CEYİZ AÇILIRKEN

Ceyiz zanduği geldi,
Güveyiyi sevinç aldi,
Ceyizi çok görenler,
Şaşurup, şaşa kaldi,

Elinde altın saat,
Ağlarım saat saat,
İşte ben gidiyorum,
Gezersin rahat rahat.

Kahve töktüm bişti mi,
Bişti de yarım içiti mi,
Sormak ayıp olmasa,
Yar buradan geçti mi.

DÜĞÜN SIRASINDA

Bir dalda iki kiraz,
Biri al biri beaz,
Ne olur büyük Tanrı
Bir güzel de bana yaz.

Yılana bak yılana,
Tangur tungur dönene,
Beni yardan edeni,
Sol yanından vurula.

Ambar altı sazara,
Yarım gitti pazara,
Gitti orda evlendi,
Almıyorlar nazara.

KINA GECESİ

Çay aşağı tabağa,
İçi dolu kurbağa,
Onbeş yüzük yaptırdım,
Bir kınalı Parmağa.

GELİNE KINA YAKILIRKEN

Kınayı getir anam,
Parmağın batır anam,
Bu akşam misafir al,
Koynunda yatır anam.

Mendilim dalda kaldı,
Gözlerim yolda kaldı,
Yıkılasız yaylalar,
Sevdiğim köyde kaldı.

Ay güneyler, güneyler,
Güneyler odun eyler,
Senin orda duruşun
Beni burda kül eyler.

Gül ektim, gül bitirdim.
Dalında bülbül öttürdüm,
Eller yaylaya çıkarken,
Ben gülümü yitirdim.

Nehir olup akayım,
Ateş olup yakayım,
Aç yüzünü sevdiğim,
Doya doya bakayım.

GELİN YÜZÜ AÇILIRKEN

Bismillah ile başlayalım söze,
Dünkü gelen gelindeki gül yüze,
Yenge hanımlar, gelin bacılar
Hoş geldiniz diyoruz hepinize.

Fırın yaptım terledim,
Çıktım seyran eyledim,
Dediler yarın gelmiş,
Koçi kurban eyledim.

KAYNATA BAHŞİŞ VERİRKEN

Çam ağacı çiçeklendi,
Bugün bir kız leçeklendi,
Yalan idi gerçeklendi,
Bugün kızım, gelin oldu.

Bu tür maniller yazmakl a bitmez. Birkaç tane de Ninni örneği verelim :

Ninni diyem mestan'a,
Ninnim ile yatsana,
Meleklerin tutsana,
Ninni,ninnim olsun,
Yavrum tatlı uyusun,
Ninni,ninni,e,e,e, ninni...

Ninni bebeğim uyusun,
Uyusunda büyüsün,
Ninnilensin bebeğim,
Ninnilerle büyüsün.
Ninni yavrum ninni,
Ninni,ninni,e,e,e, ninni...

Ninni deyip uyutayım,
Süt verip büyüteyim,
Uyuyupta büyüdün mü,
Mekteplerde eğiteyim, ninni...
Ninni benim yavrum ninni,
Ninni,ninni,e,e,e, ninni...

Ninni desem dağlar uyur,
Dağlarda laleler büyür,
Benim yavrum şimdi uyur,
Ninni yavrum ninni,ninni...

Elme atsam yuvarlansa,
Gitse beşiğe dayansa,
Beşikte bebek uyusa,
Ninni yavrum ninni,ninni...

Dan dan dana gelsin
Kadaları cana gelsin
Babası alsın koç kessin
Anası yesin cana gelsin.
Uyusun yavrum uyusun
Uyusun da büyüsün
Ninni yavruma ninni

Bebegin beşiği çamdan,
Yuvarlandı düştü damdan,
Bey babası gelir Şamdan,
Ninni, ninni bebeğim ninni...

Yeni yeni çıktı dişi,
Yoktur yavrumun eşi,
Allah övmüş yaratmış
Kimin var böyle kuşi,

Ninni diyem duysun,
Ninnilerle uyusun,
Uyusunda yavrum büyüsün,
Ninni yavruma ninni,..

Elşanlıdır,kirşanlıdır,
El alemden şanlıdır,
Bey oğluna nişanlıdır,
Ninni kızıma ninni, ninni.

Göl etrafı sazlıdır,
Peynir beyaz tuzludur,
Benim kızım nazlıdır,
Aman yavruma ninni...

Allahım verdi buni,
Gül gibi her yeri,
Sevsin onu annesi,
Ninni,ninni, yavruma ninni.

FIKRALAR

Posof'ta söylenen birçok fıkra vardır. Ben buraya, örnekleme olarak birkaç fıkrayı alacağım. Ayrıca da şunu anlatmaya çalışacağım ki; Bazı bilinçsiz kişilerin sadece birilerine takılmak için, Posof köylerinden herhangi birisiyle ilgisi olmayan, birtakım malayani (Müstehcen) fıkralar anlattıklarına üzülerek şahit olunuyor. Dileğimiz, bu tür insanların; Hangi maksatlarla, bu tür fıkraların oluşturulduğu ve yaşatılmaya çalışıdığını iyi düşünür. Böyle müstehcen fıkraların, Posof Kültürü ve ahlak anlayışiyle asla bağdaşmayacağını bile bile fesatlara hizmet etmekten kendilerini alırlar.

Posof'ta birçokların bildiği birkaç fıkrayı buraya almakla, kitaplar oluşturacak, Fıkra edebiyatımızı örneklemeye çalışacağım.

1. ÜFÜR DAĞI : Bir damat, kayınpederini görmeye gider. Sofra kurulur. Yemek olarak "Sütlü Keş Çorbası" getirilip sofraya konur. Kayınbiraderlerinden birisi, ***- Bu çorbayı da amma da soğutmuşlar*** der. Damat, bu söze inanarak daldırır kaşığını sıcak Keş Çorbası'na. Kaşık dolusu kızgın çorbayı ağzına alan, damat'ın ağzı yanar, fakat kimseye belli etmek istemez. Bir taraftan ağzının acısından gözlerinden pınar gibi yaş akarken, bir taraftan da bu yaşlarını gizlemek için evin tavanına diker gözlerini. Bunu fark eden kayınpeder; ***- Oğlum ne çok baktın evin tavanına.*** deyince, ***Baba baktım da dikkatimi çeti. Bu kadar güzel Koşat ve Kuvantıları acaba nerden getirdiniz?*** der. Bunun üzerine kayınpeder : ***- Üfür Dağı'ndan getirdik oğlum, üfür dağından*** der.

2. YILDIZLARIN DÜĞÜNÜ : Köyün birinde bir gün yedi düğün, mevlüt, canaş gibi yemekli toplantılar yapılmış. Doğal olarak köyün imamı bunların hepsine katılmış. Hepsinde de tıka basa yiyince, ona bir hal olmuş bunca yemekten. Hocayı almışlar sedye üzerine eve götürürlerken, Hoca bir bakmış ki, gökte yıldızlar küme küme duruyorlar. Yanındakilerine sormuş. - ***Bu ne haldir be erenler. Yıldızlar niye böyle toplanmışlar?*** Oradakilerden bir nüktedan; ***- Hocam bugün Yıldızların da düğünü var***, deyince; Hoca sillkinerek sediyede doğrulur. - ***Bir yolunu bulun beni oraya da götürün*** der.

3. BABAYİĞİT ENİŞTE : Birgün bir enişteyi, sağdıcı yanına alarak adet olduğu veçhile, kayınpederini görmeye (el öpmeye) götürmek üzere yola çıkar. Hava soğuk olduğu için veya nezle olduğu için, enişteninburnundan habıra sular akar. Enişte der ki ; - ***Sağdıç,bu benim burnumdan***

bugün durmadan su akıyor sen ne dersin? Bunun üzerine sağdıç ; ***-Oğlum bu senin babayiğitliğindendir***, der. Bunun üzerine, enişte rica eder sağdıcına, - ***Ne olur kayınpedergilde de ben böyle derim. Sen de bana babayiğitliğinden diyerek översin, olmaz mı?*** Sağdıcı olur der. Yola devam ederler.

Kayınpederlere gider otururlar. Bizim eništenin burnu durmadan akar, Enişte böbürlenerek; - ***Birader bugün benim burnum da durmadan akıp duruyor*** deyince; Sağdıç sesini yükselterek - ***O senin pintiliğindendir. Zaten hep böylesin.*** diye küçültücü sözlerle onu mahcup eder.

7. NASIL OLSA DÜNGÜR OLDUK : Oğlan Babası, düngürünün evine gider, Düğün harcını (Yiyecek masraflarını) aralarında kararlaştırırlar. Eve gelince, evdekilerle, kararlaştırılan harç gözden geçirilir. Evin büyükbabası, ***-Oğlum hepsi iyi de, bu bahar zamanı 5 kilo Sarı yağ fazladır. .....gönderelim de bu yağı biraz az götürme teklifimizi düngüre iletsin.*** Kararlaştırıldığı gibi büşük oğlu ....i düngüre, yağın biraz azaltılmasını söylemek üzere gönderirler. Oğlan gidince, Düngür sorar; - ***Oğlum ne var neyok. Düngürlerimin bir isteği mi var?*** deyince; - ***Var ya, Babam selam etti de dedi ki; Harç olarak 5 kilo Sarı yağ yerine, bir put (16 kilo) sarı yağ olsun, diğerlerine bir itirazımız yoktur.*** Düngür; - ***Olur oğlum biz beş dedik o bir put demiş. Derler ya ki; "adın nedir ballı, eh o daha tatlıya" git babana söyle onun dediği olsun*** der.

Eve gelen oğlana babası sorunca, oğlan olup biteni anlatır. Baba olan işe kızar. Oğlan kendini savunmak için der ki; - ***Baba, Düngürümüz savahillidir. Biz de yağa alışığız. O yağı yine biz yiyeceğiz, nasıl olsa düngür olduk,***

5. BIRAKIN GİTSİN : Soğuk, her tarafın don olduğu bir kış gününde,..... (Muhtelif köy adları söylenir) Köyünde bir cenaze olur. Cenazeyi gasletmek (Yıkamak için) teneşiri dışarıda bir kızak üzerine bağlarlar. Cenazeyi teneşire koyup yıkamaya başlayınca, kızak'ın altındaki kar ve buzlar erir. Karlar eriyince, kızak hareketlenerek, yamaç tarlalara aşağı süratla kayıp gider. Tabii cenaze de kızağın üzerinde giderken; Oradakilerden birisi bağırırarak; - ***Ola o sağlığında da böyle rahatsızdı, bırakın gitsin.*** der.

6. NİYE AĞLIYORSUN : Evde birgün "Sütlü Yarma Çorbası" yaparak, sofraya getirirler. Oğlu, babasına hitaben; - ***Ne olur bunlara desen de, bu zıkkım çorbayı böyle soğutmadan getirseler. Ben ne kadar dediysem beni saymıyorlar.*** diyerek babasını hıza getirir. Babası da oğlunun bu sözünü gerçek zannederek kaşığı tasın dibine daldırır ve ağzına atar. Çok sıcak olan çorbadan ağzı yanan babanın gözlerinden pınar gibi yaş gelir. Oğlu biraz da edalı bir şekilde, - ***Ne oldu niye ağlıyorsun baba*** deyince, babası; - ***Oğlum ..... öldü de ona ağlıyorum. Sen ölünce bana sorulurmu ki, niye ağlıyorsun .***

Bunlar ve benzeri yöresel fıkralardan başka; Nasrettin Hoca ve Bektaşı Fıkraları, her zaman halkın dilindedir.

EDEBİYATIMIZDA ADI GEÇENLER :

Posof Edebiyatında, listede görüldüğü gibi, 72 Edebiyat dalında eser vermiş ve kendisini tanımamıza firsat hazırlamış olan, Edebiyatçılarımız tanınmaktadır. Ancak bunlardan bir kısmı vardır ki, herkesin zihninde yer etmiş durumdadır. Mehmet Sakip Efendi'nin Saray Hekimliği ve Şairlik yaptığını, Müdamî ve Nebatı Efendilerin Posof'ta Aşıklık müessesesini başlattığını, Aşık Üzeyir (FAKİRİ) Efendinin (Kirman Şah, Ahmet Han,Aslan bey,Mustafa bey,Teher Mirza gibi) Halk Hikayelerini tasnif ettiğini ve Badeli Aşık olduğunu, Aşık Zülali Efendinin şiirleriyle halkın milli duygularını geliştirdiğini, Aşık Müdami'nin Din, Ahlak ve Milli konularda Halk öğretmenliği yaptığını ve Halk şiirinde ekoller oluşturduğunu, (Alişir ile Gül, Öksüz Vezir, Dürrü Gilan,Seyfiyül Yezen adlı) hikayelerinin tasnifcisi olduğunu, Köroğlu Hikayelerinin tasnifçilerinin Posof'lu Aşıklar olduğunu, Şenlik Babanın Din Hocasının da Posoflu olduğunu her Posoflu büyük bir iftiharla biliyor ve her zaman yadediyor.

Bunlar gösteriyor ki; Posof, küçümsenemiyecek kadar Edebiyat zenginliklerinin bir hazinesi gibidir. Ne yazık ki; Bu üne kadar, sadece Edebiyat eserlerinde birkaç satırla isimlerinin geçmesi ve eserlerinin binde biri nisbetindekilerinin kitaplara geçmesiyle yetinilmiştir.

Umarım ki bundan sonra uyanır ve bu konuya gücü yeten Posof'lular olarak, bütün ciddiyetimizle çalışır, bu büyük insanlarımızı ve değerli eserlerini tanıtır, çevre edebiyatına hizmet eder ve de edebi kazançlar sağlamış oluruz. Zira: Değer vermek , değerlenmektir . Tıpkı sevmenin, sevilmek olduğu gibi.

POSOFLU ŞAİRLER LİSTESİ

Sıra No:	Adı ve Mahlası	Köyü	Yaşadığı zaman	Özelliği	Kaynakçası (Hayatı Okunur)
1	Abbas - ABBAS	Uluçam	1800-1900	Ozandır	(Posoflu Şair ve Ozanlar) adlıKitap
2	Ahmet Ergün - AHMET	Al	1933-	Şair(Öğr.)	"
3	Altun Ataman - ALTUNİ	Kalkankaya	1874-1934	Hoca	"
4	Arif.H. Ataman - ARİFİ	Demirdöven	1945-.....	Şair	"
5	Bilal Muzak - SITKİ	Türkgözü	1860-1934	Hoca	"
6	Cafer Şanlı - CEVHERİ	Kopuzlu	1894-1975	Ozan	"
7	Casim Öztürk	Söğütlükaya	1942-.....	Öğretmen	"
8	Dursun Yıldırım - YILDIRIM	Merkez	1934-1991	Memur	"
9	D.Kaya Önder - ÖNDER	Günlüce	1931 -	Öğretmen	"
10	Dursun Şanlı- FARKİ	Kopuzlu	1850-1933	Şair-Ozan	"
11	Ekrem Çağlayan - ÇAĞLAYAN	Demirdöven	1955 -	İşçi	"
12	Eşref Ercan - EŞREF	Arılı	1863-1953	Hoca	"
13	F.Bayraktaroğlu - FEHMİ	Yaylaaltı	1933	öğretmen	"
14	Ferhat Aydın - FERYADİ	Aşıküzeyir	1795-1890	Fakirinin oğlu	"
15	Ferhat Çuhadar - MAHSUNİ-	Özbaşı	1860-1945	Hoca	"
16	Gülali Aydınoğlu	Yaylaaltı	1934-1985	Öğretmen	"
17	Hafiz Önder - İKRAMİ	Aşıkzülâli	1915-1995	Şair ve Ozan	"
18	Hakki Sayılır - HAKİKİ	Merkez	1883-1970	Nüktedan	"
19	Haydar Öztürk- HAYDAR	İncedere	1948 -	Bankacı	"
20	HÜDAYİ	Günlüce	1600-1700	Şair	"
21	Hükümdar RICALOĞLU	Merkez	1940 -	Belediye Muhasibi	"
22	İbrahim Boy - İBRAHİM	Süngülü	1868-1948	Çiftçi (Nükteci)	"
23	İbrahim - FİKRİ/SITKI.	Yolağzı	1800 lü yıllar.	Şair	"
24	İskender Mert - SEFİLİ	Marsolat	1853-1953	Kitap Taciri	"
25	Kemal Yıldırım-ZARRAFİ	Cacun	1925-1991	Aşık ve Ozan	"
26	Kurşun Saraç- UMMANİ	Sarıçiçek	1933-1992	Ozan ve Şair	"
27	Memet Yalanız-YALANIZ	Armutveren	1881-1958	Havancı	"
28	Memet Sakip -SAKİP	Merkez	1738-1852	Saray baş Hekimi	"
29	Memet Erdem-NOKSANİ	Arılı	1869-1949	Hoca	"
30	Mehmet İşçi - İŞÇİ	Merkez	1925 -	Gümrük memuru	"
31	Mehmet Çakıcı- İLHAMİ	Aşıkzülali	1923 -	Öğretmen	"
32	Mehmet Önder - MOLLA MEMMET.	Kol	1876-1956	Hoca	"
33	Mikail Özer-MİKAİL	Asmakonak	1939 -	Hoca	"
34	Müslim Avcı -AVCI	Yaylaaltı	1929 -	Sağlık memuru	"
35	Müştak Avcı - AVCI	Yaylaaltı	1889-1970	Ehli dil	"
36	Nazım Aydın - NAZIM	Aşıküzeyir	1924-1994	Ehli dil	"
37	Necati Çağlayan - HAZARİ	Demirdöven	1942-.....	Şair	"
38	Naci O.Gürler - NACİ	Çambeli	1914 -	Ölü,Gümrükçü	"
39	Ramiz Coşkun -REMZİ	Kol	1841-1932	Şair	"
40	Sabit Ataman - MÜDAMİ	Demirdöven	1918-1968	Badeli Aşık	"
41	Sabri Akyüz - SABRİ	Çamyazı	1958-1980	Çiftçi	"
42	Safali Güler -SAFALİ	Armutveren	1953-.....	Şair	"
43	Sabahattin Dülger -ERDEMLİ-	Gümüşkavak	1950-....	Öğretmen	"
44	Selahattin Dülger - İNANİ	Gümüşkavak	1927-1977	Öğretmen Badeli Aşık)	"
45	Seyfettin Çınar -SEYFİ	Aşıküzeyir	1948 -	Polis, şair	"
46	Süleyman Aydın - SÜREYYA	Aşıküzeyir	1800lü yıllarda-	Şair ve Ozan	"
47	Şemsettin Ataman- ALTUNOĞLU	Kalkankaya	1913-.....	Öğretmen	"
48	Şükrü Ocak - NAHARİ	Arılı	1800lü yıllar	Ozan	"
49	Temcit Özdemir	Türkgözü	1945-.....	Öğretmen	"
50	Topçu - GÜFTARİ	Günlüce	1800-1900 yılları	Şair	"
51	Turgut Sayılır -- SAYILIR	Merkez	1936-	Öğretmen	"

Sıra No:	Adı ve Mahlası	Köyü	Yaşadığı zaman	Özelliği	Kaynakçası (Hayatı Okunur)
52	Üzeyir(Aydın) - FAKİRİ	Aşıküzeyir	1770-1836	Badeli Aşık	"
53	Yafez Çakıcı	Yeniköy	1942 -	Hoca	"
54	Zülâli Kökten - ZÜLÂLİ	Aşıkzülâli	1873-1959	Badeli Aşık	"
55	Ziya Polat - ZİYA	Taşkıran	1889-1977	Çiftçi	"
56	Dursun Kaya	B.Eminbey	1847 - ?	Çiftçi	"
57	Dursun - İLHAKİ	Çambeli	1847-1947	Şair	"
58	Cengiz Ataman	Kalkankaya	1942-	Doktor	"
59	Hicabi Bulut	Çambeli	1952-	İşçi	"
60	Hüseyin	Alabalık	19.cu Asır		"
61	Mehdi Çelik	Arılı	1909-1978		"
62	- NEBATİ	Arılı	1600-1700 Yılları-Aşık		"
63	Pakize Şanlı - YENİ AŞIK	Yeniköy	1925 -	Müdami ile deyişmiştir.	"
64	Tucbeden	Demirdöven	19.Asır	Müdami'nin Dedesi	"
65	Zahiri	Yolağzı	19.Asır		
66	Yılmaz Bay	Süngülü	1956 -	Belediye Zabıtası	Kendisi
67	Kirman Soydemir	Asmakonak	1926 -	Öğretmen	Kendisi
68	Baki Ergün -BAKİ	Al	1940 -	Öğretmen	Kendisi
69	Turgay Gürler	B.Eminbey		İşçi	Kendisi
70	Bahhattin Erdoğan	B.Eminbey		Doktor	Kendisi
71	Turgut Kaya	Erim		İşçi	Kendisi
72	Evsel Bilican	Özbaşı		İşçi	Kendisi

Not : Kendisi diye işaret ettiklerimi; Dergilerdeki şiirlerinden tespit edebildim. Onun için doğum tarihleri belirtilememiştir. Bunlar tahminen 25-35 yaşları arasında olurlar.

POSOFTA KULLANILAN DİL

Toplumların, halkların ve milletlerin kültürlerini belirleyen muhtelif unsurlar vardır. Bunlardan birisi, hatta en önemlisi de; Hiç şüphesiz dildir. Bir dilin bağlı olduğu kökler ne kadar eski ve kültürelse, ait olduğu toplum yapısınca benimsenmiş ve doğruca kullanılabiliyorsa; O dil, o kadar sağlam kültür kaynağıdır.

Posof'ta kullanılan dile baktığımız zaman; Bu dilin, Ural-Altay Dil Gurubuna bağlı, tümüyle Türk Dil kurallarına uygunluğu görülmektedir. Sadece, her yerde görüldüğü gibi, ağız ve şive farklarına rastlanmaktadır. Bu farkın, Prof. Fahrettin Kırzıoğlu'nun Kars Tarihi adlı kitabındaki ifadelerine göre, Güneyden gelen Çin Türkleri'nin dili ile burada yerleşik Kıpçak Türk Dili'nin birleşmesinden doğan (Kakavanca diye tabir edilen) bugünkü edebiyat dilimizden daha kabaca seslendirilen bir sözcükler kümesi kullanılmaktadır. Böyle diyorsam, bu dil ağzının veya lehçesinin bugün de aynen kullanıldığını demek istemiyorum. Cumhuriyet döneminden sonra, bugünkü Edebiyat dilimiz hemen hemen tüm incelikleriyle kullanılmaya başlamıştır.

Burada şunu belirtmek yerinde olur. Eski Posof ağzı ile kullanılmış birçok yer,eşya adları asırlar boyu kullanılmaya kullanılmaya, bugünkü nesile yabancı kalmış olup, bu tür kelimeler başka başka topluluklara ait sanılmaktadır. Örneğin; Karnak, karsak, kürtük, çığ, tığ, baran, khev gibi kelimeler, bugünkü kuşak tarafından yabancı kelimeler olarak nitelendirilmektedir. Oysa ki, bunlar ve bunlara benzer birçok, Posof'ta kullanılan kelimeler, Türk Kavimleri'nin yaşadığı birçok yerlerde kullanılmaktadır. Bu gösteriyor ki, Posof'ta bugüne kadar Türk olmayan kavimler (6000 yıldan beri) yaşamamışlardır. Bu beldeye, dil gibi önemli bir kültür kalıntısı bırakmış herhangi bir millet yerleşip kalmamıştır. Posof Tarihi'ni incelediğimiz zaman da bu gerçeği açık açık görmekteyiz.

Sonuç olarak şunu demek mümkündür. Posof'taki dil varlığı, köken olarak ta Türk Dili kökenlidir. Kullanım olarakta Öztürkçedir.

Asırlar öncesinden bugüne kadar kullanımını korumuş olup, bugünkü Türkçemiz'e yabancı gibi görünen bir dizi örnek sözcükler lisetisini aşağıya almakla, dil mirasımızı az da olsa belirlemek istedim.

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Akhor	: Ahır
Akhır	: Son
Alabaş	: Başı alacalı
Andır	: Miras (sahipsiz)
Akhbun	: Gübre
Aho	: Yakın birisini tarif eden işaret zamiri.
Akhora	: Yakın bir yer
Aykhuri	: Bilinçsiz
Ardtaşan	: Kırık bağlamakta kullanılan tahtalar.
Ardtakh	: Beşik bağı
Ağu	: Zehir
Arkhi	: Arkadaş
Akhi	: Yakın arkadaş
Aba	: Ana
Apurka	: Entarinin altına verilen çok büzgülü parça.
Ağırşakh	: İğ'in altına takılan ağırlık.
Bere	: Koyun sağım ağılı
Bağa	: Vücutta oluşan büyük bezeler.
Bolo	: Büyük gövdeli ağaçların ince ucu.
Badiye	: Geniş ağızlı büyük tas
Bonduruk	: Öküzlerin arabaya bağlanmasına yarayan araç.
Badak	: Ağaç çivi ile yapılan bir tür kalafat.
Berf	: Kar
Bed	: Çirkin
Böcük	: Böcek
Bulus	: Mintan
Bibi	: Babanın kız kardeşi
Cığcığa	: Çok parçalı gerdanlık.(Hayvanlar için ağaçtan)
Cılğa	: Tekerleklerle çekilen bir tür ağaç saban
Cici	: Güzel-taze gelin
Cicloba	: Arpacık
Çufutko	: Cüzzam
Cudam	: Cüzzam
Camal	: Yüz
Cal	: Arabalarda ipin sarılmasına yarayan kalın ağaç çivi.
Cilim	: Ağaç pim
Çığır	: Çağır
Çuçul	: Civciv
Cığal	: Açık sarı renk hayvan
Çığ	: Sırıklarla yapılan bir tür seyyar çit.
Çoçoba	: Ottan örülmüş paspas (Cil)
Cil	: Bükülerek ip yaplıbilen bir ot türü, sürgün
Çeki	: Pulluk, çapa temizleme demiri (kazıyacak)
Çırapkha	: Çıranın yakıldığı yer veya kab.
Çinçavat	: Malyemez
Çatrapatra	: Ne yaptığı, ne dediği anlaşılmayan.
Cavlak	: Ayakta kurumuş ağaç ince ve uzun boylu insan

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Çatan	: Çubuklarla örülmüş, eşya taşımaya yarayan büyük kaplar.
Çiçkhol	: Bükülmüş çubuklar (Sinel) den yapılmış halkalardan oluşan zincir.
Çardakh	: Ay boynuzlu öküz, kameriye.
Çakhal	: Mavi gözlü ve sarı renkli
Çotur	: Bodur ve kalın dallı ağaç
Cancur	: Bir erik türü
Çegil	: Taş yığıntısı(ufak)
Çulput	: Gevşek
Çatma	: Tahta duvar
Çamasakri	: Ülek öküzünün çekim zincirinin içinden geçtiği sinel, zincir veya kayış halka.
Cambara	: Ülek zincirini arabaya bağlamaya yarayan sinel veya kayış.
Dağ	: Kızgın demirle yapılan yanık izi
Dola	: Boynuzsuz koç veya diğer hayvanlar.
Düdük	: Dili kendisinden müzik aleti. (Ağaç veya bazı otlardan yap.)
Dhüdhüle	: Zurna
Dtort	: Bulaşık akıntısı
Dtolama	: Tırnak kökü iltihabı
Dtuluka	: Ağaç tekerleklerde dingil deliğine geçirilen demir halka.
Dtada	: Ağabey
Dtölepleme	: Daldırma .
Dovuz	: Uyumsuz(domuz)
Dtingos	: Çıtkırıldım.
Dterepe	: Zayıf-titz
Dtılapa	: Seyrek çamur
Deyho	: Uzağı tarif eden işaret zamiri
Dtol	: Boyunduruktaki kayışın bir tarafa alınması, Doldurdan emir.
Datva	: Arabalarda,dingil üzerine konan, şaseye bağlı parça.
Dengiz	: Derya-Deniz
Değenek	: Deynek - Sopa
Egiş	: Hamur kazıyacağı
Eşkihamur	: Hamur mayası
Eh	: Yok,olmaz.
Etmek	: 1.Ekmek,2.Yapmak
Erazil	: Geçimsiz, huysuz
Farşolacak	: Beddua, Felç olup ölecek.
Fitna	: Söz gezdirerek ara bozucu.
Güzgi	: Ayna
Gozo	: Üzerinde odun yarılan kütük.
Gögerti	: 1.Yeni yeşillenmek 2. Morartı
Geberti	: 1. Bıçaksız, Kur'ansız ölü 2.Tembel (mecaz)
Gergi	: İki direk arasına çit yapmak için uzatılmış sırıklar dizisi.
Ğamaz	: Bencil
Ğuğun	: İçin için ağlama

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Ğeri	: Gözü tok
Ğırıltı	: Uzaktan gürültü.
Ğırmamak	: Köpek hırıltısı,
Helhel	: Havai kimse
Hodtakh	: Çiftçinin işlerinde öküz sürerek yardımcı olan çocuk.
Herif	: Bir kadının erkeği
Hadtol	: Bir bitkinin nişastalı yumrusu.
Hıın	: Evet,olur.
Hakoz	: Sabanın açtığı iz.
Hörüklemek	: Bolca akmak, çıkmak.
Hogur	: Hayvanlar arasında kurulan arkadaşlık.
Hogurlamak	: Aynı guruptan hayvanlarıbir tarafa almak.
Helim	: Olgun kıvama gelmiş.
Hal	: Kar ve saman kürümesi için tahtadan yapılmış geniş ve ayaklı kürek.
İstikan	: Bardak
Juriyel	: Uyuşukluk hissetmek
Jujun	: Tatlı kaşıntı
Kuç	: Taşlık, bağırsakların göden kısmı
Kokoz	: Kart horoz
Kompez	: Kiraz, kaysi reçinesi
Kaçka	: Alnı beyaz akarlı
Koçat	: Eskimiş ağaç kürek
Kersen	: Ağaç oyularak yapılmış yuvarlak hamur teknesi
Kolopa	: 1. İçi boş 2.Ayboynuz
Kollik	: Kısa boynuzlu.
Kayık	: Ağaç tas
Kıdıl	: Ufak
Kahk	: Meyve kurusu
Küski	: Manivela olarak kullanılan ağaç sırık.
Kolop	: Tahtadan silindir biçiminde çevrilerek yapılan kap.
Gozo	: Üzerinde odun yarılan kütük.
Gögerti	: 1.Yeni yeşillenmek
Külek	: Kolop'un 10-15 litreliği
Kod	: 16 kiloluk kulpsuz külek
Kodana	: 1.Tahtadan yapılmış bidon 2. Ağaçkakanın ağaçta açtığı delik
Koş	: 1200 gram tahıl alan saplı tahta kap yapmak için uzatılmış sırıklar dizisi.
Kuruşka	: Koş'un madenden yapılanı
Kehriz	: Üzeri taşla kapalı su arkı
Kaj	: 1. Mavi gözlü 2. Çakmak taşı
Kud	: 1. Bir şeyin son ucu. 2. Kuyruk ucu.
Kort	: 1. Çim 2. Herhangi bir çıkıntı
Kurk	: Ense, omuzların üzeri
Kop	: 1.Şişkinlik,yumru 2. Çarıklarda iplerin geçirildiği ilikler
Kakan	: 1. Sesli gülüş 2. Tavuk bağırtısı
Kadakh	: Ağaç ve demir çivilerle kalafat.
Koçi	: Makara

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Kal	: Hayvanları bağlamaya yarayan -U- biçiminde eğilmiş çubuk.
Közmek	: Ahırlardan gübreyi dışarı atmaya yarayan delik
Koçor	: Erkeklerin uzattığı saç demeti.
Kodtoş	: Mısır koçanı
Koçan	: Makbuz
Karavul	: Bekçi
Kurka	: 1. Çekirdek, 2. Ufaklık
Khoyrat	: Çok çirkin
Khıkhın	: Sezsiz gülüş
Kharo	: Ambar bölmelerinden her biri.
Khelambar	: Tek bölümü ufak ambar
Kharan	: Büyük çuval
Khurç	: Büyük heybe
Kaldar	: Kulpsuz madeni kazan
Kuşkhana	: Kulpsuz yemek kazanı.
Kuçkha	: Hudut belirlemek için yapılan taş yığıntısı
Kav	: 1.Su kaplarını taşımak için kullanılan uçları kancalı sırık 2. Çakmaklarda kullanılan kuru ağaç mantarı veya bez.
Kuval	: Çiftin açtığı iz.
Kalamak	: Doldurmak
Kolo	: Küçük kütük
Kokora	: Tepeli (tavuk vb)
Kokhta	: Temizlikte çok titiz
Kıldır	: Ufak sepet
Kodta	: Boyunduruktaki ağaç pimler.
Kora	: Araba Kollarını önde birbirine bağlayan ağaç pim.
Loda	: Dörtgen prizma şeklinde yapılmış
Lopo	: 1.Soymuk 2. Çok ıslak
Lök	: Büyük
Lazut	: Mısır
Leğence	: Karavana
Leker	: Meşe,söğüt,kayın,huş,gürgen kuru ağaç mantarı veya bez.
Leper	: Köse, kel, kuru yapılı adam.
Lüle	: 1. Tüfek namlsu 2. Pipo
Lülelemek	: İçi boşalmış duruma gelmek.
Koko	: Üstten çevirmeli iki kat yün takke.
Kudi	: Yalınız başı örten tek kat takke.
Katkha	: Karton üzerine kumaş geçirilerek yapılan süslemeli kadın takkesi
Kodtik	: Malak
Kulam	: Küçük kayış
Kekeç	: Pepeme
Kaka	: Meyve
Küten	: Tek taraf çalışan büyük pulluk
Koper	: Alnı dışarı çıkıntılı
Khırkha	: Önden aşırma kapalı Pamuk işlemeli erkek giysisi.

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Khavrez	: Tarla sürümünde arada kalan sürülmemiş yer.
Khepengi	: 1.Kapan 2. Üstten kapanan kapı
Khor	: Hoş görünümü olmayan
Kheipeir	: Dazlak kafa-kel.
Khırçın	: Cimri
Khorkhor	: Çirkin,çilli,esmer.
Kherzal	: Çubuktan örülmüş iki sırıkla taşınan çöplük sepeti.
Keikeiç	: 1. Kalın söylenirse: Serseri aptal, 2. İnce söylenirse: Kekeme.
Kheplamak	: Dibinden kazımak.
Khorevel	: Çift sürenlerin birbirine söylediği meniler-şiirler.
Khıbar	: Ufak taş kırıntısı.
Khurutun	: Hırlayarak nefes almak.
Khotor	: Boş mısır koçanı.
Khuşur	: Sulu maddelerin donarak Öbür boncuk haline gelmiş hali. Öbürü
Khaşar	: İnce uzun sırık.
Khom,Khoş	: Yani,sanki
Khoşum	: Sanki, hemen ben mi
Khusi	: İnce ağaç kıymığı
Kunçel	: Fasulya ve patatesin kuru sapları.
Koko	: Üstten çevirmeli iki kat yün takke.
Maraz	: Hastalık
Marazlı	: Hastalıklı
Marhama	: Başa bağlanan mendil
Miraskhor	: Varis
Murt	: Kur'ansız ölmüş.
Modtot	: Sümük, burun akıntısı.
Mana	: Çit kazığı
Manele	: Demir manivela
Marşafa	: Kulplu madeni su bardağı.
Melez	: Beli içe eğri
Morbet	: Hizmet eden çocuk.
Murukli	: Sık sık küsen
Meğer	: Aslında
Malukh	: Kayışı bağlamaya yarıyan ağaç pim.
Maçva	: Çift ve sabanı tutmaya yarıyan uzun dikme ağaç.
Mazani	: Hırsızlığı huy edinmiş.
Muro	: Ağzı burnu kara köpek.
Mogdam	: Çift işlerinde birlikte çalışanlardan her biri.
Mazi	: Sabit veya dönen dingil
Nakhırci	: Sığırtmaç.
Nağule	: Öd suyu
Nekez	: Malyemez
Nikri	: Gelişmemiş,ufak tefek.
Nıkaş	: Alnında küçük beyazlığı bulunan hayvan.
Nıkor	: Alnında büyük beyazlık

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Napet	: Kopan parça
Öbür	: Diğer
Öbürü	: 1. Diğeri, öteki. 2. Kadınlarda kendi eşi için kullanılan şahıs zamiri
Padval	: Bodrum-mahzen
Parduç	: Fırın süpürmede kullanılan ıslak bez.
Pertevli	: Ne yapacağını bilemiyen.
Peçkhi	: Köknar dalından yapılmış kab
Peçkhat	: Eskimiş süpürge.
Pekhlez	: Şekli bozulmuş.
Peşkhun	: Yuvarlak,ayaklı tahta sofra.
Peg	: Harabe.
Pis	: Çam ve köknar reçinesi
Piskin	: Hafif acıma
Peştamal	: Belden aşağı bağlanan önlük.
Peş	: Arka
Pipil	: Çıkıntı
Popor	: Kadın elbisesinin muhtelif yerlerine verilen büzgülü parça.
Pırıs	: Çok çabuk kızan
Pıçka	: Kibrit
Pöhrenk	: Ağaç boru veya kanal
Pörç	: Kabuk,sap gibi bitki artıkları.
Pörçük	: Tırpanı sapına bağlayan kalın yeri.
Portman	: Para cüzdanı.
Pozan	: Çene altındaki yağ birikintisi şişkinliği.
Post	: Deri
Poldtik	: Makara ağacı.
Puski	: İplik karışığı
Potlika	: Boş şişe
Rehle	: Kitap koyup okumaya yarayan bir tür sehpa.
Sismat	: Tere
Sagora	: Biribirine uygun çift öküzü.
Sami	: Boyundurukta,öküzleri bağlamaya yarayan sopalar.
Sant	: Bükülmüş kalın huş çubuklarından yapılan 2 m.lik zincir.
Saburta	: Follukta bırakılan kılavuz yumurta.
Seperkhul	: 1. Ambarın küçük bölümü 2. Göğüs boşluğu.
Sumper	: Pasaklı
Sazandar	: Gelip gidip sızlanan.
Sakanabel	: Sel arabasının boynuzlarını birleştiren sırık
Sasrav	: Sel arabasını önünde kızak gibi görev yapan eğri ağaç sürütmeler.
Sakevra	: Anlayışsız, bön.
Satut	: Fazla esirgenmiş çocuk.
Şennik	: Halk
Şenlik	: Eğlence
Soykha	: Sahipsiz.
Sanaskal	: Ahırlardaki pislik arkları.
Soko	: Mantar
Sako	: Kolsuz ceket

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Sokoli	: Mantar hastalığı bulunan
Sunsukho	: Gübreli su birikintisi.
Sal	: Siyah mermer türünden pilakalar şeklinde taş levhalar.
Şupa	: Uzun etekli çocuk giysisi önlük.
Şinel	: Palto
Şöhe	: Siyah taş boncuk
Şüşüt	: Huni
Şarakh	: Büyük çatlak
Şorakh	: Tuzlumsu,ekşimsi su.
Şulumpa	: Yeni su yürümüş ağaçtan çıkarılan boru şeklinde kabuk.
Tapan	: Sürülen tarlayı düzeltmekte kullanılan çalılı biir tür diskaro.
Tapul	: Ot demeti
Tat	: Çorabın ayağa giyilen alt kısmı.
Tavkap	: Bükülmüş huş çubuğundan yapılan bağ.
Dtalik	: Küçük yemek tabağı
Tarpoş	: Sahan kapağı.
Tığ	: Saman,ekin karışımı yığın, tınas.
Tıkha	: Karışımsız kil çamuru
Torkhola	: Kabuk tutmamış yumurta
Toros	: Zincir bağlamak için tomruğa açılan delik.
Dtınaza	: Alay etme.
Tump	: İki tarla arasında kalan yüksekçe yer.
Tutka	: Tırnak kökü iltihabı.

Kullanılan. Sözcük	Anlamı
Tulukh	: Tulum çıkarılmış deri.
Ülek	: 1. Bir yükü çekmek için yardımcı kuvveti eklemek. 2. Balta veya keser gibi aletlerin ağzını yenilemek
Üleşmek	: Bölüşmek
Verilmek	: Olanca hızıyla koşmak
Yaba	: Beş parmaklı ağaç dirgen
Yığın	: Bir tonluk ot, sap birikinti
Yakhşı	: İyi
Yaman	: Kötü.
Zağ	: Keskin,sivri
Zakar	: Huni
Zatan	: Bilindiği gibi.
Zala	: Avlu
Zabun	: Fakir,zayıf.
Zangal	: Tabansız uzun çorap
Zod	: Balta, keser gibi aletlerin ağzına yeniden konan çelik.
Zeda	: Tarlanın sürülmemiş tarfı.
Zsinel	: Huş ağacı fidanından bükülerek ip, kayış, zincir yerine kullanılan araç.
Zaldı	: Ucu orak gibi balta.
Zuk	: Kambur
Zurguna	: Eğiri büğrü vücutlu
Zenne	: Kadın
Zınkskal	: Ateş kuvılcımı.
Zeigan	: Dağlık verimsiz yer.
Zubun	: Mintan

DEYİMLER VE ANLAMLARI

--- Hülhüliye kaldırmak	: Yaygarasını yapmak.
--- Dtınazaya almak	: Alay etmek.
--- Lülelenmiş	: İçi boşalmış.
--- Khorevel söyleme başımda	: Taciz edici boş laflar etme.
--- Sazandar kesilme başımda	: Gelip gidip beni rahatsız etme.
--- Dili papul kimi, lokması tapul kimi	: Çok konuşur, büyük lokma alır.
--- Kherzal kafa	: İçi pislik dolu kafa.
--- Çatan kafalı adam	: Kafası fasarya şeylerle dolu adam.
--- Tarpoş burunlu	: Büyük burunlu ve kendini büyük sanan adam.
--- Saman kafa, sap bacak	: Siklet ve zihin yapısı zayıf.
--- Yelbaş	: Karaktersiz, her lafa uyarak hareket eden adam.
--- Üfrük kafa	: Her işe karışan. aslında hiçbirşeyden anlamayan adam.
--- Bina taşı	: Asaletli adam.
--- Mukariz olacak	: Viran olup taş taş üstünde kalmayacak.
--- Andır kalacak	: Sahibi ölüp mirascılara kalacak.
--- Soykha "	: " " " "
--- Merat "	: " " " "
--- Müdrek "	: " " " "
--- Kiraçlanacakh	: 1. Kireçleme hastalığına tutularak felç olacak. 2. Recm edilecek, taşlanarak öldürülecek.
--- Kurtlanacak	: Cesedini iltihap ve kurt saracak.

--- Lopolanmış : İlkbaharda kabuk ile selüloz arasına gömlek bağlamış.Soymuk bağlamış.
--- Osurğana darı ekmeği bahane : Beceriksize, nedenler bir bahanedir.
--- Keçi kurklusu : Hiç bir işe karışmayan ve de yaramayan adam.
--- Verdiği bir yumurta, öldürdü dürte dürte : Küçük bir iyilik edip,ömür boyu başa kaktı.
--- Bir yumurta koyar, bin gün kakan eder : Küçük bir iyilik eder veya iş yapar durmadan bunu konuşur.
--- Ğuğun etmek : İçin için ve hırıltı şeklinde ses çıkararak ağlamak.
--- Veryansın etmek : Her türlü kötü sözlerle, sövüp saymak.
--- Şarakhlayıp gitti : Yarıp yırtarak parçaladı.
---- Zagzaglanma : Durmadan gezinip birşeyler yapmaya çalışmak.
--- Alamanda vermek : Bağırıp çağırarak işi hızlandırmak.
--- Aviya (ayıya) kaval çaldıran dünya : Öyle zaman oldu ki, bazı kimseler layık olmadığı mevkiye geldiler.
--- Eşşeği süren, kavarasına dayanır. : Düşük karakterli kimselerle şakalaşan ondan gelecek her harekete dayanır. Veya dayanmalıdır.
--- İtin hatrı yoksa, sahibinin hatrı var : Küçük kusurlu ve cahil kişiler ailelerinin hatırı için af fedilmeli.
--- Yıpranır diye aynaya bakmaz. : Malyemez, pinti insandır.
--- Elinden darı düşmez : Çok cimridir.
--- Kuyruğunu titretti : Argoca öldü demektir.
--- Gözleri faltaşı gibi. : Gözü açık,herşeye dikkat eder.
--- Hem ağlarım, hem de giderim. : Yapacağı işe naz edenlere karşı söylenir. Hikayesi şöyledir: Bir gelinlik kız ata binerken, ayrılış hüznü ile ağlar. Anası - Kızım eğer o kadar üzülüyorsan, gitme der. Kız döner; - Ana sen bana bakma. Ben hem ağlarım, hem de giderim der ve atına biner.
--- Suyu başokharı gidiyor : Daha ziyade gençler için söylenir. Hareketli. Yukarı,yukarı gidiyor.
--- Sular başşağı(aşağı) akar. : Her işin kolay tarafı aranır.
--- İşi tiklamasına (dikine) koşmayın : İşi zorlaştırmayın.
--- Yumurta kıça dayanmış. : İş başa gelmiş.
--- İt buran : Boş işlerle uğraşan.
--- Sokak süpürgesi : Sokak sokak, aylak aylak dolaşlan.
--- Uçkur bitti. : Evde, mahllede kadınlar arasından çıkmayan erkek.
--- Şeytan südüğü (sidiği) : Yoldan çıkarıcı kötü nesne. Daha ziyade sigara ve iffetsiz kadınlar için söylenir.
--- Ödünü patlatmak : Çok korkutmak.
--- Kel kızı saçlı diye ağlarlar : Elden gideni değerli göstermeye çalışırlar.
--- Kaçan balık büyük olur : İş işten geçince o değerli gösterilir.
--- Ölmüş eşşek nallı olur : Küçük zararlar, büyük gösterilir.
--- Ölü götü (Kıçı) ballı olur : Ölüler hep övgülerle anılır.
--- Bazlama yüzlü : İki yüzlü adam.
--- Güneşçiçeği gibi adam : Herkese göre hareket eden adam.

ATASÖZLERİ

- Odun odunu yarar, ahmak kendini yorar.
- Çuçkhun (zırzırcı) kadın, erinin ömrünü kısaltır
- Herkese kusilenen (yanaşan) köpek, kapı beklemez.
- Puskilanan (Kaçırılmak için el atılan) kız, terekten düşen sahan gibidir.
- Her khekhlanan (kaşınan) uyuz değildir.
- Gece ayaz, gündüz bulut, o da yılın azgınıdır.
  Kendi kara, gözler mavi, o da kulun azgınıdır.

- Sıcak aş, soğuk su harap eder dişi,
  Gece ayaz, gündüz bulut harap eder işi,
  Gök gözlü gödek (bacaktan kısa tıknaz) karı, harap eder kişi.
- Alma atın alını, sakla atınm dorunu, bin atın kırını.
- Bizim oğlan bina okur, (Arapçada bir ders) döner döner yine okur.
- Dam başında saksağan, vur beline kazmayı.
- Bir yaşında küheylan (Kehlen) bin paraya, on yaşında beygir, bir paraya satılır.
- İğneyi kendine batır, sonra da çuvaldızı başkasına.
- Ersiz avrat, yularsız at gibidir.
- Yad köpeğin kuyruğu döşünde gerek.
- Yumuk gözden kimse korkmaz.
- Ağlamayan çocuğa meme vermezler.
- Allah dağına göre kar verir.
- Karıncadan hisse al.
- Zor gelince, şer bacadan kaçar.
- Ekmeği elden, suyu gölden bekleme.
- Deli söyledi akılı inandı.
- Akıllı sayı sayana kadar, deli köprüyü geçer.
- Kör köre çitti demese, körün bağrı yanıktır. (Çitti demek/Alay etmek)
- Oğul dayıya, kız bibiye benzer.
- Anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al.
- Elden gelen oyun olmaz, o da vaktinde bulunmaz.
- Komşunun tavuğu komşuya kaz görünür, gelini de kız görünür.
- Merhameti elden bırakma.
- Yetimin ahı, yerde kalmaz.
- Ne verirsen elinle, o gelir seninle.
- Kel derman bulsa, başına çalar.
- Hayır; Atta, Avratta, Yurtta dır.
- Delikli boncuk yerde kalmaz.
- Adamın ağzına vurmuşlar. Ah arkam, vah arkam demiş.
- Kel başa şimşir tarak gerekmez.
- Çam sakızı, Çoban armağanı.
- Yol yürümekle, borç ödenmekle biter.
- Aç tavuk, düşünde darı görürmüş.
- El atına binen tez iner.
- Koca öküz ölünce, yeri belli olur.
- Ne ekersen onu biçersin.
- Camuşun çektiğini, kayışa sormalı.
- Keçinin çıktığı yere, oğlağıda çıkar.
- Kendi yağınla kendin kavrul. El yağı yakar yandırır.
- Dövme elin ağaç kapısını, döverler senin demir kapını.
- Öküzü olmayan ölmüş, İneği olmayan bayılmış.
- Kardeşin nasıl diye sorarlarsa, arkadaşlık etmedim diyesin.
- Koyma akıl akıl olmaz, akıl başta olmalı.
- Arkalı it, kurt boğar.
- İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârıdır.
- Sakla samanı gelir zamanı.
- Bir elin nesi var, iki elin sesi var.
- Kadın erkeğin hem rahmanıdır, hem de şeytanıdır.
- Küçük kalkar büyüğe bakar.
- Sıçandan doğan, davarcuk keser. (Davarcuk : Deriden yapılmış torba)
- Anlamaz dosttan, anlayan düşman iyidir.
- El için ağlayan, iki gözünden olur.
- Kızını dövmeyen, dizini döver.
- Kendini düşünmeyen, kimseyi düşünmez.
- Gelin gelin olmaz, gittiği yer gelin olmalı.
- Bir malın başında sahibii gerek. Oğlu da değil babası gerek.

- Büyük sözü tutmayan ahına figan katar.
- Ağlarsa anam ağlar, kalanı yalan ağlar.
- Zaman gitti pucu kaldı, insan gitti pici kaldı.
- Gücük ile Mart önümüzde iken, kışı ne övün, ne de karalayın.
- Mart kapıdan baktırır, çatma, kürek yaktırır.
- Bu oda hoş oda, içi boş oda.
- Buharının (bacanın) eğriliğine bakma, dumanın düz çıkmasına bak.
- Yolun işleğini, koyunun şişeğini bırakma.
- Anasına bak, kızını al, kenarına bak, bezini al.

POSOFTA KULLANILAN TAKVİMLER

Kullanılan takvimler konusunda, çok eski tarihlere gitmeyi lüzumsuz buluyorum. Burada, halen halk arasında kullanılan takvim çeşitlerini izah etmeye çalışacağım.

Posof'ta takvimden bahsederken önce MİLÂDÎ TAKVİM akla gelir. Ülkemizde yapılan Takvim Devrimi'nden bu yana kullanılmakta olan takvim; Milâdî Takvimdir. Hz. İsa'nın doğum gününü başlangıç alan bu takvime göre bir yıl: 365 gün, 6 saattır. 4 yılda bir 366 gün olur. Bu takvime, Papa 13 Gregoire 1582 yılında bugünkü şeklini vermiştir.

Milâdî Takvim'in yanında halen kullanılmakta olan takvimlerden birisi: HİCRÎ TAKVİMDİR. Bu takvimin uygulamada bir adı: ŞEMSİ (Gün hesabı) dır. Hesabı Güneşe göre yapılır. Başlangıcı, Hazreti Muhammed'in Mekke'den Medine'ye Hicret ettikler ve Medine'ye vardıkları 8 Rabiyülevvel (20 Eylül) 622 günü sayılmaktadır.

İkinci adı: KAMERİ(Ay hesabı)dır. Bu takvime göre, Muharrem ayının birinci günü yılbaşı günüdür. Her sene Milâdî takvime göre, 10. 1/2 gün geri gider. Başlangıç tarihi; Hz. Muhammed'in Medine'ye geldiği yılın Muharrem ayının ilk Cuma günüdür.

Milâdî ve Hicrî Takvimlerin yanında kullanılan üçüncü bir takvim de, RUMÎ TAKVİMdir. Bu takvime göre Mart ayı yılbaşıdır. Bu takvimin kurucusu Roma İmparatoru Jül Sezar'dır. Bu takvim İsa Peygamber'in doğumundan 40 yıl önce meydana getirilmiştir. Bugünkü şeklini M.S. 584 Miladî yılında almıştır. Bu nedenle, Rumî yılı, bulmak için, o günkü Milâdî yıldan 584'ü çıkarmak gerekir.

Bilgi için, şunu da kaydetmekte yarar umuyorum. Müsavi Takvimi diye en eski bir takvim vardır. Bu takvimin başlangıcı Hz. Adem'in yeryüzüne indiği kabul edilen günü başlangıç alır. Bu takvime göre yılbaşı, Eylül ayının birinci günüdür. Posof'ta bu takvim hiç kullanılmaz. Bu takvime göre kaçıncı yılda olduğumuzu bulabilmek için, o günkü Milâdî yıla 3861 yılı eklemek gerekir.

TAKVİMLERE GÖRE AY ADLARI

Miladi Yıl	Rumi Yıl	HicriYı (Gün Hesabı)	Hicri Yıl (Ay Hesabı)	Yerel ay adları
1. Ocak	1. Mart	1. Rabiyülevvel	1. Muharrem	1. Zemheri
2. Şubat	2. Nisan	2. Rabiyülahır	2. Sefer	2. Gücük
3. Mart	3. Mayıs	3. Cemeziyelevvel	3. R.evvel	3. Mart
4. Nisan	4. Haziran	4. Cemeziyelahır	4. R.ahır	4. Abril
5. Mayıs	5. Temmuz	5. Recep	5. C.evvel	5. Mayıs
6. Haziran	6. Ağustos	6. Şaban	6. C.ahır	6. Kirazayı
7. Temmuz	7. Eylül	7. Ramazan	7. Recep	7. Orağayı
8. Ağustos	8. Teşrinievvel	8. Şavval	8. Şaban	8. Harmanayı
9. Eylül	9. Teşrinisani	9. Zilkade	9. Ramazan	9. Bögrümayı
10. Ekim	10. Kânunievvel	10. Zilhicce	10. Şavval	10. Şarabayı
11. Kasım	11. Kânunisani	11. Muharrem	11. Zilkade	11. Koçayı
12. Aralık	12. Şubat	12. Sefer	12. Zilhicce	12. Karakış.

Yukarıdaki ay adları listesine dikkat edilirse görülecektir ki, Hicrî Güneş ve Hicrî Ay takvimlerinde ay adları aynıdır. Yalınız, birinde yılbaşı ve yılın birinci ayı; Rebiyülevvel'dir. Diğerinde yılın birinci ayı Muharrem ayıdır. Ramazan ve diğer dini günler bu ikinci (Hicrî Ay Hesabı) aylarına göre hesaplanmaktadır. Beşinci ay sıralamasındaki ay adları tamamen yereldir. Yapılan işlere ve mevsimsel durumlara göre adlandırılmışlardır.

SPORLAR

I. G Ü R E Ş : Posof'ta spor denince ilk akla gelen güreştir. Her bayram, her cuma ve her düğünde mutlaka güreş yapılır. Güreşsiz düğün, bayram, seyran yarımyamalak sayılır.

Köyde yapılan düğün, elfene, sünnet düğünü gibi faaliyetlerde, köy gençleri arasında güreşler yaptırılır. Bu güreşlerde saklı amaçlar : Gençlere güreş teknikleri öğretmek, kimin ne kalıtede güreştiğini saptamak, halkın eğlenme ihtiyacını karşılamak ve gençlerin spor etkinlik ihtiyaçlarına cevap vermektir.

Cuma günleri birkaç köyün gençleri bir araya gelerek aralarında amatörce müsabakalar yaparlar. Bu karşılaşmalarda amaç; Köyler arası sosyal münasebetlerin geliştirilmesi, gençlerin tanıştırılması, o çevredeki güreşenlerin, güreş niteliklerinin saptanması, bu güreşçilerin güreş tekniği yönünden gelişmelerini sağlamak ve çevre köyler halkının spor etkinliklerine katılarak bu ihtiyaçlarının giderilmesini sağlamaktır. Ayrıca, gidilen köyün halkı; O köye gelenleri bir misafir gibi karşılar, onları evlerine götürerek yemek ikram ederler. Buda köyler arasındaki akrabalık bağlarıyla birbirine bağlı olan köyler halkı arasında samimiyetin artmasına vesile olur.

Seyran ve bayramlarda; Daha çok sayıda köy gençleri bir araya gelir. Bu gibi günlerde, köyler arası musabakalar tertiplenir. Onun için, köyler arasından eski güreşçilerden ve de kendilerine itimat edilen kimselerden hakem ve meydan idarecisi seçilir. Köy köy veya gurup köyler güreşçilerini belirler. Bayramlarda bir gün boyunca, seyranlarda seyran günleri boyunca bu güreşler devam eder. Amaç: O bayramın veya o yılki seyranın en iyi güreşçilerini belirlemektir. O bayram veya seyranın en üstün güreşçisinin, eski pehlivanlardan birisi ile, birkaç el tutuştuktan sonra, eski pehlivanın elini öpmesi adettendir. Bu yapıldıktan sonra güreşe son verilmiş sayılır. Bu hareket ustasına (büyüğüne) saygıda kusur etmeyecek ahlaki yüceliğinin olduğunu beyan etmektir.

Çevrede yapılan güreş çeşidi ; Karakucaktır.

Eskiden çevrede kendisine rakip güreşçi kalmayan pehlivanlar, ilçeler hatta iller harici güreşlere katılırlarmış. Bilhassa Ahıska Vileyetine bağlı Edigön Çermiği'nde yapılan güreşlere giderek oraya gelen yabancı güreşçilerle güreşirlermiş. O güreşlere katılanlar, Posof'u temsilen güreştikleri için, güreşe katılmadan önce bol antreman yaparak kendisini geliştirmeye çalışırmış. Bu arada da köy gençlerini de güreşe alıştırırlarmış.

Tabur komutanı Binbaşı Abdurrahman Bey'in daveti üzerine ve Posof'ta böyle geniş çevreden güreşçilerin katıldığı ilk ve unutulamayan güreş (Sarıdan'dan Şevket Bulut, Binbaşıeminbey'den Şahbender Erkan, Süngülü'den Seyfider Kiraz ve birçoklarından, dilden alınanlara göre) : 15.5.1924 tarihinde Caksuyu'nda (Yurtbekler) yapılmıştır. Bu güreşe; Hanak, Damal, Şavşat, Ahıska'nın bütün köylerinden pehlivanlar katılmış. Genelde bu güreşe katılan ağır siklet güreşçiler, o güne kadar Batum, Tiflis, Artvin, Ahıska ve Kars'ta ününü duyurmuş Posof'lu Şakir Pehlivan'a güreşmek için gelmişler. Posof'ta o tarihte Şakir Pehlivan gücünde olmasalar da, çok güçlü pehlivanlar varmış. Bunlardan ağır sikletli oldukları için unutulmamış olanları şunlardır :

1. İlçe Merkezinden	:	Şükrü Pehlivan	100 kilonun üstünde
2. Damal - Sors Köyü'nden	:	Halil (Paça Halil)	100 Kilonun üstünde
3. Gürarmut Köyü'nden	:	İskender Pehlivan	100 Kilonun üstünde
4. Aşıkzülâli Köyü'nden	:	Zekeriye Pehlivan	100 Kilonun üstünde
5. Baykent Köyü'nden	:	Yusuf Pehlivan	100 Kilonun üstünde
6. Sarıdarı Köyü'nden	:	Mehti Pehlivan	100 Kilonun üstünde
7. Günlüce Köyü'nden	:	Çakal Pehlivan	100 Kilonun üstünde
8. Damal - Seyitveren Köyü'nden	:	Boran Pehlivan	100 Kilonun üstünde

Bunlardan başka Posof köylerinden orta ve hafif siklette birçok pehlivan bu güreşe katılmıştır.

Ahıska İl'ine bağlı köylerden de bir okadar güreşçiler gelmiş. Gelenler içinde adları unutulamayan iki isim var. Bunlardan biri; Çaçan, diğeri; Musa Pehlivanlar'dır. Çaçan; Ahıska'nın Harcam köylü, Musa; Ahıska'nın Lelvan Köylüdürler.

Bütün güreşçiler,Kilolarına ve katagorilerine göre güreşirler. En son başa 4 pehlivan kalır. Bunlar; Arileli Şakir, Sorslu Paça Hail, Harcamlı Çaçan, Lelvanlı Musa.

Bunlar ad çekme ile eşleşirler. Şakir ile Paça Halil güreşir. Paça Halil, Şakir'i ilk tutuşta yener. Çaçan ile Musa Pehlivan güreşmez. Musa, Çaçanı usta kabul ederek pes edip meydandan çekilir.

Bunun üzerine Çaçan ile Paça Halil güreşir. Çaçan, Halili tuttuğu gibi omuzundan atarak yener. Çaçan diğer pehlivanlara nazaran zayıf göründüğünden, bu başarısını, Binbaşı bizzat kutlar. Bunun üzerine, Çaçan galip olmasına rağmen, Şakir ile güreşmek isteğinde israr eder. Şakir'in de fikri

alındıktan sonra güreş yeniden başlar. Şakir ile Çaçan güreşirken, bir ara Şakir, Çaçan'ı bir ağaca kıstırarak ezmeye çalışır. Bunu gören Binbaşı Abdurrahman Bey gelerek, Şakir'in eline sopa ile vurup bıraktırır. Tekrar tutuştuklarında, Şakir, Çaçan'ı kola alıp sallayınca, Çaçan bir erik (Cancur) ağacına sarılır. Her ikisinin kuvvetiyle ağaç kökünden sökülerek, Çaçan Pehlivanla birlikte ortaya gelir. Çaçan yenilince, Musa Pehlivan soyunarak ortaya gelir. Şakir Pehlivan'la güreşmek isteğinde israr eder. Şakir'in rızası sorulur. Şakir, Güreşirim fakat, bugün bu gencin bana güreşmesini hiç istemiyorum. Çünkü : Bu gençte güreşçi vücudu var. Bugün benimle güreşirse ezilir, yazık olur. Memleket bir güreşçi kaybeder, der. Musa isteğinde israr edince güreş başlar. 12 el tutuşurlar. Şakir bir türlü Musanın sırtını yere getirmez. Çengele alıp alıp yerde süründürür Musa'yı. En son Musa; - Pehlivan, yıkacaksan yık kurutulayım der. O zaman Şakir, Musa'yı oradaki bir su birikintisine sırt üstü yatırır. Musa, bu güreşten sonra Türkgözü Köyü'nde ki akrabalarında bir hafta yatakta yattıktan sonra kalkıp Lelvan'a gider. Musa, o günden sonra bir daha güreşemez. Bundan iki ay önce Türkiye'ye gezmeye gelen Lelvanlı bir ihtiyardan, Musa Pehlivan'ı özellikle sordum. O da Şakir'le güreştikten sonra bir daha güreşemediğini ve halen sağ olduğunu söyledi.

Bu güreşlerden sonra adet haline gelen, 19 Mayıs Spor Bayramlarında Posof'ta devamlı güreşler yapılır. Bir zaman Posof köyleri guruplara ayrılarak biribirleri ile müsabakalar yaparlardı. Bu alışkanlık 1970 li yıllarda; Zonguldak Demir Çelik, Samsunspor, Erzurum Karayolları Spor Kulüplerinden, Kars İlçelerinden, Şavşattan Pehlivanlar çağırarak, adeta güreş şölenleri verildi halka. Aynı alışkanlık halen devam etmektedir.

Posof'ta ün yapmış pehlivanlar listesini, köylerine ait bölümde, incelediğimiz zaman, Halkın güreşe ne kadar meraklı olduğunu anlamakta kusur etmemiş oluruz.

Bilinen Pehlivanlarımız, bilinmeyenlere % 50 oran oluşturur.

II - CIRIT : Yakın tarihe kadar, her Cuma günü birkaç köy genci bir araya gelerek, düz bir araziye çıkar, orada at üzerinde cirit oynarlardı. Cirit bir spor olarak oynanırken, bir yandan çevrenin en iyi cirit oyuncusu meydana çıkmış, bir yandan da, çevrenin en iyi atları tanınmış olurdu. Her spor dalında olduğu gibi Ciritte de bunlarla birlikte aynı zamanda eğlenme ve eğlendirme arzularına da cevap verilmiş olurdu.

Son 30 - 35 yıldan beri, zamanla köylerde at sayısının azalması, gençlerin iş ve işçilik için İlçe, hatta ülke dışına çıkması nedeniyle bu spor kendiliğinden tarihe karışmak zorunda kaldı. Geçmiş yılların; Düğün, bayram, seyran, Cuma ların eğlendirci sporlarından biri olan Cirit, ancak filimlerden izlenebilmektedir.

III - KOŞU : Bir zamanlar düğünlerde, papak adı altında yapılan koşular çok ilgi çekci idi. Son yıllarda bu koşulara katılacak kadar genç kalmaması nedeniyle, koşular; Yalınız Ondokuz Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı içinde, yılda bir defa, yapılmaktadır

At Koşuları : Seyran, düğün, bayram ve Cumalarda, rehvan (Yorga) at musabakaları yapılırdı. Amatörce yapılan bu yarışmalar zevkle izlenir, atlar ve biniciler halkın beğenisine sunulurdu. Ayrıca düğünlerde Papak adıyla mukavemet koşuları yapılırdı. Bilhassa bu koşular için atlar özel besilere tabi tutulur ve antrenmanlar yaptırılırdı. Bir zamanlar köyler arası rekabetler haline geldi. Gurbetçilik ve at sayısının azalması bu sporund a sönmesine neden olmaktadır. Bilhassa 1970 li yıllarda hızlanan ve mutlaka programlara alınan Kurtuluş Bayramı ve 19 Mayıs günleri at koşuları halkın büyük ilgisini toplardı. Hatıra ödüller, bu yarışa katılmak için at sahiplerinin de ilgisini çekerdi.

IV - FUTBOL : Gerek ülkenin muhtelif yerlerine gidip dönen gençlerin görgüleri, gerek Televizyonda Futbol izlemeleri, gerek Orta dereceli Okullardaki görgüleri ve alışkanlıkları sonucu, 1970 li yılların başlarında İlçenin birçok köyünde futbol faaliyetleri görülmeye başladı. Nizami olmayan köylerdeki toprak ve karlı sahalarda yetişen gençler, 1975 yılından itibaren 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı programlarında, musabık olarak yer almaya başladılar. Türkgözü Köyü öncülüğü ile başlayan bu musabakalara, yıldan yıla katılanlar sayısı çoğalmaya başladı. Öyle ki, 1980'li yıllarda, hazırlanan fikstürlere göre 50-60 gün süren köyler arası musabakaların finali 19 Mayıs günü oynanmaya başladı. Bu faaliyetin gelişmesinde, yönetici ve yönlendirici olarak Halk Eğitimi Merkezi'nin rolü büyük olmuştur.

V - VOLEYBOL : Tarihi gelişimi, Futbolla birlikte sayılacak kadar biribirine yakın tarihlerde başlamış ve gelişmiştir. Önce Türkgözü Köyü takımı, Lise, Hudut Bölüğü, İlçe Merkez gençleri, memurlar takımlarıyla başlayan musabakalara, kısa zamanda, Halk Eğitimi Merkezi'nin de yönlendirici ve yöneticiliğiyle, birçok köy de katıldı. Öyle ki; Amatör köy takımları ve diğer kuruluş takımları

arasında, bir fikstür dahilinde, bazen iki ay süren karşılaşmalarla finalistler belirlenir oldu. Finlalist olan iki takım da 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda oynayarak o yılın derece alan takımları belirlenir ve yılın kupasını alır oldu.

İzaha çalıştığım spor faaliyetlerinin, nüfus göçü ile birlikte yok olmaya mahküm edilmesinden korkuluyor.

Ancak; 22.09.1987 tarihinde, sporseverler tarafından kurulan ve faaliyetlerinden bir kısmı, aşağıya çıkarılan, **Posof Spor Kulübü**, bu endişemizi izale ederek, bizleri rahatlatmaktadır.

POSOF SPOR KULÜBÜ

1- KURULUŞ:

a) Tarihi: 22.09.1987

b) Kurucular : Dursun Ulavur - Cevdet Çaycı - Yusuf Aslan Demirci - Hasan Yılmaz - Mustafa Gündoğdu - Atilla Ergezer - Seçkin Dursun.

2- SPOR DALLARI : a) Futbol, b) Güreş, c) Voleybol, d) Atletizm'dir.

3- FAALİYETLERİ : 1987 kuruluş tarihinrden itibaren, imkansızlıklar nedeniyle, tescili yapılmasına rağmen, lig müsabakalarına katılamamış. Ancak; Kasım 1989 yılında, Posof'a naklen tayinle Mal Müdürlüğü'ne memur olarak gelen İlyas ANAÇ, sporu çok sevmesinden ve sporun içinden gelmesiyle, yöneticileri bir araya getirip çalışmalara başladı. Bu çalışmalarından dolayı da önce tek sorumlu olarak Genel Sekreterlik'e, sonra Genel Sekreterlik ve Saymanlık'a getirildi. Üç dönem Başkanlığını, Petrol ve Tüp Bayii Yunus CAN yaparak, en fazla maddi, manevi yardımlar ve bağışlarda bulunmuştur. En son yönetim kurulu ise; İlyas ANAÇ'ın başkanlığında Yunus CAN, Erkan OCAK, Y. Aslan DEMİRCİ, Erol ÖNDER ve Taner ŞİMŞEK'den oluşmuştur.

4- SONUÇLAR :

Futbol Dalında : 1990 yılında, Kars Valilik Kupası Müsabakaları'na katılarak bu kupapanın en centilmen takımı olmuş ve Centilmenlik Kupası'nı müzesine getirmiştir. 1991 yılında lig müsabakalarına katılarak, Kars Ligi'ni 3. olarak bitirmiştir. 1992 yılında, Ardahan'ın il olması nedeniyle Ardahan Ligi kurulmuş ve bu ligde, 2. olmuştur. Aynı yıl Posof'ta düzenlenen Kaymakamlık Kupası'nda Birincilik Kupası'nı müzesine getirmiştir. Yine aynı yıl düzenlenen Zafer Kupası'nı kazanmıştır. 1993 yılında, Ardahan Lig Müsabakaları'nda 3. olmuş, Kaymakamlık Kupası ve 30 Ağustos Zafer Kupası'nı kazanmıştır. 1994 yılında, Ardahan Lig Müsabakaları'nda 3. olmuş, Kaymakamlık kupası'nda 2., Zafer Kupasında 1. olarak kupalarını müzesine getirmiştir. 1995 yılında, Ardahan Lig Müsabakaları'nda 2., Kaymakamlık ve 30 Ağustos Kupaları'nda 1. olmuştur.

Aynı yıl, yurt dışı hazırlık ve dostluk müsabakalarına katılarak; Nahcivan Arasspor'u, Posof'ta misafir etmiş. Maçı, 3-2 almış. Rövanş ta ise, Nahcivan'a giderek, Arasspor'un misafiri olmuş ve son dakika golü ile 1-0 yenilmiştir. 1996 yılında, ilk transferlerini yaparak, kadrosunu güçlendirmiş. Ancak; Olumsuz nedenler ve maddi imkansızlıklardan dolayı, Ardahan Lig Maçları'nda gurubunda 2. olmuştur. Kaymakamlık Kupası'na katılamamıştır. Sadece, 30 Ağustos Zafer Kupası'nı kazanmıştır.

Güreş Dalında : Posof'un güreşe ilgi duymasına rağmen, bu dalda sporcu bulmakta ilk zamanlar zorluk çekilmiştir. Başlangıçta ancak iki, üç güreşçi vardı ama, başarılıydılar. Güreşçilerden, Çayırçimen Köyü'nden, Ümmet KAYA, gösterdiği başarılı çalışmalarıyla, güreş seçmelerinde; Posof'ta, Kars'ta ve Erzurum'da birinci olarak, Yozgat Güreş Eğitim Merkezi'ne girmeyi başarmıştır. Bu ise, Posoflu'lar ve Posof Spor Kulübü için, bir öğünç kaynağıdır. Bu güreşçimiz;

1991 yılında, Antalya - Türkiye Şampiyonası'nda 2.nci,

1992 yılında, Aksaray - Türkiye Şampiyonası'nda 3.üncü,

1992 yılında, yine Aksaray - Türkiye Şampiyonası'nda 1.inci,

1992 yılında, İstanbul Yıldızlar Dünya Güreş Şampiyonası'nda 1.inci,

1993 yılında, Çorum - Türkiye Şampiyonası'nda 1.inci olmuştur.

Bu arada, lise tahsilini de bitiren güreşçimiz Ümmet Kaya, Posof Spor Kulübü Lisansı ile, şimdi TEDAŞ Spor Kulübü'nde çalışmaktadır.

5- HEDEFLERİMİZ: Amacımız; Posof'u, Ardahan'ı en iyi şekilde temsil ederek tanıtabilmektir. Şayet imkanlar oluşursa, Spor Kulübümüzü şirketleştirmeyi düşünüyoruz. Bunun için

her türlü karar alınmış olup, şirketleşmeye hazırız. 1997 yılında ise, programımız, maddi zorlukları aşabilirsek; Futbol, güreş, atletizm ve voleybol dallarında Gürcistan'da da müsabakalar yapmaktır. Türkiye'de de, tüm faaliyet dallarımızda, ülke genelindeki liglere katılarak başarılı olmak en büyük hedefimizdir. Bu ise, Posof'lu hemşehrilerimizin; el ele, gönül gönüle, maddi yardımlarıyla Posof Spor Kulübü'nün güçlenmesine sağlayacakları katkıyla mümkün olacaktır.

VI. BAZI ÖNEMLİ YARIŞMALAR

Burada Sportif yarışmalardan söz etmek istemiyorum. Onlar ilgili bölümünde anlatılmaya çalışıldı. Ancak bazı yarışmalar vardır ki, insanlar yarışmaz amma, o yarışlardan insanlar hoşlanırlar. Hatta bunların aşırı meraklıları da vardır.

1. Horoz Dövüşü : Eskiden hemen hemen her Cuma günü Camisi olan köylerde belli yerlerde, köylerden de gelen horozlar dövüştürülerek eğlenilirdi. Dövüşü kazanan taraf için o gün en sevinçli gün olurdu. Bunun haricinde anlaşarak, Horoz dövüşleri yaptırılırdı. Bu ikincisi halen devam etmektedir. pehlivan horozlara "Kokoz" denir.

2. Köpek Boğuşu : Bazen tesadüfen başlayan boğuşma herkes tarafından bir müddet seyredilir. Sonra su serpilerek ayrılırlar. Gaye biribirlerine çok zarar vermemeleridir. Bazan da, iddialı köpek sahipleri arasında bilerek boğuş başlatılır. Üstün gelen anlaşılınca, seyirciler tarafından, yine su serpilerek, köpekler ayırt edilir.

3. Boğa ve Öküz Güreşi : Genelde yazın yaylalarda bazen tesadüfen, bazen çobanlar arası iddia ile, bazan da, "SEYRAN" günlerinde, sahipleri tarafında özel olarak güreş yaptırılır. Biri diğerini yenince halk araya geçerek, onu kovalaması önlenir. Bunların en hoşa gideni böğürtüleridir.

4. Camuş (Manda) Güreşi : Kış boyunca beslenmiş olan erkek Camuş (manda)lar Boğa olanlar, İlk baharda, kararlaştırılan bir (Genelde Cuma) gün, müsait bir alana mandalar götürülür. Biri birlerini gören mandalar, kendilerine has eda ile yaklaşır ve kafa kafaya vuruşurlar. Koltuk dibini delmeye çalışarak dövüş devam eder. Pes diyen kaçar, diğeri kovalayarak arkadan vurur. Böylece biribirini kayalardan atanlar çok olmuştur. Onun için hemen ip atarak, yeneni durdurmak için azami gayret gösterilir. Camuşta, Hazreti Ali kuvvet ve şecaatinin olduğuna inanır çevre halkı.

Bazan da yaylada, dişilere sahip olma amaçlı güreşler olursa da, bunlarda kaçıran, yendiğini fazla kovalamaz.

5. Koç Dövüşü : Bilhassa yazın çobanlar arası yarışma şeklinde olur. Bazan da koç sahipleri, Sonbahar besisi anında iddialı olarak başlatırlar. Çoğu kezde sürü içinde, koçlar kendi kendine dövüşü başlatırlar. Şiddetli toslarla, biribirlerine vurarak devam eden bu dövüş bazan o kadar uzun sürer ki, ileri geri gidip gelmelerinden birer yol yaparlar. Kaçan koçu diğeri fazla takip etmez. Fakat bir müddet ondan gelebilecek tehlikeyi devamlı olarak gözler.

6. Korut (Teke) Dövüşü: Aynen koç dövüşünde olduğu gibi başlatılır.Bunlar olduğu yerde arka ayaklarının üzerine şahlanarak toslar vururlar. Yenen yenileni takip etmez.

7. At Yarışı : Posof hayatında ençok önemsenen yarış At yarışlarıdır. Bu konu; Düğün, Bayram konularında işlenmiş olmasına rağmen, bazı hususları buraya almadan geçemeyeceğim.

a) Düğünde : Papak denen, yarışmalardaki üstün gelme ; Atın, at sahibinin hatta atın bulunduğu köy halkının şeref ve gururu sayılır. Onun için böyle at sahipleri köy halkı tarafında da desteklenir.

b) Bayramlarda : Bilhassa, 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı'nda, görevli komitece tertiplenen yarışlar için, güvenilen atlar, aylar öncesinden, besi ve antrenman yaparak hazırlanır. Bazan at sahipleri köyden de destek görür. Bu yarışı kazanmak büyük şeref sayılır.

2 Mart, Posof'un Kurtuluş Günü'ndeki at yarışları da aynen böyle olur. Bu sonuncusunda ayrıca, Yorga (rehvan) at yarışmaları da yaptırılır. Bu yarışı kazanan at, o yıl'ın en meşhur atı olarak nitelenir. Onun içindir ki, bu iki yarışa çok önem verilir.

c) Seyranlarda : Seyran haftasından önce Khamlatılan (antrenman yaptırılan) atlar; seyranın devam ettiği sıradaki bir gün, haber verilerek, Dörtnal ve Yorga at koşuları yapılır.

d) Cırıtlarda : Bilhassa Cuma gününe rastlayan ve zamanı önceden belirlenen Cırıt yarışmaları yapılır. Bunda atların koşu hızı, çevikliği, başına hakimiyeti, sahibini koruması gibi hususlarıyla değerlendirilmeye çalışır. Ayrıca binici ve binicinin cırıt'a uyum sağlama ve hakim olma durumları da değerlendirilerek, iştirakçılar nitelendirilmeye çalışır. En önemlisi; Samimi ve eğlenceli bir zaman geçirilir. Hatıraları haftalar, aylarca anlatılır durur.

Bu amatörce ve nezih yarışmaları yaşatma olanağını sağlamak, bilseniz ne kadar önemli bir iştir, ve de bunu temin gücünü gösterebilecek insan ne kadar kutsanmaya değer, büyük insandır.

HALK OYUNLARI :

Çevre folklorünün bir unsuru olan Halk Oyunları, çevrede; Eğlence, olayları oyunla ifade, dostlukları pekiştirme ve spor aracı olarak oynanmaktadır. Her oyun bir başka yaşantının bir ifadesidir. Bunları sırası geldikçe izah etmeye çalışacağım.

OYUN ÇEŞİTLERİ:

A. BARLAR :

1. Ağır Bar : Birçok kişinin biribirinin serçe parmaklarıyla tutunarak, vücutları dik, gözler karşıya bakarak ağır ağır, üç ayak ileri, üç ayak geri gidilerek oynanır. Oyuna başlarken Barbaşı, önce makama uygun sallantılarla tempoyu belirler. Arkasından kımıldanır şekilde oynanır. Daha sonra ayaklar belirli şekilde ileri geri çekilerek oynanır. Arkasından kollar omuzlara alınarak yine vücut dimdik sıçrayarak oyun devam eder.

Oyunun ikinci kısmına sıçratma denir.

Bu oyun gurur ve ödünsüzlük ifadesi olarak böyle vakarla oynanır. Çok ağır görülmesine rağmen, gerektiğinde çok canlı ve ataklığı simgeler.

2. Sallama : Ç ok kişi ile oynanır. Barbaşı, ilk örnek figürü gösterdikten sonra, önce sol ayak arkasından sağ ayak ileri sallanarak oyuna başlanır. Sol ve sağ ayaklar sallanıp yerine gelmesinin arkasından üç adım ileri yürünür. Oyun bu şekilde devam eder. Eller serçe parmaklarıyla biribirini tutar. Hızlanınca kollar da bacaklar gibi daha hızlı, ileri, geri sallanır. Oyunun ifadesinde ; Önce dur etafını kolla ondan sonra yürü. Tereddüt tedbirdir. sözünün anlamını bulmak mümkündür.

3. Tanzara : Birçok kişi ile birlikte oynanır. Önce ağır ağır üç ayak ileri gidilir. Üçüncü adımda ayaklar birleştirilerek, sertçe sol ayak geriye atılır ve üç ayak geriye oynanır. Tekrar üç ileri ve üç geri oyun devam ederken birden hızlanır. Öyle olur ki geri dönüşlerde oyuncular yere eğilince ayakların hareketi sayılamıyacak kadar hızlanır. Bu oyunun bir de türküsü var. Şöyle :

Tamı tamı tanzara,
Yem dökerim kazlara,
Kazlar yemi yemede,
Seyrederim kızlara.

Oyunun figürlerinde sinsilik ve arkasından cesurca bir atak okunur.

4. Koççari: Bu da üç ayak oynanan barlardandır. Farkı, her ayak atışında vücut tümüyle, yukarıdan aşağıya doğru, dik olduğu şekilde silkelenerek sallanır. Bunun da sıçratma kısmı, eller omuzlara konarak, halka şeklinde oynanır. Bu oyun, rahatlığın bir ifadesidir.

5. Tavuk Barı : Devamlı sağ ayak ileri de olduğu şekilde, tek hareketli (tek ayak) olarak oynanır Hareketlendiğinde, parmaklar bırakılır, oyuncular biribirlerini bellerinden kavrayarak oyuna devam ederler. Tedbir telkin eden bir havası vardır.

6. Iğdır Barı : Tavuk Barı gibi oynanır. Ancak bunda çeşitli dönüşler ve Ortaoyununda oynanabilecek bir çok figürler yapılır. Bu figürlerde geç kalarak uyum sağlayamayanlara, Barbaşı kayış ile vurur. Bu da oyunun eğlence bölümlerindendir.

7. Diz Kırma : Kollar arkada biribirine kenetlenerek tutulan bar şeklinde oynanır. Oynanırken her harekette dizler kırılarak vücut esnetilir. Çabuk şekli de aynen oynanır.

B) TEK OYUNLAR :

1. Tello : Tek tek veya karşılıklı iki kişi tarafından oynanır. Oyun, sıra ile ayaklar ikişer adım ileri alınarak, kollar açık vaziyette parmaklar çıtlatılarak oynanır. Oynarken sağdan ve soldan dönüşler yapılır. Oyun makamında bir durgunluk hatta yas okunur. Kendisine özgü bir türküsü var. Şöyledir : -

Suda balık yan gidiyor Tellocan.
Tello bala Tellocan
Tello bala Tellocan.
Açma yaram kan gidiyor Tellocan
Tello bala, tellocan
Tello bala tellocan
Tello gider yan gider Tellocan
(Nakarat)
Açma yaram can gider Tellocan
(Nakarat)

Rivayete göre, Telli ismindeki bir kızın nişanlısı; Enişteliğe gelirken düşmanları tarafından pusuya düşürülerek bir dere kenarında vurulur. Bu olay duyulduktan sonra, bir ehli dil bu türküyü söyler. Daha sonra Türkü, vurulmuş birisinin yapabileceği dönüş hareketlerine benzer bir oyun figürüne uyarlanır. Bu oyunun doğuş hikayesi böyledir.

2. Usul(Ağır) Oyun : Ekseri kadınlar tarafından oynanan oyundur. Erkekler de oynar. Bilhassa Düğünlerde, çerez oynatılırken oynandığı gibi Seyran ve diğer eğlence günlerinde de oyun çeşidi olarak oynanır. Adından anlaşıldığı gibi gayet ağır ağır oynanır. Bu oyun oynanırken ayaklar kesinlikle yerden kaldırılmaz. Parmaklar yardımıyla ayaklar, üç sağa üç sola hareket ettirilerek oynanır. Vücut dik, gözler yerde, eller bel hizasında hafif yanlara ve öne açık, avuç içleri yere bakar. Oyunun tüm figürlerinde; Ağırbaşlılık, kendini ağıra satma, eda, naz karışık bir hava içinde oynanır. Oyunun bir de türküsü vardır. Şöyle :

Yüzlercesinden bir USUL OYUN Türküsü:

Ağır oyna dur da gel,
Parmak yere sür de gel,
Yeri orta böl de gel,
Süzül hoşça, gelinim...

Yavaş kaldır elini,
İncitme ha belini,
Zülüfünün telini,
Çekme başa, gelinim...

Gelinliğin hasını,
Şu gençliğin hissini,
Başındaki fesini,
Atma boşa, gelinim.

Gelin dedim gelesin
Kıymetini bilesin,
Gönül pusun silesin,
Çokça yaşa gelinim...

Bu oyun, aslında taze gelinin oynayacağı tek oyunlardandır. Seyranlarda da genellikle, o yıl evlenmiş olan genç gelinler oynar.

Gelinler bu oyunu oynarken, çengi kadınlar, buna benzer gelin nasihatı içerikli türküleri, oyuna has makam içinde ağır, ağır okurlar. Davul-Zurna ile de oynanır bu oyun.

3. Hançar Barı : Genellikle erkeklerin karşılıklı oynadığı Kamalı - Hançerli bir oyundur. Oyunun tüm figürlerinde; Ataklık, çeviklik, kabadayılık, yiğitlik ve yerine göre hoşgörürlük okunur. Denebilir ki, bir Türk karakteri yansıtır. Folklor ekiplerimizin oynadığı Hançar Barı; Çalgılarının makamı ve oyun figürleri bakımından Posof'ta oynanan Hançar Barı'ndan çok pasif ve anlamsız bir görünümdedirler.

4. Karabağı : Kadın ve erkeklerin karşılıklı oynadıkları hızlı bir tek oyundur. Hançar Barı'na benzer isede bunda devamlı dönmeler, oturup kalkmalar vardır. Elde hançer,kama yoktur.

5. Güreş Oyunu : Güreşlere başlamadan önce; Sivastopol, Kafkasya, İzmir Marşları gibi marşlar çalınır. Arkasından Güreşe davet makamı çalınır. Bu arada güreşçilerd e bu makama göre oynar ve peşrevlerini yapar. Çalgıcı, güreşin başlaması gerektiğini; Güreşe tutuşma makamını çalarak işaret eder. Güreş boyunca bu makam devam eder. Güreşçilerin birbirini sıkıştırdığı zaman üçüncü bir makamla durumu halka duyurur. Güreşçiler ayrıldığı zaman, dördüncü bir makamla onları tekrar güreş arası oyununa davet eder. Güreşçiler de, çalınan bu makama göre oynarlar. Birisinin yenilgisinden sonra, çalgıcı güreşin beşinci makamını çalar. Galip olan bu oyunu oynayarak meydandan çıkar. Bunlara Güreş oyunları diyoruz.

Birçok güreşler seyrettik fakat: Posof'taki güreş makamlarını hiçbir yerde görmedik. Bunlar millileştirilmeye değer.

6. Şeyhşamil , Sarıçiçek, Zeybek gibi oyunlar, dışarıdan alındığı şekilleriyle oynanmaktadır.

C) ORTA OYUNLAR :

1. Kervancı ile Haramiler, 2. Arap Kervanı, 3. Göbek (Cin) Dansı, 4. Tarla Sulama, 5. Para Bölüşme

Bunların herbiri, birkaç hayat dersi veren hikayenin dıramatize yoluyla topluma aktarılması aracıdır. Bu beş oyunun herbiri küçük boyda bir hikaye olduğu için bu kitap içinde anlatılmadı. Anlatılırsa, yer sıkıntısından yarım yamalak olur endişesi uyandı. Bunun için adlarıyla yetindim.

Yukarıda yazdığım oyunlar, Posof'a özgü oyunlardır. Halen Posof'ta, Türkiye'de oynanan oyunların hemen hemen hepsi oynanmaktadır.

Birisinin bu oyunları müzikal ve figürel yönleriyle incelemesi, Türk Folklorü için bir kazanç olur kanaatindeyim. Bilhassa güreş oyunları çok önemlidir.

D) NEZİH OYUNLAR ve ÇOCUK OYUNLARI

1. Düz oyunu : İç içe üç kare, 4 kenar ortayı ile kesilir. Her kesinti yanındakilerine konacak taşları üçü bir hizaya getirmelerle, hasmının taşlarını alarak yenişilen bir oyundur. Bu oyun, 9 ve 3 taşla oynanan iki şekli vardır.

2. 5 Taş Oyunu : Beş yuvarlak taş atılıp taplanarak oynanır.

3. Kuy Taşı Oyunu : Kuyulara onbirer taş konarak, 6 kuyuya sıra ile dağıtılır. Taşlar dağıtılırken, kuyularda biriken taşlardan tek olanı alınmak suretiyle oynanır.

4. Birdirbir Oyunu : Üzerlerinden atlayarak oynanır. Atlayamayan ebe olur.

5. Uzun Eşşek Oyunu : Altışar kişilik guruplarla oynanır.

6. Yüzük Bulma Oyunu : Tekerlemeyi telaffuz edemeyen ebe olur. Halka olup oturanlar yüzük saklar, onu ararken diğerleri ona kayışla vurur. Yüzük, kimde yakalanırsa o ebe olur.

7. Tula Oyunu : Bir bez bükülerek sopa yapılır. Guruplar hallinde ve bir çember içinde oynanır.

8. Mila Oyunu : Tantura ve düz Mile ile oynanır.

9. Billilim Tet Oyunu : Tantura ve Kans (uçları 45 kesik Mile) ile oynanır.

10. Gizli Kukku : Bir tekerlemeyi telaffuz edemiyen çocuk ebe olur. Gözleri bir mendille bağlanır. Birisi "Kukku" der. Ebe onu yakalamak isterken, diğerleri ona vurur. Yakalanan ebe olur.

11. Kör Ebe : Yine tekerleme ile edinilen ebenin gözleri bağlanarak oradakiler, yakalanmamaya çalışır ve ona vururlar. Yakalanan ebe olur.

12. Makara-Fişek ve Aşık : Bunlar atılarak, almacasına oynanan oyunlardır. Tıpkı bilyada olduğu gibi.

13. Güvercin Taklası : 4 er kişilik iki gurup arasında oynanır. Boş dolu çekme veya tekerleme yarışı ile, duracak gurup belirlenir. Diğerleri, her atlayış için bir tekerleme söyleyerek, takla atarak atlarlar. Kural bozulursa, yer değişir.

14. Papak Ve Koj: Ebe seçilen koj veya papağını(Şapka vb.) belli çukura koyar. Diğerleri bunu değenekleriyle vurarak sağa sola atar. Ebe, vuranı yakalarsa, yakalanan ebe olur.

15. Terekleme- Şekerleme : Belli ölçüde değnekler, uçlarına değerek gitmesi sağlanarak atılır. Değneği öne geçen kazanır.

16. Çuş Bindim Çuriya : Tekerleme ile seçilen ebe, belini eğerek durur. Oyuncular sıra ile üzerine binerek, Çuş bindim Çuriye, burdan nereye" der. Ebe, bu söyleyeni sesinden tanırsa, değişir.

17. Eşim Seni Süren Kim? : Ebe seçilenin gözleri bağlanır. Birisi parmağını omuzuna koyarak ileri yürütür ve "Eşim seni süren kim?"diye diğerleri seslenir. Ses analizinden süreni bulursa, ebe değişir.

18. Çift mi- Tek mi : Genelde fındık - ceviz gibi şeyler tutularak, "Çitf mi -tek mi?" diye sorulur bililerse alırlar, bilemezlerse miktarı kadar verirler.

19. Topaç : Topaçlar, buz veya düz yerlerde, ip veya kamçı ile çevrilir. Kimi yerde buna "Kıriyal"denir.

20. Kızak : Oturaklı küçük kızaklarla karlar üzerinde kayılır.

22. Kınkıl : Tek ayak üzerine yapılan yarışmadır. Bazand a oyunda yenilen guruba verilen koşu cezasıdır.

23. Muhtelif Asker Oyunları.

24. Hergün yenileri eklenen birçok ; Eğlenme , spor ihtiyacını karşılayan oyunlar oynanmaktadır. Zaman, zaman yapılan koşu yarışmalarıda bunlardan birisidir. Aynen her toplanılan yerde bir güreş yarışması ortaya atılması gibi.

25. Tavla Oyunları : Orta yaşlıların eğlence oyunudur. Her yıl ilçe çapında tavla maçları düzenlenir.

26. Santranç Oyunu : Amatörce oynanır, bazan maçlar düzenlenir.

27. Dama Oyunu : Amatörce oynanır.

KUTLANAN DİNİ GÜNLER :

A) BAYRAMLAR :

1. Kurban Bayramı : Zengin sayılan her aile reisi veya kimseye vacip olduğu için Kurban Bayramı ve takip eden üç gün içinde kurbanlar kesilir. Elde edilen et 3 hisseye bölünerek; Bir hissesi evde ev halkına verilir. Bir hissesi eşe dosta yedirilir. Bir hissesi de en az yedi fakir aileye taksim edilir. Kurbanın eti kadar; Kkanı, tırnağı, boynuzu, derisi hatta tüyü bile kutsal sayılır. Onlar öteye beriye atılmaz. Kanı kaplara alınarak tarla veya bostanlarda açılan çukurlara gömülür. Kurbanın kesildiği yerlerde de aynı iş yapılır.

Bayramda, tekbir müddetince mezarlar, yaşlılar, hastalar ve akrabalar ziyaret edilir. Gelen misafirlere kurban etinden tattırılır.

2) Ramazan Bayramı : Ramazan ayının sonunda üç gün süre ile, mezarlıklar, hastalar, yaşlılar ve akrabalar, komşular ziyaret edilerek Bayramlarını kutlarlar. Bu Bayramda gidilen evde tatlı ikramı adettir. Çocuklar için şeker toplamak ayrı bir sosyal davranış olarak benimsenmiştir.

B) GÜNLER :

1. Cuma Günleri : Cuma Müslümanın Bayramıdır. Sözüne saygınlık vardır. Cuma günleri öğleye kadar işe gitmek hoş karşılanmaz. O gün Mezarlar ziyaret edilir. Birisine sadaka verilecekse, bu iş için gün olarak Cuma seçilir. Cuma günü bir eşrefi saatın bulunduğu kabullenilmiştir. İnanca göre; o saatte dilenen dilekler ve yapılan dualar kabul olur denir. Onun için, Cuma günü öğleye kadar, hayırlı işlerle dua alınmaya çalışılır.

2. Hicri Yılbaşı : Peygamber Efendimiz Haz. Muhammd'tin Mekkeden Medineye hicretini esas alan Hicri Takvim'in başlangıcı olan Muharrem ayının birinci günüdür. O günü Yılbaşı Olarak kutlamak adettir. O gün eve gelenlere ikramlarda bulunulur. Oturduğu yerin örtüsünün altına daneli hububattan birşeyler konur. Bunun bereket getireceğine inanırlar. Hicri Yılbaşı, Miladi Yılbaşına uymaz. Çünkü Hicri (Kameri) Takvimde aylar 29-30 gündür. Yıl 355 gündür. Onun için, belli günler Miladi takvime göre her yıl on gün önce gelir.

Muharrem ayı Kutsal aylardan kabul edilir. Bu ayda oruç tutmak ve nafile namazlar kılmak suretiyle sevap kazanılmaya çalışılır.

3. Aşure Günü : Muharrem Ayının 10. cu günü, Nuh Peygamberin Gemisi'nin karaya oturduğu gün olduğu için, o gün, herkes aşure denilen en az yedi çeşit yiyecek maddeyi içeren bir tatlı yapılarak komşulara dağıtılır. Bu işle, karaya çıkıldığında bütün stokların bittiği gün gibi herkes birşeyler getirerek yemek yaptığına izafen bu tatlı yapılarak yenmek suretiyle o günkü aç insanları anmış oluyorlar. Aşure günü dah a önceki dinlerde de kutlanmaktadır. Peygamber Efendimizin de Aşure için çok övgülü sözleri mevcuttur.

Yalınız Şiilerin bu günü; Hz. Hüseyin'in şehit edildiği gün olarak yas günü kabul etmeleri, Ehli Sünnet inançlarında yoktur. Zira; Ehli Sünnet'te matem yoktur ve yasaktır.

C) KANDİLLER :

1. Mevlid Kandili : Rebi-ül Evvel ayının 12.ci günü ,Haz.Muhammed'in doğum günü olduğu için, o gün ve gecesi Kur'anlar okunur Resulullah'ın ruhuna hibe edilir. Mevlütler okunur, Selaveti şerifler getirilir. Böylece Peyfamber Efendimiz anılır. Nafile namazlar kılınarak bu günün hürmetine, Allahtan af ve mağfiret dilenir. Herkes biribirinin kandilini kutlar.

2. Regaip Kandili : Recep Ayının İlk Perşembe gününün akşamı Regaip Gecesidir. Allahın kullarına bol bol rahmet ve iyilikler ihsan buyurduğu bir gecedir. Dualaın kabul olacağı müjdelenmiş olan bu gece, sabahlara kadar ibadetle süslenir. Kur'an okunur, geçmiş namazlar kılınır, Mevlitler okunur. Herkes Allahın bu geceki ihsanlarından yararlanmak için sabahlara kadar Allahı anar, ondan rızıklar, rahmetler diler. Herkes rastladığı kimselerle tebrikleşirler.

3. Miraç Gecesi(Kandili): Recep ayının 27.ci gecesi Peygamber Efendimizin Miraca gittiği; İsra Süresi ile Peygamberimizin Hadislerinden kesinlikle bilinmektedir. İnkari külfürdür. Bu gece Mevlütler okunur, Peygamber Efendimize selattüsselamlar getirilir, Kur'anlar okunur, namazlar kılınır. Allahtan, Miraç hürmetine mağfiretler dilenir. Resulullahtan şefaatler istenir. O gece ve sabahında herkes biribirlerinin Kandilini kutlarlar.

4. Berat Gecesi (Kandili) : Şaban Ayının 15.ci gününe girilien gecedir. Bütün günahların mağfiretle müjdelendiği bu gece, Sabahlara kadar Kur'an okur, namaz kılınır, Allaha mağfiret için yalvarılır. Ertesi gün de oruç tutulur. Biribirlerinin Kandilini kutlanır.

5. Ramazan-ı Şerif : Ramazan ayı müddetince Oruç tutmak Müslümanlara Farz olunduğundan, aklıbaşında ve özürsüz olan herkes Orucunu tutar. Bazı sapıklar tabii ki bundan kendilerini muaf sayarlar. Oysa ki Allahutaala Kur'anı Kerimin muhtelif surelerinde israrla Oruç tutunuz diye emretmiştir. Posof genelinde; Allahın emri olduğu için, Kur'anı Kerimin bu ayda indiğini bildiği için, bin aydan daha hayırlı sayılan Kadir Gecesi'nin bu ayın içinde olduğunun idrakinde olduğundan, Ramazan'a saygı çoktur. Durumu müsait olduğu halde Orucunu yiyen kimse ile birçoğu selamlaşmaz dahi. Bu aya mahsus olan Teravih Namazına da hürmet fazladır. Herkes bu ayı; İbadet, Rahmet ve Mağfiret ayı olarak bilir. Bu ayı laikiyle ihya edenlerin bütün manevi kirlerden arındıklarına inanılır.

6. Kadir Gecesi : Peygamber Efendimizin, Ramazının yarısından sonraki tek gecelerde arayınız buyurduğu, amma genelde 27.ci gecede karar kılındığı, Kadir Gecesi; Gecelerin en feyizli ve en faziletli gecesi olarak bilinir. Kur'anı Kerim'de, bin aydan daha hayırlı olduğu müjdelenen bu gecede, herkes sabaha kadar Namaz kılar, Kur'an okur, Allahtan af ve mağfiret dilerler. Camilerde Mev-

lidi Şerif okunur. Sabaha kadar zikirler yapılır. "Ya Rab sen af edicisin. Bizide af et" diye yalvarılır. Bu gecede Kadir Gecesi Namazı ile Tesbih Namazı da kılınır.

Navruz ve Hıdırellez günleri, Posof'ta kutlanmaz. Hele bu günlere ait bazı hurafeler hiç benimsenmez.

YATIRLAR :

Yatır olarak kabul edilen yerlere dikkat ettiğimiz zaman, yöre halkının bu konuda nelere ve niçin değer verdiğini sezinmek mümkündür. Genelde, kime ait olduğu bilinmeyen, tek ve yerleşim yerlerine uzaktaki mezarlar birer yatır olarak kabullenilmiş. Hatta bunlar bazı rivayetlerle de süslenmiştir. Bunun altında yatan insanî motif bence; Yöre halkının garip ve kimsesizlere sahip çıkması ve saygı duymasıdır. O mezarlardaki kimseleri ziyaret etmekle, onların ruhlarını sevindirmiş olacakları ve onları sevindirdikleri için de, Allah'ın rızasını kazanacaklarına ve her dileklerini yerine getirileceğine inanmalarıdır.

Nitekim; Bu inançla, yatırlar ziyaret edildiği zaman %90 dileklerin yerine geldiği , yaşana yaşana kabullenilmiş durumdadır. Genellikle Yatır ziyaretlerine YAĞMUR ve AFET duaları için gidilir. Her ne maksatla olursa olsun, ziyarete gidileceği zaman ve yer halka önceden duyrulur. Gidileceği yer ve zaman herkesçe öğrenildikten sonra, hocalar toplanır. Alınan kurbanlık hayvanlar, yiyip içeceklerle birlikte halka yedisinden yetmişine, kadın erkek dizi tutan ziyaret edilecek yatırın olduğu yere gider. Önce Allah rızası ve o yatıra hürmeten kurbanlar kesilir. Bir taraftan kesilen kurbanların eti pişirilirken, bir taraftan da Kur'anlar okunur, üzerine okunan dualı taş ve topraklar suya atılır (bu taş ve toprağı suya atan kimsenin hiç günah işlememiş birisi olması gerekir). Bu süre içinde etler pişmiş, sofralar kurulmuş olur. Herkes bir anda ve beraberce yemeklerini yerler. Karınlarını doyuran; Zengin, fakir, erkek, kadın, yaşlı, çocuk bir hocanın eşliğinde duaya dururlar. Duanın özünde; Allahım biz seni , bu halimizle ve biribirimize kaynaşarak andık. Nimetlerinden müştereken faydalandık. Senin bu garip kalmış mezarın sahibini rahmetle andık. Sen de bizi rahmetinle an. Bize yağmur vererek, kuraklık afetinden koru. Deprem, dolu gibi tabii afetlerden koru dileği yatar. Ayrıca, birgün de olsa , zengin, fakir farkı gözetmeksizin hep bir ve beraber olmak gibi kaliteli bir sosyal yaşam sergilenir. Birçok fakirin doyasıya karın doyurma özlemi giderilmiş olur. Bence işin bu sosyal yönü, Ziyaretin en can alıcı yönüdür.

İhtiyaç duyuldukça kendisi ziyaret edilen birkaç yatırın ismini aşağıya alıyorum.

1. Üçler Mezarı ve Tek Mezar : Ulgar Dağı'nın bir tepesinde Tek Mezar, bir tepesinde de Üç Mezar vardır. Rivayete göre : Posof'u bir istiladan korumak için üç kardeş cephe tutar. Bütün askerleri kırıldıktan sonra, biri Arsiyan'ın tepesinde, biri Cin Dağı'nın tepesinde, biri de Ulgar'ın tepesinde şehit düşer. Bir rivayete göre de, üçü de Ulgar'ın tepesinde şehit düşerler. Mezarlarıda şehit düştükleri yerlerdedir.

2. Ziyaret : Bu adla anılan Taşkıran Köyü'nün Güneyindeki ormanın Doğusunda bulunan tepenin zirvesindedir. Mezarı yapılı taşlarla çevrilidir. Mezarın yanında, taştan oyma bir Abdest leğeni, bir şamdan ve bir kil testi vardır. Şimdi mezarı yeniden onarmışlar. Bazı özel dilekler ve Yağmur, Afet Duaları için ziyaret edilir. Rivayete göre; Taşkıran köyünden, Şuğligil sülalesinden, Süleyman Şimşek adındaki adam, Göle İlçesinde asker iken, rüyasında bir ihtiyar, şimdiki ziyaret denen mezarı tarif ediyor ve onu meydana çıkar, bakımını yap diye tembih ediyor. Adam, askerden geldikten sonra bir müddet hatırlamadığı için mezarı meydana çıkarmıyor. Adam hastalanıyor. Bacakları ağrıyor ve tutmaz hale geliyor. Bu acı ile kıvrandığı günlerde bir gece, aynı ihtiyar rüyasına geliyor. Göle'de söylediğini hatırlatarak, sen o mezarı meydana çıkarmazsan asla iyileşemiyeceksin diyor. Bu rüya üç gece aynen tekrarlanıyor. Bunun üzerine adamı bir öküz (kağnı) arabasına bindirerek tarif edilen yere götürüyorlar. Çalı ve taşlarla örtülü olan yeri temizleyip, hafif kazınca; Etrafı yapılı, yanında bir ibrik, bir leğen taşı, bir şamdan taşı bulunan bir mezar çıkıyor meydana . Orada, o yatır için Kur'an okunup dua ediliyor. Adam aynı anda sıhhatına kavuşup, köye herkeslen beraber yürüyerek geliyor. Tüm dileklerin kabul edildiği söylenir (Bu olay, 1900 lü yılların başında yaşanıyor.)

3. Mumlu Mezar : Taşkıran Köyü'nde, Avazan mevkiinde, Fadli Öztürk'ün tarlasının başındaki mezarda Perşembe geceleri mumlar yandığı söylenir. Yağmur duası için o mezara gidildiğinde mutlaka yağmur yağdığı söyleniyor.

4. Kürt Mezarları : Asmakonak köyü, Beyaz pınar mevkiinde birkaç mezardır.

5. Çevrili Tek Mezar : Kurşunçavuş Köyü 'ndedir.

6. Ziyaret : Kol Kalesi'nin Batısındaki pınarın yanındadır.

7. Tek Mezar : Kır-Damala Köyü, İnce Mezarlık içindeki, sarıklı olarak yapılmış, fakat sarıklı kısmı kırık olan mezardır. Her tür dilek ve duaların kabul edildiği söylenir. Çevrede, büyük ziyaret olarak nitelenir.

8. Eski Mezar : Uğurca Köyü, Kurugöl mevkiinde bulunan bu mezar da bir yatır olarak ziyaret edilir. Dileklerin kabul olunduğu söylenir.

9. Çelenk Efendi Ziyareti : Baykent Köyü'nde, yine bu köyün yaylasına giden yolun üstündedir.

10. Ahmet Efendi Ziyareti : Baykent köyü, Topaloğlu Mahallesindedir. Bu zatın aynı köyden Gülahmet oğullarından olduğu söylenir.

11. Ziyaret : Süngülü köyünün ortasında bulunan yüksekçe bir kayanın üzerindedir.

2. Garip (Arap) Mezarları : Yaylaaltı Köyü yaylalarının Doğusunda, Gürcistan Hududu yakınında birkaç mezardır. Bir savaşta şehit edildikleri yerde gömülen Arap Askerlerine ait olduğu rivayet edilir.

13. Köroğlu Atının İzi : Gönüllaçan Köyü, Karyalar mevkiindedir. Diğer ziyaretler köylerine ait bölümlerde tanıtıldı.

İNANÇLAR :

Bu konuyu iki ana bölümde sunmanın daha doğru olacağına inanıyorum.

1. Dini İnançlar : Bu hususa, Tarih Bölümünde değinilmesine rağmen , burada da kısaca izah etmek gerekir. Posof'ta tarihi süreç içinde, muhtelif inançlar hüküm sürmüştür. Tek Tanrı temeline dayanan ilk Semavi Dinlerden Hıristiyan Dinine bağlı Türk Boyları yaşamış. Onlardan kalma olup halen kalıntıları bulunan ve kitabın ilgili bölümünde tanıtılmaya çalışılmış olan Kiliseler, Halife Osman zamanında, Habib İbni mesleme idaresindeki İslam Orduları, Doğu Anadolu'nun birçok yerlerini ele geçirerek İslam dinini kabul ettirirken, Posof halkıda 646 yılında İlk defa İslam Dinini kabul etmiş oluyor. İkiyüz sene sonra Kuzeyden gelen Hıristiyan Kavimler buraları tekrar Hıristiyanlaştırmaya çalışmış. Bu tarihlerde Posof'ta da bir inanç karmaşası başlamış. 1080 yılında Selçuklu Ordusu ile gelerek Kol (Kuvel) Savaşı'nı kazandıktan sonra, Posof'ta İslami inanç sahipleri çoğunluk kazanıyor. Emir Danışmantlı Ahmed'in bu başarısından 44 yıl sonra, 1124 te, yeniden Hıristiyan inançlı Kıpçaklar Posof'ta hakimiyeti ele alırlar. Bu tarihten, 1225 Kıpçaklar'ın, Celâleddin Harzemşah'ın emrine girdiği zamana kadar 101 sene, Posof, Hıristiyan Dini inançlarına göre yaşamıştır. Bu tarihten sonra, tekrar Hıristiyan - İslam inanç karmaşası başlamış ve 1578 tarihine kadar sürmüş. 1578 tarihinde, Osmanlı Padişahı 3. Sultan Murat zamanında Serdar Lala Mustafa Paşa emrindeki ordusuyla Çıldır Zaferini kazanınca, bütün Kür-Aras ve Çoruh boyu yerleşim yerlerini İslam dinine bağladı. O tarihten sonra Posof'ta sağlanan İslami inanç birliği birdaha bozulmamaksızın halen devam etmektedir. Bu and,a Posof'ta mahalleleriyle birlikte 56 yerleşim yeri var. Her 56 sında da Cami vardır. Mezhep olarak Hanefi Mezhebi Fıkhı hakimdir. Diğer mezheplerden kimse yoktur. Halk çoğunlukla Namazını kılar, Orucunu tutar, müstahak olanlar haccını yapar, Zekat ve sadakasını verir, inancına bağlı Allahına saygılıdır. Herkes elinden geldiği kadarla; Allahın yap dediklerini yapmaya, yapma dediklerini de yapmamaya dikkat eder. Bu sebepten olacak ki, Posof'ta; Doğruluk, dürüstlük,hakka saygı, nezaket, yardımlaşma,hoşgörü, misafirperverlik, büyüklere ve kanunlara saygı, küçük ve güçsüzlere merhamet duyguları, bütün güzellikleriyle hüküm şürmektedir. Posof'ta, kötülüklerin ve istenmeyen olayların azlığı, hatta yokluğu, halkının inancına bağlılığı ile izah edilebilir zannediyorum. En azından birinci derecede etkendir.

2. Tecrübe ve Yorumlara Bağlı Inançlar:

a) Göz Seyirmesi : Durduğu yerde, gözlerinden birisi veya ikisinin de hiç oynamadan, gayri ihtiyari olarak, bir istikamete bakması; Bu bakış süresinin uzun veya kısalığına göre, uzak veya yakın bir yolculuğa çıkılacağı ile yorumlanır.

b) Hıçkırık : Durduğu yerde ve sebepsiz olarak, hıçkırık tutan kimseyi birilerinin konuştuğu ile yorumlanır. Hafifse lehte, şiddetliyse aleyhte denir.

c) Göz Oynaması : Durduğu yerde gözü kıpır kıpır oynayan kimsenin yakında özlediği birisiyle görüşeceği ile yorumlanır.

ç) Avuç İçinin Kaşınması : Kaşınan sağ else ; Para almakla, sol else; Birisine para vermekle yorumlanır.

d) Ayağın Kaşınması : Yakında yolculuğa gidileceğiyle yorumlanır .

e) Kulak Çınlaması : Haber alınmasına, genelde ölüm haberi alınmasına işaret sayılır.

f) Kulağın Kaşınması : Dedikodu duymakla yorumlanır. (Yağmura işarettir)

g) Köpeğin Sebepsiz Yere Uluması : Bir felakete işaret sayılır.

ğ) Horoz'un Vakitsiz Ötmesi : Bir uğursuzluğa işaret sayılır.

h) tavuğun bağırarak,kapı pencere önünde dolaşması: Yakın bir zamanda kalabalık misafir geleceğine işaret sayılır.

ı) Karga ve Saksağan'ın Eve Doğru Birkaç Kez Ötmesi: Yakın zamanda bir haber veya misafir geleceğiyle yorumlanır.

i) Yemek Yerken, Yemek ve Ekmekten Yere Sıçramalar: Yakınlarından birisinin aç olduğu ile yorumlanır.

j) Yemekten Yabancı Maddenin Çıkması : Kısmetle yorumlanır.

k) Çay'ın Üstünde, Çay Otlarının Gezmesi : 1. Kısmet, 2. Misafir olarak yorumlanmaktadır.

l) Konuşurken Dil ve Dudağı Isırmak : Başkaları tarafından gıybetinin edildiği ile yorumlanır. Bu kimse ceketinin yakasını ısırırsa,gıybet eden kimsenin de kendi dil veya dudağını ısıracağına inanılır.

m) Toprağa Iğne Batırmak : Kimi niyet ederek toprağa iğne batırılırsa, güreşirken o kimsenin yenilmeyeceğine inanılır. Hatta bu yüzden bazen dövüşler de olduğu vakidir.

n) Su Dolu Bir Tasta Iğnelerin Birleşmesi : Başlarına pamuk sarılarak su dolu tasın içine bırakılan iğneler, suyun hareketiyle biribirleriyle birleşirlerse; Bu iş ne niyet için yapılmışsa, o iş olacak diye yorumlanır.

o) Sakalın Kaşınması : 1. Hürmet görecek, 2. Yağmur yağacak diye yorumlanır.

ö) Bıyık Kaşınması : Havaların bozacağına işaret sayılır.

p) Tuzlu Ekmek (Kikil) Yemek : Tuzlu ekmek yiyerek yatan kimsenin, (genç kızların) evlenecekleri delikanlıyı, rüyasında göreceğine inanılır.

r) Rüyalar : Rüyalara inanılır. Ancak herkes kendi rüyasını, kendi sınaklarına göre yorumlarlar.

s) Ziyaretler : Ziyaret sayılan (Mezar, ayak izi, vb.) yerleri, çeşitli maksatlarla ziyaret ederek, niyetlerinin yerine geleceğine inanırlar.

ş) Boncuk ve Nazarlıklar : Bazı boncuk ve nazarlıkların nazarı def edeceğine inanılır.

t) Muskalar : Çeşitli işler ve maksatlar için yazılmış muskaların, yaptırım gücüne inanılmaktadır.

u) Kosakhur Ağacı : Kosakhur ağacının ve ondan yapılan süsler (Cığcığa) nın nazarı def edeceğine inanılır.

ü) At Kafa Kemiği, At Nal'ı, It Gübresi : Bunların nazar gidereceğine inanılmakta idi.

Bunlar ve bunlar gibi inançlar, hemen hemen ortadan kalkmış durumdadır. % 96 sı Okur-Yazar olan ve bunun da en az % 50 si Orta Dereceli Okul Mezunu olan Posof'ta elbette ki bu gibi şeylere fazla itibar edilmesi abes sayılacak.

POSOF'TA YİYECEK VE İÇECEKLER

Posof halkının kullandığı o kadar çok yiyecek ve içecek çeşitleri var ki, bunların tarifleri için büyük boyda bir "yemek tarifi kitabı" hazırlamak gerekir. Ben burada bu konuyu ele almamış olmamak için sadece, tür ve çeşitlerini tanıtmakla yetinmeye çalışacağım. İhşallah bir heveslisi de bilahare bu konuyu enine boyuna izah eden bir kitapta toplayarak, unutulmamasını sağlamak üzere, halkımıza takdim eder.

Bu konuyu incelerken, yemeğin esas maddesine göre sınıflandırmayı uygun buldum. Elbetteki tanıtılan yemek sade o maddeden oluşmamaktadır. Temel öyesi odur. Diğer katkı maddeleriyle birlikte bir yemek olup çıkıyor.

I. HAMURDAN YAPILAN YİYECEKLER : (Hamur : Un-Su-tuz- Ekşihamur'un "Maya" karışımıdır.)

1. Bişi : Ekşimiş hamur ve kızgın yağla yapılan, yağlı ekmektir.

2. Lokma : Biraz daha sıvı hamur ve yağla yapılan, ceviz büyüklüğünde yağlı ekmektir.

3. Demir Tatlısı : Bir tür lokmanın, şerbete yatırılmışıdır.

4. Fetir : Ekşimemiş hamurdan yapılan, bişi gibi yağlı ekmektir.

5. Mafiş : Fetir hamurunun, eşkenar dörtgen gibi kesilmiş şeklidir.

6. Kalburlama : Biraz sert hamurun, kalbur veya süzek üzerinde desenlendirilerek, lokma gibi pişirilmiş yağlı çerez.

7. Börek : Yufkalardan yapılır. Yufkaların ve yapılışının şekline göre : a) Yumurta Böreği, b) Kuru Börek, c) Etli Börek diye adlandırılır.

8. Makarna : a) Erişte makarnası : Yufkadan kesilen ince erişteden yapılır.
b) Çerez Makarna : 5 mm.lik hamur kesmelerinden yapılır.

9. Karnıyarık : Küçük parmak kalınlığındaki yuvarlak şerit hamurdan 2 cm. uzunluğunda kesilerek, iki parmakla ortasına bastırılmak suretiyle çukurlaştırılan hamurdan yapılır.

10. Mantı : 2-3 mm.lik yufkalar, 3 er Cm.lik eşkenar dörtgen veya üçgen şeklinde kesilerek yapılır. Makarna ve Karnıyarık gibi suda pişirilerek tepsilere alınır. Yağ ve yoğurt ekilir.

11. Khinkal (Etli Mantı) : Sert hamurdan açılan yufka, eşkenar dörtgen veya kare şeklinde kesilerek içine malzemesi konup ağzı büzüştürülür. Suda pişirilir. Geniş kaplara alınarak üzerine yağ ekilir. Bazan yoğurt ta ekilir. Bunun sade tepsi içinde, yağda pişirileni olduğu gibi; İçinin malzemesine göre : Etli, yumurtalı, patatesli, mantarlı , nakhiçolu çeşitleri de vardır.

12. Kesme Çorbası : Kesme makarna gibi kesilen, unlu hamurdan yapılır.

13. Erişte : Erişte makarnası gibi kesilerek fırınlandıktan sonra rütubetsiz bir yerde saklanır. Kullanılacağı zaman, sıcak su ile nemlendirilerak üzerine yağ ekilmek suretiyle yenir.

14. Yufka : Islatılarak börek yapıldığı gibi ekmek olarak da tüketilir

15. Hasuta : Mısır Ununun suya verilerek yapılan, sıcak yemek.

16. Kuymak : Mısır Ununun, yağa veya iyice yakılmış kaymağa verilerek yapılan yemek.

17. Papa : Mısır ununun, sıcak suya veriler, lapadan daha katı hale getirildiği yemek.

18. Keş : İri kıyımlı mısır unundan, papa gibi yapılan yemek.

19. Cadı : Mısır unundan yapılan ekmek. Bunun kaymakla yuğrulanına, Yağlı Cadı,sinide yapılanına da,Sini Cadısı denir.

20. Pağaça : Arpa-Buğday unu karışımından yapılan kıvamlı hamur, Cadı da olduğu gibi "PİLEKİ" kilden yapılmış kızgın kab içine konarak üzeri, kızgın külle örtülmek suretiyle pişirilen, pişkin ekmektir.

21. Punturuş : Buğday unundan yapılan kıvamlı hamur, kapaklı pilekilerde pişirilen daha yumuşak ekmektir.

22. Közleme : Pağaça hamurundan, fakat pağaçadan küçük yapılan hamur, ocaktaki kor ve kızgın küle gömülerek pişirilen ekmektir.

23. Kete : Kıvamlı buğday unundan yapılan yufkalarla yapılır. Şekil, yufka sayısı ve pişiriliş şekline göre adlar alan ekmektir. Aynı zamanda yemek yerine geçer. Çeşitleri : Düz Kete, Khovel Kete, Kulaklı(Yenge) Ketesi, Feselli (Yağda pişirilir). Ayrıca; Sac Ketesi, Fırın Ketesi, Pileki Ketesi diye de adlar verilir.

24. Katmer : Buğday unu hamurundan, kıvamlı yufkalardan yapılır. Düz Katmer, Burma Katmer, İçli Katmer, Kıymalı Katmer diye çeşitleri vardır.

25. Bazlama : Bişi büyüklüğünde açılan kalınca yufkalar, yufka gibi, sac üzerinde pişirilen ekmektir. Boş veya yağlanarak yenir.

26. Gevrek : Unun kaymak ile yuğrulmasından elde edilen, yağlı hamurdan yapılan ekmektir. Yemek olarak ta yenir. Sacda pişirilene, Sac Gevreği(Yayla Gevreği), pilekide pişirilene, Pileki (Pağaça) Gevreği denir.

27. Fırın Ekmeği : Karışık undan, kıvamında hamur, künt yapılır. İki el içi büyüklüğünde ve ortası delik hamur haline getirilen ekmekler, kürekle fırına konarak pişirilir. Bunun adı delikli ekmektir. Birde delinmeden yapılanı var ona, Fırıncala denmektedir.

28. Somun : Aynı ekmek küntleri büyüklüğünde yapılıp, açılmadan fırına verilerek yapılan ekmektir. Bu ayrıca fırında kurutularak saklanır. Bunu da, Kuru somun denir. En iyi arpa unundan olur.

29. Khaçapur : Aynı hamurdan, bazlama büyüklüğünde açılır. İçine yağ, peynir konarak yapılan ekmekitr.

30. Puşruk Çorbası : Kızgın suya verilen un ile yapılarak, katkı maddeleri ile takviye edilen nefis bir un çorbasıdır.

31. Helle Çorbası : Kavrulmuş un, suya verilerek yapılan, puşruk türünden çorbadır. Barsak tedavilerinde de kullanılır.

32. Helva : Yanmış yağda kavrulan buğday unu, kıvamına gelince, serin durumunda şerbeti verilerek karıştırılıp yapılır.

33. Kharşo : Kaynamış yağlı suya, mısır unu verilerek yapılır. İçine peynir ve diğer katkılarıda katılarak nefis bir yemek yapılır.

34. Tikoskha : Süte verilen mısır unu ile yapılır. Kharşo kıvamındadır.

35. Un diğer birçok yemeklere de katkı maddesi olarak kullanılır.

II. ETTEN YAPILAN YEMEKLER

1. Köz Kebabı(külbastı) : 1 cm. kalınlığına getirilmiş çeşitli etler, köz üzerinde pişirilerek yenir..

2. Pirzola : Pirzolalık hazırlanarak ızgara veya sac üzerinde yapılır.

3. Sac Kavurmamsı : Kuşbaşı yapılan et, katkılarıyla sac içinde kavrulur.

4. Kavurma : Kuşbaşı et suda pişirildikten sonra, yağda kavrulur.

5. Sulu Köfte : Kıymanın içine katkıları konarak salçalı suda pişirilir.

6. Lüle Kebabı (Yağda Köfte) : Kıymadan yapılan köfteler, yağda kızartılır.

7. Haşlama : Kırılmış kemikli et suda pişirilerek yapılır.

8. Dolma : Kabak, patates, biber vb. kıyma doldurularak yapılır.

9. Sarma : Lahana, Ğalo yaprağı vb.ler kıymaya sarılarak yapılır.

10. Kelle-Paça : Baş ve ayak takımı kırılarak, suda kaynatılır.

11. Sakatat : İç organlar : Yağda, közde ve suda pişirilerek hazırlanır.

12. Kızartma : Pişirilen; sığır, koyun, tavuk, tavşan, keklik vb. etleri tekrar yağ içinde kızartılarak yapılır.

13. Sövüş : Aynı etler suda pişirilerek hazırlanır.

14. Çullama : Yufkalar arasına, tavşan veya tavuk eti ve diğer katkıları konarak pişirilir.

15. Yemek katkısı etler : Patates, Fasulya vb. sebzelere et katılınca, o yemeklerin adının önüne etli sözcüğnü getirir. Yalınız lahanaya et katılarak yemek yapılırsa onun adı KAPUSKA olur.

16. Av ve Balık eti : Haşlama-Kızartma-Yağda-Közde olmak üzere yapılır.

17. Pastırma : Sığır'ın siyah etlerinden dövülüp, salamura yapıldıktan sonra güneşsiz bir yere asılarak, kurutulur. Bu işin mevsimi; Sonbahardır. (Ekim-Kasım ayları)

18. Sucuk : Pastırmadan kalan parça etler, kıyma yapılıp, katkıları katıldıktan sonra, temizlenmiş barsaklara, kaz hava keselerine veya tülbentten yapılmış ince torbalara doldurularak, yine gölge bir yerde kuruturlur.

19. Kıyma : Kıyılan et, yağda kızartılarak yapılır. Yumurta kırılırsa bunun adı, kıymalı yumurta olur. Böreğe katılırsa adı, kıymalı börek olur. Katıldığı yemeğe kıymalı adını verir.

III. SEBZE YEMEKLERİ

Posof'ta kültür sebzelerden daha ziyade Yabani(Tabii) sebzeler daha çok kulanılmaktadır. Hepsi de önce haşlanıp süzüldükten sonra ya yağda kavrularak, ya da suda çorbası yapılarak yenir. Çorbalar, çok türlü katkı maddelerinin yanında un ile de helimlenir.

En çok kullanılan sebzeler şunlardır :

1. Pancar yaprağı : Çorba ve kavurması yapılır.

2. Yaprak pencer : Çorbası yapılır.

3. Çinçar (Isırgan) : Çorbası yapılır.

4. Madımak (Matitel) : Çorbası yapılır.

5. Kuşekmeği : Çorbası ve kavurması yapılır.

6. Ğalo : Çorbası yapılır. Yaprak pencer gibi kurutularak saklanabilir, iyi bir sarma malzemesidir.

7. Ispanak : Çorbası ve kavurması yapılır.

8. Lahana : Çorbası, kavurması ve turşusu yapılır.

9. Tel Penceri : Çorbası, kavurma ve turşusu yapılır.

10. Arçikele : Çorbası, kavurması ve Turşusu yapılır.

11. Gelin Parmağı : Kavurması ve turşusu yapılır.

12. Ğımi : Çorbası ve Turşusu yapılır. Özeği çiğ çiğ yenir.

14. Çalamel (Lahana Kavurması) : Lahana yaprakları kıyılarak, katkıları ile birlikte yağda kızartılır.

15. Taze Fasulye : Çorbası ve kavurması yapıldığı gibi Turşusu da yapılır.

15. Çenço Fasulye : Bu kurutulmuş kabuklu fasulyadır. Bilhassa kışın taze fasulye gibi kullanılır.

16. Kuru fasulya : Katkı maddeleriyle çorbası yapıldığı gibi, salatası da yapılır.

17. Kabak Haşlaması : El büyüklüğünde kesilip, içi temizlenen kabaklar suda pişirilerek, üzerine şeker ekilip soğutulur.

18. Külde Kabak : Kabak olduğu gibi küle gömülerek pişirilir.

19. Fırında kabak: Kabak kızgın fırında pişirilir.

20. Kabak Eriştesi : Kabak soyularak şerit halinde doğranır. Güneşte kurutulur. Bu kuru kabak eriştesi, yağda yapılır.

21. Kabak tatlısı : Kabukları alınmış kabak dilimlenerek, susuz olarak tencereye dizilir.

Kendi suyu ile pişen kabağa, şeker veya1/1 lik şerbet verilerek, kendi buharında kıvam alması beklenir.

22. Keşkek : Temizlenen kabak, ufak ufak doğranarak sütte pişirilir.

23. Patates Haşlaması: Yıkanarak bir tencereye doldurularak kaynatılır. Suyu süzülerek soyulup yenir.

24. Patates Buğulaması : Haşlanan patates, ince doğranır. Katkılarıyla birlikte yuğrularak, tepsilerle ocakta kızartılır.

24. Patates kızartması : Dilimler haline getirilen patates yağda kızartılır. Diğer kızartmalara katkı yapılır veya öylece yenir.

25. Patates salatası : Soyulan ve dilimlenen patates, katkılarıyla birlikte, birazda su konarak, pişirilir. Öyleyken yendiği gibi, soğutularak salata olarak da yenir.

26. Patates Köftesi : Haşlanmış patates, pirinçle yuğrularak yapılan köftedir.

27. Fırında Patates : Dilim dilim doğranan patates, katkılarıyla birlikte fırına verilerek yapılan yemektir.

28. Patates kebabı : Dilimlenmiş, ince patates dilimleri, tuzlanarak kızgın sac, soba vb. üzerinde pişirilerek yenir.

29. Patates Çorbası : Kavrulmuş un sulandırılır. İçine ince doğranmış patates atılır. Bu patatesler eriyinciye kadar pişirilir.

30. Patates Yemeği(Sup) : Doğranmış patateslerle, parça etler kaynatılarak yapılır.

31. Taze Mısır : Közde , tencerede ve ızgara da kebep yapılarak yenir.

IV. SÜTTEN YAPIL AN YEMEKLER

1. Sıcak Süt : Süt ısıtılarak içilir.

2. Süt Aşı : Kaynatılmış süte, bayat ekmek, kuru somun, Cadı(Mısır ekmeği) doğranarak yenir.

3. Sütlü ekmek : Sütle yuğrularak yapılan bir tür ekmektir.

4. Yoğurt : Sütten yapılır. Taze olarak yendiği gibi, yayılarak içinden TERE YAĞI çıkarılır. Sıvısına da, Yayık ayranı denir. Ayrıca yoğurt torbaya konarak süzülür. Buna da, süzme yoğurt denir. Uzun zaman saklanabilir.

5. Bulama : Doğum yapan hayvanların "Ağız" denen ilk günlerin sütü kaynatılarak, pilekide pişirilip ekmek gibi yenir.

6. Keş Çorbası : Mısırdan yapılan keş, sütle yapılarak yenir.

7. Yarma Çorbası : Arpa yarması, sütle yapılarak yenir.

8. Süt Çorbası : Süte mısır unu verilerek yapılır.

9. Sütlaç : Sütte pişirilen pirinç, şerbetlenerek yapılır.

10. Mahallebi : Süt ile nişasta kaynatılarak, şekeri verilir. Soğutularak yenir.

11. Kaymak : Sütler makineye vurularak veya teknelere koyularak sütün yağlı kısmı ayrılır. Bu yağlı kısım kaymaktır. Kaymak taze yenir. Şekerle kaynatılarak da yenir. Kaymak yayıklarda çalkalanarak SARI YAĞ elde edilir.

12. Anzlant : Kaymağın yağı alındıktan sonra kalan suyudur.

13. Şırat : Peynir alındıktan sonra kalan suyudur.

14. Ayran : Anzlant ile şırat biribirine karıştırılarak kaynatılır. Üste çıkan su dökülür. (Bunun mantar (SOKO) yaptığı söylenir. Dibindeki çökelti, bir torbaya konarak asılır. Daha sonra taşlanarak katılaştırılır. Buna kalın ayran denir. Ayran çorbalarının en iyi katkısıdır.

15. Peynir : Elde edilen sütler bir miktar bekletildikten sonra, mayası atılarak ılındırılır. Çökelti haline gelen peynir ya alınarak torbalarda bekletilir, ya da kazanda iyice ısıtılarak çeçil peynir kıvamına getirilir. Peynirler yapılış, kalite ve şekil bakımından : Naçar, Çeçil, Gorcola ve Çuma Peyniri olarak adlandırılır. Tulukh (Tulum) Peyniri, Gorcola ve Çökelik karışımından yapılır.

16. Peynir Isıtması : Gorcola veya Tulukh peyniri ufalanarak, yağda ısıtılmak suretiyle yapılır. Bazan buna yumurta da kırılır.

V. YUMURTADAN YAPILAN YİYECEKLER

1. Haşlama Yumurta : Suda kaynatılarak, kabukları soyulup yenir.

2. Rafadan yumurta : Yarı pişirilerek, delinip kaşıkla yenir.

3. Kayğana : Kızgın yağa, yumurta kırılarak yapılır.

4. Kızartmalarda yumurta : Börek, baklava, tavuk, balık vb. kızartmaları üzerine yumurta kırılır.

5. Çılbır : Kaynar su içine yumurta kırılarak pişirilir.

6. Saray Kharşosu : Kharşonun yumurta ile yapılan türlüsü.

7. Yumurta salatası : Lop yumurta dikine dörde kesilerek dizilir. Üzerine sarı yağ ve şeker veya bal ekilerek yapılır.

VI. MANTARDAN YAPILAN YİYECEKLER

1. Közleme : Mantarın içine tuz ekilerek, közün veya sacın üzerine konarak pişirilir. Buna mantar kebabı da denir.

2. Kavurma : Doğranarak, yumurta ile yağda kavrulur.

3. Khinkal : Khinkal hamurunun içine konarak yapılır.

VII. DİĞER BAZI YİYECEKLER

1. Zülbiyet : Eritilmiş sıcak yağın içine süzülmüş bal karıştırılıp, soğumaya bırakılarak yapılır.

2. Kaysefe : Cancur açması,suda kaynatılıp süzüldükten sonra, üzerine yağ ekilerek yapılır.

3. Döğmeç : Ekmek veya Cadı(Mısır ekmeği) nden, yağa ufalanarak iyice ısıtılmak suretiyle yapılır.

4. Ayran Çorbası : Katkısı ayran olan çorbalar.

5. Yoğurt Çorbası : Katkısı Yoğurt olan çorbalar.

6. Tavuk Çorbası : Katkısında tavuk bulunan çorbalar.

7. Bulgur ve Pirinç Çorbaları : katkı maddeleri, Bulgur, pirinç olan çorbalar.

8. Kaplıca Çorbası : Kaplıca denen kavuzlu arpalardan yapılan yarma çorbasıdır.

VIII. MEYVELERDEN YAPILAN YİYECEKLER

1. Pestil : Elma, cancur ve erikten yapılır. Tahtalarda kurutulduktan sonra, oradan açılarak, serin yerde saklanır.

2. Kakh(Kak) : Dörde ayrılan elma ve armutlar tele takılarak kurutulduktan sonra saklanır. Islatılarak yenir.

3. Furuç : Dörde ayrılan armutlar veya sağlam Banta'lar fırınlarda pişirildikten sonra kurutulup saklanır. Kakh gibi yenir.

4. Açma : Cancur'un çekirdeği alındıktan sonra tahtalar üzerinde kurutularak saklanır. Islatıp, ısıtılarak yenir.

5. Pelverde : Cancur ,erik ve kuşburnunun çekirdekleri süzekten geçirildikten sonra kaynatılarak, bir miktar şeker ekilir kaplara konarak, gerektiğinde yenir.

6. Şurup : Vişne ve kiraz, jola gibi sulu meyvelerden elde edilen sıvı içeceklerdir.

7. Reçel : Erik, cancur, armut ve çilekten yapılmaktadır.

8. Turşu : Armut ve Banta'lardan yapılır. Aynen sebzelerden yapıldığı şekliyle yapılarak saklanır.

Bunlardan başka hammaddesi dışarıdan gelen birçok yemek çeşidi varsa da onları buraya almadım.

IX. İÇECEKLER :

1. Çay : Kahvaltılarda ve keyfi olarak içilir.

2.Kahve : Genelde misafire ilk ikram olarak verilir. Uzun sohpetlerde keyif için içilir.

3. Meyve Şurubu : Mevsiminde dinlendirici olarak içilir.

4. Bal ve Şeker Şerbeti : Güçlendirici olarak içilir

5. Süt, Ayran, Su : Günlük içeceklerdir.

YEMEKLERİN MAKSATLARA GÖRE AYRILIŞI

1. Kır ve yolculuk yemekleri : Genellikle kuru yiyecekler olur. Ekmek çeşitleri ve peynir, meyve gibi.

2. Yırgat Yemekleri : Çorba, kete, bişi, katmer gibi kaliteli yemekler.

3. Bayram yemekleri : En özenli ve çeşitli yemek bayramlarda yapılır. O gün çok sayıda misafir getirilmeye çalışılır. Yemekten sonra; Yurt, Millet, Şehit, Gazi ve bu nimeti kazananlara dua edilir. Allah'a şükredilir.

4. Düğün Yemekleri : Yine özenle hazırlanan yemeklerdendir. Düğün yemeğine özel davetliler haricinde de, kim rastlarsa götürülür. Bayram yemeklerinde olduğu gibi, bu yemeklerden; Hastalara, misafirlerin bulunduğu evlere, yloksullara mutlaka gönderilir.

5. Normal Öğün Yemekleri : Genellikle sabahları çorba ve çay, ekmek, peynir, reçel, bal, yağ, yumurta yenir.

Öğleleri : Patates, hamur işi yemekler,etler yenir.

Akşamları : Sulu yemekler, makarna, yoğurt,süt gibi şeyler yenir.

Yatsıda : Ya hafif yemekler veya meyveler yenir.

POSOF'TA GİYİM KUŞAM

Bunu işlerken, konuyu iki kısımda mütalaa etmek gerekir. Yoksa bazılarının yaptığı gibi, Posof giyim kuşamını anlatırken, kendimizi 18 ci asrın Posof'unda zannederiz.

a)ERKEK GİYİMLERİ :

1. BAŞ GİYİMİ : Eskiden; Fes, kalpak, külah, uçları saçaklı Ahmediyeler (renkli bez veya poşulardan) bağlanılırdı. Şimdi; Fotör, şapka,bere giyilir. Ekseri baş açıktır.

2. SIRT GİYİMİ : Eskiden; Kalın çizgili,yerli dokumadan, yakası düğmeli gömlek, üzerine cepken giyilirdi. Yaka ve kol ağızları "Koç boynuzu" kaytan işlemeli olurdu. Cepken'in üzerine kısa çokha giyilirdi. Şimdi; Firenk gömleği, yelek ve üzerine ceket, mont veya pardösü giyilmektedir.

3. BEL : Eskiden; Şal veya ipekli kumaştan bel kuşağı bağlanırdı. Bu kuşakta her türlü levazımatı taşyacak gözler vardı. Şimdi; Kayış bağlanılıyor. Ekserisinin kayışı da yoktur.

4. BACAK : Eskiden ; Dizlemeleri ve cep ağızları, kaytan işlemeli Şalvar veya Zıgva giyilirdi. Şimdi ; Her çeşitten pantolon giyilmektedir.

5. AYAKKABI : Eskiden çok az yemeni, genellikle çarık giyilirdi. Şimdi ; Her türlü ayakkabı giyilmektedir.

6. Sırta : Yaşlı erkekler, pamuk işlemeli "Hırka" giyerler üzerine Şal'dan yapılmış ipli Çokha giyerlerdi. Şimdi her türlü yünlü fanilalar giyilmektedir.

b) KADIN GİYSİLERİ :

1. Genç Kadın Örtüsü : Eskiden; Altta ince tülbentten "Börümce" ile baş sarılır. Üstüne, mermerşahın incesinden yapılmşı"leçek" örtülürdü.Leçeğin üçgen şeklindeki ucu bel ve diz seviyesine kadar uzatılırdı. Saçlar,gürlük nisbetinde öreklerle örenirdi. Saç bağı denen boncuk vb. şeylerle süslenmiş bağlarla bağlanırdı.

Şimdi Eşarp veya oyalı,işlemeli tülbentler örtülüyor. Başı açık gezen kızlarımız da var.

2. Genç Kadın Sırt giyimi : Eskiden; Omuzları poturlu,etekleri dar apurkalı ve belden kırmalı entariler üzerine yine omuzları poturlu, önleri sık sedef düğmeli, göğüs ve kol ağızları işlemeli fistanlar giyilirdi.

Şimdi ; Düz etek,üzerine fanila ve yelekler giyilmektedir.

3. Genç kadın (Kız) bel giysisi: Eskiden; Entari veya etek üzerine, yalınız ön kısmını örten işlemeli, kaytanlı, etrafı poporlu "Peştamal" giyilirdi. Şimdi; İş zamanı önlük giyiliyor.

4. Genç Kadın Ayak Giysisi : Eskiden; Çarık, yemeni, bulundukça kundura giyilirdi.

Şimdi; Her türden ayakkabı giyiliyor.

C) GELİNLER İÇİN GİYSİLER :

1. Baş Örtüsü : Eskiden; Gelinin başına kartondan yaplarak, kadife veya bez geçirilmek suretiyle işlenmiş ve altınlarla süslenmiş "Katkha" kofi giydirilir, üzerine tülbentten baş bezi, üzerine leçek onun üzerine de, etrafı ponçaklı"Silgi"bezden veya kumaştan başötüsü örtülürdü.

Şimdi; Giyside kız ile gelini ayırmak mümkün değildir.

2. Sırt Giysisi : Eskiden; Gelinler üçetek ve etekleri apurkalı, bedeni kırmalı entari veya etek (9 bez eninde olurlar) giyerlerdi. Kol ağızları ve göğüsler işlemeli olurdu. Ayrıca Kolçak ve Göğüslük bağlanırdı. Bel'e; Peştamal bağlanırdı. Giysi renkeleri; Beyaz, al veya yeşil tercihliydi. Şimdi; Moda izlenmektedir.

Yaşlı Kadınlar : Eskiden; Gelinlerinkinden farkı,daha sade ve kumaşının sıcak tutar cinsten olması tercih edilirdi. Kadınlar ayrıca, sırtlarına, pamuk işlemeli, iki kat bezden "Hırka"ları kış aylarında giyerlerdi.

Kız ,kadın, yaşlı bütün kadınlar ; Küçük bez donların üzerinden, bacak kısımları renkli kumaş kaplı, bez "TUMAN" giyerlerdi. Bunların bel ve paçaları uçkur ile bağlanırdı.

Şimdi bütün kadınlar, bulabildikleri en fantazi veya modern diye nitelendirilen giysilerle örtünmektedirler.

EL İŞLERİ :

A- KADIN EL İŞLERİ :

1. Şal : Koyun yününden eğrilen iplikle, el tezgahlarında 40-50 Cm. eninde düz veya örmeli kumaş dokunurdu. Bunlar erkek giysisi, kadın peştamalı, cecim, erham olarak kullanılırdı.

2. Bez : Iğdır'dan getirilen pamuktan iplik bükerek bez dokurlardı. Bunların sade ve karelileri vardı.

3. Bağ : Pirpitan denen delikli ağaçlarla yapılan,elde kullanılan aletle, 1 Cm. genişliğinde, renk ve desenli,sade veya örgülü bağlar örülürdü. bunlar uçkur ve çokha'lara Belbağı olarak kullanılırdı.

4. Çorap : Ayak kısmı olmayıp diz boyu ve ağız kısmı katlama ve desenli "ZANGAL"lardan alın, çorapların her türlüsü (düz,desenli, renkli, kaytanlı) nün en iyileri örülürdü. Burunları desenli çorap ve patikler çok meşhurdu.

4. Çoçoba : Cil Otu, mısır konçeli, kıl ve yünden, saç öreği örenerek onlar halka şeklinde biribirine ilintilenmek suretiyle kalın sergiler yapılırdı. Her yere taşınabilen 50-60 Cm. çaplı oturak olarak kullanılırdı.

5. Erham İşlemesi : Erhamların üzerine,kelef telle türlü süsler işlenirdi. (En belirgini; kazayağı ve baklava dilimi, yonca yaprağıdır)

Çorap hariç diğer o kıymetli el işleri tarihe karıştı Posof'ta.

Şimdi; Halk Eğitimi Kursları ve toplumsal etkileşim sonucu; Çok türlü el işleri yapılmaktadır. Bunun içinde halı öğrgüleri de vardır.

B- ERKEK EL İŞLERİ :

1. Kıl Çuval ve Sergisi: Çevrede çok olan keçinin kılından, iplik bükerek, özel tezgahlarında 70-80 Cm. genişliğinde kıl kumaşlar örülürdü. Bunlar; Ya yanyana dikilerek sergi yapılır, yahut ta, dikilerek çuval olarak kullanılırdı. Aynı iş yünden de yapılırdı. Bu işi yapanlara : MUTAF denirdi.

2. Sambağı : Kıl veya yünden yapılan kalınca iplik, üç kat edilerek özel aletiylle bükülüp, birer metre uzunluğunda ipler yapılır. Mutaflar, aynı usülle, araba ipleri de yapalardı.

3. Tarak Yapımı : Gerek yün taramak ve gerekse şal dokumada ipliklerin geçirilmesine yarıyan ve kamıştan yapılan tarakların yapımı erkeklerin işiydi. Bunun ustalarına tarakçı denirdi.

4. Ev aletleri : Her erkek,kendi evine lazım olan; Ağaç süpürge , çığ , ağaç kürek, yaba, ağaçdirgen, tırmık, hal ve tırpan sapı, kal, çiçkhol, sont, sinel (Tavkap ve koliş), cılga, arona, tapan, araba, khızek (Kızak), tejgere (Kherzal), sepet, çatan,zigliga arabası, ustlüklü araba,sel arabası, kelenkeş (yerde sürünerek ağır eşyaların çekimine yarıyan çatal ağaç), tekne, musluk (içi oyularak su saklanmasına yarayan, çam kap), küze (içi oyularak yapılan, ağaç, su taşıma kabı), yemek sepeti ve bunlardan bazılarının teferruatı olan; sasrav (Selin altına konan eğri, sürünen ağaç), çal, dil , kopo, mazi, kora, bonduruk, kota, sami, çamasakri, mançva, eşek, kılıç, kol, sakanabel,datva, sürütme, cilga ve arona dişi ve buna benzer ev aletlerini yapmak ev erkeğinin işi sayılır.

Bunlardan başka bazı zanaatlarda erkeklere mahsustur : Demircilik, Nalbantlık, Marangozluk, Duvar Ustalığı, İnşaat Ustalığı, Terzilik gibi.

Şimdi her işin bir ustası türedi. Erkekler bu gibi işlerini ehline yaptırarak rahat ediyor.

POSOF'TA HISIM - AKRABALIK ADLARI

Baba Tarafı :

Babanın Babası	: Dede (Büyük baba)
Babanın Annesi	: Nene (Baba anne)
Babanın Bacısı	: Bibi
Babanın kardeşi	: Emi (Amca)
Bibi'nin eşi	: Enişte
Amcanın Eşi	: Yenge (cice)
Amcanın oğlu	: Amca oğlu
Amcanın kızı	: Amca kızı
Bibi'nin oğlu	: Bibi oğlu
Bibinin kızı	: Bibi kızı
Büyük kardeş	: Dtada (ağabey)
Küçük kardeş	: Kardaş (kardeş)
Kardeş çocuklari	: Yeğen
Oğul Çocukları	: Torun
Kızınızın Eşi	: Damat
Ağabey karısı	: Yenge
Kardeş karısı	: Gelin
Oğul Karısı	: Gelin

Ana tarafı :

Ananın babası	: Dede(Büyük baba)
Ananın Anası	: Nene (Anne anne)
Ananın bacısı	: Hala(Teyze)
Ananın kardeşi	: Dayı
Hala'nın oğlu	: Hala oğlu
Hala'nın kızı	: Hala kızı
Halanın Eşi	: Enişte
Dayı'nın Eşi	: Yenge
Dayının oğlu	: Dayı oğlu
Dayının kızı	: Dayı kızı

Evlilik Akrabaları :

Kocanın babası : Kaynata (kayın baba)
Kocanın Anası : Kaynana(Kayın ana)
Kocanın Kardeşi : Kayın(Kayınbirader)
Kocanın bacısı : Görüm (Görümce)
Görümün eşi : Enişte
Karının babası : Kaynata (Kayınbaba)
Karının Anası : Kaynana(Kayın ana)
Karının kardeşi : Kayın(Kayın birader)
Karının Bacısı : Baldız
Baldızın Eşi : Bacanak

Kirva Akrabaları :

Sünnet eden : Usta
Sünnet Edilen : Kirva
Sünnet edileni tutan : Kirva
Kirvanını Eşi : Yenge

NOT : Üvey olanlar da aynen özler gibi adlandırılır. Tarafların çocuklarına eşler, yeğen olarak hitap ederler.

Akrabalık bağı olmayan erkeklere; Amca, dayı,ağabey veya meslek sıfatları ön ekleriyle seslenilir.

Kadınlara ; Gençlere : Kızım, ergin gençlere; Bacım,ablam,Orta yaşlı kadınlara; Teyzem,yaşlı kadınlara; Ninem ön ekleriyle hitap edilir.

HAYVAN BARINAKLARI

a. Akhor (Ahır) : Büyükbaş hayvanların Kışın barındırıldığı yer.

b. Ağıl : Büyük ve Küçük baş hayvanların Yazın bir arada tutulduğu, çoğu yerde etrafı duvar veya çitle çevrili olan yer. Geceleri buralarda yatırılır.

c. Yatak : Hayvanların, merada gündüz yattığı yer.

d. Bere : Koyunların sağımı için ayrılan ve tertiplenen yer.

e. Kokh: Ağılların yanında Nakhırcı, Çobanların istirahatı için yapılmış, toprak damlı basit barınak.

f. Kom : Koyunların Kışın kapatıldığı yer.

g. Karapan : Koyunların Kışın ot yemeleri ve sair mahsül barınağı olarak yapılmış olan, üç tarafı duvarla çevrili, bir tarafı açık barınak.

h. Merek : Hayvanların Kışlık yemlerini (Ot ve saman) saklamak için yapılmış damlardır.

ı. Kümes (pin) : Genellikle kümes hayvanları, ahırlarda barındırılırsa da, bazı yerlerde arsanın bir tarafında, tavuk, kaz, ördek, hindi'leri barındırmak için kümesler yapılmıştır.

i. Akhbunluk : Hayvan gübrelerini tezek yapmadan, yada tarlalara taşımadan önce akhorların yakınında gübrelerin konması için ayrılmış olan yerlerdir.

İNSAN BARINAKLARI

Posof'ta normal bir ailenin geçimi için yapılan barınağı ve bunun müştamilatını şöyle sıralamak mümkündür:

a) Ev veya büyük ev : Bilhassa Ataerkil (büyük ailelerde) , sabahtan akşama kadar herkesin biraraya gelerek, oturduğu, iş taksimatı yaptığı, yemeğini yediği hülasa günlük yaşamını sürdürdüğü ev (odadır).

b) Aşkhana : Adındanda anlaşıldığı gibi, ekmek ve yemeklerin hazırlanıp yapıldığı ve genelde büyük evin bitişiğinde, küçük evdir.

c) Sütlük : Süt ve süt mamüllerinin saklanıp ve de yapıldığı yerdir.

d) Avlu (Havlu) : Ev, oda, ahır vb. yerlerin, dış kapı ile buraların arasında soğuk kıran, bazı eşya ve aletlerin saklanmasına yarıyan bölümüdür.

e) Oda : Misafir ve özel toplantılar için yapılmış, genelde yandan, Kare ve Dikdörtgen biçiminde, pencereli yerlerdir. Burası özel sergilerle döşenmiş,her zaman bir misafir gelecek gibi temiz tutulmak zorunda olan yerlerdir.

f) Örtme : Evlerin, avluya girmeden önce,ön tarafına yapılan , 2-3 m. genişliğinde,yerine göre, duvar paralelinde ve uzunluğundaki sundurmalardır. Genelde üç tarafıda açık olur. Bazan diğer binalara bitişen yerleri kapalı olabiliyor. Bu örtmelere,yazın oturabilmek için otraklar(Seki / Sekü) yapılır.

g) Tuvalet (Memişane) : Genelde gübreliklerin yakınında yapılır. Buralara (Ayakhyolu, sa-

fahana, yüznumara) da denmektedir.

h) Ambar : Genelde 6-7 Cm. kalınlığındaki çam tahtaları, boğaz kesme olarak biribirine geçirme yoluyla yapılan; Yiyecek maddelerinin saklandığı, tahta odalardır. İçlerinde muhtelif maddeleri saklamak için özel bölmeleri vardır.

ı) Mehsen / mahsen (Padval) : Çeşitli ebatlarda toprak kazılarak, içten etrafı duvar yapılır. Merdivenle inilip çıkılan bu yerler bir soğuk hava deposu gibi kullanılır. Kışın üşümemesi için, yazın da bozulmaması için birçok yiyecek maddeleri buralarda saklanır.

i) Kuy / kuyu : Çeşitli ebatlarda ve genelde silindir biçiminde kazılmış çukurlardır. Kışın kök bitkiler bu kuyulara doldurularak, üzerleri, hava almıyacak şekilde kapatılır. İlkbahar'da açılarak, içindekiler bozulmadan alınır. Bazen bu kuyuların içleri sıvanarak, tahil saklanmakta da kullanılır.

j) Naliya : Her Tarafı seyrekçe (aralıklı) tahtalarla yapılmış, mısır, fasulya, kabak pestil, açma gibi şeylerin kurutulmasında ve de serin saklanmasında kullanılan yerlerdir. Genelde ambarların yanında yapılır.

k) Naliye Çatanı : Fındık, kayın(huş), Cinav, Garmoşa, söğüt gibi ağaçların çubuklarıyla örülen ve naliyelerin kullanıldığı işlerde kullanılan çatanlardır. Bunlar da ambarların yakınlarında, bazanda bahçelerde konur.

ı) Khelambar (küçük ambar) : Bunlar, ebatları küçük ve dört dikme ağaca açılan zivanalara başları geçirilen tahtalardan yapılıp, altları döşenen, üstüne de tahta kapak yapılan (Açma veya sürgü kapaklı) bir nevi ambardır.

m) Yayla : Hayvan otlak sahalarında yapılan, yazlık evlerdir.

Hayvan ve insan Barınaklarına ait müştemilat ve Malzeme adları :

1. Koşat : Dam yapımında diğer ağaçların konduğu, binanın uzunluğunda ve orta yerinden uzatılan kalın ağaç (Tomruk).

2. Harma : Koşattan biraz ince ve duvarın boyunca konan uzun ağaç.,

3. Kuvant : Koşat ile harmanın arasına, yerine göre 50-80 Cm. aralıkla konan tomruklar.

4. Sırık : Kuvantların üzerine sıkça döşenmiş, yuvarlak ince ağaç veya ağaçlardan yarılmış yarmaçalar. Merek, Yayla, Karapan gibi yerlerde sal kullanılır.

5. Direk : Koşat ve harmaların altına verilen ağaç kolonlardır.

6. Mertek : Evlerde Sekilerin üzerine gelen, koşat ile harma arasındaki yerlere, kuvant ve sırık yerine kalınca biçilmiş (orta yarılmış) tomrukların yüzleri rendelenerek konur. Bunlara, mertek denir.

7. Tilki : Ortada pencere boşluğu yapabilmek için, İki koşat'ın üzerine konan, bir başı 50-60 Cm. diğer başı sıfır olan ağaçtır.

8. Patka : Pencerelerin açıldığı kalınca tahtadır.

9. Daraba : Evler arası bölgü işlerinde kulanılan, tahta duvarlardır.

10. Közmek : Ahırlarda gübrelerin dışarıya atılması için, duvarda yapılmış penceremsi deliktir.

11. Sanaskal : Hayvan pisliklerinin biriktirilerek dışarıya atıldığı, ahırın ortasında, 15-20 Cm. derinliğinde ve 50-60 Cm. genişliğindeki kanal .

12. Öküzağacı : Büyük ahır ve mereklerde, Koşat ve harmaların birleştirildiği, kalın ve orta koşat.

13. Baga (Yemlik) : Ahırlarda, hayvanların yem yemesi için, tahta veya betondan yapılan yemliklerdir.

14. Çırapkha : Ahır veya evlerde çıra, gazlambası gibi yanan eşyaların konması için duvara bırakılan boşluk (küçük dolap).

15. Ken : Tahta darabasının üst kayıdı olan 10x10 Cm.lik kiriş.

16. Arka darabası : Ev ve Odalarda, yastıkların yaslandırılması ve duvarlara sürtünülmemesi için yapılan tahta korkuluk.

17. Dolap : Ev ve odalarda bazı eşyaları (Kahve,Çay takimleri vb.) koymak için, duvarların içine konan, muhtelif ebatta ve Dikdörtgen biçiminde, doğrama kapaklı yerler.

18. Sekü / seki : Ev ve odalarda oturma ve yatmak için, tahtadan yapılmış sabit oturaklardır. Bunlar ; evin boyanca iki yandan yapılır. Peyke de denir.

19. Kera : Ocak'ların iki yanına konan, dikdörtgen pirizma şeklinde, ateşe dayanıklı taşlardır.

20. Kemer : Ocağın üst önüne konan dekor ve desenli taş. Üzerine bacanın ön duvar yapılır.

21. Çekürge : Ocak'ın yanlarındaki, ateşe dayanıklı yassı, büyük taşlar.

22. Sahan taşı : Ocağın alt ve önüne konan (aşınmayı önleyen) yassı taş.

23. Bukharı : Ocağın dumanının çıktığı geniş baca.

24. Bukharı demiri : Bukharıdan inip çıkmayı önleyecek aynı zamanda, tencereleri asmaya

yarayan zincirin bağlanacağı kalınca demir.

25. Gergi : a)Sekülerin tahtalarının çakıldığı(5x10 luk) çıtalar.
b) Ahırda hayvanların bağlandığı araları bölmek için,direkler arasına çakılan sırıklar.

26. Ara : Ahırda hayvanların, ikişer, üçer bağlanacağı bölümler .

27. Sartmel : Tahta döşemelerin altına konan ağaç.

28. Furun / Fırın : Hemen hemen her evin kendi ekmeğini pişirmek için bir fırını vardır. Fırının : alt taşına; Furun taşı, baca deliğine; Sundo, Ekmek konan yere ; Ağız, devamlı ateş yanan yere; Gözlük, Gözlükle, ağız arasındaki taşa ; Gözlük taşı, üstüne; kubbe, fırının tozunu alan bez süpürgeye:;Parduç, ekmeği fırına süren tahtaya; Kürek, ekmeği çevirecek ağaca; Çevirecek, fırının kor ve külünü alan küçük küreğe; Koçat, ağzın ve gözlüğün üstünü kapatan uzun taşa ; Köprü taşı denir.

29. Tekne : Çam tahtasından yapılan su geçirmez kaplardır. Kullanıldığı işlere göre adlar alır. Hamur Teknesi, Çamaşır Teknesi, Kaymak Teknesi, Abdest Teknesi, Bal Teknesi, Yal Teknesi gibi.

30. Kersan : Ihlamur, Kestane gibi ağaç tomruklarının içi oyularak yapılan oval kaplardır. Tekne yerine kullanılır.

31. Tefür : Aynen kersan gibi yapılan, fakat 2-3 Cm. derinliğinde olan, oval tahta kabdır. Tahıl ayıklama işlerinde kullanılır.

32. Kayık : Kersenin küçüğüdür. İçinde yemek yenir.

33. Döşeme : Ahırda hayvanların yatacağı yerlere döşenen, taş veya kalın sırık tomrukları.

34. Terek : Ev ve avlularda, eşyayarın konmasına mahsus,tahta raflar.

35. Musluk : Çam ağacından oyularak yapılmış,kapaklı uzunca su kabı.

36. Göze : Merek'lere ot, saman koyabilmek için damdan veya duvardan bırakılan, 80x80 Cm.'den biraz daha büyük veya küçük, kare biçiminde delik.

37. Tar : Ahırlarda tavukların tünemesi için, bir ucu pencere önüne konup,diğer ucu ortada bir kuvant'a bağlanan sırık veya kalas.

AĞAÇ EŞYALAR

(Yapı ve Kullanımlarına göre adları)

1. Ormanda : Kök, kütük, gövde,dal, yaprak, bolo (Ağacın uç kısmı), clvçi, kujije (Kozalak), kıymık (Yonga).

2. Çiftlikte ağaç : Cılga (maçva, diş,kılıç,eşek(ok), saban, tapan, tarla tırmığı, tırmık,cilim, kora, kota, tekir, mazi, şolta, sant, cinel, çamasakri, boyunduruk, sami, mazi tekir (teker), tığ makinesi, gelberi, ağaç küreği.

3. Evlerde ağaç : Tavan, döşeme, koşat, harma, kuvant, sırık, mertek, terek, kapı, direk, peyke (Sakü / seki), eşik, söhe, pervez, çatma, sartmel, tilki, patka, bedevre.

4. Cenazede ağaç : Tabut, teneşür / teneşir, mertek, baş tahtaları, odun.

5. Ev eylarında Ağaç : Masa, sandalya, iskam / iskemle, sofra, tekne, külek, kolop, kopena, peçkhat, sepet, boçka / kodana, yayuk / yayık, kaşık, kepçe, musluk, kutu, sandık, iğ, ağırşak, okhlavi / oklava, teşi, khalbur,taşgözel, tefür, elek, şedre, yaba, süpürge, tırmık.

6. Hızarcılıkta ağaç : Tomruk, kalas, gars, tahta, talaş, tögel, yongka, iskele, Ağaç çivis.i

7. Camide Ağaç : Rahle, kürsü, mimber, mihrap, ferkana

8. Yaylada ağaç : Çığ, çatan, mana(kazık)

9. Akhırda ağaç : Baga, kal, çiçkhol, Kherzal(sepet tejgere), saman sepeti, Küskü, kürek ağaç süpürgesi, çığ(Çit).

10. Tekerde Ağaç : Mazi, kol, kora, Çığ, çatan, üstlük, top, çivi, perso, cilim

11. Taşımada Ağaç : Sel, Ot arabası, Zigliga arabası, Üstlüklü araba, khızek / Sıga(Kızak), kol, datva, mazi(dingil) Teker, kelenkeş

12. Yemek işlerinde ağaç : Yakacak, tekne, kersan, çanak, kaşık, kepçe, oklavi, iskam, masa, sandalya, sofra, ekmek tahtası

13. Oyunda Ağaç : Hoçora, salıncak, dtantura, mile, kanz, değenek, topaç, yel fırıldağı, kızak, kayak,

14. Yün ve Dokuma işlerinde Ağaç : Çığırık, iğ, teşi, ağırşak, yün tarağı, dokuma tezgahı, yün çubuğu, kirkit, Pirpitan, (7 delikli, 5x5 Cm. kare biçiminde ince tahtalar)

15. Saklayıcılıkta Ağaç : Sandık, bavul, Dolap, ambar, khelambar, Naliya, çekmece, Ambarın içinde; (Kharo, Seperkhul, yemlik ve merdiven).

16. Yatakta Ağaç : Beşik, salıncak, karyola, sekü, sedir, divan

Ağacın kullanım yerleri elbetteki yalınız bunlar değildir. Onun için ağaç üzerine söylenmiş binlerce söz vardır. ben bunlardan en kısa bir kıta şiiri buraya almayı uygun buldum.

Evlerine eşik olur ,
Aşlarına kaşık olur,
Çocuğuna beşik olur,
Sev kardeşim ağac'ı sev. (Fehmi)

HAYVAN ADLANDIRILMALARI

Posof'ta, küçük baş hayvanlara "davar" , büyük baş hayvanlara "Mal" , Atlara da at denir.

1. Küçük Baş hayvanlar :

a) Keçi : Dişisine keçi, Erkeğine: teke (korut), Yavrusuna (Dtikan)/oğlak denir.

b) Koyun : Dişisine; Koyun, Erkeğine; Toklu ve koç denir. Yavrusuna; Kuzu denir. Bir yaşındakilerine, Şişek denir.

2. Büyük Baş Hayvanlar :

a) Sığırlar: Dişisine, bir yaşını doldurana Düve, iki yaşını geçtiği halde doğum yapmayana, dolama, doğum yapan'a inek denir. Yavrusuna, puçi/buzağı, altı aylıktan büyüğüne dana, bir yaşındakine mozer denir. Erkeğine ; Sırasıyle Puçi, buzağı, dana, mozer, tosun, buğa /boğa (Burulmamış 2 yaşındaki tosun), üç yaşındakilere öküz denir. Yaşları: Harman hesabı ile tanıtılır. İnekler de doğurması gereken dana sayısıyla tanıtıldığı gibi.

b) Manda / Camuş : Yavrusuna sırasıyla, malak, kotik / gedek denir. Yaşları; Gedek anası ve erkeklerde, harman yaşı olarak tanıtılır.

3. Atlar : Dişilerine ; Kısrak, Erkeklerine; Aygır (Buruklarına iğdiş) denir. Yavrularına; Sırasıyla kurik, tay ve taylak at (Üç yaşındaki taylar) denir. Atlar; Dört yaşında bir binek sayılır, ondan sonra da yaşları binek olarak tanıtılır. Koyunların kuzu anası ve katım olarak tanıtıldığı gibi.

4. Kediler: Kedinin yavrusuna, sintal denir.

5. Köpek (it): Yavrusuna, enük/enik denir. Dişisine; Kancık denir. Bir yaşındaki köpeğe; bir meres denir ve yaşları, meres olarak tanıtılır.

ÇİFT İLE İLGİLİ ADLAR VE DEYİMLER

1. Maçkhel	: Çift veya pulluk'u tutan adam.
2. Hotak	: Öküzlerin boyunduruğuna binerek onları süren çocuk.
3. Hotak taşı	: Hotak ağırlığını vermek için boyunduruğa asılan taş.
4. Arona	: Bir çift öküzle tarlayı sürebilen alet.
5. Cılğa	: İki çift ve daha fazla öküzle çekilen, önü tekerlekli tarla sürme aleti.
6. Küten / Kotan	: Demir veya ağaç'tan yapılı büyük pulluk. Birkaç çift öküzle sürülür. Genellikle herk işlerinde kullanılır.
7. Çeki	: Sürme aletlerini temizlemek için yapılmış demir kazıyacak.
8. Çubuk	: Öküzleri sürmek için kullanılan ağaç sürgünleri.
9. Kamçı	: Hayvan derisinden çekilmiş tasmalarla yapılan, hayvan sürme aletidir. Bu deri örğünün başında "Deriden Şapalak" ucunda, ağaç sapı vardır.
10. Kayış	: 20 Cm. genişliğindeki derilerin bükülmesiyle yapılmış olan ve boyunduruğu araçlara bağlamaya yarayan alet.
11. Ülek	: Bir çift öküzün gücünün yetmediği işlerde, bunların önüne; Zincir veya Sant ile ikinci veya üçüncü çift öküzün yardımcı olarak koşulmasıdır.
12. Hakoz / Kuval	: Çift sürülürken aletlerin açtığı yarıntı.
13. Karıkh	: Tarlanın geniş aralıklarla sürülmüş şekli.
14. Ekenek	: Ekilmiş tarlalar.
15.Korukh	: Koruma altına alınmış çayır, tarla vb.
16. Hozan	: Biçilen tarlanın, dipte kalan sapları.
17. Nadas	: Sürülmüş, fakat ekilmemiş tarla.
18. Herk	: Münavebe ekimlerde, Yazın sürülmüş şekli.

19. Çamasakri : Cılgaya , ülek öküzlerinin bağlanmasını sağlayan ağaç.
20. Sinel ve sant : Kayın (Huş) ağaçlarından, Mayıs ayında bükülerek hazırlanan, gereğinde kayış ve ülek zinciri yerine kullanılan alet.
21. Mogdam : Çift işlerini beraber yapan adamlara denir.
22. Bonduruk/Boyunduruk : Öküzleri koşmaya yarayan, iki başta iki sami, ortada iki kota'sı bulunan, işine göre muhtelif uzunluktaki ağaç.
23. Sambağı : Samilerin uçlarını biribirine bağlayan kıl veya yünden örülmüş özel ip.
24. Cılganın Parçaları : Eşek, kılıç, mançva, çilim, diş, kulaklar, demir, kora ve elcek'tir.
25. Sel'in aksamları : Boynuz ve beden, datva, kopolar, sakanabel, mançva, sasrav, diller, cilimler, sırıklar, mazi, teker, kollar, kora, kulan, koliş, cal dır.

BİLMECE - BULMACALAR

--Biz bizidik, 32 kızidik, ezildik büzüldük iki duvara dizildik : Dişler.
-- Bir küçüçük mil taşı, dolanır dağı taşı : Göz.
-- Beyaz kuyum var, içinde iki türlü suyum var : Yumurta.
-- İstanbul'da süt pişti, kokusu burnuma düştü : Mektup.
-- Her yanı tahta çeper, içinde atlı teper: Yayık.
-- Yol üstünde kitli sandık, onu taş sandık : Mezar.
-- Ağaç üstünde kitli sandık : Ceviz.
-- Bizim köye 30 atlı geldi : Ramazan.
-- Baba büyük, ana küçük, kız kör, oğul deli : Gök, Yer, Duman ve Rüzgar.
-- Karanlık avluda ayı böğürür, boku baban ağzına: Arının bal'ı.
-- Hazar hazara, mert mezara gider. Babası iki aylık, oğlu pazara gider : Arı.
-- Birbirine bakar, birbirine benzer, birbirinden güzel : Günş, Ay, Yıldızlar.
-- Bir sepet cevizim var. Geceleri serer, gündüzleri toplarım : Yıldızlar.
-- Beş kardeş bir sepet örer: Çorap şişleri.
-- Yer altında kara güğüm kaynıyor. Karınca kolonisi.
-- Gider Leyla, gelir Leyla, tek ayak üstüne durur Leyla : Kapı.
-- Bir öküzüm var benim. Her yeri otlar kaya dibini otlamaz : Tırpan.
-- Mantosu yeşil, entarisi kırmızı, bil bakalım kimin kızı : Karpuz.
-- Bilmece bildirmece, el üstünde kaydırmaca : Sabun.
-- Kara öküzü çulladım, dağ başına yolladım : Çatıya çekilen sac.
-- Ecem elinde, karnı belinde : Yayık.
-- Alçacık tepeden kar yağar : Un eleği.
-- Alaca mezar, dünyayı gezer : Göz.
-- Baldan tatlı, baltadan ağır, elle tutulmaz, çarşıda satılmaz, tadına doyulmaz, mendile konulmaz : Uyku.
-- Bizde bir kişi var,32 işi var : Dişler.
-- Attım atana, değdi kotana, suda balığa, düzde ceylana : Yıldırım.
-- Yıkılmaz mevlanın yaptığı yapı. 12 burç üstünde 48 kapı. Kapıda bekleyen iki gül nedir. : 12 ay, 48 (52) hafta, 2 Bayram
-- Yedi delikli tokmak, bunu bilmeyen ahmak : Kafa.
-- Ben giderim, o gider. Arkamdan tın tın eder : Gölge.
-- Dal üstünde al yanak, inanmazsan ye de bak. : Elma.
-- Beş bağım var. İkisine güneş vurur, üçüne vurmaz : 5 vakit namaz.
-- Şekere benzer tadı yok, gökte uçar kanadı yok : Kar.
-- Cık cıka hamam, kubbesi tamam, bir gelin getirdim babası imam : Saat.
-- Gelinim atlanır, etekleri katlanır : Lahana
-- Gelir gider seslenmez. Suya girer ıslanmaz : Güneş
-- İncedir, uzundur, sivridir başı, gittikçe geldikçe bitirir işi : Kalem
-- İç içe yatıyor, gözünden yaş akıyor : Dolma kalem
-- Sabahtan kalktım. Çatal kuya tüştüm : Pantolon veya Tuman / Dizlik
-- Benim bir dostum var. O gelir herkes gider. O gider herkes gelir : Uyku
-- Bir kuşum var. Uyuyunca uçuyor, uyanınca yatıyor : Rüya

-- Biri iki, ikiyi üç derken on ettik, unuttuk ta yüz ettik. Yüz içinde yüz nedir : Ölüm. (yüzde yüz / mutlaka herkes ölecek)

-- Çarşıdan aldım bir tane, eve getirdim bin tane : Nar

-- Küp içinde yağım var, içinde yılanım var, yılanın başı, kurbağanın ağzında, ağzından alev çıkar : Gazyağı dolu küp, fitil, kurbağa, ışık. (Kandil).

-- Dağdan gelir, taştan kelir, götü açık enişten gelir : Teke (Erkek keçi)

-- Dağdan gelir dağ gibi , kolları budak gibi, eğilir bir su içer, bağırır oğlak gibi: Sel arabası (Önü kızaklı kağnı).

-- Öyle bir şeydir ki herşeyde var : İsim / ad

-- Masal masal maliki, oğluşağı oniki, masal beyin avradı, beni gördü ağladı : Kuruk ve Çuçulları / Kuluçka ve Civcivleri

-- Bir attım, çok aldım : Ekin

-- Dalda durur, elde durmaz : Kuş- Kelebek gibi kanatlılar.

-- Tarla beyaz, tohum kara : Defter, kalem.

-- Ağzı geniş, sapı ince, karın doyurur gidip geldikçe : Kaşık

-- Ağzı açık su tutar, çeynemeden balık yutar : Dokunan şal ve masra / mekik

-- Ektim nohut, bitti söğüt, yaprağı dut, kendi armut : Yeralması ve Mısır.

-- Ermendi mermendi, kız duvara tırmandı. Oğlan gelmeden kız duvardan inmedi : Kilit ve anahtar.

-- Altı pınar içilir, üstü çayır biçilir : Koyunun yünü ve sütü

-- Altı camuş, yüz keçi. Bunu bilmeyen Acara beçi : Ayakkabı .

-- Kat kat katmer değil. Yenir amma elma değil : Kuru soğan.

-- Altı taş, üstü taş, içinde bir sarıbaş : Cadı / Mısır ekmeği ve Pileki

-- Ağaca çıkar adam değil, yazı yazar molla değil, boynuzları var koç değil: Sümüklü böcek

Böyle yüzlercesini sıralamak mümkündür. İnsanlar yaşadıkça sayılarının daha da artacağı muhakkaktır.

BAZI DUA VE BEDDUALAR

DUALAR :

-- Allah iman cennet versin.
-- Ömrünen doyasın.
-- Makamın Cennet olsun.
-- Allah muradın versin.
-- Bahtiyar olasın.
-- Yolun açık, yüzün ak olsun.
-- Allah utandırmasın.
-- Sevinesin,büyük adam olasın.
-- Allah bir yastıkta kocaltsın.
-- Allah senden razı olsun.
-- Baban, anan rahmet olsun.
-- Allah dar gün göstermesin.
-- Allah ömrün uzun etsin.
-- Su gibi ömrün uzun olsun.
-- Allah bin bereket versin.
-- Allah bir yastıkta kocaltsın.
-- Büyük adam olasın.
-- Allah hasretleren kavuştursun.
-- Sofranız daim dolu olsun.
-- Allah bir zaval vermesin.
-- Allah damarını artırsın.
-- Leçeğin ağ olsun / yüzün ak olsun.
-- İpliğin kavi olsun.
-- Elin altun kessin.
-- Sofran dolu olsun.
-- Su gibi aziz olasın.
-- Allah tükenmez ekmek versin.
-- Eksik olmasın, ziyade olsun.
-- Şen olsun, daim var olsun ocağız.
-- Nasıl istiyorsan, Allah öyle versin.
-- Kesen bereket .
-- Çok var ol, Allah yokluk göstermesin.
-- Ellerin dert görmesin.
-- Yolun açık olsun, işin rast gelsin.
-- Helal olsun.
-- Allah şifalar versin.
-- Gülegüle git, güle güle dön.
-- Allah kanadını üzeren örtsün.
-- Allah yüzün ağ etsin.
-- Allah korusun.
-- Allah even, çoluk çocuğuna bağışlasın.
-- Allah utandırmasın, yüzün ağ olsun.

BEDDUALAR :

-- Allah belanı versin.
-- Gözün kör olsun.
-- İki yakan bir araya gelmesin.
-- Toprak başşan.
-- Seni toprağa koyem.
-- Kanlı gömleğin gelsin.
-- Sevdikleren hasret kalasın.
-- Yurdun yuvan dağılsın.
-- Karnın doymasın, yüzün gülmesin.
-- Sürüm sürüm sürünesin.
-- Ah demeye amanın, ölmeye zamanın olmaya.
-- Pemperişan olasın.

-- Ocağın sönsün.
-- Gidişin ola, gelişin olmaya.
-- Kahrolasın.
-- Muradın gözünde kalsın.
-- Parça parça olasın.
-- Kara haberin gelsin.
-- Başına taş, dolu yağsın.
-- Leşin düzlerde kalsın.
-- Leşini kurt, kuş yesin.
-- Ocağında cincar (ısırgan) bitsin.
-- Yarıda kalasın.
-- Zehir olsun.
-- Allah canından sorsun.
-- Al duvak giymiyesin.
-- Ata binip te inemiyesin.
-- Miras kalasın.
-- Viran olasın.
-- Zıkkım yiyesin.
-- Karagünün görem.
-- Mukariz olasın.
-- Başın beladan kurtulmasın.
-- Evin başan yıkılsın.
-- Taş taşa kaynıyasın.
-- Toy gününde, vayan otrula.
- Külün kömürün savrula.
-- Akhrette yüzün kara olsun.
-- Çor karnan
-- Başın öle.
-- Her eylügün karaya dönsün.

--Bazı Argo Sözler --

1. Kuskuslandı: Yanına sokuldu.
2. Mafiş : Son
3. Nah sana : Sana hiçbir şey yok.
4. Puşt herif : Sözüne güvenilmez.
5. Ayubettin Şemsettin : Gaf yaptın.
6. Çençiklerin gevşedi : Hoşan gitti.
7. Muzlama be : Kendini beli etme.
8. At çakılırken, eşşekler ayağını kaldırmaz : Konuşmalara karışmama ikazı
9. Oha, Oha : Dur hele dur.
10. Puçi puçi : Sakin ol sakin ol anlamı.
11. Kusilen kusilen : Yaltaklan, yaltaklan.
12. Güme gittin : Battın, zarar ettin.
13. Khorkhorlanma : Çirkinleşme

POSOFTA MİLLİ GÜNLER

Böyle bir başlığı görenler, neden gerek duyulduğunu düşünebilirler. Bu düşünce bir derecede doğrudur. Zira ; Milli günler yalınız Posof'a ait değildir. Ancak Posoflu, bu günleri her yerden daha çok önem vererek kutlamaktadır. Ülkemizin hiçbir yerinde, Posofta olduğu kadar içten ve samimi duygularla Milli Bayram kutlanacağını tahmin etmiyorum. Bunu yalınız ben de demiyorum. Posof'ta görev yapan tüm Kamu Görevlileri, her yerde ve her zaman, büyük bir övgü içinde, söylerler. Birçok yerde, Cumhuriyet Bayramı; Bir purotokol bayramı, Zafer Bayramı; Askeri gösteriler bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayram ; Okul çocuklarının ve çocuk velilerinin, gösteri ve övünç bayramı, Gençlik ve Spor Bayramı; Ortaöğretim gençlerinin gösteriler bayramı olarak nitelenir ve bu şekilde kutlanır duruma gelmesine karşın, Posof'ta bu bayramlar, yedısından yetmişine kadar halkın katılımıyla kutlanır. O günlerde herkes aynı anda Bayrağının karşısında selama durmanın kıvancını yaşarlar. Bayramlara katılmıyanlar, özürsüzlerse, herkes tarafından kınanır. Hatta bir müddet onunla sohpet dahi etmiyenler çıkar halkın içinden.

Hele Atatürk'ü anma günü, saygı duruşuna katılmayan veya katılamıyanlar (büyük mazeret sahipleri hariç) halk tarafından, bırak vatandaş sayılmamayı, insan dahi sayılmazlar.

Posof'ta : İlçenin kurtuluş Bayramı ve Gençlik ve Spor Bayramı çok daha farklı kutlanır. Bu Bayramlara halk; Atıyla, güreşçisiyle, atletiyle, oyuncusuyla, çalgıcısıyla, alet edavatlariyle, yiyip içecekleriyle, hülasa bütün varlığıyla aylar öncesinden başlayarak hazırlanır. O gün hava koşullarına dahi bakılmaksızın herkes yollara düşer. Saat : 08 de herkes İlçe Merkezindeki Bayram Yeri'nde toplanır. Seyyar satıcılarla, pazar yerine dönen bu Bayram Yeri'nde; Hazırlanmış program uyarınca kutlamalar yapılır. Şiirler okunur, konuşmalar yapılır. Arkasından; Güreş Musabakaları, Futbol-Voleybol Final karşılaşmaları, sportif gösteriler, koşular, at yarışları yapılır. Folklor gösterileri, gün boyu her program arasında devam eder. Güne sığmayan faaliyetler, o gece devam eder. Tavla finalleri, santraç finalleri, bilgi yarışması finalleri de, Feneralayı süresince yapılarak sonuçlanır.

Daha önceleri Egemenlik ve Çocuk Bayramı ; Gurup köyleri biraraya gelmek suretiyle kutlanarak büyük şenlikler yapılırdı. Şimdi genelde her okul kendi bünyesinde kutlamalarını yapıyorlar. Bazı okullar tüm halkla komşu köylere gitmeyi yeğliyorlar.

Milli günlerde, Posof'ta diğer işler durur. O gün herkes o günün yaşantısı içindedir. Yalınız Bayramlar değil. Örneğin; Türkgözü sınır Kapısı'nın açıldığı gün, ot ekin kesim işlerini de bırakarak, herkes Türkgözü'nde toplandı. Televizyonu seyredenleri dahi hayrete düşüren mahşeri bir kalabalık oluştu o gün. Tıpki ; Gençlik ve Spor Bayramı günlerindeki gibi, her taraf al al olmuştu giysili kadınlarımızla, İnsan deryasıydı sanki halkımız. Yollar park etmiş motorlu araçlardan geçilmiyordu.

Dışarıdan bakan insan, Posof'u birkaç yüzbin hatta miliyonluk nüfuslu bir yerleşim sanıyordu. Oysa ki; O anda Posof'ta yaşayan nüfus miktarı; 18 bin dolayındaydı. Televizyonlarda, 20 bin insanın toplandığ kalabalıktan, övgüyle bahsedilmişti. Bu demektir ki; O gün hiçbir Posof'lu evinde değildi. Herkes oraya toplanmıştı.

İşte, "Posof'ta Milli Günler" başlığını koydurtan sebep budur...

-- Milli duygulardan mahrum toplumlar, yaşam hakkından da mahrum sayılır --

UNUTULMAYAN KİŞİLER VE ÖZELLİKLERİ

(Nüktedanlar ve misafirperverler)

Gerçi Posof'ta böyle nükteden kişilerin sayısı çoktur. Halkımız da bunları çok iyi tanırlar. Ancak, bunların hepsini buraya almak, herkesin taktir edeceği gibi, mümkün değildir. Zira; Posoflu Nüktedanlar, başlı başına bir kitaba bile sığmaz zannediyorum. Bu işi geleceğin en kıymetli meselesi olarak, genç kalemlere tevdi ediyorum. Kime kısmet olursa, ne kadar mutlu insandır o kimse. Onu şimdiden tebrik ediyorum.

a) Nüktedan ve Hazır Cevaplar

1. Begali Ağa : Yurtbekler Köyü'nün eşreflerinden bir zattır. Meyve bahçelerinin olgunlaştığı bir mevsimde, Kaymakam, haber göndererek, arkadaşlarıyla birlikte (Hakim, Komiser, Bölük Komutanı, Jandarma Komutanı, Malmüdürü ve birçok memur), Begali Ağa'ya misafir olurlar. Yiyip karınlarını doyurduktan sonra, İçki masası kurulur. Yanlarında getirdikleri rakıları içmeye başlarlar. Hatır ve telkin zoruyla (ömründe rakı içmeyi haram sayarak içmemiş olan) Begali Ağa'ya da bir yudum yuttururlar. Acısından aksırıp, tıksırınca oradakiler kas, kas gülerek, alaylı bir tavır içine girerler.

Kendisini toparlıyan, Begali Ağa, de rki; - ***Kaymakam Bey bu rakıyı sız zevk için mi içiyorsunuz, yoksa kanun zoruyla mı içiyorsunuz?*** Kaymakam Bey ne düşünmüşse; - ***Ağa, Devlet Memuru olduğumuz için kanunen yemekten sonra Rakı içmek zorundayız*** der. Bunun üzerine fırsatı yakalayan Begali Ağa; - ***Anladım Kaymakam Bey anladım. Bu bok zevk için içilecek bok değil***, deyince, oradakiler hatalırını anlayarak tuspus olurlar.

2. Taştan Ağa : Süngülü Köyü'nün eşref kişilerindendir. Sözü geçen ve hatırı sayılan akıllı bir zattır. Birgün kalkarki, köyde herkesin elinde silah, kama, kılıç, balta olduğu halde bağırıp çağrıyorlar. Gidip kalabalığı bir araya topladıktan sonra soruyor. - ***Nedir bu haliniz, ne yapmak istiyorsunuz?*** deyince, köylüler hep birlikte; - ***Çayırlarımızı hayvanlarına otlatan Çikora Köylülerini öldüreceğiz*** deyince, oradakilere şöyle bağırmış : -***Siz Çikora'yı kırarsınız,Kirpeşen çıkar, onları kırarsınız, Gündeş çıkar. Bütün Damal Nahiyesini mi kıracaksınız? Öldürecekseniz gidin Duğu r(Merkez) dakilerini öldürün herşey düzelir.*** (Bunu bazen yanlış yorumluyanlar var. Buradaki Duğurdakilerden maksat; Rüşvetle geçinmek isteyen memur ve onların aracılarıdır.)

3. Aydın Ağa : Bir Mahkeme keşfinde, şahit olarak olay hakkındaki bilgileri sorulduğunda; bakıyor ki, doğruyu söylesem, bir taraf bana kinlenecek, yalan şahitlik edersem, Allah beni cezalandıracak ve de bir hakkın zayı olmasına sebep olacağım. Hemen yanındakine dönerek, ***Ola.....benim kolum ağırıyorda gel sen yemin et*** deyince, Hakim durumu anlar. ***Yemine lüzum kalmadı*** der. O da yemin etme vebalinden kurtulur. Buna yörede, Kumlukoz (Ğume) kurnazlığı denmektedir.

4. Kasım Ağa : Aşıküzeyir Köyü'nden, bir manda derisi dolusu altını bulunduğu söylenen zengin vede misafirperver bir zattır. Bir gün bir Mahkeme keşfi için Hakim Bey geliyor. Kaymakam Bey de yanlarında, Kasım Ağa'ya misafir oluyorlar. Sofralar kurulunca, ne evsahibi, ne büyük, ne küçük dinlemeden, Posof örflerine tamamen aykırı bir şekilde herkes yemeklerini yemeye başlıyor. Bu davranışa canı sıkılan Kasım Ağa, bir taraftan hizmet ediyor, bir taraftan da bunları takip ediyor. Sofrada yemekler bitmek üzereyken Hakim Bey, - ***Kasım Ağa buyur sende otur yemek yiyelim.*** deyince, Kasım Ağa; - ***Siz buyurun Hakim Bey ve Beyler, biz hergün yiyoruz.*** deyince, hepsi; Demek ki biz bir fırsat yemek bulmuş açlardan mıyız ki bize böyle dedi diye içlerinden geçirerek sofradan çekilirler.

5. Haydar Ağa : Alabalık Köyü eşreflerinden, zamanın gılavalarından, muhterem bir zattır. Bir gün Şavşat Beğleri'ne misafir olur. Dinden, imandan söz edilerek Posoflular'a söz atarlar. Haydar Ağa; - ***Dediğiniz doğru da, ben bir rüya gördüm. Dinlerseniz bu rüyamı anlatayım*** der. Beğler olur deyince, Haydar Ağa rüyasını anlatır. - ***Ben rüyamda gördüm ki ölmüşüm. Mahşer oldu benim günahımı, sevabımı hesapladılar. Bana dediler ki, sana bir dirhem sevap lazım, bunu bulabilirsen Cennete, bulamazsan Cehenneme gideceksin. Düştüm halkın içine kime gideyim derken aklıma, ... Beğ (konuştuğu Beğ'in Dedesi) geldi. Gittim durumu anlattım. Dedi ki Haydarcan bende sevap ne gezer, ocağı sönsün olupta vermiyenin.*** Beğ kızınca hele dur der. ***Or-***

dan gittim .....Beğ'in yanına durumu anlattım. (Anlattığı Beğ'in babası) O da Kardaşlık, kimde zerre kadar iman ve sevap varda sana vermezse ocağı sönsün deyince ; Oradaki cemaat, Beğ'e demişlerki; Haydar Ağa haklıdır. Sen umum Posof için söyledin, o adam yalınız sizin sülaleye söyledi. İş böylece yatışır.

6. Deşo Ağa : Akballı Köyü'nün misafirperverlerinin en başında gelen ve de zamanın çok zengini bir zattır : Bir gün köylülerle, Deşo Ağagilinkiler arasında öküz iddiası başlar. Köylüler der ki; Köyün öküzü, Deşoların öküzleri yener , Deşoların tarafları da der ki; Bizim öküzler köyün öküzünü yener. Bunun üzerine kararlaştırdıkları bir Cuma günü, köyün yanındaki düz tarlada on metre uzunluğundaki kalın bir tomruk'un bir başına Deşoların öküz ve camuşları koşarlar, bir başına da köyde ne ki öküz camuş var hepsini koşarlar. Herkes kendi tarafının öküzünü kamçılamaya başlarlar. Büyükler de ağacın üzerinde ellerinde değenekler dururlar. Bu arada Kol Köyü'nden birisi yoldan geçerken durumu görür ve sorar, - ***Ne yapıyorsunuz ola Obollular(Akballılar) ?*** Hemen Deşo Ağa ; ***Ola Kolli, görmüyor musun, camının koşad'ını uzatıyoruz*** diyerek, onu başlarından savmak ister. O günden sonra, Köyün lakabı ; **"Koşat Uzatan"** kalır

7. Rahim Efendi : İlçe Merkezi halkından, Adliye Başkatipliğinden emekli, hazırcevap ve nüktedan bir zattır. Bir gün bir keşif sırasında, Hakim; Şunlara bir yemin ver, zaptını bağla demiş. Rahim Efendi, Yemine; Dinine, İmanına, Allahına diye başlayınca, Hakim bey; ***Yeter be yeter kısa kes*** deyince, Rahim Efendi; - ***Öyle ya Hakim Bey, yok namus ile payımal olmuş şeref dururken, bu işlere Allah'ı, Dini, İmanı karıştırmanın ne anlamı var ki?*** der. Bunun üzerine Hakim; - ***Sen de haklısın Rahim*** demiş.

Bir gün herkes bir rüya anlatırken, o da başlamış; - ***Beni rüyada birkaç kişi sopalarla, bıçaklarla, dirgenlerle öldürmeye geldiler. Ben bunların önünden kaçtım. Koşa koşa Ohtel'in Hıramı gibi bir hıramın başına geldim. Bir adım atsam düşeceğim,*** diyerek susmuş. Dinleyenler merakla sonra ne yaptın? diye sorunca; ***Ulan ne yapmamı bekliyorsunuz. Yoksa hıramdan atlayıp ta göz göre göremi paramparça olayım. Gelirlerse gelsinler. Öldürürlerse hiç olmazsa düzyerde öldürür pezevenkler*** demiş. Herkes gülüşmüş.

Bunun gibi çok fıkra ve hazır cevapları vardır.

b) Misafirperverler

Posof İlçesi ve köylerinde yetişmiş ve eskiden beri meziyetleri ile birlikte, isimleri konuşulagelen misafirper kişilerden bazıları şunlardır:

1. Kol Köylü Eşref Ağa eskiden Yukarı Posof'ta Cami az iken etraf Köyler Kol Köyü'ne Cuma Namazına giderlermiş. Eşref Ağa bu cemaata her Cuma'da yemek çıkarır karın doyururmuş. Unutulmayan tarafı, dilden dile söylenip gelen ekmek sahibi cömert ve misafirperverliğidir.

2. Aşıkzülâli Köylü Daday denen kişi evine kim olursa olsun misafir olarak geldiğinde, muhakkak onu çalıştırırmış. Hatta o zamanın İlçedeki Beğler ve diğer ilçelerden gelen Beğler'i bile çalıştırırmış. Bazıları hususi gelir bu nasıl olur ben çalışmam dermiş. Fakat siyasi olan Daday bunu öyle çalıştırırmış ki, çalışan adam iş yaptığını anlamaz mış. Sonradan Daday; Teşekkür ederim sizede zahmet verdik der ve adamın çalıştırıldığını kendine hatırlatırmış. Unutulmayan yönü, o köye gelen herkesi, hiçbir fark gözetmeksizin misafir etmesidir.

3. Alabalık Köyü'nde Üzeyir Ağa, bu şahıs da çok cömert, kapısı açık, misafirperver, dürüst, temiz bir kişi imiş. Eskiden yolların olmayışı sebebiyle Şavşat'a giden Posoflu ve Şavşat'tan gelen yolcular; Atiyle, öküzüyle bu şahsın evinde misafir olurmuş. Bu hasletinden dolayı, halen ismi dillerde dolaşmaktadır.

4. İskender Beğ, bu eski Beğlerin kalıntılarından olup, eski İsmi Varhana, yeni ismi; Uluçam Köyü'ndendir. Her gün akşam ezanından sonra, Caminin önünde misafir olup olmadığını sorarmış.Yabancı bir kimse olduğu takdirde onu evine misafir olarak davet edermiş. Kendisinin misafirperver ve hoşsohpet oluşu, zihinlerden silinmemektedir.

5. Uğurca Köylü Yağup Ağa; Bu şahıs da, misafirperverliği ve iyi koyun saklamakla şöhret yapmıştır. Kim olursa olsun, sınıfsal fark gözetmeksizin, herkese aynı kalitede yemek ikramında bulunurmuş. Yağup Ağa'nın bu davranışı, halk arasında halen söylenir.

6. Vehbi Ağa; İlçe Merkezinde doğup büyümüştür. Misafirperver, değerli bir insandır. Gürcü Mücadelesinde, Gürcü Ordusu'nun önüne tuz ekmek çıkararak, tuz ekmek dostu olmuş. Bu sayede halkımıza hiç bir eziyet edilmemiş. Vehbi Ağa'nın halk arasında sevilmesi ve unutulmamasının nedenlerinden biri de; Kan etmişleri barıştırır, düşmanlıkları önler, fakir fukaranın elinden tutar, yol öğretir, komşularına yardım eden bir insan olarak tanınmasıdır. Bazı konularda, Vehbi Ağa olsa bu işi hallederdi, büyümeye bırakmazdı. Hani öyle adam? diye söylenir.

7. İlçe Merkezinden Hüseyin Çavuş (Keskin); Kendisi PTT Emeklisi, çok dürüst, fakire acıyan, değerli bir insandı. Kalp kırmadan, çeşitli misaller vererek insanları, hatalarını görmeye davet ederdi. Tatlı dilli ve cömert bir insandı. Bilhassa yabancı kişilere hal hatır sorar, bunların parası olup olmadığını anlamaya çalışır, karınları aç olanları, yedirip içirir, gerekirse para verirdi. Akşamları evine almış olduğu sebze ve buna benzer yemişleri eve götürene kadar, yollarda başkalarına verdiği ve evine boş gittiği çok görülmüştür. Bu adamı, bir Posof'ta değil, Türkiyenin her tarafından Posof'a gelenler muhakkak tanırlar. Çünkü: Misafirlerle hemen dost olmasını bilen bir insandı. Şimdi iki kişi birbiriyle konuşurken biri diğerine; - Haydi gidelim. Hüseyin Çavuş mu oldun? Eğer o isen; Haydi lokantada yemek yedir derler.

8. Gürarmut Köyü'nden Marangoz Ustası Lobiya Usta; O zamanın çok değerli bir marangoz ustası idi. İlçe Merkezi Cami kapısını yapan ustadır. Posoflular'ca bilinen meziyeti; İş yapacağı mahale yalınız marangoz alletlerinin demir aksamını götürürmüş. Ağaç kısmını hemen orada yapar demir aksamı çalışır vaziyete sokarmış. Belki ölümü 100 yıl olmuş fakat kendisinin buna benzer meziyetleri halen söylenmektedir. Değirmeni de bulunan bu zat, köye gelen bütün misafirleri, evinde misafir edermiş.

9. Al Köy'lü Kav Devriş; Kendisi yakın zamanda ölmüş olan Kav Devriş, oldukça yakışıklı, giyimi çok temiz, Hükümet Erkanıyla oturup kalkan, bunlarla sohbet eden Kaymakamlar ve Hakimlerle şakalaşan, hazırcevap bir kişi olduğu söylenmektedir. Köyde misafir için özel odası varmış.

10. Derindere Köyü'nden Mikri Oğlu Celali; Hoşsohbet, temiz kalpli, ekmeğine bol, odası açık, hürmetkar ve çok değerli bir şahıs olarak söylenegelir. Çıldır, Hanak, Ardahan, Damal ve nice yabancı yerlerden gelen şahısları konuk edip yediren içiren çok iyi bir insandır.

11. Balgöze Köyünden Dursun Ağa; Çok muhterem bir şahsiyet, misafir perver, ekmeğine bol, odası açık zengin bir insan. Kendinin zenginliği kadar kalbi de zengin.Ama Posof'tan, ama ayrı ilçelerden gelen misafirleri konuk eden hoş sohbet, temiz kalpli insandır.

Elbette ki, Posof misafirperverleri yalınız bunlar değildir. Her köyde birkaç misafir odası açık olan, konak sahipleri vardır. Hüviyetine bakılmaksızın herkes misafir edilir ve misafire layık hürmet gösterilir. Yukarıdakiler; Diğerlerinden biraz farklı olanlardır.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

1 - Halk bilirkişileri
2 - Saatli Maarif Cep takvimi
3 - Posoflu Şair ve Ozanlar Adlı Kitap
4 - Posof Kültür ve Dayanışma Derneğinin Muhtelif Tarihli Bültenleri

İŞ; Akıl, emek ve sermayenin müştereken meydana getirdiği, hayati olgudur.

Bir Orta Oyunu

Koyun Sağımı - Bere- Görüntüsü

Bir Kağnı Arabası Görüntüsü

Çapa İmecesinden Bir Görünüm

Posof Lisesi Folklor Ekibi

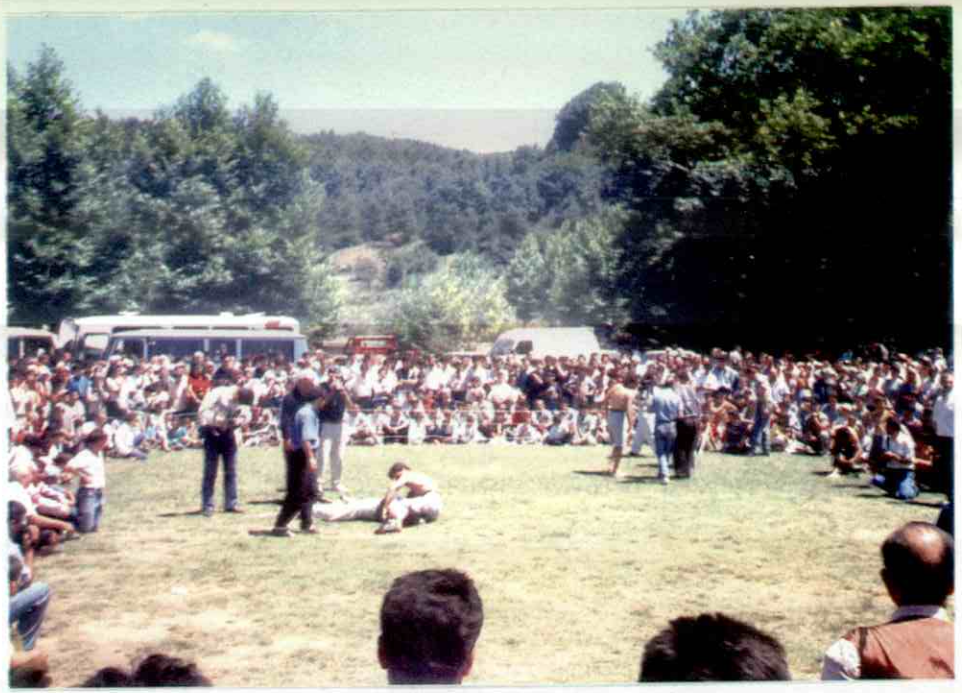

İnegöl'de Posof Seyran Eğlenceleri

Halk Oyunları Yarışmalarından Bir Görünüm

Türkgözü Sınır Kapısı Açılışı

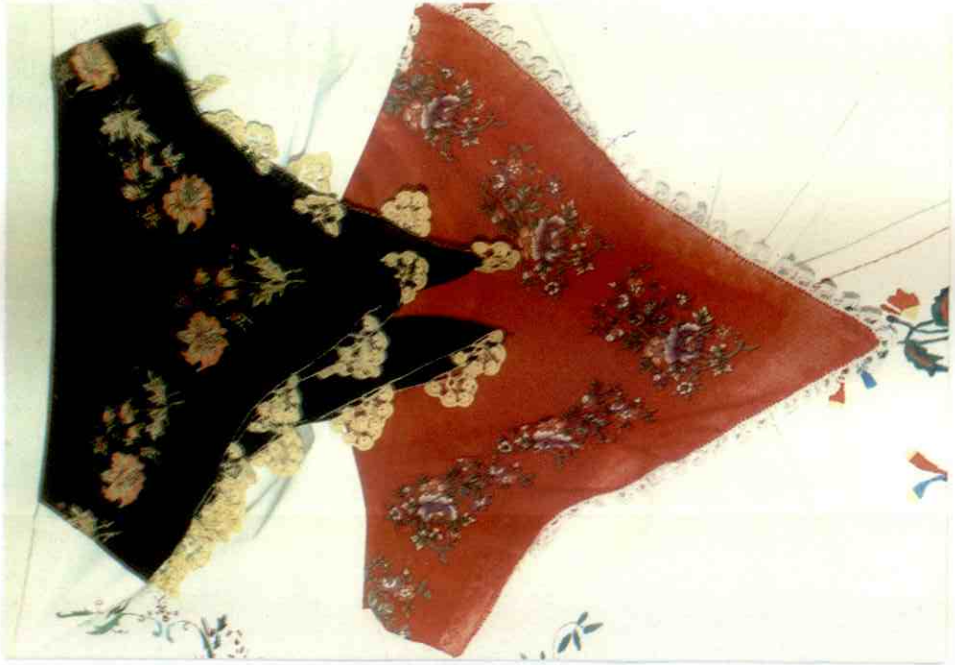

Oya ve İşleme Eşarplar

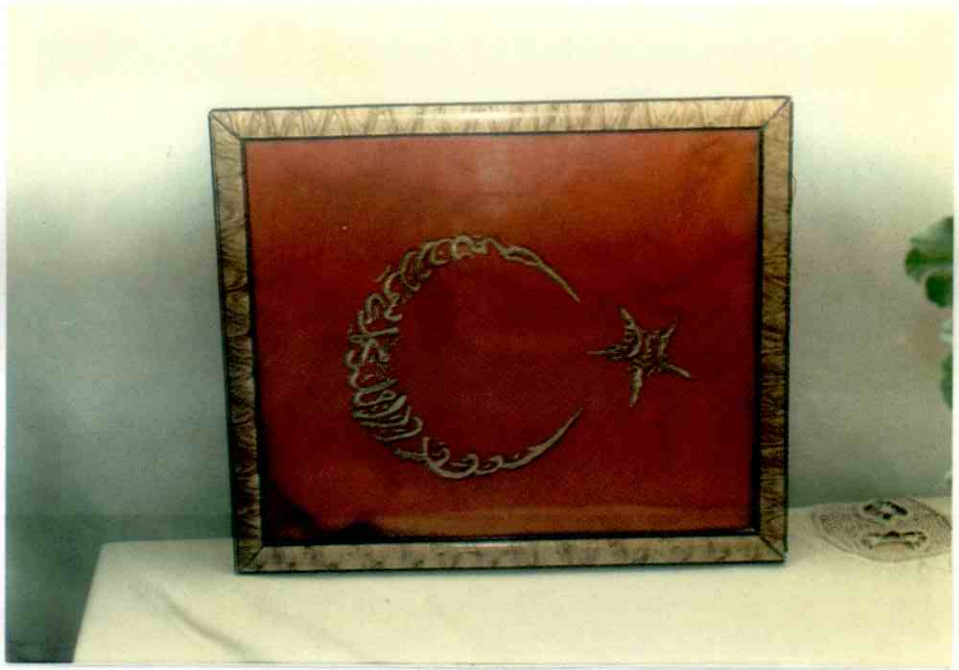

El İşleme Bayrak

El İşleme Mutfak takımı

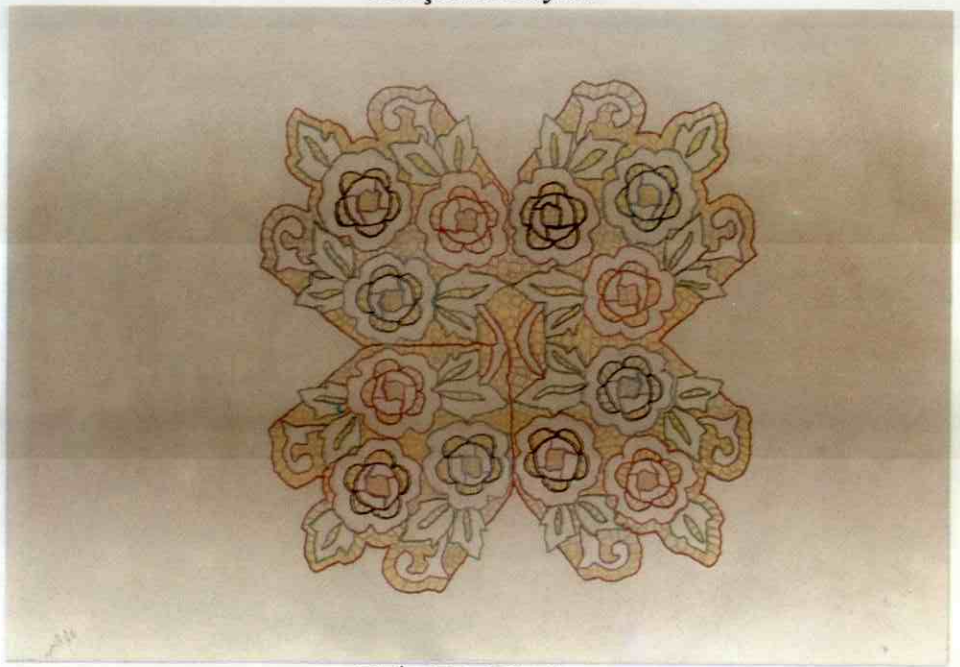

El İşi Bir Motif

1995 Posofspor Futbol Takımı

19 Mayıs At Yarışları

19 Mayıs Güreşlerinden Bir Görünüm

19 Mayıs Gösterilerinden Bir Görünüm

Posof Vadisi'nden bir görünüm.

Posof Vadisi'nden bir görünüm.

Posof Vadisi'nden bir görünüm.

Posof Vadisi'nden bir görünüm.

Konur'daki Taş Evlerden Biri

Kumlukoz, "Altunkale" Kalıntısı

Erim "Dodopala" Kale Kalıntısı

Konur Kilisesi Kalıntısı

BÖLÜM V
COĞRAFİ YAPI

BÖLÜM ÖNSÖZÜ

Bir yer tanıtılırken, oranın tabii konumundan (Coğrafyasından) söz etmemek mümkün değil. Zira; Orası Coğrafyasız tanıtılıyorsa, eksik kalmaya mahkumdur. Hele İnsan karakterinin, o yerin taşıdığı Coğrafi özellikleriyle çok yakından ilgisinin bulunduğu varsayımlarının önem kazandığı bu dönemlerde, Coğrafi yapının tanıtılmaması büyük bir eksiklik olur. İşte bu düşünce ile; Posof'u, tanıdığım kadariyle, Coğrafi yapısıyla da, tanıtmaya çalıştım.

Etrafı dağlarla çevrili, genel görünümüyle, Doğu istikametinde meyilli, Bu meyil istikametinde akan; Dereleri ve çayları, 1800-2000 metre yükseltilerden yukarı yemyeşil meraları, 1800m. rakımın altındaki çam ve çeşitli ağaç türlerinin oluşturduğu yemyeşil orman ve meşeleri, vadiler ve bunların yamaçlarındaki tarla ve çayırları, adeta serpiştirilmiş küçük gölleri ile özel yapılmış, dünyanın en güzel parkı görünümdeki, billur gibi kaynak sularıyla beslenen ve yılın dört mevsiminde de yağmur alan ılık iklim'i ile cana can katan bir tabitata sahip Posof Coğrafyas'ını tanıtmamak; En azından, güzeli gözlerden saklamak kadar kabalık olur.

Önce, Posof Coğrafyası'nı bu kadar da olsa tanımama fırsat veren, Allahıma şükrediyorum. Görmeme, bilmeme, gücümün yetmediği konularda, bana desteğini esirgemiyen: Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'ne, TÜBİTAK'a, Ardahan Orman İşletme Müdürlüğü - Posof Orman Bölge Şefliği'ne, Fidanlandırma Müdürlüğü'ne, Sismografya Daire Başkanlığı'na, İlçe Tarım Müdürlüğü'ne ve halkımız içinden çıkan Bilir Kişilere, hülasa; Tüm yardımcım olanlara, saygılarımın kabulünü rica ile teşekkür ediyorum.

Bu hizmeti geliştirirken, elbetteki birçok eksiklerim kalı. Belki, bilgi hatalarıma da rastlamak mümkün olacaktır. Okurlarımdan; Rastlanabilecek hatalarımın, kendileri tarafından islahını ve affımı rica ediyorum.

Bir ricam da, Posof Coğrafyası'nın mevcut güzelliklerinin bozulmasına izin verilmemesidir. Hatta zamanla düşülmüş hataların, islahının çabuklaştırılmasının yara almış olan tabiatımızın, tedavisi olarak mütalaa edilmesidir.

Bunları ben, muhtelif sebeplerle yok edilmiş ormanlardan kalan çıplak arazilerin bir an evvel ağaçlandırılması ve sel baskınları vb. sebeplerle çakıl yatağı haline gelmiş olan dere ve çay yataklarının islah edilerek tarıma açılması olarak düşünüyorum.

Bu yolda yapılan her niyete ve yapılan her hamleye katılanlar, saygıların en üstününe layıktır.

Ey insan! Unutma ki, sen tabiatın bir varlığısın. Tabiat senin anan. O seni besledikçe, senin de ona sevgin ve saygın artmalıdır...

COĞRAFYASI :

1. Dünyadaki Yeri : Posof, ortalama olarak: 42° 22' 10" ile 41° 36' 00" Doğu Boylam ve 42° 30' 30" ile 43° 01' 00" Kuzey Enlem Daireleri arasında yer alır.

2. Türkiyedeki yeri : Posof ilçesi, Doğu Anadolun'un Kuzeydoğusunda, Ardahan il'ine bağlıdır. Güneyden : Damal İlçesi, Güneybatıdan, Batıdan; Şavşat İlçesi, Kuzeybatıdan-Kuzeyden-Kuzeydoğudan-Doğudan ve Güneydoğudan; Gürcistan ile komşudur. İlçeyi, ülkemizle bağlayan tek karayolu; Ulgar Dağı'ndan (2540 metreden) aşarak, Damal ve Hanak ilçeleri üzerinden geçtikten sonra Ardahan ve Kars'a ulaşan karayoludur. Bu yol; Posof'tan, Damal'a kadar halen toprak yoldur.

3. İklimi : TUBİTAK'ın TBAG Proje no 770 ve 4 / VIII / 1992 - 4 / III / 1986 tarihleri arası ARAŞTIRMA PROJESİ GELİŞME RAPORU ve buna bağlı açıklama bilgilerinden yapılan alıntılara göre; Akman'ın 1981 tarihli raporuna göre Posof, alan olarak Karasal iklime sahiptir. Ancak; Sıcaklık ve yağış miktarlarına bakıldığı zaman, Posof ikliminin Yarıkarasal iklim özelliği gösterdiği meydana çıkıyor. Posof Meteoroloji İstasyonu'ndan alınan veriler kullanılarak, aşağıdaki yağış ve sıcaklık karasallığı saptanmaya çalışılmıştır. Bilgiler; Posof Meteoroloji İstasyonu'nun 1974-1984 yılları arasını içeren 10 yıllık arşivlerinden alınmıştır. (Meteoroloji Bülteni: 1974-1984)

a) Sıcaklık: Aylık ve yıllık sıcaklık ortalamaları ve donlu gün sayısı, tabloda gösterildiği gibi, Yıllık ortalama sıcaklık: 6.77C° , yıllık ortalama yüksek sıcaklık 13.5 C°, yıllık ortalama düşük sıcaklık; 1.83 C°, yıllık en yüksek sıcaklık ortalaması: 20.53 C°, yıllık en düşük sıcaklık ortalaması: -4 C°, en soğuk ay Ocak ayıdır. Sıcaklık -8.5C°, en sıcak ay Temmuzdur. Sıcaklık 31.7C°'dir.

En çok don yapan aylar: Aralık, Ocak, Şubat, Mart aylarıdır. Bu aylarda donlu geçen gün sayısı 22 ile 30 gün arasında değişir. Bir yılda don olan gün sayısı 135 tir.

SICAKLIK TABLOSU

AYLAR	En yüksek Sc. C°	En düşük Sc. C°	Ortalama Yük.Sc. C°	Ortalama Düş.Sc. C°	Ortalama Sc. C°	Donlu Gün Sayısı
1. OCAK	6.8	-15.0	1.13	-8.5	-7.8	31
2.ŞUBAT	9.2	-13.4	2.6	-7.3	-1.9	28
3.MART	15.9	-11.5	7.3	-3.1	1.3	24
4. NİSAN	21.1	- 4.2	13.4	1	6.9	10
5. MAYIS	23.5	0.5	17.7	5.3	10.6	--
6. HAZİRAN	28.4	3.3	21.4	8.3	13.8	--
7. TEMMUZ	31.7	5.9	24.8	11.5	17.1	--
8.AĞUSTOS	31.1	5.1	24.4	10.9	16.8	--
9.EYLÜL	29.1	2	22	7.7	13.6	1
10. EKİM	23.6	-1.7	15.9	3.1	8.4	6
11. KASIM	16.5	-6.1	8.7	-1.1	2.9	14
12.ARALIK	9.5	-11.9	3.2	-5.8	0.5	31
Yıl Ortalaması	20.53	-4.0	13.54	1.8	6.77	135

İstasyon : Posof Meteoroloji İstasyonu
Rakımı : 1550
Rasat Süresi : 1974-1984 (10 Yıl)
Yukarıdaki tablo, aylara göre yıllık sıcaklığı ve don'lu günleri, (Santigrat olarak) gösterir.

b) YAĞIŞ: Ortalama aylık, mevsimlik, yıllık yağışlar ve yağış rejimi tipi, tabloda gösterildiği gibi :

Yıllık yağış toplamı : 582.6 mm
En yağışlı ayı Mayıs ayı olup,
Aylık yaığış miktarı : 95.1 mm
En az yağışlı ay Ocak ayı olup,
Aylık yağış miktarı : 23.3 mm

Mevsimlere göre dağılımı
Yaz : 196.2 mm
İlkbahar : 182.9 mm
Sonbahar : 117.6 mm
Kış : 85.9 mm.dir.

Yağış rejimi tipinin; Her dört mevsimde de (YİSK) olması, yörede Karasal iklimin hüküm sürdüğünü göterir (Akman, Biyoklimatoloji Notları 1982)

Elde edilen iklimsel verileri (Tablo : 2.1 - Tablo : 2.2) Akman, 1982 ve Coutagne, 1954. Yağış karasallığı formülüne uygulamıştır

YAĞIŞ TABLOSU II

AYLAR	YAĞIŞ REJİMİ TİPİ (YİSK)	AYLIK YAĞIŞ TOPLAMI (mm)	MEVSİMLER	MEVSİMLİK YAĞIŞ YAĞIŞ TOPLAMI (mm)
ARALIK		36.6		
OCAK	-YAZ-	23.3	KIŞ	85.90
ŞUBAT		26		
MART		32.4		
NİSAN	-İLKBAHAR-	55.4	İLKBAHAR	182.90
MAYIS		95.1		
HAZİRAN		92.8		
TEMMUZ	-SONBAHAR-	56.2	YAZ	196.2
AĞUSTOS		47.2		
EYLÜL		45.1		
EKİM		31.1		
KASIM	-KIŞ-	41.4	SONBAHAR	117.6
		YILLIK TOPLAM :		582.6

Aynı istasyon verilerine göre, bu tabloda; Ortalama Aylık,Mevsimlik, Yıllık yağışlar ve Yağış Rejimi tipini göstermektedir.

Bu formül : C= En sıcak 6 ayın yağış toplamı bölü en soğuk 6 ayın yağış toplamı .

Buna göre : $C = \frac{367.5}{215.1} = 1.708$ bulunur. Bu değer; (1.708)

C= 1 - 1.75 arasında olduğu için, Yarıkarasal iklim özelliği taşır. (Akman,1982) Diğer yandan, C= Yağış karasallığı. Veriler sıcaklık karasallığı formülüne

$S = \frac{P.E.}{M}$ uygulandığında; $S = \frac{196.2}{31.7} = 6.18$ bulunur.

Bu değer ise yörede karasal iklimin olduğunu gösterir. (Akman,1982) Özellikle yüksek rakımlardaki iklim (2000-3000 m.) formüle uygun düşmektedir.

Formüldeki :

S: Sıcaklık Karasallığı (kuraklık indisi)
P.E : Üç aylık yaz yağışı toplamı (mm)
M. : En sıcak ayın, en yüksek sıcaklık ortalaması (C) dır.

Erinç (1965) in yağış tesiri konusundaki formülü uygulandığında :

$I = \frac{P}{T}$; $I = \frac{582.6}{20.53} = 28.38$ değeri bulunur.

Buna göre Posof'un iklim tipi; Yarı nemli, vejetasyonu ise; Park görünümlü kuru orman oduğunu göstermektedir. Bu durum araştırma alanında açıkça görülür.

Formüldeki :

I : Yağış tesiri T: Yıllık ortalama en. yük. Sıcak. (C°)
P: Yıllık ortalama yağış miktarı (mm)

NEM TABLOSU

Posof Meteoroloji İstasyonu kayıtlarına göre, 1992 yılı "Nispi Nem" ortalaması şöyledir:

1. Ocak Ayı Nispi Nem Oranı	47.3	7. Temmuz Ayı Nispi Nem Oranı	65.2
2. Şubat Ayı Nispi Nem Oranı	49.6	8. Ağustos Ayı Nispi Nem Oranı	63.3
3. Mart Ayı Nispi Nem Oranı	62.1	9. Eylül Ayı Nispi Nem Oranı	65.6
4. Nisan Ayı Nispi Nem Oranı	65.4	10. Ekim Ayı Nispi Nem Oranı	57.8
5. Mayıs Ayı Nispi Nem Oranı	73.7	11. Kasım Ayı Nispi Nem Oranı	54.2
6. Haziran Ayı Nispi Nem Oranı	66.8	12. Aralık Ayı Nispi Nem Oranı	49.6

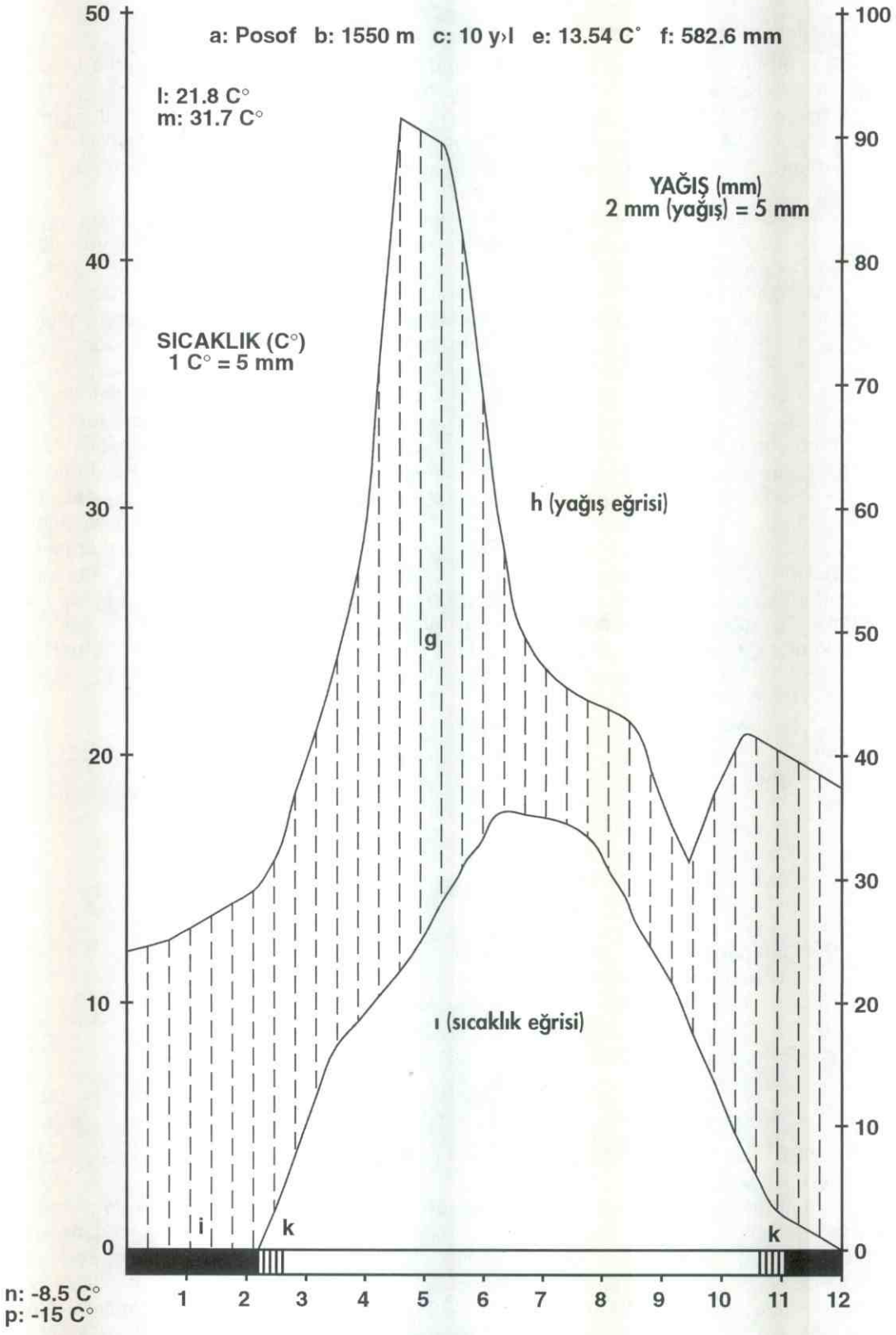

Şekil 2.2. Posof'un İklim Diyagramı

Yıllık en düşük Ocak ayı ortalaması	47.3
Yıllık en yüksek Mayıs ayı ortalaması	73.7
Yıllık ortalama nem oranı	60.05

Bu ortalamalar, Posof'ta nem oranının, yıl boyunca, normal boyutlarda seyrettiğini göstermektedir. Karasal İklim kuşağında bulunmasına rağmen, bunun aksine; Mart ayından başlamak üzere, Eylül ayına kadar, İlkbahar ve Yaz aylarında, diğer aylara nazaran nem oranı 60-70'ler düzeyinde seyretmektedir. Bu da gösteriyor ki; Posof, Yarıkarasal İklim özelliği taşımaktadır. Nem bakımından, Karadeniz İklimi özelliğindedir. Bu nedenle, bitki örtüsü de o bölgeyi andırmaktadır.

Karasal İklimin etkisini belirleyen kriterler :Sıcaklık karasallığı, yağış rejimi ve yağış karasallığıdır. İlk iki kıiter Posof'ta Karasal İklimin etkisini destekler. Ancak : Yağış karasallığına göre, yörenin yarı karasal özellik göstermesinin nedeni; Posof'un doğusu ve Kuzeyinin , Kafkas Dağları'nın eteğinde yer alan, Vale ve Ahıska Ovaları'nın nemli bir iklime sahip olmasıdır. Ayrıca posof'un, Batı kesimi yüksek dağlarla çevrili olmasına rağmen, Günbatan ve Kurşunçavuş yaylaları (Üreme ve Prasnavul mevkileri) Karadeniz'den gelen nemli iklime açıktır. Bu durum, yağış karasallığının; Yarı karasal olmasına neden olmaktadır. Bunun sonucu olarak, Karasal iklimin etkisindeki yörelerde bulunmayan tipik bazı Karadeniz elemanları (pica orientalis ve Abies nordmanniana subsp nordmannian) görülür Poso'fta. Şekil 2.2 deki iklim Diyagramında görüldüğü gibi araştırma alanında (Posof'ta) kurak devre bulunmamaktadır. Diyagram incelendiğinde görülüyor ki; yağışlar kesintisiz olarak yol boyunca devam etmekte ve kurak devre bulunmamaktadır.

Yağış karasallığı, yörenin (Posof'un) Yarıkarasal özellik göstermesini destekler. Posof'ta kurak devrenin bulunmaması, bunun kanıtıdır. Bu bilgilerin ışığı altında, Yöredeki flora vejatasyon ve topografik yapı göz önüne alınarak, Posof Çayı boyunca; yağışlı ayları nemli, Yarıkarasal bir mikro klimanın hakim olduğu söylenebilir. Diyagramın tabanındaki dikey çizgiler(k), don ihtimali olan ayları(Kasım-Mart) ve siyah alanlar (i) ise donlu ayları (Aralık,Ocak,Şubat) gösterir. Bu yöre (Posof) için Erinç (1965)'in yağış tesiri formülü, düşük rakımlar için (1500-2000 m.) olumlu netice vermiştir. Yüksek rakımlar içinse; Akman (1982 ve Coutagne (1954) formülü olumlu netice vermektedir.

Şekil : 2.2 deki İklim diyagramında gösterilen harflerin karşlığı:

a : Meteoroloji istasyonunun adı
b : Meteorolojinin denizden yüksekliği
c : Sıcaklı rasat süresi
d : Yağış rasat süresi
e : Ortalama yıllık sıcaklık
f : Ortalama toplam yıllık sıcaklık
g : Yağışlı devre (dikey kesik çizgi)
h : Aylık yağış ortalamaları eğrisi,
ı : Aylık sıcaklık ortalamaları eğrisi,
i : Donlu aylar (siyah alan),
k : Don olma ihtimali olan aylar (dikey çizgi)
l : En sıcak ayın ortalama yüksek sıcaklığı
m : En sıcak ayın ortalama en yüksek sıcaklığı
n : En soğuk ayın ortalama düşük sıcaklığı
p : En soğuk ayın ortalama en düşük sıcaklığı,

ÖNERİ : TÜBİTAK'IN Posof Coğrafyası ile ilgili raporunun 181. sayfasında yer alan öneriyi aynen alıyorum.

Araştırma alanının Kuzeydoğu kesiminde ; Rakımın düşük, iklimin de daha nemli olması Rosaceae familyası üyelerinin yaygın olması nedeniyle meyvecilik ve arıcılık yapılamasına imkan sağlamıştır. Orman vejetasyonu ve topoğrafik yapısı doğal bir güzellik kazanmış olup park görünümündedir. 85 ağaç ve çalımsı tür içermesi bakımından, ağaçsı türlerin çeşitliliği zengindir. (Bu ağaç çeşitleri sayısı; TÜBİTAK'ın, TBAG - 720 Proje ve 4 / VIII / 1986 Kapsam dönemli Raporunda : 99 olarak isim listesi halinde belirtilmiştir.) Alanın yaylalık kesiminde yüksek rakım ve düşük sıcaklık nedeniyle, Alpinik vejetasyon baskındır. Buna bağlı olarak, tarım ve hayvancılık bu kesimde yaygın olup, aşırı otlatmadan bahsedilebilir. Böylece : Ekonomik, iklimsel, Florastik, Ve-

jetasyon ve Topoğrafik bakımdan özgün bir görünüm arz etmektedir. Bu nedenle, araştırma alanımızın (Posof / Kars) Milli Park sınırları içine alınmasında yarar vardır.

İKLİM ŞARTLARINA BAĞLI BAZI TABİAT OLAYLARI :

KIRAĞI DURUMU : Yukarıdaki veriler incelendiğinde görüleceği gibi, Posof'ta ilk Kırağı; Eylül ayının son günlerinde ve Ekim ayında görülmektedir. Nisan ayında, İlçenin doğusundaki vadide pek nadir görülmesine rağmen, diğer köylerde zaman zaman kırağı görülmektedir.

ÇİĞ DURUMU : Yerel olarak çise dediğimiz, yağmur yağmadığı halde sabah kalkıldığında otların üzerine ıslak ıslak oluşu, Nisan, Mayıs, Haziran,Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında görülür. Tabiatın terlemesi olarak ta nitelenebilecek bu olay; Bitkilerin solunumu sırasında, dışa atılan gazların dışarıdaki serin hava ile karşılaşarak sıvı hale gelmesi olayıdır. Bu olay, Posof tabiatında Yaz aylarında dahi, ılık bir havanın mevcudiyetini göstermektedir.

SİS DURUMU : İlçede , İlkbahar ve Sonbahar aylarında zaman zaman vadilere kadar inen sislere rastlanır. Yaz ve Kış aylarında sis sadece İlçenin üç tarafını saran dağlarda ve yüksek tepelerin başlarında görülür. Posofta sis , zaman zaman görülen, tabiatın süsü mahiyetinde kalır.

DON OLAYI : Eylül ayında, azda olsa, görülen don olayı , Nisan ayında biter. İstatistik verilere göre, 135 gün don olayı görüldüğü gözlenmesine rağmen, İlçe genelinde don kalınlığı :

1. Toprakta ; İlçenin muhtelif yerlerine göre değişir. 1500 rakımın altındaki yerlerde en çok: 4-5 Cm., 1600,1700 rakımlı yerlerde ise en çok: 8-14 Cm. olur.

2. Sularda ; Buna biz buzlanma diyoruz. Akarsulardan hiçbirisinin üzeri tamamen buzlanmaz. Suların kıyılarında, 1 Cm. ile 10 Cm. kalınlığında buzlar görülür. Durgun sularda, (göllerde, göletlerde) Kışın en şiddetli ayaz yaptığı Ocak ayı sonlarında, yerine göre ; 5 ile 20 Cm. arasında buz kalınlıklarına rastlanmaktadır. Tabii, bu kalınlıklar bazan da yılına göre değişmektedir. Göller üzerindeki buzların üzerinde gezilebildiği, hatta kızakla geçilebildiği halde, bazı yıllarda, aynıgöllerin bir kısım yerleri buz dahi tutmaz. İşte bu değişkenlik yüzünden, Gümüşkavak Köylü çocuk, kırılmaz zannettiği buzun üzerine çıkınca, Kanlıgöl'e düşüp boğuldu.

AKARSULAR VE GÖLLER : Posof'a kuşbakışı bakıldığ zaman; Kaynaksuları, akarsuları ve gölleri ile güzel bir görünüm sergiler. Yöre su bakımından, (gerek nitelik ve gerek nicelik) üstünlük arzetmektedir.

Kaynağını ; Arsiyan Dağı eteklerindeki Mermerler ve Meydanlar mevkilerindeki kaynak sularından alarak doğuya doğru aktıkça; Kol- Manastır, Alabalık Gölü, Baykent Yayla Suları, Aşıkzülâli eski ve yeni yayla suları, Boşdere Suyu, Uluçam Suyu ile de beslenerek, Özbaşı Köyü'nün Güneyinde Posof Çayı'na karışan bir Kol Suyu, Batıdan Doğuya akmaktadır. İlkbaharda , eriyen kar suları ve yağan yağmur suları ile coşup taştığı zaman etrafını yıkarak akar. En düşük zamanındaki debisi : 1974 Ocak ayı ölçümlerine göre 0.5 m^3 tür.

Kaynağını, Urema yaylalarından aldıktan sonra, Batıdan Doğuya doğru aktıkça etrafındaki küçük suları da alarak, Banarhev Suyu adıyla önce, kaynağını Prasnavul ve Kurşunçavuş yaylalarından alarak Güneydoğu istikametinde akan Secenin Suyu'nu alır. Günlüce Deresi'ni de aldıktan sonra, Özbaşı Köyü'nün Güneyinde Kol Suyu ile birlikte Posof Çayı'nı oluştururlar. Bu su da, 0,5 m^3 debilidir. Her iki suyun birleşerek Posof Çayı adını aldıkları yerde (İngiliz Pınarları) yapılan aynı tarihli ölçümlerde 1 m^3 debi tespit edilmiştir. Posof Çayı Doğuya doğru aktıkça; Çamyazı , Duğur, Hıram, Sagre (Çambeli) Dereleri'ni de toplar. Güney- Kuzey istikametinde akarak, Caksu (Yurtbekler) de Posof Çayı'na karışan Derindere Suyu; İlk kaynaklarını Başyurt yaylalarından aldıktan sonra muhtelif kaynaklardan gelen suları da toplayarak, Savaşır Köyü'nün Doğusundan itibaren Türkiye ile Gürcisten hududunu çizerek akar. Ölçümü yapılmadığı için, diğer ölçümü yapılan sulara kıyasla, 0.5 m^3 debiye sahiptir diyebiliriz.

İlk kaynağını Gırma(Cin dağı) kaynakllarından aldıktan sonra, genellikle Doğu istikametinde aktıkça; Hertüs Deresi'ni, Konur, Yaylaaltı, Kayınlı Sularını da alır. İlk kaynağını, Yaylaaltı yaylalarından (Paşa Pınarlarından) alarak Güneydoğu istikametinde akan ve Türkiye ile Gürcistan hududunu oluşturan, İriçala Suyunu da, Erim Köyü'nün altında aldıktan sonra, yine Gürcistan'la hudud çizerek Armutveren Köyü hudutlarına girer. Türkgözü Köyü hudutlarında Güneye kıvrılarak, Sarıdarı Köyü Bahçelerinde Posof Çayı ile birleşir. Gırma Suyu adıyla tanınan, bu çayın da debisi, tahminen; 0.5 m^3 tür.

Caksu'dan itibaren Gürcistan ile hududu çizerek devam eden Posof Çayı, Gırma Suyu'nu da aldıktan sonra, 2 m^3debiye sahip bir nehir görünümünde, Vale Köyü topraklarından Gürcistan'a geçer. Kobliyan'da, Kobliyan (Büyüksu)Çay'ını da aldıktan sonra, Ahıska'da KÜR Nehri'ne karışır.

Posof Çayı'nı besleyen bu beş büyük su ve onları besleyen derelerin, hepsinden kaynak

suları akmaktadır. İstisnasız her derenin suyu, bilhassa, sabahın erken saatlerinde rahatlıkla içilebiecek temizliktedirler. Ayrıca, bu suların hepsine bir veya birkaç kaplıca ve içmece suları karışmaktadır. Kaplıcalar ayrı bir bölümde tanıtıldığından buraya alınmadı. Posof'taki akarsuların bir özelliği de : İlkbahar yağmurları ve kar suları çoşkunlukları haricinde düzgün akışlıdırlar. Yılın hemen her mevsiminde vasat bir debi ile akarlar. Gerek sularının temizliği ve gerekse derelein akış rejimi ile olacak ki, her akarsuda; Dağalası Alabalık vardır. Bu sulardan, Su değirmenleri haricinde önemli bir yararlanma yoktur. Basit sulama işlerinde kullanım çok az sayıdadır. Su yataklarından, inşaat kumu alınarak kullanılmaktadır. Üzerlerinde; Baraj, gölet ve kanaletler yoktur.

Posof'ta, irili ufaklı çok sayıda göller mevcuttur. Her köye ait bölümlerde bunlar tanıtılacağından, ben burada özellik taşıyan göllerden bahsetmek istiyorum.

Sayhonun Gölü : Alabalık Köyü'nün eski adından, adını alır. Köyün Batısında, Batı yamaçlardan çıkan Kırkgöze adını verdikleri kaynaklardan beslenip, Doğuya doğru açılan akıntı ile suyunu boşaltan bir göldür. Kuzey tarafı çayırlarla çevrilidir. Gölün Güneyi; Altı su olan çimlerle örtülüdür. Bu çimlik saha gölün tamamının üçte biri kadardır. 16 dekar civarındaki bu gölde halen Alabalık yaşamaktadır. Ayrıca Yaban Ördeği üremektedir.

Yolağzı (Sinsetip) Gölü : Köyün Göneyinde, çayır ve tarlalarla çevrilidir. İki parça olan bu göllerde, yakın tarihe kadar Alabalık yaşamakta idi. 1900 ün ilk yıllarında, bu gölde tüfekle avlanabilecek büyüklükte Alabalığın var oldğunu gören ve bilenler var. Bir kaynaktan beslenen ve Doğugüneyine tek akıntısı olan bu gölün akıntı ağzındaki tarlada yaptığım kazıda, 30 santime kadar balık iskeletine rastladım. Deterjanın kullanılmaya başladığı tarihlerden sonra balık kalmamış. 7 dekar civarında alana sahiptir.

Tikasın Gölü : Demirdöven Köyü'nün bir mahallesi olan Tikas'ın Güneybatısında küçük bir göldür. Etrafı ağaçlık olup, içinde bol miktarda Sazan türünden kılçıklı balık vardır. 3 dekar civarında yüzölüçümlüdür.

Hurgeşenin Gölü : Bu göl, Demirdöven Köyü'nün bir mahallesi olan Hurgeşen'in, Batısındadır. Doğu ve Güneyi tarlalarla çevrilidir. Batısından yol geçmektedir. Kuzey tarafı mera ve köy yoludur. Tek kaynaktan beslenen bu küçük gölün akıntısı Günbatan Suyu'nadır . Üzerinin %90 nı çimlerle kaplı olmasına rağmen içinde bol miktarda Alabalık vardır. Bu gölden 4 kilo ağırlığında Alabalık yakaladıklarını söyleyenler var. Benim bu gölün kaynak tarafındaki kıyısında gördüğüm balıklar da aşağı yukarı buna yakın görünümdeydiler. 3 dekar civarındadır.

Çürük Göl : Çambeli Köyü'nün kuzeyinde, Şurukhev ile Sarkene arasındaki bir sırtta yer alır. Denebilir ki yörede üreyen Yeşilbaş Yaban ördeğinin %60 ı bu gölde ürer ve büyür. 8 dekar civarında alanlıdır.

Sülük Gölü : Çambeli Köyü'nün doğusunda, Sarkene'nin, Doğugüneyinde iki sırtın arasında, alan olarak küçük, fakat derin bir göldür. İhtiyacı olanlar, bu gölden sülük tutarlar. İçerisinde gezen adacıklar vardır.Bu gölde de bol ördek ürer. 2 dekar civarındadır.

Kanlı Göl : Binbaşıeminbey Köyü'nün Batısında, Kuzey'in Bayırı'nın kuzey tabanındadır. Kendi içindeki iki kaynakla beslenen bu göl devamlı olarak; 100 lük bir boruyu dolduracak kadar su boşaltır. 1960 lı yıllarda yapılan bir setle akıntı düzene konmuş olup, Binbaşeminbey Köyü bu akıntıyı sulama işlerinde kullanmaktadır. Gölde Karasazan balığı vardır. Yaban Ördeği üremektedir. 5 dekar civarında bir yüzölçüme sahiptir.

Tinaskharo Gölü : Binbaşıeminbey Köyü'nün Kuzeyindedir. Bu gölü, etrafından çıkan iki kaynak ile, gölün içinden çıkan üç kaynakla beslenir. Doğusunda yapılan bir set ile gölet şekli verilen bu gölün devamlı akan 200 lük bir boruyu dolduracak miktardaki suyu, Kumlukoz arazisini sulamaktadır. Göl yüzeyinin %80ini kaplayan sabit ve gezen adacıklardan ot biçerek yararlanılmaktadır. Sülük bulunur. Yeşilbaş Yabanördeğinin üremesine çok elverişlidir. Mevsiminde bu adacıklardan çokça ördek yumurtası toplayanlar oluyor. Ancak çevre köylerce bu iş yasaklanmış durumdadır. 200 dekar dolayındadır.

Nabathev Gölü : İncedere Köyü'nün Batısında, Netüs denen bayırın dibindedir. Kendi başından çıkan kaynak ve Bunele, Tarasetip, Gorğena, Karava Kaynaklarından gelen sularla beslenmektedir. Yakın tarihe kadar bu gölde Alabalık vardı. 1956 yılında, şiddetli bir yağmurla, Netüs Bayırından gelen seller, bu gölü basmış ve bütün balığı kırmıştır. O tarihten sonra gölde balık yoktu. 5 dekar civarında bir yüzölçümüne sahip olan bu göl, son zamanlarda köylüler tarafından, Alabalık ile balıklandırılmıştır.

Papolanın Gölü : Armutveren Köyü'nün eski adından adını alan bu göl, köyün Göneydoğusundadır. Kendi başındaki kaynak ile Gözeli Gölden gelen sularla beslenir. Yetmişlik bir boruyu dolduracak kadar suyun bu göle devamlı akmasına ve kendi kaynağından da, o kadar su

çıkmasına rağmen, görünürde dışarıya akıntısı yoktur. Alttan kendisinden birer kilometre Doğuda bulunan göllere akıntısı olduğu sanılmaktadır.

Bu gölün ürünü Karasazan ve Pullusazan balıkları herkes tarafından kapışılırdı. 1954 yılının Ocak ayında, Gölün %90 yüzeyinin buz tutmuş olduğu bir gece, buz delinerek birkaç dinamit atıldıktan sonra, gölde balık kalmadı. 6 dekar civarında alanlıdır.

Görüldüğü gibi ufak tefek olmalarına rağmen, yörenin gölleri büyük değerlere sahiptir. Hepside tatlı su gölleridir.

SULAMA KANALLARI

Posof tabii yapısı bakımından sulamaya elverişli olmadığından, sulama kanalları yok denecek kadar azdır. Posof arazisi : Dağ yamaçlarından koparak kaymış platolar şeklinde kırık, kesik ve dik yamaçlıdır. Ayrıca, Doğukaradeniz İklimini andırır bir İklim yapısına sahiptir. Arka arkaya on gün yağmur yağmadığı pek nadir görülür. Bu sebeplerle Sulama kanallarına fazla ihtiyaç duyulmamaktadır. Bazı çayır ve sebzeleri sulamak için de, çoğu kez, yanıbaşından geçen sulardan, arklarla alınarak ihtiyaç giderilmektedir.

Posof'ta ilk defa; Türkgözü Köyü'nde devlet tarafından beton sulama kanalı (1957) tarihinde yapılmıştır. Bu sudan, meyve bahçelerini, bostanları ve mısır tarlalarını sulamakta yararlanılmaktadır. Burada da suya olan ihtiyaç o kadar azdır ki, bir ark su, 200 haneli köyün ihtiyacını karşılamaktadır. İkinci kanal; 1982 tarihinde Al Köyü'ne bir sulama kanalı yapılmış ise de, çalışmamaktadır. Yıllarca o kanal öyle boş durur. Kullanılmadığı için, hatta ihtiyaç duyulmadığı için, kanal yer yer yıkılmış durumdadır. Üçüncü sulama kanalı; Asmakonak Köyü'ne 1984 'te yapılmıştır. Bu da Al Köyü kanalı gibi göstermelik olarak durur. Aslında, mutlaka sulama isteniyorsa, Posof arazisinde teraslamalar yapılarak, toprak sulamaya elverişli hale getirilmelidir. Bu yapılmadıkça, dik yamaçlı tarlaların alivyonunu derelere akıtmaktan başka bir yararı olmaz.

İÇME SULARI

Posof, yüzölüçümüne göre, kaynak suları bakımından en zengin beldelerin başında gelir. Bunu köylerin yapısını belirten bölümü okuduğumuz zaman daha iyi anlayacağız. Posof'ta köyler kurulurken, mutlaka bir kaynak suyu bulunan yer tercih edilmiş. Bunun anlamı şudur : Posof'ta bir köy adı varsa, mutlaka onun yanında bir kaynak suyu vardır. Şu var ki, zamanla nüfus artınca köyün kuruluşuna sebep olan kaynak suyu yetmemeye başlamış. Bunun üzerine, köye yakın yerlerdeki diğer kaynak sularınıda getirme isteğini doğurmuş. Önceleri ağaçborularla, kerhizlerle daha sonra da demir ve plastik borularla getirilen sularla eski sular takviye edilmiştir. Hangi köye, ne zaman ve nereden İçme suyu getirildiği, o köye ait bölümdeki içme suları kısmına bakılarak öğrenilebilir.

BİTKİ ÖRTÜSÜ :

a) Orman Vejetasyonu : Posof'un en düşük rakımı olan 1350 m ile 2000 m yüksekliklere kadar olan alanlarda muhtelif türde ağaç ve ağaçsı bitkilerden yer yer ormanlar, korular oluşur. 2000 m den yüseklerde otsu bitkilerle kapalı meralar mevcuttur. Rakımı 1600m ile 1800 m arasında değişen düzlükler çayırlarla kaplıdır. Buralara yazın yaylaya çıkarlar. Üç ay süre ile bütün hayvanlar buralarda otlatılır. Köylerin kurulmuş olduğu, genellikle dar pilatoları oluşturan düzlüklerde; Bahçe ve tarım bitkileri yetiştirilir. Çayırlık ve mera alanlarında ; Dünya ile boy ölçüşecek kadar çok türde çiçek var.

Önce ağaç ve ağaçsı bitki türlerini tanımaya çalışalım. Bunun için TÜBİTAK'IN TEBAG - 720 Proje nolu ve 4 / VIII / 1982 - 4 / III / 1986 tarihleri arasını kapsıyan Araştırma Raporu ile bu rapordaki Latince adlar; Mümkün olduğu kadar ; Türkçe ve yerel adlarla açıklayan, Orman Mühendisi Faruk BAYRAKTAROĞLU'nun açıklamalarını inceleyelim.

Söz konusu Raporun II. bölümünde : Araştırma alanının (Posof) Vejetasyonundan şöyle bahsedilmektedir :

A- Dere boyu vejetasyonu durumu : Posof Çayı boyunca, odunsu ve çalımsı tür olarak, Doğudan Batıya doğru gidildikçe, sırasıyla : Alnus Glutinosa (Kızılağaç "Morkan"), Salix Populus (Söğüt - Kavak), Tamarix Parviflora (Ilgın) taksonlarına rastlanır.

Kurşunçavuş Deresi'nde (Güneydoğu - Kuzeybatı istikametinde, Posof Çay'ına kadar uzanan dere yamaçlarında) otsu türler hakim durumdadır.

Kuzey havzasının, Doğu kesiminde (Gönülaçan ve Yaylaaltı Köyleri arasında) Güneye açılan dere ile, Güney havzada (Çamyazı köyünden) Posof Çayına uzanan dereler boyunca vejetasyon benzer olup, baskınlık derecesine göre : Salix (Söğüt), Acer (Akçaağaç), Populus (Kavak),..... cinslerine ait türler hakim durumdadır.

B. Güney Havzanın Vejetasyon Durumu : Bu havzada rakım, 1550-2840 m. ler arasında değişmektedir. Havzanın Doğu kesiminde, Kuzeye bakan yamaçlarda ; Pinus Aylvestris (Sarı Çam)

ve Picea Orientalis(Kükner - Doğu Ladin) türlerinin baskın olduğu, ancak sırasiyle :

Populus (Kavak), Juniperus-Betula (Huş - Beyaz Kayın), Rosa (Gül), Sorbus Üvez - Cinav), Cerasus (Kiraz), Rubus Rhododendron(Böğürtlen - Jola) ... cinslerine ait çeşitli türlerin oluşturduğu gür bir orman vejetasyonu mevcuttur. 1600-1950 m. rakımlı bu orman vejetasyonunun yüksek kesimlerinde, sadece; Pinus Sylvestris, Picea Orientalis türleri ile yer yer Populus cinsine ait türlere rastlanır. 1800-1950 m.

Havzanın, orta ve Batı kesiminde : Doğu - Batı istikametinde uzanan geniş tabanlı çanağın, Kuzeye bakan yamaçlarında, 1600-1750m. yükseltiler arasında kullanılabilir tarım alanları (tarla, çayır, bahçe vb.) ve meralar (hayvan otlak alanları) boyunca seyrek olarak, Doğudan Batıya doğru gittikçe azalan : Cerasus Avium, Pyrus Comminus, Subap Caucasica, Prunus Divaricata, Subs Divaricata, Rubus İdeus, Rubus Discolor, Rosa Montana Subsp Woronowii, Rosa Pinpinellifolia, ..., Populus taksonlarına rastlanır. Havzanın 1750-2730 m. rakımlarında, Alpinik çayırlar ve meralar yer almaktadır. Bu havzanın Batı kesimi (Arsiyan Dağı 1750-2840 m. arası) yeterince araştırılmamıştır.

Havzanın Güneydoğu kesiminde, Posof Çayı'na açılan, Arkismandan başlıyarak Güneydoğuya doğru uzananYeniköy Deres'inde, Abies Nordmanniana türüne tekte bir, birey halinde (1750 m. rakım) rastlanmıştır. Halbuki bu tür, sadece Kuzey havzada yer alan Kurşunçavuş deresinin Kuzeydoğu yamacında orman oluşturmuştur. Ayrıca havzanın, Doğu kesiminde, orman oluşturan sahanın (Kuzey Yamaç) tabana yakın, dere ve orman vejetasyonu geçiş bölgesinde (Posof'a giriş yolunda) Tilia Rubra Subap. Caucasica türüne ait üç tane ağaca rastlanmıştır. (Bundan araştırma alanının hiçbir yerinde yoktur.) Rakım : 1650 m.

C. Kuzey Havzanın Vejetasyon durum : Bu havzada rakım, 1650-2250 m. ler arasında değişmektedir. Orman vejetasyonu ; Kuzey ve Doğu yamaçlarda kesintili olarak yayılmıştır. Havzanın Doğu kesiminde, Güneye bakan yamaçlarda; Orman vejetasyonunu üç guruba ayırabiliriz.

-- Pinus Sylvestris'in baskın olduğu ve Acer, Populus, Carpinus, Rosa ..... cinslerine ait çeşitli türlerden oluşan orman vejetasyonu; (1700-2000m. rakımlarda) Bu alanın tabana yakın kesiminde (1700 rakımlarda) birkaç tane genç Picea Orientalis ağacına rastlanmıştır.

Quarcus Patreae (Sapsız Meşe), Subsp İberica, Pinus Sylvestris ve Rosaceae familyasına ait çeşitli çalımsı türlerle Corylus Avellana türünün baskın olduğu karışık ve gür orman vejetasyonu. Posof ilçesinin Kuzey kesiminde yer alır. Rakım : 1700-1900m.

-- Posof'un Kuzeybatısında, oldukça dar bir alanı işgal eden, yaşlı Quercus Patreae Subsp. İberica orman kalıntısı yer almaktadır.

Havzanın Doğu kesiminde, Kuzey ve Doğuya bakan yamaçlarda, yeterince araştırma yapılmamıştır. Ancak, gidilen yerlerde (Gönülaçan, Kayınlı, Yaylaaltı, Erim köyleri biçeneklerinde); Fagus Orientalis, Pinus Sylvestris, Salix, Acer cinslerine ait türlerin baskın olduğu ve yer yer genç, lokal Betula cinsine ait türlerin oluşturduğu orman alanlarına rastlanmıştır. (1700-1850 m)

Havzanın batı kesiminde, Kuzeybatı- Güneydoğu istikametinde, Posof Çayı'na açılan, Kurşunçavuş Deresinin, Kuzeydoğuya bakan yamacında; Kolçis sektörünün tipik elementlerinden, Abies Nordmanniana türü, Picea Orientalis ve Pinus Sylvestris'in baskın olduğu, ayrıca Populus, Betula, Salix ve Rosaceae familyasına ait çeşitli taksonların oluşturduğu orman vejetasyonu mevcuttur. Rakım : 1700 - 1900 m.

Orman vejetasmyonu dışında kalan alanlar : Güneye bakan yamaçlarda, tarım alanları çevresinde seyrek olarak Rosaceae familyasına ait taksonlara rastlanır. Rakım : 1600-1750 m. Kuzeye bakan yamaçlarda ise; Alpinik çayırlar ve meralar yer almaktadır. Rakım : 1800-2250 m.

Raporda verilen tür listesinde bulunmayan, ancak vejetasyon bahsinde adı geçen ağaç ve çalımsı türler, 1982 yılında yapılan ön çalışmalardan sağlanmıştır.

Yukarıya çıkarılmış olan TÜBİTAK Araştırma Raporu'nda her ne kadar 28 ağaçsı bitki türü örnekleri verilmişse de, bunlar bir örneklemedir. Posof Havzası orman vejetasyonunda; 46 tür ağaçsı bitki çeşidi bulunduğu, Nasip DEMİRKUŞ'un, H.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü'nde Doktora Tezi olarak, Ağustos 1989 tarihinde hazırladığı raporundan ve TÜBİTAK Araştırma Raporundan anlaşılmaktadır. (Doç. Dr. Sadık ERİK 26.08.1987), (ANŞİN R. , SEREZ M. 1978)

Orman Mühendisi Faruk BAYRAKTAROĞLU'nun Türkçeleştirdiği adı geçen raporlardaki ağaçsı bitki listesi, rapor verilerine göre aşağıya çıkarıldı.

Rapor bölümü :

5. BULGULAR

5.1. ORMAN VEJETASYONUNUN BUGÜNKÜ DURUMU VE ANA MEŞCERE TÜRLERİ :

Araştırma alanında (Posof) ekonomik değeri olan ve işletilmekte olan ağaç türleri sırasiyle :

Ağacın Cinsi	Latince Adı
1. Sarıçam	Pinus Sylvestris
2. Doğu Ladini	Picea Orietalis
3. Doğu Karadeniz Göknarı.	Abies Nordmanniana Subsp Nordmanniana
4. Sapsız Meşe	Quarcus Petrea Sups Iberica
5. Titrek Kavak	Populus Tremula
6. Sakallı Kızılağaç	Alnus Glutinosa Subsp Barbata
7. Ispir Meşesi (Palut)	Quercus Moeran Thera Subsp Syepironsis
8. Söğüt Türleri	Salix Caprea, Salix Sp.
9. Huş Türleri (Beyaz Kayın)	Betula Litjinojii, Betula Pendula
10. Akçaağaç Türleri	Acer Platonoides, Trautvetteri, Campestre
11. Dağ Karaağacı	Ulmus Glabra
12. Doğu Kayını	Fagus Oriantalis
13. Adi Gürgen	Carpinus Betulus
14. Kafkas Ihlamuru	Tilia Rubra Subsp Caucasica
15. Adi Fındık	Corylus Avellana
16. Kuş Üvezi (Cinav)	Sorbus Aucuparia
17. Sarı Çiçekli Orman Gülü	Rhododenndron Caucasicum
18. Papaz Külahları	Euonymus Europauss, Euonymus Latifolius
19. Trabzon Çayı	Vaccinium Myrtullus
20. Hanımelleri	Lonicere Caucasica, Lonicere Sp.
21. Tüylü Kartopu (Garmoşa)	Vibburnum Lantana
22. Kartopu	Vibburnum Orientale
23. Firenk Üzümleri (Meshal, Laba, Ğorğoş)	Ribes Biebersteinii, Ribes Petraeum, Ribes Grossularia.
24. Ardıç Türleri	Juniperus Communis Subsp Nana. Juniperus Oxycedrus, juniperus Exsalsa
25 Kiraz (Karakiraz)	Cerasus Avium
26. Kayacık	Ostrya Carpinifolia
27. Kızılcık	Cornus Snssunea
28. Kuş Kirazı	Prunuz Padus, Daphne Mezeraum
29. Ispir	Spiraca Cranata
30. Elma (Yaban Elmaları)	Malus Sylvestris
31. Güller	Rosa Canina, Rosa Villlosa, Rosa Pinppinllifolia.
32. Yalancı Yasemin	Philedelphus Coronarius
33. Kadın Tuzluğu (Kosahur)	Berberis Vulgaris
34. Erik Çeşitleri	Prunus Spinosa, Kurdika, Domesmtica, Divaricata.
35. Böğürtlen	Rubus Caucasicus
36. Jola (Ahududu)	Rubusidaeus
37. Ilgın	Tamari Smyrnensis
38. Dağ Muşmulaları	Cotonaster Nummularius
39. Alıç, Yemiş, Geyikdikeni.	Cırataegus
40. Armut	Pyrus Communis
41. Yaban Armutları (Banta, Ahlat)	Pyrus Elaegrifolia
42. Ayı Üzümleri	Vaccinium
43. Dişbudak	Fraxinusangustifolia
44. Ceviz	Juglans Regia
45. Akasya (Yalancı Akasya)	Robinia Pseudoacecia
46. Üzüm	Ribes

Posof Botaniği hakkındaki bilgileri yine TÜBİTAK Raporu'ndan aynen almak zorunda kaldım. Zira; Mevcut çiçek türlerinin kültür adları çevrece bilinmemektedir.

b) POSOF OTSU BİTKİ TÜRLERİ

TÜBİTAK ARAŞTIRMA PROJESİ GELİLŞME RAPORU

Proje No : TBAG- 720 Gelişme Raporu No : 1/4 Başlama Tarihi : 18.07.1985

Raporun Kapsadığı Dönem

06.02.1987 06.08.1987

ÇİÇEK DAĞI VE ÇEVRESİ (POSOF - KARS) FLORASI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Gelişme Raporu :

1982-83, 1985-86 arazi çalışması döneminde, Temmuz-Ekim ayları arasında, araştırma alanına, toplam 5 gezi yapılarak (63 gün), alan : Vertikal ve horizontal yönden taranarak; 778 bitki örneği toplanmıştır. Ayrıca, topoğrafik yapısı ve vejetasyonu üzerine gözlemler yapılmıştır.

Laboratuvar çalışmaları süresince, toplanan bitki örnekleri, sırasıyla; Familya, cins düzeyinde sınıflandırıldıktan sonra, FLOR OF TURKEY adlı eserden yararlanılarak, bunlardan; 105 tür teşhis edilmiştir. Teşhis edilen bitki türlerinden 8 tanesi muhtemelen, geçiş formu, az örnekten bilinen veya Türkiye Florası için yeni olabilecek ilginç türlerdir. Arda kalan 97 türün listesi ve bunlardan, bilinenlerin ait oldukları fitocoğrafik bölgeleri belirtilmiştir.

Ayrıca, Türkiye Florası için yeni olan; Aconitum Anthora (Ranunculaceae).

Philadelhus Caucasicus (Hydrangacene) yayınlanmış, ikinci kez toplanmıştır.

Teşhis edilen bitki örnekleri, kartonlara yapıştırılıp etiketlendikten sonra zehirlenerek herbaryuma konmuştur.

Alanın topoğrafik yapısı ve vejetasyonunu tanıtıcı, ayrıca çeşitli bitki türlerine ait slaytlar çekilmiştir.

Araştırma alanının florasıyla ilgili olduğundan, çalılşma alanı sınırları içinde yetişen tüm, doğal ve doğallaşmış kültür bitkileri, Nisan- Ekim ayları arasında, değişik gelişme devrelerinde, alanın vertikal ve horizontal yönde taranmasıyla toplanmaktadır.

1982-83 Arazi çalışması döneminde ilk inceleme; 4.VIII. 1982 - 14. VIII. 1982, 1985-1986 arazi çalışması döneminde; I. Gezi :18 Temmuz - 21 Ağustos, II. Gezi: 31 Ağustos - 9 Eylül, III .Gezi: 6-13 Ekim tarihleri arasında yapılmıştır.

Bu gezilerde, toplam 778 bitki örneği toplanmıştır.

ARAŞTIRMA ALANININ SINIRLARI :

Ülkemizin Kuzeydousunda, Sovyetler Bilriği'ne doğru, cep şeklinde bir girinti yapan araştırma alanının ; Doğusu, Batısı ve Kuzey kesimi Sovyetler Birliği sınırı ile çevrilmiştir. Güney sınırı ise; Doğu-Batı istikametinde uzanan, Çiçek Dağı (2730 m) silsilesi oluşturmuştur.

Yaklaşık, 265 Kilometrekare (23 x 11.5 km)'lik alanının, merkezinde, Posof İlçesi yer almaktadır. (Bu ölçümün, kuşbakışı düzlem olarak alındığı sanılmaktadır.)

I. ARAŞTIRMA ALANININ TOPOĞRAFİK YAPISI :

Doğu- Batı istikametinde, Sovyetler Birliği sınırına doğru akan Posof Çayı; Araştırma alanını Kuzey ve Güney olmak üzere 2 küçük havzaya ayırmıştır.

Araştırma alanında 27. VII.1987 - 4.VIII. 1987 tarihleri arasında yapılan gezi ile arazi çalışmaları tamamlanmıştır.

Bu gezi süresince özellikle daha önce toplanmamış veya eksik toplanan bitki örnekleri tekrar toplanmıştır. Ayrıca, Türkiye Florası'ndan teşhis edilemeyen ve yeni tür olduğuna karar verilen; **Brassicacase Familyasından, Diplotaxis, Apiacase Familyasından Chserophyllum** örnekleri toplanmıştır. Çalışma alanında Verbascum Apecicsum türüne ait normal sarı çiçekli bireyler yanında, beyaz çiçekli albine formlarına da rastlanmıştır.

Toplanan örnekler arasında cinsi teşhis edilemeyen Apiaceae familyasına ait bir örnek te bulunmaktadır. Bunun üzerindeki çalışmalar devam etmektedir.

Bu rapor döneminde, Türkiye için yeni olan Campanula trachelium subap. trachelium (campanulaceaea) alt türü ve Türkiye için yeni bir cins olan Ligularia sibirica L. (Asteraceae) türü adlandırılmıştır. Ayrıca Apisceae familyasından Aethusa cynapium L. 1866 'dan bu yana ikinci kez toplanmıştır.

Şimdiye kadar toplanan 1489 bitki örneğinin adlandırılması sonunda tür sayısı 730'a ulaşmıştır. Bundan sonraki çalışma döneminde elde edilen tüm veriler değerlendirilerek kesin rapor yazısına geçilecek tir. Bu çalışma döneminde adlandırılan 99 bitki türünün listesi raporun ekinde sunulmuştur.

TÜBİTAK ARAŞTIRMA PROJESİ GELİŞME RAPORU

Proje No : TBAG-720

Raporun Kapsadığı Dönem
4 / VIII / 1982 - 4 / III / 1986

Gelişme Durumu Özeti :

SPERMATOPHYTA
ANGİOSPERMAE
DICOTYLEDONES
APIACEAE

1. Heracleum pastinacifolium C. Koch supsp. transcaucasicum (Manden) Davus:
2. Pastinaca armena Fisch. et Mey. :

ASCLEPIADACEAE

3. Cynanchum acutum L. :
   Subsp. acutum :

ASTERACEAE **AŞİL OTU**

4. Achillea cappadocicum hausskn. et Borum : (Civan Perçemi) (Ir. -tur. element)
5. Achillea millefolium L. : (Adi Civan Perçemi) Altıncı aydan Dokuzuncu aya kadar beyaz çiçek açar)
   Subsp. millefolium : (Eure.Sib.element)
6. Anthemis marschalliana Willld. : Papatya türü.
   Sbsp. pectinata (Boiss) Grierson) (Euxine element)
7. Antemis melanoloma Trautv.
   Sbsp. melanoloma : Papatya türleri (Endemic)
   örnek : a) Anthems tinctoria : Boyacı Papatyası (Potot) Yün boyası elde edilir.
   b) " altissima ve Cotula (sarılık tedavisinde kullanılır.
8. Carduus adpressus C.A. Meyer : (Euxise element)
9. Centaurea dealbata Wild.
   ar. purpurascens (DC.) Wagenitz : Peygamber çiçeği alt türlerinden) (Euxine (mt) element)
10. Centaurea dealbata Willd : Peygamber Çiçeği - yarı beyaz Gelin düğmesi.
11. Centaurea depressa Bieb : Peygamber Çiçeği - mavi Çiçekli türü.
12. Centaurea polyp odiifolia boiss
    var, polypodiifolia : Peygamber Çiçeğinin bir türü.
13. Centaurea nigrifimbbiriata
    (C. koch) Sosn : " " (Euxine (mt.) element)
14. Centaurea salicifolia Biab.ax Willd.
    subsp. abbreviata C. koch : " " (Euxine element)
15. Centaurea pulcherrima Willd : " " - Gayet güzel Gelin Düğmesi
    var, pulcherrima
16. Circium kosmelii (Adams) Fisch. Ex Hohen : Diken türü. (Euxine (mt.) element)
17. Circium obvalllatum (Bieb) Fische : " " (Hyrcano - Euxine (mt) element)
18. Circium simplex C.A. meyer
    subsp simplex : Diken türüne örnek (Taze gövdeleri çiğ olarak yenir veya sebze olarak tüketilir.)

Örneğin : Circium arvense (Köygöçüren dikeni) : Çayırlarda, yol ve dere kenarlarında, çayırlarda ve tarlalarda, 2500 m. yükseltilere kadar yerlerde yetişir. 5.7 , 10.cu aylarda çiçeklenir. Bir metreye kadar boylanır, çok dallı, çalı yapısında olur. Çok yıllı, yaprakları parçalı ve yaprak uçları dikenlidir. Çiçekleri açık pembe olur. Arılar çok sever.

19. Crepisconyzifolia (Gouan) A. Korier
    subsp. djimilensis(C.Koch) lamond : (Exuine element)
20. Erigeron caucasious Stev : (Euxine (mt.) element)
21. Gnaphalium sylvaticum L. : (Euro. -Sib. element)
22. Helichyrysum Plicatum D.C. : Herdem taze yayla çiçeği (Beyazsaman Çiçeği) Çok yıllık, tüylü, yapraklar basit oblong, çiçekler

sarımsı kırmızı ve kokuludur .Çiçekler kuruduğu zaman bile renk ve kokusunu kaybetmez. Yüksek kesimlerde, step, kayalık ve aşınmış yerlerde yetişir. 6 ve 8. aylarda çiçek açar. Toprak üstünde kalan kısımlar böbrek ağrılarını gidermekte kullnılır. Kuru çiçekleri süs olarak saklanır.

23. Hieracium subhastulatum (Zahn) Juxip : (Euxime element)
24. Inula britannica L. : Çayır Andızı
    subsp.helenium : Andız otu - Andız kökü; dere boylarında, göl kenarlarında ve çalılık alanlarda 2500 m. yüksekliklere kadar yetişir. Çiçeklenme 7.8 ve 10 cu aylarda olur. Çiçekler sarı renklidir.
25. Leontodon hispidus L. : Kaba aslan dişi.
    var. hispudus
26. Reichardia glauca methews : (Ir.tur. element)
27. Solidago virgurea L.
    subsp. alpestris (Wales et Kit) Gaudin :
28. Tragorogon albinervis Freyn et sint. : Tekesaklı- Yemlik.
29. Tragorogon aureus Boiss : " " in bir türü.

    Her iki tür; üzeri mumsu görünüşlü, dalsız, çok yıllık otsu, endemik bir türdür. Yaprakları mızrak şeklinde, çiçekleri altın sarısı, papusu tüy gibi olur. 1500-2500m. yükseltilerde, stepte, çayır ve tarlalarda, kaya aralarında yetişir. 6.7.9 cu aylarda çiçeklenir. Toprak üstü kısımları sebze olarak tüketilir.

30. Xeranthemum annum L. : Dağ karanfili; 60 Cm. ye kadar boyda, bir yıllık, stolonlu otlar, çiçekli başlar (yarı küresel) yumurta biçiminde beyaz ve açık pembe çiçekli, step, kuru dere yatakları, kuru tepelerde 2000 m. yüksekliklere kadar yetişir. Toprak üstü kısımlarından süpürge yapılır. 6.8.10 cu aylarda çiçek açarlar.

BORAGINACEAE

31. Onosma sericeum Willd : Havaciva Otu - Altındamla : (Ir. - Tur. element)

    Çok yıllık, dik yükselici otlar, yapraklı ; saplı, batıcı tüylü, çiçekler ; Solgun açık sarıdır. Serpantin ve kireç taşlı yerlerde ve bayırlarda 2300 m. kadar yükseltilerde yetişmektedir. 6.7 ci aylarda çiçek açar. Çiçekleri yenilmektedir. Yaprakları, vücuttaki şişliklerin tedavisinde kullanılmaktadır.

BRASSICAEAE

32. Alyssum repepns baung :
    Subps.trichhosstachyum (Rupr.) hayak
33. Alyssummurale Walds. et Kit
    Subsp.murale :
34. Barbarea plantaginea DC.
    subsp vulgaris : Su teresi; Dereboyları ve bataklıklarda yetişen, sucul otsu bitkilerdir. 4 ve6. aylarda çiçek açar. Yaprakları yara iyileştirici ve idrar söktürücü olarak kullanılır. Ayrıca, sebze ve salata olarak tüketilir.
35. Bunias oriantalis L. :
36. Rabhanus raphanistrum L. : Turp ; Bir veya iki yıllık tabandan dallı, Gövdeler, dik ve 40 Cm.lik otsu bitkidir. Kumlu tepelerde, ekilmiş tarlalarda, 1800 m. kadar yerlerde yetişir. Gövde ve alt yaprakları saplı, yaprak kenarları düzensizdir. Çiçekleri; Mat kırmızı, beyaz, leylak

veya sarı renkli olur. Sapları dik ve yaygın, meyveleri buruşuk olur. 4., 5., 11.ci aylarda çiçek açar. Tohumlarının yağından sabun yapılır. Bitki ; İştah açıcı ve idrar söktürücü olarak bilinir.

37. Sisyubrium loeselii L. :

CAMPALUNACEAE

38. Asyneuma amplexicaule (Willd.) Hand.- Hazz. (Ir. -Tur. element)
subsp. amplexicaule
var. amplexicaule :
39. Asyneuma rigidum (Willd.) Grossh.
subsp. rigidum : (Ir. - Tur. element)
40. Campanula alliarifolia Willd : Çan Çiçeği (Euxine element)
41. Campanula Latifolia L. : Geniş yapraklı Çan Çiçeği (Eura. - Sib. element)
42. Campanula olympica boiss. : Çan Çiçeği türü (Euxine element)
43.Campanula repunculoides L.
subsp. rapunculoides : " " "
44. Campanula stevenii Bieb.
subsp. stevenii : " " " (Hyrcano - euxine element)
45. Camanuala trechelium L. : Kabartıcı Çan Çiçeği.
subsp. athoa (Boiss.et heldr.) Hayak (Eura.- Sib.element)
46. Campanula tridentata Sohreber : Çan Çiçeği türü (Euxine (Mt) element.
ÇAN ÇİÇEĞİ TÜRLERİ : Çok yıllık, bazen stolonlu otlardır. Gövdeleri dik, yaprakları kalp şeklinde altta ve dişli, çiçekler mavimsi ve menekşe rengi, meyveler küresel, tohumlar basık olur. 7 ve 8.ci aylarda çiçek açarlar. Süs bitkisi olarak kullanılır. Taze zamanları sebze olarak tüketilir.Vücuttaki ağrıları giderici ilaç yapılır.

ÇANNABINACEAE

47. Cannabis sativa L. : Ekilen Kendir, Kenevir

CAPRIFOLIACEAE

48. Lonicera caprifolium L. : Bahçe Hanımeli.
49. Sambucus ebulus L. : Mürver (Eura .-Sib. element)
2000 m. yükseklikliere kadar, yol kenarları, tepeler, nemli yerlerde,bazen steplerde yetişir. Tüysüz, rizomlu, çok yıllık otlardır. Boyları 2 m.ye ulaşır. Yaprakları parçalı, çiçekler beyaz bazen pembemsidir. Meyveler küresel şekillidir. 6.7.8.ci aylarda çiçek açar. Biyolojik araştırmalarda önemli yeri var. Bazı yerlerde süs ve tedavi amacıyla yetiştirilmektedir.
50. Vibirnum lantana L. : Kartopu'nun bir alt türü.
51. Vibrinumoriental Pallas :

CARYOPHYLLACEAE

52. Silene armeria L. : Bahçe nakıl'ı (Eura.- sib.element)
subsp. vulgaris : Siyabu Givişkan ; Yaprakları ve gövdeleri, otlu peynirin yapımında kullanılır. Yemeklere hoş koku vermek için ilave edilir. Tarlalarda olur. Çiçekleri beyaz, nadiren kırmızı olur. 5.7.ci aylarda çiçek açar.
53. Dianthus erythroo oleus boiss . : Karanfil (Endemic, Ir. Tur. element)
54. Dianthus liboschizianus ser. : Karanfil alt türlerinden
55. Petrorhagia alpina (Habl.) ball et Heyvood
Subsp. alpina :
56. Agrostemma githago L. : Karamuk (Buğday Karamuğu) : 70 Cm. lik dik gövdeli, sık dallı, uzun ve dar yapraklı, büyük ve gösterişli çiçekli, çiçekleri; Beyazımsı ve menekşe renkli, hububat tarlalarında yaygın olarak yetişen bir bitkidir. 4-7 ci aylarda çiçeklenir. Zehirli bir bit-

kidir. Tohumları idrar arıtıcıdır. Barsak kurtları döktürücü ve balgam söktürücü olarak bilinir.

CHENOPODIACEAE

57. Beta trigyne Waldst. et Kit : Yabani pazı - Yabani Pancar : Bir veya çok yıllık, tüysüz, dik gövdeli, 70 Cmlik otsu bitkidir. Alt yaprakları üç köşeli veya yaklaşık yuvarlak, çiçekler sık ve sapsız, çiçek örtü yaprakları 3-5 parçalı, önce yeşil daha sonra kırmızıya dönüşür. Meyvaları etli ve zarımsı yapıdadır. Yol kenarları, tarlalar ve steplerde 1200-2000 m. rakım arasında yetişir. Yaygın dağılışa sahiptir. 5.7.ci aylarda çiçek açar. Sürgün ve yaprakları sebze olarak tüketilir.

CONVOLVULACEAE

58. Calystegia Silvatica (Kit) Griseb. :
59.Convolvulus arvensis L. : Bunge - tarla sarmaşığı : Çok yıllık, dik ve basit gövdeli, 50 Cm. ye kadar boya sahip otlar, yapraklar saplı ve oval - Oblong, çiçekler pembemsi beyaz veya mavi olur. Meyva kanatlı bir fındık şeklinde olur. Kaya açıklarında, stepte, tarlalarda, 2500 M. yükseltilere kadar yetişmektedir. Çiçekler 5-7.ci aylarda açar. Bitki hoş bir görünüme sahiptir.

CORYLACEAE

60. Corylus avellana L. : Fındık, Nuks. (Euro. - Sib. element)

CRASSUTACEAE

61. Sadum spurium Bieb : Dam Koruğu (Hyrcano - Euxine element)

CUSCUTACEAE

62. Cuscuta approximata babington var. approximata : Küsküt - Cin saçı
63. Cuscuta approximata Babington) var. macranthera (Boiss) : " " türlerinden. (medit element)
64. Cuscuta epithimum (L.) L. : " " " - Eftinon.
65. Cuscuta europaa L. : " " " "
66. Cuscuta planiflora ten. : " " " "

DIPSACACEAE

67. Scabiosa mioratha Desf. : Uyuzotu,

ERİCACEAE

68. Monotropa hypopithys L. :
69. Pyrola medis Swarz : (Euro. - Sib. element)
70. Rhododendron caucasicum Pallas : Orman Gülü (Euxine(mt.) element)
71. Rhododendron luteum Sweet : Karadeniz ağusu (Euxine element)
72. Vaccinium arctostaphylos L. : Ayı üzümü (Euxine element)

FABACEAE

73. Lotus corniculatus L. : Adi Lüfer Otu : Çok yıllık, sürünücü, yükselici, stolonsuz, otsu bitkilerdir. Yaprakcıklar değişken, Çiçekler sarı, meyveler parlak,ve silindirik, sinir yatıştırıcı olarak bilinir.
74. Medicago falcata L. : Orak biçimli yonca.
75. Medicago x varia Martyn : Boynuzlu Yonca (Yabani Yonca): Melez olan bu bitki Yatık veya yükseltici, çok yıllık otsu bir bitkidir. Çiçekler; menekşe, boz, solgun mavi, sarı veya kırem rengi beyaz olur. Meyveler kıvrıktır. Kaya açıkları, step ve tarlalarda 2300 m.ye kadar yükseltilerde yetişir. 5.6.9 .cu ayarda çiçek açar. Yaprakları çıbanları iyileştirmede kullanılır.
76. Onobrychis radiata(Desf.) Bieb. : Dağ Çöveni - Geven

77. Onobrychis stenostachya Freyn
subsp. sosnowskii Hayek : Geven türlerinden.
78. Vicia pannonica Crantz
var. pannonica : Macar Fiği .

FAGACEAE

79. Quercus patreae (mattuschka) Liebl.
subsp. iberica (Steven. ex Bieb.) Krasaln : Meşe cinsinin her alt türü.
80. Fagus oriantalis Lipsky : Doğu kayınlarının her türü.

GENTİANACEAE

81.Centaurium pulchellum (swartz) Duce :
82. Gentiana esclepiades L. : İpek otumsu Jensiyon . (Euro.- Sib.element)
83. Gentiana orusiata L.. : (Euro.- sib. element)
84. Gentiana gelide bieb. : (Euxine element)
85. Gentiana septemfida Pallas : (Hyrcano - euxine (mt.) element)
86. Gentiana varna L. : İlkbahar Jensiyanı (Hyrcano - Euxine (mt) element)
subsp. balcanica Pritchard.
87. Gentianella oliata L.Brokh
subsp. blebharophora Pritachard : (Hyrcano - Euxine (mt) element)

82 den 87 ye Gentiana spp. örnek : Gentiana gelida : Çok yıllık, boyları 40 cm. kadar olan otlardır. Yapraklar basit ve çok değişkendir. Çiçekler büyük ve solgun sarı renklidir. Meyve kapsüllüdür Hoş görünümlü olup, tıbbi öneme sahihptir. 2500-3000 M.ye kadar yetişir.

GERANIACEAE

88. Geranium ibericum Cav.
subsp. jubatum (Hahd.- Hazz.) davis : (Endemic - Euxine (mt.) Element)

LAMIACEAE

89. Dracocephalım ruyschiana L. :
90. Nepeta nuda L.
subsp. nuda : Kedi nanesi
91. Nepeta stenantha Kotschy et Boiss. ex Bois : Nezle otu

ÖRNEK: Nepete Cataria : Bitki midevi ve uyarıcı olarak bilinir. Tarla kenarları ve terkedilmiş arazilerde olur. 7.8 aylarda çiçeklenir. 200 m. kadar yerlerde olur.

92. Salvia nemorosa L. : Ada Çayı ;
93. Stachys annus (L.) L. : Dağ Çayı - Yaz karabaşı : Çok yıllıklı, otsudur. Mor mavi renkli çiçekleri vardır.
94. Teucrium chamaedrys L.
subsp. trepazunticum Rech. : Yer meşesi : Rızamlu, yarı çalımsı, 50 Cm. kadar boylu, çiçekleri kırmızı mor ve farklı peryotlarda çiçeklenen bitkidir. Hazımsızlıkları, diş ağrılarını, mide ve böbrek sorunlarını halletmekte kullanılmaktadır.

LINACEAE

95. Linum hypericifolium salisb. : Keten türlerinden.
96. Linum tenuifolium L. : Zarif yapraklı keten.

NALVACEAE

97. Lavatera thuringiaca L. :

TÜRKÇELEŞTİRMEDE :

1. E.Ü. FEN Fak. Büyük Botanik Süzlüğü'nden,
2. Doğu Anadolu'nun Faydalı Bitkileri (Prof. Dr. Münür Özver / Yrd. Doç. Dr. Hasan Özçelik)
3. Ziraat Mühendisi E. Olgun Bayraktaroğlu'ndan yararlanıldı.

Not: Bu listede, ŞİFALI BİTKİ olarak gösterilen bitkiler, uzman bir doktora danışılmadan kullanılmamalıdır.

Bir başka kaynaktan Posof Mesceresi'ndeki Otsu Bitkiler listesidir.

1. Sinapis : Hardal
2. Poterium Spinosum : Abdestbozan otu.
3. Pyracantha coccinea : Ateş dikeni .
4. Celosia : Horozibiği.
5. Opontia : Firenk inciri.
6. Sportium junceum : Katırtırnağı.
7. Ephedre : Deniz üzümü.
8. Ruscuk acualetus : Herdem tazenin.
9. solanum tuberosum : Patates .
10. Polygonatum Multiflorum : Mührüsüleyman.
11. İris sibirica : Süsen
12. Agropyren repens : Ayrık otu.
13. Canna indica : Hintarar otu.
14. Zea mays : Mısır
15. Aristolachia siph : Lohusa otu.
16. Viscum album : Ökse otu.
17. Hedere helix : Duvar sarmaşığı.
18. Orechis militaris : Salep
19. Dahlia sp : Yıldız bitkisi.
20. Davcus corota : Havuç
21. Beta : Pancar
22. Medicago sativa : Yonca
23. Avena sativa : Yulaf
22. Asparagus officinalis : Kuşkonmaz.
25. Veratrum album : Dokuztepeli.
26. Nigella damoscana : Şam çörekotu.
27. Secale cereale : Çavdar.
28. Lavandula vera : Lavanta çiçeği .
29. Rosmarinus officinalis : Biberiye otu
30. Hypricum Perforatum : Binbirdelik otu.
31. Salvia selarca : Ayıkulağı .
32. Canvalaria majalis : İnci çiçeği
33. Sacchorum officinarom : Şekerkamışı.
34. Linaria cymbelaria : Nevruzotu.
35. Aıachis hypogza : Yerfıstığı
36. Colutea arborescens : Pathangaç.
37. Papili onaceae : Baklagiller
38. Oxalis : Kazayağı.
39. Ecbalium elaterium : Eşekhıyarı.
40. İmpations : Kına çiçeği.
41. Artemisia : Yavşan
42. Sedum : Damkoruğu.
43. Orchidaceae : Sağlepgiller türü.
44. Calendula officinalis : Nergis
45. Xanthium spiinosum : Sıraca otu.
46. Geum urbanum : Meryam otu.
47. Agrimania eupatoria : Koyunotu - Kasıkotu.
48. Caucalis latifolia : Pıtrak
49. Galium aparine : Yapışkan otu
50. Chelidoniium majus : Kırlangıçotu.
51 Rubus fruticas us : Böğürtlen.
52. Magnolia virginiana : Manolya
53. Fragoria vesce : Çilek
54. Cucumis sativus : Salatalık
55. Cucurbita pepo : Kabak
56. Copcisum amnuum : Biber

57. Tiriticum vulgora : Buğday
58. Ornithopus sativus : Kırılan laguman.
59. Rophonus raphanistrum : Kırılan silikva (Turp)
60. Cabsella bursa Pastoris : Çoban çantası.
61. Popaver rhoeas : Gelincik
62. Antirrhinum majue : Aslanağzı
63. Papaver somniferum : Haşhaş
64. Lilium sibiria : Zambak
65. Hypericum Perforatum : Sarıkantoranotu
66. Phoseolus vulgoru. : Fasulye
67. Pisum sativum : Bezelye
68. Delphinium : Hezeran
69. Orobanchoceae : Canavarotugiller .
70. Crucifereae : Turpgiller
71. Piperaceae : Bibergiller
72. Caryophyllaceae : Karanfilgiller.
73. Ricunus Communis : Hintyağı bitkisi.
74. Euphorbiaceae : Sütlegengiller.
75. Lilium martagon : Türk Alacası
76. Althaca rosea : Gülhatmi
77. Primula elatior : Çuha çiçeği
78. Gieranium : Turnagagası çiçeği.
79. Ranunculus Sibiria : Düğünçiçeği
80. Campanula : Cançiçeği.
81. Tulipa sibiria : Lale
82. Tamarix Sp. : Ilgın
83. Aceritum nepellus : Kurtboğan
84. Linum usitatis simon : Keten
85. Nyphoca alba : Sugülü, beyaz nilüfer.
86. Pysalis alkekengi : Güveyfeneri.
87. Utricularia : Su tulumcuğu
88. Nepenthes : İbrikotu
89. Drosera rotundifolia : Sinekkapan
90. Cytinus hypocistus : Gelin parmağı
91. Bromeliaceae : Ananasgiller .
92. Tiilan sia usneoides : İspanya yosunu
93. Lathyrus aphoca : Burçak
94. Humulus Lupulus : Şerbetçiotu.
95. Galium aparina : Yoğurtotu.
96. Solanum dulcamara : Yaban yasemini
97. Traxacum officinala : Karahindiba
98. Bellin perensis : Koyungözü
99. Verboscam Sp. : Sığır kuyruğu
100. Achillea Sp. : Bin yaprakotu
101. Urtica : Isırgan
102. Lysimachia vulgaris : Altın kamışı
103. Allium Sp. : Soğan
104. Crocus Sp. : Çiğdem
105. Anemone : Dağlalesi
106. Ubelliferaceae : Maydanozgiller
107. Asclepiadaceae : İpekotugiller
108. Pelarganium : Sardunya
109. Oxalis : Kuzukulağı
110. Sempervivum : Mozayik
111. Mesembiyanthemum : Makasotu
112. Cactaceae : Atlasçiçeğigiller
113. Aloe : Sarısabır

114. Crataegus	:	Yemişen
115. Astragalus gummifer	:	Geven
116. Opuntia	:	Kaynanadili
117. Petroselinum sativum	:	Maydanoz
118. Mentha	:	Nane
119. Thymus	:	Kekik
120. Laurus nobilis	:	Defne
121. Digitalis purpurea	:	Yüksükotu
122. Lawsonia inermis	:	Kına
123. Nicotiana tabacum	:	Tütün
124. Spinacia oleraceae	:	Ispanak
125. Brassica oleracea	:	Lahana
126. Nepenthes rafflesiana	:	İbrikotu
127. Pisim sativum	:	Bezelye
128. Salvinia natans	:	Su eğreltisi
129. Aesculus hippocastanum	:	Atkestanesi
130. Platoge media	:	Sinirotu
131. Taxus boccata	:	Porsukotu
132. Syringa vulgaris	:	Leylak
133. Solsola Kali	:	Soda otu
134. Salvia splendensk	:	Ateşçiçeği
135. Lonicera tatarica	:	Tatar hanımeli
136. Hordeum sativum	:	Arpa
137. Sambucus niger	:	Mürver

Not : Doğu Anadolu'nun FaydalıBitkileri (Prof.Dr Münür Özver ve Yrd. Doç. Hasan Özçelik) adı kitaptan alıntıdır.

c) TARIM ALANLARI VE TARIM BİTKİLERİ :

Posof'ta tarım alanları 456.70 Km^2 olup bunların %33'ü Çayır ve %67'si ekim yapılan yerleri kapsamaktadır.

Çayırlar; Genelini, çim, çimen, çavdarotu, sütlegenlerin ve diğer çok türde çiçekli otların kapladığı sahalardır. Bunların bir kısmı sulanabilen çayırlardır. Bir kısmı da, yüksek dağ yamaçlarında ve orman içlerinde olup sulanmadan ot elde edilen çayırlardır. Çayırlardan elde edilen otlar, hayvanlar için kışlık yem olarak kullanılır.

Tarım bitkilerini beş bölümde incelemek gerekir.

1. TAHILLAR : Tarım alanlarının % 55.61 ini kapsar. Tarım işlerinde : Arona, saban, cılga, pulluk kullanılır. Bunlar öküz gücü ile çalıştırılır. Son zamanlarda, pulluk traktörlerle çalıştırılmaya başladı. Traktörün çalışamıyacağı yamaç tarlalar halen öküz gücü ile işlenmektedir.

Çevrede ekimi yapılan ekinler (Tahıllar) :

a. Arpa	:	18530 hektar alana ekilir. Tahmini yıllık verimi : 460 Tondur.
b. Buğday	:	5910 hektar alana ekilir. Tahmini yıllık verimi : 202 Tondur.
c. Çavdar	:	705 hektar alana ekilir. Tahmini yıllık verimi : 116 Tondur.
d. Mısır	:	198 hektar alana ekilir. Tahmini yıllık verimi : 135 Tondur.
e. Kablice	:	Az miktarda ekilir. Tahmini yıllık verimi : 2 Tondur.

2. SEBZELER :

a. Fasulya	:	2 hektar kadar yere ekilir. Tahmini yıllık verimi, 15 tondur.
b. Bakla	:	Çerezlik ekim yapılır.
c. Mercimek	:	Çerezlik ekim yapılır.
d. Lahana	:	Çerezlik ekim yapılır.
e. Soğan	:	Çerezlik ekim yapılır.
f. Salata	:	Çerezlik ekim yapılır.
g. Tere	:	Çerezlik ekim yapılır.
h. Karpuz - kavun	:	Çerezlik ekim yapılır.
ı. Kabak	:	Çerezlik ekim yapılır.
i. Kinzi	:	Çerezlik ekim yapılır.
j. Maydanoz	:	Çerezlik ekim yapılır.
k. Marul	:	Çerezlik ekim yapılır.

l. Domates : Çerezlik ekim yapılır.
m. Biber : Çerezlik ekim yapılır.
n. Patlıcan : Çerezlik ekim yapılır.
o. Araka : Çerezlik ekim yapılır.

3. KÖK BİTKİLER :

a. Patates : 2449 hektar alana ekilir, tahmini yıllık verimi 350 tondur.
b. Pancar : Çerezlik ekim yapılır.
c. Turp : Çerezlik ekim yapılır.
d. Şalgam : Çerezlik ekim yapılır.
e. Şelg : Çerezlik ekim yapılır.
f. Havuç : Çerezlik ekim yapılır.
g. Yeralması : Çerezlik ekim yapılır.

4. SANAYİ BİTKİLERİ :

a. Ayçiçeği b. Tütün c. Haşhaş d. Kenevir e. Pancar f. Patates yetişmektedir.

5. OTSU TARIM BİTKİLERİ

a. Yonca : 4710 Hektar ekim yapılır, tahmini yıllık verimi150 Tondur.
b. Korunga : 1850 Hektar ekim yapılır, tahmini yıllık verimi 250 Tondur.
c. Fiğ : 60 Hektar ekim yapılır, tahmini yıllık verimi 20 Tondur.
d. Külül (araka) : Ekinlerin içinde ekilmektedir.

Yukarıda belirttiğim tahılların bir kısmı insan yiyeceği olarak tüketilirken, bir kısmı da hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Tahılların verim oranı; 1'e 5 arasında olup, standartların altındadır. Mısır, iyi bakılırsa 1'e 100 civarında verim vermektedir. Mercimek çok az ekilmektedir. Verimi normal ölçülerdedir.

Baklagillerden en çok ekimi yapılan Fasulyadır. Fasulyanın her cinsi yetişir. Verim durum normaldir. İnce kabuk ve bol nişastalı olur. Bakla, bostan bitkisi olarak yetiştirilir. Ekim sahası az fakat; ekim yapılırsa verim derecesi üstündür. Araka; Mısır ve ekin tarlalarında kendiliğinden olur. Özel ekimi yapılmaz. Kalite ve verimi çok iyidir.

Sebzelerden; Lahana, soğan, tere, maydanoz, marul, kinzi yörenin her tarafında yetişir. Salata, karpuz, kavun, kabak, domates, biber, patlıcan; Rakımı, 1350 ile 1500 arasındaki köylerde, bilhassa Yurtbekler, Türkgözü, Sarıdarı, Armutveren, Kumlukoz, İncedere, Binbaşıeminbey ve İlçe Merkezi'nde en iyi şekilde yetiştirilmektedir. Bundan beş-on yıl öncelerine kadarüretimlerine özen gösterilir. Şimdilerde bu işi yapacak iş gücü kalmadığıdan ve tarımsal fenne adapte olunamadığınıdan, bu tür sebzelerin ekimi ancak bir hobi olarak sürdürülmektedir. Bu iş tarımsal fenne uyarlanarak yapılırsa verim ve kalite tatminkardır. Ekonomik olacağı bir gerçektir.

Kök bitkilerinden ; Patates (Kartopi) eskiden tarım alanlarının %35.ni kaplardı. Verimi 1 e 10 ile 15 arasında idi. Uruset cinsi, üzeri havlu içi beyaz olup, savutma olarak pişirildiğinde ; , İçerisi nişasta gibi bembyaz olurdu. Eğer sulamadan yetişmişse onu yutmakta dahi zorlanılır. Nişasta bakımından çok üstün vasıflıdır. Ödemiş cinsi,, üzeri cılalı gibi parlak, düz ve ince kabuklu olur. İçi sarımsı ve suludur. Pişirildiğinde dağılmaz. Makarya denen cinsi, kabuğu ince ve parlaktır. Görünümü, çukur çukur gözlüdür. İçi havuç sarısı olur. pişirildiğinde dağılmaz ve kendine özgü bir kokusu vardır. Bunu diğer patatislerden seçerek, genelikle, hayvanlara yem olarak kullanırlır.

Posofta patatesdeyip geçmemek lazım. Geçmiş yılların en ekonomik üretimi patatesti.Her sonbaharda, her aile ortalama olarak bir ton patatesi; Damal, Hanak, Çıldır ve Ardahan köylerine götürerek satar, evinini ihtiyacı kadar, Buğday - vb. alırdı. yıllık harçlık parasının bir kısmında bu yolla temin ederlerdi. kışın kuyularda, mahsenlerde sakladığı patatesleride aynı şekilde, İlkbaharda götürerek paraya çevirir ve yazlık ihtiyaçlarını karşılarlardı. Şimdi ekim sahaları iyiden iyiye azaldı. Herkes, ancak kendi evinin ihtiyacı kadar yetiştirmektedirler. Verim ve kalitesi yüksek bu ürünün üretilmesi teşvik edilmelidir.

Pancar; soğutmasını yaparak yemek ve turşusunu yapmak için bostanlarda bir süs bitkisi gibi yetiştirilir. pancarın, kırmızı türü (carhala) ile beyaz türü (Şeker pancarı) çok iyi olur. bir kilo ile 5 kilo ağırlığı arasında büyüklük gösterir. Üretimi için teşvik tedbirleri gerekir. Yer elması, turp, şalgam, şelgi, havuç çevrede çok güzel olmaktadır. Bunlarda; bostan kıyılarında bir süs bitkisi gibi üretilmektedir. Çok verimli ve çok kaliteli olan bu sebzeler içinde teşvik tedbirleri yöre ekonomisi için gereklidir.

Yukarıda ismen tanıtmaya çalıştığım Kültür ve Yabani Meyvelerden birçoğu mevsimlik çerez olarak yenir. Bir kısmı pazarlanarak para elde edilir. Bir kısmı da Kış aylarında yararlanmak

üzere çeşitli usüllerle saklanır duruma getirilir. Bunlardan :

1. Konserve yapılarak: Erikler konserve yapılarak Kışa saklanır.

2. Kah yapılarak: Elma çeşitleri ile armudun bu işe müsait çeşitleri dilimlenerek iplere takılıp, Güneş almayan tarasalarda kurutulur. Böylece kurutulun Elmalara; Elma Kahı, Armutlara; Armut Kulağı denir. Kışın pişirilerek yenir.

3. Furuç yapılarak: Armutlar dörde bölünerek, Bantalar olduğu gibi ısıtılmış bir fırına atılarak ağzı kapatılır. Zaman zaman durumları kontrol edilerek bir gün bekletilir. Kıvamında piştiği anlaşılınca çıkarılarak, açık havada sergilere serilip kurutulur. Kışın bu furuçlar, ıslatılarak hoşaf olarak kullanılır.

4. Turşu yapılarak: Armut ve Banta cinslerinden turşu yapılarak Kışa saklanır. Bilhassa Armut Turşusu, Kışın en güzide çerezlerindedir.

5. Kavut yapılarak: Armut ve Bantalardan fırınlarda kurutulmuş olanlar havanlanarak un haline getirilir. Bu ise ince eleklerden geçirildikten sonra, bir kaba un halinde doldurularak saklanır. Bu Kavuttan çorbalar yapıldığı gibi toz halinde de yenir. Toz halinde yiyebilmek için, kaşığa yapışabilen bir maddeye ihtiyaç vardır. O da Bal veya Pekmezdir. Kaşık Bal veya Pekmeze batırıldıktan sonra Kavut'a daldırılır. Bala yapışarak topak haline gelen Kavut, çok keyifli yenir. Ayrıca Kavut'u ishal için ilaç olarak da kullanırlar.

5. SANAYİ BİTKİLERİ :

a. Ayçiçeği: Yörenin her tarafında yetişir. Halk bunu eğlencelik olarak bostanlarının etrafında yetiştirirler. Teşvik tedbirlerinin alınması, çevre ve yurt ekonomisine büyük bir katkı olur.

b. Tütün: Çok eskiden beri ekimi yapılmış olan tütün ekimi, Cumhuriyet döneminden sonra konan yasakla, tarımdan kaldırılmış. 1970 li yıllarda, Ziraat Teknisyenliği aracılığı ile; Yurtbekler, İlçe merkezi, Özbaşı, Armutveren Köylerinde yapılan demestrasyon çalışmalarında çok iyi sonuçlar alınmasına rağmen, tütün ekimi başlatılmadı. Eskiden tütün ekiminin yaygın olduğunu; Tütün doğrama aletleri (havanların) birçok ailede bulunmasından ve bazılarının da havancı sıfatiyle nitelendirimesinden anlıyoruz. Armutveren Köylü, Havancı Memet (Memet YALNIZ) gibi.

c. Haşhaş: Eskiden ekimi yapılırmış. Cumhuriyet döneminden sonra yasaklanınca, artık ekimi yapılmıyor. Halen bostanlarda tek tük rastlanan haşhaşların, birer orta boy elmalar kadar olduğunu gösteriyor. Anlatılanlara göre, çok kaliteli haşhaş yetişirmiş.

d. Pancar: Çok kaliteli ve verimlidir. Para etmediği için ekimi bir çerezlik olarak yapılmaktadır.

e. Patates: Posof Patatesi olarak çevre illere kadar ününü yaymış olmasına rağmen, artık bir bostan bitkisi olarak ekilmektedir. Posofta küçük boyda bir fabrikayı doyuracak kadar patates yetiştirilebilir. Çeşitli nedenlerle pazarlanamadığı ve işlenemediği için yavaş yavaş nerdeyse ekiminden vazgeçilmektedir.

f. Kuşburnu: Yakın tarihe kadar araziden sökülüp atılan Kuşburnu, şimdi herkes tarafından kapışılır oldu. Posofta bol miktarda bulunan Kuşburnu için, küçük boyda da olsa bir fabrika yapılmalıdır.

g. Kenevir: Yörede özel ekimi yapılmadığı gibi, bunun ne olduğu dahi bilinmemektedir. Yol kıyıları, tarla tumpları vb. yerlerde kendi halinde, ürer, büyür, kurur gider. Sahip çıkılarak üretiminin kültürel hale getirilmesinin, yöre ve ülke ekonomisine sağlayacağı yararlar gözardı edilmemelidir.

6. OTSU TARIM BİTKİLERİ :

a. Yonca: Yörenin tabiatında Kara Yonca mevcuttur. 1970 li yıllardan beri de İlçe Tarım Teşkilatı'nın teşvikiyle yonca çayırları oluşturuldu. Ekin ve çayırlardan daha ekonomik bir tarım bitkisidir.

b. Korunga: 1970 li yıllarda ilçe Tarım Teşkilatı'nın teşvikiyle başlatılan korunga ekimi, yörede iyice yaygınlaştı ve benimsendi. Yer yer yılda üç hasat yapılabiliyor.

c. Fiğ: Çok az sahalarda henüz deneme ekimleri yapılmaktadır.

d. Külül (Araka): Az miktarda özel ekimleri de yapılmakta ise de genellikle, arpa tarlalarında ekinle birlikte yetişir. Kalburdan geçirilerek ayıklanan daneleri, hayvanlara yem olarak yedirilir.

e.Külül (Kara külül): Kışlık buğdayların içerisinde yetiştiği için buna güzlük külülüde denir. Yeşil iken çerez olarak yenildiği gibi, tahıldan ayıklanan kurusu da hayvan yemi olarak kullanılır. Halen özel ekimi yapılmamaktadır.

ESKİ VE YENİ ORMANLIK SAHALAR :

Bilindiği kadarıyla 1800 lü yılların sonlarına kadar aşağıda tanıtmaya çalışacağım yerler ormanlık sahalardır.

Yörenin Kuzey kesimleri : Sarıçiçek Köyü'nün tüm arazisi, Yaylaaltı Köyü'nün evlerin bulunduğu yerlerden, yer yer 300 ile 500 m. uzağından başlayan ve tüm arazisi, hülasa Kodiyan arkası köylerin hepsinin yakınlarından başlayarak etrafları ormandır. 1900 lü yılların başında dahi bu köyler arasında, yabani hayvan korkusundan yalınız gezilemezdi. Köyler arasındaki yollardan yüklü atların zor geçtiğini bilenlerden halen hayatta olanlar vardır. Cancuroğlu, Kotat, Petoban, Ğıçna, Loman, Bunela, Tepeler Ormanları, bizlerin dahi bildiği ormanlardır. Bugünkü Kodiyan Ormanının kuzeyindeki semerle, Ğarzol ile Doğukuzeyindeki, Cinavlı ve kızıkaya Orman alanlarıda öyle. Kodiyandan başlıyarak Doğuya doğru uzanan sırtlar, Ğırma Deresine kadar olan bütün yamaçlar. Caksuyu'ndan başlayarak, Derindere'ye kadar uzanan akarsuyun Doğu ve Batı yamaçları, Posof Çayı'nın, Güney ve Kuzey yamaçları, Batıda Arsiyan, Güneyde Ulgar, Kuzeyde Ğırma Dağı'nın 2000m. rakımına kadar tüm alanlar ormanlık sahalardı. Barzmana, Hevisman, Kırıkkilise, Hanyeri , Nakosar ; Bu ormanlık sahalardan kalan adlardır.

Sesödile, Ğırma, Davargölü, Pırasnavul yamaçlarını içine alan, çok geniş alan Orman Gülü ile kaplıydı. Şimdi bu alanda tek tük Orman Gülü'ne rastlanmaktadır.

Posof'ta araziyi adeta parsellemiş durumdaki sekiz derenin yamaçları; Ekilen biçilen arazi haricindeki, yer yer ormanlıklar oluşturan yapraklı ağaçlarla kaplıdır. Hatta ;Tarla, çayır aralarında da hemen hemen ağaçsız yer yoktur. Bu ağaçlı sahalar; 2000 m. yükseltiden sonra, yerini yemyeşil çayırlara, meralara bırakır. Yazın yeşili, Kışın beyazıyla bir süs oluşturur buralar. Yükseklerde, iki mevsim yaşanır. Kar kapatıncaya kadar solmadan, yeşilin devam ettiği Yaz ve bu yeşili altına alarak, aylarca bembeyaz karın kapladığı Kış.

İğne yaprakı ağaçların çoğunluk gösterdiği Ormanlardan kalanlar : 4405 hektar olup, mevcut ormanlık sahalar; Kodiyan, Karanlıkmeşe, Çatalsular, Sirya , Hanyeri, Arkisman , Hevisman, Varzna, Sinsetip, Hıdırın Doruğu, Kod Ormanları'dır. Bunlardan bir kısmı birer bahçe görünümündedir.

1945-1950 li yıllardan başlayarak köylerce koruma altına alınan iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlar şunlardır:

1. Petoban Ormanı: Kalkankaya Köyü'nün Kuzeyinde üç dilim halinde geniş alan kaplar. İğne yapraklılardan, sarı çam ve Ladin bulunur.

2. Ziyaretin Ormanı: Taşkıran Köyü'nün Güneyinde yer alır. Sarı çam ve ladin bulunur.

3. Sece Meşesi: Kurşunçavuş Köyü'nün Güney yamaçlarını kaplar. Yapraklı ağaçlar arasında sık bir ladin ormanı görünümündedir.

4. Marsolat Meşesi: Marsolat Mahallesinin Güneydoğusundaki yamaçta yer alır. Varzna Ormanlarının bir uzantısı halindedir. Arılı köyü ile Marsolat Mahallesinin arasında olup köylerin müşterek koruması altındadır.

Posofta, 1974 yılından başlamak üzere; 1996 ya kadar fidanlama durumu şöyledir.

FİDANLAMA ÇİZELGESİDİR

BÖLGESİ	FİDANLANAN SAHA	MİKTARI Ha.	CİNSİ S.Çam	SAYISI	TARİH	GÖREVLİ MÜHENDİS
Posof	Merkez-Özbaşı-Al	1200	Sarı Çam	3 856 000	1974	Akın EMİN
Posof	Süngülü Köyü	45	Sarı Çam	144 000	1974 /1994	Akın EMİN
Posof	B. Eminbey	5	Sarı Çam	15 000	1994	Akın EMİN
Posof	Türkgözü	4	Sarı Çam	12 000	1994	Akın EMİN
Posof	Çayırçimen - Gönülaçan	6	Sarı Çam	18 000	1995	Erol ÇALIŞKAN
Posof	Çakırkoç	12	Sarı Çam	36 000	1995	Erol ÇALIŞKAN
Posof	Taşkıran	20	Sarı Çam	60 000	1995	Erol ÇALIŞKAN
Posof	Merkez	10	Sarı Çam	30 000	1995	Erol ÇALIŞKAN
Posof	Günbatan	12.8	Sarı Çam	39 000	1995 1996 Devam ediyor.	Erol ÇALIŞKAN

Alındısı: Tarım ve Orman Bakanlığı, Ardahan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Mühendisiliği'nin 02.07.1996 gün ve O1 Ağaçlandırma sayılı yazılarından

POSOF ORMANLARI HAKKINDA BAZI BİLGİLER

Posof Ormanlık sahaları, teşekkülat itibarıyle II. (Mezozoik) ve III. (Neozoik zamanları teşekkülatı olup, arazı II. Zamanın Tebeşir ve III. Zamanın Eosen ve Flison sistemlerindendir. Bunlar arasında yer yer granit ve diğer indifai sahalar mevcuttur. Bu itibarla arazi kalker ve kalker tabakaları, kil, kum, marn, mans ve alüvyon, muhtelif nevi gre ve birçok yerlerde Jips ve fosfattan müteşekkildir.

Eosen sisteminde : Eosen kumunu ihtiva eden bir tabaka üzerindeki arazi islah edilmedikçe, ziraata müsaitbir arazi olamaz. Birçok yerlerde böyle arazi fakir ormanlarla kaplıdır.

Eğer alt tabakada su geçirmeyen eosen kili varsa, böyle bir arazi bataklık teşkiline müsaittir. Şayet altta su geçirmeyen bir kil tabakası ve bunun üzerinde de bir kum tabakası mevcutsa, böyle bir arazi tefciri müteakip ziraata elverişli hale gelebilir.

Kaba kalker tabakalarından husule gelen arazi ise, potas ve fosforca fakir olduklarından ziraata müsait değildir. Ancak; Üzerinde limon teressübatı mevcutsa ormanlarla örtülü bir arazi husule gelir. Böyle yerlerde, ziraat de yapılabilir.

Miosen sisteminde: Tahallüle kabiliyetli ve molaş denen nesneden müteşekkildir. Bunlardan husule gelen toprak hububat ziraatine, meyve ağaçlarına ve çayırlara pek müsaittir.

Polisen sisteminde: Eğer toprakta kum galipse, üzerinde ormanların yetişmesine müsaittir. Bu kum tabakasının üzeri limon teressübatı ile örtülü olursa, ufak bir ıslahla ziraata elverişli olabilir.

Genel olarak III. Zaman arazisi, cüz'i olarak ıslah edildiği takdirde pek kolayca ziraata kabiliyetli bir arazi husule gelebilir.

Bir işletme veya plan ünitesinde yetişme muhiti şartları ile orman kuruluşu arasında tabii bir ahenk ve iyi bir münasebet teessüs edebilmek gayesiyle bugünkü vejetasyon ile eskiden mevcut bulunan vejatasyonu incelemek şarttır. Bu bakımdan bir bitki ve Orman Sosyolojisi Haritası meydana getirmek çok faydalı ise de, bu cihet daha ziyade entansif çalışmalarda tahakkuk ettirilebilir. Bu bakımdan, biz bir Bitki ve Orman Sosyolojisi Haritası yapmayıp, ancak ormanda tesbit edebildiğimiz orman vejetasyonu, daha ziyade deneme sahalarında yaptığımız müşahade ve tesbitlere dayanmaktadır.

Seri (Posof) Ormanlarında asli ağaç türü Sarıçam dır. (Pinus Silvestris) Posof serisinde ; Saf Ladin, Sarıçam, Ladin, Ladin - Sarıçam, Sarıçam - Göknar, Saf Kızılağaç mescerelerine rastlanır. Posof ve Ur serilerinin bozuk baltalık sahalarında; Meşe, Meşe Fındık, Meşe - Fındık - Titrekkavak, Huş, Huş - Meşe, Yabani Fındık meşcereleri mevcuttur.

Diğer orman vejetasyonları şunlardır :

Sarı Çam (Pinus Silvestris), Ladin (Pices Ovientalis), Göknar (Abies Bormülleriana) , Meşe (Quercus Sessiliflora) , Titrekkavak (Populus Tremula), Yabanı Fındık (Corylus Colurna), Orman Gülü (Rhododendron), Gürgen (Carpinus Betulus) , Sütlegen (Eupharbia Helioscopla), Yosun (Carey) , Yabani Kızılcık (Cistus Sanguinea) , Yemişen (Crateagusmongynea), Böğürtlen (Rubus Friticose), Yabani Üvez (Sorbus Aucuparis), Çilek (Fragana Vesce) , Eğrelti (Pteridium) , Ahududu (Rubus İdeus) Çayır Üçgülü (Trifalium Pratense), Kuşburnu (Rosa Canina) , Yabani Fiğ (Vicia Grecee), Kekik (Thymus), Isırgan (Örticia diciea), Çayırotları (Greminea).

Posof Ormanlarının (Serinin) Geçmişteki Durumu :

Sınırı: Serinin doğusunda Cancak Suyu, Güneyinde Ulgar Dağı, Batısında Banarhev Suyu, Kuzeyinde Lamyan Sırtları (Sesödile ve Cin Dağı "Cazitepesi") bulunur.

Büyüklüğü : Ormanlık saha 4405 Hektar. , Ormansız saha 9775 Hektar , Toplam saha 14380 Hektar dır.

Mülkiyeti : Serinin içindeki ormanlar Devlete aittir. İdare olarak; Göle İşletmesi, Posof Bölge Şefliğine bağlıdır. (Şimdi Ardahan'a bağlıdır.)

Serinin Bugünkü Durumu : Aynı bölgeye bağlı olup, ormanlar Devlete aittir.

Coğrafi Mevkii: Posof Koordinatlarının tamamı (41 36' 00" - 42 22' 10" Kuzey Enlemleri ile 42 30' 30"-43 01' 00" Doğu Boylamları arasında yer alır.

Sınırı: Kuzeyi; Kumlukoz Deresi'nin Rus hududunu kestiği yerden başlıyarak, Doğuya doğru Rus hududunu takip eder. Rus hududu ile Posof Çayının birleştiği yerde (Çata Köprüsünde) sonbulur.

Doğusu; Rus hududu ile Posof Çayının kesiştiği yerden başlayarak; Yurtbekler Köyü su kavuşumu, Hevismen Deresi, Cancak Su kavuşumu, Biketin başı T. (235m.) Şabanıbel T. (2503 m.) Harman T. (2756 m.) Çakrak T. (2951) , Kartal T. (2906 m.), Arap Mezarları Tepesi'nde son bulur.

Güneyi; Arap Mezarları T. (2956 m.) ,den başlar, Çarktepe (2851m.), Sivri T. (2776 m.) , Karnak T. (2634 m.) , Uzunyurt T. (2577 m.) , Tapur (Tefür) T. (2464 m.) Karatuzluk T. (2464 m.) , Saboca mevkii, Habeş T. (2462 m.) Ulgar t. (2918.)., Kartal T. (2568 m.) , Karapınar T. (2738 m.), Hanyeri Harebeleri'ni izleyerek, oradan Alabalık Deresi istikametinde uzar. Batıya doğru giderek Topraklık mevkii civarında son bulur.

Batısı; Topraklık mevkii civarında başlayarak, Karacatarak T. (3073 m.), Altıntaş T. (3767 m.) Vakumlu T. (2444m.) , Beşik T. (2545 m.) , Mantarlı Tepe ve kuzeye doğru Rus hududunu takip ederek Kumlukoz Deresi'nin Rus hududu ile birleştiği yerde son bulur.

Büyüklüğü : Ormalık saha; 7.365,O Hektar. , Ormansız saha; 52.226,5 Hektar. olup, seri toplam sahası; 59.591,5 Hektardır.

Seri içindeki belli başlı dağ, tepe ve sırtlar : a) Dağ ve Tepeler : ulgar D. (2918 m.), Kartal T. (2565 m.) , Karapınar T. (2738 m.) ,Kokoca T. (2256 m.) , Kalem T. (2292 m.) , Kumlu T. (2126 m.) , Kodiyan T. (1883 m.) , Kuyubaşı T. (2108 m.), Kursiyani T.(1967 m.) , Mavisaz T. (2093 m.) , Harman T. (2576 m.) , Çakrak T. (2951 m.) , Güneydağı önemli dağ ve tepelerdir.

b) Sırtlar : ÇaybaşıSırtı, Kokat Sırtı, Körpınar Sırtı, Karakuyu Sırtı önemli sırtları teşkil eder.

POSOF SERİSİ SAHA DÖKÜM TABLOSU
İCMALİ

Prodüktif Orman Sahası : Hektar	
Çab2	123.5 Hektar
Çalb3	112.0 Hektar
Çad 1	10.0 Hektar
Çalb2	55.0 Hektar
Çab 3	377.5 Hektar
Çab 3	3.0 Hektar
Çad 2	57.5 Hektar
Çad 2	12.0 Hektar
Çabd3	167.0 Hektar
Md 1	23.0 Hektar
Çaldb 2	20.0 Hektar
Çabd 2	86.0 Hektar
Çaa 3	16.0 Hektar
Çala2	6.0 Hektar
Çalbd 3	46.5 Hektar
Çala 3	13.0 Hektar
Kva 3	22.0 Hektar
Çadb1	32.0 Hektar
Çadb2	56.0 Hektar
Çaldb 3	90 Hektar
LÇaa3	108.0 Hektar
LÇab3	158.0 Hektar
Lb2	17.5 Hektar
Lb3	85.0 Hektar
La3	48.0 Hektar
LGb3	36.0 Hektar
La2	59.0 Hektar
Lçaa2	19.0 Hektar
LÇabd3	53.5 Hektar
La1	9.0 Hektar
LÇabd 1ı	15.0 Hektar
Lçabd 3	17.0 Hektar
Lçabd 2	6.0 Hektar
TOPLAM :	1959.0 Hektar.

Bozuk Orman Sahaları Hektar		
Bozuk koru :		
Bozuk Sarı Çam	BÇA	126.5 Hektar
Bozuk Ladin	BL	36.5 Hektar
Bozuk Lad. Sarı	Ç. BLÇa	22.0 Hektar
		185.0 Hektar
Bozuk Baltalık Ha.		
Bozuk Baltalık	BBT	5.221.0 Hektar
Ormansız Sahalar Ha.		
Mera	Me	5.1283.0 Hektar
İskan	İS.	791.0 Hektar
Orman içi açıklık	OT	84.5 Hektar
Taşlık saha	T	16.0 Hektar
Or.İç. Ağaç.uygun saha	AOT	16.0 Hektar
	SU	36.0 Hektar
		5.2226.5 Hektar
Ormanlık saha :		7.365.0 Hektar
Ormansız saha :		52.226.5 Hektar
GENEL SERİ SAHASI :		59.591.5 Hektar.

Bu bilgiler; Erzurum Orman Baş Müdürlüğü, Göle Orman İşletme Müdürlüğü, Posof Serisi (1973-1992) Amonajman Planı'ndan alınmıştır.

YABANİ (TABİİ) SEBZELER :

Bunlar tabiatın sinesinde kimsenin ekim, bakımına lüzum kalmadan yetişen ve halk tarafından, bazan pişiri lerek, bazan da yeşil sebze olarak yenen, doğal sebzelerdir. Bunları yerel adlarıyla şöyle sıralıyabiliriz:

1. Yemlik (Pampara): Tek kökten bitip çok dallı ve yapraklı olarak büyüyen ince uzun yapraklı, sütlegen bir bitkidir. Tuzlanarak, yeşil sebze olarak yenir.

2. Kuzukulağı: Bunu iki tür olarak tanıtmak gerekir. a) Kır Kuzukulağı: Kır ve kayalık yamaçlar ile taşlık dere yataklarında yetişir. Ovalımsı ve açık yeşile çalar yapraklıdır. Mayhoş bir tadı olur. b) Çayır Kuzukulağı : Daha ziyade çayırlarda, Orman içerilerinde ve yayla yerlerdeki meralarda bulunur. Koyu yeşil ve uzun aynı zamanda geniş yapraklıdır. Mayhoş olan bu bitki de, yeşil sebze olarak tüketilir.

3. Ğunta (Alağunt): Kabak yaprağı gibi geniş ve oval yapraklı bu bitkinin, İlkbaharda kökü topraktan çıkarılarak yenir. Yaz aylarına doğru da, sap kısmının kabuğu soyularak yenir.

4. Talaheş (Tetra): Bu bitkinin yaprakları, karpuz yaprakları gibi dilimli fakat, daha büyük olur. İlkbaharın sonlarına doğru yenecek duruma gelir. Bunlar bir metre ile üç metreye kadar boy atar. Bunun da kabuğu soyularak yenir. Talaheşi de iki guruba ayırmak gerekiyor. a) Orman Talaheşi: Ormanlık ve sulu çayırlık yerlerde olan cinsi; Yeşil, gövdesi tüysüz olur. İçinin deliği diğer türüne nazaran daha geniş olur. Tadı mayhoşolup acılığı yoktur. b) Kır ve kayalık yerler ile yamaçlarda yetişen; Daha iri gövdeli, gri tüylerle örtülü, rengi grimsi yeşil ve tadı acıya çalar mayhoşça olur.

5. Ğımi: İlkbaharda bunun kökü olan (Hatol denen) yumruları topraktan çapalarla çıkarılarak, soyulup yenir. Bunlar sağlep yumrularına benzer. Bu yumrulardan yaz başlarında, çemen yaprağına benzeyen yapraklar çıkar. Bunlardan çevrede çok nefis turşular yaparlar. Biraz daha yaşlanınca, sap uzatırlar. İşte bu sapların adına ğımi denir. Bu saplar soyularak yenir. Ekin tarlalarında yetişenleri çok nefis olur.

6. Ğıryançol : Bu da ğımının bir başka türüdür.

7. Tatlıbaba : Bu da yine ğımının bir başka ve mayhoş olan türüdür. Yalnız bunun gövdesi genellikle üç köşeli olur.

8. Tita: Genellikle sulak çayırlarda yetişir. Yeşil ve etli yapraklı olur. Sapı soyularak yenir. Tadı, ekşimsidir.

9. Çiraçuna: Baklagillerden yabani bir bitkidir. Araka (külül)'ün yaprak yapısına benzer. İlkbaharda, daha tohuma kalkmadan, taze yaprakları ve sürgünleri toplanarak yeşil olarak yenir.. Yemeğini yapanlar olduğu gibi turşusunu yapanlar da vardır.

10. Yaprak Penceri: Buna çevrede pencer denir. 10 ile 15 santimetre uzunluğunda, 5 ile 8 santimetre genişliğinde koyu yeşil renkli yapraklar halinde olur. İlkbaharda bunlar çayır ve meralarda olurlar. Pembe pembe açan çiçekleri açmadan önce toplanan bu yapraklar, ispanak gibi yemeklik olarak kullanılır. Bir rivayet; Lokman-i Hekim'in Erzurum yaylalarında gördükten sonra , - Bu bitkinin bulunuduğu yerde bana lüzum yok. Diyerek geri döndüğü söylenen ve sağlık yönünden övdüğü bitki işte bu pencerdir. Barsak, böbrek ve mesane hastalıklarına iyi geldiği söylenir. İlkbaharda bol olduğu mevsimde toplanarak örgü yapılır. Bu örgülü pencer, Kışın ıslatılarak yemeklerde kullanılır. Çorbası ve yumurtalı kızartması çok nefis olur.

11. Tel Pencer: İlkbaharda genellikle tarlalarda olur. Yapraklarının içleri yeşil, dışları gri yeşil renktedir. Yaprakların dış yüzleri kadifemsi olur. Yaprak şekli, ısırganı andırır fakat iğneli değil. Güzel çorba ve yumurtalı kızartması olur. Besleyici, sütlegen bir bitkidir.

12. Gelin Parmağı: Adını, köklerinin parmak gibi ve beyaz oluşundan aldığı sanılmaktadır. Tarlalar sürülürken toprak altından çıkan bu parmak şeklindeki beyaz kökler toplanarak, soyulup yenir. Bu köklerden yeşererek biten, Isırgan yapraklarına benzeyen, fakat ondan biraz daha geniş ve açık yeşil yapraklar, pencer gibi yemeklik olarak kullanılır. Ayrıca çok nefis turşusu olur.

13. Kazayağı: Nadasa (Herk'e) bırakılan, haros tarlalarda, ilkbaharda ekimi geç yapılan tarlalarda ve tarla aralıklarında , İlkbahar mevsiminde, karpuz yaprağı şeklinde ve açık gri yeşil renkte yapraklar halinde olur. Pişirilerek yendiği gibi turşusu da yapılır.

14. Bozdiken: İlkbaharda daha ziyade mümbit topraklarda biter. Yaprak ve gövdesi gri yeşil renkte ve dikenli olur. Çiçek açmadan önce gövdesi soyularak yenir.

15. Topuzdiken: Daha ziyade kırsal kesimlerde olur. Açık yeşil renkli, bozdikene nazaran yaprakları daha geniş ve az iğneli olur. Çiçek açmadan koparılırsa gövdesi soyularak yenir. Sütlegen bir yapısı var. Çiçek açtıktan sonra gövde yarı selilözleştiği için yenmez. Yazın çiçekler, yumurta büyüklüğünde topuzlar haline gelir. Çiçeğini dökünce bu topuzların dikenleri dövülerek dökülür. İçerisinden çıkan yumrular yenir.

16. Arçikele : En çok ağaçlık alanlarda ve yarı nemli yörelerde olur. Yeşil ve etli yaprakları

ile taze sürgünleri, yeşillik olarak yendiği gibi turşusu da yapılır.

17. Çemen: Çayırlık yerlerde yetişir. Kurutularak yemeklere ekildiği gibi, çok nefis de turşusu yapılır.

18. Isırgan: Duvar, ağaç, tarla tump dipleri gibi kuytu yerleri çok sever. Haşlanarak ve kavrularak yemekleri yapılır. Kurutularak da saklanır. Ayrıca ilaç olarak kullanılır.

19. Ğalo: Genellikle sulak çayırlarda olur .Boyu bir metreye kadar uzanan bu ot'un yaprakları, Sarma olarak kullanıldığı gibi, haşlama ve kavurma olarak yemeğide yapılır.

20. Matitel (Madımak): Genelde zayıf topraklı yerlerde, toprak damların üzerinde yetişir. Çorbası ve kavurması yapılarak yenir.

21. Kuşekmeği (Ebegümeci): Genellikle kıraç topraklarda, toprak damlarda yetişir. Kavrularak ve çorbası yapılarak yenir.

ŞİFALI BİTKİLER :

1. Kekik, 2. Adaçayı, 3.Ihlamur, 4. Papatya, 5. Gül, 6. Mısır Püskülü,7. Kondar, 8. Kuşburnu (Eskil) bulunmaktadır.

MEYVE BAHÇELERİ VE YABANİ MEYVELER :

MEYVE BAHÇELERİ: Rakımı 1500 ün altında olan köylerde yer yer meyve bahçelerine rastlanmaktadır. En iyi meyve yetişen yerlerini, üstünlük sırasına göre saymak gerekirse şöyledir : Türkgözü, Armutveren, Pala mahallesi, Sarıdarı, Yurtbekler, Kumlukoz, İlçe Merkezi, Kalkankaya, Özbaşı, Gönülaçan, Asmakonak, Çambeli, Marsolat Mahallesi, Gürarmut olmak üzere birçok Köyü'nde bahçeler vardır. Bahçelerden bahsederken, bunlarda yetişen meyve türlerini yazmadan geçmek olmaz. Zira; Posof'ta olan meyve çeşidi, belki Türkiye'nin tümünde yoktur.

a) ELMALAR :

1. Yaz Elması
2. Paşa Elması
3. Murabba Elması
4. Şah Elması
5. Makhara Elması
6. Çiğit Elması
7. Soba Elması
8. Yağ Elması
9. Şafran Elması
10. Çilşafran Elması
11. Uruset Elması
12. Süt Elması
13. Karanfil Elması
14. Pomajini Elması
15. Sinap Elması
16. Kaburğalı Uriset Elması
17. Kırmızı Elma
18. Kaba Elma
19. Patlıcan Elması
20. Limon Elması
21. Amasya Elması
22. Golden Elması
23. Sıtarkink Elması
24. Kısca Elması
25. Misket Elması

b) ARMUTLAR :

1. Kabak Armudu
2. Güğüm Armudu
3. Bal Armudu
4. Nene Armudu
6. Tavrecil
7. Baraka
8. Ağırşah Armudu
9. Meryoba Armudu
10. Nenezir Armudu

c) DİĞER MEYVELER

1. Ceviz
2. Dut
3. Fındık
4. Vişne
5. Kiraz (Alamelik)
6. Kara Kiraz
7. Kızılcık
8. Asma Üzüm
9. Kaysı

d) ERİKLER

1. Cancur
2. Su Eriği
3. Çatal Erik
4. Kara Erik
6. Kırmızı Erik
7. Beyaz Erik
8. Tamas Eriği

e) YABANİ MEYVELER

1. Banta :
   a) Armut Banta,
   b) Gozer
   c) Erlik
   d) Ağırşak
   e) Güz Bantası)
   f) Karaca
2. Ahududu (Jola)
3. Makval (Böğürtlen)
4. Ğorğoş (Frenk üzümü
5. Laba (Frenk üzümü)
6. Meshalş (Frenk üzümü)
7. Mosi
8. Yabani fındık
9. Yabani elma
   a) Adi meşe Elması
   b) Kokulu meşe Elması
10. Cakhole
11. Kuşburnu
12. Horozgözü
13. Çilek
14. Cinav (Kartopu)
15. Garmoşa (Kartopu)
16. Kiknap
17. Kuş Elması
18. Muşmula
19. Atgötü
20. Dilburan
21. Koskhur (Kadın tuzluğu)
22. Temal
23. Şaltemali
24. Puşat (Ahlat)

MADENLER

Madenler konusunu ele alırken önce, herkesin zihnini kurcalayan KÖMÜR daha sonrada diğer madenler hakkında bilgi vermek yerinde olur. Posof Madenleri ve Kömürleri hakkındaki; MADEN TETKİK VE ARAMA ENSTÜTÜSÜ Genel Müdürlüğü'nün, 30 Haziran 1978 tarih ve 19/1830-19239 sayılı ve Jeoloji Dairesi Başkanı Y. Doç. Dr. Ergüman BİNGÖL imzalı yazılarının ekindeki Rapor ve Bibliyografyayı aynen almanın gereğine inanıyorum.

a. POSOF İLÇESİNİN JEOLOJİSİ

Posof, Doğu Anadolu Bölgesi'nin, Kars(Ardahan) İl'imizin S.S.C.B. (Gürcistan) ile sınırı olan, dalgalı yüzey şekline sahip bir İlçemizdir. Çoğunluğu volkanik olmak üzere volkanik ve tortul kaya birimlerinden oluşmuştur. Jeolojik zamanlardan, üçüncü zaman sonu, dördüncü zaman başında meydana gelen yarık volkanizması sonucu çıkan, akıcı bazalt ve andezit lavları bölgeye yayılarak, Plato şeklinde mağmatik bir kaya örtüsü meydana getirmişlerdir. Posof Çayı bu örtüyü derin bir vadi ile aşındırdığından, alttaki tortul kayaları açığa çıkarmıştır. Posof İlçesinde rastlanabilen en yaşlı kaya birimleri, Posof Çayı'nın meydana çıkardığı bu Oliga- Miyosen yaşlı formasyonlardır. (20 Miliyon Yıl) bu formasyon tamamiyle molas karakterli olup, genel olarak; Çakıltaşı, kumtaşı ve marn ara katkılıdır. Jips mercekleri de kapsar, fosilsizdir. Aralarında volkanik tüf, lav ve sileksli gölsel kireç taşları da içerir. Çok kıvrımlı olup, kıvrımların genel doğrultusu : KD - GB olup, eğimi K.B.yadır.

İlçenin geniş bir kısmı yer yarıklarından yüzeye ulaşan ve etrafa yayılarak platolar oluşturan; Andezit, bazalt, tüf ve aglomeralardan oluşmuştur. Yer yer bu örtü kayanın kalınlığı; 750-800 metreyi bulur. Bu mağmatik yüzey kayaları bazı inşaat işlerinde yapı malzemesi olarak kullanılabilirler.

Posof İlçesine bağlı, Pala Köyü yakınında, Oliga-Miyosen tortulları arasında Linyit Kömürü zuhurlarına rastlanmış (Demirsu 1954), bu zuhurlar; (Kutlu 1955), (Göktunalı 1963) tarafından incelenmiştir. Her iki Jeolog da raporlarında, bu linyitlerin iktisadi yönünün zayıf olduğu kanaatine varmışlardır.

Posof İlçesi, İmar ve İskan Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritası" na göre; 2.ci derece Deprem Bölgesinde yer almakta olup, Tehlikeli Deprem Bölgesindedir.

İMZA
Sait METİN
Jeoloji Yüksek Mühendisi

b. Posof (Kars) Linyitleri Hakkında Rapor

1. Pala Köyü zuhuru : 1954 te ihbar üzerine 1955 te Recai KUTLU, Rus sınırına 1.Km. mesafedeki köyün yakınından geçen Gırma Deresi içinde linyit zuhuru bulur. Gür bir dere ve suyu, sarı ve kırmızı killerden ibarettir. Killerin arasında bazı linyit emareleri yahut damarcıkları yer alır. Önceleri Recai KUTLU, burada yarma yaptırarak 70-80 Cm. linyit saptamıştır. Fakat bu tam doğru olmayıp, gayri muntazam kalınlık ve devamsız bir Linyit Afromanıdır. 2-3 Cm. kalınlığa kadar düştüğü belirlenmiştir.

Orijinal kömürde : C: %27-35, Kül : Çok yüksek bulunmuştur.

Bölgede 70-90 Cm. kalınlıktaki linyit saf olmayıp, kil ve diğer yabancı maddeler ile karışık olduğu şüphesi vardır. Recai KUTLU, 3 nolu bir yarma yaptırarak çalışmasını genişletmiştir. Söz konusu yarma; Yamaç molozları ile örtülmüş ve daha sonraları köylülere, Posof Hastanesi'nin kiremiti için kullandırılmış. (Bu kömürden ben 1966 yılında bir ton kadar götürerek İncedere Köyü'nde, Okul Lojmanında yaktım. Kalorisi iyi olup, kül ve kokusu biraz fazladır.) Buradaki kömürlerin Allokton oldukları saptanmıştır. Pala Köyü'nde sedimenter araziye rastlanmamıştır. Bazalt, Andezit ve bu kayaçların molozlarına sık rastlandığından kömür olasılığı yoktur. 1963

2. Cacun-Caborya Köyleri : (1963)

Bu köyler, Posof İlçesinin 2 Km. Batısındadır. Köylerin Güneyinden geçen bir dere içinde ve derenin getirdiiği aüivyonlar içinde, tek tük bir kaç linyit Parçası görülmüş, ancak tabakaya rastlanmamıştır. Bu yörenin tamamını bazalt ve andezit yüzeylemektedir.

3. Banarhev köyü : (1963)

Rus Hududuna 600-700 metre mesafede ve aynı çayın üzerinde, alacalı renkli, çimentosu ki,l kil ve tüf teşekkül, erüptif çakıllı, konglomera ve gıçlar arasında yer yer kömürleşmiş koyu kahve rengimsi ağaç parçalarına benzeyen, bazı linyit parçalarına rastlanılmıştır. Bütün bu emareler konglomeralar içinde çakıl durumundadır.

4. Cuvantel Yaylası Zuhuru : (1963)

Gırma Deresi üzerinde ve Cuvantel yaylası evlerinin karşı yamacında bir kazı yaptırılmış : Lav, tüf ve englomeraların arasında 20 Cm. linyit emaresine rastlanılmıştır. Ancak birkaç metre sağ ve sol tarafında tamamen kaybolmuştur.

Rapor Tanzimcileri:

1. İsmail Yiğitel
2. Kemalettin Göktunalı

"4 numarada izah edilen zuhurdan, 1968 yılında , 4 öküz arabası ile tahminen 1.5 ton kadar kömür alarak, İncedere Köyü'ne götürdüm. İki yıl bu kömürü yaktım. Pala kömürlerinden kalori olarak düşük görülüyorsa da, is ve koku bakımından ondan daha kalıteli gördüm. Bu kömürden; Binbaşıeminbey Köyü'nden Refet Usta, Kalkankaya Köyü'nden Aydın Usta götürerek demirci körüklerinde ve evlerinde yaktılar. Raporlar biraz gerçeklerle çelişkili görülmektedir. Araştırmaların daha dikkatli yapılması milli menfaat icabıdır.

Bu zuhurlar dışında : 1. Kalkankaya Köyü'nde, Bahçeler mevkiinde, 2 .Süngülü Köyü'nde, Kireçli mevkiinde, 3. Kayınlı Köyü'nde, köyün güneyindeki derede 4. Hurgeşen mahallesinin altında, Banarhev Çay'ının yatağında da kömür zuhurları vardır.

Umarım bundan sonra, Posof'ta arama ve tetkik yapacak, Jeolog ve Madenci elemanlar biraz daha dikkatlı olurlar. Zira sağlanacak yarar, Millidir.

Ayrıca; Posof'un birçok yerinde rastlanan "Yağlı Sular" Petrol ümidi ile ümitlendiriyor halkımızı. Renkli topraktan oluşan yamaçlar, tepeler, kireçli ve plaka şeklindeki kalkerli topraklar, mermerler, siyah mermer denebilecek yapıdaki (sal), siyah sert kayalar, yünlüleri siyaha boyayan, mavimtrak renkli topraklar; Hem teknik elemanlar bekliyor, hem de işi ciddiye alacak vasıflı elemanlar. "

RAPORLARA AİT BİBLİYOGRAFYA

KUTLU Recai (1955) : Kars Vilayeti'nin ,Posof Kazası'nın, Pala Köyü 1/100.000 lik Linyit Etüdü. MTA. Rap. no: 2337

KUTLU Recai (1955) : Kars 32/1 ve 32/2, Çıldır 15/4 Paftalarının 1/100.000 lik Jeoloji Etüdüne ait Rapor, MTA. Rap. No : 2378

DEMİRSU Aydın (1955) : Çıldır-Posof-Şavşat-Kemalpaşa Bölgesinin Jeolojik Etüdü hakkında mecmuası, MTA. Rap. No : 2377

GÖKTUNALI Kemalettin (1963) : Posof (Kars) Linyitlerinin Etüdü Hakkında Rapor. MTA. Rap.no : 3460

GATTİNGER T.E. (1956) : Trabzon, Rize, Gümüşhane, Erzurum, Artvin ve Kars Vilayetleri'nin Bulunduğu Sahadaki, Doğu Ponditlerde Yapılan Jeolojik Löve, İkmal ve Revizyon Çalışmaları Hakkında Rapor. MTA. Rap. No : 2380

ERENÖZ Cahi (1974) : 1/500.000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası, Kars Paftası Açıklaması. MTA. Ankara.

Bibliyografyadan da bir ciddiyetsizlik okunmaktadır. Zira; Ben kendim, Kalkankaya, Kayınlı, Pala ve Cuvantel Yaylalarındaki kömürlerin her birine ayrı ayrı zamanlarda, görevli mühendislerle birlikte, en az ikişer defa gittim. 1970-1980 li yıllardaki bu arama ve tetkiklerden ve ayrıca daha önce buraların etüdünde bulunarak, elindeki rapor dosyasını MTA.'ya verdiğini bildiğimiz Mühendis Server ATABEK'in raporundan hiç söz edilmemiş.

Ya tetkiklerde bulunan Mühendisler, raporlarını vermemişler, ya da, bu roporlardan bahsetme zahmetine katlanılmamış. Her ikisi de üzücüdür bence.

c. Çevrede Bilinen Diğer Madenler :

Kireçtaşı: Süngülü Köyü'nün Kuzeyindeki Kireçhane dedikleri mevkide kireçtaşı çıkarılmaktadır. Uzun bir süre Posof, kireç ihtiyacını buradan götürdüğü kireçtaşı ile karşılamıştır.

Tebişirtaşı : Erim, Kurşunçavuş, ve Uluçam, Gönülaçan Köylerinde çıkarılan plakalar şeklindeki bu beyaz taşlar, Posof okullarında uzun müddet tebeşir olarak kullanıldı. Sanayi tebeşirleri çıktıktan sonra bu tebeşirden vazgeçildi. Hatta bu taşların plaka şeklinde olanlar, yazboz olarak ta kullanılmakta idi.

Mermer : Arsiyan Dağı'nın Doğu eteklerinde, Mermerler adıyla anılan mevkide çok kaliteli

mermer kayalarının bulunduğu ve eskiden buradan mermer çıkarılarak işlendiği söylenmektedir. Ancak resmi bir kayıt için MTA ya yazdığımız yazılarda müsbet bir yanıt alınamamıştır. Halen Kol Köyü'ndeki Binali Ağa'nın evindeki mermer masanın bu mermerlerden yapılmış olduğu söylenmektedir. Bu mermerleri işletmek için teşebbüse geçen Yahya ARSLAN da halen bir sonuç alamamıştır.

Toprak Boya : İlçenin hemen her tarafında muhtelif renkte topraklara raslanmaktadır. Bunlardan, kırmızı renkli olanına çevrede YOŞA denmektedir. Bu boyalı toprağı ; Hızarcılar ağacı çizmek için kullanırlar. Ayrıca bina süpürgeliklerine badana olarak kullanılmaktadır. Yağlı olduğu için su geçirmeme özelliğinden dolayı bu iş için çok iyi gelmektedir.

Bir de benim bildiğim ve kullanımını bizzat gördüğüm, kurşuni renk bir toprak vardır. Adına Şal Çamuru denmektedir. Bu toprak çamur haline getirilerek ısıtılır, içerisine atılan yünlüler simsiyah bir renk alır ve o yünlü kumaş yırtılıncaya kadar kesinlikle renk değiştirmez. Görmek ve denemek isteyenler; Yaylaaltı Köyü'nde Aşağıkoruk veya Bendinbaşı mevkiindeki Zarif Ekiciye ait çayırdaki, daha önce açılmış olan kuyularda bu çamuru görebilir.

Sal Taşı : En iyi örneğinin, Erim Köyü'nün Becve Mevkiindeki Çermiğin Batısında, Sallık denen yerde olduğunu söyleyebilirim. Bu ve benzerleri siyah plakalar şeklinde olur. Bu plakaların kalınlığı 2 Cm civarında olup, iyi açıldığı takdirde 2 m^2 alanında olurlar. Mermer gibi serttir. Bu sertliğinden dolayı bunlara; Siyah Mermer demek yerinde olur. Aynı siyah ve sertlik özelliği taşıyan muhtelif büyüklükte taşlara her tarafta rastlanmaktadır. Eskiden bunlar kırılarak, dövenlerin altına kesici olarak konurdu. İncelenmesi ve işlenmeye teşviki yerinde olur.

MERA VE OTLAKLAR :

Toprakların büyük kısmını kaplayan alanlardır. (15300 Hektar)

Düşük rakımlı olmasına rağmen, ekim yapılamayan yamaçlar ile yüksek rakımdaki dağ yamaçları (eteklerden başlayarak dağların zirvesine kadar) mera olarak kullanılmaktadır. Resmi bir tahsis olmamasına rağmen, her köy kendisinin yakınındaki hazine malı boş yerlere ve köyler arası anlaşmalarla, köy merası olarak sahiplenmişler. Yaz aylarında hayvanlarını otlatmak için gidilen ve adına yayla dedikleri otlaklar da, bu tür edinilmiş meralardır. Gırma Dağı'nın Doğu eteklerindeki, Tilil, Güneyindeki Sesödile, Güneybatısındaki Pırasnavul, Günbatan Köyü'nün Kuzeyindeki Ureme, Arsiyan Dağı'nın Doğukuzeyindeki Meydanlar, Güneyindeki Baykent yaylaları, Ulgar Dağı'nın Kuzey-Batı-Güney yamaçlarını saran düzlükler, Kotaknar ile Doğugüneyindeki Maşkaf, Uzunyurt, Başyurt bu tür meraların örnekleridir.

İlkbaharda, Mayıs ayının 15 ine kadar bütün ekenek ve biçenekler hayvan otlakyası olarak kullanılır. Ekinler kesildikten sonra da aynen yararlanılır. Bunlardan başka bir de gerek köy korusu ve gerek devlet ormanı olan yerler de otlakya olarak yararlanılan yerlerdendir. Bu nedenledir ki, Posof'ta otlak yerleri yeterlidir diyebiliyoruz. Ancak düzensiz bir şekilde kullanıldığı için tam randıman alndığı söylenemez. Mera ve otlakların düzenli kullanımını sağlamak için, İlçe Tarım Müdürlüğü'nün bu konuyu ciddi bir şekilde ele alması gerekir kanaatindeyim.

HAYVAN TÜRLERİ :

1. Av Hayvanları: Posof İlçesinde bol olan av hayvanlarını birkaç gurupta tanıtmak gerekir.

a) Memeliler : Bunları görünürdeki sayısal bakımdan çokluk göstermelerine göre sırasiyle şöyle tanıtabiliriz.

Domuz: 1960 lı yıllarda tek tük gözüken, fakat yetmişli yıllardan sonra her tarafta sürüler halinde dolaşan, Yaban Domuzları, Patates ve Mısır ekiminin %80 azalmasına sebep oldu.. Bilhassa, Kış aylarında sürek avı yaparak, bir taraftan sayılarını azaltmak suretiyle, zararlarını ortadan kaldırmak, bir taraftan da avcılara para kazandırmak gerekir.

Ayı : Bilhassa 1970 li yılların sonuna doğru görünmeye başlayan ve son yıllarda sayıca artan, Kumral ve Siyah Ayılar, adeta ormanlarımızın parasız bekçileri oldular. Birçok kimse bunların korkusundan orman ve korulara başıboş gidemiyorlar. Dünyada nesli azalmakta olan bu Ayı türünün ormanlarımızda barınmasını kolaylaştırmak gerekir.

Tilki : İlçenin hemen her tarafında rastlanan, Kahverengi Tilkiler yanında bazen de Siyah Tilkilere rastlanmaktadır. Bunların, Yaban Tavuğu (Horozu) nun bulunduğu bölgelerden zaman zaman ürkütülmesi, onların çoğalmasını sağlama bakımından yararlı olur. Zira Horozun, dünyada nesli tükenmek üzere olduğu herkesçe bilinmektedir.

Susamuru: Genellikle akarsuların kayalık ve ağaçlık kesimlerinde ve her akar su ya-

taklarında rastlanmaktadır. Bu akarsulardaki Alabalığın korunması bakımından, bunların avlanarak, sayılarının azaltılması yerinde olur kanısındayım. İleride yapılacak olan Alabalık tesislerinin korunması için de Susamuru için tedbirin alınması gözardı edilmemelidir.

Yaban Keçisi: Bilhassa ; Pırasnavul, Becve, Ureme, Arsiyan mevkilerinde rastlanmaktadır. Nüfus azalıp, ormanlar gürleştikçe sayılarının çoğaldığı gözlenmektedir. Sayılarının çoğalması ve yerleşim yerlerinin dahada yaygınlaşması için ürkütülmeme tedbirleri alınması gerekir.

Geyik: Hanyeri, Çatalsular, Pırasnavul, Becve mevkilerinde zaman zaman rastlanmaktadır. Ormanlar geliştikçe ve biraz da nüfus azalınca daha da sık rastlanmaktadır. Neslinin dünyada bitmekte olduğu bu geyik türünün çevrede çoğalmasını sağlamak için, herkesin bunları korumaya çalışması gerekir.

Kurt : 1980 li yıllara kadar sık sık rastlanan boz renkli Kurtlara son yıllarda pek nadir rastlanmaktadır. Bunu Ayı ve Domuzların çevrede birden bire çoğalmaları sebebine bağlayanlar var. Belki de, kurtlar bu sebepten dolaşmamaktadır.

Sincap: Çam ormanlarda sık rastlanan bu güzel hayvanlar, bazen bahçe sahiplerimizi rahatsız ediyorlarsa da, kimse onların güzelliğine kıymak istemiyor.

Tavşan: Çevrede ençok bulunan av hayvanlarından birisidir. Her av sezonunda yüzlerce, belki binlerce tavşan avlanır. İkinci sezonda yine hiçbir avcı nasipsiz kalmaz. Bol suyu, korunmaya müsait bitki örtüsü bulunan Güney ve Kuzey yamaçlar, yılın her mevsiminde bol miktarda yiyecek bulunan otlakları ile tavşanın üremesine ve yaşamasına çok müsait ortam oluşturur Posof tabiatı.

b) Kabuklular :

Kaplumbağa : Rakımı 1300-1400 olan yerlerde kaplumbağalara rastlanmaktadır. Yüksek yörelerde yoktur.

Salyangoz : İrili ufaklı her türüne her yerde rastlamak mümkündür.

c) Su Ürünleri :

Balık : Balık denince Posof'ta, Alabalık gelir akıllara. Posof'un akan her çayında, deresinde Alabalık ürer. Onu sel kırar, sürükler büyük sulara götürür.Susamurları karınlarını doyurur onlarla. Yedisinden yetmişine herkes; Elle, serpme ağlarla buzların çözümünden, bir daha dereler buz tutuncaya kadar, Alabalıktan nasibini almaya çalışırlar. Hiç kimse de eli boş dönmez bu avlanmaktan. Yine de tükenmek bilmez Posof'un Alabalığı. Alabalık Gölü, Hurgeşenin Gölü, Yurbaşı nın Gözeleri birer Alabalık üretim yerleri gibidir. Bunlardan başka, mevcut derelerin yataklarındaki kaynak suları da Alabalık için birer üretim ve kışın barınma yerleridir.

Posof Çayı'nın, alt kesimlerinde Sazan Balığı türlerine rastlanır. Bunlar belli mevsimlerde, yumurta atmak için daha sığ sular ararken sürüler halinde gelirler. Bunları, Posof Köprüsü'nden Doğuya ve Ğırma Çayı'nın Armutveren Köyü hudutlarından itibaren, Güneydoğuya doğru görmek mümkündür. Bunların avlanma mevsimi Mayıs-Haziran aylarıdır. Daha önce ve daha sonra pek nadir görülürler. Yine Sazanın bir türü, Tikas Mahallesi'ndeki gölde bol miktarda vardır. Çok kılçıklı olması nedeniyle kimse bu balığı avlamaz. Ayrıca; Ğırma Çayının, Pala Mahallesi kesiminde Gümüş balığ vardır. İlkbaharda diğer çaylarda da bu balığa rastlanmakta ise de, sayıları azdır.

Sülük : Başta Sülükgölü olmak üzere mevcut göllerin %90 ında sülük vardır. Bundan halk kan aldırmak amacıyla yararlanmaktadır.

Kurbağa: Yörede kurbağalar yaşadıkları yerlere ve renklerine göre şöyle sınıflandırılmışlardır: Gri renkli ve karalarda yaşayana; Yer Kurbağası, yosun rengi ve sularda yaşana; Göl Kurbağası, ağaçların yaprakları arasında yaşayan ve en büyüğü ceviz kadar olanına; Yeşil Kurbağa. Bu sonuncular, derileri ince ve parlak çimeni yeşil olurlar. Halen bunlardan yararlanmak isteyen yoktur. Göllerin %80 inde sürüler halinde bulunurlar.

d) Kanatlılar :

Bunları da, görünüre göre ve tahminen en çok görünenden aza doğru sıralamaya çalışacağım.

Güvercin : Kayalarda, metruk binalarda ve bina çıtılarında sürüler halinde yaşarlar. Çevrede bunları avlayan kimse yoktur. Sadece gübrelerinden yararlanılır.

Ördek : Yaban ördeğinin birkaç çeşidine rastlamak mümkündür. Bunlar; Sazlık adacıkları ve kıyıları bulunan, çok sayıdaki göllerde ürer ve yaşamlarını sürdürürler. Etraftaki tarla, çayır ve akarsuların bol oluşu onların beslenme ve gelişmeleri için çok müsait bir ortam oluşturur. Her yıl yüzlerce ördek avlanmasına, hatta yumurtalarının toplanarak yenmesine rağmen, bilhassa sonbahar aylarında, sürüler halinde ördek görmek zevkini tadabiliyor insan.

Karabatak : Çevrenin bilhassa Doğu kesimindeki göllerde sıkça rastlanmaktadır. Ancak etinin bataklık kokması nedeniyle, avcılar bunları pek avlamazlar.

Bıldırcın : Kır ve kayalık olan her tarafta rastlamak mümkündür. Av yerlerinin kayalık ve

çalılık olması nedeniyle, avcıların kurşunlarına hedef olmaktan kendilerini kurtardıkları için, daha az avlanılırlar.

Kınalı Keklik : Bıldırcından daha iridirler. Gagalarının etrafı ve ayakları ile kuyruk diplerindeki tüylerin kırmızılığından dolayı bunlara Kınalı Keklik denmektedir. Kayalık ve yüksek yörelerde yaşamayı tercih eder. Yaşamları ve uçuşları koloni halinde olur. Sık rastlanan kuşlardandır.

Kara Tavuk : Çalılık ve sulak yerlerde sık sık rastlanan bir kuştur. Onu kendisine mahsus cıyaklamalarıyla tanımamak mümkün değildir. Çok sezgili ve çevik olduğu için avlanması zordur. Vücudunun bir sığırcık kadar oluşu, kendisini kurşundan kurtarması bakımından bir avantajdır.

Ağaçkakan : Bilhassa çalılık ve ormanlık sahalarda görülür. Bunlardan birkaç çeşidi yaşamaktadır çevrede. Kendilerine özgü cıyaklamaları kendilerini bulmakta kolaylık sağlar. Ancak etlerinin sert ve siyahlığı, avcıların teveccühünü azaltır. Pek fazla avlanmazlar.

Arıkuşu : Bilhassa Yaz aylarında sürüler halinde rastlanan bu sivri gagalı ve çevik hareketli kuşlar, Arıları uçarken havada avladıkları için, bunlara Arıkuşu denmektedir. Serçeden az büyükçe olan bu kuşlar, etinden ziyade zararından kurtulmak için avlanırlar.

Üveyik : En çok ekenek yerlerde ve ormanlarda rastlanan bu Güvercin türü kuşların etleri çok leziz olmasına rağmen, pek nadir avcı bunlara mermi atar. Sabah akşam ve o sevimli ötüşleriyle herkesin sevisini kazanan bu kuşlar sayıca yeterli olmalarına rağmen pek avlanmazlar.

Kum Kekliği (Kotva Kuş) : Bıldırcından daha ufak, tek tek dolaşmaktan hoşlanırlar. kuyruğu yok denecek kadar kısadır. Bilhassa ekin tarlalarında kuluçkaya yatar ve oralarda yaşamayı tercih eder. Avcıyı görünce toprağa sarılarak saklanır. Çoğu kez avcının tam ayağının altından fırlayarak uçar. Onun için buna bazı avcılar; Avcı Çatlatan derler.

Hopal (Yaban Güvercini) : Güvercinden daha irice olurlar. Bilhassa kayalarda ve ormanlarda sürüler halinde dolaşırlar. Ekinlerin olgunlaştığı dönemde tarlalarda ekinleri yiyerek geçinirler. Sonbaharda, kırağı düştüğü günlerde birden ortadan kaybolurlar. Kışın sarp kayalıklarda ve sık ormanların Güney yamaçlarında rastlamak mümkün oluyor. En çok bulundukları zaman yaz aylarıdır. Etlerinin çok leziz olduğu bilinmesine rağmen, Güvercin türünden olduğu için pek kimse onları da avlamazlar.

Yabantavuğu (Horoz) : Bilhassa, Pırasnavul, İsaravul, Kayınlı Köyü'nün Kayını, Çatalsular, Sıiriye, Kanlıpınar yamaçları, Derindere Köyü'nün Batısındaki yamaçlarda rastlanmaktadır. Önceleri çokça avlanmasına rağmen; Dünyada neslinin tükenmekte olduğu öğrenildikten sonra, hiçbir engelleme olmamasına rağmen avcılar arası özel anlaşma ile bunların avlanması durduruldu.

Çulluk : Gerek sivri gagalı kara Çulluğunu ve gerek ördek gagalı su Çulluğuna tekte bir rastlanmaktadır.

e) Misafir Kuşlar :

Bunlar belli zamanlarda gelip, yine belli zamanlanda çevreyi terk eden kuşlardır.

Sığırcık : Genellikle Mart ayında gelip, havalar soğuyunca giden misafir kuşlardır. Sürüler halinde tarlalara zarar vermelerine rağmen kimse bunları, ne zararı ve ne de eti için avlamazlar.

Leylek : Genellikle Mart ayının 20 sinde gece gelip, Sonbaharda giden misafir kuşlardır. Kimse bunlara mermi atmaz. Herkes elinden geldiği kadar korumaya çalışır. Çevrede sayıları, sayılacak kadar az olur.

Turna : Daha önceleri, İlçe topraklarının üzerinden koloniler halinde, İlkbaharda Kuzeydoğu, Sonbaharda Güneybatı istikametinde uçup giden Turnalar; 1960 lı yıllarda ; Tilil (Binbaşı Eminbey Nahiyesi köylerinin yaylaya çıktıkları düzlük) de, Tinasharo Gölü'nde, Sarıçayır'da yuvalanmaya başladılar. Bunlar da, avlanmak bir tarafa, herkes tarafından korunmaya çalışılmaktadır.

f) Sürüngenler :

Sümüklü Böcek: Yörenin her tarafında sıkça rastlanmaktadır. Henüz avı yapılmadığı için nesli gittikçe artmaktadır.

Solucan : Kırmızı toprak solucanları, bilhassa gübreliklerde ve gübreli toprakların bulunduğu taş altlarında, sulak çayırlarda bolca bulunur. Balık oltalarına yemlik olarak kullanılır. Ayrıca avı yapılmaz.

Yılan : Herhangi bir maksatla avlanmadıkları için, yörenin her tarafında rastlanmaktadır. Çevrede tek tüketicileri; Leylekler ve Turnalardır. Ayrıca insanlar rastladıkları yerde, kendilerine bir zararı dokunmasın diye öldürürler. Zira; Çevrede, yılan zararlı mahluk olarak tanıtılmıştır. Posof'ta, en çok, kendisi siyah, kulakları kırmızı küpeli sıklıkla sulak yerlerde ve su kıyılarında yaşayan, yerli tabirle Suyılanlarına rastlanmaktadır. Bunların altı siyah beyaz damalı olanları da vardır. Bunlar zehirsiz ve kimseye bir zararı dokunmayan yılanlardır.

Dağlarda ve kayalık yamaçlarda az sayıda rastlanan, gri kahverengi, üçgen kafalı ve

gözlerinin arasında koyu çizgilerle çarpı işareti bulunan Engerek yılanları, bazen insanları bazan da hayvanları ısırarak zehirledikleri olmuştur.

Gri ile beyazdan oluşan damalı(alaca) yılanlara, daha ziyade çayırlık alanlarda rastlanmaktadır.

Bir de kahverengi küçük kafalı, ince uzun kuyruklu yılanlar var. Bunlara da yine genellikle çayırlıklarda rastlanır.

Ankara : Kafası ve kuyruğu aynı kalınlıkta olan, uzunlukları , 10-15 Cm. olarak değişen, koyu kahverengi ve çok sert gövdeli bir yılan türüdür. En çok sulak çayırlıklarda görülür.

2. EVCİL HAYVANLAR :

a) Memeliler :

Koyun : Genellikle Mor Karaman (normal gövdeli, yuvarlak ve yağlı kuyruklu) koyunu beslenmektedir. Az olmasına rağmen, Hemşin namıyla anılan uzun kuyruklu, sert yünlü, eti yağlı (Dağlıç) koyunu da beslenmektedir. Önceleri Posof'ta 50-60 bini aşkın koyun beslenmesine rağmen, şimdi çok köyde hiç koyun bulunmamaktadır.

Keçi : Yakın tarihe kadar çok sayıda beslenen keçinin de nerdeyse nesli kesildi. Genelde Karakıl Keçisi olan bu hayvanların kılından, çuvallar, sergiler dokunur, ipler bukülürdü. Kışın kılları arasında oluşan ince tiftikten de, başlıklar, eldivenler örülürdü. Aydın Ertürk'ün İstanbul'dan getirerek çoğalttığı Malta Keçileri çok ünlü idi. Her biri günde 5-6 kilo süt verirlerdi.

Manda : Eskiden koşum malı yetiştirmek üzere damızlık dişi mandalar beslenirdi. Bir taraftan bol ve yağlı sütünden yararlanılırken, bir taraftan da bunlardan türetilen erkek mandalar; Çift ve arabalar için koşum hayvanı olarak beslenirlerdi. Traktörlerin çoğalması, ekilen yerlerin azalması nedeniyle bu hayvanın nesli de azalmaktadır.

İnek : Genelde, günde 5-6 litre süt verimi veren, yerli ufak inekler beslenmektedir. 1970 li yıllardan sonra : Montofon, Hoşteyn gibi kültür ırk inekler de alınıp beslenmeye başlandı ise de, bu iş için gerekli alt yapı oluşturulmadığı için, beklenen randıman alınamamaktadır. Ayrıca nüfusunun göçmesiylede, inek besleyicilerinin sayısı azaldığı için, çevrede inek sayısı da büyük bir ölçüde azaldı.

Öküz : Daha ziyade çift, araba işlerinde, gücünden faydalanılan bu hayvanlar da, traktör ve patosların çoğalmasından sonra birden bire azalma görüldü.

At : Yük ve yolcu taşıma işlerinde kullanılan, insanların can yoldaşı olarak nitelenen bu hayvanlar da, motorlu araçların çoğalmasıyla, günden güne azalmaktadır. Hatta çok köyde hiç at yoktur. Önceleri, atsız ev yokken, şimdi, nerdeyse at bulunan köy yoktur. (Eşek ve katır yoktur)

Köpek ve Kedi : Evin ve eşyanın bekçisi gözüyle bakılır. Çok çeşitleri vardır.

b)Kümes Hayvanları :

Tavuk : Hemen hemen her ev kendi ihtiyacını karşılayacak kadar tavuk besler. İhtiyacından fazla olanlarını, ya seyyar satıcılara takas aracı olarak verirler, ya da ihtiyacı olan memur ve esnafa götürürler. İlçede pazar olmadığı için; Genele şamil olan pazarlama, bu ilçede yapılmaz. Ekonomik amaçlı tavukçuluk yapan kimse yoktur. Çoğu zaman dışarıdan getirilen tavuk ve yumurtalar satılır ilçede.

Kaz : Önceleri her köyde aynen tavuk gibi her aile kendine göre bir miktar kaz üretir ve tüketirdi. Son yıllarda birkaç köy hariç, üretimi tamamen ortadan kalktı.

Ördek : Ekonomik değeri için değil, kapı bacada bir süs niteliğinde besleyenler vardır.

Hindi : Aynen ördek gibi bir bir süs hayvanıymış gibi, bazı aileler tarafından yetiştirilir.

Tavşan : Yaygın olmamakla beraber bazı aileler adeta zevk için beslemektedirler. Zira; Kimsenin tavşan pazarladığı görülmemiştir.

JEOLOJİK YAPISI

Çevre Jeolojisi hakkında önce bazı resmi kuruluşların araştırma raporlarına yer vermek gerekiyor. Bunlardan :

a) TÜBİTAK Araştırma Projesi Geliştirme Raporu, TBAG - 720 Proje Nolu ve 4.8.1982 / 4.3.1986 kapsam tarihli Dönem Raporunda aynen şöyle denmektedir:

2.3. JEOLOJİSİ: Araştırma alanı genel olarak neojen dönemine ait, bazalt andezitlerden ibarettir. Oluş itibarıyle 2. (Mezozoik) ve 3. (Meozoik) zamanlara ait olup, 2. zamanın tebeşir ve 3. zamanın Eosen ve pliosen sistemlerindendir. Arazi kalker tabakaları, kil, kum, marn, moloz, aluvyon, çeşitli gre ve birçok yerlerde de jips ve fosfattan oluşmaktır (Başkent - 1986). Alanın sadece Kuzeydoğusundaki Türkgözü köyü ve Güneybatısındaki Cazı Tepe (Hırhat Dağı) civarında Oligosen (36 milyon yıl önce) ve miyosen (25 milyon yıl önce) filişleri fasiyesinde bir formasyon bu-

lunmaktadır. (M.T.A. Rapporu - 1963)

2.3/1 JEOMORFOLOJİSİ : Kuzey Anadolu ile Kafkasya arasındaki bağlantı, Oligosen (36 milyon yıl önce) ve Miyosen (25 milyon yıl önce) de gerçekleşmiştir. (Davis-1971)

b) Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğü'nün, 30 Haziran 1978 tarih ve 19/ 1830-19239 sayılı yazılarının ekinde gönderdiği, Jeolog Yüksek Mühendis Sait METİN Beyin raporundaki bu konu ile ilgili bölümü aynen şöyledir:

Posof, Doğu Anadolu Bölgesi'nde, Kars(Ardahan) ilimzin S.S.C.B. (Gürcistan) ile sınırı olan, dalgalı yüzey şekline sahip bir ilçemizdir. Çoğunluğu volkanik olmak üzere, volkanik ve tortul kaya birimlerinden oluşmuştur. Jeolojik zamanlardan, üçüncü zaman sonu ve dördüncü zaman başında meydana gelen yarık volkanizması sonucu, çıkan akıcı bazalt ve andezit lavları bölgeye yayılarak plato şeklinde mağmatik bir kaya örtüsü meydana getirmişlerdir. Posof Çayı bu örtüyü derin bir vadi ile aşındırdığından, alttaki tortul kayaları açığa çıkarmıştır. Posof İlçesinde rastlanabilen en yaşlı kaya birimleri, Posof Çayı'nın meydana çıkardığı bu Oligo-Miyosen yaşlı formasyonlardır. (20 000 000 yıllık) Bu formasyon tamamiyle molas karakterli olup, genel olarak; Çakıltaşı, kumtaşı, marn ara katkılıdır. Jips mercekleri de kapsar, fosilsizdir. Aralarında volkanik tüf, lav ve sileksli gölsel kireçtaşları da içerir. Çok kıvrımlı olup, kıvrımların genel doğrultusu; KD. - GB. olup, eğimi. K.B. yadır. İlçenin geniş bir kısmı, yer yarıklarından yüzeye ulaşan ve etrafa yayılarak platolar oluşturan andezit, bazalt, tüf ve aglomeralardan oluşmuştur. Yer yer bu örtü kayanın kalınlığı 750-800 metreyi bulur. Bu mağmatik yüzey kayaları, bazı inşaat işlerinde yapı malzemesi olarak kullanılabilirler.

Posof İlçesi"ne bağlı Pala Köyü (mahallesi) yakınında, Oligo-Miyosen totulları arasında Linyit kömürü zuhurlarına rastlanmış. (Demirsu-1954) bu zuhurlar: (Kutlu-1955) , (Göktunalıl - 1963) tarafından incelenmiştir. Her iki jeoloğda raporlarında bu linyitlerin iktisadi yönünün zayıf olduğu kanaatine varmışlardır.

Posof İlçesi, İmar ve İskan Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu "Türkiye Deprem Bölgeleri Haritasına göre 2.ci derece deprem bölgesinde yer almakta olup, 2.ci derece deprem bölgeleri, tehlikeli bölgelerdir. Bu iki rapordaki bilgileri birleştirerek kısaca diyebiliriz ki, Posof, 36 000 000 yıl öncesinin Oligosen ve 25 000 000 yıl öncesinin Miyosen formasyonlarını bulunduran bir bölgedir. Oluşum dönemi : 2.ci (Mezozoik) ve 3.cü (Meozoik) zamanlara aittir. Üçüncü oluşum zamanı sonlarında, dördüncü oluşum zamanı başlarında yarık volkanları oluşmuş. Bu volkanik mağmalarla bir kaya örtüsü oluşmuştur. Çevrede rastlanan volkanik kayalar bu döneme aittir. Posof Çayı yataklarındaki tortul kayaların ise oluşumunun (20 000 000) yıl öncesine ait olduğu belirtilmişti. Bu jeolojik bilgilerden sonra hemen şunu eklemek gerekir. Posof, jeolojik oluşum evrelerinden sonra bir takım tabii değişiklikler geçirmiştir. Şöyle ki : Ya yağan yağmurlar, eriyen karlar sonucu veya bir deprem etkisiyle, dik olan yükseltilerin yamaçları, bazan büyük platolar şeklinde, bazan da küçük çöküntüler şeklinde kayarak düzlükler oluşturmuşlar. Genellikle köylerin kurulmuş olduğu yerler bu tür oluşmuş platolar görünümündedir. En bariz şekilde belli olanlar; Kodiyan Dağı'nın Doğusundan kayarak oluşan, Batı - Doğu istikametinde eğimli geniş platoda beş köy bulunmaktadır. Yine Kodiyan Dağı yamaçlarından kopan platoda İlçe merkezi kurulmuş durumdadır. Süngülü Köyü, Savaşır, Yeniköy, Çambeli, Al Köyleri de; Şabanıbel ve Ulgar Dağları yamaçlarından kopmuş birer plato görünümündedir. Buralarda halen zemin günden güne kaymalar göstermektedir. Buraların eğimleri de Doğu ve Kuzey yöndedir. Günlüceler ve o mevkide bulunan Gürarmut, Özbaşı, Kopuzlu Gırma Dağı eteklerinden kopmuş, Doğugüneye eğimli platolar görünümündedir. Keza; Damala, Söğütlükaya, Aşıkzülâli Ulgar Dağı'ndan kopmuş, Kuzeye eğimli platolarda kurulmuşlardır. Arsıyan Dağından koparak Doğuya eğimli uzanan Alabalık, Baykent toprakları da geniş bir plato şeklindedir. Diyebiliriz ki; Posof İlçesinin jeolojik yapısı, Ardahan gibi taban toprak (Ova ve düzlükler) den oluşmamıştır. Burası çok engebeli, zamanla muhtelif etkenlerle yıpranarak veya kayarak bir takım plato görünümünde düzlükler oluşmuştur. Halen oturmaya devam eden ilçemiz topraklarında; Yer yer ve zaman zaman yer kaymaları görülmektedir. Kol, Alabalık, Akballı, Günlüce, Gürarmut, Çambeli, Binbaşıeminbey, Gümüşkavak Köyleri ile İlçe Merkezi'nin, Kırıklar ve Sülükgölü'ndeki kaymalar tipik örneklerdir. Ayrıca, yöresel tabirle, Hıram (Büyük çaplı kayşek) günden güne çöküp gitmektedir. Bu gösteriyor ki, Posof Jeolojisi halen hareket halindedir. Yarının neler getireceği bilinmez.

Çevrede en yükseği 3167 m. Arsiyan Dağı olmak üzere, ekserisi volkanik dağlardır. Yamaçlarındaki volkanik kayalar bunu kanıtlamaktadır.

Kol Köyü ile Akballı Yaylaları arasında 1800 m. yükseklikteki yamaçtan, aynı yükseltideki Kodiyan Dağı'nın, Kumlu denen yamacından ve yine aynı yükseltide Çamyazı Köyü'nün Güneyindeki Kumlu denen Ulgar Dağı'nın Kuzeydoğu yamaçlarından çıkan kum ve sürüklenerek yuvarlaklaşmış çakıl taşları, Üçüncü zamanda buraların; Sürüklentilerin totplandığı çukurluklar olduğunu göstermektedir.

SİSMOĞRAFİK DURUMU :

Bu konudaki genel bilgiler, ilçenin Jeolojik yapısı bölümünde verildiyse de, bazı soruların daha iyi açıklanabilmesi için; Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Afet işleri Genel Müdürlüğü'nün, 8.6.1993 tarih ve 8.09.0.AİŞ.0.15.00.00 321/4725 sayılı yazılarının ekindeki 16 sahifelik dökümandan alınan bilgileri aktarmak gerekir.

a) TÜRKİYE VE ÇEVRESİNİN TARİHSEL DEPREM KATALOĞU

(M.Ö. 2100 - M.S. 1900)

TÜBİTAK Proje No : TBAG: 341 - İSTANBUL 1981

H.SOYSAL, S. SİPAHİOĞLU

D.KOLÇAK, Y.ALTINOK

Sıra No :	Tarih	Enlem (N)	Boylam (E)	Yer veya etkilenen alan	Şiddet
152	400	42.90	41.00	Ardahan ve yöresi	VIII
376	1132	40.50	43.50	Ani, Digor, Kars	VIII
541	1605	40.40	43.60	Ani ve Kars yöreleri	VIII
613	1707	40.60	43.10	Kars ve Yöresi	VII
1106	23.9.1888	41.10	42.80	Kars, Ardahan ve Çevresi	VIII
				30.11.1989/14:49:41	

DEPREM ARAŞTIRMA DAİRESİ - ANKARA

1881-1086 Yılları ile (39.53-41.69) N Enlem- (41.09-45.17) E Boylam

Arasındaki Kars ve Çevresi Depremleri MS : 4.2

Kayıt No :	No:	Tarih	Zaman Sa.Da.Sn.	(N) Enlem	(E) Boylam	Der (KM)	MAG	Açıklama
7	1	23.09.1889	12.30	40.90	42.80	12	5.1	
23	2	31.12.1899	10.50	41.60	43.50	8	5.4	
74	3	28.05.1903	03.57.32	40.90	42.80	16	5.4	
129	4	03.02.1905	03.00	41.10	42.70	0	4.9	
161	5	01.11.1906	01.20	40.90	42.00	0	4.3	
279	6	12.10.1912	19.48.57	41.40	43.70	28	5.6	
412	7	08.01.1919	10.12.53	40.90	42.20	40	5.2	
562	8	08.02.1925		41.10	42.70	0	5.5	
563	9	12.02.1925	06.28.30	41.50	43.50	23	4.8	
651	10	22.10.1926	19.59.36	40.94	43.88	10	6.0	
774	11	05.04.1929	17.46.34	41.30	43.10	31	4.6	
896	12	27.06.1932	03.12.07	41.50	43.50	0	4.2	
974	13	02.11.1934	16.41.50	41.00	41.60	22	4.7	
988	14	26.01.1935	11.40.50	41.20	43.60	0	4.8	
993	15	02.04.1935	19.54.52	41.20	43.60	0	5.0	
1131	16	09.03.1940	20.08.43	41.40	43.60	22	4.90	
1132	17	09.03.1940	20.16.27	41.40	43.60	0	4.9	
1142	18	11.05.1940	00.00.00	41.50	42.70	0	5.2	
1425	19	14.05.1948	17.17.21	41.10	43.70	0	4.6	
1591	20	29.09.1952	08.56.47	41.24	43.97	10	4.7	
1594	21	03.10.1952	11.30.18	41.30	4360	0	4.9	
2103	22	16.01.1963	12.02.17	41.20	42.40	20	4.5	
2693	23	14.06.1969	17.45.01	41.38	43.44	26	4.6	
2732	24	15.12.1969	15.53.28	41.60	43.80	33	4.2	
2855	25	15.05.1970	03.57.36	41.10	43.00	0	4.2	

3396	26	29.04.1976	22.18.02	40.58	42.87	30	5.1
3397	27	29.04.1976	23.23.16	41.04	42.92	4	4.9
3525	28	20.05.1978	18.45.09	40.35	42.65	13	4.5
3849	29	09.09.1982	20.23.14	41.05	42.95	3	4.5
4130	30	19.08.1984	13.26.02	40.90	42.24	10	5.5
4158	31	13.05.1986	08.44.02	41.44	43.72	8	5.4
4167	32	03.09.1986	09.28.18	41.57	43.65	5	4.2

b) KUZEY ANADOLU DEPREM PLANI (Sa. 71-89)

3.Kuzey Anadolu Deprem Alanının Doğu Kısmı (Erzurum-Aras)

--Oltu, Ardahan, Göle, Kırık Bölgesi : Erzurum'un Kuzeydoğusundan başlayan ve Kuzeydoğu doğrultusunda Türk - Rus sınırının öbür tarafında bulunan Ahılkelek dolaylarına kadar uzanan bu bölge; Oltu, Göle, Ardahan ve , Kur depresyonlarından ibarettir. (Posof, bu bölgenin içindedir.)

Alpin kıvrımlar arasına sıkışmış olan Oltu Çukuru, çok şiddetli bir şekilde dislokasyona uğramış ve kıvrılmış Oligosen tabakalarıyla doludur. Çukurun kenar fayları boyunca 1000 m. kadar dikey atımlar görülür. Burada birçok sıcak ve soğuk maden su kaynakları da vardır . Çukurun Kuzeybatısında ve ona paralel olarak Alpin kıvrımlar arasına sıkışmış Oligosen tabakalar tarafından işaretlenmiş olan bir fay sistemi Çoruh Vadisi'ni takip eder.

Her tarafta volkanik kütleler tarafından çevrilmiş olan Göle havzası, genç göl çökelleri ile kaplıdır.

Ardahan - Kür depresyon serisi, Ardahan Ovası ve Hazepin Gölü küveti gibi Yukarı Kur Vadisi'ni takip eden ve bölgeyi tamamen örten volkanik kayaçlar içinde bulunan çöküntülerden ibarettir.

Bütün bölgede hafif mahalli depremler hissedilir. Daha faal olan üst merkezler, Ardahan ve Rus arazisinde Ahılkelek'dir.

Bölgede meydana gelmiş olan bazı önemli depremler :

1. 28 Mayıs 1903 yılında, üst merkezinin ; Oltu, Ardahan, Ahılkelek hattı olduğu farzedilen deprem. Bu depremde Ardahan ve köylerinde önemli hasarlar meydana gelmiştir.
2. 8 Şubat 1925 te meydana gelen depremde, Ardahan ve çevresinde önemli hasarlar meydana gelmiş. Ölü sayısı 140 'tır.
3. 10 Mart 1940 tarihinde meydana gelen depremde; Kars, Ardahan, Çıldır ve çevrelerinde hasarlar meydana gelmiş.
4. 10/11 Mayıs 1940 tarihindeki depremde, Posof civarındaki köylerde 70 ev yıkılmıştır.

TÜRKİYE DEPREM BÖLGELERİ İÇİNDE BULUNAN İL VE İLÇE MERKEZLERİNİN JEOLOJİK VE SÜMOLOJİK DURUMU (S. 107-149)

ARDAHAN Je : Toprakla kısmen örtülü volkanik kayaçlardan yapılmş bir arazidir. Kasaba altındaki ovada ve nehir boyunca dere birkintileri görülür. Su : Dere boyunca bulunan su seviyesinden başka kasabada bir yeraltısu seviyesi yoktur. Dp : 1903-1925-1940

POSOF Je : Evlerin bulunduğu arazi, kalın bir moloz tabakası ile örtülü volkanik aglomeralardan ibarettir. Kasaba altında ve Batısında uzanan arazide volkanik algomeralar, kasaba üstündeki dik yamaçta da ayrışmış killi aglomeralar vardır. Rabat Mahallesi ve bu mahalle ile kasaba arasında bulunan çukurluk, dere ve sel çökelleri tarafından teşkil edilmiştir. Su : Kasaba içinde bir yeraltı su seviyesi yoktur.

Dp : Ardahan deprem merkezinin tesir bölgesinin içindedir.

METEOROLOJİK BİLGİLER :

Posof Meteorolojisini incelerken, bunu iki gurupta mütalaa etmek isterim. Resmi meteorolojik bilgiler; kitabın İKLİM Bölümünde izah edildiği gibidir. Bir de halkın kendisine göre tesbit ettiği bazı hava tahmin esasları vardır. Biraz da bunlardan bahsetmek yerinde olur sanırım.

Halk Meteorollojisi :

a. Tecrübeler : Halk bazı şeyleri gözleyerek, bir takım hava tahmin sonuçlarına varmışlar.

- Kurbağa ve Guguk(Kukku) kuşlarının her günkünden farklı olarak ve sık sık ötmeleri ; O gün yağmur yağacağına işaret sayılır.
- Karga, güvercin,sığırcık kuşlarının guruplar halinde, yükseklerden yerlere doğru pike yaparak uçuşları; O gün fırtınalı bir yağmur yağacağına işaret sayılır.
- Solucanların yollara dökülerek dolaşmaları; O gün hafif (inceden ve sakin) yağmur

yağacağına işaret sayılır.

- Koyunların tos vurmaları ; Bu tos vuruşların şiddet ve sürüdeki toslaşma sayısının çokluğuna göre, kısa veya uzun süre yağmur yağacağına işaret sayılır.
- Sabahları tanyerinin fazlaca kızıllığı : O gün akşama doğru yağmur yağacğına işaret sayılır.
- Akşamları gurup yerinin fazlaca kızıl renkli oluşu : O gecenin sabahına doğru havaların açılacağına işaret sayılır. Bu iki hususu anlatmak için şöyle bir deyiş vardır: "Akşamın kızartısı, sabaha varmaz Yaz eder. Sabahın kızartısı, akşama varmaz Kış eder. "
- Ayaz bir gecede yıldızlar sık görünüyorsa; Yakın bir günde yağmur yağacak sayılır.
- Vakitli vakitsiz uyku geliyorsa insana; O gün yağmur yağacak sayılır.
- Sakal ve kulak kaşınması: Durduğu yerde sakal ve kulak kaşınıyorsa; O gün yağmur yağacak demektir.
- Yörenin Batı ve Kuzeybatısındaki yükseltilerden, vadilere doğru sisler, kümeler halinde asılıyorsa; En geç, bir gün içinde yağmur yağacak sayılır.
- Bilhassa Sonbahara doğru, vadilere çöken sisler; Havaların bir müddet yağışsız geçeceğine işaret sayılır.
- Karıncaların durmadan yuvaları etrafında dolaşmaları; O gün şiddetli yağmura işaret sayılır.
- Arıların, meradan hep birlikte kovanlarına doğru uçuşmaları; Kısa sürede yağmur yağacağına işaret sayılır.
- Arıkuşlarının yükselerde sürüler halinde uçuşup, ötüşmeleri; Bir süre havaların kurak gideceğine işaret sayılır.
- Çekirge ve Ağustos Böceklerinin gece, gündüz durmadan ötmeleri; Havaların bir müddet kurak gideceğine işaret sayılır.

Bu tür tahminler % 90 gerçekleşmektedir.

b. Belli Gün ve Haftalar :

1. Aybaşı : Her ayın, Hilalay ve Dolunay zamanlarında, yağmur yağacağı kanaati hakimdir. Ya yağış yağar veya hava bulutlu, rüzgârlı olur.
2. Kasım : (Ruz-u Kasım) 179 gündür. Şems Hesabı : Bögrüm ayının 26 sında başlar, Abrilin 25 inde biter. Miladî hesap : Kasım'ın 8'inde başlar, Mayıs 'ın 5'inde biter. Kış buna göre hesaplanır çevrede.
3. Erbain : 40 gün soğukları olarak tanınır. Miladı 21 Aralık. 31 Ocak Arası devam eder. Şems Hesabı : Karakış'ın 10'ndan, Zemhari'nin 21 ne kadar sürer. Fazlasıyla ayaz soğuklar olur.
4. Hamsin : 50 gün soğukları olarakta tanınır. Şems Hesabı; 20 Zemheri, 10 Mart arasında devam eder. Miladi hesap; 1 Şubat, 22 Mart arasında devam eder. Genellikle nemli, Kar yağışlı ve fırtınalı geçer.
5. Eyyami Bahur : Sekizinci ayın (Miladi) ilk haftası, yılın en sıcak günleridir. Bir hafta süre ile devam eder. (Orağayının 17 sinde başlayan hafta)
6. Birinci Cemre : Şubat ayının 20. günü, Şems (Gün hesabı) Gücük Ayı'nın 7.ci günü Cemre havaya düşer. (Hava ısınır.) denir.
7. İkinci Cemre : Şubat Ayı'nın 27.ci günü, Şems (Gün hesabı) Gücük Ayı'nın 14.cü günü, Cemre suya düştü (Sular ısındı) denir. (Buzlar erimeyebaşlar.)
8. Üçüncü Cemre : Mart Ayı'nın 6.cı günü, Şems (Gün hesabı) Gücük Ay'ının 21.ci günü Cemrenin Toprağa düştüğü (toprağın ısındığı) kabul edilir.

Cemre sözcüğünü biraz açmak gerekir. Cemre; Yanmış ateş manasına gelir. Burada da; Isı, sıcaklık ve ısınma anlamında kullanılmaktadır. Cemrenin havaya, suya, topağa düşmesi deyimlerinden de, o zamanlarda söylenen unsurların ısındığı anlamı çıkmaktadır. Gerçekten de, Posof'ta bu tarihlerde, belirli bir şekilde hava değişiklikleri oluyor. Bu günlerde bazan bir iki gün bazan da hafta boyu süren, karlı, rüzgârlı fırtınalar devam eder. Yörede, bugünlerin fırtınalı geçmesinin, İlkbahar'ın sakin geçeceğine işaret sayıldığına inanılır.

9. Belderecuz / Berderacuz / Berdüacuz (Kocakarı soğuğu) : Muhtelif telafuz ve iki adla anılan bu soğuklar; 11 Mart günü başlar 17 Mart akşamı biter. Şems(Gün) hesabı, 3 gün Gücük ayından, 4 gün de Mart ayından alır.
10. Leylek Fırtınası : Mart Ay'ının 20/21 ci günü, yirmidört saatlik fırtınadır. Bazan şiddetli tipi eser, bazan da sakin sakin kar yağışlı geçer. Şems(Gün) hesabı Mart ayın'ın 8'ine gelmez, 9'una kalmaz derler. Derler ki; Leylek, ağzında sümbül (Başa)le gelirse, o yıl bolluk olur, kanlı palazla gelirse o yıl kıtlık olur. Bu gibi inanışların; Uzun süren kıştan sonra, baharı bekleyen halkın, bu bek-

leyişlerinden ileri geldiğini sanıyorum.

11. Gündönümü Fırtınası : Mart Ayı'nın 23/24 cü günleri, Şems(gün) hesabı Mart Ayı'nın 10 / 11.ci günlerinde 24 saatlık bir fırtınadır. Halkın inanış ve ifadesine göre; Gündönümü gecesi 1001 araba ot bitermiş çevrede. Bunun bir anlamı gayret vermektir kendilerine. Şöyle ki, artık havalar ısındı, otlar bitecek, hayvanlarımız meralarda kendini doyurabilecek.

12. Harç- Borç (Urumboğan) : Nisan Ayı'nın 10.cu günü ile 16.cı günleri arasında, Şems (Gün) hesabı Mart Ayı'nın 27.ci günü ile Abril Ayı'nın 3.cü günü arasında, 7 günlük fırtınadır. Adından da anlaşıldığı gibi, Kışın bittiği zannedilen bu günlerde, Mart ayından da üç günü içine alan bu soğuklar, sanki insanları mağdur etmek için, Kış ile İlkbahar'ın bir sözleşmesi gibidir. Bu hafta için bazı rivayetler var bunlardan :

a) Yaylaya çıkan ninenin hikayesidir. Nine havalar ısındı diye yaylaya çıkar. Mart ayının son günleridir. Merada kuzular, oğlaklar oynaşmaktadır. Bunları gören Nine, - "Mart götüne(Kıçına) parmağım, tıngıl oynar oğlağım".der ve o da oğlaklar gibi atılıp oynamaya başlar. Bunun üzerine, Mart ayı, Abril den de üç gün borç alarak nineyi, kuzularıyla birlikte açlıktan öldürür.

b) Yine bu hesaplı günlerde, havanın sıcaklığına bakarak bir Urum yolculuğa çıkmak ister. Etrafındakiler, bugünlerde yolculuk yapmanın tehlikeli olduğunu söylerlerse de, o inadını yürütür ve yola çıkar. Arkasından başlayan fırtınada boğulur. O günden sonra, bu fırtınaların bir adı da URUM-BOĞAN kalır.

13. Abrilin Beşi (Kürd'ün Beşesi) - Sitte-i sevir (Öküz Soğuğu) : Bu fırtına bir gündür. Genellikle o gün öğleden sonra, Batı rüzgârları ile birlikte; Yağmur, Dolu, Karla karışık yağmur şeklinde olur. İlkbahar olmasın rağmen, o gün çiftçiler hayvanlarını meraya salmazlar. Meraya götürenler de, kuytu yerleri, ormalık içlerini tercih ederler. Bu fırtınada çoğu zaman, koyun, keçi hatta büyük baş hayvanlar soğuktan ölmüşlerdir. Posof halkında bunun çok hatıraları vardır. Nisan Ayı'nın 17.ci günü, Şems(Gün) hesabı Abril Ayı'nın 5.ci günüdür. Bu gün, takvim çelişiklikleriden dolayı, bir gün ileri geri olabilir.

Bu gün için söylenmiş sözlerden bir ikisini hatırlatmak isterim.

- " Kork Abril'in beşinden Camuşu(Mandayı), öküzü ayırır eşinden ".
- "İyi gelirse beşe,Khılliki (Kepeneği) yere döşe, Kötü gelirse beşe, kuzgun konar leşe."

Bu deyimlerden de anlaşıldığ gibi, Abrilin Beşi / Kürdün Beşe'si Posof'ta hayvancılıkla uğraşan ailelerin korkulu rüyalarıdır. (Fırtına bazan birkaç gün devam ettiği görülmüştür.)

14. Camuşkıran Fırtınası : Mayıs ayının 19.cu günü, Şems(Gün) hesabı, Mayıs Ayı'nın 7.ci günü görülen bir günlük,bazan birkaç saatlik bir fırtınadır. 19 Mayıs Bayramı ve Eğlencelerimizi yarıda bıraktıran işte bu fırtınadır. O gün veya bir gün ileri bir gün sonra, Batı rüzgârlarıyla gelen, Şiddetli rüzgar ve beraberinde sağanak yağmur, bazande, dolu etrafı kırar döker. Hayvan sahipleri, bugünlerde çok dikkatli olurlar. Bilhassa Manda'ları ya dışarı bırakmazlar veya çok kuytu ve köye yakın yerlerde otlatırlar.

15. Yıldız Doğumu : 21 Haziran, Şems(Gün) hesabı, Kiraz ayı'nın 10.cu gecesi (Çoban Yıldızı'nın şafak atımı zamanında doğduğu gece), Şafak atımı sırasında aniden keskin bir ayaz başlar. Birkaç saat sürmesine rağmen, bazı hayvanları hasta edebiliyor. Bilhassa o akşam dışarıda olan atların yelelerine sarı bir sirke sarar, tüyleri bozulur. Onun için çiftçilerimiz o gece atlarını mutlaka ahırlara alırlar. Yukarıdaki fırtınaların tarihlerine bakıldığı zaman görülüyorki; Şubat-Mart-Nisan ayları fırtınalarla dolu, hatta fırtınalar Mayıs ayı'nada uzanmaktadır. Bunun için Posof'lu Çiftçiler der ki : - " Martta Merek (Samanlık) yarı gerek. Keroba(Çİft) otu da ayrı gerek." Bu demktir ki, Kasım Ayı'ndan itibaren, ahırda yiyen hayvanlar, Mart Ayı İlkbahar olmasına rağmen, hayvanlar 4 ay daha, ahır'da hazır yemlerden yemek zorundadır. Çİftçi olanlar, hayvanlarının yemlerini buna göre hazırlasınlar.

RÜZGÂRLAR :

Posof'ta Rüzgârlar, zamanlarına ve esiş istikametlerine göre adlandırılırlar. Bunları şöyle sıralayabiliriz :

1. Seher Yeli : Şafak atımından itibaren başlayarak, yükseklerden vadilere doğru hafif serinletici rüzgârdır. Bazan istikameti, baca dumanlarından ancak farkedilir. Bazan da, yaprak ve küçük dalları sallıyacak şiddette olan rüzgârlardır.

2. Lodos Rüzgârı : Genellikle Mart ve Nisan aylarında, Güneydoğu istikametinden esen orta şiddette rüzgârlardır. Bunun çevredeki diğer adı : Kar eriten dir. "Lodos insana buz gibi, karlara köz gibi değer." sözünden de anlaşılacağı gibi, soğuk bir esinti olup, karlara nüfuz ederek onların daha çabuk erimesini sağlar. İlkbaharda Çiftçiler, bu rüzgâr'ın başlamasını gözlerler.

3. Deli Yel (Günbatısı Rüzgarı) : Posof'ta şiddet bakımından en şiddetli Rüzgâr,bu

rüzgârlardır. Zaman zaman estiği gibi en çok Sonbaharda ve Kış aylarında görülür. Genelde Batıdan yağmurlar getirir. 1956 yılında örneğini hatıra bıraktığı; Çatıları söken, Ormanları tahrip eden, bahçelerin ağaçlarını yıkan azgın rüzgâr, (Tayfun) bu rüzgârlardır.

4. Yağmur Rüzgârı (Doğu Rüzgârları) : Doğudan esen ve halk arasında Yağmur rüzgârı olarak tanımlanan bu rüzgâr; Hafiften, orta şiddete kadar yükselen bir rüzgârdır. Bu rüzgâr başladımı herkes,e ngeç 5-6 saat sonra yağmur yağacağını bilir ve tedbirini alır.

5. Kurak Rüzgârı : Kuzeydoğu istikametinden hafif ve orta şiddette esen bu rüzgâr; Kuraklığın bir işareti sayılır. Bu rüzgâr devam ettiği müddetçe pek nadir yağmur yağar.

6. Yıldız - Karayel - Keşişleme; Pek nadir görülen rüzgârlardandır. Esişleri; orta şiddette olur.

BAZI DAĞ - TEPE VE SIRTLAR

Sıra No :	Adı	Bilinen Yüksekliği m.	Açıklamalar
1.	Cin Dağı	3150 m.	Şavşat, Damal, Hanak ve Posof arasındadır
2.	Arsiyan Dağı	3165 m.	Posof-Şavşat arasındadır.
3.	Secedil Tepesi	2800 m.	Arsiyan'ın Güneydoğu sivrisidir.
4.	Beşik Tepe	2545 m.	Kol Köyü'nün Batısındadır.
5.	Kançiyan (Eğri yol)	1967 m.	Kol Köyü'nün Kuzeyindedir.
6.	Ureme Tepesi (Büyük Dağ)	2450 m.	Yolağzı Köyü'nün Kuzeybatısındadır.
7.	Takosa	2256 m.	Prasnavul'un Kuzeyindedir.
8.	Haçtaşı Tepesi	2450 m.	Kurşunçavuş Karakolu'nun Kuzeyindedir.
9.	Gırma Tepesi	2510 m.	Gönülaçan Yaylalarının Batısındadır.
10.	Cin Dağı (Cazı tepesi)	2310 m.	Türkgözü Yaylalarının Batısındadır.
11.	Sesödile Tepesi	2210 m.	Merkez Yaylalarının Doğusundadır .
12.	Kohucuvar(Uc)-kumlu T.	2176 m.	İlçe Merkezinin Kuzeyindedir.
13.	Kokola(Büyük tepe)	2256 m.	Yaylaaltı Köyü'nün Kuzeybatısındadır.
14.	Kalem Tepe	2292 m.	Yaylaaltı Köyü'nün Kuzeyindedir.
15.	Zambur Sırt	1950 m.	Yaylaaltı Köyü'nün Batısınd adır.
16.	Sarkene Sırtları	1800 m.	Taşkıran Köyü'nün Güneydoğusundadır.
17.	Nakosar Sırtları	1850 m.	Uluçam Köyü'nün Kuzeybatısındadır.
18.	Kodiyan	1883 m.	İlçe Merkezi'nin Kuzeyindedir.
19.	Kuyubaşı (Yanığınbaşı)	2108 m.	İlçe Merkezi'nin Kuzeyindedir.
20.	Ulgar Dağı	2891 m.	Posof-Damal İlçeleri arasındadır.
21.	Saboca(Habeş) Tepesi	2462 m.	Yeniköy'ün Güneybatısındadır.
22.	Karatuzluk Tepesi	2464 m.	Yeniköy yaylalarının Güneyindedir.
23.	Tefür Tepe	2464 m.	Süngülü Köyü yaylalarının Güneyindedir.
24.	Uzunyurt (Alan) Tepesi	2577 m.	Süngülü Köyü yaylalarının Güneyindedir.
25.	Karnak Tepesi	2635 m.	Süngülü ile Balgöze Köyleri arasındadır.
26.	Sivri Tepe	2776 m.	Derindere Köyü'nün Batısındadır.
27.	Çark Tepesi	2851 m.	Derindere Köyü'nün Güneyindedir.
28.	Arap Mezarları Tepesi	2956 m.	Derindere Yaylalarının Güneydoğusundadır.
29.	Büketin Başı Tepe	2354 m.	Savaşır Köyü'nün Kuzeydoğusundadır.
30.	Şabanıbel, Dağı (Bizim)	2503 m.	Süngülü Köyü ile Gürcistan Hududundadır.
31.	Harman Tepe	2756 m.	Süngülü Köyü'nün Doğusundadır.
32.	Kartal Tepe	2906 m.	Şabanıbel Dağı'nın yüksek tepesidir.
33.	Mantarlı Tepe	2610 m.	Süngülü Köyü'nün Doğusundadır.
34.	Vakumlu (Kelle) Tepe	2444 m.	Süngülü Köyü'nün Doğusundadır.
35.	Altıntaş Tepesi	3167 m.	Şabanıbel Dağı'nın yüksek tepesidir.
36.	Karapınar Tepesi	2738 m.	Şabanıbel Dağı'nın yüksek tepesidir.
37.	Çakrak Tepe	2951 m.	Çamyazı Köyü'nün Güneydoğusundadır.
38.	Udabuna Sırtları	1950 m.	Uğurca Köyü'nün Doğusundadır.

BÖLÜM KAYNAKÇASI

1. Dünyadaki yeri (Enlem ve Boylamları) : TÜBİTAK'ın TEBAG Proje : 720 ve 4.8.1982 / 4.3.1986 tarihli Araştırma Projesi ve Geliştirme Raporu.

2.Yağışlar ve Yağış Tablosu : TÜBİTAK'ın Aynı Raporu

3. Isı ve Sıcaklık Tablosu : " " "

4. İklim Diyagramı : " " "

5. Ağaçsı Bitki Türleri : " " "

6. Otsu Bitki Türleri : " " " ve Rapor No : 4 6.2.1987 / 6.8.1987 tarihlerini kapsayan TÜBİTAK Raporu.

7. Nem Durumu : Posof - Meteoroloji İstasyonu 1992 Yılı Verileri.

8. Tarım Alanları ve Tarım Bitkileri : Posof Bülteni-İlçe Tarım Müdürlüğü Çıkışlı Bilgiler.

9. Ormanlarımız Hakkında Bazı Bilgiler ve Posof Serisi Saha Döküm Tablosu İcmalı : Göle İşletme Müdürlüğü, Posof Serisi (1973 - 1992) Amonajman Plânı.

10. Posof Ormanları Fidanlama Çizelgesi : Ardahan Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrol Mühendisliğinin 2.7.1996 gün ve 01 Ağaçlandırma Sayılı yazısı

11. Göllerimiz : Posof Bülteni - İlçe Tarım Müdürlüğü çıkışlı bilgiler.

12. Madenler : Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü'nün 30.6.1978 tarih ve 19 / 1830 - 19239, Jeoloji Dairesi sayılı yazıları

13. Jeolojik Yapısı : TÜBİTAK - TBAG : 720 Projesi Raporu Tarih : 4.3.1986

13. Depremler (Sismoğrafik Durum : Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nünün 8.6.1993 tarih ve 00321 / 4725 sayılı yazılarıekindeki : TÜBİTAK Proje No : 341 deki Tarihsel Deprem Kataloğu.

14. Dağ ve Tepeler Yükseklikleri : Göle - Orman İşletme Müdürlüğü - Posof Serisi (1973 / 1992) Amonajman Plânı.

15. Diğer Bilgiler için : Halk Bilir Kişiler ve incelemeler.

Not: Dağ yüksekliklerinde görülebilecek farklılıklar; Farklı kaynak verilerinden ileri gelmektedir.

Düşmanımda olsa, insanın;
Güzel ahlak sahibi,
Zeki, bilinçli, inançlı, dürüst,
Sebatkâr ve çalışkanını
severim!..

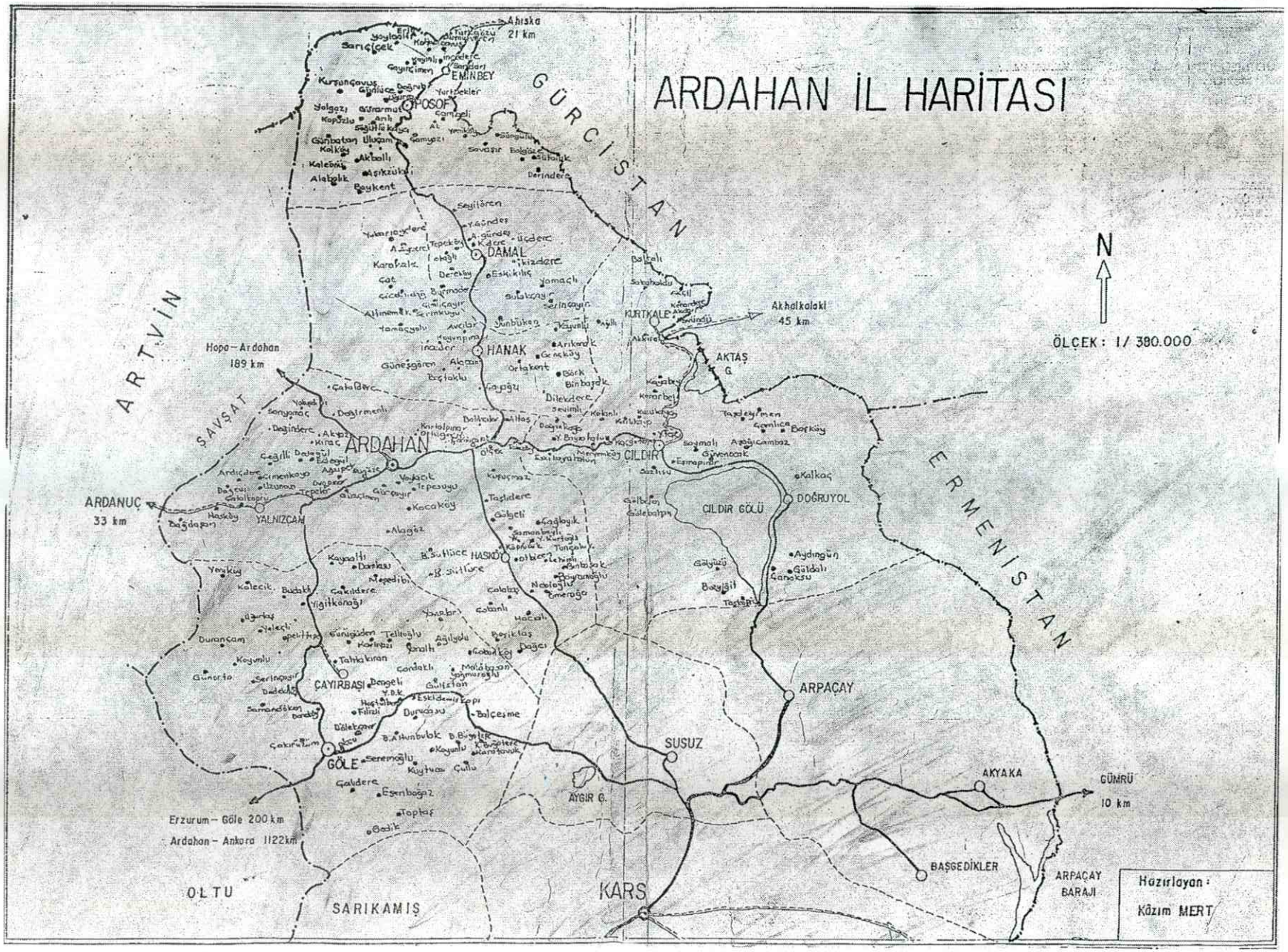
ARDAHAN İL HARİTASI
GÜRCİSTAN
ERMENİSTAN
ARTVİN
N
ÖLÇEK : 1/ 380.000
Ahıska 21 km
EMİNBEY
POSOF
DAMAL
HANAK
ARDAHAN
ÇILDIR
ÇILDIR GÖLÜ
DOĞRUYOL
KURTKALE
Akhalkalaki 45 km
AKTAŞ G.
Hopa – Ardahan 189 km
ARDANUÇ 33 km
YALNIZÇAM
HASKÖY
ÇAYIRBAŞI
GÖLE
SUSUZ
ARPAÇAY
AKYAKA
GÜMRÜ 10 km
AYGIR G.
BAŞGEDİKLER
ARPAÇAY BARAJI
Erzurum – Göle 200 km
Ardahan – Ankara 1122km
OLTU
SARIKAMIŞ
KARS
Hazırlayan :
Kâzım MERT

1 ARDAHAN İLİ NÜFUSLARI
(1990 YILI) ŞEHİR NÜFUSU 16761

01	AÇIKYAZI	227
02	AĞZIPEK	350
03	ALAGÖZ	610
04	ALTAŞ	220
05	BALIKÇILAR	186
06	BÜYÜKSÜTLÜCE	394
07	ÇAMLIÇATAK	1679
08	ÇATALDERE	422
09	DEĞİRMENLİ	423
10	GÜRÇAYIR	360
11	GÜZÇİMENİ	187
12	KARTALPINAR	546
13	KAZLIKÖY	264
14	KOCAKÖY	247
15	KUŞUÇMAZ	251
16	KÜÇÜKSÜTLÜCE	646
17	ORTAGEÇİT	309
18	OVAPINAR	614
19	ÖLÇEK	1083
20	SARIYAMAÇ	119
21	SUGÖZE	386
22	SULAKYURT	1413
23	TEPESUYU	361
24	YAYLACIK	218
25	YOKUŞDİBİ	240
	TOPLAM	11755
00	HASKÖY (BM)	1433
01	AŞAĞIKURTOĞLU	447
02	BAYRAMOĞLU	973
03	BEŞİKTAŞ	680
04	BİNBAŞAR	672
05	ÇAĞLAYIK	912
06	ÇALABAŞ	577
07	ÇOBANLI	352
08	DAĞCI	1014
09	GÖLGELİ	432
10	HACIALİ	851
11	KÖPRÜCÜK	443
12	LEHİMLİ	924
13	NEBİOĞLU	791
14	OTBİÇEN	416
15	ÖMERAĞA	329
16	SAMANBEYLİ	611
17	TAŞLIDERE	699
18	TAZEKÖY	623
19	TUNÇOLUK	1695
20	YUKARIKURTOĞLU	904
	TOPLAM	15775
00	YANLIZÇAM	970
01	AKYAKA	689
02	ARDIÇDERE	332
03	BAĞDAŞAN	1557
04	ÇATALKÖPRÜ	732
05	ÇEĞİLİ	263
06	ÇETİNSU	645
07	ÇİMENKAYA	319
08	DAĞEVİ	322
09	DEDEGÜL	320
10	DERİNDERE	112
11	EDEGÜL	214
12	HASKÖY	677
13	KIRAÇ	65
14	TEPELER	981
15	UZUNOVA	85
	TOPLAM	9283

	BUCAK VE KÖYLER TOPLAMI	35813
	ARDAHAN İLÇE TOPLAMI	52574
01	AKBALI	261
02	ALABALIK	371
03	ALAKÖY	476
04	ARILI	178
05	ASMAKONAK	149
06	AŞIKZULALI	878
07	BAYKENT	729
08	BOŞDERE	173
09	ÇAKIRKOL	88
10	ÇAMYAZI	247
11	DEMİRDÖVER	391
12	DOĞRULAR	155
13	GÜNBATAN	239
14	GÜNLÜCE	403
15	GÜRARMUT	247
16	KALEÖNÜ	412
17	KIRKÖY	151
18	KOLKÖY	714
19	KOPUZLU	134
20	KURŞUNÇAVUŞ	168
21	ÖZBAŞI	212
22	SÖĞÜTLÜKAYA	304
23	UĞURCA	267
24	ULUÇAM	196
25	YOLAĞZI	253
26	YURTBAŞI	112
	TOPLAM	7917
01	BİNBAŞIEMİNBEY	559
02	ARMUTVEREN	248
03	BALGÖZE	399
04	ÇAYIRÇEMİN	217
05	DERİNDERE	430
06	EPİM	152
07	GÖNÜLAÇAN	451
08	GÜMÜŞKAVAK	260
09	İNCEDERE	317
10	KALKANKAYA	232
11	KAYINLI	165
12	KUMLUKOZ	496
13	SARIÇİÇEK	112
14	SARIDARI	110
15	SAVAŞIR	341
16	SÜNGÜLÜ	1046
17	SÜTOLUK	299
18	KOLKÖY	714
19	TÜRKGÖZÜ	685
20	YAYLAALTI	313
21	YENİKÖY	709
22	YURTBEKLER	239
	TOPLAM	8536
	POSOF İLÇESİ TOPLAMI	18661
	3 DAMAL İLÇESİ ŞEHİR NÜFUSU	2326
00	DAMAL	509
01	AŞAĞIGÜNDEŞ	1321
02	BURMADERE	456
03	REKEKÖY	635
04	ESKİKILIÇ	436
05	İKİZDERE	134
06	KALENDERDERE	746
07	OBRUCAK	708
08	ORTAĞLI	935
09	İSEYİTÖREN	341
10	SULAKÇAYIR	279
11	TEPEKÖY	185
12	ÜÇDERE	442
13	YAMÇILI	1533
14	YUKARIGÜNEŞ	255
15	YÜNBÜKEN	
	TOPLAM	
	DAMAL İLÇESİ TOPLAMI	11240

	4- ÇILDIR İLÇESİ ŞEHİR NÜFUSU	2119
01	AŞAĞIÇANBAZ	413
02	BİNBAŞIEMİNBEY (BM)	229
03	DAMLICA	343
04	DOĞANKAYA	95
05	ESKİBEYREHATUN	838
06	EŞMEPINAR	643
07	GÖBELBAKAN	708
08	GÖLBELEN	712
09	GÜLYÜZÜ	1127
10	GÜVENOCAK	486
11	ÇAYAĞIZI	487
12	ÇİÇEKLİDAĞ	865
13	KOŞGÜDEN	363
14	KOTANLI	307
15	KUZUKAYA	59
16	MERYEMKÖY	320
17	SAYMALI	359
18	SAZLISU	545
19	TAŞDEĞİRMEN	990
20	YAKINSU (B)	1759
21	YENİBEYREHATUN	108
22	YILDIRIMTEPE	538
23	YUKARICANBAZ	580
	TOPLAM	12289
00	DOĞRUYOL (BM)	1865
01	AKÇAKALE	371
02	AYDINGÜN	617
03	BOZYIĞIT	266
04	ÇANAKSU	497
05	GÖLDALI	693
06	KAKAÇ	276
07	TAŞKÖPRÜ	376
	TOPLAM 1	4961
00	KURTKALE (BM)	692
01	AĞILI	163
02	AKÇIL	271
03	AKDARI	235
04	AKKİRAZ	706
05	BALTALI	407
06	DİRSEKKAYA	248
07	KAYABELİ	341
08	KENARBEL	455
09	KENARDERE	297
10	ÖNCÜL	525
11	ÖVÜNDÜ	260
12	SABAHOLDU	327
	TOPLAM 1	4927
	BUCAK VE KÖYLER TOPLAMI	22177
	ÇILDIR İLÇESİ TOPLAMI	24296
	5- HANAK İLÇESİ ŞEHİR NÜFUSU	3082
01	ALAÇAM	455
02	ALTINEMEK	175
03	ARIKONAK	340
04	AŞAĞIAYDERE	450
05	AVCILAR	695
06	BAŞTOKLU	812
07	BİNBAŞAK	811
08	BÖRK	343
09	ÇATKÖY	277
10	ÇAVDARLI	150
11	ÇAYAĞZI	487
12	ÇİÇEKLİDAĞ	865
13	ÇİMLİÇAYIR	223
14	DİLEKDERE	547
15	GEÇKÖY	222
16	GÜNEŞGÖREN	323
17	İNCEDERE	735
18	KARAKALE	365
19	KOYUNPINARI	1711
20	OĞUZYOLU	359
21	ORTAKENT (B)	2282
22	SAZLIÇAYIR	843
23	SERİNKUYU	408
24	SEVİMLİ	581
25	YAMAÇYOLU	465
26	YUKARIAYDERE	387
	TOPLAM 1	15311
	HANAK İLÇESİ TOPLAMI	18393
	6- GÖLE İLÇESİ ŞEHİR NÜFUSU	7542
01	BALÇEŞME	845
02	BOĞATEPE	397
03	BÜYÜKALTINBULAK	682
04	ÇAKIRÜZÜM	748
05	ÇALIDERE	669
06	ÇULLU	330
07	DEDEKILICI	592
08	DEDEŞEN	956
09	DEREYOLU	679
10	DÖLEKÇAYIR	584
11	DURANÇAM	987
12	ÇİÇEKLİDAĞ	865
13	ESENBOĞAZ	549
14	ESKİDEMİRKAPI	407
15	FİLİZLİ	529
16	GEDİK	872
17	GÜNORTA	479
18	HOŞDÜLBENT	428
19	KARATAVUK	658
20	KOYUNLU	941
21	KÖPRÜLÜ (B)	1434
22	KUYTUCA	1206
23	KUZUPINARI	428
24	KÜÇÜKALTINBULAK	1073
25	KÜÇÜKBOĞATEPE	272
26	OKÇU	528
27	SAHANDÖKEN	1580
28	SENEMOĞLU	1444
29	SERİNÇAYIR	431
30	TOPTAŞ	478
31	YENİDEMİRKAPI	378
	TOPLAM 1	21922
00	ÇAYIRBAŞI (B)	732
01	AĞILYOLU	1128
02	BOĞATEPE	397
03	BUDAKLI	519
04	ÇAKILDERE	549
05	ÇARDAKLI	868
06	ÇOBANKÖY	879
07	DAMLASU	103
08	DENGELİ	445
09	GÜLÜSTAN	329
10	KALECİK	463
11	KARLIYAZI	753
12	KAYAALTI	1138
13	MEŞEDİBİ	601
14	MOLLAHASAN	914
15	GÜRGÜDEN	506
16	TAHTAKIRAN	652
17	TELLİOĞLU	405
18	UĞURTAŞI	810
19	YAĞMUROĞLU	648
20	YANATLI	511
21	YAVUZLAR	222
22	YELEÇLİ	339
23	YENİKÖY	1155
24	YIĞİTKONAĞI	408
	TOPLAM 1	15489
	BUCAK VE KÖYLER TOPLAMI	37411
	GÖLE İLÇESİ TOPLAMI	44953
	GENEL NÜFUS TOPLAMLARI	
	ARDAHAN	52574
	POSOF	18661
	DAMAL	11240
	HANAK	18393
	GÖLE	44953
	ÇILDIR	24296
	TOPLAM	170117

NOT:Posof Haritaları Ölçeksiz ve Gayri Nizamidir.

POSOF İLÇESİNİN JEOLOJİ HARİTASI

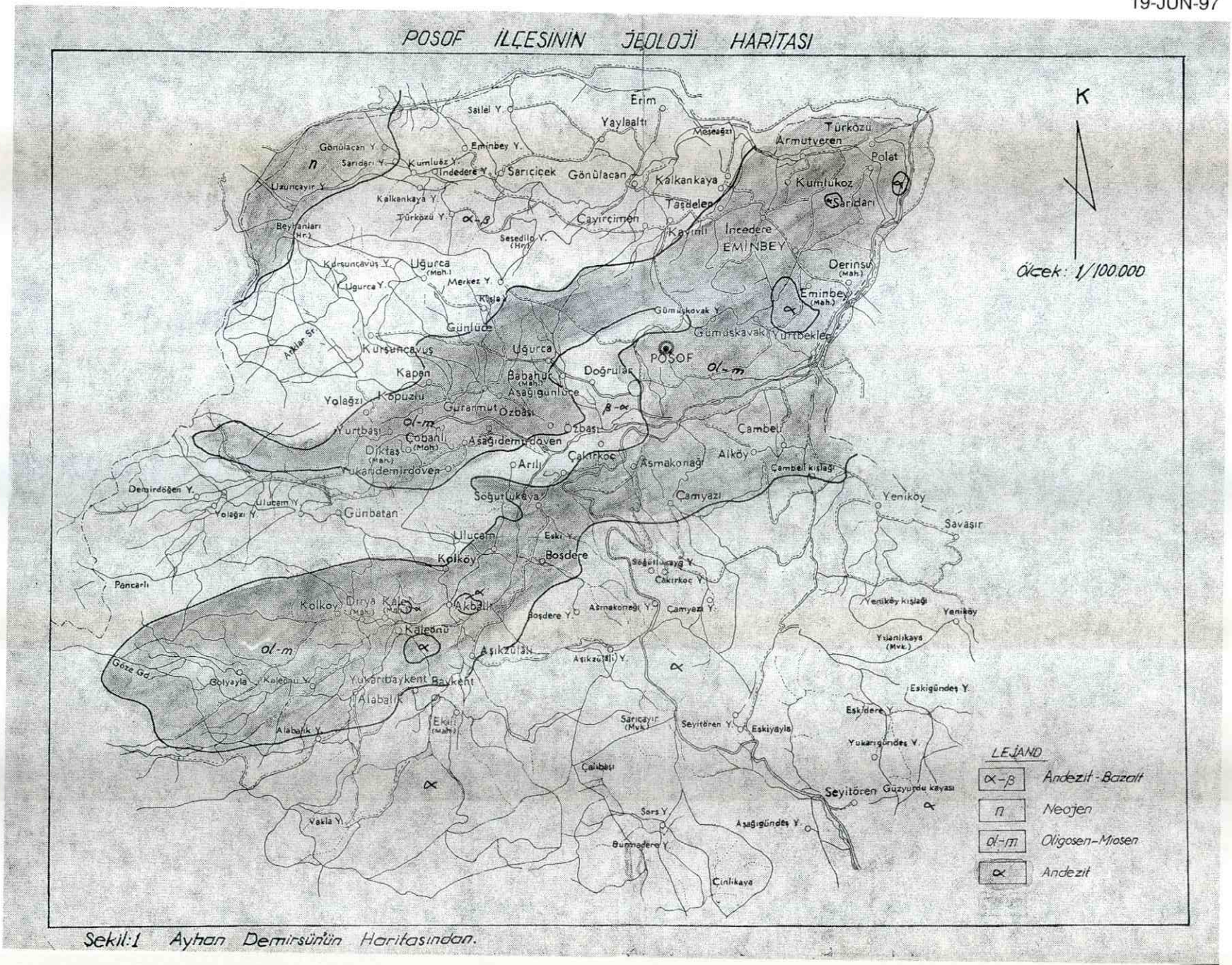

Şekil:1 Ayhan Demirsünün Haritasından.

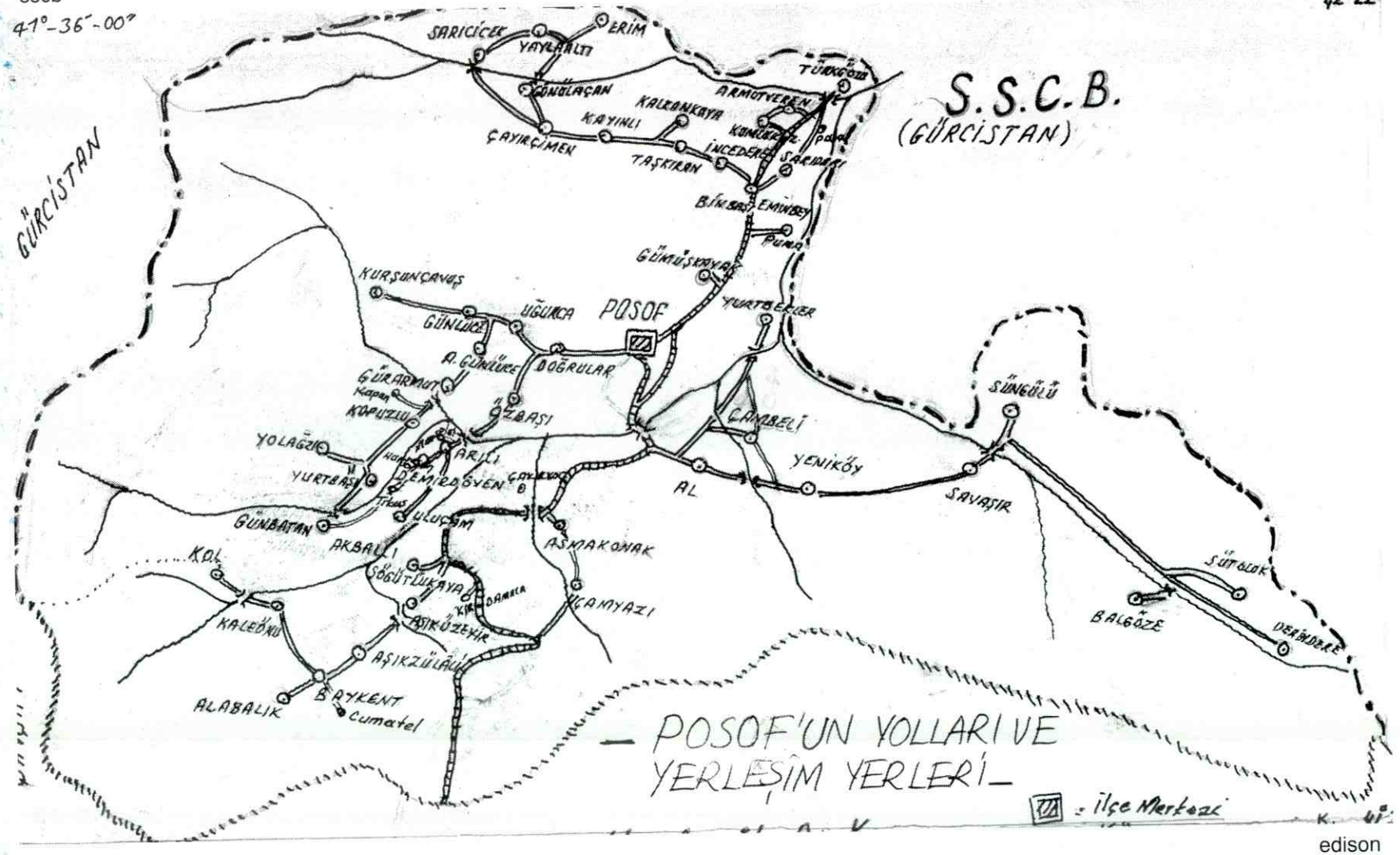
S.S.C.B.
(GÜRCİSTAN)
GÜRCİSTAN
SARICİÇEK
YAYLALTI
ERİM
TÜRKGÖZÜ
GÖNÜLAÇAN
ARMUTVEREN
KALEBANKAYA
KAYINLI
ÇAYIRÇİMEN
TAŞKIRAN
İNCEDERE
SARIDARI
BİNBAŞI
EMİNBEY
PUNA
GÜMÜŞKAYA
KURŞUNÇAVUŞ
GÜNLÜCE
UĞURCA
POSOF
YURTBEYLER
A. GÜNLÜCE
DOĞRULAR
GÜRARMUT
Kapan
KÖPÜZLÜ
ÖZBAŞI
ÇAMBELİ
SÜNGÜLÜ
YOLAĞZI
ARICI
YENİKÖY
YURTBAŞI
DEMİRÖYEN
AL
SAVAŞIR
GÜNBATAN
ULUÇİM
AŞMAKONAK
KOL
AKBALLI
SÜTGÖLÜK
SÖĞÜTLÜKAYA
KIR DAMICA
HÇAMYAZI
BALGÖZE
KALEÖNÜ
AŞIKÜZEYİR
AŞIKZÜLALİ
ALABALIK
BAYKENT
Cumatel
— POSOF'UN YOLLARI VE YERLEŞİM YERLERİ —
: İlçe Merkezi

BAZI SOSYAL HİZMETLER

YOLLAR

Yollar konusunu, iki bölümde ele almanın daha iyi olacağını sanırım.

a. İlçeyi Diğer İlçe ve İl'e bağlayan yollar: Bu katogoriye giren yollarımız bir hayli eski yıllara götürür bizi. Kim tarafından ve ne maksatla yapıldığını kesin bilmediğimiz ancak rivayet ve bazı bilgilere göre Tamar Dodopal tarafından yapılmış olan Topyolu, Ahıska - Edigön'deki, Altunkale'den başlayarak, Posof'un Armutveren Köyü Kuzeyinden, Kumlukoz Köyü'nün Kuzeyinden, İncedere Köyü'nün Kuzeyindeki sırtları takiben Samsevre Gölü'nden geçerek, Kayınlı Köyü kayınından, Sesödile sırtlarından, Gırma Dağı'nın yamaçlarından, Pırasnavul biçeneğinden, Ureme yaylalarından, Kol Köyü'nün Kuzeyinden, Arsiyan Dağı'nın doğu yamaçlarından geçerek, Ardahan Dağları'ndan iki kola ayrılarak, bir kolu Oltu İlçesinde, diğer kolu Hopa'da son bulan tarihi bir yoldur. Bu yol şimdi kullanılmamasına, hatta kullanıldığı görülmemiş olmamasına rağmen halen kalıntılarından güzargahın takibi mümkündür.

İkinci yol : Ahıska İl'inden başlayarak, Posof Çayı'nı takiben Caksu (Yurtbekler)'yunu geçtikten sonra, Güneye dönerek, Cak Kalesi'nin Kuzeyinden, Eski Sagre Köyü'nün Doğusundan, Kırıkkilise'nin Kuzeyinden, Karanlık Meşe, Hanyeri, Kızkulesi'nin Doğusu, Kanlı Pınar'dan, Ulgar Dağı'nın Doğusundan Damal İlçesinin topraklarına geçen ve oradan Ardahan İl'ine bağlanan yoldur. Bu yol üzerinde kurulmuş olan Koç Köprüsü, Gürcistan ile sınırımızdadır. Caksu Köprüsü, Posof Çayı üzerindedir. Bu yol, Posof'un Ruslar'ın elinde kaldığı 1878 - 1920 yılları arasında yapılmış ve çalışmıştır. Yol tamamen plakaş döşelidir. Dar, dik ve çok virajlı olduğundan, ayrıca güzargahın Ulgar Dağı'nın Doğusuna düşen kısmı kürtük yeri olduğundan, şimdi kullanılmıyor. Şimdiki yol yapılıncaya kadar, Hanyeri'nin Sarıçayır mevkiinden bir saplama yaparak Posof'a getirilen, yine plakaş döşeli yol kullanılmıştır. Söz konusu saplama; 1923 ten hemen sonra, imece ve yol mükellefiyeti usülü ile yapılmışıtır. Bu saplama şimdi köy yollarının bir kısmını teşkil etmektedir.

Üçüncü yol ; 1954 yılında Devlet tarafından yaptırılmış olan şosedir. Yeni yol; İlçe Merkezi'nden başlayarak, Nenekaya'nın Doğusundan, Doğuya doğru inerek, Posof Çayı'nın Güneyindeki Şehit Mezarı'nın yanından suyu geçtikten sonra, Kuzeyi takiben, Keletenet, Asmakonak Köyü'nün Kuzeyi, Çakırkoç ve Damala Köyleri'nin Doğusundan, Haçtaşı'ndan, Kurtludere'den Asmakonak Fidanlığı'nın Batısından, iki virajla Söğütlükaya Köyü Yaylalarının Batısından, Asmakonak Yaylalarının Doğusundan, bir virajla Aşıkzülâli Köyü yaylalarının Doğusundan, Kotaknar mevkiinin Doğusundan geçerek Ulgar Dağı'nın "**2540 m.**" yükseltisinde, geniş bir yay çizerek Damal İlçesi sınırlarına giren ve oradan, bu güzel İlçeyi Ülkemize bağlayan tek yoldur.

Bu yol 1954 tarihinde açılılp, 1957 tarihinde Posof Çayı, 1965 tarihinde Asmakonak Suyu, 1978 tarihinde Kuzeyin Deresi üzerindeki köprüleri yapıldı. O gün bu gün, bu İlçeyi Ülkemize bağlayan tek yol halen bırak asfalt veya beton yapılmasını, stablize dahi yapılmamıştır. Halen yağmur yağdığı zaman motorlu araçlar saplanıp kalmaktadır. Çok defa bu yolda çamura saplanan araçlar dozer veya greyderlerle çekilmektedir.

1986 tarihinde Posof Köprüsü ile İlçe Merkezi arasındaki, bir kilometre civarında uzunluktaki yol dahi halen toprak yol olarak durmaktadır. Yoldan geçen arabaların tozu, oradan geçenleri görünmez hale getirmektedir.

Dördüncü yol ; Posof ile Kol Köyü arasındaki yolun devamı olarak yapılmasına çalışılmış olan, Posof - Şavşat arası yoldur. 1980 yılında İlçe Kaymakamı Ekrem Özsoy'un teklifi üzerine, İlçe İdare Kurulu bu yolun açılmasını istemiştir. İl'e intikal ettirilen bu istek olumlu karşılanmıştı. O yılki köy yolları programındaki köy yolları yapım hakkımızı bu yolun açılmasına kullanmıştık. Yol Kol Köyü'nden Boğa Gölü'nün yakındaki Kanlı Karakolu'na kadar açılmıştı. İkinci yıl içinde bu karar uygulanacaktı.

İhtilalden sonra askeri maksatlı Yollar programı uygulanmaya başlandı. Posof Köyleri yol yapım programı da, oraya transfer edilince, bu yolun yapımı bir özlem olarak içimizde kalmaya mahkum oldu.

b. Köy Yolları : 1960 lı yıllara kadar, Devlet köylere gidecek bir yol var mı, yok mu bunu dahi düşünmemiş Posof'ta. Her köy kendisini komşu köylere ve İlçe Merkezine bağlayan yolunu kazma kürekle yapmış. Bu yollar öküz ve atların ve öküz arabalarının zar zor geçebildiği toprak yollardır. Bazı derelerin üzerine basit ağaç köprüler yapılmış, bazı suların üzerinde bir veya iki uzun tomruklar uzatarak (Sansalak) köprü yapılmıştır. Bunları her sel kalkışında su götürdükçe, yerine yeniden yine öyle uzun bir ağaç koyulmuştur. Bu yüzden birçok insanı, sel suları alıp götürmüştür.

Yol hizmeti giden köylere, bu hizmetin gidiş tarihlerini gösteren kayıtları incelediğimiz zaman

görülecektir ki; Posofta ilk köy yolu açımı 1967 yılında başlamıştır. Şimdi her köye motorlu araçların girebileceği bir yol var. Ancak bu yollar halen toprak yollardır. Kendi gayretleri ile arazi ve yayla yolları yaptıran köyler de, kendi köy hizmet çalışmalarında belirtilmiştir.

Bu konuda en iyi örneğini; Kodiyan Yolunu Yaptırma Derneği vermiştir. 1967 yılında başlayarak bu yolun açımı için para toplamış, YSE ile işbirliği kurmuş, yol güzargahında üç büyük betonarme köprü yapmış, çok sayıda menfezler yapmış ve Merkezden başlayrak, Kodiyan ormanlarından geçip sekiz köyü merkeze ve biribirine bağlayan yolun açımını yaptırmıştır. Ondan sonraki üç ayrı tarihlerdeki bu yolun genel bakımı ve genişletilmesi işlerinde çalışan araçların yakıtını yine bu dernek ödemiş, personelin yeme içme işlerini bu derneğin üyesi sekiz köy halkı, muhtarlarının önderliğinde karşılamıştır. Bu tarihte muhtar olarak görev yapanların hepsi büyük bir titizlikle bu işi yürütmüştür. Ancak işin başlatılmasında ve yürütülmesi sırasındaki engelleri aşmada en çok emeği geçen; Gönülaçan Köyü'nden Emekli Eğitmen Zekeriye Gürler'dir.

Her köye Yol ve Köprünün ne zaman yapıldığı, o köye ait bölümde bilgi verilmiştir. Yapılan köy yolu köprüleri 30 adettir.

ELEKTRİKLENDİRME ÇALIŞMALARI

Posof'ta ilk defa elektrik; 1953 tarihinde yapılan, küçük boyutlu Hidroelektrik santralından üretilmiştir. O tarihte Posof Çayı üzerinde daha güçlü bir Elektrik Santralı kurulması istenmişse de, O devrin ileri gelenleri, bunu lüzumsuz bulmuşlar. Bu defa Kuzupınarı mevkiindeki suları bir ambara toplayan ve bu ambardan gelen su ile çalışan bir Hidroelektrik Santralı kurulmuş. Daha sonra 1972 tarihinde bu, Dizel Motorlu Elektrik Santralı'na çevrilmiş. O da yetmez durumda olduğu için, zamanla daha güçlü bir elektrik üretici endişesine düşülmüş.

1968 tarihinde, Avrupa işçileri, Gönlüce Köyü'nde bir kooperatif kurarak, Posof Çayı üzerinde, tüm Posof köylerine elektrik verebilecek kapasitede bir Elektirik Santralı kurmak istemişler. İstemişler amma, İlçede bu işin yürütülmesini organize edecek bürokratik güce sahip kimse bulunmadığı için iş üç yıl sürüncemede bırakılmış. 1970 te Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü kurulunca, bu iş Kaymakamlıkça, bu kuruluşa tevdi edilmiş. Araştırmalarını yaparak, adı geçen Kooperatifin kuruluşu tamamlattırılmış. Kooperatif, bu hususta Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü'nün de desteğiyle, Bakanlık nezdinde girişimlerde bulunmuş. Neticede mühendis getirtilerek, santralın kurulacağı Posof Çayı'nın debisi ölçtürülmüş ve ilk inceleme etütleri tamamlattırılmış. Gelen mühendis suyu: Debi olarak; 1 M^3, Elektrik verimini; 1 megavat olarak saptamış ve Koopretaif yöneticilerine bu işin olabileceği müjdesini vermişti. Fakat; Ne yazık ki, bir ay sonra gelen yazıda; Su debisinin düşük, baraj zemininin çürük, elde edilecek elektriğin kifayetsizliğinden bahisle, istenen Elektrik Santıralının yapılmasının gayri ekonomik olacağı belirtilmişti. Daha sonraki yazışmaların sonunda, Koopratife Posof İlçe köylerinin Enterkonnekteye dahil edildiği ve 1978 yılından itibaren, tedricen bütün köylerin elektriğinin verileceği belirtilmişti. Böylece Posof Çayı üzerinde Baraj yapma, Elektrik üretme işinden vazgeçilmişti.

Geciktirilmiş program uygulamasıyla, Enterkonnekteye dahil edilen Posof'a ve köylerine elektirik, her köyün kendi bölümünde gösterilen tarihlerde, Türkiye Elektrik Kurumu'nca verildi. Söylentilere göre Kooperatifin Elektrik Santralı kurmasını, Belediyenin Elektrik gelirlerine engel olabileceği düşüncesiyle, Erzurum'a giderek bu işi engelleyen o tarihin Belediye Başkanı'nın endişeside boşa çıktı. Zira; Elektrik gelirleri bu tarihten sonra TEK'e ait oldu. Yazık oldu; Kooperatifin girişimi ile Posof Çayı üzerine kurulacak Baraj ile islah olacak dere yatağına ve de TEK'e devredilecek 1 Megavat elektriğe...

TELEVİZYON YANSITICISI

Dünya tekniğinin bir yansıması olarak, İlçede bir Televizyon seyretme arzusu başladı. Fakat; Yansıtıcılardan uzak oluşu, İlçeyi yayın istikametlerinden kesen Ulgar, Cin ve Arsiyan Dağları bu isteğe engel oluyordu. İlk defa Ulgar Dağı'nın Batı yamacında bir yerde görüntü tespit edilerek oraya bir yansıtıcı kondu. Yansıtıcı için lazım olan elektrik de, Akümülatorlardan temin edildi. Birkaç büyük akü alındı. Deşarj olan aküler dağdan alınıp yenisi yerine bağlanıyordu. Böylece temin edilen yansıma ile televizyon seyrediliyordu (1976). Tabiiki, 2500 m. rakımdaki bu düzeneğe bilhassa kışın ulaşması kolay olmuyordu. Elini, ayağını, kulaklarını üşütenler bir yana, bazan yolunu şaşırarak, beklenmedik köylere canını atıp, tipide boğulmaktan kurtulanları günlerce o tipilli günlerde aramakta işin cabası. Daha sonra, Karayolları Bakımevi yapılınca, onların jeneratörlerinden alınan elektrik, antikor kablo ile yansıtıcıya çıkarıldı. Tabi bu kablonun ve de bu kablonun gömüleceği kanalın açılması da yine bu işin gönüllülerinin uhdesinde idi. İlçeye, Enterkonnekte elektrik verilince, bu defa elektrik bir tra-

fo ile alınarak yansıtıcıya verildi. (1978) 1989 tarihinde daha yüksek fırakanslı vede İlçenin tüm köylerine yansıtacak nitelikte bir yansıtıcı, Kodiyan mevkiinde Uc denen tepeye kondu. Şimdi İlgili personelin de her zaman bulunduğu bu yansıtıcı, bütün köylere hükmediyor. Her köyde TV. rahatlıkla seyredilebiliyor.

Hakim Atilla ÖZKAN ile başlatılan bu faaliyet gerek resmi ve gerek özel kuruluşlar ile, esnaf ve halk arasında kısa sürede benimsendi. Akü ile başlatılan faaliyet, çok kısa denebilecek sürede en teşkilatlı ve orijinal şeklini aldı. Bu, bir faaliyetin istenen düzeye ulaşabilmesini; İsteğin tabandan gelmesine bağlı olduğunun en iyi örneği olmuştur.

KARAYOLLAR I BAKIMEVİ

Binbir güçlükle aşılabilen, hatta 15 gün, bir ay süre ile aşılamıyan Ulgar Dağı'nı aşılabilir duruma getirebilme amacıyla, Asmakonak Yaylalarının Batıgüneyinde 1972 / 74 tarihlerinde bir Bakımevi yapıldı. Ancak, bilinmeyen bir nedenle, orası terk edilerek yeniden, 1977 / 80 tarihlerinde Kotaknarın Başı denen, şimdiki yerde yeniden bir Bakımevi yapıldı. Kış aylarında, rotatif, dozer, greyderlerle donatılmış ekip, Ulgar'ı eski korkunçluğundan kurtarmış durumdadır.

POSOF HALKININ VEFA ÖRNEKLERİ

Posof'un Rus İdaresinden ve Gürcü istilasından kurtuluşunu takip eden Cumhuriyet yıllarının ilk başlangıç günlerinden itibaren, bu kurtuluşu kendisine büyük bir nimet bilmiş ve Devletine karşı Vefa Borcu'nu ödercesine, Devletin yapması gereken birçok işleri, halk el ve işbirliğiyle, seve seve yapmışlardır. Ayrıca, her yardım kampanyasına, büyük bir fedakarlıkla katılmışlardır. Bu ise Posof Halkı'nın ne kadar vefalı olduğunu göstermektedir.

A) Yapılan işlerden birkaç örnek vermek gerekirse şöyledir :

1. Duğur'daki Bölük Binası : (1921 - 22) Askerlerimizin gelişini takip eden ilk yıllar içinde halk, imece yoluyla bir Bölük Binası yaparak, askerlerimizi rahat ettirmiştir.

2. Binbaşıeminbey'deki Nahiye ve Jandarma Binası : Burası nahiye olarak tescil edilince, Nahiye köyleri imece yoluyla bir Nahiye Binası ve yanında bir Jandarma Karakol Binası yaparak, görevlilere teslim etmiş. Şimdiki Jandarma Karakol Binası da, Devlet - Halk İşbirliği ile yapılmıştır.

3. Sellektör Binaları : 1973 tarihinde Binbaşıeminbey ve Günlüce Köyleri'nde birer Sellektör Binaları çevre köylerce, imece yoluyla yapıldı. Sonradan ilgili kuruluşun sahip çıkmaması nedeniyle yıkıldı gittiler.

4. Camiler : Merkez Camii, Gönülaçan Camii, Aşıkzülâli Camii, Binbaşıeminbey Camii tüm Posoflu'lar ve çevre köylerce imece yoluyla yapılmışlar. Daha sonra bunların bir kısmı yeniden yapılmış, birkısmı da restore edilmiştir. Bunlardan başka Posof'un her köyü ve mahallesi, böyle yardımlaşmalarla, birer cami ve yanına birer minare yaptılar.

5. Okullar : 1938-1944 Okul Binası Yapım Seferberliklerinde, Posof'ta, tamamen halkın emeğiyle, 35 adet İlkokul Binası yapılmıştır.

6. Askeri Karakollar : Erim, Kalkankaya, Türkgözü, Yeniköy, Kurşunçavuş Köylerindeki devamlı kalınan Askeri Karakolları ve 1982 de Gönülaçan, Yaylaaltı, Kurşunçavuş, Günbatan Yayla Karakollarını da Posof Halkı, imece yoluyla yaparak askerlerimizin hizmetine vermiştir. Bunlardan başka; Her iki Bölüğe Cami ve Misafirhane yapılmıştır.

7. Yol : İlk defa, bir Dernek kurarak 1967 yılında, İlçe Merkezi'nden başlayarak, Erim ve Yaylaaltı Köylerinde biten, sekiz köyü İlçe Merkezi'ne bağlayan 18 Km.lik yol ve üzerindeki 4 köprü, Derneğe üye köyler tarafından yapılarak hizmete açılmıştır. Bu hususdaki emeklerinden dolayı; Başta Eğitmen Zekeriye Gürler Efendi'yi ve o dönemin Muhtarları ile köy ileri gelen (Köy lider kişi) lerini saygıyla anmak gerekir.

8. Vakıf Yardımları : Van, Varto, Erzincan Depremleri gibi özellik taşıyan felaketere karşı, Kızılay Şubesi'nin gösterdiği duyarlı çalışmalarla, günün şartlarına ve nüfus kesafetine göre en çok yardım yapan beldeler seviyesinde maddi yardımlarda bulunulmuştur.

1974 tarihindeki Silahlı Kuvvetler Yardım Kampanyasında da, bünyesine göre Ülke düzeyinde, rekor esviyede yardımda bulunulmuştur. O yardımda; Herkes elinde bulunan paradan para, koyundan koyun, sığırdan sığır'ını yağmur gibi yağdırdı. Dul ve Kızılay yardımlarıyla geçinen topal bir kadın (Kayınlı Köyünden, Çerçi Eflet'in dul karısı) evliliğinden tek hatıra olan, boynundaki "Reşat Altını" getirerek Komiteye zorla vermesi, herşeyi anlatmaya yeter sanırım. O günkü değerden 862 bin liralık nakdi yardım yapmıştı Posof Halkı.

9. Askerlik Şube Binası : 1983'de Asker Alma Daire Başkanlığı'na teslimi yapılan; Askerlik

Şube Binası yeriyle, suyuyla, kullanım alanı 470 m^2 olan bina inşaatı ile o günkü değerler üzerinde (5 milyon nakit) ile halkın taş ve kum katkısı sonucu yapılmıştır. $M^{2'}$ inşaat maliyeti : 10 500 TL.dır. Oysaki aynı tarihte, Erzurum İl'i Karayazı İlçesi Askerlik Şube Binası'nın M^2 maliyetinin : 150 000 TL'sı olduğunu, Asker Alma Dairesi'ni temsilen gelen Albay söylemiştir.

10. Tıbbî Malzeme : 1983 / 1984 yıllarında, Avrupa'da çalışan, Posof'lu gençlerimiz, önce bir doğum malzemesi (bütün teferruatiyle birlikte), sonra da; Ameliyat ve tüm tahliller için gereken her türlü alet, edavat, masa, laboratuvar malzemelerini, en son model olmak şartıyla ve de, bir adet donanımlı Ambulans ile birlikte getirerek, Posof Hastahanesi'ne hibe ettiler. O tarihte, gelen bu malzemelerin bir benzerinin, halen Türkiye'de bulunmadığını, o tarihlerde gelen Doktor ve Operatör Doktorlar ifade ediyorlardı. Elbette ki bu hayırlı işin müteşebbisleri ve destek olan üyeleri saygıya değerler.

11. Hastahane Ek binası : 1984 - 1985'de malzemeler gelince, Hastahanenin, Sağlık Ocağı'ndan ayrılma zarureti hasıl oldu. Ek bir binanın yapımı teşebbüsüne geçen Dernek, halktan yeterli yardım desteği gördü. İl İdaresinin Teşvik Fonu'ndan da yardım alınarak bir ek bina yapılıp Hastahane hizmetine açıldı. Burası, lüks karyola, yatak, battaniye ile de donatıldı. Dernek halen faal durumdadır.

12. Müftülük Sitesi : Yeri ve tümüyle inşaat masrafları halka ait olup, işçiliğinin çoğunu da halkın yaptığı bir eserdir. 1979 / 1980 tarihlerinde tamamlanarak, Müftülük hizmetine verilmiştir. 1991 yılında bu binanın zemininde "Site Camisi" adıyla, kadrolu bir Cami açıldı.

13. Kur'an Kurs Binası : Yine herşeyiyle Halka ait olan bu binanın inşaatına, Dernek marifetiyle, 1990 yılında başlandı. Bu yıl hizmete açılması beklenmektedir.

14. Mezarlıklar : Her köy kendi köyüne ait mezarlıkları, ihata duvarlarıyla korumaya almıştır.

15. Tuvaletler : 1990 / 91 / 92 yıllarında her köy, Cami veya Okul arsaları içinde, suyu bulunan, betonarme, sıvalı, fayanslı tuvaletler yaparak hizmete açmışlardır. Bu iş için, Hizmet Götürme Birliği, malzeme yardımında bulunmuştur.

B. Bitirilemiyen işler

Posof Halkımız bütün bunları, az bulmaktadır kendisine. Güvenilir öncülerin arkasından gitmiyeceği ve bitirmiyeceği iş yoktur. Nitekim, Şavşat - Posof arasındaki yol açımına başlandığında; Yeter ki bu yol açılsın bütün malzemesini biz arabalarımızla, traktörlemizle çekeriz diye teminat vermişlerdi, Posoflu araba ve traktör sahipleri, bir toplantıda o günkü Kaymakam Ekrem ÖZSOY Bey'e. S yol açıldı. Ancak; Bazı nedenlerle tamamlanma çalışmalarına başlanamadı. Açılan yol, dağ yamaçlarında, gri bir çizgi olarak kaldı.

HALKIN GEÇİMİ

Çok eskiden beri Posof Halkı, geçimini toprağa bağlı olarak sağlamaya çalışmıştır. Tamamı ormanlık olan Posof arazisinin, bugün % 50 den fazlasının işlenir arazi durumuna getirilmiş olması bunun en güzel kanıtıdır. Ancak şunu hemen söylemek gerekir ki; Gerek topraktan aldığı mahsüller ve gerekse, yetiştirdiği hayvanlardan sadece yemeklik ve işlerinde çalıştırma olarak yararlanmışlar uzun bir müddet. Zaman gelmiş, etrafında, nüfusu sanat vb. işlerle uğraşan, yiyip içecek üretmekten mahrum büyük yerleşim yerleri oluşmaya başlamış. Ahıska, Artvin, Batum gibi bu yerleşim yerlerinde yaşayanların yiyecek, içecek, hatta bazı ev eşyası ve giyimlik eşyalar ihtayaçlarını hazırlıyan Posoflular; yer ve zamanına göre buralara götürüp satarak, aldığı para ile uygarlığın ortaya çıkardığı; Şeker, gazyağı, cam, soba, çay, kahve gibi ihtiyaçlarını almaya başlamışlar. Daha sonra yetiştirilen canlı hayvanları pazarlamaya başlamışlar. Bu konuda , Posof'ta birkaç tacir ortaya çıkmış. Bunlar mallarını zamanla Batum, hatta İstanbul'da pazarlamaya başlamışlar. Tarihi olaylar bu ticaret merkezlerin i zaman zaman değiştirmiş. Fakat aldıkları ile sattıkları hiç değişmemiş.

Ticari ilişkilerini, uzun müddet Ahıska ile yürüten Posof halkı, Ahıska Rusya'ya kalınca bir müddet ticari bocalama geçirmiş. Bilahare, ulaşım imkanları artınca; Ardahan, Kars, Artvin derken tüm ülke ile ticari ilişkiler tesis edilmiş. Bir müddet Posof Patatesi, Posof Elması çevre ilçe ve illerde dillere destan olmuş. Ortalama her köyde, 1000'in üzerinde koyun ve bir okadar da sığır beslenen Posof'taki canlı hayvan ticaretini, Posoflu tacirler taşıyamaz oldu. Öyle ki, Ardahan Malmeydanı'na yakın köylerindeki canlı hayvan tacirleri gelip, her gün Posof'tan sürülerle canlı hayvan götürürlerdi. Sonbahar aylarında; Damal, Ardahan çevrelerinden arabalarla, atlarla kafileler halinde gelir, Posof'tan; Patates, fasulya, kabak, turp, pancar, elma, armut, banda, cancur ve çeşitli erik, bazan da arpa, buğday,

çavdar alıp alıp götürürlerdi. insanları çalışkan olduğu için aldıkları mahsülleri de çok verimliydi.

Posof'lu bir müddet, nakit para bulmakta biraz zorlanmakta idi. Bu zorlukta satacak fazla bir şeyi olmayan ailelere mahsustu. Böyle aileler bir zaman, Ahıska'da iş bulup çalışmışlar. Hudut kesilince, Türkiye de; Erzincan, Diyarbakır demir yolları yapımında amele olarak ve geçici işçi durumunda çalışmışlar. Sonraları Zonguldak Kömür Ocakarı açılınca, oraya gidip çalışmışlar. 1950 li yılllarda, Ülkenin Batı yörelerinde başlatılan; Yol, ormanyolu, baraj, kanal işlerine, Çavuş Postaları şeklinde ve geçici işçi olarak gidip çalıştılar. Getirdiklerini bır yıllık ihtiyaçlarına harcadı, ertesi yıl yine gittiler. Bu da 1960 İhtilaliyle durunca, Posof Halkı bir gelirler çıkmazına girdi. 1962 / 63 yılında yapılan Avrupa Ülkeleri İşçi Anlaşması'ndan hemen sonra (1963 yılında gidenler var), Posoflu potansiyel iş gücüne sahip kişiler müracaat ederek, Avrupa'nın muhtelif ülkelerine işçi olarak gitmeye başladılar. 1981 yılında yaptığım araştırmadaki kayıtlara göre; Sadece Avrupa ülkelerinde çalışan 4 856 işçi vardı. Şimdi bu rakam belki 5 misline çıktı. Çünkü; O işçilerin erkek ve kız çocukları orada işçi olduğu gibi, Türkiye'den birisiyle evlenerek götürdüğü eşleri de orada işçi oldu.

Böylece Posof Ekonomisi'nin ağırlığını, Avrupa işçilerinin getirdiği paralar teşkil etmeye başladı. Bu gelir bir zaman Posof'un sosyal yaşantısında büyük bir değişiklik meydana getirdi. Betonarme ve çatılı binalar, elektrik, telefon, ev suyu, ev aletleri, tarım makineleri, radyo, teyp, televizyon, traktör, kamyon, otomobil, otobüs ve dolmuşlar derken, geçmişin hayellerine bile sığmayacak bir sosyal yaşantı oluştu kısa zamanda, Posof Halkı'nda.

1970 li yıllardan başlayarak, kazançlarını; İstanbul, İzmit, Bursa, Aydın, Ankara, İzmir ve ilçelerinde bina yatırımlarına kaydırınca, para ile birlikte Posof Halkıda buralara çekildi. Tabiiki giden insanlarla birlikte, fikir gücü de Posof'un dışına taşınmış oldu. Posof'ta kalan ve asıl Posof Nüfusunun tahminen, 1/20ni teşkil eden halk, tarımsal üretimlerini, çerezlik üretimler şekline çevirdiler. Eski tarım canlılığını yürüten pek az aile kaldı. Posof ekilir-biçilir olan arazisinin en azından %60 şı işlenmeden mahrum bırakılmıştır.

Halen Posof'ta kalan insanların geçim kaynaklarını; İşçi veya Memur olan çocuklarının gönderdiği paralar, Memur ve Emekli Maaşları, banka gelirleri, ufak tefek ticari faaliyetler, bazı zanaatlar, az miktarda da olsa tarımsal gelirler teşkil etmektedir.

Sanayi olarak; Günlüce Köyü Kooperatifi'nin yaptırdığı Un ve Yem Fabrikası ile Gümüşkavak Köyü'nden İlhan Parlak'ın yaptırdığı Değirmen (Un Fabrikası) vardır.

1980 li yıllarda başlayarak, son yıllarda hızlanan, Alabalık Üretim Çiftlikleri kurma çalışmaları halen devam etmektedir. Bu konuda, ilk adımı, 1995 yılında, Posof - Kalkankaya Köyü'nden Köksal KAYA atmıştır. Tesisleri, İngiliz Pınarları denen yerdedir.

Tüm sosyal yardımlaşmalar ve faaliyetlerde rekor düzeyde davranışlar sergileyen Yeniköy Halkı, Muhtar Merdali Gürler Efendi'nin gösterdiği gayretle Köy Binası yaptırmış, O binada Halıcılık Okulu açılması düşünülmüştü. Nüfus ve parasal göç bu işin de yarıda kalmasına birinci derecede amil olmuştur. Hatta bu konuda Kooperatif dahi oluşturulmasına rağmen iş yürütülememiştir. Oysa ki Yeniköy Halkı'nın 1970'li yıllarda, sadece depremlere ve Türk Silahlı Kuvvetleri Vakfı'na yaptığı yardımların yarısiyle bu kooperatifi yürütebilirlerdi.

Posof'ta taşımacılıkla geçimini sağlayan birkaç aile var. İki akaryakıt ofisi vardır. Küçük çaplı üç otel işletmesi var. İlçe Merkezi'nde 2 fırın, 5 lokanta, 16 Kahvehane bulunmaktadır. Sosyal faaliyetler için; Ne sinema, ne Konser Salonu, ne Düğün Salonu ve ne de herhangi bir kuruluşa ait olsa bile, bir Toplantı Salonu yoktur. Hatta Spor Salonu'nu bir tarafa bırakın, bir spor sahası dahi yoktur. Bunlar olsaydı bir çok insan buralardaki çalışmalarıyla evini geçindirirlerdi.

Hayatın; Işığı ilim,
Güçü, ekonomi, işlevi teknik,
Estetiği güzel ahlâktır...

POSOF NELER BEKLİYOR VE ÖNERMELER

Yol: Posof'u ülkemize bağlayan yalnız bir karayolu vardır. O da günün Karayolları standartlarına uygun değil (Kaba çakıllı toprak yoldur). Mutlaka Posof'u Ülkemize bağlayan ikinci bir yola ihtiyaç vardır.

Önerme : 1. Mevcut yol; Seyitveren Köprüsü'nden itibaren, şimdiki yolun Batısındaki dereyi takiben kar tutmayan yerlerden, Kotaknar'a çıkarılmalı. Bakımevi'nin hemen önünden Soğukpınar istikametine olan dere doldurulup köprü yapılarak, yol o kesimdeki kürtükten kurtarılmalı. Eski Bakımevi'nin olduğu yerde, yol sola alınarak oradaki kürtükten de kurtarılmalı. Asmakonak Yaylalarından itibaren Batıya kayarak, Söğütlü kaya köyünün, Güneydoğusundaki yamaçtan Göztaşı'na indirilmek suretiyle, Kır Köyü'nün üzerinde, Çamyazı Köyü'nün karşısındaki kürtük ve çığ yerlerinden kurtarılmalıdır. Pahalı amma en münasibi ; Kotaknar diplerinden girip, Aşıkzülâli tarlalarından çıkacak bir tünel yapılmalıdır. Bunlar yapılmasa dahi, en erken zaman da bu yol, Karayolları standartlarına uygun hale getirilmelidir (Asfalt, beton veya parke taş döşenmelidir)

Önerme : 2. Posof'u Şavşat üzerinde Karadenize bağlayacak,Karayolları standartlarında, bir yol mutlaka yapılmalıdır. Mutlakanın gerekçesini izah etmeyi şimdilik istemiyorum. Amma altını çizerek diyorum ki, Posof bir ikinci yolla Ülkemize bağlanmalıdır. Posof Halkı'nın deniz taşımacılığından yararlanması sağlanmalıdır. Aslında bu istikamette iki güzergahtan halen bazı motorlu araçlar gidip gelebilmektedir. Güzergahın birisi : Kol Köyü ile Şavşat'ın Ilıca Köyü arasındaki yol. (1980'de açımı yapılmışıtır) İkincisi : Alabalık Köyü ile , Şavşat ilçesinin Pınarlı Köyü arasında, devamlı jiplerin ve traktörlerin çalıştığı yoldur.

Yol konusunda sorun yalnız anayollar değildir. Köyler arası yollar, yürekler acısıdır. Köyler arasında çalışan dolmuş ve otomobiller bir yıl içinde hurdaya çıkmakta ve birçok kazalar yapılmaktadır. Çoğu zaman yollarda saplanıp kalan araçlar, öküzlerle çekilerek çıkarılmaktadır. Yetmiş, seksenli yıllarda yapılan köy yolları, yıllardır dozer, greyder'in sesini dahi duymamaktadır.

Bu kondaki acizane önermem : Ardahan İl'i Köy Hizmetleri teşkilatının Posof'ta da 49 köy 7 mahelle yolunun bulunduğunu hatırlamasıdır. Bundan sonrası kolaylaşır. Köy Hizmetleri yeter ki bir dozer, Bir greyder, bir kepçe ve bir silindir ile Posof'a gelsin. Onların, şav ve taban düzeltmelerinin arkasından Posoflu traktör ve araba sahipleri çakıl taşıma işini hiç itirazsız yaparlar. Yeter ki kuruluş davranışında samimi olsun. Gerekirse akaryakıtını da Posof Halkı karşılar. Bunun örneklerini çok göstermiştir. Kodiyan Yolu, Süngülü'nün, Derindere'nin, Baykent'in v.b., Yayla yolları hep böyle yapılmıştır. Kurumlar halka yaklaşmaktan lütfen korkmasınlar. Posof Halkı kendisine samimi yaklaşanı her zaman bağrına basmıştır.

Akarsuların Islahı : Yalnız Posof'un değil, Türkiye'nin en büyük sorunlarından birisidir. Yılda milyonlarca M^3 toprağı sınırlarımızın dışına atan, hektarlarca verimli araziyi tehdidi altında tutan, yeşillik yerine çöl hayatı yaşatan, verim alınacağı yerde mevcut varlıkları yok eden Posof Akarsuları bu durumdan kurtarılmalıdır.

Önerme : 1. Akarsu havzaları mutlaka ağaçlandırılmalıdır. Böylece yağmur ve eriyen kar sularının, yarattığı erozyonlarla birlikte, taşkınlar şeklinde derelere inmesi önlemiş olur. Bu tedbirin takviyesi mahiyetinde, gerekli yerlere durultmalar ve kanallar yapılarak taşkınlıkların, dere yatağına inme hızı sıfırlanmalıdır.

Önerme : 2. Mevcut dere ve çaylar üzerinde küçük barajlamalarla göletler oluşturulmalı. Bunlarla bir taraftan suyun akış hızı kırılmış, bir taraftan gelen alüvyonlarla tarıma elverişli münbit düzlükler temin edilmiş, bir taraftan alabalık üretim ve gelişimine uygun ortamlar hazırlanmış, bir taraftan sulama kanallarıyla alınacak sularla sulanabilecek yerlerde bahçeciliğin gelişmesine yardımcı olunmuş ve bir taraftan da Ülke topraklarının sınır dışına atılmsanın önüne geçilmiş olunur.

Bu önermeler ışığında yapılacak büyük çaptaki barajdan da elektirk elde edilir. Ayrıca hektarlarca, dere yatağı vadisindeki, topraklar tarıma açılmış olur.

Kaynak Suları : Posof'ta yüzlerce ve her biri diğerinden üstün kaynak suları vardır. Bu sular sadece içme ve kullanma suyu olarak halk istifadesindedir.

Önerme : Parasal güç yeterliliğine sahip, çok sayıda Posoflu var. Bunların, bu değerli suları işleterek, onlara bir taraftan Ekonomik boyut kazandırması ve insanlık aleminin hizmetine sunması gerekir. Bir taraftan da, birçok insana bu yolla ekmek kapısı açılması sağlanmış olmalıdır.

Maden Suları : Posof'ta Çermik olarak tabir edilen, Soğuk Maden Sularının sayısı çoktur. Bunlar ; Her köyün bölümünde tanıtılmıştır. Bu sular akar, benim Posoflum, durup bakar.

Önerme : bu güne kadar Poso'fta bu işlere gücü yetecek çok az sayıda kimseler vardı. Şimdi bu işi yapabilecek yüzlerce Posoflu vardır. Lütfen yatırımlarını inşaat gibi ölü bir yatırıma yönelteceğine, gelsin bu Maden Sularını çalıştırsınlar. İçmecelerini, İçmece, Kaplıcalarını da Kaplıca olarak değerelendirsinler. Boşa akmasın o güzelim Maden sularımız.

Madenler : Posof Maden Bakımından zengin olduğu tahmin edilen bir yöredir.Bu tahminleri teyid eden unsurları kısaca şöyle sıralıyabiliriz :

a) Bilinen 8 yerde linyit zuhurlarına rastlanmaktadır.
b) Kireç ve Tebeşir taşı birçok yerde var.
c) Zamanında işletildiği söylenen ve halen zuhuru bulunan mermer var
d) Yerli tabirle Kara Sal denilen (siyah gıranit/mermer) her yerde görülmektedir.
e) Halen kullanılan; Beyaz yünlüleri siyaha boyayan, mavimtrak kil toprak birçok yerden çıkarılarak kullanılmaktadır.
f) Halkın yoşa dediği, Kahverengi toprak boya, devamlı kullanılıyor.
g) Muhtelif yerlerde, yağlı ve hatta gaz kokan kaynaklar var.
h) Kömür zuhurlarında elmas kırıntıları ve boraks var.
ı) İçinde cam gibi parıldıyan noktacıkların bulunduğu kayalar var.
j) Her renkten kalın damarlı toprak boyası alanları var.

Bütün bunlar var da, bunlar hakkında halen bir bilimsel sonuçlar veren yok.

Önerme : 1. Posoflular bir şirket kurarak, Posof Madenlerini araştırma ve işletme işini mutlaka ele almalıdır. En kolayından, topraktan yaz ve kış devamlı hafif duman çıkan yerler iyi incelenmelidir. Bunun en basit örneği; Posof İlçe Merkezi'nin Güneydoğusundaki Sabadur Sırtı'nın başındaki çöküntü halinde görünen çeğildir.

Sağlık İşleri : Malzeme ve binası bulunmasına rağmen, yeterli doktor bulunmadığından, çoğu zaman bu aletler, kullanılması gereken hasta için kullanılamıyor. En doğal olanıda budur. Alet, aletten anlayanın elinde çalışır. Bir operator yoksa, bin tane ameliyethanen olsa neye yarar ? Dahası var. Her yerde olduğu gibi Posof'ta da, vatandaşı hasta etmeme tedbirlerinden hiç birisi yoktur. (Çocuk aşıları hariç) .

Önerme : Posof gibi hava ve suyu ile ölüye can verecek tabiat gücüne sahip yerde ,mutlaka Özel Hastahane ve Dispanserler kurulmalıdır. Bunlar; Çevre Sağlığı konularını ve insan sağlının ele alınmasını,mevcut Devlet Sağlık Kuruluşlarıyla elbirliği içinde ele almalıdırlar. Bu Hastahane, önce İnsanları hasta edecek unsurları yok etme çalılşmalarını yürütmeli. Hastahanesine gelecek hastaları en iyi şekilde tedavi edebilecek, araç ve doktorlarını bulundurmalıdır. Bu gün isterse Posoflular, böyle bir şirket kurar ve en iyi şekilde çalıştırır. Çünkü : Herkes bilir ki; bu kendi Hastahanesini kendisinin kurmasıdır. İyi çalıştırılırsa kendileri iyi sağlık hizmeti göreceklerini bilirler.

Eğitim - Öğretim : Halkının %96'sının Okur- Yazar olduğu ve bunların içinden binlerce Yüksek Öğretimini tamamlamış insanlarının bulunduğu Posoflular, Eğitim-Öğretime yeterince değer verdiğini kanıtlamıştır sanırım. Her köyde kendi güçleriyle bir İlkokul Binası yapmış olmaları da ayrı bir övünç verici delildir. Buna rağmen Posof'ta Eğitim-Öğretim fırsat eşitliği var denemez. Zira : Okullar, Okuldan ziyade birer Dershane durumundadır. Çoğu Okulda öğrencinin elleri üşüdüğü için kalem tutamıyor. Yara yara geldiği kar ve sularla ıslanan ayak ve pantolonla akşama kadar sınıfta oturmak zorunda kalıyor. Normal besin alamamıştır, acından esniyor. Çoğu zaman kitap, defter, kalem, boya v.b. şeyleri yoktur, bulamaz veya alamaz. Okullarda ; Yönsem ve yeteneklere hitap edecek hiçbir araç, gereç ve yer yoktur. Bütün bu yoklarla dolu bir bina vardır. Var olan birşey daha var, o da , bazan 5 bazan da 75 öğrenciye bir öğretmen var. Bu eşitsizlik ve dengesizlik mutlaka giderilmelidir. Öğrenci, öğretmen mevcudunu ayarlamak için yürütülen; Taşımacılık da bundan daha iyi olmadığı gibi birçok suistimal ve sağlık olaylarına yolaçması bakımından daha da kötüdür.

Önerme : 1. Halen taşımacılıkla öğrenim gören köy ve mahalle çocuklarını bu perişanlıktan ve haklar karşısında eşitsizlikten kurtarabilmelk için; Ya halk destekli Devlet Sektörü tarafından, yahut ta Özel Şirket tarafından yatılı okullar yapılmalıdır. Öğretmen ve mefruşat Devlet tarafından karşılandığı için, maliyeti ucuz olacağından velileri fazla ezmez.

2. Bütün Posof'taki çocukları 2-3 yatılı okulda toplamalı. Bu okullarda, süt çocuğundan alın, Meslek okullarına kadar yayılan Eğitim - Öğretim Kurumları oluşturulmalıdır. Bu okullardan, her mes-

lekten insanlar yetişmelidir. Herkesin Yönsem ve Yeteneğine cevap verecek; İstasyonlar, alanlar, laboratuvarlar, uygulama atelyeleri ve üretim sahaları sayesinde herkes kişiliğini kazanmalıdır. Her meslekten sertifika alan gence, iş kurma kredileri ve destek ödemeler yapılmalıdır. İşte o zaman eşit haklara eşit fırsatlar sağlandığını söylemek mümkün olabilir. Burada detayına inmek istemiyorum. Zira; bu konunun izahı birkaç kitapla ancak yapılabilir. Kısaca şunu söylemek yerinde olur : Bütün Ülkede olduğu gibi, Posof Eğitim - Öğretimini insanlık hakları düzeyine çekebilmenin bir yolu var. O da; çocukları doğumundan, mesleklerinde başarılı duruma getirinciye kadarki süreç içinde; Onları izleyen, gözleyen, iş başında yetiştiren, her türlü yönsem ve yeteneklerin gelişmesine zeminler hazırlayan "YATILI HAYAT OKULLARI" nın kurulmasıdır.

3. Bugün her köyde bulunan Okul Binaları; Halka hizmet veren, onları günlük işlerinde başarılı ve verimli kılabilecek bilgi ve beceriler kazandırabilen, görüş ufkunu açan, insanı davranışlarını, insanlık düzeyine çıkarılmasında etken olan, Milli ve Manevi duygularını besleyen müesseseler haline getirmek gerekir. Deyimine uygun Eğitim Odaları olarak çalıştırılmalıdır. Bu odaların donatımı; Devlet - Halk işbirliği ile olması; Denetim, gözetim ve sahip çıkma hususları için önem taşımaktadır.

Ormanlarımız : Posof'un geçmişine baktığımız zaman, sulak yerler ve 1800 /2000 metre yükseltilerden yüksek yerler hariç, tamamen ormanla kaplı olduğunu görürüz. İklim itibariyle de, ağaç yetişmesine çok müsati olduğu da, gözle görülen ve bilimsel verilerden de anlaşıldığı gibi, bir gerçektir. Hal böyleyken bugün Posof'ta birçok yerler çırılçıplak duruyor. Eski ormanlar birer bohça, köy koruları da bahçeler gibi durmaktadır. Yeniden ağaçlandırılan sahalarda miktar olarak azdır.

Önerme : 1. Her köy, hiçbir mâzaret ortaya atmaksızın, Orman Bakanlığı'nın, Fidanlama Müdürlüğü'ne, Posof için: Orman Bakanlığı Fidanlama Müdürlüğü, ARDAHAN'a müracaat ederek, kendi köylerindeki boş alanları fidanlattırmak istediklerini bildirmelidir. Bildirmek yetmez. İşi takip etmeli, hatta taraslama işlerinde, bakım ve koruma ile çapa işlerinde yardımcı olacaklarını da birer taahhütname ile ilgili kuruma sunmalıdırlar. Oluşturulacak ormanlar; Milli olduğu kadar, hatta daha çok, o köyün varlığı olacaktır.

Diyorum ki, işi geciktirmeyin. Sonra Gönülaçan Köylüler gibi ah vah etmeyin. Gönülaçan Köyü'ne 1974 / 75 fidanlama Programında götürülen teklifi reddetmeselerdi, şimdi; erim hududundan, Büyükbayır'a kadar olan yerler tamamen çam ormanı haline gelmiş olacaktı.

Ağaç dikmenin gerek maddi ve gerek manevi (Dini) önemini bilmeyen yoktur. Bu önemli işte tüm Posof'u **Seferberlik**'e davet ediyorum.

Zirai Topraklar : Bugünkü zirai toprak şekliyle, topraklarımızdan istenilen şekilde yararlanıldığını hiç kimse söyleyemez. Bu değerli varlığımızdan tam randıman almak için herkes gayret içine girmelidir.

Önerme : 1. En önce toprak bütünlüğünü sağlamak gerekir. Asırlardan beri oğullar arasında bölüne bölüne her bir tarladan, birer dönüm parçalar halinde kalmış. Aile başına düşen arazi belki yeterli amma, herbir parçası bir başka yerde. Onun için de hiçbir parça gereğince değerlendirilemiyor. Bunlar bütünleştirilmeli amma nasıl? Bunun bence iki yolu var.

a) Aileler arası anlaşmalarla toprakları birleştirip büyük arazilerin oluşmasını sağlamakla.

b) Kadastro ve Toprak Reformu yoluyla her aileye yetecek, parselli işlenir araziler oluşturmakla.

2. Erozyonun önlenmesi gerekir. Bunun için de, bilhassa, yamaç tarlalar teraslamalarla düzgün tabanlı topraklar haline getirilmeli. Bu yapılamasa bile tarlayı münasip yerlerinden ağaçlandırarak, teraslamaya yakın bir koruma oluşturulmalıdır.

3. Toprak tahlili yaptırılarak tarım yapılmalıdır. Bugüne kadar Posof'ta toprağının tahlilini yaptırmış kimse yoktur. Bu da şu demektir : Herkes dedesinden gördüğünü yapıp, Allaha sığınıyor. Oysa ki insan aklını ve asrın bütün ilim ve fennini kullandıktan sonra, sığınmalıdır Allaha. Zira Allah; Rızkı çalışana vereceğini açık açık beyan etmiştir. Çalışmak sadece tarla sürmek, kazma atmak değildir. Çalışmak ve İş; Akıl ile bedeni gücün birlikte faaliyet göstererek ortaya koyduğu eserlerdir. Demek ki; Tarımda verimliliği artırmanın bir yolu da; Aklın ve fennin kullanılmasına bağlıdır. Tahlilsiz toprağa atılan gübreler de yarar yerine zarar verir.

4. Sulama İşlerini düzene koymak gerekir. Bugünkü tarla sulama işleri, çoğu zaman yarar yerine zararlar vermektedir. Ya toprağı alıp götürmekte, yahut ta köklerin topraktan irtibatını kesmektedir. Bilhassa yamaç tarlalarda bu zararları farketmemek mümkün değildir. Bu zararları önlemek ve daha çok sulanabilir araziler oluşturabilmek için, önce teraslanmaya mahsus yerler mutlaka te-

raslanmalı, arkasından, su kaybını en aza indirecek, sulama kanallı yapılmalı. Bu da yetmez. Toprak altı sulama veya yağmurlama sulama teşkilatı kurulmalıdır. Posof toprakları, yüzeysel sulamalarda, üstün erozyon göstermektedir.

Hayvancılık : Bir zamanlar, sürüler halinde büyük ve küçük baş hayvan çıkardı Posof köylerinden. Yerli olmasına rağmen, yine de çevre ekonomisinin bir kolunu oluşturuyordu. Son zamanlarda Kültür ırk Sığır üretimi başladıysa da, şimdi de bu işi yapacak insan gücü kalmadı denecek kadar azaldı. Bakacak kimsenin ve de, yazın meralarda yayacak, Nahırcı, Çoban bulunamamayışı nedenleriyle, sığır türleri azalırken, koyun türünün, hemen hemen nesli kesildi Posof'ta. Oysaki ; Posofta 1 milyona yakın canlı hayvan yaşamakta idi. Bunların en az yüzde yirmi beşi satılarak paraya çevrilirdi. Bu anda Posof, bunlardan mahrum durumdadır.

Önerme : 1. Her köyde, bütün komşuların ortak olacağı bir "Canlı Hayvan Üretim,Besleme ve Ürünlerini Değerlendirme Kooperatifi" Kurulmalı. Bu kooperatif'e herkes kendi gücünce ortaklık Paylarıyla mutlaka katılmalıdır. O zaman Meralardan yararlanma sorunları da ortadan kalkar.

Kooperatif'in gerek yöneticileri ve gerekse, ücretle tutularak, Sigortaları yatırılan işçileri, ciddi bir sorumluluk içinde çalışacaklarından verim artacaktır. bugün kültür ırk bir inekten yılda, 20 Milyon kazanç elde ediliyorsa, bu yolla 40 Miliyonu aşacaktır. Çünkü : Hayvanların bakımı ve mahsülün değerlendirilmesi daha ciddi ve bilinçli olacaktır. Ücretli ve sorumlu kişiler bulununca, umarım ki yine meralarımız koyunla dolacaktır. Zira; Kültür Irk sığırcılığın yaygınlaştırılması ve ahır besisinin geliştirilmesiyle, meralar sade koyunlara kalacaktır. Sığır ırklarının islahı : Sadece dışarıdan alım veya rastgele aşımlara bırakılmamalı. Mutlaka ihtiyaca cevap verecek nicelik ve nitelikte, Aşım Durakları veya Suni Aşım istasyonları oluşturmak gerekir. Koyunun, Posof'ta randıman verebilecek en iyi cinsi araştırılmalıdır. Bugün öyle koyun cinsi var ki, yılda iki defa yavru yapıyor ve her dölütte ikişer kuzu veriyor. Bu mutlaka denenmelidir. Herşey Devletten beklenmemelidir.

Böyle bir kooperatifleşmenin sonunda, Bir kooperatifler Birliği kurulmalı. Bu bütün ortak kooperatiflerin; Veteriner, pazarlama, yem temini gibi işleri üslenmelidir. Gereğinde üretimi değerlendirme amacıyla, geniş çaplı mandıralar, et entegre tesisleri, küçük çapta da olsa buna bağlı Deri Sanayi kurulmalıdır. Böylece Posof, kendi üretittiklerini, kendisi işleyen ve işlediği her tür ürününü (peynirini, yağını, südünü, yoğurdunu,derisini) ve bundan imal ettiği sanayi mahsüllerini kendisi pazarlar duruma gelir. Bugünkü asrın imkanlarına bakılırsa bu işte çok geç bile kalınmıştır. Diyorum ki, haydi benim Posoflum, hamleni bu yönde yoğunlaştır. Gelecek nesline, iş değil, işçi arayan Posof bırak.

Arıcılık : Posof Balı Türkiye'de, Anzır Balı'ndan sonra en kaliteli ballardandır. Arı türü, Ziraat Mühendislerinin de raporlarına göre "Kafkas Arı"sıdır. Bu arı türünün dünyada neslinin azaldığı ve korunmaya alındığı da bir gerçekter. Ülkemizde de bu ırkın bozulmaması için birçok tedbirler alınmakta, hatta Analar alınarak türün çoğaltılmasına da gidilmektedir.

Posof, yapılan araştırmaların gösterdiği gibi, çiçek türü bakımından, en zengin bir botanik havzasıdır. Dünyada bulunmayan çiçek türlerinden burda bulunduğu da hazırlanan raporlarnda belirtilmiştir. Çiçek türü ve de rekoltesi yüksek, Arı'nın en iyi cinsi Posofta, niçin üretimi artırılmasın ve reklamı yapılmasın?

Öneri : 1. Önce Kapı önü, mahalle arası arıcılığına son verilmeli.

2. Arıcılığı ikinci iş olarak ele almaktan vazgeçilmeli.

3. Belli alanlarda, standartlara uygun, belli sayıda arı kolonilerinin barındırılması sağlanmalıdır.

4. Arıcılar kendi aralarında bir birlik kurarak,ihtiyaçları olan araç ve gereçlerini, en güvenilir yerlerden ve en ucuza, en iyisini alma ve mahsülü tek elden pazarlama imkanlarını temin etmelidir. Bu arada mahsülün, Posof adıyla patentlenmesi de temin edilmiş olur. Buysa Balın tanıtımı için en ucuz yoldur.

5. Posof'ta Arıcılıktan çok iyi anlayan, adeta Arılarla konuşan arıcılarımız vardır. Bunlar kurulacak birlik sayesinde bütün kolonileri kontrol etme ve genç arıcılarımızı bilinçlendirme işine bağlanmış olacaklardır. Bu ise,Posof Arıcılığı'nın sağlığının korunması demektir. Bugün, dünyada arı neslini kesen bazı hastalık ve parazitler,Posof arıcılarının elinde oyuncak kalmaktadır. Bu teknik ve pratik beceri sahipleri bütün arıcıları bilinçlendirmelidir.

6. Koloniler arası Kovan sıtandardizasyonunu temin edebilmek ve her zaman her koloni için malzeme bulundurabilmek için, bir arı kovanı istediği an malzeme bulma fırsatı hazırlanmış olur.

7. Dünya arıcılığı ile devamlı irtibat halinde olabilmek için, Arıcılar Birliği, bu konu ile ilgili yayınları devamlı takip etmelidir. Bunun için gerekli dergi ve gazetelere mutlaka abone olmalıdırlar.

8. Arı cinsinin bozulmamasını sağlamak için; Çevreye yabancı arı bırakmamalı ve Posof'tan başka yerlere arı götürerek geri getirmemeye dikkat edilmelidir.

Kümes Hayvancılığı : Bu işle iştigal eden kimse yoktur. Sadece herkes (bazı aileler) kendi ihtiyaçlarına cevap verecek kadar kümes hayvanı beslerler. Daha önceleri bu tür yetiştiriciler fazla olduğu için alım satımları yapılırdı. Şimdi, kümes hayvanları ve ürünleri, İzmirden getirtilerek halkın ihtiyacı karşılanmaktadır. Yani Posof gibi yerde, yumurta tüccar malı oldu. Oysaki; Posof'taki bütün doğal koşullar ve yem temini hususundaki imkanlar, Kümes Hayvancılığı için biçilmiş kaftandır.

Önerme : 1. Şahıslar veya şirketler, yol ve elektriği müsait olan (böyle yerler Posof'ta istediğin kadar var) yerlerde, özel çiftlikler kurmalıdırlar. Kazı, tavuğu, ördeği, hindiyi köyden çıkarıp, çiftliklere taşımalıdırlar. Bu iş için çok müsait, göl ve akarsu kıyıları vardır. Yeter ki sermaye sahiplerinde biraz cesaret olsun.

Bugüne kadar pazar veya pazara mal taşıma işi bir sorundu. Fakat, bugünkü koşullarda artık bunlar bir sorun olmaktan çok uzaktır. Aslında İklimi itibarıyle bu işe müsait olmayan, Damal, Hanak, Ardahan'ı pazar olarak tutmak, birkaç çiftliği devam ettirir. Bunu yapan şirket kazandığı gibi, Posof ambarlarındaki daneli bitkilerinde çürümesinin önüne geçilmiş olur.

Balıkçılık : Posof; Sazan, Pullu Sazan, Gümüş Balığı ve en ala ve en çok olanıda DAĞALASI Alabalık yurdudur denebilir. Bugün hiçbir koruma ve üretim tedbirleri olmadığı halde bütün çay, dere ve en küçük akarsularında Alabalık kaynaşıyor. Kökünü çıkarırca avlananlara rağmen halen akar su yatakları Alabalık kokmaktadır. Böyledir de ne oluyor? Ne mi oluyor ? Herkes bilinçsizce avlanıp, har vurup harman savruluyor. Ne yavru, ne yumurta zamanı dinlemeden elini uzatan, derelerden balık topluyor. Bu çok değerli servet, kendisine layık şekle getirilmelidir.

Önerme : 1.Sular konusundaki önermelerde sözü edilen, su yataklarının korunur duruma getirilmesi önemle ele alınmalıdır.

2. Bilinçsiz avlanmalırın önüne geçilmelidir.

3. Halen içinde balık bulunan ve balıklandırmaya müsait çok sayıda ki göller koruma altına alınmalıdır.

4. Posof'taki çay yataklarında, tarla balıkçılığına müsait yerler(yapılamıyacak yersayısı azdır) de gerekli tesisler kurularak, Yerli Alabalık (Dağalası) yetiştiriciliği geliştirilmelidir. Bu arada "Gökalası" balığın da üretimi denenmelidir. Aslında Posof İklimi ve sularının suhuneti, Alabalık üretimi için çok elverişlidir. Kitabın İklim Bölümü incelenirse bu konu daha iyi anlaşılır zannediyorum.

5. Posof'un her suyunda tesisleri kurulabilecek olan Alabalık yetiştiriciliği, hiç ihmal etmeden, Şahıslar ve şirketler tarafından hemen kurulmalıdır. Daha fazla geç kalmak zararımızadır. Şavşatın, 1700 rakımlı Pınarlı (Suloban) Köyü'nde (Tam Secedil Tepesi'nin dibinde) kurulmuş olan tesislerde fevkalede Alabalık yetiştirilmektedir. Posof'un Yurtbaşı (Sakabol) Köyü'ndeki Cebinin Gölü'nde niye yetişmesin? Alabalık, Yolağzı, Armutveren, İncedere'nin Nabathev, Binbaşıeminbey'in Kanlı Göl, Hurgeşenin Gölü, Tikas'in Gölü gibi halen içinde balık yaşayan göller ve bunların ayaklarında niçin yetişmesin. Kulağıma gelen laflara göre, Posof ikliminde Alabalık yetiştiriciliğinin don yüzünden yapılamıyacağı sözlerini söyleyen, kendini bilmezler çıkmış. Lütfen Posof ekonomisine en çok katkıda bulunabilecek bu işin, öyle hergelelerin lafıyla savsaklanmasına izin vermeyelim.

6. Tüketimi için de endişemiz olmasın. Bugün tonlarla canlı balık taşıyabilecek özel tankerler var. Olmazsa konservesi yapılır. Kaldı ki, üretim çevre ilçelere ve gelecek turistlere ancak yetiştirilir.

7. Bir taraftan özel tesisler, bir taraftan göl ve bir taraftan da dere üretimleriyle, gelin Posof'u gerçekten Alabalık ülkesi haline getirelim.

Turizm : Bir ülkenin kalkınmasında amil olan unsurlardan birisi de şüphe yoktur ki, Turizmdir. Posof ise, doğal yapısı, bünyesinde saklamakta olduğu Tarihi Kalıntıları, ürettiği mahsülleri ve eşi bulunmaz nitelikteki insanlarıyla en güzel turistik beldedir. Bunu değerlendirmek gerekir .

Önerme : 1. Gazete, Dergi ve Kitaplarla tanıtmaya çalışılmalı,

2. Ürettiği mallarını(Bal, Peynir, Yağ, Alabalık) Posof ismiyle patentlemeli.

3. Milli Bayram ve Mahalli Kurtuluş Bayramı görüntülerinin Televizyonlardan yayınlanması temin edilmelidir.

4. Seyran adetimizi yaşatmalı ve Seyran Haftası'na; Turizm ve Tanıtma Bakanlığı'ndan ekipler davet edilmeli ve bunlar televizyonlara yansıtılmalıdır.

5. Posof'un doğa güzelliklerini tanıtıcı televizyon yayınlarının yapılmasını sağlamaya çalışılmalıdır.

6. İçkisiz, kumarsız, kadınsız lüks oteller yapılarak bunların tanıtımı yapılmalı. Zira; Bugün turist olarak gezmek isteyen nice kendine saygılı insanlar varki, mizaçlarına uygun temiz oteller bulamadıkları için evlerinden çıkmamayı tercih etmektedir.

7. Turiste ikram edebilecek yerli üretimin çeşit, sayı ve kalitesini artırmaya çalışılmalıdır.

Bir tanınırsa, Karadeniz sahillerindeki yaylalar gibi turistlerle dolup taşar Posof.

Bu önermelere yüzlercesini ekliyebileceğine inandığım Posoflu Hemşerilerime, Posof'a sıcak bakmalarının herşeyi halledebileceğini hatırlatmak istiyorum. Zira; Posoflu, inanarak yaklaştığı her işi, hakkıyla yapabilecek karaktere sahiptir.

KİMLER NE DEMİŞ

-- Posof'lu ; Dürüst, namuslu, imanlı, vatanperver, vefalı, sadık ve çalışkan olduğu kadar, aklını da kullanabilse, Posof dünyanın cenneti olur.

1974 - Önal ÖZTAŞ - Kaymakam

-- Serhat Posof, onu sevenler için sıcak bir yuvadır.

1978 - Fehmi BAYRAKTAROĞLU - Halk Eğt.Merk. Müd.

-- Osman (Bala) TEKİN'in, namus uğruna iki kişiyi öldürmesini ve bu fiilini asla inkara kaçmamasını, ben Posof'a gelip burasını tanıdıktan sonra ancak anlayabildim. Çünkü; Gördüm ki Posof'ta, cinayeteler sadece namus için işlenmiş ve faili meçhul kalmış.

1970 - Abdullah GÖKLERİNOĞLU - Hakim

-- Posof, bugünkü dili, ahlak anlayışı, doğruluk, dürüstlük, samimi yapısı, milli duyguları, kanunlara saygısı ve kültürüyle korumaya alınmalıdır bence. Çünkü : Bu kadar mazbut bir beldeye bir daha rastlamak mümkün değildir.

1993 - Gürkan KAHRAMAN - Kaymakam

-- Posof'u; Havası, suyu , tabii yapısı ve insanlarıyla Cennet'ten bir köşe olarak tarif ediyorum her gittiğim yerde.

1986 - Sait BİLMAÇ - C. Savcısı

- Posof Halkı, belki en iy abit değildir amma, Takvaya enyakındır.

1965 - Şevki PARLAK - Müftü

- Posof Camilerinde cemaati az, fakat cemaatteki herkesi bir Hoca gördüm. Posof, zamanında köklü bir din eğitimi görmüş.

1974 - Sabri SATAN - Müftü

- Her bir yanı tarih kokan Posof, bu varlıklarıyla tanınmalı, tanıtılmalı ve korunmalıdır.

1980 - Ekrem ÖZSOY - Kaymakam

- Posof; Tabii yapısı, ekolojisi (bilhassa insanları), ahlaki durumu, örf ve adetleri, inanç yapısıyla örnek Türk Beldesi olarak korunup yaşatılması gerekir. İyiye, güzele, doğruya örnek verebilme bakımından bu gerçeğe saygı duyulmalıdır. Bilhassa; Ahlaki yapısını bozabilecek herşeyden kaçınmak lazımdır. Bunun için, bazı siyasi mülahazalardan uzak durulmalı, Posof'un manevi yapısı, maddi ve siyasi çıkarlara feda edilmemelidir.

1993 - Gürkan KAHRAMAN - Kaymakam

- Bir toplumun dini inancı; O memleketteki ibadethanelerin cinsi ile, inancına sadakatı da; Bu ibadethanelerin sayısal çokluğu ve cemaat kesafeti ile belli olur. Posof'ta 58 Camiye karşılık, başka bir ibadethane yoktur. Posof'ta Cami başına (1990 Nüfus Sayımına göre) 321,7 nüfus düşmektedir. Bu kadar az nüfusa bir Cami düşen hiçbir İslam Yurdu olacağını tahmin etmiyorum. İslam Dini, en iyi Posof'ta yaşanmaktadır.

1996 - Fehmi Bayraktaroğlu - Em. Öğretmen

- Posof'a Arama Müfrezesi'ni indirmek; Kanunlara saygılı, uysal halkı cezalandırmak olur diyorum. Zira; Her yerde muhtelif olayların vuku bulduğu bu yıllarda (1970'li yıllarda); Posof'ta hiçbir anarşi olayı olmamıştır. Bu temiz halka saygı duymak gerekir.

1981 - Cemil METE - Tuğgeneral

- Posof; suyu, havası, tabii konumu, bilhassa inançlı ve mazbut ahlak sahibi insanları ile; İnsanlık Alemi için örnek bir beldedir.

1976 - Ruhi PEKER - Kaymakam

- Tabii yapısı ile, park görünümünde olan Posof, Milli Park haline getirilmelidir.

1995 - Fehmi BAYRAKTAROĞLU - Em. Öğretmen

- Araştırma alanımızın (Posof / Kars) Milli Park sınırları içine alınmasında yarar vardır.

TÜBİTAK Raporu - Öneri Bölümü

- Posof denen o şirin beldede, kanımca değil Türk Adalet Tarihi'ne, Dünya Adalet Tarihi'ne eltın harflerle geçecek bir adalet olayının tanığıyım.

Posof'ta birisi her nasılsa, komşusunu, bir darbe ile, öldürmüştü. Yaşlılık vb. özel durumlar sayesinde hapisten tahliye edilmişti. Hapisten çıkmıştı fakat; Posof halkı, onu öyle bir manevi mahkumiyete tabi tutmuştu ki; Adam kurtuluşu intiharda buldu.

Bu Posof Halkı'nın; Haksıza karşı gösterdiği sessiz reaksiyonunun en belirgin bir örneğidir.

Emin AZARİ - Avukat

- Posof'ta ilk defa bir dostuma (Emin Can Bey'e) misafir oluyordum. Arabamı cadde üzerinde bırakınca, bazı düşüncelerimi ve tereddütlerimi dile getirdim. Dostum, korkmamamı çok emin bir eda ile söyledi.

Sabah çok erkenden kalkıp, arabamın yanına gittim. Ne arabamda bir eksiklik, ne de caddede bir kimse vardı. Yürüdüm cadde boyuna ve gördüm ki; Nakliyecinin gece getirdiği dükkan eşyaları (Paket ve tane olarak) dükkanların önünde dökülü duruyor.

O zaman anladım ve sonradan da iyice kanaat getirdim ki; Posof Halkı, kimsenin hakkına el uzatmayan, haklara saygılı toplumlar listesinde birinci sırayı alır.

Emin AZARİ - Avukat

POSOF'A DESTAN

Baki Ergün
(Emekli Öğretmen-BURSA)

Gidermek mümkün mü bunca özlemi...
Yüreğimde hicranı var Posof'un.
Zirvelerden nazlı nazlı süzülür,
Dağlarında dumanı var Posof'un.

Güzel hava, soğuk sular sendedir,
Hasret dolu bir gönül ki bendedir,
Eğitimde - öğretimde öndedir,
Okuyanı - yazanı var Posof'un.

"Üzeyir baba"nın "TARZDA" eşi yok,
Aşık Zülâli'nin sözde eşi yok,
Müdami'nin sözde, sazda eşi yok,
Şairi var, ozanı var Posof'un.

Adını anarım göğüs gererek,
O'nu sevmek için tanımak gerek,
Özgür oldu onca şehit vererek,
İki Martta Bayramı var Posof'un.

Mübarek yurdumun kutsal yöresi,
Kendine has geleneği, töresi,
Görülmeğe değer dağı, deresi,
Nice nice hayranı var Posof'un.

O yerleri git de bir gör arkadaş,
Misafire boldur, orda ekmek - aş,
Ya dosttur, ya kardeş, ya da bir sırdaş,
Çok sevecen insanı var Posof'un.

Bir başka görünür mehtabında ay,
O yerler gönlümde bir sırça saray,
Davul - zurna çalar, çekilir HALAY,
Sazlı - sözlü SEYRANI var Posof'un.

Baharı bir başka, yazı bir başka,
Gelinlik kızların nazı bir başka,
"GELİN AĞLATMA"nın hazzı bir başka,
Düğün - Dernek YÂRANI var Posof'un.

Koyun sağan ya bacı, ya anadır,
Güzeli var, ela gözlü sunadır,
İnsanları kardeşlikten yanadır,
Sevgi dolu kervanı var Posof'un.

Çalışkandır halkı durmaz bilirim,
İşi sever, boş oturmaz bilirim,
LAYİKLİK'e toz kondurmaz bilirim,
"ATA"sından fermanı var Posof'un.

Bu sözler de azdır, ey güzel belde...
Aklımdan çıkmadın bu gurbet elde,
Çalışır, iş yapar "YEDİ DÜVELDE",
Beş kıtada ünvanı var Posof'un.

HINKAL orda, bir ulusal yemektir,
BANDA kurudumu, FURUÇ demektir.
TULUK peynirimiz, dünyada tektir,
Yayık yayık ayranı var Posof'un.

YÜCE ULGAR DAĞI göklerde başın,
Mücevher görünür toprağın - taşın,
İzinsiz yanından geçilmez kışın,
Bazan böyle zamanı var Posof'un.

Şirin POSOF ülkemin yüzakısın,
"TÜRKİYE"min gerdanında takısın,
BAKİ yazdı, arzu eden okusun,
Duygu dolu destanı var POSOF'un.

BİTİRİRKEN

Bu kitabımın hazırlanmasında birçok; Muhtar, İmam, Öğretmen, Amir Memur ve Halk Bilir Kişileri'nin değerli katkıları olmuştur. Maddi ve manevi katkılarını esirgemeyen herkese teşekkür ediyorum.

Bunların içinden birisi var ki, herkesten çok katkılarda bulunduğu için, özel takdirlerimi belirtmekten kıvanç duyuyorum. Ayrıca bu kitabımda, bir teşekkür kabilinden, kendisini tanıtmaya çalışıyorum.

HÜKÜMDAR RİCALOĞLU

1.83 m. boyunda, 120 Kg. ağırlığında, buğday benizli, güçlü - kuvvetli, hazırcevap, sert mizaç, temiz kalpli ve hoşgörülü bu zat; İlçe Merkezinde, Ricaloğulları Sülalesinden Şükrü Pehlivan'ın oğlu, Şevket Ağa'nın oğludur. Annesi, Aşıkzülâli Köyü'nden, Gagezegil'in Osman Ağa'nın kızı, Altun Hanım'dır.

20.04.1940 yılında dünyaya gelen Hükümdar; ilkokulu, arkasından da ortaokulu Posof İlçe Merkezi'nde okuyarak 1957 yılında ortaokul diploması almış, bilahare de Ardahan Ticaret Lisesi'ni bitirmiştir.

Muhabere Çavuşu olarak askerliğini bitirince, aynı yıl (28.12.1962) Posof Belediyesi'nde Muhasip olarak göreve başlar. 1980 yılında bir ünvan değişikliği ile, aynı Belediye'de Hesap İşleri Müdürü olur. Girdiği Belediye Başkanlığı seçimini kaybettikten 2 ay sonra, 15.08.1984 tarihinde, kendi isteği ile emekli olur.

Hobileri; Okumak, şiir yazmak, tarihi bilgiler toplamak, sülaleri araştırmak, yardım derneklerinde fahri hizmetlerde bulunmak, halka bedava dilekçe yazmak ve yol göstermek gibi değerli konulardır.

Yazar İrfan Bey'e verdiği dökümanlarla "POSOF'LU ÂŞIK ZÜLALİ" adlı kitabın yayınlanmasında katkıda bulunmuştur. Ayrıca; Fehmi Bayraktaroğlu'nun yayınladığı "POSOF'LU ŞAİR ve OZANLAR" adlı kitabın hazırlanmasında da katkıları olmuştur. Halen "POSOF'TA DARBIMASALLAR" derlemeleriyle zamanını değerlendirmeye çalışmaktadır.

Hükümdar Bey'in soyadı; Soyadı Kanunu ile dedesine verilmiş olan "BOZYİĞİT" iken, 1979 yılında açtığı dava ile, soyunun simgesi olan, "RİCALOĞLU" soyadını almıştır. Bütün şiirlerinde de bu soyadını mahlas olarak kullanmaktadır.

Not: Hükümdar Ricaloğlu'na ait bilgiler, kendi yazdığı Biyografisinden alınmıştır.

UĞUR KUYUMCUSU

Mustafa GÜNDOĞDU
(İlçe Merkezinde, İsmail Ustagil Sülalesinden)

Her Türlü Altın Alım Satımı

Alparslan Cd. No: 30 Posof - ARDAHAN Tel.: (0.478) 511 20 60 (İş), 511 20 76 (Ev)

BAYRAKOĞLU İTHALAT İHRACAT SANAYİ - TİC. LTD. ŞTİ

Vasol BAYRAK (Asmakonak Köyü, Hacıgiller Sülalesinden)

Elektrikli Ev Aletleri - Kimyevi Maddeler
Konfeksiyon ve Tekstil Ürünleri
Motorlu Araç Yedek Parçaları İthalat ve İhracatı
İnşaat Malzemelerinin Alım ve Satımı ile
Her Türlü Gümrük İşlemleri Yapılır,
Bu İşlerle İlgili Fatura ve Lisans Temin Edilir.

Alparslan Caddesi Posof - ARDAHAN
Tel.: 0.478.511 26 21 (İş) - 511 28 40 (Ev) Fax: 0.478.511 26 97

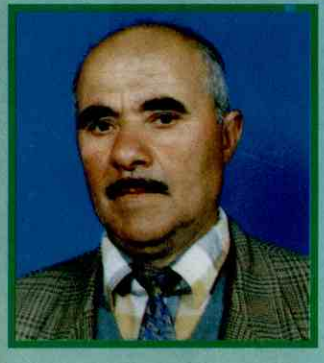

DOĞRULAR TİCARET

Hakki SOYAK
(Doğrular Köyü'nde Beğler Sülalesinden)

Her Nevi Gıda Maddeleri Ticareti

Alparslan Caddesi Posof - ARDAHAN Tel.: 0.478.511 20 57

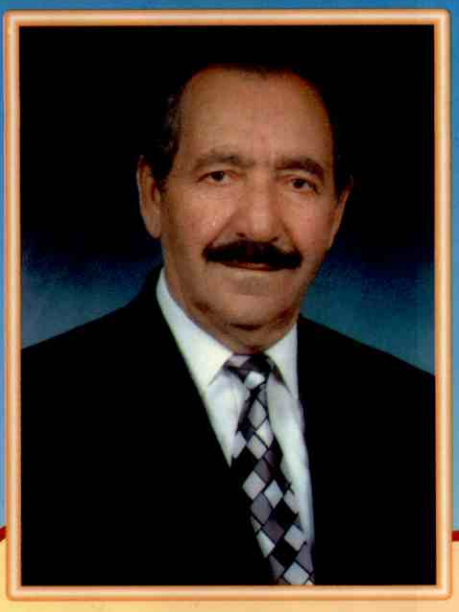

Biyografi

İl'imiz Ardahan, Posof İlçemdir,
Yaylaaltı Köyü, asıl künyemdir,
Babam Merdali'dir, Gülnaz Annemdir,
Bayraktaroğlu'dur asaletimiz.

Dokuzyüzotuzüç, doğum yılımdır,
Köy Enstitüsüleri tahsil yerimdir,
Bindokuzyüzelli, mezun yılımdır,
Olmuştur Cilavuz, beş yıl evimiz.

Otuzbeş yıl yaptık, halka hizmeti,
Zahmet gördük bazan, bazan hürmeti,
Bilen bilir elbet, insan kıymeti,
Dolanır gönülde, dilde ismimiz.

Fakülte bitirdim, altmış yaşında,
Naturam yerinde, aklım başımda,
İkinci kitabım şimdi yanımda,
Yukarıda görünen, yeni resmimiz.

FEHMİ'yem yazdığım, özce halimdir,
Bülbül gibi şakan tatlı dilimdir,
Gülüme uzanan, dostluk elimdir,
Değişmez dünyaya, budur hissimiz.

Kasım, 1997 - K.paşa

Hürriyet Matbası İzmir